

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

FERÎDÎ VE DİVÂNİ
İNCELEME-METİN

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR

HAZIRLAYAN
Mohamed L. AWAD İBRAHİM

Ankara – 2010

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI, ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALINDA 038201405 numaralı MOHAMED LOTFY AWAD İBRAHİM'in hazırladığı FERÎDÎ VE DİVÂNİ konulu doktora tezi, 22/01/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR.

Başkan: Prof. Dr. Cemal KURNAZ.

Üye: Prof. Dr. Ahmet MERMER.

Üye: Prof. Dr. Osman HORATA.

Üye: .Prof. Dr. İsmet CEMİLOĞLU.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	III
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
ÖN SÖZ	VIII
KISALTMALAR	IX
I. BÖLÜM	1
FERİDİ’NİN HAYATI, EDEBİ ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ	1
A. HAYATI	1
1. Adı ve Mahlası	1
2. Doğum ve Ölüm Tarihi	3
3- Doğum Yeri	5
4. Öğrenimi ve Mesleği	6
5. Mevlevîlikle İlgisi	7
6. Özel Hayatına ve Şahsiyetine Dair Bilgiler	9
B. EDEBİ ŞAHSİYETİ	15
1- Şiir ve Şair Hakkındaki Görüşleri	15
2- Etkilendiği Şairler	19
3- Dil ve Üslup	29
a. İkileme	30
b. İştikak ve Cinas	37
c. Redd-i Matla	38
d. Paralelizm	39
e. Didaktik	40
4. Arapça ve Farsça Şiirler	42
a. Arapça Şiirler	42
b. Farsça Şiirler	44
5- Deyimler ve Atasözler	48
I. Ferîdî’nin kullandığı atasözleri	48
II. Ferîdî’nin kullandığı deyimler	51
C. ESERLERİ	55
1. Ferîdî’nin Divânı	55
2. Zübdetü’-Kelâm Fi Husûli’l-Merâm	55
II. BÖLÜM	66
FERİDİ DİVANI’NİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	66
A. DİVANIN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ	66
I. Nazm Şekilleri	66
a. Kasîde	66
b. Tahmis	66
c. Gazel.....	66
d. Rübai	69

e. Kıta	69
g. Matla	69
h. Müfret	70
II. Vezin	70
III. Kafiye ve Redif	74
B. DİVANIN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	77
I.AŞK	77
II. DİN, İNANÇ ve DÜŞÜNCE	81
a. Allah İnancı	81
b. Allah'a Teslim ve Tevekkül	82
c. Kanaat	82
d. Cennet, Sakar, Cebrâil ve Şeytân	83
e. Kurân-ı Kerim'in Sureleri ve Cüzleri	85
Yâ-Sîn ve Tâ-Hâ	85
Mülk Suresi	85
Amme Cüzü	86
f. Kabe ve Ramazan Ayı	86
g. Bayram ve Nevruz Günü	87
h. Peygamberler	87
Hz. Adem	87
Hz. Musa	87
<i>Hz. Lokman</i>	88
Hz. Yûsuf	88
Hz. Yakûb	89
III. CEMİYET	89
a. Hikaye Kahramanları	89
Leylâ ve Mecnûn	89
Ferhâd ve Şîrîn	90
b. Özel İsimler	91
Âsaf	91
Cem	91
Hz. Hüseyin ve Kerbelâ	92
Mânî ve Bihzâd	92
Birinci Sultan Ahmed	92
Dördüncü Sultan Murâd	92
İbn-i Hişam	93
c. Ülkeler, Şehirler, Dağlar	93
Hoten, Hıta	93
Aden	94
Bî-sütûn	94
d. Kavimler	94
Tatar	94
Acem, Fûrs	95

Kırım	95
Yehûd	96
e. Edebiyaçlar	96
Câmî	96
Sâib	96
Selmân-ı Savecî	96
Sehbân bin Vâ'îl	96
f. Kitaplar:.....	97
Mushaf	97
El-Kâmûs	97
Muhtârû's-Sihâh	97
El-Keşşâf	97
SONUÇ	98
KAYNAKÇA	100
METNİN OLUŞTURULMASINDA İZLENEN YOL	103
III. BÖLÜM (DİVÂN'IN METNİ)	105
I. KASİDE	105
II. TAHMİS	111
III. GAZELİYYÂT	117
IV. RÛBÂ'Î	390
V. KİT'ALAR	391
VI. NAZIMLAR	397
VII. MATLA'LAR	398
VIII. MÜFREDLER	400
FERÎDÎ DİVANI DİZİNİ	416

ÖZET

Divan Edebiyatı, yedi asır sürmüş ve bu sürede sayısız eser verilmiştir. Bu eserler geçmişimizi aydınlatan vesikalardır. Bu çalışma divan edebiyatı'nın şairlerinden Ferîdî ve Divânı üzerinedir.

Ferîdî, XVII. yy. şairlerindedir. I. Ahmet, IV. Murat gibi şahsiyetlerin zamanında yaşamıştır. Kendisi Erzurumludur. Ferîdî iyi bir eğitim almıştır. Mezuniyetinden sonra da Tokat, İstanbul ve Erzurum'da kadılık, müftülük ve müderrislik görevlerinde bulunmuştur. Küçük yaşta vefat ettiğini tahmin ettiğimiz oğlunun mersiyyesinden Ferîdî'nin evli ve bir aileye sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Şairin divanın dışında "Zübdetü'l-Kelâm fi Husûli'l-Merâm" isimli bir eseri vardır. Biz çalışmamızda Ferîdî'nin divanını inceledik.

Ferîdî Divanının kütüphanelerde ulaşabildiğimiz bir nüshası vardır. İstanbul Üniversitesi Ktp. T.2909 numaralı olan nüsha metnin oluşturulmasında kullanılmıştır. Bunun yanında şairin Arapça yazmış olduğu "Zübdetü'l-Kelâm fi Husûli'l-Merâm" adlı eserindeki şiirler de divana alınmıştır. Şiirler transkribe edilerek, klasik divan tertibine göre sıralanmıştır.

Ferîdî divanında 2 kaside, ikisi Farsça 3 tahmis, on ikisi Farsça 354 gazel, 1 rübai, biri Farsça 16 kıta, 2 nazm, ikisi Farsça 12 matla ve üçü Farsça, biri Türkçe-Farsça mülemma 81 müfret olmak üzere toplam 471 manzume vardır.

Çalışmamızın birinci bölümünde Ferîdî'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri işlenmiştir. Ferîdî'den bahseden biyografik eserler incelenerek şairin biyografisi oluşturulmuştur. İkinci bölümde divanın şekil ve muhteva özellikleri geniş çaplı incelenmiştir. Ferîdî'nin hayatı ve edebî kişiliği incelendikten sonra üçüncü bölümde "Transkripsiyonlu Metin" verilmiştir. Daha sonra ise dizin çalışması eklenmiştir.

Ferîdî, Arapça ve Farsça'yı da bilmektedir. Şiirlerinde Türkçe'yi başarılı bir şekilde kullanmıştır. Atasözleri ve deyimlerden de faydalanmıştır.

Ferîdî, başarılı bir şairimiz olup, kültür tarihimiz içinde yerini almıştır.

Anahtar Kelimeler: Feridi, Dîvân, Ferîdî Dîvânı, Zübdetü'l-keîâm fi husûli'l-merâm.

ABSTRACT

The Classical Ottoman Poetry lasted seven century and a lot of works were given in these period. These works were the documents that enlightened our past. This study is about a Classical Ottoman poet Ferîdî. Ferîdî was a poet of XVII century who has a diwan. He was from Erzurum. He is a well-educated person. After his graduation he worked in Tokat, Istanbul and Erzurum as a kadhi, mufti and a teacher in medreses. Because of the elegy of assuming young died son, we can say that he was married and had a family.

Apart his diwan he has a work named "Zebdetü'l Kelam li Husulî'l- Meram". In this study we investigated Feridi's diwan.

There is one Manuscript of Ferîdî's diwan which was found in Istanbul University Library registered under the No. T.2909. Thus, This unik Manuscript was used as the sole source of writing and preparing this thesis. Besides the poems he wrote in his work 'Zebdetü'l-Kelam ti Husulî'l Meram" in Arabic were taken to diwan. The poems are transcribed according to Classical Ottoman poetry settings.

In the diwan of Ferîdî there are 471 verses including 2 kaside, two of them in Persian three tahmis, twelve of them in Persian 354 ghazels (lyric poem of certain pattern), 1 quatrain, one of them Persian 16 strophes, 2 versification, two of them Persian 12 the first verse of poems, three of them Persian, one of them composed half in Turkish half in Persian 81 single couplets.

In the first part Ferîdî as a second name given at birth Veliyud-din Mehmet bin Abdullah er-Rumi's life, literary personality and works were worked up. His biography was formed by having investigated the works mentioning Ferîdî. In the second part, style and content characteristics of diwan were investigated comprehensively. After his life and literary personality were investigated in the third part "Transkripsiyonlu Metin" was given. Later on an index was added.

Ferîdî also knew Arabic and Persian. He used Turkish successfully in his poems. He benefitted from proverbs and idioms.

Having been a successful poet, Ferîdî took place in our culture of history.

Key words: Ferîdî, Diwan, The Diwan of Ferîdî, Zebdetü'l, Zübdetü'l-kelâm fi husûli'l-merâm.

ÖN SÖZ

Divan edebiyatı yaklaşık yedi yüzyıl boyunca belli bir anlayış çerçevesinde gelişmiş ve çeşitli ürünler vermiştir. Bu edebiyat sürecinde her dönemin önde gelen isimlerinin yanı sıra ikinci ve üçüncü derece şairleri de olmuş, bu şairler eserleriyle kültürümüze katkıda bulunmuşlardır. Edebiyatımızın sağlıklı bir biçimde değerlendirilmesi, özelliklerinin ve gelişiminin anlaşılması bütün eserlerin gün ışığına çıkarılmasıyla mümkün olacaktır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Ferîdî Divanı da bu düşüncelerden hareketle seçilmiştir. Ferîdî 17. yüzyılda yaşamıştır. Bu çalışmada ayrıca şairin hayatı, edebî kişiliği ve eserleri üzerinde duruldu. Ferîdî Divanı'nın transkripsiyonlu metni ortaya konularak, eserin şekil ve muhteva özellikleri incelendi.

Öncelikle yurt içi ve dışındaki kütüphanelerin katalogları taranarak divanın nüshaları araştırıldı. Ferîdî'nin İstanbul Üniversitesi Ktp. T.2909 numaralı divanının nüshası bizim çalışmamızın konusudur. Araştırmalarımız sırasında başka bir nüshayı bulamadık. Bu nüsha, metnin kurulması sırasında faydalanıldı. Bu metin şairin kişiliğini ve hayatını hazırlamada kullanıldı.

İlk bölümde şairin hayatı, eserleri ve edebi kişiliği ele alınmıştır.

İkinci bölümde transkripsiyonlu metnini hazırladığımız divanın şekil ve muhteva özelliklerine değinilmiştir. Divanın şekil incelemesinde nazm şekilleri, vezin, kafiye ve redif ele alınmıştır.

Her iki bölümde de metinden alınan örneklerde nazm şeklinin kısaltması, şiir ve beyit numarası gösterilmiştir.

Ferîdî Divanı'nın transkripsiyonlu metninde şiirler klâsik divan tertibine göre sıralanarak ortaya konulmuştur. Son bölümde ise dizin çalışmamız vardır. Böylece şairin kelime dünyasını meydana çıkarmış olduk.

Çalışmanın her aşamasında destek ve yardımlarından dolayı tez danışmanım Prof. Dr. Yaşar Aydemir'e teşekkür ederim. Metnin okunmasındaki yardımları için Doç. Dr. Hicabi Kırılangoç'a, Prof. Dr. Ahmet Mermer'e, Prof. Dr. Cemal Kurnaz'a, Prof.Dr. İsmail Hakkı Aksoyak'a, Yard. Doç. Dr. Halil Çeltik'e ve sınıf arkadaşım Fatih Sona'ya teşekkür ederim.

KISALTMALAR

- a.g.e. : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen Makale
Ank. : Ankara
bkz. : Bakınız
C. : Cilt
Çev. : Çeviren
d. :Doğum
Ed. : Edebiyat
Fak. : Fakültesi
G. : Gazel
H. : Hicri
Haz. : Hazırlayan
Hz. : Hazreti
İ.A. : İslam Ansiklopedisi
İst. : İstanbul
K. : Kasîde
K.B. : Kültür Bakanlığı
Kt. : Kıt'a
M. :Miladî
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
Mf. : Müfret
Nz. : Nazm
Nu. : Numara
ö. : Ölümü
R. : Ruba'î
Th. : Tahmis
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
TDK : Türk Dil Kurumu
vr. : Varak
Yay. : Yayınları

I. BÖLÜM

FERİDİ'NİN HAYATI, EDEBİ ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ

A. HAYATI

1. Adı ve Mahlası

Tezkire ve biyografik eserlerde şairimizin adı, Veliyüddin Efendi, Mehmed Efendi veya Veliyyüddin Mehmet Efendi olarak kayıtlıdır.¹ El-Bağdadî'nin Hediyetü'l Arifin isimli eserinde de Veliyyüddin Mehmed bin Abdullah er-Rumî olarak geçmektedir.² Divanda da müstensihin notuna göre şairin adı Veliyyüddin Efendi olarak geçmektedir.³ Şairin adının Veliyüddin'den kısaltma Veli olduğuna şu beyitte de işaret vardır denilebilir:

Gördi râhında Ferîdî intizârı çün yâr

Didi kim hoş geçelüm eyleme tasdîc Veli

G.306/5

Ferîdî'nin adı, Zübdetü'l-Kelâm fî-Husûli'l-Merâm adlı Arapça eserinde de Veliyyüddin Mehmet olarak birinci ve son varakta metin içerisinde iki defa geçmektedir. Çeşitli kaynaklarda Ferîdî diye bilinen mahlası ise, Zübdetü'l-Kelâm fî-

¹ Şeyhi Mehmed Efendi , **Şakaik-i Numaniyye ve Zeylleri, Vekayi'ü'l-Fudalâ**, Haz. Abdülkadir Özcan, Çağrı Yay., İst. 1989, I. C., s. 684; Rıza, **Rıza Tezkiresi**, Haz. Gencay Zavotçu, Sahhaflar Yay., İst. 2009, s.154; Mucib, **Tezkire-i Mucib**, Haz. Kudret Altun, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ank. 2002, s. 52; Nail Tuman, **Tuhfe-i Nâili**, 2. C., s. 770; Ömer Rıza Kahhale, **Mu'cemü'l-Mu'ellifin**, İhyau't-Turas i'l-Arabî Yay., Beyrut 1991, 9. C., s.214; Müstakim-zade Süleyman Sadettin Efendi, **Mecelletü'n-Nisâb**, Kültür Bakanlığı Yay., Ank. 2000, s.338; Mehmet Sürayyâ, **Sicill-i Osmanî**, Matbaa-ı Âmire H.1311, 3. C., s.20; Mustafa Safâyî Efendi, **Tezkire-i Safâyî** (Nuhbetü'l-âsâr min Fevâ'idü'l-Eş'âr), Haz. Pervin Çapan, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ank. 2005, s.449; İlhamı Miftah ve Vehab Veli, **نکاهی به روند وگسترش زبان وادب فارسی در ترکیه**, Tahrân, H. 1374 , s. 257.

² İsmail Paşa el-Bağdadî, **Hediyetü'l-arifin Esmâü'l-mü'ellifin min Keşfü'z-Zünun**, Darul'l-Fikr, Beyrut 1982, 6. C., s.293.

³ Divan, 30b. vr.

Husûlî'l-Merâm'ın birinci varağı ile 21a-22a varağında bulunan Türkçe kasidede geçmektedir.⁴

Mucîb'in Tezkiretü'ş-şu'arâsında, Safâyî'nin Nuhbetü'l-âsâr isimli tezkiresinde, Şeyhi Mehmed Efendi'nin Vekayi'ü'l-Fudalâ'sında, Nâilî'nin Tuhfesinde örnek olmak üzere alınan beyit aynıdır, fakat bu beyit elimizdeki nüshada bulunmamaktadır. Bu durum, divandaki varak kaybindan kaynaklansa gerektir.

Kaynaklarda Ferîdî mahlaslı iki şair daha vardır:

(1) *Ferîdî (ö. 941/1534): Ferîdî, Üskübîdür. Haraccı Hüsam dimekle ma'rûfdur. Divan katibi olup, badehu Edirne'de Daru'l-Hadîs imaretine mütevellî olmuştur. Sa'ir me'ârib ü meratibden el çeküp anınla müteselli olmuştur. Zâtî merhumla çok mühâcâtı vardır.⁵ Şiirinde iyi manalar vardır. Hoş tabiatlı, sözleri aynı düzeyde, nazmı iyi ve sağlam kimsedir. Allah emrine vardı. Mezarı Edirne'dedir. Bu makta beyit onun şiirlerindedir:*

Mümkün değil Ferîdî ki makbûl-i şâh ola

Ermez makâm-ı devlete kul mukbel olmasa⁶

(2) *Ferîdî Efendi, Kehhâl-zâde:*

Zahm uralı sîneye hançer bir an 'aşk

Hep nemek sûdedür rîg beyâbân 'aşk

Anda süveydâ değil mühresi koymadı

Gönlüm yakmışdı dâğ ateş pinhân 'aşk

**

⁴ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **Zübdetü'l-Kelâm fi-Husûlî'l-Merâm**, İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, 34 AE 2190 arşiv numaralı el yazması, vr. 1b, 44a, 21a.

⁵ Filiz Kılıç, **Aşık Çelebi Tezkiresi**, Gazi Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ank., 1994, s. 647.

⁶ Mustafa İsen, **Sehi Bey Tezkiresi**, Akçağ Yay. Ank. 1998, s. 180.

Gönül 'aşkunda gayrı istemez şirket kabûl itmez

*Mahabbet bir güherdir hâsılı kısmet kabûl itmez*⁷

Yukarıda zikrettiğimiz Ferîdî mahlaslı şairlere baktığımızda, bizim konumuz olan ve H. 1082'de vefat eden Veliyüddin Mehmet Efendiyle alakası olmadığı anlaşılır.

2. Doğum ve Ölüm Tarihi:

Kaynaklar, Ferîdî'nin doğum tarihi hakkında bilgi vermemektedir. Ferîdî'nin ölüm tarihi ise ihtilaflıdır. Kaynakların büyük bir kısmı H. 1082-1671/1672'de vefat ettiği kanaatindedirler. Şairin ölüm tarihi Sicill-i Osmani'de H. 1092-M.1681 olarak gösterilmiştir. Ancak Nail Tuman Tuhfesinde, şairin ölüm tarihi olarak Sicill-i Osmani'nin H. 1092-M.1681 yılını göstermesini yanlış bulur⁸.

Ferîdî divanında iki kaside vardır. İkinci kaside bize Ferîdî'nin hayatı hakkında bilgiler vermektedir. Bu kaside Sultan Ahmed'e yazılmıştır:

Îrân-ı hüsnin eyledi teshîr ceş-i nâz

Rahm itmedi Revânuma ol şâh-ı dil-nüvâz

Fürkatde koydı kaygulu Tebrîz-i 'âşıkın

Te 'sîr itmedi ana ne lâne ne niyâz

K.2/1-2

Çün ceş-i feyz-i reh-ber-i Sultân Ahmed

Virdi memâlik-i 'Aceme hûnî ihtizâz

K.2/10

Burada bahsedilen padişah Sultan I. Ahmed (M. 1603-1617)'dir. Başa geçtiğinde Osmanlı Devleti İran ile savaş halindeydi. İran ile M. 1612 yılında Nasuh Paşa Antlaşması yapılmıştır. İran Seferi M. 1615 yılında tekrar başlamıştır. M. 1618 yılında iki taraf arasında Serav Anlaşması yapılmıştır. Bu muahede Kanuni Sultan

⁷ Nail Tuman, **a.g.e.**, 2. C., s. 770.

⁸ Nail Tuman, **a.g.e.**, 2. C., s. 770.

Süleyman zamanındaki Amasya Muahedesi'nin aynıdır.⁹ Yalnız I. Ahmed 1617 yılında vefat ettiğinden bu antlaşmayı II. Osman imzalamıştır.

Bu bilgiler ışığında Ferîdî bu kasideyi ölümünden en az 57 yıl önce yazmış olmalıdır. Bu da şairin hayli uzun yaşadığına işarettir. Ferîdî böyle bir kasideyi normal şartlarda 20-25 yaşından önce yazamaz. Kasideyi yazdığında 20-25 yaşlarında olsa şair en az 80 yıl yaşamıştır. Buradan da kesin olmamakla birlikte şairin en geç 17. yüzyılın başlarında doğduğunu söylemek mümkündür. Ölüm tarihi için de en makulü Sicill'in dışındaki kaynakların verdiği tarih görünmektedir.

Şairin ölüm tarihi konusunda bizi tereddüde düşüren bir başka bilgi de, Ferîdî'nin divanı içerisinde müstensihin H.1133-M.1721 tarihinde İran tarafından İstanbul'a gelen bir elçinin Nâmî mahlasıyla bir gazel¹⁰ inşad eylediği, Ferîdî'nin de bu gazele nazîre yazdığı şeklindeki kayıttır. Ferîdî'nin nazîresinin başında bulunan "Fazîletlû Tokat Müftîsi Erzen Er-rûmî Veliy'uddîn Efendinün Gazel-i Mezbûre Nazîresidür."¹¹ notu, şairin divanda kimliğine dair tek kayıttır. Ancak belirtilen ölüm tarihi ile nüshada müstensih tarafından ilave dilen bilgi notu arasında 49 yıllık bir fark görülmektedir. Bu ise şairin ölüm tarihi hakkında soru işaretleri doğurmaktadır. Şairin elimizdeki İstanbul Üniversitesi Ktp. T.2909 numarada kayıtlı Ferîdî divanındaki bu bilginin dışında ve Zübdetü'l-Kelâm fî Husûli'l-Merâm adlı eserinde ölüm tarihine dair kesin bir kayıt bulunmamaktadır. Bu durum müstensihin yanlış kaydından kaynaklanabileceği hususunu akla getirmektedir.

Kaynaklarda Nâmî mahlaslı birden fazla isim vardır; Mehmed Molla Çelebi, (ö., H.978-M.1570), Mehmet Nuru'llah Çelebi, (ö., H. 997-M. 1588), Kara Mehmet Paşa Çelebi; (ö., H.1004-M. 1595), Seyyid Mehmed Nâmî Efendi, (ö., H. 1012-M. 1602), Mehmed Nâmî Efendi Niğdeli, (ö., H. 1084-M. 1673), Mehmed Nâmî Efendi Tavaslı, (ö., H.1214-M.1799), Nâmî Efendi, Üsküblü, (Üçüncü Sultân Murâd devrinde), Ca'fer Nâmî Efendi, (Üçüncü Sultân Murâd devrinde) ve Ahmed Çelebi, Beyşehirli, (ö., H. 1084 M.1673) isimleridir. Burada zikredilen şairlerin hiç biri İranlı

⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, Ank. 1995, 3. C., 2. Kısım, s.247-248.

¹⁰ Divan, vr. 30b.

¹¹ Dinan, vr. 30b-31a.

değildir. Üstelik bu şairler arasından H.1133-M.1721 yılında İstanbul'a gelmiş İrânlı bir şairi bulmak da çok zor bir iştir.

Ferîdî divanında da münderiç:

Serây-ı hüsn içinde fitne 'âdet dîde-i cânân

Revân-ı kasrıdur sultân Murâd kişver-i cânân

Mf. 80

Bu müfrette Revan Köşkü'nü imar ettiren Sultan Murad'dan bahsedilmektedir. Burada anlatılan Sultan IV. Murad (d. 1612 - ö. 1640)'dır. IV. Murad M.1622/23-1639/40 senelerinde padişahlık yapmıştır. IV. Murat, 1635'te Revan'ı (Bugünkü Ermenistan'ın başkenti Erivan) fethetmiş ve bu fethin hatırası olarak Topkapı Sarayında Revan Köşkü'nü inşa ettirmişti.

Ferîdî, Sadi Şirazi'nin beyitlerini şerhinde Zübdetü'l Kelam fi Husuli'l Meram adlı Arapça eseri içerisinde de 20'den fazla şair, alim ve hükümdardan bahs ediyor. Onlardan ölüm tarihi en yakın olanı, 979/1571'de vefat eden Muhammed Muslihu'd-dîn El-Lârî el-Ensârî ve 1081/1671'de vefat eden Saib-i Tebrizi-Mirza Muhammed Ali b. Abdürrahim'dir .

Bu bilgilere dayanarak, divanda bulunan kayıttaki 1721 tarihini müstensihin yanlışı olarak kabul etmek gerekir. Bursalı Mehmet Tahir'in Sicil'deki 1092/1681 tarihi kaydından ziyade diğer kaynakların üzerinde ittifak ettikleri 1082/1671 tarihinin ölüm tarihi için daha tutarlı olduğunu söylemenin uygun olacağını düşünüyoruz. Böylece daha geniş anlamda, şairin XVII. yüzyılda yaşamış ve eser vermiş bir isim olduğunu söyleyebiliriz.

3- Doğum Yeri

Şairin doğum yeri hakkında divanda bulunan müstensih kaydının dışında net bir bilgi bulunmamaktadır. El-Bagdadî'nin, Hediye'tü'l-Ârifin isimli eserinde onun genel anlamda Anadolu'lu anlamında kullanılan "Rumî" olduğu kaydı bulunmaktadır.¹² Mustensihin divan içerisindeki "Fazîletlû Tokat Müftîsi Erzen Er-

¹² İsmail Paşa el-Bağdadi, **a.g.e.**, 6. C., s.293.

rûmî Velîy'uddîn Efendî'nin¹³ kaydı, Ferîdî'nin Erzurumlu olduğu hükmünü ortaya koymaktadır.

4. Öğrenimi ve Mesleği

Kaynaklar, Ferîdî'nin yüksek tahsil gördüğünü¹⁴ ilim alanında alim olarak gayretiyle bilindiğini¹⁵ yazmaktadır. Bütün kaynaklar Ferîdî'nin kadılık yaptığını söylemektedir: Şeyhî Mehmet Efendi, Şekaik adlı eserinde Ferîdî'nin devlet görevlerinde farklı alanlarda çalışarak kırk akçelik medreseden ayrıldıktan sonra kadılık alanına girdiğini belirtmektedir.¹⁶ Mucib, Ferîdî'nin Rumeli kadılarından olduğunu¹⁷, Safayi, değerli yerlerde kadılık yaptığını¹⁸ kaydediyor. Ferîdî de aşağıdaki beyitte müftülük, müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunduğuna işaret etmektedir:

Şarâb-ı ğaflet ile cümlesi ser-mest ü hayretdür

Ferîdî birdür müftî müderris kâzî meşrebde

G.260/5

Kadılık mesleğine girmeden önce müderrislik yaptığını bilinen Ferîdî'nin müftülük yaptığını da anlaşılmaktadır. Divanda müstensih tarafından düşülen kayıttan da Ferîdî'nin "Tokat müftüsü" olduğunu söylemektedir.¹⁹ Ferîdî bir beytinde de Tokat'ta bulunduğuna işaret etmektedir:

Dil-i hazîne olal'dan berü vatan Tokat

Sere sarıldı hevâ-yı sitem-pîre kat kat

G.20/1

¹³ Divan, 30b vr.

¹⁴ Mustafa Safâyi Efendi, **a.g.e.**, s.449.

¹⁵ Şeyhi Mehmed Efendi, **a.g.e.**, I. C., s. 684.

¹⁶ Şeyhi Mehmed Efendi, **a.g.e.**, I. C., s. 684.

¹⁷ Mucib,**a.g.e.**, s. 52.

¹⁸ Mustafa Safâyi Efendi, **a.g.e.**, s.449.

¹⁹ Divan, 30. vr.

Başka bir beyitten İstanbul ve Erzurum'da bulunduğu anlaşılmaktadır.

Fütâde seyr-i ğurbetde nasîb-i dil budur ancak

Sitânbulından aldum büt bürûdet arz-ı Rûmından

G.224/4

Elimizdeki bilgilerden hareketle Ferîdî'nin mahiyetini bilmesek de iyi bir eğitim aldığı, mezuniyetinden sonra da Tokat, İstanbul ve Erzurum'da kadılık, müftülük ve müderrislik görevlerinde bulunduğunu söylemek mümkündür.

5. Mevlevîlikle İlgisi

Kaynaklarda Ferîdî'nin mevlevîliği ile ilgili olarak herhangi bir bilgi elde edilememiştir. Ancak şiirlerinde Mevlevîliği ile ilgili olarak zaman zaman duygularını dile getirdiği görülmektedir.

Dirîgâ ğuş-ı hûşa irmedi âvâze-i yâ dost

Eğerçi tekye-i devr-i revânda çok semâ' itdüm

G.187/2

O şûh-ı mevlevî endîşenin bu tekye-i ğamda

Nîgâhından seni ey dil dolandırmak gelür yâda

G.268/4

Aşağıdaki beyitte Ferîdî ahını mevlevî külahı olarak tasavvur eder:

Semâ'ı olmadın âhum o şûh-ı mevlevîdür

Külâh idüp sana bilmem nevâ nedür ne degül

G.183/6

O şûh-ı mevlevî n'eylerse eyler tekyegâhında

Döner halka külâh idüp dahı şerrü'l-Yehûd eyler

G.102/2

Aşağıdaki gazelde "mevlevî", "tekye", "sema", "nida-yı dost", "deverân", "ney-zen" kelimeleri şairin mevlevîlikle ilgili terimleri bir arada kullanmasını gösterir:

*Dil-i ğam âşinâ leşker-i ğam mihnet-penâh itdi
O dem gerdûn beni iklîm-i ‘aşka pâdişâh itdi*

*Ney ile hem-nefes oldum dem-â-dem eylerem nâle
Dimez kim **tekye**-i ğamda yeter bu ‘âşık âh itdi*

***Nidâ-yı dost** gerçi eyledüm çok bir **semâ’** andan
Bana **ney-zen**-sıfat gördükçe bir egri nigâh itdi*

*O tıflı mehdi sengîn içre perverd itdiler gûyâ
Dilin sengîn işük taşı idüp cism-i tebâh itdi*

*Tahayyürde dolandurdu dil-i zârın alup âhir
Yine bir **mevlevî** şûhı Ferîdiye külâh itdi*

G.339

*Döndürdi külâh eyliyerek **tekye**-yi ğamda
Ol şûhı **semâ’** eyledi dil kim Konavîdür*

G.106/3

Ferîdî Mevlevî tarikatına mahsus deverân ve semâ gibi terimleri sık sık kullanmıştır:

*Meclisde ana sâkî deverân-ı elem de
Sunmış niçe dem sâğar-ı sahbâ haberüm yok*

G.150/2

*İder sâkî deverân perr-i pâ ile seni bir gün
Ġamîn olma Ferîdî kim tehî peymânemiz kaldı*

G.341/7

*Bir düdük çaldık ki ötmez tekye-i gerdûnda
Devlet-i devrânı ‘add itdük hemân şekl-i serâb*

G.14/3

Ferîdî böyledür kânûn-ı ‘aşk-engîzî-i devrân

Vefâ-kâm oldığınca ‘âşık-ı zâra cefâ artar

G.49/6

Mey-i sâkî-’i devrânun humâr-ı neş’esin degmez

Fenâ bezminde hiç mesrûr bî-mahdûd gördün mi

G.326/4

Ferîdî’nin Mevlevî olup olmadığına dair kesin bir bilgiye ulaşamadık. Ancak kendisi Mevlevîlikle ilgili terimleri şiirlerinde sıklıkla kullanmıştır.

6. Özel Hayatına ve Şahsiyetine Dair Bilgiler

Kaynaklarda Ferîdî’nin özel hayatı ve şahsiyeti hakkında bilgi bulunmuyor. Bu konuda Ferîdî’nin divanında dikkatimizi çeken bazı notlar ve bilgiler vardır. Ferîdî takip eden şiirde hayatında kaza geçirip gözü bağı kaldığına işaret ediyor. "Dîde-i ‘ibret ile bakmağa me’zûnuz" sözüne göre şairimizin gözleri kazadan dolayı görmiyor duruma gelmiştir. Allah’a "kapına doğru benim gözümü aç ki senden başka bir kapı yoktur" diye dua ediyor:

Bağla göz bu zen-i dünyâyâ nazar itme diyü

Dest-mâl ile gözüm bağladı takdîr-i kazâ

Dîde-i ‘ibret ile bakmağa me’zûnuz çün

Açıvir kim bakayım bende bu tarz ile ana

Hâsıl it kâmi Ferîdîyi ‘atâ kıl Rabbî

"İfrehü ‘aynî ilâ-bâbike lâ-bâba sivâ"

Kit. 8

Ferîdî, bir oğlunun ölümü üzerine iki mersiye yazmıştır. Genç yaşında vefat eden oğluna duyulan üzüntü ve acıyı etkileyici bir dille anlatmaktadır. Bu acı olayın Ferîdî’nin kendi hayatında ve ailesinde büyük iz bıraktığını söyleyebiliriz. Divan edebiyatında mersiyelerin terhib-bend biçimiyle

yazılması bir gelenek haline gelmiş ise de Ferîdî, iki mersiyeyi gazel tarzında yazmayı tercih etmiştir.

Ferîdî, mersiyesinde oğluna hitap ederek; sevgilim, gönül okşayan, kalbimi hayran eyledin gittin, yerimi elem ve acıyla ayrılık köşesine dönüştürerek gittin; sözün meclisin mezesi idi, selametın ve huzurun tek istediğim idi (ama) ne yazık, isteğimin tersine hızla gittin; sana ümit atının süvarı gibi selametle bakarken ölüm sahrasının güzel atı olup süratle gittin; kuzum, Hz. Yakub gibi dostların gözlerinden (bile) sakınırdım, (ama) ne faide, ölüm canavarına uyup seyredip gittin. Ana ile babayı hüzne ve sürekli akan gözyaşına bırakıp mutlu yere, Rıdvan cennetine doğru gittin. Yürüyen kuşun uçma himmetiyle şahbaz olup, Adn cennetine doğru hızlılık kanadıyla uçarak gittin. Baban Ferîdî'yi derd ve mihnetle baş başa yarına terk ettin, feryad inilti ve ateşe bırakıp gittin. Allah kıyamet gününde gözyaşı döken babanın günahlarını aff etmek için seni vesile kılsın. Onu yakıcı hasrete bırakıp gittin. Sevgilim, gönül okşayanım, kalbimi hayran eyledin gittin, Allah senin vefatınla büyüğüne mutluluk versin:

Habîbüm dil-nüvâzum kalbi hayrân eyledün gitdün

Elemle ğamla câyum künc-i hicrân eyledün gitdün

Kelâmun nukl-ı bezm idi selâmun müntehâ 'azmüm

Dirîğâ 'aks-ı kânumla şitâbân eyledün gitdün

Süvâr-ı tevsen-i kâm olasın dirdüm selâmetle

Semend-i deşt-i merg-i tîz-cevlân eyledün gitdün

Kuzum Ya'kûbveş çeşmân-ı ihvândan hirâsândum

Ne sûd uydun ecel gürgine seyrân eyledün gitdün

Bırakdun vâlideynün girye-i pey-der-pey-i hüzne

Ferah-hânde ile bâğ-ı Rızvân eyledün gitdün

*İdüp murğ-ı revânun şâhbâz ucmağa himmet
Cenâh-ı sür'at ile 'Adne tayrân eyledün gitdün*

*Ferîdî vâlidün ferdâya saldun derd ü mihnetle
Ateş feryâd ü nâle kârın efgân eyledün gitdün*

*Seni Mevlâ şeff'-i cürmi ide rûz-ı mahşerde
Firâkunda anı sûzân u giryân eyledün gitdün*

*Dahı hayr-ı halefe eyleye şâdân ki fevtünle
Habîbüm dil-nüvâzum kalbi hayrân eyledün gitdün*

G.162

Ferîdî aşağıdaki gazelde nefsine hitap ederek; nereye gider bu hırs içerisinde gönül yakan ve kederli işler, istek türleri seni her kalıba sokar. İtaatta tembellik edip isyanda acelelik ettin. Ne yazık ki nefsine uyararak Hz. peygamberin doğru yolunu terk ettin, bu düzensiz davranış sana uyar mı? diyor:

*Ne gider bu pûte hırs içre dil-sûz keder işler
Seni her kâlîba ifrâğ ider envâ'-ı h'âhişler*

*İtâ'atde tekâsül eyledün 'isyânda çapüklük
Tarîk-i Hakda tâ ki ola bu âşûb sûzîşler*

*Uyup nefse resûlin şer'ini terk eyledün hayfâ
Uyar mı sana bî-çâre bu ahvâl-i müşevveşler*

G.44

Ferîdî aşağıdaki beyitte yalnızlığa çekilme eğiliminde, başka insanlardan uzak durmayı tercih eden bir karaktere sahip olduğuna işaret etmektedir:

Makâmı künc-i istiğnâ enîsi inzivâ vahdet

Ferîdînün cihân mecmû'asında intihâbıdır

G.80/7

Toplumda yalan söyleme alışkanlığını dile getiren Ferîdî, insanların verdikleri sözü yerine getirmemelerinden şikayet ediyor:

İtmedüm bû-yı vefâ şemm ey Ferîdî dehrde

Söylenen hâl-i hakikat şimdilik kâliyyedir

G.53/10

Ferîdî, kötü şansından şikayet ederken, feleğin hain, sevgilinin çok cefakar, gönlün de hayret artıran olduğunu söylüyor:

Ferîdî niçe feryâd itmesün baht-ı nigûnından

Felek gaddâr dil-ber pür-cefâ dil hayret-efzâdur

G.65/7

Ferîdî aşağıdaki gazelinde samimi itirafta bulunuyor; kendini gülünden ayrı düşmüş bülbüle benzeterek gurbet ve feryattan şikayet edip inilti ve feryadın onunla her zaman birlikte olduğunu belirtiyor; çünkü Allah'ın emrini yerine getirmeden hep nefesine uymuş, günahları kasırğa gibi döne döne büyüyerek sonu olmayan bir çöl olmuştur. Allah'a ibadet ettim diyemem ki isyan ettiğimi itiraf ediyorum, günah işleyene Cenab-ı Hakk'ın günahları affedip örtmesi olmasa, eyvahlarım üstüne eyvah olacak. Ümitsizliğin son derecesi, ondan gayrısı ümit verdi ve tevhid alemeti olan Allah'ın bu ümit lutfunu hatırımdan çıkartım. Allah'a tevekkül etmeden kendini beğenip fazla güvenerek hareket ettiğini itiraf eden Ferîdî, "Ey Yaratıcı, kerem ile muttasıf, çare bulan, kuluna bağışın olsun, zavallıyım, suçluyum rahmetin bana nasib olsun" diye dua etmektedir; Allah'a Resul'ün hürmetine perişan ve temiz kalpli olan kulun Ferîdî'yi iki alemde mesud et diye tevbe edip yalvarmaktadır:

Bu gülşende gülinden ayru düşmüş bülbül-âsâyam

Karînüm âh ü efgân nâle vü feryâd hem-sâyem

*İtâ'at itmedüm emr-i Hudâyâ nefsüme uydum
Muhassal gird-bâd-âsâ günehte deşt-i bigâyam*

*'İbâdet iddi'âsın eylemem 'isyân ikrâram
Güneh-kârâna gufrân olmayınca vây bu vâyem*

*Kemâl-i ye's viridi mâ-sivâdan lutf-ı ümmîd[i]
Çıkardum hâtırumdam anları tevhîd-i îmâyem*

*Teşebbüs eylemem zâhirde gayrdan tefvîz-ı sîmâyam
Teveccüh eylemem zâhirde gayrdan tekvîz-i sîmâyam*

*Hüdâvendâ kerîmâ çâre-sâzâ bende in'âmâ
Ġarîbem müznibem rahmet nasîb-i va'd-i i'tâyam*

*Resûlün hürmetine eyle dilşâd iki 'âlemde
Ferîdî bendeni hâtır perîşânam hüveydâyam*

G.207

Başka bir gazelde de Ferîdî, gurbetten dolayı keder ve acının hep ona refik olduğunu söylüyor, kendini gülünden ayrı kalmış bir bülbüle benzeten Ferîdî, ayrılığa tahammülü kalmadığını ifade ederek Allah'tan sabır ve yardım diler. Ferîdî, gençliğin sermayesini boş yere harcadığını pişmanlıkla itiraf eder, Allah'dan bu geçen fırsatlara telafi etmek için yardım diler. Ferîdî, gençliğini hatırlayarak, işlediği suç ve hataların sayılmaz olduğunu itiraf eder, Allah'ın mağfiretini diler. Gençlikteki işlediği rezaleti itiraf eden Ferîdî çok pişman olduğunu belirterek "Allahım şefaata kapına doğru geldim" diye yalvarıp istiğfar eder:

*Düşdüm diyâr-ı gurbete Rabbum mü'înüm ol
Oldum karîn-ı gurbete Rabbum mü'înüm ol*

*Oldum gülümden ayru hezârân-sıfat dirîğ
Yok sabr böyle fûrkate Rabbum mü'înüm ol*

*Tâb ü tüvânı kalmadı cism-i za'îffim]ün
Tâkat-dih ol bu şiddete Rabbum mü'înüm ol*

*Sermâye-i şebâbı telef eyledüm ne sûd
Hayfâ güzeşte fırsata Rabbum mü'înüm ol*

*Dil oldı niçe ma'siyeti irtikâb ile
Mesken niçe nedâmete Rabbum mü'înüm ol*

*Bu cürm-i bî-hadd ü güneh-i bî-şümâr ile
Düşdüm yem-i şekâvete Rabbum mü'înüm ol*

*Meyl-i ma'âsı eyledi târîk-ı rûzumı
Lutf eyle def'-i zulmete Rabbum mü'înüm ol*

*"Lebbeyke-gûyî bâdiye pû-yı nevâ-lekum"
Sa'yı kabûl-ı rahmete Rabbum mü'înüm ol*

*Lutfundan özge yok penahum var nedâmetüm
Geldüm der-i şefâ'ate Rabbum mü'înüm ol*

*Virdi budur hemîşe Ferîdî-i mücrimin
Düşdüm diyâr-ı ğurbete Rabbum mü'înüm ol*

Yâ nebiyyü 'l-lah günâh- 'âdet Ferîdî bendene

Rûz-ı mahşerde şefî' ol eyle hirmândan halâs

G.138/5

Elimizdeki bilgilerin ışığında Ferîdî gençliğinde çok hata işlemiş ihtiyarlık döneminde ise bunlardan pişman olmuştur. Ferîdî'nin gençliğinde şekavette bulunduğunu, yaşlılığında daha çok inzivaya çekildiğini, inancına ve Allah'a yakın, milletten uzak durduğunu söyleyebiliriz. Bu konuda Ferîdî'nin yaşadığı sağlık sorunlarının etkisini tahmin edebiliriz. Ayrıca küçük yaşta vefat ettiğini tahmin ettiğimiz oğlunun mersiyyesinden Ferîdî'nin evli ve bir aileye sahip olduğunu söyleyebiliriz.

B. EDEBÎ ŞAHSİYETİ

Kaynaklarda daha çok kadı ve alim olarak tanılan Ferîdî'nin, edebî şahsiyeti hakkında fazla bilgi bulunmuyor. Mucîb, tezkiresinde "hâlâ tavr-ı ğarîb tarz-ı ' acîb üzre eş'ârı vardır"²⁰ diye Ferîdî'nin şiirine kısaca bir değerlendirme yapmıştır. Ferîdî'nin edebî şahsiyetiyle ilgili bilgilerimiz, aşağıdaki başlıkların altında sıraladığımız gibi şairin kendi yaptığı değerlendirmeleri ile bizim değerlendirmemizden ibaret olacaktır.

1- Şiir ve Şair Hakkındaki Görüşleri

Ferîdî, şiirin nasıl olması gerektiğini, kendi şiirlerinin özelliğini bazı beyitlerinde dile getirir. Şairin bu konudaki değerlendirmesi, hem devrin şiir anlayışı, hem de şiirde varılması amaçlanan noktayı göstermesi açısından önemlidir. Ferîdî de pek çok Divan şairi gibi şiir ve şairliği ile ilgili değerlendirmeleri çoğunlukla son beyitlerde birer beyitle dile getirir. Biz burada Ferîdî'nin Divanı'nda geçen şair ve şiir hakkında kullandığı terimleri ele alacağız.

Ferîdî'nin sözleri çekici ve manalıdır, şiirlerinin ifadesi mu'cizedir, beyanı herkesi âciz bırakır. Gazeller de nay kalemiyle yazılmıştır ki çok ahenklidir:

²⁰ Tezkire-i Mucib, **a.g.e.**, s. 52.

Güftâr-ı hüner Âsaf'âneyi²¹

Mü' ciz beyân ü sihr ü mesel söylerüm sana

G.8/7

Ney kalem olalı bu ğazelüme nağme-tırâz

Çalarsa başına çalsun felekde zühre rebâb

G.12/7

Ferîdî kendini över. Şiirin eşi olmayan, hoş tarzlı ve hünerli olması gerektiğini söyleyen Ferîdî bunlardan ziyade kendi şiirinin ahenkli ve mutluluk verici tarzda olduğunu söyler:

Temennî eyleyüp temyîzini eş'ârdan anun

Ferîdî şi'r-i hoş tarzum hüner eş'âre gösterdüm /G.193/7

Çalardı başına sâzın Ferîdî zühre bilseydi

Nevâ-sencâne eş'ârumda geh kânûn-ı mızrâbum /G.202/5

Gider jeng-i keder dilden Ferîdî ğam-güsâr-ı 'aşk

Hired mir 'âtı eylese safâ iş'âr-ı eş'ârum

G.210/5

Şiirinin nev-zemîn olduğunu iddia eden Ferîdî, şiirinin değerini anlatmak amacıyla diğer şairleri kendi şiirine nazire yazmaya çağırır:

Bu şi'r-i nev-zemînine nazîre söylesün ahbâb

Ferîdî böyle teklîfi ider yârâne düşdükce

G.274/5

Eyle perverlik Ferîdî nev-zemîn-i kâmile

Şi'rün olursa dahı nâkıs-reviş tanzîrden

G.256/7

Nükteli söz söyleyen Ferîdî, kendi şiirinin özlü, çok manalı olduğunu söylüyor:

²¹ Mısranın yazımı eksiktir.

Nükte-sencân-ı suhan içre Ferîdî-zâra
Şâ'ir-i mu'cize-perdâz dinilmez ne dinür

G.59/7

Ferîdî'nin şiirinin anlamı, her zaman yenidir. Denizdeki mahfazalı parlak inci gibidir. Ferîdî, kendisinin aşk şairlerinden biri olduğunu söylüyor:

Gûşvâr-ı zihni eylerse n'ola erbâb-ı dil
Tâze şi'rüm bahr-ı ma'nâda dür-i meknûnlanur

Sârbân-ı mahmel-i Leylâ olur ancak biri
Deşt-i ehvâdan Ferîdî çok kişi Mecnûnlanur

G.73/4-5

Ferîdî'nin şiiri bülbülün sesi gibidir, yasemin kulak verir, onu telkin gibi hoşlukla kabul eder:

Sadâ-yı bülbüli gûş-ı kabûle aldı semen
Ferîdî şi'rin[i] itdi meger ana telkîn

G.248/7

Ferîdî, şiirini marifete susayanlar için su gibi, akıcı bir üslupla nazm etmiştir:

Bu şi'r-i âb-dârumı âmâde eyledüm
Dil-teşne-gân-ı ma'rifete şâ'irâne ben

Bâzâr-ı ma'rifetde kesâd olmasaydı ger
Kâlâ-yı nazmı eyleridüm Hüsrevâne ben

G.251/11-12

Eyle perverlik Ferîdî nev-zemîn-i kâmile
Şi'rün olursa dahı nâkıs-reviş tanzîrden

G.255/7

Ferîdî, kendi şiirinin âbdâr, fasih ve yakıcı olduğunu söylüyor. Sevgili vafında kusursuzdur:

*Toğrısı budur Ferîdî kim bu şi'r-i âbdâr
O sehî-kad dil-berin vafında hiç nâ-güftedür*

G.105/5

*Bu şi'r-i âb-dâr-ı fasîhün Ferîdîyâ
Sem'-i kabûl ile işidür her hüner-verân*

G.23/4

Bülbüller bile güzel sadâsı ve keyfiyeti olmazsa da gelsin öğrensin, Ferîdî'nin fesahatı güzele varmıştır:

*'Aceb mi olsa hâlet-dih nevâ-senc olmada bülbül
Ta'allümçün Ferîdî-i fesâhat hûba varmışmış*

G.132/5

Ey gül yüzlü, bülbülün feryadı zaman zaman oluyor, fakat bu Ferîdî'nin feryadına kesinlikle benzemez:

*Gâh gâhî nâle-keşdür 'andelîb ey gül-'izâr
Bu Ferîdî-i figân-gûyâna benzer benzemez*

G.121/5

Araplar fesahat ve belağatta örnek sayılan Sahbân'ı ile Farsların şairlerin kralı lakabı ile tanınan Selmân'ı, Ferîdî'nin şiirlerini görünce haset içine düşmüşlerdir.

Ferîdî, böylece kendi şiirinin onlardan üstün olduğunu söylemektedir:

*Gördi eş'âr-ı Ferîdîyi lebi vafında
Düşdi mecmû'a-ı Selmân ile Sahbân'a hased*

G.34/7

Ferîdî'nin nazmı hesaplı ve ölçülüdür; gerek Hüsrev ü Şirin şiirleri gerek bu mesneviyi ilk kez kaleme alan Genceli Nizâmî (ö.H. 1140-M. 1203) için bir terazidir:

*Dürr-i nazm-ı Ferîdî'yi ider tahsîn suhan-sencân
Gerek Husrev-terâzû-dâr-ı şi'ri ger Nizâmîdür*

Kıt.1/7

Ferîdî, mana dünyasında mutluluk için yazı yazandır. Sözleri fazl ve irfan sahibinin başının üstünde mücevherli bir sarıktır:

*Kalem-rân-ı sa‘âdetdür Ferîdî mülk-i ma‘nâda
Serinde fazl ü ‘irfân her kimin tâc-ı mücevherdür*

G.115/9

Onun nazmı aşk ateşiyle alevlidir, divan kağıtları, semender gibi, bu sıcaklığa alışmamış olsaydı kesinlikle yanmış olurdu:

*Semenderveş alışmış olmasaydı ateş-i ışka
Yakardı tâb-ı nazmum lâ-cerem evrâk-ı divânım*

G.209/6

Ferîdî, bir gazelinde şöyle seslenmektedir: Ben şarkı meclisinin şarkıcısıyım, dilim aşıklara yakışır. Benim feryadımın yanında çoban yıldızı ne çalar:

*Mutrib-i bezm-i nevâyem dil-i ‘uşşâka sezâ
Nâlemün zühre-i gerdûn ne çalar yanında*

G.261/2

Ferîdî, söz cevherinden böylece nazm eder ki felek, dilerse fesahata gerdanlık etsin, dilerse boynuna taksın:

*Dilerse tâkına gerdûn ola fesâhata ‘ıkd
Ferîdî böylece nazm eylesün dizin güheri*

G.323/6

2- Etkilendiği Şairler

Ferîdî, etkilendiği şairlerin şiirlerine nazire yazmış, onların şiirlerini tahmis etmiştir. Bunların yanında Ferîdî üstat kabul ettiği şairlere de işaret etmektedir. Bunlar, şairimizin edebî kişiliğini belirlemede önemlidir.

Ferîdî’nin üstat kabul ettiği İnan şairlerinden H.1081/M.1671’de vefat eden Sâib-i Tebrizî Mirza Muhammed Ali b. Abdurrahim ve H.898/M.1492’de vefat eden Abdurrahman Câmî’dir:

Ferîdî mî tevâned peyrevî bâ Câmî yâ Sâ'ib
Velî ez gerdiş-i gerdûn dilem pes zeng mî dâred

G.28/8

(Ferîdî, Câmî ve Sâib'in izinden gidebilir. Fakat feleğin dönüşünden dolayı gönlümün sesi çok çıkıyor.)

Fars şiirinin en büyük üstatlarından biri, Nureddin Abdurrahman b. Nizameddin Ahmed b. Muhammed el-Câmî'dir. 15. yüzyılda yaşayan ve Türk edebiyatına tesiri olan Câmî (H.817-898/M.1414-1492)'nin, "Hint üslubu" (sebk-i Hindi) diye anılan şiir akımının ilk öncülerinden biri olduğu ileri sürülmektedir²². Ferîdî, aşağıdaki Câmî'nin yedi beyitlik gazelini Farsça tahmis edip Fars şiiri ve Câmî'den çok etkilendiğini belirtmektedir:

(1) *Çehre-i dildâr yâ mâh-ı melâhat-zâst în*
Yâ be-hûbî verd-i ra' nâ-yi dil-i şeydâst în
Ber semâ'-ı husn yâ hurşîd-i nûr-efzâst în

(Bu sevgilinin yüzü mü, yoksa sevimlilik doğuran ay mı?)

(Yoksa güzellik bakımından çılgın gönlün güzel gülü mü?)

(Gökteki güzellik mi, yoksa ışık saçan güneş mi?)

Ârîzest în yâ kamer yâ lâle-i hamrâst în
Yâ şu'â'-i şems yâ âyîne-i dil-hâst în

(Bu yanak mı, yoksa ay mı yoksa kırmızı lale mi?)

(Güneşin ışığı mı, yoksa gönüllerin aynası mıdır?)

(2) *Çün hayâl-i serv-kaddeş der dil-i men pâ-nihâd*
Sabr u âsâyiş berâh-i aşk-i û dâdem be-bâd
Der beyân-ı tahayyur kalb-i nâlânem futâd

(Servi gibi boyunun hayali, gönlüme ayak basınca,)

(Sabır ve huzurumu, onun aşkı yolunda yelediğim.)

²² TDV., İ. A. 7 / 95-99.

(Hayretimi dile gertirmede, inleyen kalbim çaresiz düştü.)

Kâmetest in yâ elif yâ serv yâ nahl-i murâd

Yâ meger guldeste-i bâğ-i cihân-ârâst in

(Bu boy mu, yoksa elif mi, yoksa servi mi, yoksa murad hurması mıdır?)

(Yoksa bu dünyayı süsleyen bahçenin gül demeti midir?)

(3) *Bülbül-âsâ vâlih u hayrân dil-i nâşâd-i halk*

Gül-ruhâ hergiz neyârî gûş ber-feryâd-ı halk

Mâ hasal ez çeşm-i tu peydâ şod âzâd-i halk

(Halkın mutsuz gönlü bülbül gibi tutkun ve hayrandır.)

(Ey gönül yüzlü, halkın feryadına hiç kulak asmıyorsun!.)

(Hâsıl olan, senin yüzünden dolayı halk eziyet çekmektedir.)

Çeşm-i tû câdust yâ âhûst yâ sayyâd-i halk

Yâ dû bâdâm-i siyeh yâ nergis-i şehlâst in

(Senin gözün sihir mi, yoksa ceylan mı, yoksa halkın avcısı mıdır?)

(Yoksa bu, iki siyeh badem mi, yoksa şehla gözlü nergis midir?)

(4) *Mîkoned ‘âlem bebûy-i zülf-i û cânhâ fedâ*

Çun besû-yi bâğ âred şemme-’i ez vey sabâ

Pâyband-i gîsûyeş geşte eger şâh u gedâ

(Saba rüzgarı onun zülfünün kokusunu bahçeye doğru azıcık getirince,)

(Âlem onun zülfünün kokusuna canlar feda eder.)

(Şah da yoksul da onun saçına tutulup kalmıştır.)

Yâ Rab in zulfest yâ kullâb yâ dâm-i belâ

Sunbul-i ter yâ girih yâ ‘anber-i sârâst in

(Ya Rabbi, bu zülf müdür, yoksa bela tuzağının kancası mıdır?)

(Taze sünbül müdür bu, düğüm mü, yoksa hoş kokulu anber midir?)

(5) *Kadd-i men tenhâ be sevdâyeş negeşte hemçu lâm*

Dâğdâr-ı üst ber-dilhâ-yı hod bî-şek enâm

Çun nikâb ez rû-yı hod ber-dâşt kad zâle'z-zalâm

(Onun sevdasıyla lâm gibi bükülen sadece benim boyum değildir.)

(İnsanların kalplerinde de, kuşkusuz ondan daha çok yaralar vardır.)

(Kendi yüzünden peçeyi kaldırıncaya kadar karanlık yok olur.)

Yâ Rab îh hurşîd-i tâbânest yâ mâh-ı temâm

Yâ firîşteh yâ perî yâ şûh-i bî-pervâst îh

(Ya Rabbi, bu parlak güneş midir, yoksa dolunay mıdır?)

(Melek midir, yoksa peri mi, yoksa pervasız şuh mudur?)

(6) *Sûret-i ebrû-yı û dilrâ meserrethâ menah*

Lîk ez fehîdeneş hergiz nemî-yâbed ferah

‘Allime haze’ş-şeyi zâ ‘akl u fehmi mâ senah

(Onun kaşının şekli, gönle neşeler verir.)

(Fakat bunu anlamaktan gönül asla rahata ermez.)

(Bunu akli ve anlayışı olana anlat.)

Ya Rab îh tâkest yâ mihrâb yâ kavs-i kuzah

Yâ hilâl-i ‘îd yâ ebrû-yı mâh-i mâst îh

Ya Rabbi, bu tavan kemeri midir, mihrap mıdır, yoksa gökkuşağı mıdır?

Bayram hilali mi, yoksa bizim ay yüzlümüzün kaşısı mıdır?

(7) *Çerh ber hâk-i deret her lahza mîsâyed cebîn*

Gird-i küyet rûz u şeb gerded koned kâr-i çunîn

Murğ-i dilhârâ mekân geştet îh gulşen-semîn

(Felek, senin kapının toprağına her an alnını sürer.)

(Senin mahallenin çevresinde gece gündüz dolaşır.)

(Bu kıymetli gül bahçesi, gönüllerin kuşuna mekan olmuştur.)

Kûy-i tû Ka'be'st yâ firdevsest yâ huld-berîn

Yâ gulistân-i İrem yâ cennetü'l-me'vâst î

(Senin mahallen Ka'be midir, yoksa Firdevs midir, yoksa Huld cenneti midir?)

(Bu İrem bahçesi mi, yoksa Me'vâ cenneti midir?)

(8) *Çun Ferîdî 'andelfîb âmed figânkeş hem-çunân*

Der gulistân mişevêd subh u mesâ feryâd-h'ân

Kîst ân yâ Reb ki der bâğ-i suhen kerd î

(Nitekim Ferîdî, bülbül gibi figan eder olduğundan, gül bahçesinde sabah akşam feryat eder.)

(Ya Rabbi, söz bahçesinde bu konuşan kimdir?)

Tûtî-yi şîrîn-zebân yâ kumri-yi bâğ-i cinân

Bulbul-i bî-hân u mân yâ Câmî-yi şeydâst î

Tatlı dilli papağan mı, yoksa cennet bahçesinin kumrusu mudur?

Bu evsiz barksız bülbül mü, yoksa divane Câmî midir?

Nazire, bir şairin manzum bir eserine daha ziyade gazeline başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiyede olmak üzere yazılan benzeri hakkında kullanılır bir tabirdir. Bunu yapmağa tanzir denir²³. Osmanlı şairleri, şiir yazmayı nazire veya meşk sürecinde öğrenmekteydiler. Nazirecilik geleneği, şairler için hem bir okul, hem de bir söz meydanıdır. Şairler, bu şair okulunda batılı ressamın müze çalışmalarına benzer şekilde atölye çalışması gerçekleştirmekte, eski şairleri tanzir ve

²³ Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, MEB Yay., İst., 1993, C.2, s. 666.

meşuk ederek bir çeşit üslup temrini yapmaktadırlar.²⁴ Ferîdî, Nâbînin "el çekdük" redifli gazeline nazire yazmıştır. Nâbî'nin gazeli şudur:

(1) *Sipihrûn gerdişin yâd eyleyüp ahterden el çekdük*
Yemün çîn-i cebînin seyr idüp gevherden el çekdük

(2) *Bu bezmün tâlib olduk biz dahi sahbâsına ammâ*
Görüp sâkîde rûy-ı imtinân sâgardan el çekdük

(3) *Tuyup meylin hazâna şâhid-i gülzârı terk itdük*
Görüp destâr-ı agyâr üzre verd-i terden el çekdük

(4) *Olup dil pûte gibi tâb-ı hicrân ile germ-ülfet*
Temennâ-yı visâl-i yâr-ı sîmîn-berden el çekdük

(5) *Safâ-yı hâtır üzre olmayan ihsânı neylerler*
Görüp sûz-ı derûnın micmerün anberden el çekdük

(6) *Virüp ser-rişte-i gavgaya faysal baht u tâli'le*
Ferâgat eyledük şemşîrden hançerden el çekdük

(7) *Gelû-yı şişe ile pây-ı humla eglenüp Nâbî*
*Girîbân-ı hevesden dâmen-i dil-berden el çekdük*²⁵

Buna nazire yazılmış olan Ferîdî'nin gazeli ise aşağıdadır:

(1) *Gerekmez câh ü haşmet zînet-i dünyâdan el çekdük*
O mihnet-sûd gavgâdan hem ol sevdâdan el çekdük

²⁴ Cemal Kurnaz, **Osmanlı Şair Okulu**, Birleşik Yayınevi, Ank., 2007, s.76.

²⁵ Ali Fuat Bilkan, **Nâbî Divanı**, MEB. Yay., İst.1997, C. 2, s.799-800.

(2) *Olup pey-rev ana deşt-i cünûnda girdbâd olduk*

Bi-hamdi‘l-lah halâs olduk dil-i şeydâdan el çekdik

(3) *Humâr-ı neş‘esiyle tev‘emândur bâde-i vaslın*

Alişduk bâde-i hicrân ile sahbâdan el çekdik

(4) *Ne hûş itdi cefâ vü cevri yârın bizi hûn-âşâm*

Dem-i vaslı unutduk va‘de-i ferdâdan el çekdik

(5) *Göründi rûzgâr âyînesinde ‘aks-i kâm-ı dil*

İdüp iğmâz-ı murâd u merâm ibdâdan el çekdik

(6) *Ġaraz bu cüst ü cûdan maksadın tahsîldür yârın*

O ma‘lûm olmadı tavr-ı su‘âl îmâdan el çekdik

(7) *Hezâr-ı zârı bin nahvetle âzâr itdüğün bildi*

Vedâ‘ itdük vefâsına gül-i ra‘nâdan el çekdik

(8) *Ferîdî sürh-rûluk lâzımı dâğ-ı ‘alâyıkdur*

Görüp dâğ-ı derûnın lâle-i hamrâdan el çekdik

G.158

Yukarıdaki görüldüğü gibi iki şiir gazel nazım şekli ile yazılmıştır. İki şiirin vezni de "Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün" kalıbındadır. Her iki gazelin redifi de "el çekdik"tür. Bunun yanında iki gazel arasında imaj ortaklığı vardır. Nabî, gazelin 3. beytinde "gül bahçesi güzelinin sonbahara meylini duyunca onu terk ettik. Düşmanların sarıkları görünce taze gülden el çektik" diyor, Ferîdî ise, gazelin 7. beytinde, "İnleyen bülbül bin gururla azarladığını bildi. Vefasına veda edip rana gülden el çektik" diyor. Her iki beyitte de gül sembol seçilip terk edilen olmuştur.

Nabî'nin, gazelinin 4. beytinde, "Gönül, ayrılık harareti ve mahabbet kızgınlığı ile ısınıp gümüş tenli sevgiliye kavuşma temennisinden vazgeçmiştir". Ferîdî de gazelinin 4. "Sevgilinin verdiği acı ve zulümün kan içici yaptığını, bu yüzden de vuslat anını unutup yarına dair verilen sözlerden el çektiğini ifade etmektedir. Her iki beyitte ortak olan imaj, sevgiliden kaynaklanan acı ve ızdıraptan dolayı vuslat ümidinin kaybolmasıdır.

Eski Türk edebiyatında, bir çok şair tarafından gazelerde ele alınmış redifler bulunmaktadır. Çok beğenilmiş bu yaygın gazellerin redifinden kimin kime nazire yazdığını tespit etmek zor olur. Ferîdî, 16. yüzyılın en büyük şairlerinden olan Bâkî'yi daha çok hatırlatan Türk edebiyatında meşhur "-ân saf saf" kafiye ve redifli gazeline nazire yazmaktadır:

- (1) **Olmadı seyre revân[e gele] hûbân saf saf**
Niçe ' uşşâk olıcakdur yine hayrân saf saf
- (2) Ne aceb yansa gönül âteşe pervâne-sıfat
Her taraftan görünür şem' -i şebistân saf saf
- (3) Ğonceveş oldu küşâde [gül-i] nesrîn-i bûtân
Niçe dil oldu yine bülbül-i nâlân saf saf
- (4) **Nâle-i ' âşıkâ handân durur ol kâmeti serv**
Reh-güzârında durur dîdesi giryân saf saf
- (5) Gül-^ç izârında Ferîdî görünür hâlleri
Âşikâr oldu yine fitne-i devrân saf saf

Bâkî'nin gazeli ise şudur:

- (1) Müje haylin dizer ol gamze-i fettân saf saf
Güyyâ cenge girer nîze-güzârân saf saf
- (2) **Seni seyr itmek için reh-güzer-i gül-şende**
İki cânibde durur serv-i hırâman saf saf
- (3) Leşger-i eşk-i firâvân ile ceng itmek için
Gönderür mevelerin lücce-i umman saf saf
- (4) Gökde efgân iderek sanma geçer hayl-i küleğ
Çekilür kûyune mürgân-ı dil ü can saf saf
- (5) Câmi içre göre tâ kimlere hem-zânûsın
Şekl-i sakkâda gezer dîde-i giryân saf saf
- (6) Ehl-i dil derd ü gamun ni'metine müstagrik
Dizilürler keremün hânına mihmân saf saf
- (7) Vâsf-ı kaddüñle hırâm itse alem gibi kalem
Leşger-i satrı çeker defter ü dîvân saf saf
- (8) **Kûyun etrafına uşşak dizilmiş gûyâ**
Harem-i Kâ'be'de her cânibe erkân saf saf
- (9) Kadrüñi seng-i musallâda bilüp iy Bâkî
Turup el bağlayalar karşıña yârân saf saf²⁶

²⁶ Sabahattin Küçük, **Bâkî Dîvânı Tenkitli Metin**, TDK Yay., Ank. 1994, s. 241,242.

Yukarıdaki her iki gazelin vezni "*Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün*" kalıbı, "-ân" kafiyesi ve "saf saf" redifiyle yazılmıştır. Vezin, kafiye ve redif yanında iki gazel arasında imaj ortaklığı bulunmaktadır. Bâkî dokuz beyitlik gazelinde sevgili için aşıkların sıra sıra durmasından bahs ederek, 8. beyitte "Mahallenin etrafına âşıklar dizilmiş, sanki Ka'be haremindedir her yöne saf saf durulmuş gibi" diyor. Ferîdî ise beş beyitlik gazelinde aşıkların dizilişi imajını kullanarak, 1. beyitte "Güzellerin, henüz yürüyüşe çıkıp saf saf akmaya başlamadıklarını, başladıklarında ise birçok aşğın saf tutup hayran kalacaklarını ifade etmektedir.

İki gazelin arasındaki başka bir imaj ortaklığı da, aşkın gözyaşları ve sevgilinin servi boyu vasfındadır. Ferîdî'nin 4. beytinde, "O servi boylu, aşğın iniltisine güler. Aşık servi boylunun yolunda ağlayarak saf saf durur" diyor. Bâkî ise, gazelin 2. beytinde "Gül bahçesi yolunda seni seyretmek için, iki yanda salınan (aşık olan) serviler saf saf durur" diyor. İki beyitte ortak imaj salınarak geçen sevgiliye kenarda insanların saf tutup bakmalarıdır.

Eski Türk edebiyatında "üstüne" redifli bir çok gazel, nazire yazılmıştır. *Kanunî Sultan Süleymân'ın bendelerinden Pervâne Bey'in 968/1560-61 yılında derlediği nazire mecmuasında (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Bağdât Bl., nr. 406, vr. 543b-547a) toplam 35 şaire ait 43 gazel bulunmaktadır. Pervâne Bey, zemin şiirin Saff'ye (ö. 890/1485-86) ait olduğunu, Sultan Cem, Necâti Bey, Mesîhî, Me'âlî, Muhibbî, Bâkî gibi meşhur şairler olmak üzere otuzdört şairin de ona nazire yazdığını tespit etmiştir.²⁷ XVII. ve XVIII. yüzyıllarda da "üstüne" redifli bir gazel yazmaya hevesli bir çok şair vardır. Nâzım (ö. 1139/1762-27), Enîs Receb Dede (ö. 1146/1733-34) bunlardan ikisidir. Fakat Türk edebiyatında en çok şöhret kazanan, 1144/1731-32 yılında vefat eden XVIII. yüzyıl şairlerinden Balıkesirli Rasih Bey'dir.*

Ferîdî de Râsîh'ten önce ve Bâkî'den sonra "üstüne" redifli, yedi beyitlik bir gazel yazmıştır. Kaynaklara alınmamış gazel şudur:

²⁷ Hüseyin Akkaya, **Râsîh Bey'in "üstüne" redifli meşhur gazelinde ikileme ikilemelerin kullanılışı**, Türkoloji Araştırmaları, Volum 2/3 Summer 2007, s. 25-31.

*Şeh-süvârum kim ider cevlân cevlân üstüne
Gösterür dil şavk ile devrân devrân üstüne*

*Gerçi var bî-dâduna pür-cevr-i 'ağyâra ne burç
Konmaz ey reşk-i kamer mihmân mihmân üstüne*

*Tâ dili ihzâr-ı divân-ı tahayyur eyliye
Sâdır eyler gamzesi fermân fermân üstüne*

*'Ârız-ı pür-nûruna oldu mu 'ârız 'ârızî
Bu sebenden virdi meh noksân noksân üstüne*

*Bir taraftan cûş-ı dil hem bir taraftan eşk-i çeşm
Seyle virdi râhatı tûfân tûfân üstüne*

*Kâni'-i peygâm idün fürkatda hayfâ ol dahî
Gelmez oldu başladı hırmân hırmân üstüne*

*Meh cemâlin görmedük görünmedi hem rûy-ı dil
Ey Ferîdî zâr çek hicrân hicrân üstüne*

G.269

3- Dil ve Üslup

Mucib, tezkiresinde "hâlâ tavr-ı garîb tarz-ı 'acîb üzre eş'ârı vardır"²⁸ diye Ferîdî'nin şiirlerini değerlendirmektedir. Ferîdî'de de 17. Yüzyıl Divan Edebiyatında bir çok şairin etkisinde kaldığı Sebk-i Hindî akımının tesiri kısmen görülür. Bu akımın bir özelliği olan incelik ve zerafet Nâîli ve Nef'i kadar olmasa da Ferîdî'nin şiirlerine hakimdir. Sebk-i Hindî'nin etkisinde kalan şairlerin üslûplarında sıklıkla

²⁸ Tezkire-i Mucib, **a.g.e.**, s. 52.

görülen tekrarlara Ferîdî'nin şiirlerinde de rastlarız. Fars diliyle şiir yazan ve Arapça ile eser yazan Ferîdî Arapça, Farsça kelime ve terkiplere yer vermekle beraber Türkçeyi ustalıkla kullanmıştır. Üç dilin inceliklerini bilen Ferîdî söz sanatlarındaki ustalığını güzel örneklerle göz önüne sermiştir. Edebî sanatlara bolca yer veren Ferîdî, mecaz sanatları yanında iştikak, cinas gibi sözle ilgili sanatlar ile iham, tevriye, istihdam, tenasüb, tezad ve tekrar gibi anlamlarla ilgili sanatlara da çok önem vermiştir.

a. İkileme:

İkileme, anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanmasını, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılmasını ifade eden bir terimdir. İkilemeler, şiirde ahengi sağlamakla kalmaz; ayrıca anlamı pekiştirerek etkili bir biçimde sunulmasına yardım eder.²⁹ Ferîdî aşağıdaki gazelde vezin, kafiye gibi ritmik unsurlardan yararlanarak kafiye kelimesi ile her mısraın son kelimesinin tekrarıyla ikilemenin bir güzel örneğini vermiştir.

*Sînemi eyledi pür-hûn leb-i **gül-gûn gül-gûn***

*Cûybâr eşkümi bir kâmet-i **mevzûn mevzûn***

*Oldı şeb rûzum u ahter dahi **eşküm eşküm***

*İtdi pûşîde ruhın gîsu-yı **şeb-gûn şeb-gûn***

*İtdi dîvâne [kim ol] ruhları **leylî leylî***

*Vâris-i derd ü gam itmiş beni **mecnûn mecnûn***

*Kıldı pür-fîtne cihânı gözü **fettân fettân***

*Yalunuz olmadı dil çeşmine **mefrûn mefrûn***

²⁹ Muhsin Macit, **Divan Şiirinde Âhenk Unsurları**, Akçağ yay., Ank. 1996, s.42.

İt Ferîdî ile ünsiyyet-i ahhâb ahhâb

Nice bir dîdesi giryân ola mahzûn mahzûn

G.234

Ferîdî, yine ikilemenin başka bir örneğinde, bazen redifin son hecesi, bazen de her beyitte değişen kafiye'nin son hecesini tekrar eder. Her iki kullanıma da aşağıda birer örnek verilmiştir. Bu örneklerde ifadeye masalımsı bir hava katıldığı görülmektedir. Ferîdî "varmış" sözünü şu gazelde redif olarak kullanmış ve son heceyi ayrıca tekrarlamıştır:

Vefâ-h âhâne dil cânâne dil-cûyâna varmışmış

Bu vâdîden ta' accüb hâtıra meh-rûye varmışmış

Gil olmuş dergeh-i 'izzet-penâh serv-kadd dil-dâr

Meger pâ-bûs-ı yârı birle seyl-i mûye varmışmış

Nisâr itmiş çemende yine hoş-bû kâm-ı ezhâra

Nesîm-i subh-dem gîsû-yı 'anber-bûya varmışmış

Ko kalsun keşmekeşde şerha şerha şâne-i küstâh

'Abîr-i turradan gâretgerî-i mûye varmışmış

'Aceb mi olsa hâlet-dih nevâ-senc olmada bülbül

Ta' allüm çün Ferîdî-i fesâhat hûba varmışmış

G.132

Ferîdî aşağıdaki gazelinde redif öncesindeki "ayıl ayıl" kafiye kelimesinin tekrarıyla ne kadar seslere, kafiye, redif ve vezin gibi ritmik unsurlardan istifade ederek söz sanatlarına önem verdiğini gösteriyor. Ferîdî bu güzel ikileme örneği ile doğal sesleri taklit eder, tasvirleri güçlendirerek akıcı bir üslubla ses ve anlamı bütünleştirmektedir:

*Safâ zamâmdur ey dil **ayıl ayıl** ne bu ğam
Yıkılma ğamla ferahla **bayıl bayıl** ne bu ğam*

*Mey-i sūrûr ile leb-rîz olur surâhi-yi dehr
Akar piyâle-i kalbe **şarıl şarıl** ne bu ğam*

*Neşât lokması tutdı serâ-ser âfâkı
Humâr-ı hüzn ü elemden **ayıl ayıl** ne bu ğam*

*O mest-i çeşm süvâr-ı semend-i nâz olmuş
Gelür bu semte sadâ **savul savul** ne bu ğam*

*Dağıtdı ceys-i ğumûmı sipâh-ı dil-şâdı
Ferîdî bu ne tahayyur **mâ'il mâ'il** ne bu ğam*

G.200

Ferîdî ahengi saglayan unsurlara yer verirken, kelimeleri musiki tesiri yapacak şekilde seçmektedir. Aşağıdaki gazelde kafiyeyi oluşturan kelimenin ilk harfini (m) harfine dönüştürerek hem tezaad hem cinaslı tekrar sanatıyla anlamı pekiştirip dikkat çekmektedir:

*Nakd-ı mihrüni ger olsa da **satar matar**
Zahmunı gördüğü demde yine **açar maçar***

*Tâlib-i Hakda tevâzu' durur ancak matlab
Olma bu peyke-i dehrde [de] **fâhir mâhir***

*Kıştâr-ı emel-i dil ola sîr-âb-ı husûl
Ebr-i eşküm ğam-ı hicrân ile **katar matar***

*Dehen-i dil-bere söz yok ki ola şerh beyân
Olsa ger vâkıf olurdu ana **tâhir mâhir***

*İ'timâd itme Ferîdî suhan düşünmiye hiç
İtse de da'vi-yi ülfet yine **şâkir mâkir***

G.99

Ferîdî, aşağıdaki gazelde kafiyenin son hecesini ayrı bir redif kelimesi olarak tekrarlamıştır. Kafiyenin sözcüğü ile redifin sözcüğü arasında izafet kesresi kullanılsa da kullanılmasa da tekrarlanan kafiyenin son hecesi uzun sesli olduğu için sesin uyumluluğu muhafaza edilir:

*Bâ'is-i 'izzet degül mi merdüme **hengâm-ı kâm**
Zümre-i erbâb-ı fazla eyliye **in'âm 'âm***

*Göremez bu dem meserretten ziyâ mümsik olan
Kend'özi hem gündüzi bühliyle **ışmâm-ı şâm***

*Teşne 'i sahbâ-yı devlet derd-i serdür hâsılı
Kim humâr ile ider medhûş bu **encâm câm***

*Gûyiyâ sîm-âbile tev 'em dil-i pür-ıztırâb
Olmadı bir lahza fânîde ana **ârâm râm***

*Ey Ferîdî isterisen olasin âzâde-ser
Azı az it gûşiş itmekdür ana **ikdâm dâm***

G.205

Aşağıdaki gazelde kafiyeyi oluşturan sözcüğün üç hecesi, bir önceki kelimenin tekrarı veya bir önceki kelimenin son üç hecesinin tekrarından ibarettir. Ferîdî şu gazelde cinaslı tekrar örneğini vermiştir:

*Sirişküm virmez ön bir dem **sebük-bârâna yârâna***

*Eser itmez velî nesrîn-i **rûhsârâna sârâna***

Gönülden gelmedi peygâm-ı şâdî var ise mümkün

*Şikenc-i turra da kaldı **giriftârâna târâna***

Harîm-i ravzana maksadları bir intisâb ancak

*Gedâ-yı kûyuna nisbet **hevâ-dârâna dârâna***

O gül-i pîrehan yanında ağyâr-ı nigûn-etvâr

*Görünür çeşm-i ‘uşşâka **elem-h’ârâne hârâne***

Ferîdî buldı bezm-i kurbdan bir gûne mehcûrî

*Derinde yârın anı anmağa **yârâna yârâna***

G.283

Ferîdî, şu şiirinde her beyitte olmasa da birçoğunda kafiyeyi oluşturan kelimeleri değiştirmiş; kafiye kelimelerinin son hecelerini, bir önceki şiir gibi tekrar etmiştir.³⁰

*Ezelden gûyiyâ dîdeyle dil mer‘a **salışmış mış***

*Bana mihnet ana devlet tebessüm hem **alışmış mış***

Elem-keş olduğına eylemezdüm bu kadar bâver

*Meger hayli mahabbetde gönül haylî **gülišmiş miş***

İder bülbül figân gâfletlerinden sahn-ı gülşende

*Çemende gonceler gâfil olup çün kim **gülišmiş miş***

³⁰ Bkz. Yaşar Aydemir ve Halil Çeltik, **Gazelde İkileme Redif ve İkileme Kafiye**, Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish, Volume 4/2 Winter 2009. s.100-101.

İdermiş nâle tâ kim geçmiye nâzik güle yoksa
*Cefâ-yı cânsûz hâr ile çokdan[dur] **alışmış mış***

Döne döne neşât-ı hüznini cânâne döndürdi
*Ferîdî tekye-i ‘âlem hayâlünle **buluşmuş mış***
 G.131

Ferîdî, aşağıdaki şiirdeki gazelin kafiyesini oluşturan kelimelerin son hecesini kalın, tekrarını ise ince biçimiyle tekrarlamıştır. Tekrar kısmı "-dir" ekiyle birlikte kullanılmıştır. Kelimenin kalınlık ve inceliğine göre de ekin önce kalın, sonra ince biçimine yer verilmiştir:

*Ruhında zülf-i ‘anber-bû ‘abîr-i **hâmdur hamdur***
*Dil-i sevdâ-pereste rişte-i **ihâmdur hemdür***

Cihân halkına itdi mâ-cerâ-yı ‘aşkı o ifşâ
*Gözümden çıkdı eşk-i dîde bir **bed-nâmdur nemdür***

Mey-i la‘l-i tarab-efzûn ile ser-mest-i dürd-âşâm
*Şehe iklim-i devletdür ‘atâ **fercâmdur cemdür***

‘Ademden nükte-senc-i râhat-efzer derdmendâne
*Cemâl âyînesinde tûtî-i **gül-fâmdur femdür***

Ferîdî olmayınca dil-berân ünsiyet âgâze
*Figân u nâliş-i pey-der-peyün **ibrâmdur remdür***

G.81

Aşağıdaki gazelde "gül açıl" redifinden önce kafiyeyi oluşturan kelimenin son hecesi aynen veya değişik tekrarlarla ikilemeyi andır:

*Tâ-be-key ey gonce-i hâtır **elem gam** gül açıl*

*Genc-i hâmûşîde kalma ol **nağam-dem** gül açıl*

Ġâlibâ dil-gîr-i mihmân-hânen oldu k'eyledi

*‘Azm-i iklîm-i ‘adem ceşş-i **sitem-sem** gül açıl*

Gerçi kim deşt-i talebde eyledün çok cüst ü cû

*Râm oldu itmedi sayd-ı **kerem rem** gül açıl*

Mütezâd-ı füşet oldu beyt-i teng-i hâtırân

*Dökdi kem-mâye kasâvetden ‘**adem dem** gül açıl*

Güldürür ‘âşıkların nem-dîde görmek istemez

*Mihrsüz dahı ana dime **sanem nem** gül açıl*

Ey Ferîdî geldi tebşîr-i ferah mesrûr ol

*Ġussa oldu ber-taraf kedd-i **dijem hem** gül açıl*

G.182

Aşağıdaki gazelde, redifle birlikte, ahengi arttırmak için rediften önce her beyitte değişen ikilemeler kullanıldığı görülmektedir.

*Şeh-süvârum kim ider **cevlân cevlân üstüne***

*Gösterür dil şavk ile **devrân devrân üstüne***

Gerçi var bî-dâduna pür-cevr-i âgyâra ne burç

*Konmaz ey reşk-i kamer **mihmân mihmân üstüne***

*Tâ dili ihzâr-ı divân-ı tahayyür eyliye
Sâdır eyler gamzesi **fermân fermân üstüne***

*‘Ârız-ı pür-nûruna oldu mu ‘ârız ‘ârızî
Bu sebenden virdi meh **noksân noksân üstüne***

*Bir taraftan cûş-ı dil hem bir taraftan eşk-i çeşm
Seyle virdi râhatı **tûfân tûfân üstüne***

*Kâni‘-i peygâm idün fûrkatda hayfâ ol dahı
Gelmez oldu başladı **hurmân hurmân üstüne***

*Meh cemâlin görmedük görünmedi hem rûy-ı dil
Ey Ferîdî zâr çek **hicrân hicrân üstüne***

G.269

b. İştikak ve Cinâs: Ferîdî'nin üslup özelliklerinden biri de aynı kökten türemiş kelimeleri bir beyitte kullanarak iştikak ve cinâs sanatlarından istifade etmesidir:

***Sevâd-ı** hâtır-ı **sevdâ**-pereste hoş-nakış olmaz
‘**İkâl-ı** ‘**akl** ile pâ-beste olmaz o sıfat-‘âmil*

G.181/4

*Ülfet-i rûşen dilân ile cilâ vir hâtra
Kim **şirâra** pâş mihnetdür **eşirrä** sohbeti*

*Tab‘-ı **sâfil** eylemez tavr-ı **esâfil** terkini
Her ne denlü câh ü devletde bulur[sa] rif‘ atı*

G.311/2, 4

***Letâfet** gülşeninün kâmeti îzâh ider **lutfin**
Mutavvel kıssadur **atvel**-sıfat şerh-i beyân tutmuş*

G.135/4

*Bahâr geldi vü güldi yine **mekân ü mekîn***

*Neşât-ı neş`esin izhâr ider **zemân u zemîn***

G.248

c. **Redd-i Matla:** İkileme ile paralelizm yanında Ferîdî gazellerinde redd-i matla sanatına da yer vermiştir. Terim olarak, matla'nın birinci veya ikinci mısraı'nın maktada tekrarlanmasına bu ad verilmiştir.³¹ Divanda 21, 38 ve 162 numaralı gazelerde matlân birinci mısraı maktân ikinci mısraında tekrarlanmış, 300 numaralı gazelde ise matlân ikinci mısraı maktân ikinci mısraında tekrarlanmıştır. Ferîdî aşağıdaki gazelerde makta beytinin anlamını bozmadan redd-i matla sanatını başarıyla kullanıp hoş bir etki bırakmıştır:

Yeter yeter gönül âh ü figân feryâd it

Cihân-ı nâliş-i pey-der-peyünle nâ-şâd it

Senünçün oldı dil-âzürde-i Ferîdî yâd

Yeter yeter gönül âh u figân feryâd it

G.21/1,5

Habîbüm dil-nüvâzum kalb-i hayrân eyledün gitdün

Elemle gamla câyum künc-i hicrân eyledün gitdün

Dahı hayr-ı halefê eyleye şâdân ki fevtünle

Habîbüm dil-nüvâzum kalbi hayrân eyledün gitdün

G.162/1,10

Bî-amân çeşm eyledi ol âfeti nâz uykusı

Âh gitdükce çoğaldı dil-berin az uykusı

Ey Ferîdî baht-ı h`âb-âlûd te`sîr eyledi

Âh gitdükce çoğaldı dil-berin az uykusı

G.300/1,5

³¹ Ahmet Mermer, **Eski Türk Edebiyatı Terimler Sözlüğü**, Akçağ Yay., Ank.2005, s.86.

d. Paralelizm: Şiir dilinde beyti oluşturan mısralar arasındaki benzer dil birliklerinin ve mütevazin kelimelerin anlamla bütünleşen sesin eşliğinde paralel sıralanışını ifade eden bir terimdir.³² Ferîdî şiirinde ikilemenin yanında paralel unsurlara önem vermektedir.

Aşağıdaki gazelde redif olarak ikilemeyi andıran ikili, üçlü uzun cümlelere yer verilmiştir. Şiirin redifi, "yürür, turur, oturur" cümlelerinden oluşmuştur. Bütün beyitlerde tekrarlanan "yürür, turur, oturur" cümleciklerini genel cümle kurgusundaki özne-yüklem

ilişkisinden başka ayrı ayrı özneldirmek veya paralelliklerini göstermek mümkündür. Bu ifade şiire bir âhenk kattığı kadar anlam katmanlarına da imkân vermektedir:

Hezâr sù-be-sù giryân yürür turur oturur

O gonce bâğda handân yürür turur oturur

(Hezâr, yürür; sù-be-sù, turur; giryân, oturur/ Gonca, yürür; bağda, turur; handân oturur)

Fütâden olalı râhat hebâ gam u mihnet

Dil-i harâbda her an yürür turur oturur

(Fütâdegân olalı, yürür; râhat hebâ, turur; gam u mihnet, oturur)

İdince kâmet-i şehşârı cilve hayretten

Sirişk ü çeşm-i ter ü cân yürür turur oturur

(Sirişk, yürür; çeşm-i ter, turur; cân, oturur)

O mâh-ı serv-kadüm seng-dil rakîbi ile

Çemende lutf ile gûyân yürür turur oturur

(O mâh-ı serv-kadüm, yürür; seng-dil rakîbi ile turur; çemende gûyân oturur)

³² Muhsin Macit, **a.g.e.**, s.59

Çü cûy u sebze vü hâk-i pây-bûsı için
 Ferîdî hecrde hayrân yürür turur oturur
 (Cûy, yürür; sebze, turur; hâb-ı pây-bûsı için, oturur)³³

G.92

e. Didaktik: Ferîdî öğretici veya didaktik şiire önem vermiştir. Ferîdî aşağıdaki gazelinde fani dünyadan, şeytandan ve nefisten uyarır, gönlüne hitap ederek aldatici dünyaya aldanmamasını öğütler, hesap günü Allah'la buluşmasını hatırlatır, dünya ve ahiret için öğütler verir:

Dünyâ için nedür bu kadar dil keder meder

Anı gider elezz ola tâbûtumuz mamar

Şeytâna uyma sâlik-i râh-ı hidâyet ol

İtme vücûdunı bu sebeble sakar makarr

Seyr-i makâm isterisen ol salâh ile

Âheng-i nefse uyma dahı ol hazer mezer

Aldanma câh-ı devlet-i dünyâyâ ey gönül

Ölürse de halâvet-i nûrı şerer merer

Peygûle-gîr-i ülfet-i halk ol Ferîdîyâ

Ebnâ-yı dehrden ne güzel bu sefer mefer

G.72

Dünyadan uyarma aşağıdaki gazelde zirveye ulaşır, dünyanın hoş nağmesi vardır. Fakat bu hoş nağme, ilâhi tecellilere ve mânevi feyze mazhar olanlara göre gam nağmesidir. Dünyanın lezzetleri bitmez ama vefasızdır. Bu asırda hakikat yoktur, cefa vardır. Dünya nimetinde bile çok bela vardır. Hakikat yoktur hakikat

³³ Yaşar Aydemir ve Halil Çeltik, **a.g.m.**, s. 84-86

adamı da yoktur; sadece görünüş, söz ve ses vardır . Ferîdî, öğütlerle, hikmetlerle kendini doğru yola getirmeye çalışmaktadır:

Bu bezmün nağmesinde de edâ var

Anunçün ehl-i hâle gâm sadâ var

Giyâh-ı mihri bu gülşende bitmez

Sakın zannetme kim bunda vefâ var

Ne var ne yok dinilse bu ‘asırda

Hakikat yok dinür ancak cefâ var

Safâ zânn itdigün ekdâr-ı gâmdur

Bu dünyâ ni‘metinde çok belâ var

Ko hercâyîyi vü şehri-revişdür

Egerçi dünyede çok meh-likâ var

Ferîdî bunda yok merd-i hakikat

Egerçi sözde çok ülfet edâ var

G.87

Derdini kötü soylulara hiç gösterme, seni hedef alır. Kötü soylularla arkadaşlık kurulmaz, diken gülle beraber iken çok kötü batar eziyet eder. Ey ârif! Marifet yükünü burada açma, çünkü bu pazarda onu alan varana satar. Cahillik züresine girme, onlarla aynı dili konuşma, yoksa kemal ehlini cahillere karıştırmış olup sen de cahillerden olursun:

Heyzüm-i mazlemeyi kim ki bu kânûnda çatar

Der-‘akab nâr u duhânı o cünûn-kâr çatar

*Derdüni izhâr eyleme fûrû-mâyeye hiç
Hedef eyler dilüni ta‘ne okın ana atar*

*Bed-nijâda güher-i pâk ile üns itmez eser
Güle hem-sâye iken hâr ider âzürde batar*

*‘Ârifâ açma ma‘ârif yükini bunda sakın
Kim bu bâzârda anı alur varana satar*

*Hem-zebân olma Ferîdî cehele zümresine
Halt ider kim ki kemâl ehlini nâdâna katar*

G.79

4. Arapça ve Farsça Şiirler

a. Arapça Şiirler:

Ferîdî, Arapça yazdığı Zübdetü'l-Kelâm fi-Husûli'l Merâm adlı eserinde Arapça'yı çok iyi bildiğini kanıtlar. Şiirlerinde ise yer yer Arapça'ya yer vermiştir. İslam dininin kültürü ile fikrini yansıtan bu Arapça beyit ve mısraların çoğu dua niteliğindedir. Divanda geçen Arapça ifadeler ve mısralar italik yazılıp transkribe edilmiştir, dipnotta da anlamları verilmiştir. Ferîdî'nin, I. Sultan Ahmet'e yazdığı kasîdenin, dua bölümünde aşağıdaki beyit geçmektedir. Beytin ikinci mısraı, hem Arapça hem Farsça ile karışık bir dille yazılmıştır:

Tevfik-i fazl-bahş ile olsun ana müdâm

Tesuddu bâbı husr u derfeth u nasr bâz

K.2/13

(Hüsrân kapısını kapatıp feth ve nasr kabısını açın)

a)   Allime haze'ş-şeyi zâ   akl u fehmi mâ senah

Th.1/6-3

(Bunu anlayabilecek iyi değerlendirebilecek olana öğret.)

b) Her âyine bulur tekeddür ayna-yı ruhsâr-ı yâr

Her lahza sâfidür hemân "*huz mâ-safâ da' mâ-keder*"

G.68/3

(Kederli olanı bırak, temiz olanı al.)

c) Tenğ-dil olmak neden vastında fûrkat bahrinün

  Akibet zâhir olur "*lâ-hayra illâ fi'l-vasat*"

G.141/2

(Orta yolun dışında hayır yoktur.)

d) *Ve lemmâ kûltu unzur lî ya lühhâz*

Tevecceh bi't-tebessüm lî ve lâ-hazz"

G.142/2

(O gözlere bana bakın dediğimde, o fark edip bana tebessüm etti.)

Ferîdî, aşağıdaki beyitte de duayı Arapça ve Farsça ile karışık dille yazmıştır.

e) "*Lebbeyke-gûyî bâdiye pû-yı nevâ-lekum*"

Sa' yı kabûl-ı rahmete Rabbum mü' inüm ol

G.177/8

(Telbiye duası ile Allah'ın onun duasını kabul edeceği belli oluyor.)

f) *Min   işküke kad fâze Ferîdî-i bisürûr*"

Âvâzı gelür gör dih-i hâk-i bedenümden

G.225/9

(Ferîdî, aşkın sayesinde mutluluk kazanmıştır.)

g) Secde-i kâşına dil râğıb-ı mihrâba degül

Meylhâ-yı hâcibe "*azhara fîhi keseli*"

G.306/4

(Kaşın eğriliği, tembelliğe neden oldu.)

h) Geh ğamzesi dil diler gehî müjgânı

"Lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ bi'l-lâh"

Rüb.1/2

(Kuvvet ve kudret ancak Cenab-ı Allah'tadır.)

i) Eyledi 'azm-i sefer çünkü Ferîdî-i nizâr

"Yesser Allâhu lehu 'l-hayra bihakkı 'l-muhtâr"

Mt.7

(Allah, seçilmiş peygamber hakkıyla iyiliği ona kolaylaştırsın.)

j) *Leysel bi's-tihkâkînâ ze'l-lutfî ev neyli'l-reşad*

Ehsin Allâhümme maksûdi bi-fadlı lâ-yu'ad

Mf.55

(Bu lutf ve doğru yol bulma, iş karşılığında kazanılmaz. Allah'ım benim niyetimi "la-yu'ad" sözcüğü zikriyle doğru yola getir.)

Ferîdî'nin Arapça şiir ve ifadeleri, yakarıda gördüğümüz gibi ayet ve hadislerden iktibas ve alıntıdan ibarettir, çoğu dua ve hikmet niteliğindedir.

b. Farsça Şiirler:

Ferîdî, Fars diliyle şiir yazmaya önem vermiştir. Divanında Farsça yazılmış 2 tahmis(1.Th./ 2.Th.), 12 gazel (9.G./ 19.G./ 27.G./ 28.G./ 30.G./ 31.G./ 32.G./ 192.G./ 250.G./ 334.G./ 338.G./ 344.G.), 2 matla ile 3 müfred vardır. Bunların yanında Türkçe-Farsça mülemma şeklinde yazılmış bir müfred (Mf.14) ve bazı

beyitler vardır. Divanda geçen Farsça şiirler ve mısralar italik yazılıp transkribe edilmiş, dipnotta anlamları verilmiştir. Ferîdî divanında yer alan 1. tahmisi Câmî'nin yedi beyitlik bir gazeline yazılmıştır. 2. tahmisin ise kimin şiirine yapıldığını tespit edemedik.

Ferîdî, Fars diline hakimiyetini kanıtlar. Aşağıdaki (30.G.) Farsça gazelinde, Türkçe şiiri kadar başarı gösterdiğini söyleyebiliriz:

Hateş der dil-firîbî nushe-i mekr u fusûn bâşed

‘Abîr-i gîsûyeş fihrist-i evrâk-ı cunûn bâşed

(Yüz çizgisi, gönül çelmede hile ve füsün muskası gibidir. Saçlarının güzel kokusu, delilik evrakının fihristidir.)

Ez bes h âbîde est âhû-yî çeşmâneş be-kuhl-i nâz

Ne-mî-âyed ferâ goftâr-i ferzâ der sukûn bâşed

(Gözlerinin ceylanı, naz sürmesi içinde o kadar çok uyumuş ki dile gelmez, suskun kalır.)

Zi-yâd-ı dil-nevâzî gonçe-i tab‘-i me-râ negşûd

Nasîbem ez nehâr ân teng-dil hûn-i derûn bâşed

(Gönül almak için beni hatırlayıp da yaradılış goncamın açılmasını sağlamadı. O kasvetli günden nasibim içindeki kandır.)

Zi-bisyârî-yi esbâb-ı cihân nebved ser-efrâzî

Çu ber-gerded fuzûn şâh-ı direhtân ser-nigûn bâşed

(Dünya malının fazlalığından övünç duymak olmaz. Ağaçların dalları çoğaldıkça ağacın başı aşağı eğilir.)

Be-ğayr-i cins nebved ulfetî coz derd-i cân fersây

Cehed z’âteş sipend ez tab‘ û Tûr-i sukûn bâşed

(Kendi cinsinden olmayanla, canı örseleyen dertten başka ülfet olmaz. Üzerlik, sükûnette Tur dağı gibi olsa da tabiatından dolayı ateşten sıçrayıp kaçar.)

Mahabbet sehl sâzed kârâ-yı saht muşkil râ

Bebîn pervâne der sûzeş be-cân rağbet-numûn bâşed

(Muhabbet, çok zor işleri kolay hale getirir. Kelebek, yanmaya candan rağbet eder.)

Ferîdî, aşğıdaki gazelde erbâb-ı himem (himmet sahipleri), merd-i dâna (bilgili kişi), çârsû-i fazl (fazilet çarşısı), câme-i ‘irfân (irfan elbisesi), yem-i âteş (ateş denizi) elem denizi gibi istiare ve mecazlı ifadelerle ilâhî aşk ve tasavvuf havasını yaratmaktadır. Divanında izlendiği gibi bu gazelde de Ferîdî'nin öğretici, didaktik üslubunu görmek mümkündür:

Herki bunyâd-nih-i mihr-i mucennes bâşed

Hâne-i ‘ışret-i û saht mu `esses bâşed

(Yeni bir sevgi evinin temelini atar, işret evini yapar; kurucu odur.)

Şeved erbâb-ı himem kîse pur ez-nakd-ı huner

Z’ân sebeb kesi nehî merd mukebbes bâşed

(Himmet sahiplerinin kesesi hüner sikkesiyle doludur. Bu nedenle akıllılar onlardan bol bol istesin.)

Merd-i dâna nezened lâf-ı huner-perdâzî

Hûd furûşî ber-i ân surme-i ahres bâşed

(Bilgili kişi, nahvetli olduğu için böbürlenmez. Onun katında böbürlenme, değersiz bir sürmedir.)

Mîşeved gavta-hor-i bahr-i elem çun mâhî

Ân ki der çârsû-yı fazl mufelles bâşed

(Fazilet çarşısında müflis olan kimse balık gibi elem denizine dalar.)

Herki h`âhed ki resâned behedef nâvek-i kâm

Mî-keşed cevri-i kemân-dâr u mukavves bâşed

(Arzu okunu hedefe ulaştırmak isteyen, okçunun cevriyi çeker ve [yay gibi] kavisli olur.)

Lerze-nâk ez-ğam-ı sermâ-yı hacâlet ne-şeved

Anki bâ câme-i ‘irfân mulebbes bâşed

(İrfan elbisesini giymiş kimse, utanç soğuşu yüzünden üşüyüp titremez.)

Netevân kerd nihân sûziş-i 'ışk ender dil

Pûşiş-i în yem-i âteşcinîn hes bâşed

(Aşk yamışını gönülde saklamak mümkün değildir. Bu ateş denizinin örtüsü böyle çalı çırpıdır.)

Der-fezâ-yı seher ez-derd-i dilefken feryâd

Nâle ez-kûh-ı emel peyk-i figân-res bâşed

(Seher vaktinde gönül derdiyle feryat et, emel değerinden gelen inleyiş, imdada yetişen bir elçidir.)

Mecaz ve söz sanatlarına önem veren ve ikileme sanatının güzel örneklerini veren Ferîdî, Farsça şiirinde de bu ilgiyi sergilemektedir. Aşağıdaki gazelde (192.G) kafiyeiy oluşturan kelimenin maktamı redif olarak ayrı bir kelime olarak tekrarlamaktadır:

Nemâned der dil-i hamyâze-keş 'uşşâk-ı mubhem hem

Ki rîz ender çaşmeş dembedem seylâb-ı şebnem nem

(Esneyen gönülde aşıklar gizli kalmaz, ki onun gözünün altındaki çiylerden her an sel oluşur.)

Kesî ke 'z hod-furûşî geşt sâfî-dem der în bâzâr

Dileş âyîne bâşed mî-şevved esrâr mulhem hem

(Bu pazarda kendini övme hastalığından arınan kimsenin kalbi aynaya döner ve sırlarını yansıtır.)

Şevved bî-rûy u kaddeş dâğ-ı gul çun hârâhâ şimşâd

Dehed derdî cânkâh an dildâr bâ-gam gam

(Seni görmediğinde gülün yarası dikenler gibi belirir. Sevgili hüznü olduğu zaman, canı zayıflatan tortu verir)

Çu bâ-endîşe-i âhû-yı çeşmeş âremîdenhâst

Dilem ârâm gîred ger koned herçend bârem rem

(Gözlerinin ceylanını düşünerek huzur bulmalar söz konusu olduğundan, bu [düşünce] bana ağır gelse de gönlüm huzur bulur.)

Ferîdî ber-dehen men muhr-i hâmûşî der în gulşen

Ki bîned der-kafes habseş çu başed bulbul ebkem kem

(Ferîdî, bu gül bahçesinde ağzına suskunluk mührü vuruldu. Hapsolmuş bülbülün suskun kaldığını kim görmüştür?)

Yukarıdaki şiirlere baktığımızda Ferîdî, Farçaya hakimiyetini kanıtlamış, âşıkane gazellere çok iyi örnek vermiştir. Fars şiirlerine çok ilgi gösteren Ferîdî, Câmî ve Saib'den etkilendiğini söylüyor. Divanda Farsça şiirlerin konusu aşktır.

5- Deyimler ve Atasözler

Ferîdî diğer şairler gibi atasözleri ve deyimlere yer vererek onların anlatım gücünden yararlanmaya çalışır. Geçmişten günümüze gelen, uzun deneyimlerden yararlanarak kısa ve özlü öğütler veren, toplum tarafından benimsenerek ortak olarak kullanılan kalıplaşmış sözlere atasözü denir. Atasözleri bir toplumun duygu, düşünce inanç ve kültür yapısını yansıtır. Atasözlerinin kim tarafından ne zaman söylendiği bilinmez. Yani atasözleri anonimdir.

Deyimler, atasözleri gibi ustaca düzenlenmiş, dilin çeşitli imkânlarından, anlam sanatlarından yararlanılarak ortaya konulmuş kalıplaşmış sözlerdir. En ince hayâlleri, mecazları az sözle ifade etmeye yararlar, bu yönleriyle de anlatımı güzelleştirirler.³⁴

Dili en üst düzeyde kullanan şairler, dilin bu imkanlarından azamî derecede yararlanmışlar. Şairler atasözlerinin ve deyimlerin, sözlük ve mecazî anlamları ile ustalıklı oynarlar. Bu açıdan Ferîdî divanındaki atasözleri ve deyimler, tek tek tespit edilmiştir.

I. Ferîdî'nin kullandığı atasözleri:

Ferîdî, atasözlerini şiirlerine malzeme yaparken bazı beyitlerde "mesel", "misal", "kim", "imiş" gibi ifadelerle atasözü olduğunu belirtir. Bazı beyitlerde yer alan sözlerin ise, atasözleri olup olmadığını kestirmek güçtür. Bunlar, hikmetli

³⁴ Ömer Asım Aksoy, **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, İnkılâp Yay., İst. 1990, I-II. C., s. 47.

sözler, kelam-ı kibardan veciz veya Hadis-i Şerif'den ve Kurân-ı Kerim'den iktibas edilmiş sözler olabilir.

Edepsiz kimse ile uğraşmamak için onun bulunduğu yerden uzaklaşmak gerekir anlamına gelen "**İtle dalaşmaktan çalıyı dolaşmak yeğdir**" atasözü³⁵ bu şekilde nazm edilmiştir:

Âğyâra yan var itme nazar gördüğün nefes

İte dalanmadın yürü var çalıyı dolan

G.216/4

Kuşu kuş ile avlarlar: Elde edilmek istenen kimse, daha önce elde edilmiş kimse aracılığıyla tuzağa düşürülür:³⁶

Ol tezerv nahvetin saydına gitdi murg-ı dil

Kuşı kuşla avladur şimdi Ferîdî bak hele

G.279/5

İt itin ayağını basmaz: Aynı tarafa ait kişiler birbirinin zararına olacak bir şey yapmaz.

Âğyâr biri birine düşdi misâl-i seg

Dirler egerçi basmaz it itin ayağını

G.304/2

Kendisinden bir şey istenen kimse elinde ne varsa onu verebilir; bunun az olmasından ve düşük nitelikte bulunmasından utanç duymamalıdır anlamına gelen "**Varını veren utanmamış**" atasözü³⁷ bu şekilde işlenilmiştir:

Sana cân bezl itmeden bir âşinâlık kasdımız

Kim meseldür söylenür varın viren yad olmamış

12.Mf.

Ferîdî "**tez giden tez bulur**" atasözünü³⁸, "tîz biten tîz yiter" şeklinde kullanmıştır:

³⁵ <http://tdkterim.gov.tr/atasoz/?kategori=atalst&kelime=itle+dala%FEEmaktan&hng=tam>

³⁶ <http://tdkterim.gov.tr/atasoz/?kategori=atalst&kelime=ku%FE+ku%FEla&hng=tam>

³⁷ <http://tdkterim.gov.tr/atasoz/?kategori=atalst&kelime=var%FDn%FD+veren&hng=tam>

³⁸ TDK yayımları, **Bölge Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler II.**, Ank. 1996, s. 83.

Nâzuk gücendi dil-bere gül oldu pây-mâl

‘Âdet budur ki tîz biten böyle tîz yiter

G.39/2

Bin eşeğe ata irişince: At oluncaya kadar eşeğe bin anlamına gelir.

Sahrâya piyâde ne gidersün turur ağıâr

Bin eşeğe ata irişince meseli var

G.41/1

Kanaat gibi devlet olmaz: Elindekiyle yetinmesini bilen kişi yokluk nedir bilmez anlamında bu atasözünü Ferîdî kendi üslûbuyla şu şekilde ifade eder:

Şu kim sadr-ı kanâ‘atda sa‘âdetle olur h‘âce

Ferîdî pâdişâh-ı saltanat anun ğulâmıdır

G.57/5

Başka bir ifade ile:

Çekmez cefâyı h‘âhiş-i envâ‘-ı ni‘meti

Kim nân-ı huşka kâni‘ olur âba yandurur

G.94/3

Bir varmış bir yokmuş: Masal gibi geçip gitmiş, artık hayal olmuş.³⁹

Ehl-i şevka nakl ider bir varmış bir yoğımış

Çün elif-kaddün gören hem mîmveş ğonce femün

G.171/2

Ba‘ de harâb’il-Basra: "Basra harap olduktan sonra" anlamına gelen Arapça bir atasözüdür. Mecaz olarak iş işten geçtikten sonra anlamına gelir.

İtmesün hüsne ta‘alluk basar-ı bed zinhâr

Oldı fâş anun için ba‘ de harâb’il-Basra

G.294/3

³⁹ <http://tdkterim.gov.tr/atasoz/?kategori=atalst&kelime=bir+varm%FD%FE&hng=tam>

Kulluk etmekle aziz olamazsın:

Kulluk itmek ile ‘azîz k’olamazsın bende

Halebe Şâma olursan dahı vâlî Mısra

G.294/3

II. Ferîdî'nin kullandığı deyimler:

Ferîdî divanında çok sayıda deyim vardır. Şair deyimleri kullanırken tenasüb, ihâm-ı tenasüb, ihâm-ı tezdad gibi anlam sanatlarının sık kullanımını da beraberinde getirir.

Bir işin sonuçlanmayacak kadar uzamak anlamında "**sakalı bitti**" deyimini sonraki beyitte bu şekilde işlenilmiştir:

Hat geldi rûy-ı yâra dahı ‘aşk-bâzsın

Sakkalı bitdi bu oyunun ey gönül yeter

G.39/4

Ferîdî, "**kalbi ağzına gelmek**" deyimini aşağıdaki beyitte bu şekilde işlemiştir:

Gönül endîşe-agâz miyân-ı mû misâl olsun

Olursa bâri fikri böyle bir nâzûk hâyâl olsun

G.238/1

Uzaktan uzağa haber almak anlamında "**Uzun kulaktan haber almak**" deyimini kullanıldığı beyitte "hâr" kelimesi ile ihâm-i tenasüb yapılmıştır:

O mehle ülfeti ağıâr-ı har ider da‘vâ

Uzun kulakdan işitdüm bu kavı-i ğam semeri

G.323/5

Ferîdî, aşağıdaki beyitte yardım etmek anlamında "**el vermek**" ile, bir işle uzun süre uğraştırmak, vakit kaybettirmek anlamında "**el tutmak**" deyimini bir arada kullanıp teşbih ve tezdad sanatı yapmaktadır:

Bilmez seni velî tutar ağıâr destini

Ol dil-ber-i ğalat kereme böyle el virür

G.52/4

Çanına ot tıkmak (veya tıkamak): “bir kişiyi” sesini çıkaramayacak, kötülük edemeyecek bir duruma getirmek, susturmak:⁴⁰

Ferîdî ot dıkagör çânına mehâfilde

Sadâ-yı vâ‘iz-i hardan budur halâs hemân

G.218/4

Başında kavak yeli esmek: 1. Sorumluluk duygusundan uzak, zevk ve eğlence peşinde koşmak (genç için). 2. Gerçekleşmeyecek şeyler düşünerek vakit geçirmek.⁴¹

Bulurmuş kâmet-i mevzûnuna kaddinde bir nisbet

Kavak yeli eser başında nâ-hemvâr-ı şimşâdın

G.221/5

Ayağa düşmek ve başa çıkmak: **Ayağa düşmek;** 1. Acz içinde kalmak, kuvvetten düşmek. 2. itibardan düşmek kıymetini kaybetmek, hakir olmak⁴². **Başa çıkmak:** Bir işe gücü yetmek baş edebilmek.⁴³ Ferîdî sonraki beyitte yükselişe sebep olarak düşüş anlamını pekiştirmek için iki zıt anlamlı deyim bir arada kullanmaktadır.

Hazîz-i zillet-i pâ bâ‘is-i evc-i ser-i ‘izzet

Ayağa düştüğünden başa çıkdı ‘âkıbet bâde

G.295/4

Oltayı yutmak: Aldanmak.

Görüp deryâyı hüsn-i yârı ey dil oltayı yutduk

Neler çeksek gerek dahı ucı yeni alışdurdı

G.342/2

Suya götürüp susuz getirmek: Ondan daha akıllı olmak, onu aldatabilecek kadar kurnaz olmak.⁴⁴

⁴⁰ M. Ali Tanyeri, **Divan şiirinde Deyimler**, Akçağ Yay., Ank. 1999, s. 76.

⁴¹ M. Ali Tanyeri, **a.g.e.**, s. 46.

⁴² M. Ali Tanyeri, **a.g.e.**, s. 30.

⁴³ M. Ali Tanyeri, **a.g.e.**, s. 42.

⁴⁴ M. Ali Tanyeri, **a.g.e.**, s. 46.

Gösterdi rûyını dile bir bûse virmede

Suya götürdi anı susuz getürdi yâr

Mf. 43

İpliği pazara çıkmak: Bir kimsenin ilkin belli olmayan kötü niteliği, zamanla ya da bir olay dolayısıyla anlaşılma.⁴⁵ Suçları ortaya çıkarmak.

Rişte-i vaslı nihân dutmasun ağıyâr ile yâr

Bir gün olur ki çıkar ipliği pazara anun

Mf.17

Kim alır kim satar:

Şerm ü hicâbunı kim alır kim satar gönül

Rağbet bu lahz bî-edeb ü bî-hayâyadur

G.62/5

Divanda tesbit edebildiğimiz deyimleri, alfabetik sıraya göre aşağıdaki şekilde sıraladık.

Adamın canını sıkma-Mt.29/0, Mt. 10/0	Ağız açık - G.89/5
Ağza alınmaz - G.93/4	Âh-ı nev urdum – G.135/5
Aklımı çekti - Mf.6	Ayak çek – G.324/1, 161/1
Ayağı tutmadı – G.328/3, Kıt. 9/1	Ayağına su indi - Kıt.12/1
Bir yola değmez – G.215/5	Cana değmek – G.142/5
Canı yandı – G.262/5	Canını sıkma – Mf.10, 29
Çeşm-i can- Mf. 83	Dil verdi – G.204/3
El çek - G. 168/1, 158/1	El irmedi – Mf.11
El al – Mf.61	El salar – K.2/13
El verse – G.17/9	El vermez - G.117/5, 123/5
Göz bağla – kıt.8/1	Gözüm yollarda kalmışd G.108/4
Göz tutar – G.23/5	Göz kıpar – G.168/6, 185/2
Gözden geçürse –G.208/5	Gözümden çıkardım G.209/1
Gönül gülüşmüş - G.131/2	Gönül yanma - G.145/2

⁴⁵ M. Ali Tanyeri, **a.g.e.**, s. 152.

Gönül verme – G.318/7	Gûşuma irmez – G.146/3
Gönül aldı – Kıt.4/1	Gönül bakmaz – G.58/2
Ham itti G.352/4	Hınna yakınır – G.69/5
Kan ağlaya - G.209/4	Kan akıtır - G.204/4
Lebi ısırmaq - Mat-29/1	Mizan çekildi –G. 220/2
Nazar değmesin - G.323/3	Ne yüzle gider – G.214/2
Taşdan taşa çal – G.156/2	Vatan tuttu – G.341/2
Vatan itti G.346/1, Mt. 8	Yandum yakıldım – G.191/1
Yanıp yakıl –G.144/3	Yağın eridir – G.17/6
Yere düştü – G.11/3	Yere geçti - Mt. 8
Yoluna gelsin – G.241/6	Yol açtı – G.262/3
Yol ver –Kıt.12/1	Yüreği yarılıyor –G.340/5
Yüz açtı – Mt. 1	Yüzi soğuktur – Mf.22
Yüzü kara olsun – G.174/4	Yüz kızdırmak – K.1/24, G.67/2
Yüz sürmek- K.1/14	Yüzünü açmaq – G.281/4
Yüz vermek –G.278/4	

C. ESERLERİ

Kaynaklarda Ferîdî'nin iki eseri olduğu belirtilmektedir. Bunlar, "Dîvân" ve Sa' dî Şîrâzi'nin beyitlerini şerh ettiği "Zübdetü'l-Kelâm fi Husûli'l-Merâm" adlı Arapça eserdir.⁴⁶

1. Ferîdî'nin Divânı

Ferîdî divanı üzerine ayrıntılı bir çalışma yapılacağı için burada divanın katalog bilgileri kısaca verilmiştir. Ferîdî Dîvânı'nın kütüphanelerde tesbit ettiğimiz tek nüshası bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde T.2909 numarada olan divanın fotokopisi Ankara Milli Kütüphane mikrofilm arşivinde 916 numarada da kayıtlıdır.

Divân, 87 varak, 15 satır, 200×135 - 140×77 ölçüsünde, talike benzer bir hatla yazılmıştır. Avrupa elvan kağıtlı ve siyah renkli, arkası meşin, üstü turuncu kağıt kaplı ciltlidir. Tamir görmüştür. Baş tarafında kütüphane mührü vardır.⁴⁷

Divanda varak eksikliği bulunuyor. Müstensihin hataları yanında eksik yazılmış bazı beyitler ile okunmayacak kadar silik kelimeler de bulunmaktadır.

2. Zübdetü'-Kelâm Fi Husûli'l-Merâm

(الحمد لله الذي جعل اوراق الاشجار عبرة لاولي الابصار...) başlayan Zübdetü'l-Kelâm fi-Husûli'l-Merâm, kelimelerinde Arapça yazılmış bir eserdir. Eser, 46 varaktan ibarettir. Müellifin adı, eserin başlığı birinci sayfada içerisinde geçtiği gibi Ferîdî mahlaslı Veliyüddîn Mehmed'dir.

Eser, Sadi Şîrazi'nin tevhid, Hazreti Peygambere salat, adalet, Allah'a tevekkül etmek konularını işlediği şiirlerini şerh etmiştir. Eserin birinci konusunda müellif (برك درختان سبذر نظر هوشيار، هر ورقى دفترىست اكبر و كار) şiiriyle başlamaktadır⁴⁸. Beyit Allah'ın kendi varlığını ispat etmek istemesini içermektedir. Ferîdî, belirttiğimiz beytin dilini, gramerini, üslubunu detaylı bir şekilde

⁴⁶ İsmail Paşa el-Bağdadi, **a.g.e.**, 6.C., s.293; Ömer Rıza Kahhale, **a.g.e.**, 9.C., s.214; Nail Tuman, **a.g.e.**, 2. C., s. 770.

⁴⁷ Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu, s. 431

⁴⁸ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 1b

incelemektedir. Bu çerçevede Ferîdî, Fars dilindeki tamlama ve çoğul kuralını Hâfız-ı Şîrâzî'nin beytini örnek alarak açıklamaktadır.⁴⁹

Ferîdî, cins ismin tanımını yapmaktadır. İsmü'l-cins ile ilmü'l-cins arasındaki farkı belirtmektedir. Ferîdî, cins tanımında mantık bilginlerinden Kutbu'd-dîn er-Râzî ve Nasru'd-dîn et-Tûsî ve Ebu'l-Ma'âlî Mahmûd bin Ebî'l Kâsım Abdu'r-Rahman'ın (ö., H.749) yazdıklarına değinmektedir. Cins ismi tanımında iki farklı tanım zikretmektedir. Birincisi, Osmân bin 'Ömer bin Ebî Bekr el-Havâtmi ile el-Keşşâf dahil birçok eserin sahibi olan Ebu'l Kâsım Mahmûd bin Ömer bin Ahmed bin Muhammed ez-Zemahşerî'nin görüşleridir. Bu H.467de Harezmi eyaletinde doğan ve Cürcân'da H. 538'de vefat eden Caru'llah lakabı ile tanınan Ebu'l Kâsım Mahmûd bin Ömer bin Ahmed bin Muhammed ez-Zemahşerî'nin yanı sıra H. 600 senesinde doğan, Halep'de ikamet eden, H. 672'de Şam'da vefât eden İbnü' Hâcib'in kabul ettiği tanımlamadır. İkinci görüş ise, el-Mevâkif, Şerhi usûli İbni'l Hâcib, el-Fevâ'idü'l-Ğaysiyye gibi bir çok eseri te'lif eden Abdurrahman bin Rukneddîn bin Ahmet el-Bekrî'ye (ö., H. 756)⁵⁰ aittir.

Ferîdî, cins ilmi tanımını yapar. Sâ'ib ile Câmî'nin şiirinden örnek alarak cins ilmi ve cins ismi arasındaki farkı açıklamaktadır.⁵¹ Daha önce dikkat çektiğimiz gibi, Ferîdî zikrettiği ilim adamlarının hayatı ve eserleri hakkında az da olsa bilgi vermeyi önemsemiştir. Bu arada Ferîdî, Zübdetü'l-Kelâm fi-Husûli'l-Merâm eserinde Herât'ta H. 898'de vefat eden Abdurrahman Câmî'nin hayatı, hocaları ve eserlerine de geniş bir yer ayırmaktadır. Eserde, Câmî'nin hayatına dair ilginç hikayelerin yanısıra, Sultan Hüseyin bin Baykara'nın Sarayı'nda hizmetçi olarak çalışması ile ilgili rivayetler yer alıyor. Câmî'nin ilmî değeri, şöhreti, dinî ve edebî kişiliğine dair detaylar veren Ferîdî, Sultan Bayazıt Hân'ın, muhtelif dini fırkalar arasında uyum ve uzlaşma sağlamak amacıyla Câmî'ye hediyeler gönderip Anadolu'ya davet etmesi gibi konularda da bilgi vermektedir. Ferîdî, Câmî araştırmasında Taşköprü-zade

⁴⁹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 2a

⁵⁰ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 3a.

⁵¹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 3b.

Ahmed b. Mustafa b. Halil'in (Ö. 968 H.) eş-Şekaikü'n-Numaniyye fi 'Ulemaü'd-Devletü'l-Osmaniyye'yi kaynak olarak göstermektedir.⁵²

Ferîdî, Farsça grameri şerhine geri dönerek, kelime türetilişi ve birleştirme kurallarını örneklerle izah ediyor. Ayrıca verdiği örneklerin Arapçadaki karşılığını yazıyor. Mecdiddin Ebu Tâhir Muhammed bin Yakûb bin Muhammed eş-Şîrâzî el-Fîrûzebâdî'nin el-Kâmûsu'l-Muhît adlı eserinden örnek alarak kaynak gösteriyor. H.729 Kazrûn'da doğan, H. 816 veya H. 817'de Yemen'deki Zubeyd şehrinde vefat eden el-Fîrûzebâdî'nin eserleri,Tefsîrû'l-Kurân, Şerhu'l-Buhârî ve el-Meşârik'tır.⁵³

Ferîdî, Fars dilinde sıfat tamlamasını Kur'ân-ı Kerîm'den örnek alarak açıklayıp Arapçadaki karşılığını yazmaktadır. Bu konuda H. 761'de Kahire'de vefat eden Cemâlü'ddîn Ebû Muhammed bin Abdullah bin Cemâle'ddîn Yûsuf bin Hişâm el-Ensârî'nin Müğnî'l-Lebîb ve el-Î'câr an Kavâ' di'l-Î'câr adlı eserleri ile, Ahmed bin Muhammed bin Hasan eş-Şumunnî yazdığı Müğnî'l-Lebîb şerhinden örnek alarak kaynak göstermektedir. Bu arada Ferîdî, Şumunnî'nin de el-Kâzî 'Iyâz'ın eş-Şifâ eserinin üzerine bir şerh yazdığını söylüyor.⁵⁴

Ferîdî, Fars dilinde (ع) 'ye' harfinin halleri ve anlamını Câmî, Sâ'id ve Nevâyî'nin şiiirlerinden örnek alarak açıklamaktadır. Bu arada Ferîdî, Nevâyî'nin hayatı ve eserleri hakkında da bilgi vermektedir. Sultan Hüseyin Baykara'nın bakanı olan Nevâyî'nin, biri Çağatay lehçesinde diğeri Fars dilinde iki çok değerli divanı vardır. Ferîdî, 27 eseri olan Nevâyî'nin, kendisinin de alıntı yaptığı ve peygamber methini konu alan şiiirinin bir benzeri olmadığını söylüyor. Ferîdî, Nevâyî'in şiiirinden örnek de vererek, şairin, latife ve bulmaca kullanımı yanında mu' amma'da da başarılı olduğunu teyit etmektedir.⁵⁵

Ferîdî, mu' ammanın ne anlama geldiğine de açıklık getiriyor. Mu' amma ile bulmaca (luğaz) arasındaki farkı, hem Arapça, hem Farsça tanımlarını yaparak

⁵² Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 3b-5a.

⁵³ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 5b.

⁵⁴ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 6b.

⁵⁵ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 7b.

belirten Ferîdî, açıklamasını şiirler ile örneklendiriyor⁵⁶. Ferîdî (Fel-yevme nüneccike bi-bedenek فالیوم ننجیک بیدنک) ayetini lugaz kabilinden söyleyerek el-Cüherî ile el-Beyzâvî'nin ayeti tefsirle farkı izah etmektedir. Bu arada el-Cüherî, Ebu'n-Nasr İsmâil bin Hammad adlı Türk kökenli Karâb'dan edebiyat öğrenmek için önce Mısır'a daha sonra da Şam'a ve Irak'a gitti; H. 493'te ölene kadar da Nişabur'da ikamet etti. Beyzâvî⁵⁷ ise, Nasıreddin eş-Şirâzî ile tanınmış olan ve H. 716'da Tebrîz'de vefât eden Ebu Sa'îd Abdullah bin Muhammed bin Ali'dir. Beyzavi'nin memleketi Fars diyarında bulunmaktadır. Beyzâvî'nin eserlerinden bazıları; Esrâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Te'vîl fi Tefsîri'l-Kur'an, Şerhu'l-Mefâtih, Gâyetu'l-Kasvâ fi Dirâsetü'l-Fetvâ, Şerh-i Muhtasar-ı İbn-i Hâcib, el-Mırsâd, el-Minhâc, Şerhu'l-Minhâc, Şerhül-Muhassıl, el-Kâfiye fi'l-Mantık, et-Tavâli' fi'l-Kelâm, Nizâmu't-Tevârih fi Ma'rifet-i Târihi'l-Hulefâ ve's-Salatîn'dir.

Ferîdî, Makâmâtu'l-Harîrî adlı eserin ikinci bölümünde yer alan "Makamu'l-İbre"nin, bulmaca veya luğaz kabilinden olduğunu ifade eder. Ferîdî "Makamu'l-İbre"yi nakl etmekle birlikte yanında açıklama yapmıştır. Ferîdî, bu arada Harîrî hakkında, Ebu Muhammed el-Kâsım bin Ali bin Muhammed bin Osmân el-Basrî'nin, Basra'da H. 446'da doğduğu, H. 515'de vefat ettiği bilgisine de yer veriyor. Ayrıca Harîrî'nin eserlerine örnek olarak Dürretü'l-Havâs ve Risaleler mecmuası'nı veriyor⁵⁸.

Ferîdî, luğaz kabilinden de Bahâ'î'nin el-Hulâsa adıyla bilinen risalesinde geçen bazı yazıları alıntı yapıyor ve örnekler ile açıklıyor. Bu açıklama içerisinde sayıların yarım, çeyrek ve üçte bir gibi birimlere (kusur) dönüştürülmesi izah edilmektedir.⁵⁹

Ferîdî, Farsça gramerine geri dönerek "est" ile "hest" (است و هست) kuralının, anlamını açıklamakta ve Kutbu'ddîn er-Râzî'nin 'eş-Şemsiyye' adlı eseri üzerinde

⁵⁶ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 8a.

⁵⁷ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 9b.

⁵⁸ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 10a-12b

⁵⁹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 12b-13a

yazdığı şerhten alıntı yaparak kaynak göstermektedir.⁶⁰ Ferîdî, bununla birlikte, ilim ve marifet arasındaki farkı izah etmek için, Teftezânî'nin 'Telhîsu'l-Miftâh' adlı eseri üzerine yazdığı şerhi ile örnek vermektedir. Ferîdî, Sadu'ddîn et-Teftezânî ile ilgili olarak ise, H. 722'de Teftezân'da doğduğunu, H. 792'de Semerkant'ta vefat ettiğini söylüyor. Ferîdî, Teftezânî'nin eserlerinden, Risaletü'ş-Şemsiyye şerhi, Şerhü't-Tavzîh, Şerh-i Telhîsi'l-Miftâh, Şerhü'l-'Akâ'id, Şerhü'l-Muhtasar, Risâletü'l-İrşâdiyye, Makâsıdı'l-Kelam, Tehzîbi'l-Kelâm, Miftâhu'l-'Ulûm, Fetâva'l-Hanefiyye, Miftâhu'l-Fıkh, Şerhi Telhîsi'l-Câmî' ve Şerhu'l-Keşşâf'ın ise bitiş tarihlerini ve yazıldığı yerleri belirtmektedir.⁶¹

Ferîdî, gramere ve eser sahiplerinin hayatlarına ilişkin verdiği detayların ardından yeniden (برك درختان سبزدرد نظر هوشيار، هر ورقي دفتر يست اكبر و كار) Şîrâzî'nin beytine dönüyor ve "ağaçların yaprakları akıl sahiplerine göre Allah'ın marifetinde birer kitap sayılmaktadır. Sadık gözlemci şüphesiz ki onun anlamına ulaşır ve bunun farkında olur" açıklamasını yapıyor.⁶² Bu arada, şiir ve kafiye tanımını da yapan Ferîdî, el-Halîl ibn-i Ahmed el-Ferâhîdî, el-Ahfeş, Kutrub ve diğer Arap bilginlerinin bu konudaki çalışmalarına da değiniyor. Ayrıca kafiye'nin çeşitleri ile redif harflerinden bahsediyor.

Beyit, müfret, kıta, rüba'î, mesnevi, kaside, gazel ve musammatın tanımını yapan Ferîdî, Saib ve Urfî'nin şiirlerinden yaptığı alıntı ile örnek vererek arasındaki farkı belirtiyor.⁶³

Ferîdî, Şîrâzî'nin beytine atıfta bulunarak (Şeyh Sa'îdî, bu beyitte ağaç yapraklarına iyice bakanların, Allah'ın tek olduğunu, Allah'ın var olduğunu akılla ispat edebilme imkânı var' diyenlerin görüşünü teyit etmek istedi) yorumunu yapmaktadır. Çünkü her sebebin bir müsebbibi ve her fiilin bir faili olması gerekir iken, Allah, Kur'an-ı Kerim'de her şeyi yarattığını buyurur, yaratıcının kendisi olduğunu ikrar eder. Ferîdî, eski eserlerde geçen sebep ile sonuç, şart ile ceza

⁶⁰ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 13b

⁶¹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 13b-14a

⁶² Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 14a

⁶³ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 15a

arasındaki bağlantılara ilişkin de bilgi vermektedir.⁶⁴ Buna ek olarak, Ferîdî, Es-Seyyid eş-Şerîf el-Cürcânî'den bahseder iken, H. 740'da Cürcân Köyü'nde doğduğunu, H. 816'da ise Şîrâz'da öldüğünü söylüyor.⁶⁵ Neseî ise, Ebû Hafs Ömer bin Muhammed bin Ahmet bin İsmâil bin Muhmmmed bin Ali bin Lokmân'dır. Edebiyat ve mezhepleri çok iyi bilen Neseî'nin, fıkıh ve hadis ilimlerinde yaklaşık yüz eseri vardır. Neseî'de H. 461'de doğan ve H.537'de Semerkant'ta vefat eden büyük fıkıh alimi Neseî'nin önemli eserleri arasında Talabetü't- Talaba ile el-Câmi' u's-sağîr sayılmaktadır.

Şîrâzî'nin beytinde geçen tevhit anlamı münasebetiyle Ferîdî de, Arap şair Ebü'l-Atâhiye ile Fars şairi Câmî'nin şiirinden örnekler vermektedir.⁶⁶

Ferîdî, Şîrâzî'nin 'der-na' t-i nebi' başlığı altında Hz. Peygamberin methinde yazdığı⁶⁷ (بلغ العلى بكماله، كشف الدجى بجماله، حسنت جميع خصاله، صلوا عليه ايها المؤمنون)⁶⁷ Arapça ifadeleri şerh etmektedir. Bununla bağlantılı olarak mastar ile ism-i mastar arasındaki farkı ve her birinden çıkan anlamları izah etmektedir.

Ferîdî şerhinde de Arapçada "yap ile yapma" emir kipine değinmektedir. Müfessirlerin bu fiili hakikat ile mecaz açısından değerlendirmesi, Kur'an-ı Kerimde 'yap ve yapma إفعال ولا تفعل ve ol ile olma كن ولا تكن 'fiilin, gereklilik, efdaliyyet ile mubahlık arasındaki değişen fıkıh hükmünden bahsediyor.

Ferîdî, Hz. Peygamberin adı anıldığı zaman salat u selam getirmenin öneminden bahsediyor, İmam-ı Bağavî'nin de "Şüphesiz Allah ve melekleri, Peygamber'e salât ediyorlar. Ey mü'minler! Siz de O'na çokça salât getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin." ⁶⁸ ayeti üzerinde yazdığı şerhi naklediyor. Ferîdî de peygambere salat u selamı ele elan hadîs-ı şerifi nakl ediyor.⁶⁹

Salat u selam'ın manasını açıklayan Ferîdî, (صلوا عليه-aleyhi 'sallû -Ona salavat getirin) ifadesinde 'ala علي harf-i cerinin anlamını Kur'an-ı Kerîm'den örnek

⁶⁴ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 16a

⁶⁵ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 17b

⁶⁶ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 18a

⁶⁷ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 18b

⁶⁸ Kurân, 33/ 56.

⁶⁹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 20a

vererek açıklamaktadır. Ferîdî, Peygamber ile Nebî tanımı yaparak arasındaki farkı izah ediyor, ardından, "Bizim amacımız risalenin ana kaynağına intisap etmek ise Hz Peygamberimizin şefaatinin kazanmak için bu arada yüce Allah'ın sevgilisi Rasûlullâh Efendimiz'in methinde kasidemizi sunmakta bir sakıncası yoktur" diye 41 beyitten oluşan Türkçe bir kaside düzenliyor.⁷⁰

Ebû İshak İsmâ'îl bin Kâsım Süveyd İbni Kîsân el-ʿAnzî olan Ebü'l-ʿAtâhiye hakkında Ferîdî, meşhur Arap şairi olduğunu H. 130'de Hicâz'da doğduğunu H.211'de Bağdad'da öldüğünü söyleyip hayatına dair bilgi verir.⁷¹

El-Fenârî ise,⁷² Şemseddin Muhammed bin Hamza bin Muhammed'dir. Tarihçi İbn-i Hacer'in ve Siyûtî'nin Fenârî hakkında yazdıklarını kaynak gösteren Ferîdî, H. 751'de doğan H. 834'te vefat eden Fenârî'nin Mısır'da okuduğunu ve çalıştıktan sonra Rûm diyarına geri döndüğünü, Bursa'da da kadılık yaptığını söylüyor. Ferîdî, Fenârî'nin hayatı, öğrenimi, eserleri, ilmî değeri ile hayat hakkındaki rivayetlere geniş bir yer ayırarak mal ve makam sahibi olduğunu, Osmanlı devletinde önemli bir mevki sahibi olduğunu yazıyor. Ferîdî, Fenârî'nin babasından, Fenârî'nin oğlu Muhammed Şah ve amca oğlu Ali Fenârî'den de bilgi veriyor.⁷³

Ferîdî, Taftazânî'nin hocası bilinen, H. 750'de ölen Abdullah bin Mes'ûd bin Tâcî-ş-Şerî' a'dan bahs ederek, önemli eserlerinin Muhtasarü'l-Vikâye ve Şerhü'l-Vikâye olduğunu yazmaktadır. H. 516'da vefat eden El-Bağavî ise, Horasan'ın şehirlerinden birine nisbet edilen Ebû Muhammed el-Hüseyn bin Mes'ûd'dur. Önemli eserlerinden, el-Masâbîh, Şerhü's-Süneh, et-Tehzîb, Me'âlimü't-Tenzîl ve et-Tesânîfü'l-Hisân'dır. Horasan ilçesinden olan Kuhistan'a nisbet edilen Kuhistânî ise, Buharâ müftüsü olan Şemseddin Muhammed'dir. Alim, zâhid olan ve fıkıh

⁷⁰ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 21a

⁷¹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 22a

⁷² Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 22b

⁷³ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 25a

ilmini bilen Kūhistānî H. 950'den sonra vefat etti. Önemli eseri, Cāmi'ü'l-Rümûz'dur.⁷⁴

(ابر و باد و مه خورشید و فلک دار کارند تا تو نانی به کف آری و بغفلت نخوری)⁷⁵ Ferîdî, Şîrâzî'nin beytini şerh ederek "bulut, rüzgar, ay, güneş ile feleğin Allah'ın emriyle görevi yerine getirdiğini söylemektedir. Onlar senin düşünmen için görevini yapmaktadır, gafillerden biri olma" diyerek açıklık getiriyor ve Ku'rân-ı Kerîm'den beytin anlamını pekiştiren ayetleri yazıyor. Bu arada da Ferîdî, Ali Kuşçu'nun risâlesinin üzerinde Lârî'nin yazdığı güneş, ay ve feleğin hareketlerine ilişkin açıklamasına işaret etmektedir. Ferîdî, Fars dilinde (تا - تا) anlamını, Hilâlî ve Sâ'ib şiirinden örneklerle belirtiyor, Farsçada (be- به) ekinin anlamını da izah ediyor.

Daha önce adı geçen Lârî ve Ali Kuşçu hakkında bilgi vermekte olan Ferîdî, Lârî için Muslihiddin lakabı ile tanınmış Hindistan'da olan Lâr'da doğduğunu, İstanbul'u ziyaret edip ilim adamlarıyla görüştüğünü ve daha sonra Diyarbakır'a gittiğini, Diyarbakır'da Prens İskender'in kendisi ve oğulları için muallim olarak Lârî'yi kabul ettiğini kayıt etmektedir. Ferîdî, Diyarbakır'da H. 979'da vefat eden Lârî'nin hayatı hakkında bilgi verip önemli eserlerini de saymaktadır⁷⁶.

Gökbilimci ve kelam alimi olan Ali Kuşçu ise, 'Ala'eddin Ali bin Muhammed el-Kuşçu'dur. Babası Timur İmparatorluğu emiri ve astronomu Uluğ Bey'in hizmetçilerinden biriymiş. 'Ala'eddin, şahin kuşunu koruduğu için "Kuşçu" lakabıyla meşhur oldu. Astronomiye ilgi duyan Ali Kuşçu, prens Uluğ Bey için Semerkant Rasathanesi'ni kurmasında önemli bir rol oynamıştır. Ferîdî, Kuşçu'nun eserleri, hayatı, İstanbul'a gelişi ve Sultan Muhammed Han himayesi altında İstanbul'da kalması konularında bilgi vermektedir.⁷⁷

Ferîdî, Sa' dî-i Şîrâzî'nin aşağıdaki beytini şerh ediyor:

همه از بهر تو سر گشته و فرمان بردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری⁷⁸

⁷⁴ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 26a

⁷⁵ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 26a-27b

⁷⁶ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 27b

⁷⁷ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 28a

⁷⁸ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 29b

Beytin anlamında " Her şey senin için Allah'ın emriyle itaat ve hareket ediyor, adalet gereği ise senin de Allah'a itaat etmeni icap ediyor" yazıyor. Daha sonra Şîrâzî'nin aşağıdaki kıtasını şerh ediyor:

اي كريم از خزانه غيب كبر و ترسا وظيفه خور دارى⁷⁹
دوستانرا كجا كنى محروم تو كه بادوشمنان نظر دارى⁸⁰

Ferîdî, bu kıtanın şerh içerisinde isim, sıfat ile sıfat-ı müşebbehe arasındaki farkı izah eder; hakikat, mecaz ile kinayenin tanımını yaparak arasındaki farkı izah etmektedir. Bu arada da Ferîdî, gramer, sarf ve belagat gibi konularını inceleyen eski Arapça kaynakların adlarını yazıyor.

Ferîdî, Zübdetü'l-Kelâm fi-Husûli'l-Merâm isimli eserinin (31b) numaralı sayfasında "Bil ki rahmetli olan Şeyh, önceki kıtasında iyi sıfat olarak tevekkül sıfatını zikretti ve diğer kıtasında da kaçınılması gereken kötülüklerin anası olan gaflet sıfatını zikretti. Biz de yaptığımız bu şerhten sonra bu sıfatlara bağlı olarak insanların uzak durması gereken kötü sıfatları zikretsek bir sakınca yoktur" diye aşağıdaki sıraladığımız 61 kötü sıfatı yazmaktadır.

1. Gaflet.
2. Cahillik.
3. Cahd (bile bile inkâr etmek).
4. Başkan olma heveslisi olmak.
5. Başkalarının kötü değerlendirmesinden korkmak.
6. Medhe hevesli olmak.
7. Haramda nefsin arzularına uymak.
8. Ölümü unutarak dünyada hep kalacakmış gibi davranmak.
9. İtikadda başkaları gibi inanmak.
10. Nimet veren Allah'a şükretmeden kendini çok beğenmek.
11. Kötülüklere inanmak.
12. Dünya ve din adamlarına yalandan gösteriş, iki yüzlülük yapmak.

⁷⁹ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 30a

⁸⁰ Ferîdî Veliyyüddin Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 30b

13. Dünya için bitmez tükenmez arzulu olmak.
14. Tembel olmak.
15. Hayır işleri için bahane gösterip acele etmemek.
16. Haset.
17. Kin (başkalar için kötülük dilemek).
18. Buğz.
19. Düşmanlık, adâvet.
20. Dünyayı çok sevmek.
21. Parayı çok sevmek.
22. Zulmü sevmek.
23. Bilgin, salih insanlardan nefret etmek.
24. Allah'ın çizdiği kaderine ve kısmetine razı olmamak.
25. Başkalara kötü niyetli bakmak.
26. Hayatın zorluklarına dayanmamak.
27. Allah'ın nimetine şükretmemek.
28. Allah'ın azabından kendini güvende hissetmek.
29. Allah'ın tövbeleri kabul etmesinden ümitsizlik etmek.
30. İsteğin gerçekleşmemesi halinde çok üzülme.
31. Kötülükleri değiştirebilmek için güçsüz kalmak.
32. Başkalarının kusurlarıyla meşgul olmak.
33. Huysuzluk.
34. Acele etmek.
35. Cimrilik.
36. İsrâf.
37. Katı olmak.
38. Allah'a tevekkül etmemek.
39. İnsanın Allah'ın varlığını unutarak yaptığına fazla güvenmek.
40. Kandırmak.
41. Fitne çıkartmak.

42. İnandığını ısrarla inkar etmek.
43. Korkaklık.
44. Kızgınlık.
45. Yemeye fazla düşkün olmak.
46. Cinsi münasebete fazla iştahlı olmak.
47. Öğrenim arzusu olmamak.
48. Çok bilirim iddiasında olmak.
49. İki yüzlülük.
50. Güçlük göstermek.
51. Nasihati kabul etmemek.
52. Ağır hareketli olmamak.
53. Akıllı, ağır başlı olmamak.
54. Karamsar olmak.
55. Sözü yerine getirmemek.
56. Anlaşmayı bozmak, vefasızlık.
57. Sözde veya fiilde hainlik.
58. Dünya için mümin insanlardan uzak durmak ve onlara düşmanlık yapmak.
59. Başkalarının başına bela gelmesine sevinmek.
60. Kendini alçak göstermek.
61. Kötülükleri yapmada ısrar etmek.

Ferîdî, saydığı kalp ve nefis hastalıklarını, bu kötü sıfatlarının anlamını açıklamasında, Kur'ân-ı Kerîm'den ayetler, Hz. Peygamber'den hadisler ve atasözleri yanında, Sâ'ib, Câmî, Hâfız ile Nevâyî'nin şiirlerinden örnek alarak açıklamaktadır. Ferîdî, Zübdetü'l-Kelâm fi-Husûli'l-Merâm adlı eserini Allah'ın mağfiretini istemekle sonuçlandırmaktadır.

II. BÖLÜM

FERİDİ DİVANİ'NİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

A. DİVANIN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

I. Nazm Şekilleri

Ferîdî divanında 2 kaside, ikisi Farsça 3 tahmis, on ikisi Farsça 354 gazel, 1 rübai, biri Farsça 16 kıta, 2 nazm, ikisi Farsça 12 matla ve üçü Farsça, biri Türkçe-Farsça mülemma 81 müfret olmak üzere toplam 471 manzume vardır.

a. Kasîde

Ferîdî divanında kaside nazm şekliyle yazılmış iki manzume bulunmaktadır. Ferîdî'nin ilk kasîdesi "Zübdetü'l-Kelâm fi Husûli'l-Merâm" adlı eserinde bulunan 41 beyit, naat türünde "Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün" kalıbıyla yazılmıştır kasidesidir. İkinci kaside ise 13 beyittir. Medhiye türünde "Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Her iki kaside de redif tercih edilmemiştir.

b. Tahmis

Divanda üç tahmis bulunmaktadır. İlki Farsça yazılmış Câmî'nin gazelinin tahmisidir, sekiz benddir. "Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün" kalıyla yazılmıştır. İkinci tahmis Farsça olup beş benddir. "Mef' ülü/ Mefâ' ilün/ Fa' ülün" kalıyla yazılmıştır. Tahmis edilen gazelin kimin olduğunu tesbit edemedik. Her iki tahminin son bendinin ilk mısraında şairin mahlası bulunmaktadır. Üçüncü tahmis ise Türkçe olup, eksik olduğunu tahmin ettiğimiz mahlası olmayan bu tahmis bir bendten ibarettir, "Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

c. Gazel

Divanın büyük kısmını gazeller teşkil etmektedir. Ferîdî divanında toplam 354 gazel bulunmaktadır. Bu gazellerin çoğu 5 ile 10 beyit arasında olan gazellerdir. Yalnız on bir gazel dört beyitten, bir gazel on bir beyitten ve bir gazel on üç beyitten ibaret olmaktadır. Bunun yanında eksik yazılmış ikisi üç beyitten, biri bir beyitten 3 gazel daha vardır. Divan edebiyatında beş beyitten az olan gazellere nâ-tamâm gazel denir.

Beyit sayısına göre gazellerin dağılımı şöyledir: Dört beyitlik 9 gazel, beş beyitlik 225 gazel, altı beyitlik 12 gazel, yedi beyitlik 78 gazel, sekiz beyitlik 5 gazel, dokuz beyitlik 15 gazel, on beyitlik 6 gazel, on bir beyitlik 1 gazel ve on üç beyitlik 1 gazeldir. 82. 83. ve 126. gazellerin eksik yazıldığını tespit ettik.

Oranlara bakıldığında dört beyitli gazeller (% 2,5), beş beyitli gazeller (% 63,5), altı beyitli (% 3,3), yedi beyitli (% 22,0), sekiz beyitli (% 1,4), dokuz beyitli (% 4,2), on beyitli (1,6%) şeklindedir.

Gazelerde toplam 17 aruz kalıbı kullanılmıştır.

Hezec Bahri	Sayı	%
Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün	114	32,2
Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün	8	2,2
Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün	24	6,7
Mef' ülü/ Mefâ' ilün/ Mef' ülü/ Mefâ' ilün	1	0,2
Mef' ülü/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fâ	1	0,2
Toplam	148	41,8
Remel Bahri	Sayı	%
Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün	68	19,2
Fe' ilâtün / Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün	35	9,8
Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün	3	0,8
Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün	2	0,5
Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün	1	0,2
Toplam	109	30,7

Tabloda, Ferîdî'nin hezec bahrinin "Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün" kalıbını ve remel bahrinin "Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün" kalıbını çok kullandığı görülüyor. Bu iki kalıbın gazellerin % 51,4'ünü teşkil etmektedir. Âhenkli olması ve kolaylığının etkisiyle özellikle "Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün" kalıbı tercih edilmiştir.

Muzârî Bahri	Sayı	%
Mef' ûlü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün	54	15,2

Müctes Bahri	Sayı	%
Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün	33	9,3
Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün	1	0,2
Toplam	34	9,6

Ferîdî'nin ikinci sırada tercih ettiği “Mef' ûlü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün” muzârî kalıbı ile “Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün” müctes kalıbı gazelin yüzde 24,5'ini teşkil etmektedir.

Cedîd Bahri	Sayı	%
Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün	5	1,4

Recez Bahri	Sayı	%
Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün	2	0,5
Müstef' ilâtün/ Müstef' ilâtün	1	0,2
Toplam	3	0,8

Kâmil bahri	Sayı	%
Mütefâ' ilün/ Mütefâ' ilün/ Mütefâ' ilün/ Mütefâ' ilün	1	0,2

Cedid, recez ve kâmil bahirlarının yukarıdaki kalıpları Ferîdî tarafından fazla kullanılmamıştır. Her üç bahrin gazelin yüzde 2,5'ini teşkil ettiği görülmektedir.

Gazelerde şairin daha çok redifi tercih ettiği görülmektedir. 354 gazelden 257 tanesi (% 72,5) redifli, 97'si ise (% 27,4) redifsiz, sadece kafiyelidir. 257 redifli gazelin 126'sı (% 49,0) ek hâlinde redifle yazılmıştır. 131 gazelde (% 50,9) kelime redifi görülmektedir. 131 redifli gazelin 86'sı (% 65,6) bir kelime; 35'i (% 26,7) iki kelime; 10'u (% 7,6) ise üç kelimedenden oluşmaktadır.

Şair, mahlası bir gazel hariç tüm gazelerde kullanmıştır. Şairin mahlası 6 gazel dışında makta beytinde geçer. 4 gazelde hüsn-i makta beytinde, 2 gazelde

hüsn-i maktadan bir önceki beyitte kullanılmıştır.

d. Rübai

Divanda bu nazm şekliyle yazılmış bir manzume vardır. Dört dizesi aynı ölçüde ‘*Mef^çûlü/ Mefâ^çîlü/ Mefâ^çîlün/ Fâ^ç*’ kalıbıyla yazılmıştır. Rübainin dördüncü dizesi, Arapça meşhur ‘*Lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ bi’l-lâh*’ ibaresinden oluşmaktadır.

e. Kıta

Divanda kıta nazm şekliyle yazılmış biri Farsça toplam 16 şiir vardır. Bunlardan biri yedi, ikisi üç, geri kalanlar iki beyitlidir. Kıt’alar redif ve kafiye açısından incelendiğinde kafiyenin tercih edildiği görülmektedir. 16 kıt’adan ikisi redifli, geri kalanlar kafiyelidir. Şairin mahlası 5 kıt’ada kullanılmıştır.

Kıt’alarda kullanılan vezinlerin dördü "Mef^çûlü/ Mefâ^çîlü/ Mefâ^çîlü/ Fe^çîlün", üçü "Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün" kalıplarıdır. İkişer örneği bulunan dört vezin "Mefâ^çîlün/ Fe^çilâtün/ Mefâ^çîlün/ Fe^çilün", "Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün/ Fe^çîlün", "Mef^çûlü/ Fâ^çilâtü/ Mefâ^çîlü/ Fâ^çilün" ve "Fe^çilâtün/ Fe^çilâtün/ Fe^çilün" kalıpları bulunur. Buların yanında bir örnek de "Mef^çûlü/ Mefâ^çîlün/ Mef^çûlü/ Mefâ^çîlün" kalıbıdır.

f. Nazm

Divanda iki nazm vardır, iki beyitten oluşmaktadır. Birinci nazm “Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün/ Mefâ^çîlün” kalıbıyla yazılmış, yarım kafiye kullanılmıştır. İkincisi “Fâ^çilâtün/ Fâ^çilâtün/ Fâ^çilâtün/ Fâ^çilün” kalıbıyla yazılmıştır, tam kafiyelidir, "id" kelimesi redif olarak kullanılmıştır. Şair mahlasını ikinci nazmda kullanmıştır.

g. Matla

Ferîdî divanında ikisi Farsça, birisi Türkçe-Arapça on iki matla beyti vardır. Şairin mahlası bulunmayan bu matlalarda kafiye tercih edilmiştir, 12 matladan sekizi tam kafiye, üçü cinaslı kafiye ve biri rediflidir.

Matlalarda kullanılan kalıpların, üçer örnekle iki vezin "*Mef^çûlü/ Mefâ^çîlü/*

Mefâ'ilü/ Fe'ülün", "*Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün*" kalıpları bulunur. İkişer örneği bulunan iki vezin "*Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün*", "*Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün*" kalıplarının yanında birer örnekle iki vezin "*Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün*", "*Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün*" kalıpları bulunmaktadır.

h. Müfret

Ferîdî divanında müfret olarak yazılmış biri Türkçe-Farsça mülemma olmak üzere toplam seksen bir beyit vardır. Müfretlerde kullanılan vezinlerin başında her birinin 14 örnekle "*Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün*", "*Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün*" ve "*Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün*" kalıplarıdır. Bunların yanında 13 örnekle "*Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün*" kalıbı gelir. İkinci sırada, 7 örnekle "*Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün*", 5 örnekle "*Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün*", 4 örnekle "*Mef'ülü/ Mefâ'ilün/ Mef'ülü/ Mefâ'ilün*", 3 örnekle "*Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün*", 2 örnekle "*Mütefâ'ilün/ Fe'ülün/ Mütefâ'ilün/ Fe'ülün*" kalıpları bulunur. Bunların yanında birer örneği bulunan dört vezin "*Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün*", "*Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün*", "*Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün*" ve "*Müstef'ilün/ Fe'ülün/ Müstef'ilün/ Fe'ülün*" kalıplarıdır. 14. müfretin veznini çıkaramadık.

II. Vezin

Ferîdî divanında 471 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerde 23 aruz kalıbı kullanılmıştır. kalıpların dahil olduğu bahirlere bakılınca Hezec, Remel ve Muzari bahirlerinde yoğunlaşma görülür. Divanda ilk sırada Hezec bahrinin "*Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün*" vezni (132) bulunur. İkinci sırada Remel bahrinin "*Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün*" vezni (85) gelir. Üçüncü sırada Muzari bahrinden "*Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün*" (64) kalıbı yer alır. Dördüncü sırada yine Remel bahrinden "*Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün*" kalıbı (55) bulunur. Beşinci sırada Hezec bahrinden "*Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün*" (44) vezni gelir. Altıncı sırada Müctes bahrinden "*Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün*" kalıbı (42) yer alır. Tercih edilen bu altı veznin divanda kullanılan vezinlere

oranı 422 (89,5 %)’dir. Bu vezinler Türk Edebiyatında en çok tercih edilen vezinlerdir. Aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi, vezinde belirleyici olan nazm şekli gazeldir.

BAHİR	VEZİN	K	Th	G.	R	Kt.	Nz.	Mt.	Mf.	Top.	%
Hezec	Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün			114		3	1		14	132	28,0
	Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ülün			8		2		3	1	16	3,3
	Mef‘ülü/ Mefâ‘ilü/ Mefâ‘ilü/ Fe‘ülün			24		4		3	13	44	9,3
	Mef‘ülü/ Mefâ‘ilün/ Mef‘ülü/ Mefâ‘ilün			1		1			4	6	1,2
	Mef‘ülü/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fâ			1						1	0,2
	Mef‘ülü/ Mefâ‘ilü/ Mefâ‘ilün/ Fâ					1				1	0,2
	Mef‘ülü/ Mefâ‘ilün/ Fâ‘ülün		1							1	0,2
	Remel	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün		1	68			1	1	14	85
Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün		1	1	35		2		2	14	55	11,6
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün				3				1		4	0,8
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün				2						2	0,4
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün				1						1	0,2
Muzari	Mef‘ülü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün	1		54		2		2	5	64	13,5
	Mef‘ülü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ülü/ Fâ‘ilâtün								1	1	0,2
Müctes	Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün			33		2			7	42	8,9
	Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün			1						1	0,2
Cedid	Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün			5					3	8	1,6
Recez	Müstef‘ilün/ Müstef‘ilün/ Müstef‘ilün/ Müstef‘ilün			2						2	0,4
	Müstef‘ilâtün/ Müstef‘ilâtün			1						1	0,2
Kamil	Mütefâ‘ilün/ Mütefâ‘ilün/ Mütefâ‘ilün/ Mütefâ‘ilün			1						1	0,2
	Mütefâ‘ilün/ Fe‘ülün/ Mütefâ‘ilün/ Fe‘ülün								2	2	0,4
Münserih	Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün								1	1	0,2
	Müstef‘ilün/ Fe‘ülün/ Müstef‘ilün/ Fe‘ülün								1	1	0,2
	Toplam	2	3	354	1	16	2	12	80	470	100

Yukarıdaki rakamlardan da görüleceği gibi Hezec bahrinin "*Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün*" kalıbı, Remel bahrinin "*Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün*" kalıbı edebiyatımızda çok kullanılan kalıplardır. Başlangıçtan son döneme kadar şairler bu iki vezni Türkçede kolayca uygulanabilmesi, hece ölçüsüne

benzerliği nedeniyle sevmiş ve çok kullanmışlardır.⁸¹ Ferîdî'de de bu kalıpların çok kullanıldığı görülür.

Divanda zaman zaman vezin aksaklıklarıyla karşılaşılır. Bunların daha çok müstensih hatalarından kaynaklandığını düşünüyoruz. Hataların büyük bir kısmı hece ekleme, çıkarma ve söz dizimine müdahale yoluyla düzeltilmiş ve dipnotta da belirtilmiştir. Bunun yanında müdahale edemediğimiz vezin hataları da vardır:

Sebzâ'-i ma' rifet pejmürde kaldı sîneme
Ebr-i rağbet olmadı bir lahza bârân-ı semâ
G.7/1

Yukarıdaki beytin vezni "*Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün*" iken sebzâ-i kelimesi vezne uymuyor. Aşağıdaki "*Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün*" vezinli beyitten vezin ve anlam çıkaramadık.

O âftâb kitâbe nâzır olur
Şitâb mihr idince Ferîdî-i bî-tâb
G.12/6

Aşağıdaki "*Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün*" vezinli beytin ikinci mısramda vezin bozuktur:

O fitne çeşm-i belâ hâlhâ kıyâmet-kadd
Hele ben anladugum bu ser-be-ser 'âfet
G.20/4

Aşağıdaki "*Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün*" vezinli beytin iki mısramda da vezin bozuktur:

'İşretde dilersen bulasın müsnet-i kâh
Ol kâni' rûzî turfe hırsa az az bah
G.25/1

Takip eden "*Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün*" vezinli beytin ikinci mısramdan vezin ve anlam çıkaramadık:

⁸¹ Haluk İpekten, **Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri ve Aruz**, Dergâh Yay., İst. 2001, 4. Baskı, s.216.

Nâvekleri sînende açar revzene-i lutf
Teng olma bu devlet-ger endişlerindür

G.43/4

Aşağıdaki "*Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün*" vezinli beyitten vezin çıkaramadık:

Olmadı hâlet-bahşı hüsni oldıkça vü zâr
Dem-be-dem lutf u behâ ol şûha irsâliyyedür

G.53/4

Aşağıdaki "*Mefâ'îlün/ Fe'îlâtün/ Mefâ'îlün/ Fe'îlün*" vezinli beytin ilk mısramında vezin bozuktur:

Nifâk-ı 'amm merhalesi ğam menâzil-i mihnet
Reh-i vefâ vü tarîk-ı mahabbet eslemdür

G.101/3

Aşağıdaki "*Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün*" vezinli beytin ikinci mısramında vezin bozuktur:

Döne döne neşât-ı hüznini cânâne döndürdi
Ferîdî tekye-i 'âlemde hayâlünle buluşmuşmuş

G.131/5

Aşağıdaki "*Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün*" vezinli beyitte vezin aksıyor:

Teşebbüs eylemem zâhirde ğayrdan tefvîz-ı sîmâyam
Teveccüh eylemem zâhirde ğayrdan tekvîz-i sîmâyam

G.207/5

Benzer örnekler için bkz. G.255/3, G.264/4, G.289/2, G.323/1, G.325/2, Kt.4/2.

Yukarıdaki saydığımız hataların dışında divanın genelinde belirgin bir vezin kusuruna rastlanmaz. Hemen hemen her şairde, Türkçe kelimelerde görülen imale⁸²,

⁸² İmale terimi burada "kapalı hece gereken yerlerde açık heceyi biraz uzatarak okumak" anlamında kullanılmaktadır. (Bkz. Cem Dilçin, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, TDK. Yay., Ank. 1983, s. 14-14).

Arapça ve Farsça kelimelerde zihaf⁸³, Ferîdî'nin şiirlerinde de rastlanır. *Bu durum teorik olarak aruz kusuru olsa da pratikte birçok şairimiz tarafından en azından büyük kusur olarak görülmemiştir.*⁸⁴

Ölçüsü "*Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün*" olan aşağıdaki beyitte altı çizgili heceler imalelidir:

Tekeddürle geç^{er} eyyâm-ı 'ömr-i ehl-i dünyâ hep

Ferîdî dehr-i fânîde dil-i mesrûr gördün mi

G.325

Aşağıdaki "*Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün*" vezinli beyitte hem imale, hem de zihaf vardır. Mahlas olan "Ferîdî" kelimesinin üçüncü hecesi vezin gereği kısa okunmuş ve zihaf yapılmıştır. Altı çizgili iki hece de imalelidir:

Yâd eyleme Ferîdî anun birde adı^{nı}

Bahtun ki âşinâları bî-gâne eyledi

G.349

Sonuç olarak, Ferîdî divanında "*Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün*", "*Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün*", "*Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün*", "*Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün*", "*Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün*" ve "*Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün*" kalıpları, daha çok tercih edilmiştir. Zaman zaman vezin hatalarına rastlansa da, bariz değildir. Aruz hatalarının çoğunluğu, kimi şiirlerde tek nüsha konumunda olan divanlardan kaynaklanmaktadır.

III. Kafiye ve Redif

Ferîdî divanında yer alan şiir sayısı 471'tür. Redif ve kafiye tesbitinin yapılması mümkün olmayan 81 müfred bu incelemenin konusu dışındadır. Böylece değerlendirilecek toplam şiir sayısı 390 olmaktadır. 390 şiirin 270'inde (% 69,2) redif, 120'sinde (% 30,7) kafiye kullanılmıştır. 270 redifli gazelin 138'i (% 51,1) ek

⁸³ Zihaf terimi burada "ölçü zorunluğuyla Arapça ve Farsça sözcüklerdeki uzun bir heceyi kısa okumaktır" anlamında kullanılmaktadır. (Bkz. Cem Dilçin, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, TDK. Yay., Ank. 1983, s. 15-16).

⁸⁴ Yaşar Aydemir, Ravzî Divanı, Birleşik kitabevi, Ank. 2007. s. 74.

halinde, 63'ü (% 23,3) tek kelime, 42'si (% 15,5) kelime grubu ve 27'si (% 10) ek + kelimedenden oluşan redifle yazılmıştır. Redifleri oluşturan gerek kelime ve kelime grubu, gerekse ek ve ek + kelime grubu rediflerin büyük bir bölümü Türkçe kelime ve eklerden seçilmiştir. Tek kelime ile kelime grubu halindeki rediflerin toplamı 105'tir. Bunların sekizi Arapça, üçü Farsça, geri kalanlar Türkçe'dir.

Divanda kafiye hataları ile zaman zaman karşılaşmaktadır. Aşağıdaki beyitler 53. gazelden alınmıştır; şair on beyitten oluşan gazelinde kafiye oluştururken "hâliyyedür" kelimesini farklı anlamda olsa da iki kez kullanıyor. 2. beyitteki kafiye oluştururken "mâliyyedür" kelimesi yine 6. beyitte tekrarlanmıştır:

1- Güft ü gûy-ı murğ-ı dilhâ dâne-i hâliyyedür
Vasf-ı zülf-i 'anber-âsâ nükte-i hâliyyedür

2- Düşme kayddur kenâra dil-bere bî-sîm ü zer
Dest ber-dâde berât-ı matlabı **mâliyyedür**

6- Mihr-i rûyü küfr-i zülfinde nümâyân olduğu
Ceyş-i İslâma hakîkatde zafer **mâliyyedür**

G.53/1,2,6

Aşağıdaki gazelde de kafiye oluştururken "kûşîşler" kelimesi yine 6. beyitte tekrarlanmıştır:

1- Ne gider bu pûte hırs içre dil-sûz güdâzişler
Seni her kâlîba ifrâğ ider envâ' -ı h'âhişler

4- Diler rû-mâl ola bâb-ı refî' ü'l-kadrine gerdûn
Degül bârân ğark-rîz oldı göm gök itdi **kûşîşler**

6- Kalur hayretde mahşer ehli keşf olursa 'isyânun
Hudâyâ senden olmayınca ğufrân ile **kûşîşler**

G.44/1,4,6

Aşğıdaki gazelin matlaında kafiyeyi oluşturan "safadur" kelimesi beytin ikinci mırında aynen tekrarlanmıştır:

Her cevrüne dil-ber ide bir başka **safâdur**

Ağyâr elemei ‘âşika ancak o **safâdur**

G.77

Heyzüm-i mazlemeyi kim ki bu kânûnda **çatar**

Der-‘ akab nâr u duhânı o cünûn-kâr **çatar**

G.79

Divanda kafiye ve redif demekte tereddüde düştüğümüz örnekler de vardır. Aşğıdaki gazelde matla ile makta beyitleri haric "-ûye" kafiye, " varmışmış " redif olarak görünüyor. Ancak matla ile makta beyitlerine göre gazelin kafiyesi "-a /-e" dir:

Vefâ-h âhâne dil cânâne dil-cûyâna varmışmış

Bu vâdîden ta‘accüb hâtıra meh-rûye varmışmış

Gil olmuş dergeh-i ‘izzet-penâh serv-kadd dil-dâr

Meger pâ-bûs-ı yârı birle seyl-i mûye varmışmış

Nisâr itmiş çemende yine hoş-bû kâm-ı ezhâra

Nesîm-i subh-dem gîsû-yı ‘anber-bûya varmışmış

Ko kalsun keşmekeşde şerha şerha şâne-i küstâh

‘Abîr-i turradan gâretgerî-i mûye varmışmış

‘Aceb mi olsa hâlet-dih nevâ-senc olmada bülbül

Ta‘allümçün Ferîdî-i fesâhat hûba varmışmış

G.132

Divanda redif ve kafiyeyle dair bu tür örneklerin dışında kusur gibi görülebilecek hususlar yoktur.

Sonuç olarak Ferîdî 'nin şiirlerinde redifi çok kullandığı, bu redifleri de daha çok Türkçe ek ve kelimelerden seçtiği söylenebilir. Şairin kafiyedeki tercihleri de çoğunlukla tam kafiyedir. Divanda nadir de olsa redif ve kafiye kullanımında hatalar da görülür.

B. DİVANIN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Divanda nazım şekillerinden gazel tarzına ağırlık verilmiş, en çok ele alınan konular ise birinci sırada aşk olmuştur. Divanda na't türünde yazılmış bir kasîde ve Padişah Sultan I. Ahmed'e yazılmış bir kaside vardır. Aşk ve kadın dışında insanlara hikmet, salıklere nasihatlar, felekten şikayet, dünyada zühd ile ilgili kavramlar işlenmiştir. Allah'tan korkma, şeytandan kaçma gibi dinî nasihatlar, hikmetler ve kavramlar karşımıza çıkar.

Şiirlerde ele alınan bu konularla ilgili unsurları "Aşk, Din, Cemiyet" başlıkları altında incelemek mümkündür.

I.AŞK

Aşk, Ferîdî divanında en çok ele alınan konulardandır. Aşk kavramı bazen ilâhî aşkı çağrıştıracak şekilde kullanılsa da gaye beşerî aşkı anlatmaktır. Klasik şiirin kuralları içinde aşkın neşesi, zevki ve çilesi görülür. Divanda çekimli halleriyle birlikte toplam 15182 kelime bulunuyor, bunlardan; dil (386 defa), gam (203 defa), yar ve yaran (118 defa), gül (116 defa), dem (101 defa), mihr (91 defa), gönül (87 defa), can ve canan (81 defa), heva (80 defa), ah (79 defa), çeşm (78 defa), aşk (77 defa), cevr (75 defa), nale ve nalan (73 defa), vefa (72 defa), bülbül (70 defa), meh (70 defa), zar (69 defa), cefa (67), dilber (66 defa), zülf (65 defa), aşık (64 defa), dert (62 defa), meyl (58 defa), perişan (52 defa), vasl ve vuslat (75 defa), ülfet (47 defa), cihan (45 defa), ruy (45 defa), kalb (44 defa), fûrak (43 defa), ateş (43 defa), elem (43 defa), feryad (42) eşk ve sirişk (54 defa), fena (40 defa), el (40 defa) lutf (39 defa), sitem (39 defa), figan (37 defa) en çok kullanılan aşk ile ilgili sözcüklerdir. İlk bakışta aşkı hatırlatabilecek bu kelimelerin eserde 3036 (19,9%) defa geçmesi bize bu konuda fikir verebilir.

Ferîdî, divanda kendine inleyen feryad eden hasta zayıf bir aşık tablosu çizmiştir. Aşıktan niyaz sevgiliden naz diyen Ferîdî, hasta aşık yalvama yakarma olmadan olur mu? O işveli güzel de naz türünden halî olur mu? diye soruyor:

Olur mı ‘âşık-ı hasta niyâzdan fâriğ
O şûh olmayacak tarz-ı nâzdan fâriğ

G.144/1

Aşık, vaktini bazen canı yakan ahlar ile bazen nale ve figan ile geçirir.

Bunların sonu hiç bir zaman gelmez:

Geh âh-ı cân-güdâz gehî nâle vü figân
Gelmez muhassıl ‘âşık olan böyledür zamân

G.216/1

Ferîdî, kendini naya benzetir. Her zaman inler. Fakat gam tekyesinde, yeter çok ah çektin diyen yoktur.

Ney ile hem-nefes oldum dem-â-dem eylerem nâle
Dimez kim tekye-i gamda yeter bu ‘âşık âh itdi

G.329/2

Ferîdî, beni aşk rezilliğine sıkıştıran figanımdır, benim gizli sırrımı ifşa eden sözlerden çok figanımdır, diyor:

Beni rüsây-ı ‘aşkdan târ iden tedbîrden feryâd
Nihânî sırrımı izhâr iden ta‘bîrden feryâd

Fakat Ferîdî, benim figanım sevgiliye etki etmedi diye kendi gönlüne hitap ederek, cefa köşesinden bu etkili olmayan ah ve iniltiden fazla figanlarım daha yükselir, diyor:

Çü te’sîr eylemez dil-dâra feryâd ü figân ey dil
Cefâ küncinde âh ü zâr-ı bî- te’sîrden feryâd

G.33/1-2

Felek bana meta/mal mülk göstermesin ki aşk elbisesini giyip tacdan ve

cübbeden geçeyim:

İtmesün çarh Ferîdî bana izhâr-ı metâ‘
Câme-i ‘ aşkı giyüp tâc ü kabâdan gecdüm

194/5

Heva bulutu, aşıklar kuru yüzlü olmasınlar, bu hararate sebebdır diye gözlerinden çığ döker:

Çi döker ebr-i hevâ dîde-i ‘ âşıklardan
Huşk-rû kalmayalar tâ nedendür bu germe

G.290/2

Sevgili ise aşğın halini bilse dahi kötü durumlarına karşı bilmemezlikten gelir:

Gerçi dirler hâl-i ‘ âşıkdan degül gâfil habîb
Lîk ahvâl-i nizârumdan tegâfûl tâ-bekey

307/2

Feleğin dönüşü içerisinde bir lahza bile beni mesud ettiğini gördün mü? Bu yokluk pazarında benim gibi bir mağdur gördün mü? Ey gönül, sevgili ile kavuşma ümidi eylerken ayrılık el verdi, benim gibi sessizce terk edilmiş bir aşık gördün mü?

Felek devr içre bir lahza beni mesrûr gördün mi
Bu bâzâr-ı fenâda ben gibi mağdûr gördün mi

Ümîd-i vasl-ı yâr eylerken ey dil fûrkat el virdi
Benüm tek bî-nevâ bir ‘ âşık-ı mehcûr gördün mi

G.326/1-2

Aşık, ayrılığı gördüğü andan itibaren titrer; bu onun yüzünün soğukluğundandır:

Lerzende olur ‘ âşık o dem kim göre hecri
El-hakk bu k’anun yüzi gâyetde sovuğdur

Mf.27

Ayrılıkta gözyaşlarım aşk göğünde hayreti artıran yıldızdır, karanlık
gecesinde ışık saçan aysız kaldım:

Âsmân-ı ‘aşka eşküm kevkeb-i hayret-fezâ
Tîreşeb hicrânda kaldum nûr-bahş-ı mâhsuz

118/2

Başta sevdâ, gözde gam ayakbağı bulunur, gönül de ateşle doludur. Ey ay
yüzlü mum gibi, aşkıdan halî bir yer kalmadı:

Serde sevdâ gözde gam pâ-bend ü dil âteşle pür
Şem‘ veş ‘aşkıdan ey meh câ-yı hâlî kalmadı

G.333/3

Aşğın gözyaşları sel gibi akarak aşkın macerasını ilam ederken, maşukun taş
gibi gönlü vefa tarafına meyl etmedi:

Yine sûy-ı vefâya akmadı meyl-i dil-i sengîn
Egerçi mâcerâ-yı ‘aşkı i‘ lâm itdi seylâbum

G.202/4

Vücudum aşk yolunda sevgiliyi beklemesinden dolayı kül oldu, yandı,
zilletim bir sınıra ulaştı ki izzet nerede ben neredeyim:

Reh-i ‘aşkında hâk itdi vücûdum intizâr-ı yâr
İrişdi zilletüm bir hadde ‘izzet kanda ben kanda

G.265/4

Ey Ferîdî! Murad gözü kör, göz ağrısından nasıl kurtulsun ki! Hele benim
aşkının yolunda bir sürme olsun:

Nic’olur hâlis remedden kör Ferîdî çeşm-i kâm
Râh-ı ‘aşkında tenüm kuhl-ı gubâr olsun hele

G.267/5

Ey Rabbim! Cana, sevgilinin aşkıdan bir an bile kurtuluş verme! Onun
dışındaki her şeyden beni kurtar:

Virme yâ Rab câna bir dem ‘aşk-ı cânândan halâs

Her ne kim ğayrıdur anun eyle gel andan halâs

138/1

Sonuç olarak Ferîdî, divanında eski Türk edebiyatında kanlı göz yaşı dökən, daima feryad eden, ayrılıkta ızdırıp çeken geleneksel aşık tipini sergilemektedir. Ferîdî'nin şiirlerinin ana konusu aşktır. Aşk ise beşeridir, platonik ve romantik bir izlenim vermektedir.

II. DİN, İNANÇ ve DÜŞÜNCE

Ferîdî divanında "din", önemli bir yer tutmaktadır. Şiirlerde karşımıza çıkan İslam dini ile ilgili unsurlar şu şekilde incelenebilir:

a. Allah İnancı:

Allah inancı divanda, İslam akaidine uygun bir şekilde ele alınır. Allah'ın isim ve sıfatlarına yer verilir. Divanda Allah'ın şu isim ve sıfatları geçmektedir: Yezdan, Hak, Hudâ, Çelebî, Mennân, Musavvir ve Kadîr.

Allah'ın kazasını kabul etmek gerekir:

Emr-i kazâ-yı Hakda Ferîdî rızâda ol

Vâcib budur ezel ide gör anı evvelâ

G.4/5

Hak yolunda olan insandan beklenen tevazudur. Bu dünya peykesinde çok övünen olma:

Tâlib-i Hakda tevâzu‘ durur ancak matlab

Olma bu peyke-i dehrde [de] fâhir mâhir

G.99/2

İtaatta üşengeçlik, isyanda çabukluk eyledin! Hak yolunda bu kargaşalar, yanlışlar ne zamana kadardır? Yazık ki nefse uyup Resulün hukukunu terk eyledin! Ey çaresiz! Bu karışık işler sana uyar mı?:

Îtâ‘ atde tekâsül eyledün ‘isyânda çapüklük

Tarîk-i Hakda tâ key ola bu âşûb sûzîşler

Uyup nefse resûlin şer'ini terk eyledün hayfâ

Uyar mı sana bî-çâre bu ahvâl-i müşevvişler

G.44/2-3

b. Allah'a Teslim ve Tevekkül:

Hem dilencinin hem padişahın niyeti, hidayettir. Onlara tevfik ve bolluk, Allah'ın sonsuz inayetindedir. İnsanoğlu her yaşta teslimci olmalıdır, Kadîr'in nusreti için bu kadarca yeterlidir. Süluk yolunda senin tevekkülün sana kafidir ki, Allah'ın bütün keremini toplayan dokunulmazlık odur:

Azm-i gedâ vü şâh egerçi hidâyedür

Tevfik ü feyz ana 'inâyeye nihâyedür

Teslîm-dâde olmalıdır her 'umûrda

Feth-i Kadîrde bu kadarca kifâyedür

Râh-ı sülûkda sana kâfi tevekkülün

Hâvî-i mecma'-ı kerem-i Hak vikâyedür

G.61/1,2,3

c. Kanaat:

Ferîdî, aç gözlü olmayıp hırs göstermemek anlamına gelen kanaatı övüyor. Kanaatkar olduğunda inilti ve ah kalmaz. Yolun, elemin kargaşa ve kaosundan daha hâlis olur. Kanaat saadet kaynağıdır, padişahlık ise kanaatin kölesidir:

Olup hâr ü has-ı âlâmdan pākîze-ter rāhun

Kanâ'at pīşvâ oldukda kalmaz nâle vü āhun

G.173/1

Şu kim sadr-ı kanâ' atda sa' âdetle olur h'âce

Ferîdî pâdişâh-ı saltanat anun ğulâmıdır

G.57/5

Ferîdî, Cenâb-ı Hak'ın çizdiği kadere inanır, onun emrine ve takdirine karşı sabır ve rıza gerektiğini söyler:

Sabr it Ferîdî keşmekeş-i rûzgâra kim

Takdîr-i Hak çü böyle imiş n'işlemek gerek

G.166/5

Dünya Ferîdî'ye göre koşuşturma ve cehennem yeridir, Allah onu uyanıklığa sebep olan ders olarak gösterdi:

Dünyâyı rehrevâne mahall-i Sakar kodı

İbret nigâha Hak anı şâfi haber kodı

G.350/1

Dünya pazarında kim korkusuz ve talepkar ise dünyanın alışverişinden aldanmıştır:

Bu bâzâr-ı fenâda kim ki me'mûndur taleb-ğândur

Şirâ vü iştirâsında o mağbûndur hazer-şândur

Dünya alçaktır. Ey istekli olan, alçak dünyanın rehberliğini düşünme.

Bu çöl vesvese ve korku ile dopdoludur, geniş bir sahradır:

Tefekkür reh-ber-i dünyâ-yı dûna olma h'âhiş-ger

Bu deşt-i pür-hatar pür-bîm hâmûndur beyâbândur

G.114/1-2

d. Cennet, Sakar, Cebrâil ve Şeytân:

1- Cennet Adları: Divanda, Adn, Rızvân, Firdevs ve Me'vâ gibi cennet adları geçmektedir. Cennet sevgilinin yeri, bahçesi ve yüzüdür. Ferîdî aşağıdaki beyitte, sevgilinin yanağını Rızvân cennetinin gülüne, kendini de ağlıyan bülbüle benzetir:

Eyledüm bir sanemin bülbül-i nâlânı dili

Kâmeti serv ü ruhı ravza-ı **Rızvân** güli

G.306/1

Sevgilinin yanağının bahçesinde saf saf duran siyah benlerdir, bu görülmemiş renk karışımı Firdevs cennetinde bile bulunmaz:

Ruhsârı behiştinde siyeh benleri saf saf

Bu turfe ki **Firdevs**'de hiç renc bulunmaz

G.127/3

Ferîdî aşağıdaki beyitte hem sığınılacak yer hem de cennet adı anlamına gelen "mevâ" kelimesini tevriyeli kullanarak "sana Mevâ cenneti layıktır dünya evi değil, dünyanın kapısı her türlü derd ve belaya açılır" diyor:

Hâne-i dünyâ degül **Me`vâ** sana âsâyîşe

Açılır derd ü belâya her taraf dervâzesi

G.347/6

2- Sakar: Kur'ân-ı Kerim'de adı geçmiş cehennem adlarından biridir. Bazı müfessirlere göre cehennemün üçüncü katıdır. Şiirinde, şeytan, dünya ve nefse karşı uyarıcı Ferîdî, aşağıdaki beyitlerde Sakar'ın şeytan ve dünya ile bağlantısını kurarak "Şeytana uyma, hidayet yolunda ol, kendini Sakar'dan koru" uyarısını yaparak, hızlı akıp giden dünyanın Sakar'ın yeri olduğunu söyler:

Şeytâna uyma sâlik-i râh-ı hidâyet ol

İtme vücûdunı bu sebeble **Sakar** makar

G.72/2

Dünyâyı rehrevâne mahall-i **Sakar** kodı

‘İbret nigâha Hak anı şâfi haber kodı

G.350/1

3- Cebrâil (Cibrîl): Miracda Peygamberimize Sidre denilen yere kadar eşlik eden melektir. Divanda emin sıfatı hem Cibril için hem Hz. Muhammed için kullanılmıştır:

Künc-i hatmı kodı zâtunda emânet Cibrîl

Bulmadı çünkü cihân içre dahı senden emîn (K.1/21)

4- Şeytân: Ateşten yaratılan bir melektir. İnsan yaratılıp meleklerin ona secde etmesi emredildiğinde kibirlenmiş, Allah'ın emrini yerine getirmediği için cennetten kovulmuştur. Ferîdî Divanında bu olaya işaret eder, şeytândan ve kibirden uyararak, "kibir hakikatta alçaklığın tâ kendisidir, Hz. Adem'in yerini zikr etmemek tekebbürdür" diyor:

Çün kibr hakikatde olur vech-i denâ' et

Âdem yerini yâd itmeyüp olur cüfâh

G.25/4

Ferîdî, divanında Şeytân ile cehennem arasında bir bağ kurarak, Sakar cehenneminden kendini kurtarmak için, şeytâna uyma diye nasihat ediyor:

Şeytâna uyma sâlik-i râh-ı hidâyet ol

İtme vücûdunu bu sebeble Sakar makar

G.72/2

e. Kurân-ı Kerim'in Sureleri ve Cüzleri:

1- Yâ-Sîn ve Tâ-Hâ: Yâ-Sîn, Kurân-ı Kerim'in kalbi olduğu bilinen 36. Suresidir. Yâ-Sîn iki mukattaa harfî hakkında çeşitli görüşler öne sürülür. Bunların içinde en kuvvetli görüş "Ey Muhammed" anlamı ile yapılan tefsirdir. Tâ-Hâ kelimesi ise Kurân-ı Kerim'in 20. Suresinin adıdır. Yâ-Sîn gibi Tâ-Hâ da iki mukatta harften oluşup "Ey Muhammed" anlamına gelir. Ferîdî, Hz. Peygamber için yazdığı naat kasidesinde Hz. Peygamber için bu iki medih kelimesi yeterlidir diyor:

Söylerüm şevki ile yerden ü gökden yoksa

Ana besdür buna muğten ide Tâ-Hâ Yâ-Sîn

K.1/15

2- Mülk Suresi: "Tebârek" kelimesi ile başlayan Mülk suresi, Kurân-ı Kerim'in 67. suresidir. Kurân'ın 29. cüzünün ilk suresi olan Mülk suresi, adını, birinci ayetinde geçen "el-Mülk" kelimesinden almıştır. Tebarek kelimesinin anlamı, bereketin Allah'tan zuhurunu ifade eder. Ferîdî aşağıdaki beyitte sevgilinin yüzünü mushafa benzeterek "Mülk suresinin güzellik yüzünde görüldüğünü, kaşının kaleminin güzellik mushafında nûn harfî gibi durduğunu" söylüyor. Sevgilinin güzel yüzüne "tebârek" demek istiyor:

Sûre-i Mülk letâfet cebhesinde âşikâr

Hâme-i ebrûsı hüsni mushafında nûnlanur

G.73/3

3- Amme Cüzü: Kur'ân-ı Kerim'in otuzda bir parçasının adıdır. Kuran'ın otuzuncu ve son cüzü olan Amme, Nebe' Suresinin ilk kelimesidir. "Amme" kelimesi, Arapçada Neden, nelerden, neyi anlamına geliyor. Kuran-ı Kerim'i sonuna kadar okuyup bitirmesinde Amme cüzü kalmış ise de işin düzgünlüğünün sırrını bir anda anlamadı diyor:

Egerçi kaldı hatm-ı mushaf-ı ' **Amme** hemân bir baş

Velî fehm itmedün harf-ı salâh-ı kârı bir demde

G.296/4

f. Kabe ve Ramazan Ayı:

1- Kabe: Ferîdî, Kabe adını, aşk için bir imaj olarak kullanmıştır. Sevgilinin yüzü ve mahallesi Kabe'ye benzetilir. Aşık orada dolaşmakla Kabe'yi tavaf etmiş olur:

Tavâf-ı Ka'be-i kûyında sa'y pey-der-pey

Firâk-ı dîdeye zevk ü safâ degül de nedür

G.78/6

Rû-be-râh-ı harem-i kûy-ı dil-ârâ ola gör

Varılır Ka'beye nâlende Ferîdî sorarak

G.150/5

Ruhın seyr eyleyüp hatt-ı 'abîre oldılar mâ'il

Tavâf-ı Ka'beden huccâc-ı diller döndüler Şâma

G.282/4

2- Ramazan hilali: Ramazan, arabî ve kamerî olan takvime göre 9. aydır. Mübarek ayların en mühimmi ve mübarek üç ayların sonuncusu. Kur'an-ı Kerim'in nâzil olmağa başladığı oruç ayıdır. Ramazan ayının hilalinin görünmesi sevince neden olur.

Ferîdî aşağıdaki kıtada Ramazan hilalinden bahs ederek diyor ki, camileri aydınlatan kandillerin hilalin yüzü görününce söndüğünü zannetme. Camiler, Ramazan ayı gittiğine yas tutarak, nurını çıkarıp derhal siyah elbise giydi demektedir:

Sanman ki kanâdîl-i fûrûzân-ı mesâcid

Söyüdü göründükde cemâl-i meh-i su'âl

Şehr-i Ramazân gitdüğine eyledi mâtem
Nûrın çıkarup geydi siyeh câme'i derhâl

Kt.10

g. Bayram ve Nevruz Günü:

1- Bayram Günü: Ferîdî, aşağıdaki müfredde sevgiliyi bayrama benzetir. Sevgili gelince güzeller sıra sıra yolda durur, şekerciler de dizilir:

Saf saf bütân rehind[e] dururlar göründi yâr

Şekerciler dizildi yine oldı çünkü 'îd

Mf.76

2- Nevruz Bayramı: Ay alını ile bayram gününde göründü. Halk onunla mutlu, o bayram gününün sevincidir. Güzelliği sadece musallada seyr ettik, Ey Ferîdî yeni bayram günü geldi ise rüyada olurdu

Meh-cebîn ile göründi 'âleme firûz-ı 'îd

Halk onunla şâdmân o şâdmân-ı rûz-ı 'îd

Bâri seyr itdik musallada hırâmân nâz ile

Ey Ferîdî düşde budur vardise nev-rûz-ı 'îd

Nz.2

h. Peygamberler:

Divanda birçok peygamberin ismi değişik vesilelerle geçmektedir. Onlardan Hz. Adem, Hz. Lokmân, Hz. Yakûb, Hz. Mûsâ, Hz. Yusûf ve Hz. Muhammed ismi anılan peygamberlerdir. Divanda **Hz. Adem**, Allah'ın emrine itaat etmeyen İblis olayı ile anılır:

Çün kibr hakîkatde olur vech-i denâ'et

Âdem yerini yâd itmeyüp olur cüfâh

G.25/4

Hz. Musa, Hak Te'âlâ ile konuştuğundan "Kelimu'llah" diye anılır. Şiirlerde onun mucizelerinden de bahsedilir. Aşağıdaki beyitte Hz. Musa'nın "yed-i beyzâ"

mucizesine işaret edilerek Musa'nın peri kadar güzel sevgilisinin yed-i beyzasına aşık olduğu ifade edilir:

Mûsâ yed-i beyzâsına 'âşık o perînün

Her lahza keser niçe diye görmez ikâmet

G.17/5

Hiz. Lokman: Hikmet ve hekimliğin pîri ve sembolü olarak bilinen Hz. Lokman divanda tabibliği ve derdlere derman bulması yönüyle zikredilmiştir. Sevgilinin kapısı Lokman kapısına benzetilir:

Âh derd-i fûrkate dermân bilür bilmezlenür

Hoş tabîbüm hikmet-i **Lokmân** bilür bilmezlenür

G.60/1

Üftâdeleri ruk' a-ı cânâna sunarlar

Merhem dileyüp dergeh-i **Lokmân**'a sunarlar

G.64/1

Âsitânun urına merhem çü dil bîmâr zâr

Kim der-i **Lokmân**'da hergiz dil-fikâr eksik degül

G.176/4

Hiz. Yûsuf: Kuran-ı Kerim'de en güzel hikayenin kahramanı olan, harikulade güzelliği ile rüya tabirliğinde tanınan ve şöhret kazanan Hz. Yûsuf peygamber, divanımızda güzelliğine ve babası Hz. Yakûb baygamberden ayrı oluşuna, ucuz fiatla köle olarak satılmasına, gömleği ve kokusuna işaret edilerek anılmaktadır:

'Uzlet emel ol **Yûsuf**-ı hûbı vü behânun

Erzâne behâ cân-dihi olmaz mı olur pek

G.157/3

Râhında sabânın gözedür sora Ferîdî

Var mı haberün **Yûsuf**-ı gül-pîrehenümden

G.214/5

Yitirdüm **Yûsuf**'um bilmem ne yirden alınur bûsı

Dil-i Ya'kûb bî-tâb u tevân itdi tekâpûsı (G.301/1)

Dil oldu beste-i **Yûsuf** nübüvvet-i **Ya'kûb**
 Bu bezm usûli meşakkat nevâ degül de nedür
 G.78/5

Çün firâkında nizâr itdün teni **Ya'kûb**-veş
 Nâ-ümîd-i vuslat olma **Yûsuf**-ı Ken'âna bah
 G.26/3

Hiz. Yakûb: İshâk peygamberin oğlu ve Hz. Yûsuf'un babasıdır. Divanımızda Hz. Yakûb, ayrılık acısı çeken ve sabır sembolü olarak anılmıştır. Hz. Yakub'un, Yûsuf'un gördüğü rüyaya tepkisi, Yûsuf'un hasretiyle Beytü'l-ahzan denilen kulübesinde yıllarca ağlaması ve yıllar sonra Yûsuf'un gönderdiği gömleğin kokusunu alınca gözlerinin açılması hususlarıyla anılmıştır:

Çün dîde-i **Ya'kûb** açıldı dil-i gonce
 Bûy-ı âb oldu o gül-i pîrehenümden
 G.225/3

Şeb-i hecrinde döküp eşkini **Ya'kûb**-sıfat
 Âh kıl gitdi visâl-i meh-i Ken'ân ey dil
 G.179/2

Kuzum **Ya'kûb**-veş çeşmân-ı ihvândan hirâsândum
 Ne sûd uydun ecel gürgine seyrân eyledün gitdün
 G.162/2

III. CEMİYET

a. Hikaye Kahramanları:

1- Leylâ ve Mecnûn: Leylâ ve Mecnûn hikâyesinin kahramanları olan bu kişilerin adları aşk konusunun işlendiği beyitlerde karşımıza çıkar. Mecnûn edebiyatımızda beşerî aşktan ilahî aşka geçmesiyle, güçlü ve karşılıksız, tertemiz sevginin sembolü olarak sıkça anılır. Ferîdî divanında çılgınlık derecesinde, bütün varlığından geçerek yaşanan sevda dile getirilirken Mecnûn'un adına rastlanır. Bkz. G.3/1, G.33/3, G.50/5, G.51/2, G.316/3, G.103/5, G.230/4, G.234/3, G.235/2, G.261/5, G.273/3, G.348/2, G.354/2.

Ferîdî kendini Mecnûna benzeterek, "biri Leyla'yı taşıyan deve sürücüsü olur da Ferîdî sevgi çölünden çok kişi mecnunlanır" diyor:

Sârbân-ı mahmel-i Leylâ olur ancak biri
Deşt-i hevâdan Ferîdî çok kişi Mecnûnlanur

G.73/5

Şiirlerinde hikmet, nasihat vermeye meyl eden Ferîdî, "dünya işlerinde bir isteğin varsa deli ol, Mecnun nihayette delilikten şöhet buldu" diyor. Misk kokulu kakülünün hâli, yerden yere perişandır deli aşık gibidir, akıbet baştan çıkar:

Emr-i dünyâda tecennün it dilersen râğbeti
◌ Âkıbet divânelikden buldı mecnûn şöhreti

G.311/1

◌ Âkıbet başdan çıkup dil-dâde-i mecnûn-sıfat
Câ-be-câ oldu perişân hâl-i müşgîn kâküli

G.317/2

2- Ferhâd ve Şîrîn: Hüsrev ü Şîrîn hikâyesinin kahramanlarıdır; Ferhad, aşkı için mücadele eden, dağları delen bir kahramandır.

Kendini Ferhâd'a benzeten Ferîdî'nin; "bir an bile dağ kazan benden haber var mı, demedi" dediği aşağıdaki beyitte Ferhad, aşkı için dağları delmesi yönüyle anılmıştır:

Şîrîn merâm olmadı derdâ ki bana râm
Bir dem dimedi var mı haber-i kûh-kenümden

G.225/4

Sevgiliyi Şîrîn'e benzeten Ferîdî, "o şirin ağız, nihayette kavuşmaya dair ince manalı bir söz vermedi" diyor:

O Şîrîn femden âhir virmedi bir nükte-i vuslat
Hemân yok yire Ferhâd'ı sipihr-i dûn alışdurdı

G.342/4

Divanda, lirik ve dramatik Ferhâd ile Şîrîn aşk hikayesi, kinaye, tevriye ve telmih sanatları ile münferit beyitlerde işlenilmiştir. Bkz. G.64/3, G.86/5, G.89/4, G.243/3, G.268/5, G.271/2, G.330/4, G.228/5, G.335/3.

b. Özel İsimler:

1. Âsaf: Hz. Süleymân peygamberin meşhur veziri ve İsrailoğulları soyundan gelen Âsaf bin Berhiye'dir. Bu kişinin ilm-i kimya ve bu tür garip ilimlere sahip olduğu söylenir.⁸⁵ Ferîdî aşağıdaki beyitlerde kendi şiirini överken Âsaf'ın harikülade hünerliliğine işaret etmektedir.

Güftâr-ı hüner Âsaf'âneyi

Mü'ciz beyân ü sihr ü mesel söylerüm sana

G.8/7

Güft ü gûy-ı hüner olmaz Âsafâ

Bülbülâ nâle nedür ol epsem

G.213/4

2. Cem: Pişdâdîyan sülalesinin dördüncü hükümdarı olup İran mitolojisine göre yedi yüz yahut bin yıl yaşamıştır. Hz. Nuh peygamber zamanında yaşadığı söylenir. Şarabı bulanın o olduğunu söylenir.⁸⁶ Ferîdî Divanında geçen mey-i câm-ı Cem, sâgar-ı Cem, Cem-sıfat câm, bu itibarla söz konusu edilir. Cem adı, zevk ve eğlence sembolüdür:

Olursan neş'e-yâb-ı bâde-i 'aşk ol bu meclisde

Bu keyfiyyet bulunmaz câm-ı meyde sâgar-ı Cemde

G.296/6

Mey-i la' l-i tarab-efzûn ile ser-mest-i dürd-âşâm

Şehe iklîm-i devletdür 'atâ fercâmdur Cemdür

G.81/3

Cem adı, aynı zamanda bir iktidar ve ululuk sembolü olarak Ferîdî'nin şiirlerine konu olmuştur:

Dervîş-i nemed-pûşı mey-i câm-ı Cem itdi

Şâhın ciğerin saltanat-ikdâm-ı dem itdi

G.352/1

⁸⁵ İskender Pala, **a.g.e.**, s.43

⁸⁶ İskender Pala, **a.g.e.**, s.96-97.

3. Hz. Hüseyin ve Kerbelâ: Hz. Hüseyin'in Yezid'in askerleri tarafından susuz bırakılarak elim bir şekilde öldüğü yer Kerbela'dır. Kerbelâ'dan bahsedilirken bu olaydan duyulan üzüntü de dile getirilmiştir:

Hüseyin-i dil nedür bu teşnegî-i Kerbelâ-yı dehr

Semen bir hâl-i ' anber bir hasen-âsâra pâ-bend ol

G.175/2

4. Mânî ve Bihzâd,Güzel resim yapması ile ünlüdür. Edebiyata mal olmuş Çinli bir ressamdır. Sasanîler zamanında İran'a gelmiştir. Burada Zerdüştlük ve Hristiyanlığı incelemiş ve bunların ikisini birleştirerek yeni bir mezhep kurmuştur. Buna Mânî dini (Maniheizm) denilir. Mânî'nin yaptığı resimler çok güzel olduğu için bu özelliğini müridlerine gökten inen bir mucize olarak göstermiştir.⁸⁷

Bihzâd, büyük bir Türk minyatür ressamıdır. Herat'ta yaşamış, Hüseyin Baykara ve Ali Şir Nevaî'den teşvik görmüştür. Eserleri hâlâ müzeleri süslemektedir. Çok taklîd edilmiştir.⁸⁸Aşağıdaki beyitte Mânî ile Bihzâd birlikte anılmıştır:

Musavver eyle dilde sûret-i cân-bahş-ı dil-dârı

Ki yokdur rûh tasvîrinde Mânî ile Bihzâdın

G.221/3

5. Birinci Sultan Ahmed (d. 1590 - ö. 1617). Ferîdî divanında kendisine medhiye yazılmıştır. Aşağıdaki beyit o kasidedendir:

Çün ceş-i feyz-i reh-ber-i Sultân Ahmed

Virdi memâlik-i ' Aceme hûnî ihtizâz

K.1/10

6. Dördüncü Sultan Murâd (d. 1612 - ö. 1640). Sultan Murad da bir müfredde anılmaktadır:

Serây-ı hüsn içinde fitne ' âdet dîde-i cânân

Revân Kasrı durur Sultân Murâd kişver-i cânın

Mf.79

⁸⁷ İskender Pala, **a.g.e.**, s.82

⁸⁸ İskender Pala, **a.g.e.**, s.309

7. İbn-i Hişam: İbn Hişam, Cemaleddin Ebu Muhammed Abdullah b. Yusuf el-Ensari (708-761/1308-1360) Arapça gramerinde "el-İrab an Kavâidil-İrâb" adlı eseri yazmıştır.

Eyler binâ-yı hüsnini i‘râb o mehveşin

Hâl ü hatı kavâ‘id-i **İbn-i Hişam’dur**

G.95/2

c. Ülkeler, Şehirler, Dağlar:

Divanda yer adlarından İstanbul, Erzurum, Tokat, Rum, Mısır, İrân, İsfahân, Bağdat, Basra, Şam, Haleb, Aden ve Cidde’nin ismi geçmektedir.

1. Hoten, Hita: Çin’in kuzeyi ile Türkistan topraklarına verilen addır. Bugünkü sınırları Mogolistan ve Mançurya ile Sibirya topraklarının bir bölümünde kalır. M.S. X. asırdan itibaren Moğolların "Hatâ veya Hitâ" adlı kabilesi bu bölgede yaşadığından bu adla anılmıştır. Misk ahularının bu bölgede çok oluşu diğer ülkelere buradan nakledilişi Hita’nın değerini artırır.⁸⁹ Divanımızda Hoten veya Hitâ kelimesi özellikle ahu ve misk ile hep birlikte anılmıştır:

Hoten âhûsı oldı deşt-peymâ-yı **Hitâ** âhir

Dem urmak nic’olur görsün ki zülf-i müşg-sâyından

G.249/3

Âhû-yı hayâlin ideli cilvegeh-i nâz

Sahrâ-yı dili deşt-i **Hitâ** vü **Hoten** itdi

G.346/2

O âhû-yı **Hoten**’in turra-i ‘abîrine kim

Der ise müşk-i **Hitâ**’dur hatâ degül de nedür

G.78/2

Rûyında hat-ı misk ki mahmil-fiken olmuş

Âşûb fezâyende-i mülk-i **Hoten** olmuş

G.134/1

Bî-gâne ülfetâne füsûn-sâz-ı ‘aşksın

Râm itdi âhû-yı **Hoten**’i turfa vahşetün

G.172/5

⁸⁹ İskender Pala, **a.g.e.**, s.209

2. Aden (Dürr-i Aden): Güney Arabistan'da Kızıl Deniz'e bitişik bir sahil şehridir. Burada eskiden beri inci çıkarılırmış. Bugün hala o bölgede inci üretimi yapılmaktadır. Edebiyatta inci ile birlikte kullanılır:⁹⁰

Terk-i zâr için nasihat gûşuma irmez benüm

Virmemişdür böyle bir **dürr-i 'Aden** hiçbir sadef

G.146/3

3. Bî-sütûn: Şîrîn'in emriyle, Ferhâd'ın deldiği dağ. Bugün Bağdat-Hemedan arasında Kirman Şâh'ın 30 km. kadar doğusunda kalır. Dik, kayalık ve sarp bir dağdır.⁹¹ Divanımızda hep Ferhâd ile Şîrîn birlikte anılmıştır. Bî-sütûn dağı da aşılması zor bir engel olarak görünse de aşığın keserle değil ateşli ahı ile delinmiştir:

Tirâşîde degüldür hâriş-i tîşeyle dil-pâre

Eridi **Bî-sütûn** âteş-feşân âh ile Ferhâdın

G.221/6

Görmedük şîrîn-deh[en]lerden Ferîdî rûy-ı mihr

Kûh-kenveş tîşe-zen bâ-**Bî-sütûn** olmak neden

G.282/5

Mezâk-ı telhî-i 'aşkı ne bilsün merd-i şîrîn-bâl

Bilür mi **Bî-sütûn**'ın neydüğün Ferhâddan gayrı

G.335/3

d. Kavimler:

1. Tatar: Asıl itibariyle Moğol milletlerinden bir kavmin adıdır. Bu kavmin efrâdı, Cengiz Han askerlerinin pişdarları hükmünde olduğundan eski zamanlarda Moğollar mânasında kullanılmıştır. Kelime mecaz olarak "zalim, gaddar, merhametsiz" anlamına gelir. Bu sebeble daha çok gamze, saç, hücum, fitne ile birlikte kullanılmıştır:

Seyl-i Tâtâr-ı fenâ akın ider her bucağa

Niçe 'âkil bu kühen hâneyi ma' mûr eyler

G.112/4

⁹⁰ İskender Pala, **a.g.e.**, s. 17.

⁹¹ İskender Pala, **a.g.e.**, s.83.

Tâtâr-ğamzesi oturur bir bucakda lîk

Târâc ider konuk konuk âsâyîş-i dili

G.302/3

Tâtâr-ı ğamzesi dilin âyînesin temâm

İtdi kırım kırım yine olmaz vefâ Girây

G.303/2

Tâtâr-ı fitne itdi akın bir bucakda tur

Ülfet Girây kalup sakın itme meyl-i vâz

K.2/7

Hücûm-ı ğamze-i Tâtâr'un olma dil giriftârı

Eger yâhşî sanursan anı lîkin bes-nümândur o

G.259/5

2. Acem, Fûrs: Divanda Acem kelimesi, I. Sultan Ahmed'in M. 1615 yılında yaptığı İran seferi bahsinde geçer:

Çün ceys-i feyz-i reh-ber-i Sultân Ahmed

Viridi memâlik-i ' **Acem** 'e hûnî ihtizâz

K.2/10

Aşağıdaki beyitte Fûrs kelimesi, reyhanî hatı sanatıyla birlikte zikr edilmiştir.

Beyitte Fûrs, güzellik-hat bağlantısıyla anılmıştır:

Neş 'e bûyiyle ' abîr urma tesâvî lâfın

Bu celîdür ide **Fûrs**'in hat-ı reyhân ile bahs

G.22/4

3. Kırım: Karadeniz'in kuzeyinde Azak Denizi'nin batısında bir yarımada. Kırım Hanlığı, 1441-1783 yılları arasında Kırım'da hüküm sürmüş hanlıktır. Mengli Giray 1478 yılında hanlığa getirilerek Kırım Hanlığı Osmanlı himayesine alınmıştır. 300 yıl süren bu beraberlik, 1783'de Kırım'ın Ruslar tarafından ilhak edilmesiyle son bulmuştur:

Tâtâr-ı ğamzesi dilin âyînesin temâm

İtdi **Kırım Kırım** yine olmaz vefâ Girây

G.303/2

Geldi safâ-nümâyı selâmet konuk konuk

Oldı **Kırım Kırım** sipeh-i düşmen-i garâz

K.2/11

4. Yehûd: Yahudi'nin çoğuludur. İsrailoğulları veya İbranilere dayanan bir dinsel etnik grup olan Yahudi halkının üyelerine verilen isimdir.

O şûh-ı mevlevî n'eylerse eyler tekye-gâhında

Döner halka külâh idüp dahı **şerbü'l-Yehûd** eyler

G.102/2

e. Edebiyaçılar:

1. Câmî: Fars şiirinin en büyük üstatlarından, Nureddin Abdurrahman b. Nizameddin Ahmed b. Muhammed el-Câmî'dir. Câmî (H.817-898/M.1414-1492)'nin, Türk edebiyatına büyük bir tesiri vardır. Ferîdî "Câmî ve Sâib'in izinden gidebilir. Fakat feleğin dönüşünden dolayı gönlümün sesi çok çıkıyor" diyor:

Ferîdî mî tevâned peyrevî bâ **Câmî** yu **Sâ'ib**

Velî ez gerdiş-i gerdûn dilem pes zeng mî dâred

G.28/8

2. Sâib: H.1081/M.1671'de vefat eden Sâib-i Tebrîzî Mirza Muhammed Ali b. Abdurrahim'dir. Ferîdî'nin üstat kabul ettiği büyük İran şairlerindedir.

3. Selmân-ı Savecî (1309-1376): İran şairi olup kasideleriyle ünlüdür. Şairler kendilerini Selmân-ı Savecî'ye benzetmeyi adet edinmişlerdir. Özellikle kasidelerin fahriye bölümlerinde adı geçer.⁹²

4. Sehbân bin Vâ'il: Fesahat ve belağatta ismi darb-ı mesel hükmüne geçmiş evlâd-ı Arapdan bir zat olup Harune'l-Raşid zamanında yaşamıştır.⁹³

Gördi eş'âr-ı Ferîdî'yi lebi vasfında

Düşdi mecmû'a-ı **Selmân** ile **Sehbân**'a hased

G.34/7

⁹² İskender Pala, **a.g.e.**, s.411.

⁹³ Şemsettin Samî, **Kamusul-Alam**, Kaşgar Neşriyat, Ank. 1996, 4. C., s. 2039

f. Kitaplar:

1. Mushaf: Kur'ân-ı Kerîm'in yazıldığı, basıldığı kitaptır. Sevgilinin yüzü bu mukaddes mushafa benzetilir; sevgilinin iki yanakları, ben ve hat birlikte mushafın iki sayfası ile yazı ve ayetlerine benzetilir. Güzelliğin mushafı tefsiri insanı aciz bırakır. Hatların beyanı ve ifadesi mu'cizedir:

‘ İzâr-ı **Mushafi** hatm-ı melâhat itdüğine

‘ Abîr-i hâlî hatt-ı müşgi gül-i ruhi ’âyât

G.20/2

Âyet-i mu‘ciz-beyân u **Mushaf**-ı hüsn-i hat[1]

Kim ider keşf-i ma‘ânî dem-be-dem tefsîrden

G.256/3

Câ-be-câ hâl-i siyeh kim berzah-ı gül-gündür

Mushaf-ı hüsnini tefsîr itmege me’zûndur

G.50/1

2. El-Kâmûs: Eserin tam adı "el-Kâmûsu'l-Muhît ve'l-Kâbûsû'l-Vasît"tir. Mecceddîn Ebû't-Tâhir Muhammed b. Ya'kûb el-Fîrûzâbâdi'nin (729-817/1329-1415) yazdığı Arapça sözlüktür.

Sihâh-ı iltifât-ı fâyika lâyük degül âslâ

Çü fânîdür cihânın cevri muhtârî-i **kâmûsı**

G.301/6

3. Muhtârû's-Sihâh: Muhammed b. Ebî Bekr b. Abd el-Kâdir er-Râzî'nin (ö. 666/1268'den sonra) yazdığı Arapça sözlüktür:

Sihâh olsun esâs-ı fi‘li **Kâmûs** olup muhtâr

Fezâ’ilde ‘amelde feyzünile anı fâyık it

G.16/3

4. El-Keşşâf: Eserin tam adı "el-Keşşâf an hakâiki't-tenzil ve uyûni'l-ekâvîl fi vücûhi't-te'vîl"dir. Ebû'l-Kâsım Mahmud İbn Ömer ez-Zemahşerî el-Harezmi'nin (ö. 538/1143) yazdığı en önemli Kur'an-ı Kerim tefsirlerinden biridir.

Bulınmaz bir mahallin keşf ider **Keşşâf** tabîbi dem

Kitâb-ı cûd şimdi bir ‘aceb müşkil-musannefdür

G.110/4

SONUÇ

Tezimizde Ferîdî'nin hayatını, edebi kişiliğini, eserlerini ve divanın transkripsiyonlu metnini konu aldık.

Ferîdî, XVII. yy. şairlerindedir. Ferîdî, I. Ahmet, IV. Murat gibi şahsiyetlerin zamanında yaşamıştır. Kendisi Erzurumludur. Ferîdî iyi bir eğitim almıştır. Mezuniyetinden sonra da Tokat, İstanbul ve Erzurum'da kadılık, müftülük ve müderrislik görevlerinde bulunmuştur. Evli ve bir aileye sahiptir. Oğlu ise küçük yaşta vefat etmiştir.

Ferîdî'nin "Divanı" ve "Zübdetü'l-keîâm fi husûli'l-merâm" adlı Arapça bir eseri vardır.

Ferîdî divanında 2 kaside, ikisi Farsça 3 tahmis, on ikisi Farsça 354 gazel, 1 rübai, biri Farsça 16 kıta, 2 nazm, ikisi Farsça 12 matla ve üçü Farsça, biri Türkçe-Farsça mülemma 81 müfret olmak üzere toplam 471 manzume vardır.

Ferîdî'nin şiirlerinin ana konusu aşktır. Aşk ise beşeridir, romantik bir izlenim vermektedir. Ferîdî, divanında eski Türk edebiyatında kanlı göz yaşı döken, daima feryad eden, ayrılığa ızdırap çeken geleneksel aşık tipini sergilemektedir.

Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm, şairin hayatı, edebî kişiliği ve eserlerine ayrılmıştır. II. Bölümde divanın şekil incelemesine ve muhteva özelliklerine yer verilmiştir. Divanın şekil özellikleri, nazım şekilleri, vezin ve kafiye-redif bakımından incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise divanın transkripsiyonlu metni verilmiş, dizin çalışması da onun sonuna eklenmiştir.

Ferîdî divanında 471 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerde 23 aruz kalıbı kullanılmıştır. Kalıpların dahil olduğu bahirlere bakılınca Hezec, Remel ve Muzari bahirlerinde yoğunlaşma görülür. Divanda ilk sırada Hezec bahrinin "Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün" vezni (132) bulunur. İkinci sırada Remel bahrinin "Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün" vezni (85) gelir. Üçüncü sırada Muzari bahrinden "Mef' ûlü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' îlü/ Fâ' ilün" (64) kalıbı yer alır. Dördüncü sırada yine Remel bahrinden "Fe' ilâtün / Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün" kalıbı (55)

bulunur. Beşinci sırada Hezec bahrinden "Mef' ûlü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ûlün" (44) vezni gelir. Altıncı sırada Müctes bahrinden "Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün" kalbı (42) yer alır. Tercih edilen bu altı veznin divanda kullanılan vezinlere oranı 422 (% 89,5)'dir. Bu vezinler Türk Edebiyatında en çok tercih edilen vezinlerdir.

Ferîdî divanında şiirlerin 270'inde (% 69,2) redif, 120'sinde (% 30,7) sadece kafiye kullanılmıştır. 270 redifli gazelin 138'i (% 51,1) ek halinde, 63'ü (% 23,3) tek kelime, 42'si (% 15,5) kelime grubu ve 27'si (% 10) ek + kelimedenden oluşan redifle yazılmıştır. Redifleri oluşturan gerek kelime ve kelime grubu, gerekse ek ve ek + kelime grubu rediflerin büyük bir bölümü Türkçe kelime ve eklerden seçilmiştir. Tek kelime ile kelime grubu halindeki rediflerin toplamı 105'tir. Bunların sekizi Arapça, üçü Farsça, geri kalanlar Türkçe'dir.

Ferîdî, deyimlerden ve kısmen de atasözlerinden yararlanmışır. Bu onun diline zenginlik katmıştır.

Sonuç olarak Ferîdî, Divan Edebiyatı'nın XVII. yy. şairlerinden, Divanı ve Zübdetü'l-keâm fi husûli'l-merâm adlı eserleriyle başarılı bir şairimiz olup, kültür tarihimiz içerisinde önemli bir şahsiyet olarak yerini almıştır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Hüseyin: *Râsîh Bey'in "üstine" redifli meşhur gazelinde ikileme ikilemelerin kullanılışı*, Türkoloji Araştırmaları, Volum 2/3 Summer 2007.
- Aksoy, Ömer Asım: *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, İnkılap Yay., İst. 1993, I-II C.
- Aksoy, Ömer Asım: *Bölge Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler*, TDK. Yay., Ank. 1996, I-II C.
- Aydemir, Yaşar ve Çeltik, Halil: *Gazelde İkileme Redif ve İkileme Kafiye*, Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish, Volume 4/2 Winter 2009.
- Aydemir, Yaşar: *Behiştî Dîvânı*, MEB Yay., Ank. 2000.
- Aydemir, Yaşar: *Ravzî Divanı*, Birleşik Kitabevi, Ank. 2007.
- Bilkan, Ali Fuat: *Nâbî Divanı.*, MEB Yay., İst. 1997.
- Çavuşoğlu, Mehmet: *Necati Bey Divanı'nın Tahlili*, Kitabevi Yay., İst., 2001.
- Dilçin, Cem: *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, TDK. Yay., Ank. 1983.
- el-Bağdadi, İsmail Paşa: *Hediyetü'l-arifin Esmâü'l-mü'ellifin min Keşfü'z-Zünun*, Darul'l-Fikr, Beyrut 1982.
- Ergun, Sadettin Nüzhet: *Türk Şairleri*, İst. 1935-1945, I-II C.
- Ferîdî, Veliyyüddin Mehmed Efendi: *Zübdetü'l-Kelâm fî-Husûli'l-Merâm*, İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, 34 AE 2190 Arşiv Numaralı El Yazması.
- Ferîdî, Veliyyüddin Mehmed Efendi: *Dîvan*, İstanbul Üniversitesi Ktp. T.2909.
- İpekten, Haluk: *Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergâh Yay., İst. 2001.
- İsen, Mustafa: *Sehi Bey Tezkiresi*, Akçağ Yay. Ank. 1998.
- Kahhale, Ömer Rıza: *Mu'cemü'l-Mu'ellifin*, İhyau't-Turasi'l-Arabî Yay., Beyrut 1991.

- Kılıç, Filiz: *Aşık Çelebi Tezkiresi*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ank. 1994.
- Kurnaz, Cemâl: *Hayâlî Bey Divanı'nın Tahlili*, MEB Yay., 2. Baskı, İstanbul 1996.
- Kurnaz, Cemâl: *Osmanlı Şair Okulu*, Birleşik Yayınevi, Ankara 2007.
- Küçük, Sabahattin: *Bâkî Dîvânı Tenkitli Metin*, TDK. Yay., Ank. 1994.
- Macit, Muhsin: *Divan şiirinde Âhenk Unsurları*, Akçağ Yay., Ank. 1996.
- Mermer, Ahmet: *Eski Türk Edebiyatı Terimler Sözlüğü*, Akçağ Yay., Ank. 2005.
- Mermer, Ahmet: *Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ank. 1991.
- Miftah, İlham ve Veli, Vehab: *نگاهی به روند وکسترش زبان وادب فارسی در ترکیه*, Tahran, H. 1374.
- Mucib: *Tezkire-i Mucib*, Haz. Kudret Altun, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ank. 2002.
- Müstakim-zade, Süleyman Sadettin Efendi: *Mecelletü'n-Nisab*, Kültür Bakanlığı Yay., Ank. 2000.
- Pakalın, Mehmet Zeki: *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB Yay., İstanbul 1993.
- Pala, İskender: *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, L&M Yay. İst.2003.
- Redhouse, James: *Turkish and English Lexicon*, Çağrı Yay., İst. 2001.
- Safâyî, Mustafa Efendi: *Tezkire-i Safâyî* (Nuhbetü'l-âsar min Fevâ'idü'l-Eş'âr), Haz. Pervin Çapan, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ank. 2005.
- Sami, Şemsettin: *Kamusul-Alam*, Kaşgar Neşriyat, Ank. 1996, I-VI C.
- Sürayya, Mehmet: *Sicill-i Osmanî*, Matbaa-ı Âmire H.1311. 3. C.
- Şeyhi, Mehmed Efendi: *Şakaik-i Numaniyye ve Zeyleri, Vekayî'ü'l-Fudalâ*, Haz. Abdülkadir Özcan, Çağrı Yay., İst. 1989, I. C.
- Tanyeri, M. Ali: *Divan şiirinde Deyimler*, Akçağ Yay., Ank. 1999.
- Tuman, Nâil: *Tuhfe-i Nâilî*, Haz. Cemâl Kurnaz ve Mustafa Tatcı, Bizim Büro Yay., Ankara 2001.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı: *Osmanlı Tarihi*, Ank. 1995, 3. C., 2. Kısım.

Ünver, İsmail: *Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*, Türkoloji Dergisi, C.XI,

Ank. 1993.

Zavotçu, Gencay: *Rıza Tezkiresi*, Haz. Sahhaflar Yay., İst. 2009.

METNİN OLUŞTURULMASINDA İZLENEN YOL

Arap harfli alfabede bulunup da bugünkü alfabede bulunmayan işaretler için tenkitli basımı yapılan ilmî eserlerde de görülen aşağıdaki transkripsiyon sistemi kullanılmıştır:

ا اء	a, e, ʿ, ı, i, u, ü	ض ض	ḏ, ž
آ	â, Ā, Â	ط	Ṭ
ب ب	b, p	ظ	Ẓ
پ پ	P	ع ع	ʿ
ت ت	T	غ غ	Ġ
ث ث	Ṭ	ف ف	F
ج ج	C	ق ق	Q
چ چ	Ç	ك ك	k, g
ح ح	H	گ گ	G
خ خ	H	ڭ ڭ	ñ
د د	D	ل ل	L
ذ ذ	Z	م م	M
ر ر	R	ن ن	N
ز ز	Z	ه ه ه ه ه	H
ژ ژ	J	و و	v, o, ö, u, ü, û
س س	S	لا لا	la, lâ
ش ش	Ş	ی ی	y, ı, î, î
ص ص	Ş		

Çeviri Yazıda Uyulan Kurallar:

- 1- İlmi eserlerde uygulanan transkripsiyon sistemi kullanılmıştır.
- 2- Birleşik kelimeler arasında bir çizgi (-) konulmuştur.
- 3- Mısra başları ve özel isimler büyük harfle yazılmıştır.

- 4- Arapça ve Farsça kelimelerdeki med harfleri de şöyle gösterilmiştir:
ا	ā, Ā, Ā
و	ū, Ū
ى	ī, Ī
- 4- Farsça vâv-ı ma' düleler uzun a'dan önce üst konumda (˘) işareti ile gösterilmiştir:
h˘ ān, h˘ āb gibi.
- 5- Transkripsiyonlu metin için divanın İstanbul Üniversitesi Ktp. T.2909 numaralı nüshası kullanılmıştır.
- 6- Şiirlerin sıralanmasında klasik divan tertibine uyulmuştur.
- Kaside
 - Tahmis
 - Gazel
- 7- Şiirlerin başında vezinleri gösterilmiştir. Şiir numarasına verilen dipnotta şiirin hangi varakta yer aldığı da belirtilmiştir.
- 8- Metinde anlam veya vezin eksikliklerini tamamlamak için ilave ettiğimiz kelime ya da heceleri [] içerisinde gösterdik. Yapılan değişiklikleri de dipnotta belirttik. Aynı gerekçe ile söz dizimine yapılan müdahaleleri de dipnotta açıkladık.
- 9- Metinde geçen Arapça ve Farsça ibareler transkribe edilirken italik ile yazılmış, dipnotta ise anlamları verilmiştir.
- 10- İnceleme kısmında kaside K., gazel G., tahmis Th., kıta Kt., müfret Mf., nazm Nz. rübai R. kısaltmasıyla kullanılmıştır.
- 11- Vezin kusuru düzeltilememiş ise dipnotta belirtilmiştir.
- 12- "ki" ve "ne" ile yapılan birleşmelerde düşen ünlü kesme işareti ile “n'ola" gibi gösterilmiş, yaygın olmadığı halde karşımıza çıkan ünlü düşmelerinde de “ola'ldan" gibi tutarlı olmak için aynı şekilde davranılmıştır.
- 13- Metinde Arapça, Farsça kelime ve eklerin yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver'in “Yazım Birliği Üzerine Öneriler”ine uyulmuştur.

III. BÖLÜM (DİVÂN'IN METNİ)

Bismillâhi'r-Raḥmānni'r-Raḥîm

I. KASİDE

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Ḥamdü'lil-lah ki Ḥaḫ itdi seni dil 'aşḫ-ı güzîn

Lâ-cerem nâ'il-i maḫşad olıcaḫsın pes ez-în

Uḡramaz nâmuña endîşe-i câh-ı dünyâ

Ḳaşr-ı himmetde olursın o şıfat cây-nişîn

Baḫrveş mevc-i ma'ânî ider isen peydâ

Ṭarafından saña bir zerrece bād irdügiçin

Rûzgâr irdügi dem itmez idi cûş u ḫurûş

Olmasa şevḫi bulunmaz idi ber-zülf-i serîn

(5) Yilmede bād ile yem vaḫf-ı vücūd itmişler

Viridi vâşıl-ı kām itmegi ḫılmışlardı zemîn⁹⁴

Simâ ümmet faḫr-ı rüsüle ḫulluḫ idüp

Gösterür bendegî-i pâdişeh-i milk-i yemîn

Şâh-efserine levlâke nübüvvet evreng

Maḫmidet ḫaşmet-i ḫallâḫ u semâ' vü 'arzîn

Kasîde, Ferîdî'nin **Zübdetü'l-Kelâm fi-Ḥuşûlî'l-Merâm** adlı eserinden alınmıştır. İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, 34 AE 2190, vr. 21a-22a.

⁹⁴ Mısrada vezin bozuktur.

Zevrak-ı feyzine nisbet olamaz keşti-i çarḥ
Şandık-ı ‘aynına almaz anı hîç ‘ibret-bîn

Rûy-mâl olmadı çün pâyına deryâ bir dem
Eyledi ḥasret-i bûsı anı telḥ-âbı çonîn

(10) Yem çalar başını taşdan taşa şevkiyle anuñ
Güş-dâr olmada fermânına her dürr-i şemîn

Rûyı üstünde degildür görinen şekl-i ḥabâb
Fürkatinden çıkarur âb ile bād-ı mekîn

Mihr-cüyü oluban her taraf açmış yelken
Mevcesin ḳol ḳol idüp her dem ider âh ü enîn

Görinen gökde degül mâh-ı nev ey fâḥr-i rüsül
El şalar ay ile teşrifüñe nüh çarḥ-ı berîn

Ḥâk-i pâyine yüzün sürmek için mihr-i münîr
Geh çıkar çarḥa iner gâḥ sūy-ı zîr-i zemîn

(15) Söylerüm şevki ile yerden ü gökden yoḳsa
Aña besdür buña muḡten ide Ṭâḥâ⁹⁵ Yāsîn⁹⁶

Keh-keşân şanma felekde şeb-i mi‘râcında
Döşedi pâyına bir şeyb-i mutallâ-yı raşîn

⁹⁵ Kurân-ı Kerim’in 20. suresinin adı ve aynı zamanda bu Surenin ilk ayetidir.

⁹⁶ Kurân-ı Kerim’in 36. Suresi ve aynı zamanda bu Surenin ilk ayetidir.

Dīde-bānı ola tā ravza-i pākin gözede
Gösterür göz göz idüp cismini necm ü pervīn

Kān-ı ihsān-ı vücūdın çü çıkardı Hāllāk
Ma' deniyyāt yire girdi olup şerm-i mübīn

Piş ü pes oldu sivā görmede ' ayn-ı pāki
' Ayn-ı 'avnından aña eyledi icrā çü mu' in

(20) Kimse qalmaz biri luṭfuṇda siyeh nāme-i cürm
Vechi budur k'olamaz sāye vücūduña qarīn

Künc-i ḥatmı ḳodı zātuṇda emānet Cibrīl
Bulmadı çünki cihān içre daḫı senden emīn

Āḫiretde daḫı izār-ı muḫibbūñ itmez
Dünyede çünki ḳudümüñile çarḫ dutdı kemīn

Rüz-ı maḫşerde çeh-i üftāde-i cürme luṭfuñ
Dāverā kām-revā-yı fuḳarā ḫabl-i metīn

Ravza-i pāküñe ḳandīl fūrūzān oldu
Mīhr yüz ḳızduruben gördi bunu ' ayn-ı yaḳīn

(25) İki 'ālemde muḫān olup ihānet gördi
Kim ki etbā' -ı şeref ṭavruñ için oldu muḫīn

Tā ola kec-menişān pend-pezīr-i sūneni
Şaqq-ı engüştini meşq itdi meh-i nev beççe-bīn

Çün vücūdına sebep oldı o zāt-ı behbūd
Raşş ider şād felek bulmaz anuñçün temkīn

Oldum ālūdegī-i cürm ile bir gūne ğamīn
Ne açar gönlümi ğonce ne gelür hoş nesrīn

Beni pā-bend-i hevā vü heves yaratdı
İtmeyem mi dil-i düşmen-revīşe şöyle ki kīn

(30) Oldı sevdāsı süveydāsına çün sūd-ı sevād
Bend olup kākülüne ğam-be-ğam ü çīn-be-çīn

Ka‘ be-i ğurbdan ayırdı dirīğā derdā
Bilemem ki bu günehkāra ne dermān ideyin

Çalmadı ğayrı ilācum meger ol mefğar-ı nās
Ola bu bende-i bī-çāreye iĥsān tazmīn

Ṭā‘ at eczāsı perākende vü bī-şīrāze
Nüşa-ı cürm ü ğaṭāyı velī itdüm tedvīn

Ḥāhiş-i merğamete ğoymadı yüz ‘ışyānum
Līkin elṭāfuñ ider ṭarz-ı sivā-yı telkīn

(35) Kāmı zenbīl-i niyāzile dil-i sühtenūn

Āle ihsān-ı ʿ amīm ü keremünden taʿ yīn

Maqşadum şıʿ r ü qaşide degil ancak qaşdum

Güneh-i bī-ḥadd u ʿ ısyānumı itmek tebyīn

Rūz-ı ʿ uqbāda Ferīdīʾye şefāʿ at kıl ʿ atā

Qalmaya tā o güneh-kār perīşān ü ḥazīn

Ġālibā itdi anuñ maʿ şıyeti menʿ -i sücūd

İtmedi anuñçün Ādeme İblis-i laʿ īn

ʿ Amel-i bende-i dermānda şefāʿ at sebebi

Yaʿ nī kārum güneh ü seh v ü ḥaṭā cümle hemīn

(40) Oldı luṭfuñ çü müsebbib sebeb-i ʿ ısyāna

Nʾola ger bulsa şefāʿ at bu siyeh kār-ı kemīn

Her nefes kâfile-i medḥ ü taḥıyyāt ü dürūd

Rū-be-rāh-ı der-i luṭfuñ ola tāz ü pesīn

2

Mefʿ ūlü/ Fāʿ ilātü/ Mefāʿ ilü/ Fāʿ ilün

Īrān-ı ḥüsnin eyledi teşḥīr ceşş-i nāz

Raḥm itmedi Revānuma ol şāh-ı dil-nüvāz

Fürkatde koydı kaygılı Tebriz-i 'âşıkım
Te'sîr itmedi aña ne lâne ne niyâz

Cân İşfahân-ı vaşlı diler Gence mi baqar
Açsa niqâb-ı rüyımı ol şüh-ı şive-bâz

Zencâna dâğ-ı miñneti tek mihr-i Hıoyı ol
Yârâ budur murâd 'ez-în kışsa-ı dırâz

(5) Qazvîn âsitân-ı sa'âdet nişân-ı yâr
Şeb elem-i fütâdesin eyler o ser-firâz

Top-ı tüfeng-i cevri Horâsân-ı râhatı
Yıkdı yine degül o perî-rüyı kâr-sâz

Tâtâr-ı fitne itdi aqın bir bucaqda tur
Ülfet Girây qalup şaqın itme meyl-i vâz

Tâ la' li Qandehârına itdi Ferîdî meyl⁹⁷

Şîrâz-ı şabr u tâb-ı dili bî-şekki olur
Lûrî-i gânzesi o bütün itdi Türktâz

(10) Çün ceş-i feyz-i reh-ber-i Sultân Aqmed
Viridi memâlik-i 'Aceme hünî ihtizâz

⁹⁷ Beytin ikinci mısraı eksiktir.

Geldi şafâ-nümâyı selâmet konuğ konuğ
Oldı kırim kırim sipeh-i düşmen-i garâz

Yâ Rab o şâh-ı ma' delet eṭvâra luṭf kııl
Ḳahrında ide düşmeni her bâr ihtirâz

Tevfîḳ-i faẓl-baḥş ile olsun aña müdâm
*Tesuddu bâbı ḥusr u derfeth u naşr bâz*⁹⁸

- (14) Ağûş-ı vuşlatın ide her demde cilve-geh
Ma' şûḳ-ı şevket ü emel-i ḥüb i' tizâz

II. TAHMÎS

1

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Çehre-i dildâr yâ mâh-ı melâḥat-zâst in⁹⁹

Yâ be-ḥübî verd-i ra' nâ-yi dil-i şeydâst in¹⁰⁰

Ber semâ'-ı ḥusn yâ ḥurşîd-i nür-efzâst in¹⁰¹

'Ârızest in yâ ḳamer yâ lâle-i ḥamrâst in¹⁰²

Yâ şu'â'-i şems yâ âyîne-i dil-hâst in¹⁰³

⁹⁸ Hüsrân kapısını kapatıp feth ve naşr kabısını aç.

1. vr. 86a-86b

⁹⁹ Bu sevgilinin yüzü mü, yoksa sevimlilik doğuran ay mı?

¹⁰⁰ Yoksa güzellik bakımından çılgın gönlün güzel gülü mü?

¹⁰¹ Gökteki güzellik mi, yoksa ışıık saçan güneş mi?

¹⁰² Bu yanak mı, yoksa ay mı yoksa kırmızı lale mi?

¹⁰³ Güneşin ışığı mı, yoksa gönüllerin aynası mıdır?

Çün hayâl-i serv-ğaddeş der dil-i men pâ-nihâd¹⁰⁴

Şabr u âsâyiş berâh-i ‘ aşğ-i ü dâdem be-bâd¹⁰⁵

Der beyân-ı tağayyur ғalb-i nâlânem futâd¹⁰⁶

Ğametest in yâ elif yâ serv yâ nağl-i murâd¹⁰⁷

Yâ meger guldeste-i bâğ-ı cihân-ârâst in¹⁰⁸

Bulbul-âsâ vâlih u hayrân dil-i nâşâd-i ħalk¹⁰⁹

Gül-ruğâ hergiz neyârî gûş ber-feryâd-ı ħalk¹¹⁰

Mâ ħaşal ez çeşm-i tu peydâ şod âzâd-i ħalk¹¹¹

Çeşm-i tû câdust yâ âhüst yâ şeyyâd-i ħalk¹¹²

Yâ dü bādâm-i siyeh yâ nergis-i şehlâst in¹¹³

Mîkoned ‘ âlem bebûy-i zülf-i ü cânhâ fedâ¹¹⁴

Çun besû-yi bâğ âred şemme-’i ez vey şabâ¹¹⁵

Pâyband-i gîsûyeş geşte eger şâh u gedâ¹¹⁶

Yâ Rab in zulfest yâ ғullâb yâ dâm-i belâ¹¹⁷

Sunbul-i ter yâ girih yâ ‘ anber-i sârâst in¹¹⁸

¹⁰⁴ Servi gibi boyunun hayali, gönlüme ayak basınca,

¹⁰⁵ Sabır ve huzurumu, onun aşkı yolunda yele verdim.

¹⁰⁶ Hayretimi dile gertirmede, inleyen kalbim çaresiz düştü.

¹⁰⁷ Bu boy mu, yoksa elif mi, yoksa servi mi, yoksa murad hurması mıdır?

¹⁰⁸ Yoksa bu dünyayı süsleyen bahçenin gül demeti midir?

¹⁰⁹ Halkın mutsuz gönlü bülbül gibi tutkun ve hayrandır.

¹¹⁰ Ey gönül yüzlü, halkın feryadına hiç kulak asmıyorsun!

¹¹¹ Hâsıl olan, senin yüzünden dolayı halk eziyet çekmektedir.

¹¹² Senin gözün sihir mi, yoksa ceylan mı, yoksa halkın avcısı mıdır?

¹¹³ Yoksa bu, iki siyeh badem mi, yoksa şehla gözlü nergis midir?

¹¹⁴ Saba rüzgarı onun zülfünün kokusunu bahçeye doğru azıcık getirince,

¹¹⁵ Âlem onun zülfünün kokusuna canlar feda eder.

¹¹⁶ Şah da yoksul da onun saçına tutulup kalmıştır.

¹¹⁷ Ya Rabbi, bu zülf müdür, yoksa bela tuzağının kancası mıdır?

¹¹⁸ Taze sümbül müdür bu, düğüm mü, yoksa hoş kokulu anber midir?

Ḳadd-i men tenhā be sevdāyeş negeşte hemçu lām¹¹⁹

Dāğdār-ı üst ber-dilhā-yı ḥod bī-şek enām¹²⁰

Çun niķāb ez rū-yı ḥod ber-dāşt ḳad zāle'z-zalām¹²¹

Yā Rab in ḥurşid-i tābānest yā māh-ı temām¹²²

Yā firişteh yā perī yā şūḥ-i bī-pervāst in¹²³

Şūret-i ebrū-yı ū dilrā meserrethā menah¹²⁴

Līk ez fehmideneş hergiz nemī-yābed feraḥ¹²⁵

‘Allime haze’ş-şeyi zā ‘aql u fehmi mā senah¹²⁶

Yā Rab in tāķest yā miḥrāb yā ḳavs-i ḳuzah¹²⁷

Yā hilāl-i ‘id yā ebrū-yı māh-i māst in¹²⁸

Çerḥ ber ḥāk-i deret her laḥza mīsāyed cebīn¹²⁹

Gird-i kūyet rüz u şeb gerded koned kār-i çunīn¹³⁰

Murğ-i dilhārā mekān geştet in gulşen-şemīn¹³¹

Kūy-i tū Ka‘be’st yā firdevsest yā ḥuld-berīn¹³²

Yā gulistān-i İrem yā cennetü’l-me’vāst in¹³³

¹¹⁹ Onun sevdasıyla lām gibi bükülen sadece benim boyum değildir.

¹²⁰ İnsanların kalplerinde de, kuşkusuz ondan daha çok yaralar vardır.

¹²¹ Kendi yüzünden peçeyi kaldırıncı karanlık yok olur.

¹²² Ya Rabbi, bu parlak güneş midir, yoksa dolunay mıdır?

¹²³ Melek midir, yoksa peri mi, yoksa pervasız şuh mudur?

¹²⁴ Onun kaşının şekli, gönle neşeler verir.

¹²⁵ Fakat bunu anlamaktan gönül asla rahata ermez.

¹²⁶ Bunu akli ve anlayışı olana anlat.

¹²⁷ Ya Rabbi, bu tavan kemeri midir, mihrap mıdır, yoksa gökkuşağı mıdır?

¹²⁸ Bayram hilali mi, yoksa bizim ay yüzümüzün kaşısı mıdır?

¹²⁹ Felek, senin kapının toprağına her an alnını sürer.

¹³⁰ Senin mahallenin çevresinde gece gündüz dolaşır.

¹³¹ Bu kıymetli gül bahçesi, gönüllerin kuşuna mekan olmuştur.

¹³² Senin mahallen Ka‘be midir, yoksa Firdevs midir, yoksa Huld cenneti midir?

¹³³ Bu İrem bahçesi mi, yoksa Me’vā cenneti midir?

Çun Ferīdī ʿ andelīb āmed fiġānkeş hem-çunān¹³⁴
 Der gulistān mīşevēd şubḥ u mesā feryād-ḥ ʿān¹³⁵
 Kīst ān yā Rab ki der bāġ-i suḥen kerd īn beyān¹³⁶
Ṭūṭī-yi şīrīn-zebān yā ḵumri-yi bāġ-i cinān¹³⁷
Bulbul-i bī-ḥān u mān yā Cāmī-yi şeydāst īn¹³⁸

2

Mef ʿ ūlū/ Mefā ʿ ilūn/ Fa ʿ ūlūn

Pā-māl-i mehī ḥazīn-i cānem¹³⁹

Bā-derd u cefā-yi ū çunānem¹⁴⁰

Rūzem şeb-i siyeh nedānem¹⁴¹

Vʿez dīde hemīşe ḥūnfeşānem¹⁴²

Meylī nekoned şeh-i cihānem¹⁴³

Dil cūyed ez ān çunān iḥsān¹⁴⁴

Zārī koned pey-ā-pey efġān¹⁴⁵

Çehre guzereş çu gūy ġaltān¹⁴⁶

¹³⁴ Nitekim Ferīdī, bülbül gibi fiġan eder olduğundan,

¹³⁵ gül bahçesinde sabah akşam feryat eder.

¹³⁶ Ya Rabbi, söz bahçesinde bu konuşan kimdir?

¹³⁷ Tatlı dilli papağan mı, yoksa cennet bahçesinin kumrusu mudur?

¹³⁸ Bu evsiz barksız bülbül mü, yoksa divane Cāmī midir?

2. vr. 86b-87a

¹³⁹ Bir yüzünün ayakları altında çiġnenmişim.

¹⁴⁰ Onun cefasının derdiyle öyle bir haldeyim ki.

¹⁴¹ Karanlık geceyle gündüzümü birbirinden ayıramam.

¹⁴² Gözümünden her zaman kanlar saçırım.

¹⁴³ Cihan şahım bana meyl etmez.

¹⁴⁴ Gönül ondan ihsan bekler.

¹⁴⁵ Ardarda inleyip fiġan eder.

¹⁴⁶ Yüzü top gibi yuvarlanarak geçer.

Heyhāt ki mihri mīkoned ān¹⁴⁷

Men ṭālī^c -i şūm-i ḥod bedānem¹⁴⁸

Şod vākıf-ı ḥāl ehl-i ʿālem¹⁴⁹

K'āzār u dilem şodest hem-dem¹⁵⁰

Ağyār bevaşl şād u ḥurrem¹⁵¹

Zaḥmem nekoned devā u merhem¹⁵²

Güşeş neresed meger fiğānem¹⁵³

Fersūd revānem ez ʿitābet¹⁵⁴

Der kunc-i firāk ez cenābet¹⁵⁵

İḥsān bekoneş vişāl-i ābet¹⁵⁶

Ber-gīr zi-rū-yi ḥod niḳābet¹⁵⁷

Ḳurbān konemet bepā revānem¹⁵⁸

Feryād konem **Ferīdī** ez cān¹⁵⁹

Cüyem keremī zī-luṭf-i cānān¹⁶⁰

Ārem zi-sirişk-i çeşm her ān¹⁶¹

¹⁴⁷ Heyhat, o sevgisini esirger.

¹⁴⁸ Ben [bunu] uğursuz talihim bilirim.

¹⁴⁹ Izdırabın kalbimle hemdem olduğuna,

¹⁵⁰ ālem ehli vākıf oldu.

¹⁵¹ Başkaları vuslat ile mutlu ve neşelidir.

¹⁵² O benim yarama merhem ve deva olmuyor.

¹⁵³ Fiğanım onun kulağına ulaşmıyor mu yoksa?

¹⁵⁴ Azarlamasından dolayı ruhum örselendi.

¹⁵⁵ Suçlamasından dolayı ayrılık köşesindeyim.

¹⁵⁶ Vuslat suyunu bana ihsan eyle.

¹⁵⁷ Yüzünden nikabını kaldırdı.

¹⁵⁸ Ruhumu ayaklarının dibinde kurban edeyim.

¹⁵⁹ Ferīdī, candan feryat edeyim.

¹⁶⁰ Cānānın lutfundan bir cömertlik beklerim.

¹⁶¹ Her an, gözyaşlarım durmaz

Durr u goher-i sefid çendân¹⁶²

İ̄nset be-^cışk hâl u şānem¹⁶³

3

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

İtdi şeydâ dili bir dil-ber-i mihr-i begler

Eyledi rûzumı şeb kâkül-i hüsn ü begler

Şaldı ğama ol gözi āhū begler

Aşkıdur dīdelerümden niçe bir [bir] begler

Dā'imā ağlada mı bendelerin bu begler

¹⁶² Bir sürü beyaz inci ve mücevher getiririm.

¹⁶³ Aşktaki halim ve durumum budur.

3. vr. 87a

III. GAZELİYYÂT

1

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Ey ism-i pâki kim ola 'ünvâna ibtidâ

İder kemâl ü luṭf ile pâyâna ibtidâ

Ser-levḫa-i dile nazaruñ viridi zîb ü fer

Dîbâce oldı nüṣḫa-i iḫsâna ibtidâ

'Afvuñdan özge yoḫ penâhum var nedâmetüm

Uydum hevâ vü nefsile şeyṭâna ibtidâ

Kesmem ümîd maḡfîret-i Kirdigârdan

İtdüm egerçi zûlm-i firâvâna ibtidâ

Cürm-i Ferîdî virmeye ḫaşr ehline helâk

Ḳoy derdmendi lücce-i Ğufrâna ibtidâ

2

Fâ' ilätün/ Fâ' ilätün/ Fâ' ilätün/ Fâ' ilün

Dilde tâ 'aşḫ oldı sâkin meyl-i ḫaşmet bir yaña

Bir yaña ay ârzü-yı câh ü devlet bir yaña

Böyle mehveş nev-resin üftâdesi olmaz mı zâr

Bir yaña eyler nigâh pâ-mâl ü vaḫşet bir yaña

1. vr. 1b

2. vr. 1b

Dīde-i bīmārı devrinde görür mi anı göz
 ʿ Āķibet pejmürde oldı gitdi şöħbet bir yaña

Nev-nihāl-i naħvetüm varduķca itdi meyl-i hecr
 Gitdi ülfet bir yaña ʿ arz-ı maħabbet bir yaña

N'eylesün zār olmasun ney tek Ferīdī bir nefes
 Derd-i ğurbet bir yaña ğam ıarz-ı fūrķat bir yaña

3

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dil āvāre nedür bu meyl-i ħeybet-zā ķazā peydā
 Hevā-yı nefside Mecnün-şıfat olmaķ ķazā peydā

Kesel itme tekāsül dil-ber-i peymān-küsilden kim
 Ümīd-i mihr iderseñ anda yoķdur zerrece ķaı ʿ ā

İder deycür-ı ğamda cevri le mehcür āsāyiş
 Olursun gerçi gencür-ı şadefde bezl-i nā-peydā

Sever gerdün-ı dün her dünı eyler āşınā-meşreb
 Esāfil ıab ʿ -ı sāfille olurlar aña ülfet-cā

Küdüret-dâr olur dâr-ı fenâda nâ-sezâ ger dâr
Ferîdî görmedüm bu zümrede aşlâ şafâ imâ

4

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Dil oldı bir sitem-menîşe yine mübtelâ
Etvârı ' işve her nigehi menşe ' -i cefâ

Ağyâr itme hışmile ger olsa da nazâr
Bimâr andan üzilür işte budur belâ

'Uşşâk olur mı beste-i dil şādī vü feraḥ
Bezm-i fenâda hüzn ü elemdür olan nevâ

Cismümde şanma kim görinen üstüḥ' andur
Şardı içire anı firâkıında dil-rübâ

Emr-i kazâ-yı Hâkda Ferîdî rızâda ol
Vâcib budur ezel ide gör anı evvelâ

Geşt-zâr emelüm qalmış iken pejmürde
Oldı bārân-ı ' aḫāsı ile ser-sebz-nemâ

Feyz ü kerem olma Ferîdî nev-mîd böyledür
İtmezse anı bir gün ider neş' e-i nümâ¹⁶⁴

4. vr. 2a

¹⁶⁴ Metinde beyit " Böyledür feyz ü kerem olma Ferîdî nev-mîd/ Bir gün itmezse anı bir gün ider neş' e-i nümâ " biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde yazdık.

5

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Fa' ūlün

Oldı dil-ārā bī-dād u icrā

Şıdķum bilinmez derdā vü derdā

Taşvır olunsa şādīde andan

Olur yine ķalbe ğuşşa peydā

Ruĥşārına ĥaķ geldi o yāruñ

Kim yirde aĥşām irdi dirīġā

Almış ķıyās-ı maĥsūs-ı 'aynı

Aġzuña her kim der noķta ġūyā

Hercāyīye dil virme Ferīdī

Anuñla geķen evķāta ĥayfā

6

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bir tıfl-ı nev-resīdeye dil oldı mübtelā

Müjġānı tır ķaşı kemān ġamzesi belā

Luţf it ķabül eyle niyāzum o meh-veşe

Ĥāl-i dil-i nizārumı i' lām ķıl şabā

5. vr. 2a-2b

6. vr. 2b

Cümle hevâdur¹⁶⁵ eyledigün âh ey gönül
Bu bādile açılmaz imiş gonce-i vefâ

Tekdîr-i hâtır ide ki ağıyar-ı bed-nihād
Çalmadı hiç menba^c -ı dilde nem-i şafâ

Ser-sebz-i serv-i bāğ-ı melâhatdur ol perî
Dirse Ferîdî seyyid-i hûbân aña sezâ

7

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Sebzâ³-i ma^c rifet pejmürde kaldı sîneme¹⁶⁶
Ebr-i rağbet olmadı bir lahza bārân-ı semâ

Açmaz oldı gonce-i kāmı nesîm-i iltifât
Bunlara nisbet mübeddel güyyiâ tab^c -ı şabâ

Ehl-i ' irfân bî-naşîbdür server erbâb-ı cehil
Hâr-perver gül ' adûdur bu zamân tavr-ı hevâ

Mi^c de-i ehl-i tãma^c varmış fesâda bu şıfat
Kim ölümden gayrı yok ol dâr bir güne vefâ

¹⁶⁵ Kenarda; bād-ı hevâ

7. vr. 2b-3a

¹⁶⁶ Mısrada vezin bozuktur.

Her maḥallin şāḥibi¹⁶⁷ var līk erbābı degül
 Hāşılı devr-i fenāda ne ḥalādur ne melā

Bir ḥaḳīḳat kār yoḳ hercāyīde olmaz enīs
 Ehl-i faẓla bu elem yetmez mi dūnyāda belā

Çalmadı dilde Ferīdī zerreçin lek raġbeti
 Hāñn-ı erbāb-ı düveldeñ ḥāşıl itdūñ imtilā

8

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ol nāz-pīşe yārı güzel söylerüm saña
 Mihr-i ziyā-firūz-ı ezel söylerüm saña

Ḥayret-fezā-yi ḳadd ḳıyāmet ḥırāmını
 Fıḫnat-rübā vü hevk ü ḥalel söylerüm saña

Şāh-ı cemāle la' l-i leb ü ḥāl-i ' anberīn
 Ḥaḫḫ-ı ' izārı ḥüsn-i düvel söylerüm saña

Kūt-ı niġāh-ı ġamze şikār-ı dil itmede
 Çurmuş hezār mekr ü ḥiyel söylerüm saña

Sevdā-perest kākül-i şeb-gün-ı dil-rübā
 Düşme bu dāma ḫül-ı emel söylerüm saña

¹⁶⁷ Metinde "bir şāḥibi" yazılmasına raġmen vezin gereġi bu şekilde okuduk.
 8. vr. 3a

İş'âl-ı cāh eyleme kûşîş Ferîdî'yi
Genc-i ferâğı turfe-maḥal söylerüm saña

Güftâr-ı hüner Āşaf'âneyi¹⁶⁸
Mü'ciz beyân ü sihr ü meşel söylerüm saña

9 (Farsça)

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Çi cem' iyyet zi-tîr-i sunbulistân dil perişân râ
Ki her gül dâğ bâşed bî tu ez gulşen hevâ-şân râ¹⁶⁹

Be sîm-i râstî zin pîş maḥsad mî ḥarîdendî
Der in eyyâm gayr ez kizb netevâned şevved ân râ¹⁷⁰

Nebîned rûşenî-yi âftâb-i nîk-baḥtî-râ
Çu zulmet mî-numâyed zulm-i bed-kârân îşân râ¹⁷¹

Menâz ez rif'ât-i cāh-i cihân k'û-râ boved destî
Zi-ser dâred be-miḥdâreş hevâyî geşt-i peykân râ¹⁷²
Zi-zulmât-i mezâlim zâlimân hergîz nemî renced
Ki târiki-yi şebhâ genc bâşed kâm-i derdân râ¹⁷³

¹⁶⁸ Mısranın yazımı eksiktir.

9. vr. 3a-3b

¹⁶⁹ Sünbül bahçesinin okundan perişan olmuş gönül nasıl huzurlu olsun ki sensiz her çiçek onun için bir yaradır.

¹⁷⁰ Bundan önce doğruluk gümüşüyle maksat satın alırlardı. Bu günlerde bu ancak yalanla mümkün olur.

¹⁷¹ Bahtiyarlık güneşinin aydınlığını görmez. Çünkü kötülük sahiplerinin zulmü onlara karanlık gösterir.

¹⁷² Dünya makamının yüksekliğiyle böbürlenme. Çünkü onun varlığı ancak okun havada uçuşu kadardır.

Ez in der āmedī zān beḥāhī reft ü rāst¹⁷⁴

Be-mihmān-ḥāne āsūde nişesten nīst mihmān rā¹⁷⁵

Ferīdī ne'şnevī ez-sifle-kān şidḳ-i suḥan zinhār

Mekon bāver ki neb'ved i' tibārī ḳavl-i şeytān rā¹⁷⁶

10

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yeter ey nefis kim endişe bu tarz-ı ḥaṭa uslūb

Ne lāyık olasın rāh-ı ticāretde ḥired meslūb

Vuruldu deştüñe sermāye-i 'ömr-i girān-māye

K'ola bāzār-ı meylüñde metā' -ı uḥravī maṭlūb

Zebān-ı sūdı idrāk etmeyüp sūḳ-ı evāmirde

Menāhī rāhını āḥir idindüñ kendüñe mergūb

Tenebbüh itmedüñ ta' yīb-i nāşih birle ḡafletden

Bu nā-hemvār-ı eṭvārile itdüñ kendüñi ma' yūb

¹⁷³ Zalimler, zulümlerin karanlığından incinmezler. Çünkü gecelerin karanlığı dertler için hazinedir.

¹⁷⁴ Mısra eksik yazılmıştır.

¹⁷⁵ Bu kapıdan girdin o kapıdan çıkacaksın. Misafir evinde misafire rahat oturmak yoktur.

¹⁷⁶ Ferīdī, alçaklardan asla doğru söz duyamazsın. İnanma, çünkü şeytanın sözünün bir itibarı yoktur.

10. vr. 3b-4a

‘ Aceb sevdā-gerem kim şad hezārān kārban efzūn
Götürdüm bender-i elṭāfa kālā-yı ḥaṭā mensūb

Ne kālā-ı¹⁷⁷ ma‘ şıyet ālāyiş-i ḥusrān
Fazāḥat revnaḫ u ḥayret nümāyiş-i elem maşḥūb

Meger bir āye-baḥş ola meşşāṭa-ı tevfiḫ¹⁷⁸
İde a‘ māl-i zi’stem ḥālet-efzā dil-ber-i maḥbūb

Ḥudāvendā kerīmā bendeñe luṭf ü ‘ aṭā eyle
Taḥayyürde ḫoma dermānda vü sergeşte vü mer‘ ūb

Götürme sāḥa-i ‘ izz-i ḥuzūra maḡfıret eyle
Vurur mevḫı‘ de maḥşer ehline cürmüm ‘ aẓım-āşūb

Kerem-rūb-ı yed-i tevfiḫ olunca ‘ arşa-ı ‘ işyān
‘ Aṭā-pāş ol keremkārā Ferīdī ḫalmaya cārūb

11

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātū/ Mefā‘ ilū/ Fā‘ ilūn

Tā oldı dil-nişin ruḥ-ı dılcū-yı āftāb
İtmez pesend-i dil naẓar-ı sūy-ı āftāb

İrmek diler meger ser-i çevgān zūlfine
Ġaṭānı durur anda anuñ gūy-ı āftāb

¹⁷⁷ Metinde kelime eksikliği vardır.

¹⁷⁸ Mısrada vezin bozuktur.

11. vr. 4a

Pā-būs-ı yārı eyleyüp ārzū-yı dil
 Hāk-i rehinde düşdi yire rüy-ı āftāb

Bir gül-ı izāra bende olupdur Ferīdī tek
 Geşt-i cihān eylemede devr cūy-ı¹⁷⁹ āftāb

12

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Fütādelikde ol isteriseñ ıulüvv-i cenāb
 Ayāğa düşdi hemīşe başa çıqdı mehtāb¹⁸⁰

Vefā vü mihrleri bī-esāsdur gerçi
 Hevā ile görünür merhabāveş aḥbāb

Beyān-ı şemmesi olmaz bu bābda ey dil
 Ne deñlü itseñ eger fażl u vaşlda iṭnāb

Şarāb-ı nāzile mestāne-meşreb oldığını
 Tegāfūlāne nigāhından eyledi işrāb

Güzāf-ı mihr iderek gör o āteşin-çehre
 Çeküp çevirdi dili sīḥ-i ğamda itdi kebāb

¹⁷⁹ Metinde "eylemededür cūy-ı" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

12. vr. 4a

¹⁸⁰ Metinde "gör mehtāb" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

O āftāb kitābe nāzır olur
 Şitāb mihr idince Ferīdī-i bī-tāb¹⁸¹

Ney alem olalı bu azelūme nağme-ırāz
 alarsa başına alsun felekde zūhre rebāb

13

Mefā' ilūn/ Fe' ilātūn/ Mefā' ilūn/ Fe' ilūn

Ne deñlü gūşış ile mihre oldu dil rāğıb
 Cefā-yı sım-berān oldu lāzım u lāzıb

‘ Aceb mi rūh-fezā olsa mürde-i hūzne
 Hıa-ı lebi k’ola āb-ı hayātdan şārib

Cemāli gencine eşmi ider nıgeh-bānlık
 Serāy-i hūsnine ebrūları iki hācib

Dil-i nizāra yazar nūşhā-yı şırını
 Hıa-ı ‘ızār olalı rūyına anuñ kātıb

Ferīdī bitmedi bu bāğda giyāh-ı vefā
 Olur mı ‘āıl-i endişe-kār oña alıb

¹⁸¹ Beyitten vezin ve anlam ıkaramadık.
 13. vr. 4b

14

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sāye-i vaşla irişdükde kesildi gözden āb
 Hāna geldik biz de yağmur değdi fetḥ oldu ḥicāb

Görmedi āsāyiş ol kim oldu zülf āvīḥte
 Birden üzüldi eli ayağı eyler ıztırāb

Bir düdük çaldık ki ötmez tekye-i gerdūnda
 Devlet-i devrānı 'add itdük hemān şekl-i serāb

Faşl-ı 'uzletde bulursın verd-i hoş-büy-ı şafā
 Bağma metn-i iḥtilāḥta ictināb it yap-yap

Gāh eşk-i dīde gāhī sūziş-i dil gösterüp
 Rāh-ı sevdāda Ferīdī virdi bir ḥūş āb u tāb

15

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bir oldu baña şimdengerü şekl-i ni' met ü niḫmet
 İşitdüm nār-i 'aşkuñla eger fūrḫat eger vuşlat

Vefā-bī-gāne olduñ sen ki geçdük mā-mazādan biz
 Maḥabbet sovudur sen olma āgyār ile germ-ülfet

 14. vr. 4b

15. vr. 4b-5a

Dili bilmezlikile bir levend-i şūha kıaptırdum
 Meger ser-çeşme-i hūbān-meniş līkin bozuk hey`et

Ṭağıtmak hāṭır-ı hayret-nümūde nā-tevā[nā]nı
 Perīşān olmasında zūlf-i dil-dāruñ budur hikmet

Bu ğam-hāne harāb-ābād olur bir gün cevādetle
 Ferīdī bir kıadeh doldı nihāyet bulmaduñ şoḫbet

16

Mefā`ilün/ Mefā`ilün/ Mefā`ilün/ Mefā`ilün

Keremkārā rızāña kıalb-i maḫzūnımı `āşık it
 Reh-i `aşқа sülūkında `ibādetkār u şādık it

Hidāyet menziline reh-ber it luṭfuñ kerem eyle
 Ḍalāletde kıoma anı `aṭāñı aña sābık it

Şihāḫ olsun esās-ı fı`li kıāmūs olup muḫtār
 Fezā`ilde `amelde feyzüñile anı fāyık it

Piyāde kıaldı hayretde süvār-ı esb-i kıām ile
 Şütürdür fil-i nefse `avn-ı ferzīneti `āyık it

Degül gerçi sezā ālūde-dāmendür ma`āşıyla
 Hūzūr-ı ma`nevīde ḫ`āhiş-i maḫşūda lāyık it

Penâhı yok deründen ğayrı kıalsun mı fûrû-mânde
 Kıabûl eyle du'âsın da'vetin emr-i muvâfık it

Niçe bir girdbâd-âsâ dolansın deşt-i hırmânda
 Ferîdî bendeñi luţfuñla maḥsûd-ı ḥalâyık it

17

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fa'ûlün

Āşıklara maḥşûş cefâ eylese 'âdet
 Ğam mı çekilür aña ne devlet ne sa'âdet

Endek keder ile gider âyîne şafâsı
 Sâde dile aĝyâr elemi yetişür âfet

Oldum yine bir berbere dîvâne vü ser-bâz
 Kim çehre-i zîbendesî mir'ât-ı melâḥat

Meydân-ı melâḥetde gören kıâmetini dir
 Doğrusı budur kim ne kıyâmet ne kıyâmet

Mûsâ yed-i beyzâsına 'âşık o perînüñ
 Her laḥza keser niçe diye görmez iķâmet

Dendân âblar el öpmege gör ḥâl-i fesâmı¹⁸²
 Yaĝın eridir seng-i dilin de bu ḥarâret

17. vr. 5a-5b

¹⁸² Mısradan anlam çıkaramadık.

Keff-i zîr olur keffine yüz sürmege şabûn
 Bir cins ezilür kim az olur nev' -i dirâyet

Çanlar dökülür pâyine kaçd eylese kaçdı
 Tep-gîr-i ğama nişteri ta' ne-i râhat

Ser-mâlişi el virse Ferîdî [ki] o şuhun
 Baş üzre revân bezl-i revânında içâ' at

18

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Yeter ey serv-i sîmîn pür-cefâ-yı ' aşık-ı zâr it¹⁸³

Muķîm-i kûşe-i hicrânadur vaşluñ [sen] işâr it

Senüñçün serv ü gül pâ-beste- 'i zencîr-i gülşendür
 Semende şîve vü nâza binüp seyrâne gülzâr it

Pesendîde olursun lâ-cerem dergâh-ı dil-berde
 Mekkânüñ âsitânın eyle dağı zillet izhâr it

Ferîdî neyl-i maķşad isteriseñ dâmen-i cândan
 Ğubâr-ı cismîni ref' eyle anı bezl-i dil-dâr it

18. vr. 5b

¹⁸³ Mısradan anlam çıkaramadık.

19 (Farsça)

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ū betābed mäh-i şıdķet kām gerded hāle-et

Mī şevved efzün demādem neşne-i seyyāle-et¹⁸⁴

Bā drüg-efrüzī bezmet tīre-rüzī mī şevved

Hīç ārāmī nedāred şu' le-i cevvēle-et¹⁸⁵

Her çī mī güyī muheyyā şev be-ān tā be'şnevī

Mi dehed in gunbed-i gerdün şedā çun nāle-et¹⁸⁶

Sorķ rüyī-yi cihān bī tīre key nābūd boved

Key tevān bī dāğ bāşed der cihān lāle-et¹⁸⁷

Bogzered üftādegī men'şin Ferīdī guşşe-ķ~ār

Tār-i mihr-i şıdķet āred bā felekhā jāle-et¹⁸⁸

20

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Dil-i hāzīne olal'dan berü vaţan Toķat

Sere şarıldı hevā-yı semen-berān ķat ķat

19. vr. 5b-6a

¹⁸⁴ Senin doğruluk ayın parlar, tam istediğın gibi olur. Senin akıp giden neşen zaman geçtikçe artar.

¹⁸⁵ Eğlencen yalanlarla kararır. Senin kıpırdayıp duran alevin hiç sakinleşmez.

¹⁸⁶ Ne söylersen, (karşılığında) duyacağın şeye hazır ol. Bu dönen kubbe, senin inleyişin gibi ses verir.

¹⁸⁷ Dünyanın kırmızı yüzü kararmadan nasıl yok olur? Dünyada lalenin siyah beneksiz olması mümkün mü?

¹⁸⁸ Ferīdī, düşkünlük geçer, üzüntülü oturma. Senin samimi sevgin, feleklere jale düşürür.

20. vr. 6a

‘ İzār-ı Muşhafı ḥatm-ı melāḥat itdügine

‘ Abîr-i ḥālî ḥatṭ-ı müşgi gül-i ruḥı ’āyât

Düşer mi şānuña ey gül-beden melek-sīmā

Olam fütāde-i künc-i ğama perîşān-zāt

O fitne çeşm-i belā ḥālḥā kıyāmet-ḳadd

Hele ben añladugum bu ser-be-ser ’āfet¹⁸⁹

Ferîdî olma vefā-ḥ̃āh sāde rûlardan

Küşād-ı gonce-i ülfet bu bâğda heyhāt

21

Mefā’ ilün/ Fe’ ilātün/ Mefā’ ilün/ Fe’ ilün

Yeter yeter gönül āh ü fiğān feryād it

Cihān-ı nāliş-i pey-der-peyüñle nā-şād it

Gedā nüvāz-ı şehinşeh sipāh-ı ğamzuñdan

Ḥarāb-ḥāne dili luṭfuñ ile ābād it

Nedür bizümle bu bî-gāne tarz hem-dem iken

Zamān-ı şöḥbeti cev-āşinā gehī yād it

O serv-ḳāmeti görseñ ḳatı kıyāmetdür

Ne meyl-i serv tefekkür ne fikr-i şimşād it

¹⁸⁹ Mısrada vezin bozuktur.

21. vr. 6a

Senüñçün oldı dil-âzürde-i Feridî yād¹⁹⁰

Yeter yeter gönül âh u figân feryād it

22

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Çeşm-i dür-pāşum ider lücce-i 'ummān ile baḥş

Dil-i nā-şāda düşel'den beri hicrān ile baḥş

Meclis-i yāra irişmez mi irer mi her erir

İtseñ olmaz mı 'aceb nāle vü efgān ile baḥş

Qızarur geh bozarur geh gül-i gülşen nazar it

İtdi bilmezlik ile çün ruḥ-ı cānān ile baḥş

Neş'e büyiyle 'abir urma tesāvī lāfın

Bu celidür ide Fürsin ḥaṭ-ı reyḥān ile baḥş

'Aşq her qanda olursa ider 'aqlı bende

Ey Feridî nic'olur bendeye sulṭān ile baḥş

23

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Gülsitān-ı zārda feryād ü zār itmek de güc

Dilde hem isrār-ı esrār iḥtiyār itmek de güc

¹⁹⁰ Mısrada vezin bozuktur.

22. vr. 6a-6b

23. vr. 6b

Yā süvār-ı esb-i nāz olur yahūd bī-gāne yār
 Hātırı cāy-ı hevā-yı gül-‘ izār itmek de güc

Çayddur hūbān ile ülfet dinilmez derd-i ‘ aşk
 ‘ Arz-ı hāl ibrāzı müşkildür kinār itmek de güc

Yalnız görmek degül bā‘ iş perīşān olmağa
 Şekl-i ağıyarı gönülde i‘ tibār itmek de güc

Hāşılı yoğdur Ferīdī göz dutar bir dil-rübā
 Mihribān yoğ bī-vefāyı ğam-güsār itmek de güc

24

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

Dilersen eylemeye hātırūñ elem mecrūh
 Çarīn-i meclisūñ olsun hemīşe cām-ı şabūh

Ne bir nigāh ü ne hāndān ü meh-cebīnümnden
 Cefāya meyli bu tarzıla buldı şekl-i vuzūh

Olur mı mülzem-i cüz’i delīl-i mihr ü vefā
 Ki fenn-i cevrde görmüş niçe mütün-ı şürūh

Diriğ nüsha-i kem-yāb u cūd nādir iken
 Bulındı ehl-i cihān içre kulle-i meşrūh

Açıldı dün gice rü' yâda sîne-bend-i nigâr
Ferîdî hâtırâ feth-i merâm itdi sünûh

25

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

‘İşretde dilerseñ bulasın müsnet-i kâh
Ol kâni‘ rûzî turfe hırşa az az bah¹⁹¹

Öfürlemedüm devlet ile şişme çeşümle
Şoyar seni gerdün hiyel-i pîşe u sellâh

Bu bâğda rāhat eşerin görmedi kimse
Her lahza tabanca yimede bād ile her şāh

Çün kibr hâkîkatde olur vech-i denâ‘ et
Adem yerini yād itmeyüp olur cüfâh¹⁹²

Yoluyla Ferîdî taraf-ı kûyına geldi
‘Add itme seg-i kûyî dil-ārâ anı küstāh

25. vr. 7a

¹⁹¹ Mısrada vezin bozuktur.

¹⁹² Metinde "yine cüfâh" yazılmasına rağmen vezin gereği bu şekilde okuduk.

26

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şafvet-i dil isteriseñ şüret-i cānāna baḡ

Rüşenāyī şeb-i ğam hemān¹⁹³ meh-i tābāna baḡZülf ü ḡadd ü ebrū-yı yārı nazar-gāh it¹⁹⁴

Mürdegānuñ bulmaḡ isterseñ hemān bu cāna baḡ

Çün firāḡında nizār itdün teni Ya' ḡüb-veş

Nā-ümīd-i vuşlat olma Yūsuf-ı Ken' āna baḡ

Her şihābı manzar itme terk-i dünyā eyleyüp

Hāli kevkeb bir ruḡ-ı ḡurşīd-i nūr-efşāna baḡ

Ey Ferīdī bize mir'āt oldı ğamdan 'āḡıbet

Şafvet-i dil isteriseñ şüret-i cānāna baḡ

27 (Farsça)

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Peyām-i cānfezā zan dilber-i mumtāz mī āyed

Be-def' -i kulef-i ḡāḡır şafā pervāz mī-āyed¹⁹⁵

26. vr. 7a

¹⁹³ Metinde "hem" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.¹⁹⁴ Mısrada vezin bozuktur.

27. vr. 7a-7b

¹⁹⁵ O seçkin dilberden cana can katan mesaj geliyor. Gönüldeki sıkıntıları gidermek için safā uçarak geliyor.

Muyesser key tevāned şod nebāşed kebk-i dil rāmeş

Be-ān nāzuk hīrām ān dīde-i şebbāz mī āyed¹⁹⁶

Zi pes ān gul-beden perverde-i nāzest ke'z bulbul

Be-mihreş gāh-i nālīden figān-i nāz mī āyed¹⁹⁷

Boved ez cevr-i dehr encām-i kāreş nāle vu nālīş

Çu bulbul k'an der īn gulşen vefā āgāz mī āyed¹⁹⁸

Ciger hūn [u] gerībān-çāk bāşed teng-dil bā-gem

Be-ħende gonçe-āsā tā kesī demsāz mī āyed¹⁹⁹

Neyāred sāz keşf-i muşhaf-i nesrīn-i rūyeş rā

Be-tefsīreş hīred rā nağme-i i' cāz mī āyed²⁰⁰

Zi-nāhemvārī-yi gerdūn Ferīdī hoş-nihādān rā

Perīdenhā-yi rengeş rā per-i pervāz mī āyed²⁰¹

¹⁹⁶ Gönül keklіğini sakinleştirmek mümkün mü? O nazla salınan , o doğan bakışlı sevgili geliyor.

¹⁹⁷ Gül bedenli sevgili o kadar nazlıdır ki bülbül onun sevgisiyle inerken naz ile oturur.

¹⁹⁸ Bu gül bahçesinde vefakar davranan bülbül gibi, feleğin cevrinden dolayı onun işi inlemektir.

¹⁹⁹ Gamla gönü daralannın içi kan ağlar, bağı yakası yırtık olur. Biri ona yar olacak diye gonca gibi gülümser.

²⁰⁰ Aklın nesrin yüzlü mushafının keşfe gücü yetmeyip onu tefsir etmeye icaz nağmesi gelir.

²⁰¹ Ey Ferīdī, feleğin düzensizlikleri yüzünden güzel tabiatlıların renklerinin uçması için kanatlanıyor.

28 (Farsça)

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

‘ İzār-i nesrīn bāzār-i gul neng mī dāred²⁰²

Be-gulşen gonçe tā māned be-ū nireng mī dāred²⁰³

Mey-i la‘ leş koned işrāb der bezm-i dil-ārāyī

Der īn bāğ-i ergeavān ez-meh niger çun reng mī dāred²⁰⁴

Hemānā behr-i teşhīr-i revān-i ‘ aşk āyīnān

Zi-her sū tīr-i mujgān çun dil-berān ceng mī dāred²⁰⁵

Felek key mī tevān sencīden-i ħorşīd bā māhem

Der īn bāzār mīzānī be-desteş leng mī dāred²⁰⁶

Sipehr endāzed ān rā bā-felāhūn-i cefā her sū

Kesī ħod rā be-bezm-i ‘ ārifān çun seng mī dāred²⁰⁷

Nevā āğāze şod kes der maḳām-i dilkeş-i ‘ uşşāk

Geh-i sāz rāstī-yi ħīş rā āheng mī dāred²⁰⁸

28. vr. 7b-8a

²⁰² Mısraın vezni çıkaramadık.

²⁰³ Nesrin yanak, gülün pazarını durgunluğa uğrattıyor. Gül bahçesinde gonca kaldıkça ona tuzak kurar.

²⁰⁴ Gönlün süslendiği mecliste onun yakut renkli şarabı sunulur. Bu bahçede erguvan, ay yüzlü sevgiliden renk alır.

²⁰⁵ Aşıkların ruhlarını kuşatmak için her yandan dilberin kirpik okları savaşa başlar.

²⁰⁶ Felek benim ay yüzlü sevgilimi güneşle nasıl kıyaslayabilir? Bu pazarda elindeki terazi yetersiz kalır.

²⁰⁷ Ariflerin meclisinde taş gibi duran kimseyi felek, cefa sapanıyla her yana atar.

²⁰⁸ Bir güzel, uşşak makamında nevâya başladı. Saz çalarken kendi doğruluğunu terennüm eder.

Koned seyr-i maḳāmāt-i cemāl-i yār der perde
Kesī der pencgāh-i omr ḳad ḳun ḳeng mī dāred²⁰⁹

Ferīdī mī tevāned peyrevī bā Cāmī yā Şā'ib
Velī ez gerdiş-i gerdūn dilem pes zeng mī dāred²¹⁰

29

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Ḳalmadı faẓl u ma' rifete zerre i' tidād
Her ḳanda olsa şūḫ-ı çeşm añā i' timād

Şavt-ı revāc-ı ma' rifeti kesdi ' āḳibet
Kālā-yı faẓla neyledi gör serme-i kesād

Ḳalmadı bu zamānda şalāḫın nişānesi
Gün güne füzūn olmadadur şūret-i fesād

Seyl-i mezālīm ile olur ḫānesi ḫarāb
Her siflekār kim ola dā'im sitem ' imād

Bī-gāne tarz añlarum ol māh-peykeri
Mīhr āşinālīgın idemem bir nefesde yād

²⁰⁹ Ömrün pencgāhında boyunu çeng haline getiren kimse, yārın cemal makamlarını seyr eder.

²¹⁰ Ferīdī, Cāmī ve Sāib'in izinden gidebilir. Fakat feleğin dönüşünden dolayı gönlümün sesi çok çıkıyor..

29. vr. 8a

İşrâb itme sırruñ o divâne-meşrebe
Bilmez rumûz-ı ʿ aşkı dil-i hayret iʿ tiyâd

Tevfik-i Hâk olursa Ferîdî saña silâh
Olmaz hevâ-yı nefse uyup da zene sedâd

30 (Farsça)

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Haşş der dil-firîbî nuşhe-i mekr u fusûn bâşed
ʿ Abîr-i gîsûyeş fihrist-i evrâk-ı cunûn bâşed²¹¹

Ez bes h̄âbîde est âhû-yi çeşmâneş be-kuhl-i nâz
Ne-mî-âyed ferâ goftâr-i ferzâ der sukûn bâşed²¹²

Zi-yâd-ı dil-nevâzî gönçe-i tabʿ -i me-râ negşûd
Naşîbem ez nehâr ân teng-dil hûn-i derûn bâşed²¹³

Zi-bisyârî-yi esbâb-i cihân nebved ser-efrâzî
Çu ber-gerded fuzûn şâh-i direhtân ser-nigûn bâşed²¹⁴

Be-ğayr-i cins nebved ulfetî coz derd-i cân fersây
Cehed z'âteş sipend ez tabʿ ü Tûr-i sukûn bâşed²¹⁵

30. vr. 8a-8b

²¹¹ Yüz çizgisi, gönül çelmede hile ve füsün muskası gibidir. Saçlarının güzel kokusu, delilik evrakının fihristidir.

²¹² Gözlerinin ceylanı, naz sürmesi içinde o kadar çok uyumuş ki dile gelmez, suskun kalır.

²¹³ Gönül almak için beni hatırlayıp da yaradılış goncamın açılmasını sağlamadı. O kasvetli günden nasibim içdeki kandır.

²¹⁴ Dünya malının fazlalığından övünç duymak olmaz. Ağaçların dalları çoğaldıkça ağacın başı aşağı eğilir.

Maḥabbet sehl sâzed kârḥâ-yi saḥt muşkil râ
 Bebîn pervâne der sûzeş be-cân raġbet-numûn bâşed²¹⁶

31 (Farsça)

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Be-gird-i yâr âh [u] nâle âġâzem nemî-gerded
 Ki tâ âzurde-i şehbâz [pervâzem] ne-mî-gerded²¹⁷

Çunân âmiḥt yâd-i la' l-i şîrîneş be-bâl-i men
 Nefes yek dem be-fikr-i ġayr demsâzem nemî-gerded²¹⁸

Zi-bes ez gerd-i kulfet geşt deşt-i dehr pur zulmet
 Be-kûh-i ġam konem ger nâle âvâzem nemî-gerded²¹⁹

Be-dâm-i ġam bemâned rişte ber-bâdî besî ḥayret
 Her ân kû der hevâ-yi ' işve pervâzem nemî-gerded²²⁰

Nefes ez merdum u ez dil gorîzed zîr u bâlâ tâ
 Beyâbed ġuşe- zâde hemdem-i râzem ne-mî-gerded²²¹

²¹⁵ Kendi cinsinden olmayanla, canı örseleyen dertten başka ülfet olmaz. Üzerlik, sükûnette Tur dağı gibi olsa da tabiatından dolayı ateşten sıçrayıp kaçar.

²¹⁶ Muhabbet, çok zor işleri kolay hale getirir. Kelebek, yanmaya candan raġbet eder. 31. vr. 8b

²¹⁷ Yarın etrafında ah edip inlemeye başlayamam. Bende şah doğanın yarası oldukça uçamam.

²¹⁸ Onun tatlı dudağının hatırası kanadıyla öyle içli dışlı oldu ki bir an bile başkasını düşünerek nefes alamam.

²¹⁹ Külfet tozunun çokluğundan dolayı felek ovası kapkaranlık oldu. Gam dağına karşı inlesem sesim çıkmaz.

²²⁰ Çok şaşırtıcıdır ki can ipi gam tuzağıyla havada kalır. İşve hevasının her an uçmaya gücü kalmadı.

32 (Farsça)

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Herki bunyād-nih-i mihr-i mucennes bāşed

Hāne-i ' işret-i ū saht mu 'esses bāşed²²²

Şeved erbāb-ı himem kīse pur ez-nağd-ı huner

Z'ān sebeb kesi nehī merd mukebbes bāşed²²³

Merd-i dānā nezened lāf-ı huner-perdāzī

Hūd furūşī ber-i ān surme-i aḥres bāşed²²⁴

Mīşeved ğavṭa-hor-i baḥr-i elem çun māhī

Ān ki der çārsū-yı fazl mufelles bāşed²²⁵

Herki ḥ'āhed ki resāned behedef nāvek-i kām

Mī-keşed cevr-i kemān-dār u muḳavves bāşed²²⁶

Lerze-nāk ez-ğam-ı sermā-yı ḥacālet ne-şeved

Anki bā cāme-i ' irfān mulebbes bāşed²²⁷

²²¹ Nefes, insanlardan ve gönülden bir yukarı bir aşağı kaçır. Bir köşeyi bulur ve sırrına ortak olmaz.

32. vr. 8b-9a

²²² Yeni bir sevgi evinin temelini atar, iştret evini yapar; kurucu odur..

²²³ Himmet sahiplerinin kesesi hüner sikkesiyle doludur. Bu nedenle akıllılar onlardan bol bol istesin.

²²⁴ Bilgili kişi, nahvetli olduğu için böbürlenmez. Onun katında böbürlenme, değersiz bir sürmedir.

²²⁵ Fazilet çarşısında müflis olan kimse balık gibi elem denizine dalar.

²²⁶ Arzu okunu hedefe ulaşmak isteyen, okçunun cevrini çeker ve [yay gibi] kavisli olur.

²²⁷ İrfan elbisesini giymiş kimse, utanç soğuğu yüzünden üşüyüp titremez.

Netevān kerd nihān sūziş-i ʿ ıŝk ender dil

Pūşiş-i ĩn yem-i āteşçinĳn ħes bāşed²²⁸

Der-fezā-yı seher ez-derd-i dilefken feryād

Nāle ez-kūh-ı emel peyk-i fiğān-res bāşed²²⁹

33

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Beni rüsvāy-ı ʿ aşkdan tār iden tedbīrden feryād

Nihānĳ sĳrrumĳ iẓhār iden taʿbīrden feryād

Çü teʿşĳr eylemez dil-dāra feryād ü fiğān ey dil

Cefā küncinde āh ü zār-ı bĳ- teʿşĳrden feryād

Seni mecnūn-şĳfat itdĳ muğayyed ẓurra-i leylĳ

Beyābān-ı²³⁰ hevāda giysū-yı zencĳrden feryād

Ĥabĳb-ı nev-cüvānĳn olma cevrenden dil-āzürde

Egerçi niçe mihr iderse baĥt-ı pĳrden feryād

Ferĳdĳ yāra teʿşĳr eylemez āh-ı seĥer-gāhuñ

Ne ĥāşıl gĳryeden feryād-ı ʿ ālem-gĳrden feryād

²²⁸ Aşk yanışını gönülde saklamak mümkün değıldir. Bu ateş denizinin örtüsü böyle çalı çırpıdır.

²²⁹ Seher vaktinde gönül derdiyle feryat et, emel değerinden gelen inleyiş, imdada yetişen bir elçidir.

33. vr. 9a

²³⁰ Metinde "beyān-ı" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

34

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Eyledi zārda bülbül dil-i nālāne ḥased

Her seḥer vaḳti olan nāle vü efgāne ḥased

Āteş-i 'aşkı ile oldı o tarz üzre enīs

Kim ider murğ-ı semendür dil-i sūzāne ḥased

Rūyımı gördi meger kim ider izhār-i cemāl

Pertev-i ḥüsni şalup mihr-i dıraḥşāne ḥased

Rāh-ı 'aşkında tek u pūyımı gördi anuñ

Düşdi pūyende olan künbed-i gerdāne ḥased

Ġamzesi tīrini aġyāra eger atsa o yār

Hedef-i sīnem ider nāvek-i müjgāne ḥased

Pāyına serv ü ḳadın eşk nişār itdügine

Cūylar eylediler dīde-i giryāne ḥased

Gördi²³¹ eş'ār-ı Ferīdī'yi lebi vaşfındaDüşdi mecmū' a-ı Selmān²³² ile Seḥbān'a²³³ ḥased

34. vr. 9a-9b

²³¹ Metinde "Göri" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.²³² Selman-ı Savecî; (1309-.1376) diye bilinen ünlü İran şairi olup kasideleriyle ünlüdür. Şairler kendilerini Selmān-ı Savecî'ye benzetmeyi adet edinmişlerdir. Özellikle kasidelerin fahiye bölümlerinde adı geçer.(İskender Pala, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, L&M Yay., İst. 2003, s. 411).²³³ Seḥban Vā'il veya Seḥban Bin Vā'il; fasahat ve belağatta ismi darb-i mesel hükmüne geçmiş evlād-ı Arapdan bir zat olup Harune'l-Raşid zamanında yaşamıştır. (Şemsettin Sami, Kamusul-Alam, Kaşgar Neşriyat, Ank. 1996, 4. C., s. 2039)

35

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

Viridi o deñlü ṭab' -1 revācı içün fesād

Şavṭ-1 kemāli kesdi hemān sürme-i kesād

Bir ' aşra geldi zümre-i erbāb-1 ma' rifet

Engürveş şıķılmaķ añā meşreb ü nijād

Her biri oldu kec-revişin fikr-i izṭırāb

Sedd eyledi o ṭarz ile āsāyiş-i sedād

Oldı ziyāde maṭla' inuñ zīb ğuşşası

Güyā ki şı' r ḫālleri ğammıla müstezād

Bī-gāne luṭf künc-i ğamıdur o mehveşin

Geh geh iderse n'ola Ferīdī nizārı yād

36

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

Görmedüm ' ālemde ğamdan özge bir ūlfet nejād

İtme hercāyī neşāṭın ğülmesine i' timād

Reh-rev-i kām olsa dil bī-gāne vādī gösterür

Āşınālıķ ṭarzın itmeme baḫtımñ bir kerre yād

Ehl-i dil ʔālīʕ leriyle ʕ ālem-i ervāḥda
Püşt-i pā püşt oldığından birbirine yok ʕ imād

Olmadı terkīb-bend-i neşʕ e-i şādī gönül
Maḥlaʕ -ı beyt-i emel terciʕ -i ğamla müstezād

Nev-cefā vazʕ ın ıomaz elden hezār āzār ile
Bilmezem ehl-i dile gerdün neden düşmen-nihād

Sağ esen bād-ı şabā olsun egerçi bir nefes
Ġonce-i ünniyyeye olmadı bādiʕ -i küşād

Ḥüşe-çīnīʕ -i taḥammüldür Ferīdī şaʕ b u ter
Viridi ālām-ı pey-ā-pey ḥırmen-i şabrı be-bād

37

Mefʕ ūlü/ Fāʕ ilātü/ Mefāʕ ilü/ Fāʕ ilün

Ol dem cefā-yı yār ü cevri-i raḳībe ḥursend
Tiryākīʕ -i hevāya birdür çü zehrile ıand

Vaḥşet-fezādur ancak ıavl-i naşīḥat-ālūd
Dil refte mübtelāya beyhūde kār der-bend

Bezm-i nevāya vaşluñ ʕ uşşāka pīş-rev kim
Naḳz-ı sipāh-ı ḥüzne ıarb-ı fetihde ser-bend

Revnağ-dih-i bahādur eşküm bütāna gūyā
K'eyler beni hemīşe giryān her şeker-ḡand

Dil-gīr-i baḡr-ı fūrḡat olma Ferīdī zāra
İtmince āşināyīyı olmaz kenāra bend

38

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Çü atdı bende-i zāra o meh revān kāğıd
İrişdi mürde-tene gūyiyā revān kāğıd

Su 'āl-i ḡāḡır-ı maḡzūn idüp ḡaber virdi
Velik itmedi ḡāl-i dili beyān kāğıd

Kelām-ı yāri ser-ā-ser çü eyledi teblīğ
İderse añā sezā cānı ger mekān kāğıd

Sevād-ı çeşmi bere tek döküp olur ḡam ü piç
Müfāriḡ-ı İrem oldı çü nā-tevān kāğıd

Ferīdī Oldı ser-efrāz-ı kām-rānı anuñ
Çü atdı bende-i zāra o meh revān kāğıd

39

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

‘Anber egerçi zūlf-i dil-ārāya bū şatar

Meclisden öyle tarz ile gör kim ne tiz tutar

Nāzük gücendi dil-bere gül oldı pāy-māl

‘Ādet budur ki tiz biten böyle tiz yiter

Şahñ-ı çemende lāle’i gör dāğ u dāğdur

Sevdā-yı hāl-i yār ile benden dağı beter

Hağ geldi rūy-ı yāra dağı ‘aşq-bāzsın

Şakçalı bitdi bu oyunun ey gönül yeter

Geh fūrķate atup geh alur destine anı

Bilmem neden dilüm o perī çok atar dutar

Şādān olam diyü ne virürsin gönül aña

Miñnetden özgeke bāğ-ı fenāda ne beter

Eyler Ferīdī halı murād atın ūrküdür

O kim hevā-yı cāhı murādātına kıatar

40

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilünEl-ḥazer dest-i dırāz-ı ṭama^c -ı cāh beter

Kūteh it kışşasını olmayasın tā ebter

° Aql-ı kül gelse cihān ḥalkı[nı] te'dīb için

Āteş-i ṭūr-ı ḥısān anı ider ḥākister

° Ömr-i gül-nārı kirāsına virir dünyānın

Yine mevtā ne sanur mesken-i eşnāf-ı beşer

Keder-ālūd-ı fenā eyleyicek insānı

Nem şafā görmez eger dünyede biñ yılda yaşar

Olmasun herkese mağrūr idüp ünsiyyeti kaṭ^c

Kim ki isterse Ferīdī ola bihter mihter

41

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Şahrāya piyāde ne gidersün ṭurur aḡyār

Bin eşege ata irişince meşeli var

Miḥnetde kuşatdı bize gönline silāhı

O naqş-ı levendāneyi yār itdi dile kār

40. vr. 10b

41. vr. 10b-11a

Bir demde görünmez nazarumda budur inşâf
Hecrinde neler gördi begüm dîde-i hûn-bâr

İtsem de taşavvur ferahı zâhir olur ğam
Tev' em mi elemle dil-i rencîde vü naçâr

Çek bâr-ı ğam ü cevri-i firāvânı Ferîdî
Meyl itme bütâna dimedüm mi saña her bâr

42

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Dûd-ı âhum ' aşk destârına hoş sünbüllenür
Şahn-ı ' âlem eşk-i hünînüm ile gül güllenür

N'ola Hayder tek idersem leşker-i cevri hücüm
Tevsen-i tab' um fezâ-yı ' aşkda dil-dârlanur

Sâķî-i gerdün şerâb-ı rāhatı dök hāke kim
Cām-ı āġuşumda hûn-âb-ı sirişküm müllenür

Olmadı gül-çîn vaşl-ı cāna bir lahza-ı āh
Niçe demdür kûşe-i hicrānda dil bülbüllenür

N'eylesün dehrüñ Ferîdî gülşen-i hālet-dihin
Gülsitān-ı sīnesinde dāġ-ı nevler güllenür

43

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Dīdār-ı rehā-yāfte h'āhişlerindür

Āşār-ı meserret hele hoş-ı işlerindür

Şaṭranc-ı maḥabbetde olur şāh-ı şafā māt

Bu esb-i sebük-seyr cefā-kīşlerindür

Cānānenüñ aġyār derinde ne gezersin

Kim vaşl-ı şifā-ḥānesi dil-rīşlerindür

Nāvekleri sīneñde açar revzene-i luṭf

Teng olma bu devlet-ger endīşlerindür ²³⁴

Geldükde ḥaṭṭı oldı Ferīdī'ye vefākār

Ḳānūn bu ki ḥırmen soñı dervīşlerindür

44

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ne gider bu pūte ḥırş içre dil-süz güdāzişler

Seni her ḳālība ifrāġ ider envā' -ı h'āhişler

İtā' aṭde tekāsül eyledüñ ' işyānda çapüklük

Ṭarīḳ-i Ḥaḳda tā key ola bu āşüb sūzişler

43. vr. 11a

²³⁴ Mısradan vezin ve anlam çıkaramadık.

44. vr. 11a-11b

Uyup nefse resūlin ŧer'ini terk eyledūñ hayfā
 Uyar mı saña bī-çāre bu aḥvāl-i müŧevviŧler²³⁵

Diler rū-māl ola bāb-ı refi'ü'l-ķadrine gerdūn
 Degül bārān ğarķ-rīz oldu göm gök itdi kūŧiŧler

Neŧāñından yarıldı bağrı kim buldı aña nāzır
 Olunca sūyine māhın iŧāretler nümāyiŧler

Ķalur ḥayretde maḥŧer ehli keŧf olursa 'iŧyānum
 Ḥudāyā senden olmayınca ğufrān ile kūŧiŧler

Hidāyet menziline reh-ber it tevfiķ ü iḥsānuñ
 'İnāyet olmasa o köhne-düşmen Ķullara n'iŧler

Ferīdī 'āŧiye itsün ŧefā' at seyyid-i muḥtār
 O dem kim mücrimāne bezl olur feyz ü nevāziŧler

45

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Reh-güzāruñda niçe dil-dāde raḥt-efkendedür
 N'eylesünler çün devā-yı derd-mendān sendedür

Rūŧenāyī-i viŧāl ağyāra hicrān 'āŧıķa
 ŧem' ü nūr u bezmdür pervāneye sūzendedür

²³⁵ Metinde "mehveŧler" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu ŧekilde okuduk.
 45. vr. 11b

Cā-be-cā sīnemde dāğ-ı gül-şıfat gülşen-nümā
Murg-ı dil ender kafes bir bülbül-i gūyendedür

Āsmān-ı ‘aşka olsa aḥterinüñ nüh ğumam²³⁶
Dil-giriftār olduğum dil-ber meh-i tābendedür

Bu revā mı āstānuñdan Ferīdī dūr ola
Bir qađīmī çāker ü fermān-pezir u bendedür

46

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Ḥ‘ān-ı ḥūn baş eylemekde mā-ḥazar i‘ lāmlıdır
Mīzbān-ı dil elem mihmānına ikrāmlıdır

Sīne-i ‘uşşākı gerçi tūr-i müjgānı açar
Ġamze-i şemşiri fetḥ-i mülk-i dilde nāmlıdır

Dāne-i ḥāl-i ruḥıdır ḥabbetü’s-sevdā nişān²³⁷
Mülk-i Rūm içire sākin līk aşlı Şāmlıdır

Kām-yāb ol gelmedin ḥatt-ı ğubārı rüy-ı yār
Bu teğāfül tā-bekey dil ki gün aḥşāmlıdır

Rām olur aġyāra rem-ḥū dil-ber āḥir neylesün
Ey Ferīdī bir qažādur o da kim ibrāmlıdır

²³⁶ Metinde "ġam" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

46. vr. 11b-12a

²³⁷ Metinde "nişānı" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

47

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bülbül olmaz baña hem-tâ bu hevâda n'ister

O gülistân-ı vaṭandur benem âteş-pister

Dolanur künbed-i gerdâni dem-â-dem ḥurşîd

Gördi ruḥsâre-i cānâna ne ḥayret-güster

Ehl-i dil olmamak olmaz aña nālân bülbül

Gül-i rûy-ı semene gülşene nisbet bes ter

Lâ-cerem kûy-ı vişâle irişürsün bir gün

Himmat esbüne bu 'arşada cevelân göster

Maṭbah-ı mihre Ferîdî çü ḳadem ne olduñ

Göre kim söyle ki gönlüñ nenüñ aşm ister

48

Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilün

Eyleriken çîn-i zülfinden güzâr

Ġâlibâ dil itdi sevdâsın şikâr

Ḥayret-âlûd eylemez mi 'âḳılı

Çün semender nâr mesken zülf-i târ

47. vr. 12a

48. vr. 12a-12b

Mā'il-i ' uşşāḳdur ḥübān gele
 Vech-i revnaḳdur biñ olursa hezār

Ey Ferīdī gülsitān-ı kūyına
 Nāle-āhenk ol da bülbül-vār var

49

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Zehī vaḥdet ki ' ayş ü nüş-ı bezmi dā'imā artar
 Zehī ' uzlet ki dā'im anda taḳsīm-i nevā artar

Zehī merd-i Hudā peşmīne-puş ü ḳāni'-i behre
 Ḳıyās itse serv ḳadde eger tāt u ḳabā artar

Küdūret-dārdur ḥaşmet tecerrüd kāse çün ey dil
 Mücerred rāh-rev ol her nefesde biñ şafā artar

Ḳanā' at reh-rev ol süy-ı merāma vuşlat istersen
 Celāl ü cāha peyder olma kim derd ü belā artar

' Alil olmaḳ neden āmāl-i dehr-i sifle-perverle
 Ki ma' lül oldıgınca ' illet ü renc ü ' anā artar

Ṭabīb-i ' aḳldan al terk-i meyl-i manşıb-ı çarḫı
 Devā çü ḥastaya bu nüş-ı dārūdan şifā artar

Ferīdī böyledür k̄anūn-ı ʿ aşk-engīzī-i devrān
Vefā-kām oldıgınca ʿ āşık-ı zāra cefā artar

50

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

Cā-be-cā h̄āl-i siych kim berzaḡ-ı gül-gündür
Muşhaf-ı h̄üsnini tefsīr itmege me ʿzündür

Ḳıṭʿ a-i cāndur ḡaṭṭ u laʿ li ile ebrū-yı yār
Rūḡ iʿ ṭā itmede birbirine merhündür

Dost itdikce cefā dil-dādeñi efzūn olur
Her nigāhı ḡışm muʿ tādı ʿ atā mazmündür

Geşṭ ider kūyın seher-gāhān şabā ben zā ʿirūñ
Ġālibā sen serv-ḡadd ü gül-ruḡa meftündür

H̄āl-i ʿ aşkı sor Ferīdīʾden ne Leylī-ḡahden
Ānı bilmek ḡanda bilmez kendüsin Mecnündür

51

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

Bāḡbān ne gülşenin ḡalkā ne virdin gösterür
Sen gülin kūy-ı hevāsı reh-neverdin gösterür

Girdbād-ı deştdür sanma felek i' lām için
Bu hevâda gitdi mecnûn diyü gerdin gösterür

Ġālibā olmağ diler şihhat-cüdâ-yı rûzgār
Merdüm-i bî-derde her kim şekl-i derdin gösterür

Görmedüñ vaşlın velî gördüñ raķibe hecrini
Böyledür geh çarḫ germin gāh serdin gösterür

Devlet-i ' aşkuñ Ferīdī'yi tuvān-ger eyledi
Ol sebebden eşk-i sīm ü rüy-ı zerdin gösterür

52

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ḥātırda kim ki cāh-ı fenāya maḫal virür
Şad gūne cāna renciş-i ṫül-ı emel virür

Maḫşūr fürķat'oldı revānum ṫavāf için
Kūy-ı nigāra nāliş ile dil bedel virür

Yüz virme şüret uğrısı āyīneye şaķın
Cāsüsdur memālik-i ḫüsne ḫalel virür

Bilmez seni velî ṫutar aġyār destini
Ol dil-ber-i ġalaṫ kereme böyle el virür

Mey-ḥāneci alur mı ğazel dir iken añā
Durmaz o çeşm-i meste Ferīdī ğazel virür

53

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Güft ü gūy-1 murġ-1 dilhā dāne-i ḥāliyyedür
Vaşf-1 zülf-i ' anber-āsā nükte-i ḥāliyyedür

Düşme kayddur kenāra dil-bere bī-sīm ü zer
Dest ber-dāde berāt-1 maṭlabı māliyyedür

Reng-i rūyı nev-^c arūs-1 dehr olma dil-girift
Şüher-i dil-dādesi şaydında av āliyyedür

Olmadı ḥālet-baḥşı ḥüsni oldıķça vü zār²³⁸
Dem-be-dem luṭf u behā ol şūḥa irsāliyyedür

Arşa-1 Bağdād-1 bezme geldi şem^c -i surḥ-serr
Cünd ü nuşret reh-beri miķrāz-i iķbāliyyedür

Mihr-i rūyı küfr-i zülfinde nümāyān olduġı
Ceyş-i İslāma ḥaķīķatde zafer māliyyedür

Bār-dāne itmesün taḥmīl-i minnet^c āşıķa
Zāhidūñ zühd ü riyā-endüdü ḥammāliyyedür

53. vr. 13a-13b

²³⁸ Beyitten vezin ve anlam çıkaramadık.

‘Āmil-i zī-ḥāle ḥubb-ı cāh ü devlet ḥātırı
 ayd-ı zāyid bil ki fāsıd cümle-i ḥāliyyedür

Vir diye maşad revā nādān yosa ḥāşılı
 Ḥāhiş-i ṭab‘-ı fāzā ‘il-perver ihmāliyyedür

İtmedüm bŷy-ı vefā şemm ey Ferīdī dehrde
 Söylenen ḥāl-i ḥaıat şimdilik āliyyedür

54

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

Görünmez oldu feraḥ şimdi özge ‘ālem var
 Ne sŷya dīde-fiken olsañ anda bir am var

Şıar bu aşr-ı dili kim ḥayāl-i bī-behre
 Füzŷn naşīb olur kimde kim şabā kem var

Olur hemīşe kederdür elümle hem dirhem
 Dilinde her kişi kim naş-ı meyl-i dirhem var

İder başiret-i nādānı gör resim-i kemāl
 Zümŷrŷd ire hemān ef iye semm var

Dökŷldi pāyına ḥŷn-āb-ı eş-i dīdelerŷm
 Bilinmedŷk saña ey gŷl-beden bu dem nem var

Devā-yı derd-i dil ancak leb-i dil-ārādur
Budur da tecrübe olmuşdur anda emsem var

Ferīdī zār dili eylesün kime ibrāz
Reh-i vefāda ne hem-reh ne yār-i hem-dem var

55

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ne ğamdan inķibāz ü ne keremden inbisāṭ ister
Bu menzilgehde ancak rāhiyāne iḥṭiyāṭ ister

Me'ālī aṣl-ı 'ārī nā-murād devr-i gerdūndur
Cihānda kāmran olmaḵ edānī iḥṭilāṭ ister

Bu ser-ḥadd-i 'anāda leṣker-i ğamdan rehā-yābī
Ferāĝ-ı ḥāṭır ile ṣıve-i ḥayl-i ribāt ister

Esāfil zümresinde itme a' lā ḳadrūñi sāfil
Ṣerāfet silk-i erbāb-ı kemāle inḥirāṭ ister

Cefā vü mihri yeksāndur terāzū-yı niĝāhumda
Göñül bir nev' ile ol meh-cebīne irṭibāṭ ister

Bülend-himmet ü 'ālī-neseb eyler mi meyl-i cāh
Cihānuñ irtifā' -ı manṣıbnca inḥiṭāṭ ister

Girer mi dest-i mülke rişte-i ma' nā bu ğamlarla
Ferāyid intizāmı ey Ferīdī çok neşā' ister

56

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bahār irdi gönül şimdengerü faşl-ı tena' umdur
Ħamūşāne nedür tavr-ı ' acceb bāb-ı tekellümdür

Zamān itdi iķāle müşterī bir deyn zemistāna
Olan dād ü sited el 'ān teslīm ü tesellümdür

Olurken birbiriyle germ-ülfet dehr iķrāsı
' Abūsāne hevānın şūreti bārid ta' azzumdur

Egerçi lerze-nāk serdi aķzān-ı hicirānsın
Dem-i vaşl irdi bu girye nedür ğāh tebessümdür

Burup boynın benefşe hem olup sünbül perīşān-ķāl
Bahāra dest-i berdinden şitānın ħoş tekellümdür

Şabā ' uşşāķadur dil-beste-i şād feraķ-baķşı
Nevā ķānūn-ı muķrib nağmesi şādī terennümdür

Egerçi berf-bārān-ı kühenden dil perīşānam
Ferīdī umdığum Ħaķdan hemān cem' -i teraķķümdür

57

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dilin peygüle-i vaḥdet şafā-baḥş-ı merāmıdur

Anuñçün ülfet-i 'ālem keder-dād-ı devā mıdur

Fenā mey-ḥānesinde olma ser-mest-i mey-i şehvet

Reh-i hüşyārı қағ' eyles o yāğī bir ḥarāmıdür

Bulur mı cüst ü cū-yı cāh iden ğāfil²³⁹

Periṣān-ṭavr iden anı hemān fikr-i nizāmıdür

Nemā imā olur mı mezra' -ı 'ārif bu demlerde

Sipih-r-i ma' rifetde zāhir olan ğam ğamāmıdür

Şu kim şadr-ı ḳanā' atda sa' ādetle olur ḥ'āce

Ferīdī pādişāh-ı salṭanat anuñ ğulāmıdur

58

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Hem-sāye cevruñ ile gönül ḥāne ḥānedür

Ammā nigāh-ı hoşbār-ı ğāfilānedür

Baḳmaz gönül cihāna ruḥuñ eyles ārzü

Meyl-i hezār-ı nağme-serā ğülsitānedür

57. vr. 14b

²³⁹ Burada kelime eksiktir.

58. vr. 15a

Yoğdur dehān-ı yārda bir zerrece maḳāl
Bu ḳıl ü ḳāl cümle hemān mū-miyānedür

‘İşve ḳarīb-i cilve-i ḫayret-fezāları
Mekr ü füsün degül de hele söyle yā nedür

Olmaz Ferīdī k’eyliyesin anı ins-ḫūy
Dil-dāde olduḡuñ çelebüm vaḫşiyānedür

59

Fe’ ilātün/ Fe’ ilātün/ Fe’ ilātün/ Fe’ ilün

Ol perī-çehreye şehnāz dinilmez ne dinür
Dil-rubālıḳda fiten-sāz dinilmez ne dinür

Alur āsāyiş-i ‘uşşāḳı tegāfül-beste
Çeşm-i yāra ṫarab-āḡāz dinilmez ne dinür

‘Andelībān ile dem-sāz seher-gāhında
Dil-i zārānlara hem-rāz dinilmez ne dinür

Sırr-ı ‘aşḳı iden ifşā-yı cihān el-ḫaḳ odur
Ġamze-i nāzına ḡammāz dinilmez ne dinür

Nāvek-i luṫfını kim eylemez ebrū-yı kemān
Aña ey dil kerem ibrāz dinilmez ne dinür

Ser-fürü eyler aña olsa hıramân-‘ ar‘ ar
 Serv-ğaddine ser-efrâz dinilmez ne dinür

Nükte-sencân-ı suhan içre Ferîdî-zâra
 Şâ‘ ir-i mu‘ cize-perdâz dinilmez ne dinür

60

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

Âh derd-i fūrğate dermân bilür bilmezlenür
 Hoş tabībüm hikmet-i Loğmân bilür bilmezlenür

Bî-revân ile niçe dil-dâdesin çiyner lebin
 La‘ lini üftâdegâna cân bilür bilmezlenür

Eylemez ağıyâr-ı bed-girdâra bir kez meyl-i mihr
 O melek-ğū da anı şeytân bilür bilmezlenür

Leşker-i cevri ile şeb-ğūn tarz-ı ğâret-dâr ile
 Mülk-i şabr u rāhatum vîrân bilür bilmezlenür

Yandugūn ma‘ lūmıdur ey dil meh-i âlüftedür
 Âteş-i hicrânını sūzân bilür bilmezlenür

Giryeden oldıķca ħandân olur ol seng-dil
 Eşküni ey çeşm-i ter tūfân bilür bilmezlenür

Kūşe-i ğamda sirişk ü āh-ı dūd-ālūdumı
Kimi üftān kimi hīzān bilür bilmezlenür

Vādi^ç-i raġbet-nümündür dil-berīne vaġseti
^ç Āşık-ı āşüftesin ħayrān bilür bilmezlenür

Ey Ferīdī nāliş-i pey-der-peyün beyhüdedür
Kām-ı ħāl i^ç lām dise cānān bilür bilmezlenür

61

Mef^ç ülü/ Fā^ç ilätü/ Mefā^ç ilü/ Fā^ç ilün

Azm-i gedā vü şāh egerçi hidāyedür
Tevfik ü feyz aña ^ç ināye nihāyedür

Teslīm-dāde olmalıdır her ʾumūrda
Feth-i Qadīrde bu qadarca kifāyedür

Rāh-ı sülükda saña kāfi tevekkülün
Ĥāvī-i mecma^ç -ı kerem-i Ĥaġ viķāyedür

Bed-aşla iftiĥār yiter fazl u ma^ç rifet
Sifle-nijāda böyle şıfat turfe-māyedür

Şerm ü ĥicābuñı kim alur kim şatar göñül
Raġbet bu laĥz bī-edeb ü bī-ĥayāyadur

Enīs-i insden uşanup dilleri tamām
Mevtānın ārzūsı daḡı inzivāyedür

Ḳaşd-ı Ferīdī kesb-i rızāsıdur ol mehin
Ne mihr ü cevredür ne cefā vü vefāyadur

62

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bezm-i 'aşḡ içre olam vālih ü ḡayrān niçe bir
Bī-ḡaber ḡāl-i dilümden daḡı cānān niçe bir

'Āşikārā ḡılmasun bendeñe vaḡşetle nigāḡ
Bezm ü ülfet idesün ḡayr ile pinhān niçe bir

Serv-ḡadd 'āşıḡ-ı nālānuñı ḡandān eyle
Reh-i 'aşḡında ola dīdesi giryān niçe bir

Behr nādān ola cem'iyet-i dānā-yı zamān
Zülf-i dil-ber gibi her demde perīşān niçe bir

Eyleme ḡül be-şüküfte-i Ferīdī kāmın
Bāḡ-ı ḡüsnünde ola bülbül-i nālān niçe bir

63

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Derd-mende devā nigāhuñdur

Mürdeye cān-fezā nigāhuñdur

Şayd-ı ihsān olur gönül ammā

Hışmile dil-rübā nigāhuñdur

Bāğ-ı hüsnünde kalbi çün bülbül

Eyleyen hoş-ārā nigāhuñdur

Özin itmiş vefāya bī-gāne

LİK cevri āşinā nigāhuñdur

Ġayra bakmaz Ferīdī-i dil-gīr

Mağşad-ı mübtelā nigāhuñdur

64

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Üftādeleri ruḳ' a-ı cānāna şunarlar

Merhem dileyüp dergeh-i Loḳmāna şunarlar

Gördükde ruḥın cān be-kef olup anı ' uşşāḳ

Pervāne-şıfat şem' -i şebistāne şunarlar

Ferhādılığūñ bildi çü Şīrīn-dehān-ı dil
Pes cevr ü elem-tişelerin cāna şunarlar

Meyl eyleme gel giysū-yı küfrine bütānuñ
Tārāc-ı dil idüp eli īmāna şunarlar

Bir nīm-nigeh eylemez ol māh Ferīdī
Pes bendeleri ruḳ^ç aların yāna şunarlar

65

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Siyeh hāli ki rüy-ı āteř-i dil-berde peydādur
Şanursın Hindū-yı āteř-perest īmāna īmādur

Ḳad-ı dil-cüyına bağlandı diller oldılar hayrān
Hemānā ḳāmet-i dil-dār naḥl-ı cezbe-efzādur

Sirişke sā 'ilüm gördükde sengīn-dil olur ġāyet
O kāfir mācerā ġadr āřinā vü cevr-i sīmādur

Nifāḳ ehli zamānda nāfıḳ u iḥlāř kāsīd[dür]
Ulü'l-elbāb fikrinde bu ḥāletler hüveydādur

Benem tek o daḥı baḥt-ı siyehden nāleler eyler
Kitābında řarīr-i ḥāme şanma derd-i efnādur

Virür mi kâmilâna nâkışân nevbet bu demlerde
Muḳaddem-kâr bâ-nevbet idi özge temâşâdur

Ferîdî niçe feryâd itmesün baht-ı nigûnından
Felek ğaddâr dil-ber pür-cefâ dil hayret-efzâdur

66

Mef' ûlü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Âh-ı dil ile şafḫa-ı devrân ḳaralanur
Âh itmedükce serv-i semen-ber cüdâlanur

Bülbül benüm tek olmasa ḫayrân-ı ğonce-fem
Şubḫ u mesâ elem-zede niçün şadâlanur

Sâ' il disem sezâ dil-i zâr²⁴⁰ ü nizâruma
Her dil-rübâyı görse rehinde gedâlanur

Ey tîre-dil cemâl-i dil-ârâyı manḫar it
Mir 'ât-ı ḳalb rûy-ı cinândan şafâlanur

Erzân iken Ferîdî vişâli o meh-vesḫ[üñ]
Vir naḳd-ı 'ömri gide gide çok bahâlanur

66. vr. 16b-17a

²⁴⁰ Metinde "dil ü zâr " biçiminde yazılıdır. Anlam gereği bu şekilde okuduk.

67

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Cānuñı sıçmağda²⁴¹ bağlanmış miyānına kemer

Ġāfil olma bu şıçılmağdan ħazer eyle ħazer

Rūz u şeb yüz kızdırup devr-i sipihr itmekdedür

Olmağ ister rūy-māl-i dergehün mihr ü kamer

° Aşğ taħrīr eylemiş aña gönüllü manşıbın

Mülk-i tende dil qarār itmez ider her dem sefer

Zāt nefret mūrışinden ol ħadar āzürde-dil

İstemez ağyār zıkrin görmeden ħaṭ' un-nağar

Mihribān añlardum evvel ol perī-peyker mehi

Ey Ferīdī bilmedüm kim mekr imiş țarız meger

68

Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün

Olmağ dilerseñ kāmran zinhār olma perde der

Bu vechden yerde yüzi mihri dolanur der-be-der

İsterseñ ola cilve-ger anda cemāl-i dil-rübā

İt mā-sivāsını [anuñ] dil ħānmān[ın]dan beter

67. vr. 17a

²⁴¹ Metinde "sıçmağdan" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

68. vr. 17a-17b

Her āyine bulur tekeddür ayna-yı ruhsâr-ı yâr
 Her laḥza şâfidür hemân "*ḥuḏ mā-şafâ da' mā-keder*"²⁴²

Sünbülda biter zülfeyn-i 'anber-büy-ı yâr²⁴³
 Yoḡdur bunuñla nisbeti ben añladuğum bu ḡadar

Neyl-i merâm olur Ferîdî lâ-cerem sen şıdḡ ile
 Ol emr-i Yezdâna tevekkülkâr teşvîşi keder

69

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Çeşm-i ḡasretle bu keşret-gâha her kim bakınur
 Mürd-i nâ-hemvâr bir dem elbet aña toḡınur

Bezm-i dâñadan ḡaçar nâdân bulur bir güñ-rehi
 Üñs-i bülbülden zağân âdet bu kim [key]şaḡınur

Āsyâb-ı dehrde itmez toñuzluḡ terkini
 Ḥük egerçi tavḡveş dürr ile cevher taḡınur

Teşne-gân-ı 'aşḡı ihyâ itmek ister âb ile
 Ḥançer-i zerrîn o mehveş mü-miyâne şoḡınur

Pâk-gevher olmasa artar sürür-ı bed-nijâd
 Destine zenveş Ferîdî belki ḡinnâ yaḡınur

²⁴² Kederli olanı bırak, saf olanı al.

²⁴³ Metin nemden zarar gördüğü için okunamadı.

70

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yeter telh-āb-ı ğamla ey ṭabībüm ŧerbetüm azdur

Dil-i bīmārumı perhīz-i āb-ı zevkden bezdür

Dil itdi tār-ı zülfünde vaṭan pertāb-ı rūyuñdan

Telesdi ŧu diler çāh-ı zeķandan bir içim sızdur

Ġurūr-ı nefis ile esrārdan dem urma ey zāhid

Yerüñ yoķ bunda zāhid var hemān sen tazıyı gezdür

Ṭolı rıṭl-ı girān ŧun 'ıķd-i meclis olsa mey-ḥāre

Aĝırlıķ çok gerekdür buña sākī duḥter-i rezdür

Ferīdī'yi raķībāne ķovarsın yāra ķo irsin

Ķabaķ olmaķsızın gerden uzatmaķ saña pek tezdür

71

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Meserret bu hevāda ķalb-i ğam-ŧānumla dūŧmendür

Leb-i ḥandān rāḥat çeŧm-i giryānumla dūŧmendür

ŧavurdı ḥırmēn-i endīŧeyi diḥķān-ı çarḥ ammā

Ḥuŧul-i çāŧ kāmum renc her anumla dūŧmendür

70. vr. 17b

71. vr. 17b-18a

İrişmez sâhil-i sem' -i kabûle niçe müddetdür
Hevâ-yı mevc-ḥîz baht-ı efgânumla düşmendür

Kesâd efzûn olmaz da metâ' -ı ma' rifet n'eyler
Revâc-ı tarz-ı gerdüntâke ' irfânumla düşmendür

Ferîdî ṭurfa-sevdâ kâr-ı mezra' gâh-ı âmâlüm
Demîd-geşt ümîd-i eşk-bârânumla düşmendür

72

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Dünyâ için nedür bu kadar dil keder meder
Anı gider elezz ola tâbütumuz mamar

Şeytâna uyma sâlik-i râh-ı hidâyet ol
İtme vücûduñı bu sebeble Saḡar maḡar

Seyr-i maḡâm isteriseñ ol şalâḡ ile
Âheng-i nefse uyma daḡı ol ḡazer mezer

Aldanma câh-ı devlet-i dünyâya ey göñül
Ölürse de ḡalâvet-i nûrı şerer merer

Peyḡüle-gîr-i ülfet-i ḡalḡ ol Ferîdî'yâ
Ebnâ-yı dehrden ne güzel bu sefer mefer

73

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Yārdan cevri-i meveddet şive kim maznūnlanur

Dil cefā-yı cān-ħırāş görse de memnūnlanur

Ĥatırum olmaz ġubār-ālūd ĥatı-ı nev-resi

Çehre-i nāzük-teri ĥüsn-i diġer mesnūnlanur

Sūre-i Mülk leġāfet cebhesinde āşikār

Ĥāme-i ebrūsı ĥüsni Muşĥafında nūnlanur

Ġuşvār-ı zihni eylerse n'ola erbāb-ı dil

Tāze şı' rüm baħr-ı ma' nāda dūr-i meknūnlanur

Sārbān-ı maħmel-i Leylā olur ancaġ biri

Deşt-i ehvādan²⁴⁴ Ferīdī ġok kişi Mecnūnlanur

74

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilünKūy-ı nigār²⁴⁵ murġ-ı dile āşiyāncadur

Meyl-i hevāsı ġaşd-ı riyāz-ı cānāncadur

Añlar ġörünce rūyuñı aħvāl-i zāruñı

Dil-dāra ' arz-ı ĥāl-i ġönül bī-zebāncadur

73. vr. 18a-18b

²⁴⁴ Metinde "hevādan" biçiminde yazılıdır. Vezin gereġi bu şekilde okuduk.

74. vr. 18b

²⁴⁵ Metinde " nigāra " biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereġi bu şekilde okuduk.

Güş eylemez zebān-ı niyāzını ‘āşıkūñ
O tıfl-ı nāz-pīşe ‘aceb dilsitāncadur

Mūy-ı miyān-ı yārda çok kıl u kâl olur
Ammā dehāmı nüktesi ğāyet nihāncadur

Āzāde-i ħalāş-ı cihān i‘tibārına
Bu pīş-gāh-ı cāh hemān āsitāncadur

Ḳurb-ı kemāl-i ehl-i hüner tāziyānesi
Nādāna sūr-ı meclis-i ünsi ziyāncadur

Bir tır kāmete bu kemān kadd ile senüñ
‘Āşıklıĝın Ferīdī [senüñ] bī-gümāncadur²⁴⁶

75

Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

Dür iden yarı cümle-pendümdür

Ḥāşılı şıdķ pāy-bendümdür

İden āzāde-i semen dilümi

Çehre-i serv-i ser-bülendümdür

‘Arşa-ı ğamda pūya kār kılan

Cilve-i ħüb şeh-levendümdür

²⁴⁶ Beyitten anlam çıkaramadık.

75. vr. 18b

Bu meserret-fezā bu nüzhetgāh
Mesken-i yār dil-pesendümdür

Her ne deñlü Ferīdī cevr itse
Yine ihsānı çok efendümdür

76

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Ümīd-i halk ülfetden vefādur²⁴⁷

Velī bu āşinālardan cefādur²⁴⁸

‘ İzārı oldu haṭ-pūşīde dārın
Çemen seyrine gel sünbül hevādur

‘ Abīr-i ṭurrası bŷyın cihāna
Perīşān eyleyen bād-ı şabādur

Meserretten nevā ‘ uşşāka irmez
Bu bezm āğāzesi ğuşşa edādur

Sipihrin hoḳḳası derd ile dolmuş
Ferīdī zann ider anı devādur

76. vr. 19a

²⁴⁷ Metinde "vefādandur" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

²⁴⁸ Metinde "cefādandur" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

77

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Her cevrüki dil-ber ide bir başqa şafādur

Ağyār elemei ' aşıka ancak o şafādur

Esrārını fāş itdi cihān halkına bülbül

Nālende olursa ne kadar aña sezādur

Rūz oldı şeb-i tār gidüp açdı çü zülfin

Gör t̄ālī' -i mes' ūdı ki ne ruzi-nümādur

Hercāyīye āh eyledügin itdi kim i' lām

İşi güci o haste-dilün²⁴⁹ gayrı hevādur

Çekmez sühan-ı telhi ile guşsa Feridī

Haqqā ki o şūhın lebi bir tatlu belādur

78

Mefā' ilūn/ Fe' ilātūn/ Mefā' ilūn/ Fe' ilūn

Fütāde-gāne cefāsı ' aṭā degül de nedür

Nigāhı mürde-dile cān-fezā degül de nedür

O āhū-yı Hotenin t̄urra-i ' abirine kim

Der ise müşk-i Hıṭādur ḥaṭā degül de nedür

77. vr. 19a

²⁴⁹ Metinde "dilinün" biçiminde yazılmıştır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

78. vr. 19a-19b

Şikâr-ı dilde siyeh zülfin ağ eyleyli
O ıfl ʿaşîka biñ bir belâ degül de nedür

Füsürde hâtır ider lerzekâr hicrânı
Fırâk-nâmesi bârid-edâ degül de nedür

Dil oldı beste-i Yûsuf nübüvvet-i Yaʿ kûb
Bu bezm uşûli meşakkat nevâ degül de nedür

Ṭavâf-ı Kaʿbe-i kûyında saʿy pey-der-pey
Fırâk-ı dîdeye zevk ü şafâ degül de nedür

Ümîd-i mihr iderek gördi cevri-dehri gönül
Bulunmayan bu fenâda vefâ degül de nedür

Mekânı yâdum u bî-gâne ehl-i ʿâleme
Elem benümle hele âşinâ degül de nedür

Ferîdî dil-ber-i hercâyîye figân ile âh
Olnca bâʿ iş-i fûrkat hevâ degül de nedür

79

Feʿ ilâtün/ Feʿ ilâtün/ Feʿ ilâtün/ Feʿ ilün

Heyzüm-i mazlemeyi kim ki bu kânûnda çatar
Der-ʿ aşab nâr u duḥânı o cünün-kâr çatar

Derdüni ızhâr eyleme fûrû-mâyeye hîç
Hedef eyler dilüni ʔaʕ ne oğın aña atar

Bed-nijâde güher-i pâk ile üns itmez eşer
Güle hem-sâye iken hâr ider âzürde batar

ʕÂrifâ açma maʕ ârif yükini bunda şağın
Kim bu bâzârda anı alur varana şatar

Hem-zebân olma Ferîdî cehele zümresine
Hâlʔ ider kim ki kemâl ehlini nâdâna ʔatar

80

Mefâʕ ilün/ Mefâʕ ilün/ Mefâʕ ilün/ Mefâʕ ilün

Dili mestâne-meşreb eyleyen laʕ lüñ şarâbıdur
Ciger bezm-i cefâda âteş-i cevruñ kebâbıdur

Olur hüsni-i dil-ârâ nâle-i ʕ uşşâğ ile efzün
Gülün revnağ-fezâsı bülbülün şavt-ı hîṭâbıdur

Hâṭı vağf-ı melâḥat kâtibidür çeşmi nâzırdur
Dil-i ehl-i maḥabbet cemʕ [ini] itmekde câbıdur

Görelʔden serv-i ʔaddün behcet-efzâ-yı çemen her sū
Yüzün pâyına sürmedin bağ cūy-ı âbıdur²⁵⁰

80. vr. 19b-20a

²⁵⁰ Mısra eksik yazılmıştır.

Sitemkārān ile ũlfet ider sũzāne insānı
Yaķan pervāne-i ŧem'e kemāl-i intisābıdur

Ħarīŧān-ı medīĦ-i dehri Ħabīs cũyda Ħırŧını
Sepīdāna sebũk-cevlān iden āteŧ ŧitābıdur

Maķāmı kũnc-i istiĦnā enīsi inzivā vaĦdet
Ferīdī'nũn cihān mecmũ'asında intiĦābıdur

81

Mefā' ilũn/ Mefā' ilũn/ Mefā' ilũn/ Mefā' ilũn

RuĦında zũlf-i 'anber-bũ' abīr-i Ħāmdur Ħamdur
Dil-i sevdā-pereste riŧte-i ĩĦāmdur hemdũr

Cihān Ħalkına itdi mā-cerā-yı 'aŧķı o ifŧā
Gözũnden çıķdı eŧķ-i dīde bir bed-nāmdur nemdũr

Mey-i la'l-i ŧarab-efzũn ile ser-mest-i dũrd-āŧām
ŧeĦe iķlīm-i devletdũr 'aķā fercāmdur cemdũr

'Ademden nũkte-senc-i rāĦat-efzer derdmendāne
Cemāl āyīnesinde ŧũķī-i gũl-fāmdur femdũr

Ferīdī olmayınca dil-berān ũnsiyyet āġāze
Figān u nāliŧ-i pey-der-peyũn ibrāmdur remdũr

82

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Her kim dilin manāşıb ile şādmān bulur

Pey-der-pey-i metā' ını bī-gümān bulur

Peygüle-i ferāğı iden maṭmaḥ-ı nazar

Ḥālet-fezā meserreti o her zamān bulur

Her kim olur tek-āver-i sa' y-ı fezāyı kām

Esb-i ḥuşul ile emelin hem-^c inān bulur²⁵¹

83

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün

Gerdiş-i çarḥ Ferīdī çok ḥilāf-ı maḳşad

^c Aks-ı kām itseñ eger añladuğum ḥüb olur²⁵²

84

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilünGülzār-ı ^c ömr reftesi ser-sebz yine olurHer pīr-i rāh-ı ^c aşḳ ki bir nev-cüvān bulur

Lāf u güzāf seng-i reh-i sālīk-i vefā

Esrār-ı mihri kim ki bulur bī-zamān olur

82. vr. 20a

²⁵¹ Gazelin sonu eksiktir.

83. vr. 20b

²⁵² Gazelin başı eksiktir.

84. vr. 20b

Nā-būd şavt-maḳām ider sürme-i ğamı
Her ḳanda rūzgāruña bir nūkte-dān bulur

Bu bāğda giyāh-ı vefādan eşer mi var
Kimdür Ferīdī dünyede bir [bād-]bān bulur

85

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Her ḳüdüretün 'elem-bār şafā-rüb olur
Mihmān-ı dil faẓl-ı ülfet mekrüb olur

Bu 'acebdür ki şafā-yı dil-i erbāb-ı hüner
Muntazam olmaz olursa keder-āşüb olur

'Azm-i turḫāl-ı sürür olsa muşammim ğālib
Bāzū-yı ḫālī' i şikeste vü mağlūb olur

Şarḳar bavvābīn-ı felekdür bu nasāḳ
Bā' iş-i maḫlab olan māni' -i maḫlūb olur

Cāygīr olsa nümā-ḫāhişi devri dilde
Kışzār-ı emeli seyl ile mağdūb olur

Her vefā düşmen-i sīmīn-tene üftāde olur
Āşināya ne cefāsı [Ferīdī] merğūb olur

86

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vüŝül-1 sāhil-i ŝādī dil-i nā-ŝād qābildür

Murāduñca eser keşti-i kāma bād qābildür

Olur gūŝ-1 qabūle yār ol bīdār istimdād

Seher-gāhān pey-ā-pey nāleden imdād qābildür

O sermest-i müdāmum müstedām-1 nāz olsun tek

Taḥammül bār-1 cevre ḥüzne isti' dād qābildür

Olur fermān-1 ḥaṭṭuñ cāri ey ŝāhenŝehe ḥübān

Göñül mülki olursa ma' delet ābād qābildür

O ŝirīn-şiveye ger olsa mā-fi'l-bāl i' lāmı

Ferīdī kūh-1 ğamda san' at-1 Ferhād qābildür

87

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Bu bezmüñ nağmesinde de edā var

Anuñçün ehl-i ḥāle ğam ŝadā var

Giyāh-1 mihri bu gülşende bitmez

şağın zannetme kim bunda vefā var

Ne var ne yok dînîse bu 'aşırda
 Hâkîkat yok dînür ancağ cefâ var

Şafâ zânn itdigün ekdâr-ı ğamdur
 Bu dünyâ ni' metinde çok belâ var

Ço hercâyîyi vü şehri-revişdür
 Egerçi dünyede çok meh-liğâ var

Ferîdî bunda yok merd-i hâkîkat
 Egerçi sözde çok ülfet edâ var

88

Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün

Gider humârumı cân-fezâ gelür görünür
 Bu bezme sâkî-i sâğar-nümâ gelür görünür

Firâr ider ise cevri-i mağabbet efzûdî
 Şeh-i 'ağâ ile ceys-i vefâ gelür görünür

Ferâmûş eyliye mi ülfet-i kadîmesini
 Şemîm-i zülf ile bād-ı şabâ gelür görünür

Cumûd-ı tab' a sebebdür kesâd-ı fazl u hüner
 Revâc-ı bezl olıcak hoş-edâ gelür görünür

Ferīdī bir gün olur kim keder gider almaz
Dil-i azīnede zev u afā gelür görinür

89

Mef' l/ Mefā' l/ Mefā' l/ Fe' ln

Bu ekdügümüz cümle ma' ārif keselidür
Ehl-i dil için behre ilāf-ı emelidür

Mümkün mi ki meh-rlara mihr itmeye ātır
'Uā-ı dil-fikāra maabbet ezelidür

Bir ama arār eyledi maur nevāda
O bezm-i hevāda rāat[ınu] bedelidür

irn amı n [eyledi] anı mütEQā' id
Ferhād bedel virdi serini cebelidür

Ger āl-i dil-i zār-ı Ferīdī'yi orarsa
Kendi gibi bir azı a urfe delidür

90

Mefā' ln/ Mefā' ln/ Mefā' ln/ Mefā' ln

Hezārın nālesi ār-ı güle abānlıındandur
Rumz-ı 'aı ızhār itmesi ayrānlıındandur

89. vr. 21b

90. vr. 21b

Mezālîmînden niçün hemâver olmaz her zamân zâlim
 Hârâb-ğânesi mażlûmlaruñ giryânlığındandır

Hâsîs eyler tecerrüdden teneffür özge ‘âlemdir
 Hâşîrin cebhesi çîni hemân ‘uryânlığındandır

Hele tâkât-rübâdur âteş-i cevri ü fûrû-mâye
 Kebâbın nâlesi nâ-cinsden biryânlığındandır

Ferîdî deşt-i kişt-i ârzü olma bu ‘âlemde
 Ğubârı girdbâdn [ol] heves-gerdânlığındandır²⁵³

91

Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilün

Cilveler kim o nâz-tıynet ider
 ‘Aklı pes-mânde-i başîret ider

‘İşve-rîzâne kıadd-i dil-cûsı
 Bâğ-ı revnağ-tırâz-ı ziyet ider

Seyr-i hağdan ruğın diler dil-zâr
 Şâmdan Kıa‘ beye ‘azîmet ider

Añlayan bî-ğulüş ins-i ünsün
 Şoğbet-i halkdan hezîmet ider

²⁵³ Kelime metinde "hügerdânlığındandır" biçiminde yazılıdır. Anlam ve vezin gereğı bu şekilde okuduk.

91. vr. 22a

Geh tecāhül Ferīdī'ye geh nāz

Şehriyāne o meh ṭabī' at ider

92

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Hezār sū-be-sū giryān yürür ṭurur oturur

O ğonce bāğda ḥandān yürür ṭurur oturur

Fütādeñ olalı rāḥat hebā ğam u miḥnet

Dil-i ḥarābda her an yürür ṭurur oturur

İdince ḳāmet-i şehşārı cilve ḥayretten

Sirişk ü çeşm-i ter ü cān yürür ṭurur oturur

O māh-ı serv-ḳadüm seng-dil raḳībi ile

Çemende luṭf ile ğuyān yürür ṭurur oturur

Çü cūy u sebze vü ḥāk-i pāy-būsı için

Ferīdī hecrde ḥayrān yürür ṭurur oturur

93

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Dehrin ğöñül ne cāh ne sīm ü zerindedür

Fikr-i vişāl-i dil-ber-i sīmīn-berindedür

92. vr. 22a

93. vr. 22a-22b

O ıfl-ı mehveş oqumamış mihrden velî
Metn-i cefâ vü şerh-i sitem ezberindedür

Hâl-i siyâh şafha-i rûyında câ-be-câ
Şayd-ı dil itmede hele yerlü yerindedür

Ol nev-res-i nihâl-i gülistân-ı naḥvetin
Alınmaz ağza lîk gönül leblerindedür

Bir âsitân-ı izzet-eşerdür vaḥan aña
Çoqdan beri Ferîdî o şâhın derindedür

94

Mef' ülü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Bir ğam ki qalb-i ehl-i kemâ[li] uşandurur
Tâbiş ziyâde teşneligin ğamı qandurur

Sevdâ-yı hâḡm nefis k'olur dilde cāygîr
Qalb-i sepîdi dūd-ı kederle boyandurur

Çekmez cefâyı h'âhiş-i envâ' -ı ni' meti
Kim nân-ı huşka qâni' olur âba yandurur

Âteş-feşân fiġānuña şaç eşk-i çeşmüni
Şabr u şekîb ' aşık-ı zârı uyandurur

İbrām-ı rem-nümā yetişür ey dil-i ḥazīn
Cevr-i dem-ā-demi anı bir gün utandırur

Bāverver olmayınca bu dil-ḥaste-i ğama
Ol nev-res-i nezāketümi kim inandırur

Seyl-i sirişk ḥābını virdi Ferīdī baḥt
Şimdengerü o eşkler anı uyandırur

95

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Zülf-i nigār nāz-reviş müşg-fāmdur

Üftāde ḳalbe 'ıtr-fezāyı meşāmdur

Eyler binā-yı ḥüsnini i' rāb o mehveşin

Ḥāl ü ḥaṭı ḳavā' id-i İbn-i Hişāmdur

Revnaḳ-dih-i melāḥet iken itdi ḥaṭ zuhūr

Teshīr-i Mışr itdi o şeh ḳaşdı Şāmdur

Dil-dādegān enīn-i pey-ā-peyle gūyiya

O cevri 'ādete sebeb-i iḥtişāmdur

Rūyuñ ḥayāli fikr-i ḥaṭuñ cā-nişin-i dil

Ya' nī Ferīdī bu kerem-i şubḥ u şāmdur

96

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Ġonceyi bād-ı şabā bir dem egerçi güldürür
Der-^ç aḡab tāb-ı hevā açmazdan anı şoldurur

Her nevā her ān u ḡüsn ile tutar keyfiyyeti
^ç Andelībe nāz-ı gül zār-ı hezārı buldurur

Rūm-ı ḡüsne başmıya Hindū-yı ḡaḡ tā pāyını
Ser-tirāşa bāḡbān[un] nāzı otlar yoldurur

Deşt-i sevdāda şabā kārūñ hevādur bildigüm
Būy-ı zülfi girdbād-āsā seni çok yeldürür

Seng-i cevri çarḡ-ı şarrāfın meḡekveş kār-ger
Bu Ferīdī cevher-i kāmīl ^ç ayārın bildürür

97

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vişālūñ teşnesi endişe-i vaşluñla reyyāndur
ḡayāl-i dil-nişinūñ ḡüyyā vuşlatla siyyāndur

Gönül yād-ı mey-i la^ç l ü ^ç izār-ı āteşūñ ile
Gehī mestāne geh ḡānūn-ı fūrḡat içre biryāndur

96. vr. 23a

97. vr. 23a-23b

Düşel'den künc-i hecrin uyumuşmuş baht-ı h̄'āb-ālūd
Vişālūñ reşhasıyla dil-berā luḫ idüp uyandır

Cemālūñ şem'ine pervānedür pervā ne yanmaḫdan
Dolandur isteriseñ tekye-i ḫüsnūñde yayandır

Nazar eyler mi 'āḫil gerdiş-i gerdūna ḫ'āhişle
O bir āyīnedür 'aks-ı merām anda nümāyāndur

O dil kim cāme-pūş az olur çok cüst u cū eyler
Libās-ı istirāḫatdan hemişe cismi 'uryāndur

Vefā āgāzesi her yerde mi nā-sāz ider izḫār
Ki bāzār-ı dil-i nādāna bu kālā ne şāyāndur

Ḥarīdār-ı metā'-ı fażl u 'irfān cümle dānādur
Bu bezmin muḫribi hercāyiyāne çün serāyāndur

Ferīdī ḫāni' ol künc-i fenāda ḫalb-i 'ankāveş
Ki pehnā-yı feżāy-ı ārzū bī-ḫadd ü pāyāndur

98

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O kim mecmū'a-ı 'irfān u melzūm-ı daḫāyıḫdur
Aña cevr-i esāfil lāzım-ı ğayr-ı müfāriḫdur

Şıķılımaz bu   aşırda iktisāb-ı rızķda herkes
Esās-ı hīlede ol kimse kim āmirāne fā'ıķdur

Müzī' dur[ur] hūlūş-ı āşinā bāzār-ı ūlfetde
Nifāķ-ı şehriyāne mey tevaķķuf anda nāfiķdur

Zamāna şimdi sofiķa-şıfat inkār-ı mihr eyler
Ki  avr-ı nā-sezāsı mūnkir ū men' -i haķāyıķdur

Fezā-yı   arza girme   ārifā esb-i ma' ārifle
Bu meydānda semend-i kesb-zeninde  unki sāyıķdur

Şadāķat dūş-ı ūns-i inse bir bār-girāndur kim
Eger şālih ū ger fāsıķ  araf-gir mūnāfiķdur

Ĝarābet bunda kim olsa ĝurābın menzili ĝulşen
Sezā dirler dimezler ger hezārın olsa lāyıķdur

İderler kaşd-ı taħsıl-i mizācı ūzge   ālemdür
Egerçi merd-i bī-ferheng menfūr-ı halāyıķdur

Sebūk-refţārdur kāzib telāli itse de baħtı
Ferīdī bunı isterseñ muşaddıķ fecr-i şādıķdur

99

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Nağd-ı mihrüni ger olsa da satar matar
Zahmuñı gördügi demde yine açar maçar

Ṭālib-i Ḥağda tevāzu' durur ancak maṭlab
Olma bu peyke-i dehrde [de] fāḥir māḥir

Kiştzār-ı emel-i dil ola sîr-âb-ı huşûl
Ebr-i eşküm ğam-ı hicrân ile kaṭar matar

Dehen-i dil-bere söz yok ki ola şerḥ beyân
Olsa ger vâkıf olurdı aña ṭāhir māhir

İ' timād itme Ferîdî suḥan düşünmiye hiç
İtse de da' vi-yi ülfet yine şākir mākir

100

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Derd-i firāk-ı yār ḥavālilerin bürür
Sevdâyı ğayrdan dil-i ' aşıkları қorur

Rāḥat virüp alurlar elemhāy-ı ' aşkuñı
' Aşıkларуñ ğamuñda muḥaşşal alur virür

99. vr. 23b-24a

100. vr. 24a

Bir zerre gelmez ʿaynuma nūr-ı başār cihān
Dünyâyı sen perî ile çeşm-i terüm görür

Her sū hayāl-i ẓaddūn ile şu güzār ider
Dīvānedür çemende ʿaceb zencirin sürür

Ṭavr-ı maḳām-ı ʿaşḳda ebrū-yı rāʿ yuñı
Görmek için Ferīdî perākende-dil ʃurur

101

Mefāʿ ilün/ Feʿ ilātün/ Mefāʿ ilün/ Feʿ ilün

ʿİzār ü zülfüñe devr-i teselsül elzemdür
Anuñçün ehl-i naẓar nazresinde mülzemdür

Dimem dehānına yoḳ dürc-i dür-i dendāndur
Lüṭuf medār-ı ḫüsün mīm-i ḡonce-i femdür

Nifāḳ-ı ʿamm merḫalesi ḡam menāzil-i miḫnet²⁵⁴
Reh-i vefā vü ṭarīḳ-ı maḫabbet eslemdür

El açma merdüm-i enbā-yı dehre def gibi kim
Anuñ naşibi hemān sīli-i²⁵⁵ dem-ā-demdür

Cünün ile bir olur mecnūn-şifat her kim
Ümīd-i cāh ile ser-keşte-i ḡam u hemdür

101. vr. 24a-24b

²⁵⁴ Mısrada vezin bozuktur.

²⁵⁵ Metinde "sillî" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

O bezm k'olmiya dil-ḥāh-ı ḥamūṣāne
Gül olmayınca gülsitānda bülbul ebkemdür

Şafā-yı ḥāṭırı dardur ḳanā' at eyle anuñ
Bu rehde cānib-i Ḥaḳdan Ferīdī mülhemdür

102

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Sitem-ger dil-berin dil-dādelik miḥnet-nümüd eyler
Şekībā-yı pey-ā-pey cevrde ṭāḳat-nümüd eyler

O şūḥ-ı mevlevī n'eylerse eyler tekye-gāhında
Döner ḥalka külāh idüp daḥı şürbü'l-Yehūd eyler

Çıḳardı kākülin başdan olup maḡrūr-ı ḥüsn yār
Düşer pāyına güyā i' tizār-ı ḡam vürüd eyler

Giriftār olmadın mazlūm zencīrin çıkar şavtı
Derūnı inkisārı zālime te' şīr-zūd eyler

Bulunmaz anlara vaḥdetden özge cāy-ı āsāyiş
Ma' ārif ehlin ebnā-yı zamān ḥasret-fürüd eyler

Naḡam-perdāz-ı ḡamdur muṭrib-i āsāyiş-i devlet
Egerçi sāz āheng-i nevā ile sürüd eyler

Zemīn-i şūre ʔoḥm-efşān olur āḥir nedāmet-kār
 Ferīdī bed-nijāde pend u nuşḥ itmek ne sūd eyler

103

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Uruldum aña gösterdi hücūm ile dil alışlar
 Ḥarāmī gözlerinde var ne şatışlar ne alışlar

Dirīgā olmadı vech-i vefā-yı yār bir yüzden
 Rehinde vaşl ḥāhişler derinde rūy mālişler

O sīmīn-sāḳ sākīnūñ ayagın būsicün herdem
 Göñül eyler figānlar āhlar her laḫza nālişler

Daḫı çok reng ider üftādesine bāde vü naḫvet
 Beyāz-ı şafḫa-ı ruḫsārına tā böyle āl işler

Seni mecnūn mānend eyledi deşt-i maḫabbetde
 Ferīdī girdbād-āsā dolanışlar bu ḳalışlar

104

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Göñül netīce-i ḫüznūñ merām virmelidür
 Sürūr-ı ḫāḫır-ı rāḫat ḫitām virmelidür

Tekeddür-i ğam ile iftitāḥ iden kāruñ
Şafā-yı maqşad ile iḥtitām virmelidür

Bu iḥtilāl-i cefāy-ı zamāna bī-dādī
Ḥuşul-i kāmda bir intizām virmelidür

Gider ḥarāret-i bāḥūr-ı ıztırāb ü keder
Hevā-yı luḫ u kerem şāf-kām virmelidür

Yiter peyām-ı elemle ola perişān dil
Ferīdī bendeñe mihrüñ niẓām virmelidür

105

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Reh-güzār-ı yār cārüb-ı müjeyle reftedür
Olmıya āzürde-pā bir ğonce-i ne'şküftedür

Çāk çāk olmaz girībān taḥammülde n'olur
Dil-berüm nāzendedür raybendedür āşüftedür

Öyle oñmaz açma bend-i zülf ü kāküllerüñ[i]
Añla her kıldan çalar bād-ı şabā ālüftedür

Lebleri la' l ü dehānı ḥoḫça-i şīrīn-keḷām
Lü'lü'-i şevvār dendānı dür-i nā-süftedür

Ṭoğrısı budur Ferīdī kim bu ŧi' r-i āb-dār
O sehī-ķad dil-berin vaŧfında hīç nā-güftedür

106

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

İrŧād-ı ķarīn-i kām delīl-i nebevīdür
Ķalmaz kederi tābi' i herdem ŧafavīdür

Hemvāre degül ķuṭb-ı nīzāmı bu sipihrūñ
Bunda felek deviri hemīŧe Ruḫavīdür

Döndürdi külāh eyliyerek tekye-yi ğamda
Ol ŧuḫı semā' eyledi dil kim Ķonavīdür

Münfek olamaz ḫarf-ı lebinden o perīnin
'Aŧķında anuñ bāde benüm tek ŧefevīdür

İŧāl-i ŧafā-yı ḫıred isterse Ferīdī
Mevŧıl aña bī-ŧübhe reh-i Muŧtafavīdür

107

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Dil-i zārı o ṭıfl-ı nev-resüm nā-ŧād idüp n'eyler
Vedād ümmīd-dād-āmūzına bī-dād idüp n'eyler

Ḥumār-ı ğuşşadur encām-ı cām-ı bāde-i ğaflet
Bu meyle kendisin ğāfil feraḥ mu‘ tād idüp n’eyler

Şadā bī-ġāne oldı zıkr-i çeşm sürme sāyinden
Dil-i āvāre çeşmin her nefes yād eyleyüp n’eyler

Yeter āşüb-ı dilde ġamze-i ḥūn-rīz ü mekkārı
Nigāh-ı naḥvet ü nāzın sitem icād idüp n’eyler

Velī şayyād-ı çeşm-i dil-siyāhı itdi dest-āmüz
Fezā-yı hecrde bī-bāl ü [bī-]pervāz idüp n’eyler

İder seyl-āb-ı tūfān-ḥīz mazlūm anı çün taḥrīb
Mezālīm birle zālīm ḥānesin ābād idüp n’eyler

Şüküfte-ğonce-i kām olmadı bād-ı maḥabbetle
Ferīdī bülbülāsā nāle vü feryād idüp n’eyler

108

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Ḥicāb u şerm ile bī-çāre dil pek derde ḳalmışdur
Aramızda muḥaşşıl ey perī o perde ḳalmışdur

Saḳīmāne bulunmışdur bütānın nüşḥa-i çeşmi
Vefā vü mihr anuñçün anda ekşer yerde ḳalmışdur

Ne adr-i usnini alar ne od ftadesi alın
Yazu bir dil ki dil-best b-vef dil-berde almıdur

Gelür mi bir peyam-ı cn-fez ol nz-perverden
Bu endi ile ok demdür gözüm yollarda almıdur

Seni eyler daı ok dil-perian ol gül-endmın
Ferd kkli sevds t kim serde almıdur

109

Mef' ilün/ Mef' ilün/ Mef' ilün/ Mef' ilün

Ne cn rhatda ne dil uadan sde almıdur
Dem--dem ek-i n-bum mil-i cda almıdur

O del det-engiz oldu hicrn gideranun
Tecerrüdden bu em-i girye-ger her sda almıdur

Ne ümmd-i fera ne bm-i am eyler bu demlerde
Firklara muaıl dil mell-lde almıdur

Cemlnden olal'dan dr icmlen benüm lüm
Gözümde ek-i nn dil[de h- dde] almıdur

Ferd gerdi-i gerdndan dil-astedür imdi
ify inbist ister elim fersde almıdur

110

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dem-i ğışşdan şadā gerdān olan ğayr-ı munazzafdur

Anuñçün çār-sūy-ı kâbiliyyette müzeyyefdür

Olur mı pāk tenkîr kesād-ı ma' rifet-verziş

Dil-i dānā ki aşnāf-ı ma' ārifle mu' arrafdur

Hemîşe neş'e-yāb zār olur esrār-ı hikmetden

Şu kim nūş-ı mey-i ' irfān ile dā'im mükeyyefdür

Bulınmaz bir maḥallin keşf ider keşşāf ṭabībi dem

Kitāb-ı cūd şimdi bir ' aceb müşkil-muşannefdür

Olur kuvvet elemle ' aşıkı pür-neş'e-i kuvvet

Dil-i ğam ḥāşılı ālām-ı hecr ile muvazzafdur

Kalemveş şafḥa-ı ḥāle olur her kim ki ḥarf-endāz

Ḥarīf-i ser-zenişdür istikāmet[de] muḥarrefdür

Tevāzu' la Ferīdī kibr-i mir' atı budur gūyā

Girībān çāk ḥor dāmān buseyle müşerrefdür

111

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

‘Uşşāka mihr eylese ‘ādet degül midür

Yoksa bu tarz-ı hūb u sa‘ ādet degül midür

Ruhsār-ı āteşinde ki zülfi sünbūli

İrşād-ı ‘aşka dāl-i kerāmet degül midür

Kākül ‘abīr çehre semen sākı pek sefid

Ser-tā-ğadem o şūh-ı leţāfet degül midür

Bağdıķca her nazarda ider niçe dil şikār

Şayyād-ı çeşmi ‘ayn-ı melāhat degül midür

Mihmān-serāy-ı dehrde herkes göçüp gider

Meyl-i iķāmet anda nedāmet degül midür

Bilmezlenür görince Ferīdī fütādesin

O nāz-pīşeden bu nezāket degül midür

112

Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilūn

Niçe bir yār derinden ğam ile dūr eyler

Dil-i sevdā-zedemi hecr ile mağdūr eyler

111. vr. 26b

112. vr. 26b-27a

Geşt-i bāğ itdügi ağıyār ile o serv-ķadin
 ʿ Āřık-ı zār fiğān hem-demi ķanbūr eyler

Izķırāb-ı ğam ile telhī-i tıynet gitmez
 Āb-ı deryāyı niçe mevc cüdā řūr eyler

Seyl-i Tātār-ı fenā aķın ider her bucağa
 Niçe ʿ āķil bu kühēn hāneyi maʿ mūr eyler

Cevr-i dil-cūr-ı řeb-i hecre Ferīdī řabr it
 Yār bir günde seni vařl ile me ʿ cūr eyler

113

Mefāʿ ilün/ Feʿ ilātün/ Mefāʿ ilün/ Feʿ ilün

Gider elem ğam-ı miħnet-fezā görünmez olur
 Gelür neřāt-ı meserret-zedā görünmez olur

Ťarab-nümāyiř olur bezm-i maħrem-i ʿ irfān
 Bu encümēnde keder bed-edā görünmez olur

Perī-ruħān iderler cefādan istinkāf
 şikenc-i ğuşşada bir mübtelā görünmez olur

Felek olur gürüh-ı [bī-]vefāya řāfī-dil
 Ğamām-ı ğüzn gider ğam u hevā görünmez olur

Ferīdī kâfile-i mihr olunca ülfet-ḥūy
Fezâ-yı bîmde derd ü cefâ görünmez olur

114

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Bu bâzâr-ı fenâda kim ki me'mündür taleb-gândur
Şirâ vü iştirâsında o mağbündür ḥazer-şândur

Tefekkür reh-ber-i dünyâ-yı dūna olma ḥāhiş-ger
Bu deşt-i pür-ḥaṭar pür-bîm hāmündür beyâbândur

İdüp biñ ğam hücüm şabrı her sūy-ı semen-endām
Hezâr dil firâķuñda ciger-ḥündür fiğân-ḥândur

Yetiş hem-demlik eyle ey meserret bu dil-i zâra
Bugünlerde recâ-yı luṭf efzündür firāvândur

Ferīdī-i nizârı [sen] şorarsañ künc-i fürķatde
Ğamuñla sevdigüm ḥâli digergündür perîşândur

115

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Tecerrüd-kâr-ı 'âlem feyz-i âsâyişle hem-serdür
Ğama sebeb [u] âşûba sebeb ğavgâ-yı efserdür

114. vr. 27a

115. vr. 27a-27b

Olur adr-i ta' alluqla nā vü faqr elem bülbül
Gedāveř nāle-keşdür b-nevā baykuş tvān-gerdür

Revāc āřār-ı kālā-yı ma' ārif mi olur ' ārif
řafā-yı ma' rifet jeng-i kesād ile mkedderdr

ıbā' -ı serd itmez terk-i hu germāne-i lfetle
Ki germ-āb āteři itfā sı serd-āsā muarrerdr

Gelür mi istiāmet kec-nihād-ı evc-i bniřden²⁵⁶
Haıkat-bn-i avāl iden mmd-i ebterdür

řerāse-pāř şerdr şobet-i eřrāra meyl itme
Ki hukister nihān-rz meger olmuş birāz kerdr

Budur evār-ı nā-hemvār-ı gerdn-ı cefā-pişe
Hüner-ver düşmen-i ' āli-tebār u sifle-perverdr

emende şret-i haşrı ider taşvr-i tarri
Hezār avāl-i gülzār-ı beyānda dilli defterdr

alem-rān-ı sa' ādetdr Ferd mülk-i ma' nāda
Serinde fazl  ' irfān her kimin tāc-ı mcevherdr

²⁵⁶ Mısraya bu haliyle anlam veremedik.

116

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Her anda kı̄ānī' -i dūnyā için feraḥ tevdür
 Ğumūm-ı dūrd ü meserret kı̄arīb-i tev tevdür

Neşāt-ı yek demedür neş'e-i mey-i devlet
 Şudā' -ı ğuşşası reh-ber ḥumārı pey-revdür

Bir niçe kı̄ahr-ı ḥazānı çeker dirāḥt-ı riyāz
 Hemīşe serv anuñçün niżām-ı pertevdür

Bu kıştzārda ḥarrāş-ı ḥırş olan renc-ber
 Yoğun yoğun kederi var şafāsı cev cevdür

Bu vādī-i çeşm-i fitne-ḥīz vādīnūñ
 Muḥaşşılı ta'ab u derd u ğuş-ı 'av 'avdur

Tekellüm eyleme bī-cā ğüzāfı terk eyle
 Ḥıṭāb-ı bezm-i efāzıl ḥuzūra bīşnevdür

Ferīdī kim ki ṭama' iktidā-yı nefis oldı
 Fezā-yı ğuşşada kārı hemān tek ü devdür

117

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Tecerrüd 'âdete esb-i pey-der-pey kesel virmez
 Çemende serv-i âzâde hazân bir dem hâlel virmez

Bırakdum meylümi zülf-i 'abîr-efşân-ı cânâne
 Bu sevdâ-yı dırâzı kim virür tül-ı emel virmez

Zemîn-i çâha saçma tohm-ı meylin olma âvâre
 Bu şûre kiştâr endûhdan özge mâ-ğaşal virmez

Gönül tîmârı çokdan köhnelenmişken cefâlarla
 Yine şabr eyle aña cevrine hüzni bedel virmez

Umarsın dest-bûsın o virimez pây-bûsın pây
 Muğaşşal ey Ferîdî böyle dil-ber saña el virmez

118

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Bende-i dil-dâde'î kıymak revâ mı şâhsuz
 Kıalb-i pür-endûhı gerdün mağlab-ı dil-h'âhsuz

Âsmân-ı 'aşka eşküm kevkeb-i hayret-fezâ
 Tîreşeb hicrânda kaldum nûr-bağş-ı mâhsuz

Her [ne dem] nev-restenin oldum hemāna bülbüli
K'olmadum bāğ-ı fenāda nāle-i cāngāhsuz

Ġālibā eczā-yı köhne cism-i zārumdan durur
Olmadum bir laḫza bī-feryād bir-dem āhsuz

Gönderür her şeb felek bir miḫnet-i nev ḫalbüme
Tā ki ğurbetde Ferīdī ḫalmaya hem-rāhsuz

119

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bezm-i nādānda eger her düşmen-i ḫār u ḫasuz
Zümre-i ehl-i ma'ārifde hele meltemisüz

Ketm-i 'aşḫ itmedüğinden dinür aña ğammāz
Severem yine hezārüne seher hem-nefesüz

Bu vecihden dilin āhı k'olamaz kim bir dem
Āh-ı peyveste ile nāleye imdād-resüz

Olmaz āsāyiş-i menzil bu ḫonaḫda dirler
Rıḫlet-i ḫāfileye muntazırān-ı ceresüz

Bülbülān itmede āğāz Ferīdī-zāra
Sākit ol nāleyi biz eyliyelüm nev-hevesüz

120

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hevāda dil enīs-i zāhid-āvāzı şalındurmaz

Semender āteş içre heme demsāzı şalındurmaz

Nevā-beste olan dil çenber-i 'aşkuñ uşülünde

Bu gülşende hezārān hūb şehnāzı şalındurmaz

Öper nireng-i şayyād dü-çeşm-i mest-i cānāne

Şikār-ı 'āşıkān itmekde şehbāzı şalındurmaz

Ferīdī bāğ-ı dilde dikdi bir naḥl-ı dil-ārāyı

Hırām-ı kāmēti serv-i ser-efrāzı şalındurmaz

121

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ġonce 'i açdı ruḥ-ı ḥamrāña beñzer beñzemez

Bār-ı bed düşdi senüñ sevdāña beñzer beñzemez

Māh-ı nev-ebrūsuna taḳlīd idüp cānānenüñ

Gösterür bir egri şūret āña beñzer beñzemez

Serv-i bālā tā ola revnaḳ-fezāyı kāşını

Bāğbān besler ḳad-i ra' nāña beñzer beñzemez

Sen gāzāla iktisāb-ı intisāb itmekde müşg²⁵⁷
Deşt-peymā ‘anber-i sārāña beñzer beñzemez

Gāh gāhī nāle-keşdür ‘andelīb ey gül-‘izār
Bu Ferīdī-i figān-gūyāña beñzer beñzemez

122

Mefā’ ilün/ Fe’ ilātün/ Mefā’ ilün/ Fe’ ilün

Miyān-ı lücce-i ğamdan kenāra baķmadayuz
Nesīm-i feyz-çşer-i Kird-gāra baķmadayuz

Diriĝ ķurbetimüz hecre inķilāb itdi
Vişāl oldı çü pejmürde ħāre baķmadayuz

Firāķ zevraķı çün bād-bān ğarm açdı
Ķavaķda Şimdi hemān rüzgāra baķmadayuz

Ne deñlü devrī-i ğamzā ba’īd olsa yine
Dü çşm-i ħasret ile sūy-ı yāra baķmadayuz

Ferīdī mihr-nihād ħaķīķatuz bizler
Īulūş u Őıdķ-ı vefā i’ tibāra baķmadayuz

²⁵⁷ Metinde "temeşşük" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereĝi bu Şekilde okuduk.
122. vr. 29a

123

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Sipihrin miḥneti erbāb-ı ʿ irfāna kesel virmez

Alışmışdur miḥen nār ile ālāmı ḥalel virmez

Ne müşkil derddür kim olasın dil-teng-i āmāli

Şafā-yı ḥāṭıra bir laḥza ekdārı maḥal virmez

Bu dem mey-ḥāneci almaz ḡazel bir tarz-ı āḥardur

O çeşm-i mest vaşfinda anuñçün dil ḡazel virmez

Kıyāmet vaʿ desidür rüste-ḥīze ḥāzır ol ey dil

Kādin göstermek incāzın bu dem tül-ı emel virmez

Ola būs-ı yedi şāyed dil-i zāra bu dem kısmet

Ferīdī dime kim eṭvār-ı gerdün saña el virmez

124

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ḥāyin görüdü dīde-i ḥalkā emīnimüz

Pes mānde oldı fark-ı şemāl-i yemīnimüz

Miḡdār-ı ehl-i fażl kesādı revāc-dār

Bir fülse deḡmedi hele kādr-ı şemīnimüz

123. vr. 29a

124. vr. 29b-30a

Geşt ü güzārda biledür dil hayāl ile
Hercāyīdür halāşa mekān ü mekīnimüz

Hayretde alsın eylemesin bed-kemānını
Zār ü nizār dūşmen-i haybet kemīnimüz

Gāhī miyāna geh dehen-yāra meyl ider
Vaqt-şināsdür hıred-i hurde-bīnimüz

Cem[ ]-i abūle irmek iun cūst ü cū ider
Peygūle-i firāda āh ü enīnimüz

Şayyād-ı fitne-girāndan ne bāk var
  Avn-ı Hūdā olunca Ferīdī mu[ ] inimüz

125

Mef[ ] ūlū/ Fā[ ] ilātū/ Mefā[ ] ilū/ Fā[ ] ilūn

ālī[ ] olur mı mihr iderek meh-i hālīmüz
Budur hemīşe baht ile fikr ü hayālīmüz

Āgūşa mū-miyāne virür o gonce-i fem
Yoħsa geer mi nāle ile īl u ālīmüz

Rencīde-hātır eyliye şāyed o meh-veş
Bezminde ańma ışsa-ı fūrat-me'ālīmüz

Ney gibi nağme itmede dil lîk diñlemez
Bilmem neye varur o sitem-gerle hâlimüz

Kesme ümîd mazhar-ı luḫf olmadan hemân
Tebdîl olur sūrûra Ferîdî melâlimüz

126

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Yâra te 'şîr itmedi miḫnet-fezâ efgânımız
Ḳaldı nādâniste aḫvâl-i perîşân şânımız

Ṭarz-ı gülden teng-dil oldu çemend[e] ğâlibâ
Gülmedi açılmadı hîç ğonce-i ḫandânımız

Devr-i ruḫsârında hicrân-âsâ cânânenüñ
Bilmezüz şādân olur mı bülbül-i nālânımız²⁵⁸

127

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Gel Rûm'a ki bu ḫaṭṭa dil-i tenc bulunmaz
Şeh-râh-ı feraḫdur heme tur-fenc bulunmaz

Ḥübânı semen-sîne hezâr-ülfet ü gül-ruḫ
Zâĝ u zaĝına lîk fer-cenc bulunmaz

126. vr. 30a-30b

²⁵⁸ Gazel eksiktir.

127. vr. 30b-31a

Ruhsarı behiştinde siyeh beñleri şaf şaf
Bu turfe ki firdevsde hîç renc bulunmaz

Uğratma ħarīm-ı İrem-i küyuña zinhār
Ağyāruña cennetde bir efrenc bulunmaz

İhlāş ile ābād idegör ħalb-i ħarābı
Hem-demlige bundan daħı bul genc bulunmaz

Bu bezm-i ma' ārifde hezārān-nağam āğāz
Dem-beste kalur na' re-i nirenc bulunmaz

Beş günlük için şeş cihete itme tekāpū
Zir-i tühemin çarħda bir fenc bulunmaz

Sa' y esbine ben olma piyāde-rev-i tã' at
Kim ' arşa-ı ' uqbāda bu şatrenc bulunmaz

Me 'vā-yı nevā ile Ferīdī bu maqāmı
Her dā 'irede nağme-i ferhenc bulunmaz

128

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Görmeyem dirseñ elem ger bir nefes
Olma bu menzilde pā-bende heves

Şekl-i miḥnet ʿ ad iderler fāriḡ ol
İtme ḥübāndan maḥabbet mültemes

İtmedi ülfet hevāyile ḥired
Bād esdükde ḡarār itmez meges

Muḡtarib-ḥāl umma ḡafletden saḡın
Girdbād oldı anuñçün ḥār u ḥas

Bülbülüm didüm didi²⁵⁹ ol gül-ʿ izār
Ey Ferīdī olma dur feryād-res

129

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Kesād-ı maʿ rifet rāyic hemān nām-ı hüner ḡalmış
Cihānda cāhilānın iḡtirāmı ser-te-ser ḡalmış

Zamānın zīre-çin ḥān-ı enʿ āmı fūrū-māye
Aşil u pāk-tinet maḡfiyü nā-behre-ver ḡalmış

Olur esrār-pāş u rāz fāş itseñ eger sırdaş
Zamān ehlinde maḡrem ḡalmamışdur yerdedür ḡalmış

Zamān inşāfa gel cevr ü cefā-yı kāmیلān itme
Denilsün bārī bir laḡza maʿ ārifden eşer ḡalmış

²⁵⁹ Metinde "dīde" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.
129. vr. 31a-31b

Kemāle raġbetüñ yoġdur bilür erbāb-ı ʿ irfān hep
Nüvāziş eyle zāhirde disünler bu kadar qalmış

Cihānı qaplamiş mıdur hayāsuz her fürü-māye
Maʿ ārif ehli anuñçün rezıldür der-be-der qalmış

Ferīdī şanma enhārı bulanmışlar hazān vaġti
Bahārın gitdüġinden dillerinde bu keder qalmış

130

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

İtme bāver-ger vefā tevķir-şeklin baġlamıř
Ġamze-i dil-dāra kim teshīr-şeklin baġlamıř

Ölmedüñse²⁶⁰ sende ey feryād bī-te ʿşir kāş
Senden ol nāzik-peri dil-gir şeklin baġlamıř

Ĥum-ķadem bār-ı ġamuñla nev-civānum raġm kıl
Bende-i miġnet eminüñ pır şeklin baġlamıř

Ĥalka ġalka sinede zülf-i muřarrā-yı nigār
Pür-hevā meşreb dil[i] zencir-şeklin baġlamıř²⁶¹

130. vr. 31b

²⁶⁰ Metinde "ölmedüñ" biçiminde yazılıdır. Vezin gereġi "ölmedüñse" şeklinde okuduk.

²⁶¹ Beyitten anlam çıkaramadık.

Dest-gİR ola Ferİdİ'ye meger luṭfuñ senüñ
 ʿArz-ı ḥāl itmek ne kim taṣvİR şeklin bağlamış

131

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ezelden gūyiyā dīdeyle dil merʿ a şalışmış mış
 Baña miḥnet aña devlet tebessüm hem alışmış mış

Elem-keş olduğına eylemezdüm bu kadar bāver
 Meger ḥayli maḥabbetde gönül ḥaylī gülişmiş mış

İder bülbül fiğān ğafletlerinden saḥn-ı gülşende
 Çemende ğonceler ğāfil olup çün kim gülişmiş mış

İdermiş nāle tā kim geçmiye nāzik güle yoḫsa
 Cefā-yı cānsüz ḥār ile çoḫdan[dur] alışmış mış

Döne döne neşāṭ-ı ḥüznini cānāne döndürdi
 Ferİdİ tekye-i ʿ ālem ḥayālünle bulışmış mış²⁶²

132

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vefā-ḥ ʿāhāne dil cānāne dil-cūyāna varmışmış
 Bu vādīden taʿ accüb ḥāṭıra meh-rūye varmışmış

131. vr. 31b

²⁶² Vezin bozuktur.

132. vr. 31b-32a

Gil olmuş dergeh-i ʿizzet-penāh serv-ḳadd dil-dār
Meger pā-būs-ı yāri birle seyl-i mūye varmışmış

Niṣār itmiş çemende yine hoş-bū kām-ı ezhāra
Nesīm-i şubḥ-dem gīsū-yı ʿanber-būya varmışmış

Ḳo ḳalsun keşmekeşde şerḫa şerḫa şāne-i küstāḫ
ʿAbīr-i ṭırradan ğāretgerī-i mūye varmışmış

ʿAceb mi olsa ḫālet-dih nevā-senc olmada bülbül
Taʿ allümçün Ferīdī-i feşāḫat ḫūba varmışmış

133

Mefāʿ ilün/ Feʿ ilātün/ Mefāʿ ilün/ Feʿ ilün

Henüz añladı bülbül o ğonce-leb ne imiş
Gül-i ʿizārına feryād rüz u şeb ne imiş

O cevr-i ülfet-i sīmīn-berin cefāları
Degülse bāʿ işi hercāyīlik sebeb ne imiş

Bu ḫāldʿeyledi dil-bestesini[ni]²⁶³ hezārān
O şūḫ-ğonca iken ol zamān ʿaceb ne imiş

Elem ḳarīni olalʿdan fiġān-i dil kārūm
O ṭarz unutdı özin ʿişret u ṭarab ne imiş

133. vr. 32a

²⁶³ Metinde "dil-bestesi" biçiminde yazılmıştır. Vezin gereği "dil-bestesini" şeklinde okuduk.

Arar bulur seni maṭlūbuñ eyleme tek ü pūy
 Ferīdī rāh-ı rızāda ʿabeş ṭaleb ne imiş

134

Mefʿ ūlü/ Mefāʿ ilü/ Mefāʿ ilü/ Feʿ ūlün

Rūyında ḥaṭ-ı misk ki maḥmil-fiken olmuş
 Āşüb fezāyende-i mülk-i Ḥoten olmuş

Ḥurşīdi ben üftādeye göstermemek ister
 Gīsū-yı ruḥ-ı yār şiken-ber-şiken olmuş

Vaşluñla şafā-ḥāne idi gerçi dil evvel
 Gel gör ki bu dem hecr ile beytü'l-ḥazen olmuş

Pervāne-şıfat sūḥtegi oldu aña kār
 Ol şemʿ -i bahār zīb-dih-i encümen olmuş

Kūyında ezel muḡtenim-i vaşl-ı Ferīdī
 Ğurbetde perişān-dil-i ḥasret vaṭan olmuş

135

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Şeḥer-ḥīz āh kim meyl-i hevā-yı āsmān ṭutmış
 Hemān tūr-i sebük-refṭārdur sūy-ı nişān ṭutmış

Qıyāmet-ķāmet ü ŗūziŗ-figre.....²⁶⁴

Diyār-ı ħüsn-i yārı ser-be-ser āŗūb-ı cān tıtmıŗ

Degül zülf-i perıŗānı ruĥında o perı-ŗānın

Güle teb virmeye tā āh-ı sünbül sāyebān tıtmıŗ

Letāfet gülŗeninūn ķāmeti izāĥ ider luĥfin

Muĥavvel kıŗŗadur aĥvel-ŗıfat ŗerĥ-i beyān tıtmıŗ

Ferıdı dir sipıhr-i cān güŗādür āh-ı nev urdum

Hemān tır-i sebük-refĥārdur sūy-ı niŗān tıtmıŗ

136

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Birbiriyle āb u dolāb itdiler giriŗ çıķıŗ

ŗu ŗuyunda ķaldı dolāb itdi boŗ yire dōnūŗ

Mācerā-yı seylden itmez enīni mecnūn

Bu tehı destānedür devvāna eyler serzenıŗ

İstıķāmetden berı oldı ider ĥok demdeme

Muĥtarib eyler anı böyle çıķıŗla bu iniŗ

Ĥ Āli dermānda esāfil dōndürür dolābını

Bu sebebdendür hemıŗe Ĥ āķilān ĥayret-meniŗ

²⁶⁴ Beyit eksik yazılmıŗtır.

136. vr. 32b

Sebzezār olur merāmı feyż-kārın hāşılı
Bā' is-i neşv ü nemādur ey Ferīdī bu revīş

137

Mütefā' ilün/ Mütefā' ilün/ Mütefā' ilün/ Mütefā' ilün

Yetişür bu va' de-i bī-vefā yetişür bahāne nūr iş
Kerem eyle ' aşık-ı dil-fikāruñile belāgat it görüş

Çad-i nāzenīnūne beñzemekde tūğ eyledi niçe cüst-cū
Çatı fikr-i bāñıla düşdi gerçi hırām ider teli birer kārış

İdeli ihāta sipāh nūr hattı yār melāhetin

Niçe fitne eyledi āşikāre nizānına itdi kārış buruş

Söze gelse zāhid-i huşk kendüsini üçün birisi ider

Ne üçünci kim olamaz beşinci te'emmül it hele bir görüş

Bu fezā-yı tābuñı göresin beyhūde Ferīdī hevāyile

Gerü çalma çāfile-i ' atāyı vufūr-ı sa' y ide görür iş

138

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Virme yā Rab cāna bir dem ' aşk-ı cānāndan çalāş

Her ne kim çayrıdur anuñ eyle gel andan çalāş

Ṭāḳ-ı kâḩ-ı ʿaşḳını it meskeni murğ-ı dilüñ
Yaʿ nî iḩsân it aña meyl-i beyâbandan ḩalâş

ḩāk-i pâyin tûtyâ ḩıl behr-i çeşm-i bâ-remed
Tâ ola ḩâşıl aña kuḩl-ı Şıfâhândan ḩalâş

Bâʿ iş-i kevn-i cihân ü mürselînüñ ḩâtemi
Buldı nûr ile cihân zılmât-ı küfr andan ḩalâş

Yâ nebiyyü'l-lah günâh-ʿ âdet Ferîdî bendeñe
Rûz-ı maḩşerde şefiʿ ol eyle ḩirmândan ḩalâş

139

Fâʿ ilâtün/ Fâʿ ilâtün/ Fâʿ ilâtün/ Fâʿ ilün

Ṭabʿ -ı nâ-pâke virür mi sûd bend-i irtîʿ âz
Reng-i jengi âb-ı deryâ ile olur mı beyâz

Olmaydı mâʿil-i esfel olurdu cây-ı ʿ Arş
Bu sebebden mesken-i âb oldu herdem inḩifâz

ḩayd-ı zencîr-i telâṭumdan degül âzâde ser
Sifle nefret oldu²⁶⁵ her dem ḩâşılıdur inḩıbâz

Mazlama ḩ̣âre virür mi fâʿide bezm-i ḩalâl
Zâğ-ı nâ-ṭayyib anuñladur ger meskeni olsa riyâz

139. vr. 33a-33b

²⁶⁵ Metinde "olmadı" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Şüst ü şû olmaz Ferîdî az pend ile ħabîş
 Tab' -ı nâ-pâkin anuñ taḥîr itmez biñ ħiyâz

140

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Ey saña ' aşıklara cevr-i firāvāndur ġaraż
 Sineden peykānuñı kaṭ' itme ger²⁶⁶ cāndur ġaraż

' Arşa-ı hicrānda kim itdüm dil-i zārum nişān
 Ey kemān-ebrū hemān bir tîr-i müjgāndur ġaraż

Āsitānuñ üzre her gün ħāke qoymuş rüyını
 Ġālibā ħurşîd için kuḥl-i Sıfāhāndur ġaraż

Yārsuz gülzār-ı ' ālem kûşe-i külhan baña
 Serv gülden kâmet-i dîdār-ı cānāndur ġaraż

Rû-be-rāh-ı cevr olduk la' line meyl ideli
 Var dise saña Ferîdî āb-ı ħayvāndur ġaraż

141

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

' Aşqdan²⁶⁷ seyl-i sirişküm oldı çün hicrān-şat
 Merdüm-i çeşm āşināsıdur anuñ mānend-i bast

140. vr. 33b

²⁶⁶ Metinde "gerçi" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

141. vr. 33b

²⁶⁷ Metinde "'aşkından" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

Teng-dil olmak neden vafında fūrkaḫ baḫrinūñ
 ‘Āḫibet zāhir olur "*lā-ḫayra illā fi'l-vasaḫ*"²⁶⁸

Hāme-i ḫudret ki yazdı berg-i gülde bu ḫaḫı
 Bī-revāc itdi niçe ḫāḫḫ-ı dil-āvīzi bu ḫaḫ

Güft ü gū[sın]dan Ferīdī fāriḫ ol da‘ vāyı ḫo
 Kim berāberdür bu meclisde ṣavābile ḫalaḫ

142

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

Dirīḫā bir vefā düşmen cefā ḫazz
 Hevāsiyle cihān oldu bi-lā ḫazz

" *Ve lemmā ḫūltu unzur lī ya lūḫḫāz*
Tevecceḫ bi't-tebessüm lī ve lā-ḫazz"²⁶⁹

Bulunmaz dünyede būy-ı meserret
 Elemden ḫayrı bundadır dilā ḫazz

Şu baḫladuñ esās-ı cāna āḫir
 Yeter ey dīde eşk-i ḫam-fezā ḫazz

Ferīdī cānuña deḫsün cefāsı
 Çü cevr itmekden ister meh-liḫā ḫazz

²⁶⁸ Orta yolun dışında hayır yoktur.

142. vr. 33b-34a

²⁶⁹ O gözlerle bana bakın dediğimde, o fark edip bana tebessüm etti.

143

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilünOlaydı vājgün-baht hayret 'ādeten tāli^çOlur mıydı ziyā-i hüsne tārīkī-i haṭ māni^{ç 270}

Nazar-bārānı ruhsārında giysüsü perīşānı

Perākende-nihād eyler budur kânünce-i şāyi^ç

Bırakdı 'ākıbet dām-ı siyeh çeşmān-ı hūbān[1]

Dirīgā olmayaydum hāṭır-ı aşüfteye tābi^çYanar başında āteş şem^ç in ister kim yağa anıNiçün pervāne olmaz devrden envār-ı meh kâni^ç

Dehān-ı yāra meyl itme [Ferīdī] pendümi gūş it

İdersin yoksa ömr-i nāzenīni yok yere zāyi^ç

144

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Olur mı 'āşık-ı hasta niyāzdan fāriğ

O şūh olmyacaḳ tarz-ı nāzdan fāriğ

Göñül açar o perī-peykerüñ sitem tiri

Nişānla olma şaḳın dil-nüvāzdan fāriğ

143. vr. 34a

²⁷⁰ Beyitten anlam çıkaramadık.

144. vr. 34a-34b

Yanup yakılmadadır şem^ç -i bezm-i hasret ile
 Degül firâkda sūz u güdāzdan fāriğ

Meşām-ı bŷy-ı vefā almamışken ^ç ālemdede
^ç Aceb ki olmadı Maḥmūd Ayāzdan fāriğ

Ferīdī pey-rev-i ḵāni^ç dilān-ı devlet ol
 Geç imdi çokdan u ol meyl-i āzdan fāriğ

145

Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilün

Olmadı seyre revān[e gele] ḥŷbān şaf şaf ²⁷¹

Niçe ^ç uşşāḵ olıcaḵdur yine ḥayrān şaf şaf

Ne aceb yansa gönŷl āteşe pervāne-şıfat
 Her ḫarafdan görünŷr şem^ç -i şebistān şaf şaf

Ġonceveş oldı küşāde [gül-i] nesrīn-i bŷtān
 Niçe dil oldı yine bŷlbŷl-i nālān şaf şaf

Nāle-i ^ç āşıḵa ḥandān durur ol ḵāmeti serv
 Reh-gŷzārında durur dīdesi giryān şaf şaf

Gŷl-^ç izārında Ferīdī görünŷr ḥālleri
 Āşikār oldı yine fitne-i devrān şaf şaf

145. vr. 34b

²⁷¹ Metinde "seyrāne revān ḥŷbān " olmasına rağmen vezin gereğŷi bu şekilde okuduk.

146

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘Arşa-ı fürqatde oldı ey kemān-ebrū telef

Olmadı cān-ı nizārum nāvek-i vaşla hedef

Rište-i devletle pā-bend’eylemişken hecrden

Āh kim murğ-i vişālūñ isri pervāz ol taraf

Terk-i zār için naşīhat gūşuma irmez benüm

Virmemişdür böyle bir dürr-i ‘Aden hıçbir şadef

Girdbād için şabır it meskenūñ hecr-i hubūṭ

Ey gönül ger eyler iseñ ārzū vaşl-ı şeref

Nükte-i ‘aşkı Ferīdī añlamaz zāhid ne ğam

Kim berāberdür anuñ yanında dürr ile ḥazef

147

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Fiğān o naḥl-ı leṭāfet-şemerden ayrıldıḡ

O nārven revīş şīve-gerden ayrıldıḡ

Mezāḡ-ı cān heveskār oldı zehr-ālūd

Diriğ cevri ile la' l-i şekerden ayrıldıḡ

Cefâlar ide ide kıldı sîne-çâk firâk
Vişâl-i dil-ber-i ihsân eşerden ayrılduğ

Ümîd-i vaşl bizi eyledi çü bî-gâne
O bî-maḥabbet ü ülfet ḥazerden ayrılduğ

İderdi gâh ‘ itâb ü kirişme geh geh nâz
Ferîdî biz de cihânda nelerden ayrılduğ

148

Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilün

Tâ-bekey dil gül-i nâzük-ten elem-şân olmak
Yetişür ḥârda çün bülbül-i nâlân olmak

Ḥâric ez-ḥücre-i vaşluñ ola ḥâtır niçe bir
Ne revâ dâḥil-i her nevbet-i hicrân olmak

Ġam mülâzım olalı kûşe-i fûrkatde müdâm
Münfaşıl olmadı andan da perişân olmak

İtdi taḥrîk gibi silsile-i gîsûsın
Tehni ’e ḳaşdına geldi dile şādân olmak

Şahn-ı ‘ aşḳına Ferîdî ḳo şadâkatla ḳadem
Şadîḳ olduḳda nedür dâḥil-i ihsân olmak

149

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dü-ebrü hâcibidür şâh-ı hüsünin kârı derbânlık

Cemâli gencine çeşmi ider dağı nigeş-bânlık

Fezâ-yı gird-hevâ mecnûn-şifat eyler hezârânı

Bu nağvet-pîşelik kim sende vardur bu perîşânlık

Der-i 'irfân kesâdı 'ârife nağş-ı behâ itmez

Gerekmez her ne deñlü râyic olursa da nâdânlık

Şükûfe-zâr-ı a' zebdür zemîn-i hâtır-ı 'âşık

Feşânda tohm-ı sünbül anda ezhârı perîşânlık

O deñlü oldı ebnâ-yı zamâna bî-vefâ bî-mihr

Ki kehden kehrübâ eyler giriz u rüy-gerdânlık

Mübâhat itmesün dünyâ-perestâ câh ü devletle

Degül bî-behre hâşıl n'itdi dâ'im dilde hayrânlık

Ferîdî mezra' -ı dünyâya saçma tohm-ı âmâlün

Ta' abdur hâşılı maşşûli hüzn ü gam peşimânlık

150

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

İdesin gibi dil-âzürde o yâri vararak

Dâm-ı ter büy-ı vefâ deştine ' âşık kıurarak

Görmege kıaddüñi ağıyâr uzadur boynumı gör

Cilveler eyle begüm nâz ile gerdân kıırarak

Dîde-i giryân görüp reh-güzerinde anı

Bildî üftâde-i nālânını âhîr kıurarak

Kākülin itdi nümâyân sūy-ı destârından

Başdan fitne kıopardı yine sarup burarak

Rû-be-râh-ı harem-i kûy-ı dil-ârâ ola gör

Varılır Ka' beye nâlende Ferîdî şorarak

151

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Kõnmuş gönüle leşker-i sevdâ haberüm yok

Olmış ' alem-i dehşeti peydâ haberüm yok

Meclisde añna sâkı̄i deverân-ı elem de

Şunmuş niçe dem sâğar-ı şahbâ haberüm yok

Bilmem ne füsün-sâz ü hîyel-kârdur ol şûh
 Kılmış ğam-ı ‘aşkı dili yağmâ haberüm yok

Feryâd ü figândâd Ferîdî bu gönülden
 Olmış yine bir dil-bere şeydâ haberüm yok

152

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

Künc-i ğamda ey dil-i vâmende bir ğam-ı̇âr yok
 Hâr da bülbül-şıfat nâlân o gül-ruhsâr yok

Âh kim şahrâ-neverd teşne-i vuşlat dile
 Bu [be]yâbân-ı cefâda çeşme-i dîdâr yok

Bülbül-i dil çîden-i verd-i merâm âsândur
 Lîk her şubh u mesâ feryâd âh u zâr yok

Perveriş bulmış durur nâdân için şâh-ı murâd
 Zümre-i dânáda andan hîçbir hûb-dâr yok

Eyledi her derdnâk şerbet-i mihrüme devâ
 Hâşılı sen tek Ferîdî bî-devâ bîmâr yok

153

Mef' ūlü/ Mefā' ilün/ Mef' ūlü/ Mefā' ilün

Bu 'aşrda istenmez üstād-ı fūnūn olmaḵ

Mergüb-ı ḫalāyıḵdur mevşūf-ı cūnūn olmaḵ

Ālāyiş-i dūnyāya dil-beste olup ḵaddi

Bār-ı ḡam ü ḡuşşa ile ḫam-geşte çü nūn olmaḵ

Çün eylemedūn anı bu ḫalk ile ūns olmaz

Bir özge tenāsübdür engüşt be-gūn olmaḵ²⁷²

Ta' yīb-i ma' ārifdür ebnā-yı zamān kārı

'Ayb-ı dige istetmez 'irfān-ı füzūn olmaḵ

Şūrinde fenā cāhı manend-i ' anā çāhı

Āsāyişe bā' işdür bī-manşıb-ı dūn olmaḵ

Seḫḫār-ı zer-i gerdūn eyler seni meşḫūri

Lāyık mı ḫired-mend maḡlūb-ı fūsūn olmaḵ

Çün emr-i muḵarrerdür rıḫlet bu menāzilden

Yeksān o Ferīdī' ye yarın yā bugūn olmaḵ

153. vr. 36a

²⁷² Beyitten anlam çıkaramadık.

154

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Eşer itdi güle bülbül hemānā āh ü efgānuñ
 Hāzān rengine girdi cümle evrāk-ı gülistānuñ

Vefā-yı ' aşıkāne gül-ruḥa peymāne çekmişdüñ
 Unutduñ mı o va' dı n'oldı bilmem ' ahd u peymānuñ

Görinür nā-terāşīde yanında kāmēt-i yārin
 Ne deñlü kād çekerse bāgbān serv-i hırāmānuñ

Perākende-dil itmekdür murādı bu dağıлмақdan
 Niçe bir dāğıdur cem' iyyetüm zülf-i perīşānuñ

Ġazāb-ālūd olup çiyner leb-i la' lini ol mehveş
 Ferīdī ihtirāz eyle gerekmez mi saña cānuñ

155

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Oldı üftāde gönül bir gül-i ḥod-rū diyerek
 Meyl-i şahrā-yı hevā eyledi yā hū diyerek

Şahn-ı gülşende benüm gibi²⁷³ perīşān oldı
 Sünbül-i müşg-feşān kākül-i ḥoş-bū diyerek

154. vr. 36a-36b

155. vr. 36b

²⁷³ Metinde "gibi gül perīşān" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Ġālibā kūşe-i ebrūsın o mihr itdi  ıyān
Kim hilāl oldu meh-i nev  am-ı ebrū diyerek

Eyledükce nıgeh-i çeşmi füzūn oldu hevā
Oldı şahrā vaţanum gözleri āhū diyerek

Bu revā mı idesin  ālemi sīr-āb-ı cemāl
Teşne-leb  ala Ferīdī bir i im su diyerek

156

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

Eyledūñ pā-beste-i serv gibi  amet felek
Zahmuma itmek neden  ālāma aġyārı nemek

Her ne deñlü  aşdan  aşa  alarsañ  al beni
Kim bu vaz' uñdur hemān  ayyār i un  alış me ek

 Azm-i gūlzār eyle yine nesrīn-i zer²⁷⁴ pāyine
Berg-rīz olur fezā-yı gūlşene bir yine řek

Nāvek-i hūrī iriřdükde niřān-ı sīneye
Cān ü dil per aş iderler el-hudā yā mūřterek

156. vr. 36b-37a

²⁷⁴ Metinde "nesrīn zerrīn" bi iminde yazılmıştır. Vezin gereġi bu şekilde okuduk.

Ferdsin āhîr sitem-keşlikde sūy-ı yārdan
 ˆ Āşîk olduḡda Ferīdī ḡāşılı sen tek gerek

157

Mefˆ ūlū/ Mefāˆ ilū/ Mefāˆ ilū/ Feˆ ūlūn

Şimşād-ḡad-i ūlfet tehī olmaz mı olur pek
 Bī-bār çü serv-i sehī olmaz mı olur pek

Ḥūn-ḡār kılar mihr-i ruḡı verd-i giyāhın
 Gül ḡāḡırını vaḡşet nehī olmaz mı olur pek

ˆ Uzlet emel ol Yūsuf-ı ḡūbı vü behānuñ
 Erzāne behā cān-dihi olmaz mı olur pek

Dil-dūz-niḡeh mest revīş kec-küleḡ anı
 Ger görse melek ilāhi olmaz mı olur pek

Tā oldı vaḡan-sāz-ı derūñ zār-ı Ferīdī
 İḡlīm-i saˆ ādet mehi olmaz mı olur pek

158

Mefāˆ ilūn/ Mefāˆ ilūn/ Mefāˆ ilūn/ Mefāˆ ilūn

Gerekmez cāḡ ü ḡaşmet zīnet-i dūnyādan el çekdük
 O miḡnet-sūd ḡavḡādan hem ol²⁷⁵ sevdādan el çekdük

157. vr. 37a

158. vr. 37a-37b

²⁷⁵ Metinde "hem-nefes" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereḡi bu şekilde okuduk.

Olup pey-rev aña deşt-i cünûnda girdbād olduĝ
Bi-ħamdi‘ l-lah ħalāş olduĝ dil-i ŧeydādan el çekdüĝ

Ĥumār-ı neş‘esiyle tev‘emāndur bāde-i vaşlın
Alışduĝ bāde-i hicrān ile ŧahbādan el çekdüĝ

Ne ħūş itdi cefā vü cevri yārın bizi ħūn-āşām
Dem-i vaşlı unutduĝ va‘de-i ferdādan el çekdüĝ

Göründi rüzgār āyīnesinde ‘aks-ı kām-ı dil
İdüp iĝmāz murād-ı merām ibdādan el çekdüĝ

Ĝaraż bu cüst ü cūdan maĝşadın taĝşıldür yārın
O ma‘lūm olmadı ŧavr-ı su‘āl ĩmādan el çekdüĝ

Hezār-ı zārı biñ naĝvetle āzār itdüĝin bildi
Vedā‘ itdüĝ vefāsına gül-i ra‘nādan el çekdüĝ

Ferīdī sürĝ-rūluk lāzımı dāĝ-ı ‘alāyıĝdur
Görüp dāĝ-ı derūnın lāle-i ħamrādan el çekdüĝ

159

Mef‘ūlü/ Mefā‘īlü/ Mefā‘īlü/ Fe‘ūlün

Dil-ĝāhuñ ile cevri āyā ĝonce-fem itdüĝ

Üftāde-i ħūnīn-cigeri dem-be-dem itdüĝ

Güm-nām olup eksildi nevāziş eşeri āh
El-ḥaḳ bu ki dil-dādeñe bu ʔarzi kem itdük

Dīvāne göñül ‘ aks-i merām ile digergün
Her dem ki vefā istedi cevri ü sitem itdük

Terk eylemedük ʔalbi ʔapūsında da yārın
Bu bābda ey derd ü elem çok kerem itdük

Ümmīd-i feraḥ eyleriken dilde Ferīdī
Ol ğuşşa-keş ü fūrḳati pā-māl-i ğam itdük

160

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Dirīġā bendeñe bir dem vefā-dār olmaduñ gitdüñ
Ġamumdur bī-vefā bir laḫza ğam-h‘ār olmaduñ gitdüñ

İdüp gün gün cefā vü cevri yārı sūz-ı düşmen kām
Dil-i zār ü şadāḳat-pişeme yār olmaduñ gitdüñ

Hezār nāliş itseñ ger hezārān güne lāyıḳdur
Ruḫ-ı ḫamrā-yı yāre çün giriftār olmaduñ gitdüñ

Nedendür bu kadar hercāyīliḳ baḫt-ı girān-iḳbāl
Fezā-ı kāmurānına sebük-bār olmaduñ gitdüñ

Ne kendüñ rehnümün olduñ ne ğayre iktidā itdüñ
Muḥaṣṣıl reh-neverd-i ḥüsn-i āṣār olmaduñ gitdüñ

Hemānā ins ü cinn ṭālī^ʿ āndan dil-girift olduñ
Benüm tek kimseye ünsiyyet eṭvār olmaduñ gitdüñ

Telāṭüm ḥār-ı baḥr-ı ğam idüp ey nā-ḥudā zālīm
Ferīdī-i dil-efkāra hevā-dār olmaduñ gitdüñ

161

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yeter ey çarḥ-ı zālīm baña biñ dürlü elem virdüñ
Alup şabr u qarārüm bir perī-i pür-sitem virdüñ

İdüp bülbül-şıfat gülzār-ı ʿālemde terennüm-sāz
Bıraḫduñ ḥār-ı hecre bī-vefā bir ğonce-fem virdüñ

Feraḥnāḫ itmedüñ vaşl-ı dil-ārā ile bir sâ^ʿ at
Ne deñlü şādmānı ārzü itdümse ğam virdüñ

Bu bezm sürmükde sīmīn-sāḫa sāḫī ayağ[ı] çekdi
Şanurdum ʿahd u peymānında bir şābit-ḫadem virdüñ

Perestişkār-ı ülfetken Ferīdī kūşe-i ğamda
Vefā bī-ġāne şīrīn-şīve-i hercāyīyi virdüñ

162

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥabībüm dil-nüvāzum ḳalbi ḫayrān eyledüñ gitdüñ

Elemle ğamla cāyum künc-i hicrān eyledüñ gitdüñ

Kelāmuñ nuḳl-ı bezm²⁷⁶ idi selāmuñ müntehā 'azmüm

Dirīġā 'aks-ı ḳāmumla ūitābān eyledüñ gitdüñ

Dili fitrāk eylemiş iken sünbül-i kākül[ün]

Alup cem' iyyetin āḫir perīūān eyledüñ gitdüñ

Süvār-ı tevsen-i kām olasın dirdüm selāmetle

Semend-i deūt-i merg-i tiz-cevlān eyledüñ gitdüñ

Ḳuzum Ya' ḳüb-veū çeūmān-ı iḫvāndan hirāsāndum

Ne sūd uyduñ ecel ġürgine seyrān eyledüñ gitdüñ

Bıraḳduñ vālideynüñ ġirye-i pey-der-pey-i ḫüzne

Feraḫ-ḫānde ile bāġ-ı Rızvān eyledüñ gitdüñ

İdüp murġ-ı revānuñ ūāh-bāz²⁷⁷ ucmaġa himmet

Cenāḫ-ı sür' at ile 'Adne ḫayrān eyledüñ gitdüñ

Ferīdī vālidüñ ferdāya salduñ derd ü miḫnetle

Āteū feryād ü nāle kārın eġġān eyledüñ gitdüñ

162. vr. 38a-38b

²⁷⁶ Metinde "bezmüm" biçiminde yazılıdır. Vezin gereġi bu ūekilde okuduk.²⁷⁷ Metinde " ūāh-sār " biçiminde yazılıdır. Anlam ve vezin gereġi bu ūekilde okuduk.

Seni Mevlâ şefî' -i cürmi ide rûz-ı maşşerde
Fırâķuñda anı sûzân u giryân eyledüñ gitdüñ

Dağı hayr-ı halefe eyleye şādân ki fevtüñle
Ĥabîbüm dil-nüvâzum ĵalbi hayrân eyledüñ gitdüñ

163

Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün

Elemde ĵopdı dili dâğdâr idinceye dek
Aĵıtdı eşkümi ĵün lâle-zâr idinceye dek

Ağ oldu rîşim ü dâne yaşum ruĵı dağı zerd
O hoş-ĵırâm tezervi rûy şikâr idinceye dek

Aĵılmadı bize luĵ ile ĵonce-leb hergiz
Dil-i hezârın âteş âh ü zâr idinceye dek

Ne rengler eyledi ol gül-ı izâr bendesine
Hezâr âl ile eşkin nişâr idinceye dek

Ne ĵayda uğradı şorsañ Ferîdî-i zârı
O tıfl-ı mâhveş der-kenâr idinceye dek

164

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Bimār ideli dīde-i şihhat ne pezīrūñ

Bulmadı gönül bir nıgeh-i luḫ-ı zamīrūñ

Ḳondurmaz iken rūy-ı dil-ārāña ğubārı

Esrār-ı ḫaṭuñ itdi serīre bu faḫīruñ

Ḥaḫḫā ki güzelsin bulunur yoḫ saña beñzer

Aḫvel meger āyīnede seyr ide nazīrūñ

Ḥāl²⁷⁸ dili ṭurre²⁷⁹ kerre su 'āl eyler iseñ ger

Sevdāsı güzel eyleme āzād esīrūñ

Bir boynı uzaḫ yola teveccühde Ferīdī

Gel gel ki ḫolın boynuña şalsun o çakırūñ

165

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

N'eyledūñse çarḫ-ı devvār eyledūñ

Bir sitemkāra giriftār eyledūñ

Zīr-i zūlfūñde ruḫın göstermedūñ

Rūzımı derdā şeb-i tār eyledūñ

164. vr. 38b

²⁷⁸ Metinde "ḫāl" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.²⁷⁹ Metinde "ṭurre-i kerre" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

165. vr. 38b-39a

Oldıgumca añā...²⁸⁰

Naḥvet-i dil-dārı ser-şār eyledüñ

Olmadı naqş-ı ümîdüm cilve-ger

Derd-i fūrkat cānuma kār eyledüñ

İde ide ol mehe ‘ arz-ı niyāz

Sen Ferîdî anı ‘ azār eyledüñ

166

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilätü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

Baḥr-ı gamuñda çekdüñ gönül çok emek semek

Girdāba şaldı anı da himmet ise felek

Ey bāğbān-ı tālîb-i engür maqşadı

Zehr-āb-ı güredür viricek saña bu tegek

Ol pey-rev-i tevekkül-i tefvîz-i emr-i Ḥaḳ

Yoḳdur bu bābda saña dil-bürde söylemek

Āyā keder gider mi bu ğam dîde-zârdan

Yād-ı meḥāsını dil-i mecrūḫuma nemek

Şabr it Ferîdî keşmekeş-i rûzgāra kim

Taḳdîr-i Ḥaḳ çü böyle imiş n’işlemek gerek

²⁸⁰ Beyit eksik yazılmıştır.

166. vr. 39a

167

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Dilleri teşhīrde efsūn ' iyāndur beñlerüñ

Sihr-gū cādū-şıfatla hem-zebāndur beñlerüñ

Çudsiyān dil-dādeler Ādem ne mümkin sevmemek

Dil-firīb-i dāne-i cennet-mekāndur beñlerüñ

Merdüm-i çeşm degül tenhā nigeñ efkenleri

Hābbetü' s-sevdā-yı çeşm-i merdümāndur beñlerüñ

Gün-be-gün haşmet-füzün u taht-gāh-ı mülk-i nāz

Hükmrān u pādişāh-ı her zamāndur beñlerüñ

Mekteb-i hüsñünde ey meh ğam sebağ-tıfl-ı dile

Şīve ta' līm-i maḥabbet nükte-dāndur beñlerüñ

Ceyş-i haṭla kaplamış meydān-ı hüsni ser-te-ser

Almada dil toz koparmış qahramāndur beñlerüñ

İtme ' ayb itse Ferīdī anları ta' vīz-i rūḥ

Cevr-i kudretle yazılmış hırz-ı cāndur beñlerüñ

168

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Usandık bî-vefâlardan semen-berlerden el çekdik

Cefâ ' âdet eziyyet mihribân dil-berden el çekdik

Görüp eṭvâr-ı nâ-hemvârını aḡyâr ile anuñ

O şehr-mâh-ı hercâyî nüvâzişgerden el çekdik

Şeb-i deycûr-ı cevre kâni' olduḡ yâr bilseydi

Ḥusûf-ı ḥaṭṭ-ı yâr ile meh-i enverden el çekdik

İdüp endîşe-i ḥamyâze-i maḥmûrî-i hecri

Mey-i vaşlı ferâmûş eyledük sâḡârdan el çekdik

Derûnı pür-ḥarâret dūdı tâ-ber-ser ider dervân

Görüp bu ḥâl-i sūziş-kârını micmerden el çekdik

Bu gülşen bî-ḡarâr diyü nergis göz kıpar dâ' im

Semenden yâsemenden nesrîn-i terden el çekdik

İle dînâr ü dirhem ḥırş ehlin dirhem ü dînâr

Ṭutup genc-i kırânı meyl-i sîm ü zerden el çekdik

Ferîdî bir belâdur serde cüst ü cû-yı ' iz ü câh

Anuñçün ârzû-yı mañşıb-ı bihterden el çekdik

169

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Feyz-i kemāl-i fazla bükā-yı zekā gerek

Bu kiştzār-ı kāma ḥumā-yı nemā gerek

Bīdār-ı çeşm eyler o yāruñ iltifātı²⁸¹

Muhtāc u derd-mendāna devā revā gerek

Kem kesb-i ihtiyār-ı tekāsülde it ḥazer

Bu reh-güzerda saña nidā-yı edā gerek

Bāzār-ı neyl-i sūda o itmez nigāh-ı meyl

Sevdā-perest nefse şirā-yı merā gerek

Şihhat revā olur mı aña va' d-i tenkıye

Dil-ḥaste-i cefāya şifā-yı vefā gerek

Revnaḳ-fezā o gül-ruḥ-ı zībā-yı şūḥ çeşm

Dil-dār-ı şive-gerde ziyā-yı şibā gerek

‘Uşşāḳ[a] zevḳ-baḥş ider āgāz-ı būselik

Dil-beste-i ‘izāra hevā-yı nevā gerek

Ġam-nāk oldı meyl ideli mā-sivāya dil

Küstāḥ hūnerde gerçi cezā-yı sezā gerek

169. vr. 39b-40a

²⁸¹ Metinde "yār iltifātı " biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Ꞑuşış olur mı mevşıl-ı maşşad Ferīdī'yā²⁸²

Kūy-ı vişāl-ı yāra hūdā-yi Hūdā gerek

170

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Çemen-i haṭṭ ile ḥüsnine leṭāfet gelicek

Ruḥ-ı mir 'ātına bir gūne şafāvet gelicek

Müjde-dād oldı bahār-ı ruḥa ebr-i zülfi

Bāğ-ı ḥüsne bu hevālarda ṭarāvet gelicek

Sa' d-ı 'aşlīdür olan ādeme pīrāye-fezā

Zuḥale rif' at-ı cāddan ne sa' ādet gelicek

İtme ümmīd-i ' ulüvv-i himem-i sifle-nijād

O denīdür ne zuḥūr itse denā 'et gelicek

Ola sevdāger-i hem-meclisi ḥar-menīşān

Öyle yārān-ı cefādan ne zārāfet gelicek

Şadr olur şımf-ı ni' āl olsa çebebi cevher

Ḥazef-i şadr-nişīneye siyādet gelicek

İle taḥşıl-i şeref diñle Ferīdī yoḥsa

Sāḥte-vaz' -ı hünerden ne şerāfet gelicek

²⁸² Metinde "Feryād" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.
170. vr. 40a-40b

171

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Neş'e-bağış-ı şādümānīdür dile cevri-ı ğamuñ
 Hālet-efzā-yı ferağ çeşm-i leṭāfet hem-demüñ

Ehl-i şevka naql ider bir varımış bir yoğımış
 Çün elif-ķaddüñ gören hem mīmveş ğonce femüñ

.....²⁸³ mümkin degül devri-ı revān

Nağmesi zincir-i ğam āğāzesi zir-i nemüñ

Eyleme mecrüh-i tir-i ğuşşanuñ cerrāh-ı dehr
 Hoğķa-i ihmāle ķalsun gerekmez merhemüñ

Dirhem-i pey-der-pey olursun hezārān derd ile
 Kise-i endişeden düşse eger bir dirhemüñ

Olsa ger 'ālem senüñ nem var dirsün āh ile
 Dem-be-dem rızān olur hün-āb-ı eşk-i pür-nemüñ

Fikri dūr-ā-dūr ile itdi Ferīdī bendeñi
 Ğuşşada pür pıç ü tābı kākül-i ħamdur ħamuñ

171. vr. 40b

²⁸³ Okunamayacak kadar silinmiş.

172

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Mest itdi ehl-i 'işreti şahbā-yı naḥvetüñ
 Leb-rîz-i neş'e eyledi cām-ı maḥabbetüñ

Mihr ü sürür u vaşlı unutturdı ḥāşılı
 Cevrūñ ğamuñ temādî-'i eyyām-ı fūrkatüñ

Zülf-i 'abîr-ḥîzūne fes pâdişâhdur
 Qān-perest ḥaṭṭ-ı dil-āvîz ṭal' atüñ

Da' vā-yı ḥüsne ḥaṭṭ-ı tirâşide virdi fer
 Mazmūnı şābît eyledi maḥkūk ḥüccetüñ

Bî-gāne ülfetāne füsün-sāz-ı 'aşqsın
 Rām itdi āhū-yı Ḥoteni ṭurfa vaḥşetüñ

Söz yoḳ dehān-ı yārda ger ḥurde-bîn dise
 Mūy-ı miyānı farḳ idemez ḥ'āce diḳḳatüñ

İşrāb-ı meşreb-i keremi gösterüp devā
 Zehr-āb-ı ğam ile tenḳıye virdi şerbetüñ

Düşdiñ yine devr ideriken²⁸⁴ bezm-i şoḥbeti
 Mey-hānede füzün ola ey bāde ḥürmetüñ

172. vr. 40b-41a

²⁸⁴ Metinde "Düştiñ ye devr iderek" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Dil-beste olma va' de-i ' arķūb-ı devlete
Besdūr ğinā-yı ıab' Ferīdī sa' ādetūñ

173

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Olup ħār ü ħas-ı ālāmdan pākīze-ter rāhuñ
Ķanā' at pīşvā olduķda Ķalmaz nāle vü āhuñ

Keremdūr eyleseñ iĝmāz ey baĥt-ı cefā ' ādet
Kesel izĥārdur ancaķ nigāh-ı merĥamet gāhuñ

Sipihr-i kec-revā resm-i ĥaķīķat sende nā-peydā
Sitāreñ bī-mihir hercāyī şemsūñ şehri hem māhuñ

Senūñ ĥasret-keşūñdür dil dem-ā-dem ey tevekkül gel
' İnāyet-yāb-ı iĥsān ü nevāzişdür ' aıā-ĥū āhuñ

Usandum ğüft ü ğūy-ı ārzū-yı bezm-i ĥāıırdan
Başūñdan irte Ķalsun ey zamāna mañşibuñ cāhuñ

Fenā şaıırancı sende ruĥ-nümā-yı kām mümkin mi
Piyādeñ māt ü filūñ sergirān²⁸⁵ dem-bestedür şāhuñ

Olursañ mā-sivādan rūy-gerdān u peşimāñı
Ferīdī kārgerdür nāle vü āh-ı seĥer-gāhuñ

173. vr. 41a

²⁸⁵ Metinde "sergerdān" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

174

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Mekān itdūñ o şūhın dāstārını [açıl] ey gül
 Nezāketle güzel çıķduñ başa var ğayr[a] açıl gül

Perīşān dāĝ ber-dil olmamaķ mūmkin mi destārı
 Çıķarur bir tarafından gül birinden kākül-i sūnbül

Daħı çok mest-i bāzār-ı cūnūn eyler seni şabr it
 O lebler kim ider her dem nemek-rīzī-i cām-ı mül

Çara olsun yüzi anuñ egerçi kendi de yandı
 Bırakdı cānuma āteş-i dilrāne geh fūlful

Bu gül ħod-rāydan ĝeşt-i çemen aĝyār ile işde
 Ferīdī olmasun mı kūşe-i hicrānda bülbül

175

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

‘Azīmet eyle ey dil bir perī-ruhsāra pā-bend’ol
 Hezārānveş bī-ād gül-‘izār[a] pā-bend ol²⁸⁶

Hüseyn-i dil nedür bu teşnegī-i Kerbelā-yı dehr
 Semen bir ħāl-i ‘anber bir ħasen-āşāra pā-bend ol

174. vr. 41a-41b

175. vr. 41b

²⁸⁶ Mısra eksik yazılmıştır.

Dirîgâ [reh-]neverd-i peyk-i vuşlatdan ‘alâmet yok
Göñül böyle giderse var firâķ-ı yâra pâ-bend ol

Çeker nesrîn için gül-çîn bülbül rencîş-i hârî
Hevâ-yı yâriçün gam-dîd olan aġyâra pâ-bend ol

Ferîdî ol ķazâ-endâz nisyân fâķa-i çînî
Budur âzâde k’ey kim kâkûl-i dil-dâra pâ-bend ol

176

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

Ey göñül râh-ı vefâda cev-r-i yâr eksik degül
Bülbül-i nâlân bir dem renc-i hâr eksik degül

Ruġları devrinde ġisû-yı teselsül ney ‘aceb
Ķanda kim genc olsa pinhân anda mâr eksik degül

Veh ni şayyâd-ı ġıreddür gözlerüñ kim niçe dil
Bend-i fitrâķ-ı semendinde şikâr eksik degül

Âsitânuñ urına merhem çü dil bîmâr zâr
Kim der-i Loķmânda hergiz dil-fikâr eksik degül

Eylemez gül bülbül-i zâruñ naķar aġvâline
Ey Ferîdî bâġ-ı dehr içinde zâr²⁸⁷ eksik degül

176. vr. 41b

²⁸⁷ Metinde "ġar" biçiminde yazılıdır. Anlam gereġi bu şekilde okuduk.

177

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Düşdüm diyār-ı ğurbete Rabbum mü' inüm ol

Oldum qarīn-ı ğurbete Rabbum mü' inüm ol

Oldum gülümden ayru hezārān-şifat dirīg

Yoğ şabr böyle fürqate Rabbum mü' inüm ol

Tāb ü tüvānı qalmanı cism-i²⁸⁸ za' if[im]üñ

Tākat-dih ol bu şiddete Rabbum mü' inüm ol

Sermāye-i şebābı telef eyledüm ne sūd

Hayfā güzeşte fırsata Rabbum mü' inüm ol

Dil oldu niçe ma' şiyeti irtikāb ile

Mesken niçe nedāmete Rabbum mü' inüm ol

Bu cürm-i bī-ḥadd ü güneḥ-i bī-şümār ile

Düşdüm yem-i şekāvete Rabbum mü' inüm ol

Meyl-i ma' āşı eyledi tārik-ı rüzumı

Luṭf eyle def' -i zulmete Rabbum mü' inüm ol

177. vr. 42a

²⁸⁸ Metinde "cismüm" şeklinde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

"Lebbeyke-gūyī bādiye pū-yı nevā-lekum"²⁸⁹

Sa' yı kabūl-ı rahmete Rabbum mü' inüm ol

Luṭfuñdan özge yok penāhum var nedāmetüm

Geldüm der-i şefā' ate Rabbum mü' inüm ol

Virdi budur hemīşe Ferīdī-i mücrimin

Düşdüm diyār-ı ğurbete Rabbum mü' inüm ol

178

Müstef' ilātün/ Müstef' ilātün

Her kārüm oldı ' aşk içre müşkil

Derdā ki olmaz bir hülliyy-i qābil

Hāl-i nizārum çün gördi ' ālem

Raḥm eyler oldı mecnūn ü ' āqıl

Eşküm görüp āh olmaz vefāya

Serv-i hūrāmān bir demde mā ' il

Rūyında yārın ol²⁹⁰ şād ü hurrem

Ġam ' askerine mihmān-serā dil

Ḥār-ı cefāya şabr it Ferīdī

Bu rehde it[di] ğam gerçi ḥāşıl

²⁸⁹ Lebbeyke sözüyle Allah'ın kabul etme kokusu belli olur.

178. vr. 42a-42b

²⁹⁰ Metinde "eyle" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

179

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Vaḳtidür eyle hezārān gibi fiġān ey dil
İtdi çün 'azm-i sefer virdi gülistān ey dil

Şeb-i hecrinde döküp eşġini Ya' ḳūb-şıfat
Āh ḳıl gitdi vişāl-i meh-i Ken' ān ey dil

Zī-sa' ādet ki müsā' id idi baḫt ü ḫālī'
Meskenüñ olmış idi dergeh-i cānān ey dil

Ḳondı dil mülkine²⁹¹ ġam göçdi sipāh-ı şādī
Leşker-i ḫüzn ile oldı yine vīrān ey dil

Şubḫ-dem nāle vü āh eyle Ferīdī gibi tā
Vuşlatın derdine Ḥaḳḳ eyleye dermān ey dil

180

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Her kim ider nişīmenini kūşe-i ḫamūl
Nev-bāde-i dıraḫt-ı merām virür ḫuşūl

Deşt-i ḫalebde sâ' il olursañ ger āb-veş
Deryā-yı bī-kerānı murāde olur vuşūl

179. vr. 42b

²⁹¹ Metinde "meknine" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

180. vr. 42b

Yād eylemez vefāyı o bī-gāne merḥamet
Cāygīr-i ḥāṭırı sitem ü ğam-fezā zūhūl

Āteş-perest ya‘ nī ki pervāne ḳaşdına
Yaluñ ḳılıcla meclise şem‘ eyledi duḥūl

Ger pūye-kār her seḫer olsañ şabā-şıfat
İḳbāl ider Ferīdī saña devlet-i ḳabūl

181

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Ne noḳşānum zūhūr itdi ki ol māh-ı ziyā şāmil
Görünmez oldı yārumken baña bir ay ḳadar kāmīl

Donatdum aṭlas-ı ālām ile dükkānçe-i ḳalbi
Donanma seyrine çıḳmaz mı bilmem ol sitem mā‘il

Doğunca māder-i fūrḳatde ol şehzāde-i ḥübī
Donandı dāğlarla şerḫalarla ḳalb-i her ‘ aḳıl

Sevād-ı ḥāṭır-ı sevdā-pereste hoş-naḳış olmaz
‘ İḳāl-i ‘ aḳl ile pā-beste olmaz o şıfat-‘ āmil

Olal’dan ‘ āşıḳı virdi feraḫ maḫşūlini bāde
Ferīdī eyledi ‘ aşḳında ḥāşıl ğuşşa ve’l-ḥāşıl

182

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tā-bekey ey gonce-i hâtır elem ğam gül açıl
 Genc-i hāmüşide alma ol nağam-dem gül açıl

Ġālibā dil-gīr-i mihmān-hāneñ oldı k'eyledi
 'Azm-i iqlīm-i 'adem ceyš-i sitem-sem gül açıl

Gerçi kim deşt-i alebde eyledün ço cüst ü cū
 Rām oldı itmedi şayd-ı kerem rem gül açıl

Müstezād-ı füşhet oldı beyt-i teng-i hâtırān
 Dökdi kem-māye asāvetden 'adem dem gül açıl

Güldürür 'āşıkların nem-dīde görmek istemez
 Mihrsüz daı aña dime şanem nem gül açıl

Ey Ferīdī geldi tebşīr-i fera mesrūr ol
 Ġuşsa oldı ber-araf kedd-i dijem hem gül açıl

183

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

O şeh nigāh ider mi gedā nedür ne degül
 Rehinde 'āşık-ı zāra sezā nedür ne degül

182. vr. 43a

183. vr. 43a-43b

Alışdı âteş-i cevriyle dil o tarz üzre
Ki derk eylemez oldu cefâ nedür ne degül

Bu deñlü tîre-i âlâm oldu fûrkatde
Ki fark olunmadı aşlâ şafâ nedür ne degül

Hezâr zâr-ı dilin bâğ-ı kûy-ı dil-berde
O hecr-i cüyile hâlâ şabâ nedür ne degül

Dirîğ kaldı ne-dâste-i cihân-ı kem-yâb
Bilinmedi bu fenâda vefâ nedür ne degül

Semâ'ı olmadın âhum o şüh-ı mevlevîdür
Külâh idüp saña bilmem nevâ nedür ne degül

O nâz-pervere hayfâ bilinmedi gitdi
Ferîdî zâra münâsib edâ nedür ne degül

184

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Dilde hevâyi devlet idel'den berü maḥal
Bir laḥzada kesilmedi benden ğam ü kesel

Bu çârsûda açma metâ' -ı fezâ'ili
Geçmez bu dem o mey-kedeci almıyor ğazel

Ümmîd-i râhat olsa eger dilde cā-nişîn
Anıca havf ü zaḥmet olur bî-bedel bedel

Ruḥsâr-ı bî-nazîrini ḥaṭ itdi bî-revâc
Ehl-i kemâle öz hünerîdür viren ḥalel

‘Arz itmesün felek yetişür devletin baña
Çekdüm Ferîdî ḥaşmet ü cāh-ı fenâdan el

185

Mefâ’ ilün/ Fe’ ilâtün/ Mefâ’ ilün/ Fe’ ilün

Bahâr ayırdı nağam-sâz-ı gülşen ol bülbül
Surâḥi neş’ e-fezâ oldı inleyüp kulkul

Çemende göz kıpar ezhâra gūyiyâ nergis
Bu cem’ iyetde perîşân olur niçün sünbül

İşitmedi o dehen ḡonceden ağız ḥaberi
Ten-i nizârını gūş itdi gerçi gül çöz gül

Göründi rûy-ı küşâde ü la’ l-i mey-gūnı
Bahâr-ı ḥüsne ‘aceb neş’ e virdiler kâmil

O ḡonce-fem aña açmadı şe mād-sābe
Döküldi gerçi saçıldı çemende çok dem gül

Benefşe boynı buruķ lāle dāgdār niçün
Yed-i çenārda vardur kārđan-ı cūlcūl

Abīr-i turraya baş egmeyüp çıkup başđan
Ne fitne gösterür āyā Ferīdī'ye kākūl

186

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tā-bekey ey dil ğam-ı dünyā ile rencīde ol
‘Ayš ü sūr ü mātem-i murgı berāber dīde ol

Olma diriseñ ğubār-ālūd ğuşşa hātırı
Meyl-i eşki reh-ġüzār-ı yārda pāşīde ol

Almaķ isterseñ eger āġūşa ol sīmīn-teni
Cāme-ġāb-ı lābesinde dem-be-dem pīçīde ol

O girān-ķadr-i ma' ārif hem sebūk-bār-ı tāmā'
Çār-sūy-ı ma' rifetde her zamān sencīde ol

Olmayam dirseñ Ferīdī ire dāmān-ı hevā
Ĥār-zār-ı 'ālem-i siflīde²⁹² dāmen-çīde ol

186. vr. 44a

²⁹² Metinde "sifliden" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

187

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hevā-yı aşğ ile bir turfe vādī ihtirā' itdüm

Görüp evzā' -ı nāsı şoḥbetinden imtinā' itdüm

Dirīgā gūş-ı hūşa irmedi āvāze-i yā dost

Egerçi tekye-i devr-i revānda çok semā' itdüm

Ġalaṭ itdüm yañıldum çār-sū-yı dehr-i fānīde

Cesāret sūd-ı sevdā-bāz-ı nefse ittibā' itdüm

O deşt-āvār-ı sevdāyı luṭuf it sorma gel benden

Dil-i hercāyī kāra ḥayli müddetdür vedā' itdüm

Muḥaşşal gūşuma āvīze oldı gūşvār-ı derd

Aḥibbādan Ferīdī ne söz[i] kim istimā' itdüm

188

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Āh-ı cānsūzı āşikāreledüm

Cāme-i şabrı pāre pāreledüm

Ḷalmış iken feraḥda bī-çāre

Hele ḥüzn ile ḳalbi çāreledüm

187. vr. 44a-44b

188. vr. 44b

Tā açılsun dil-i melāl-āyīn
Sīnemi şerḥa şerḥa yaraladum

Heves-i zūlf-i yāra ḥayfā [kim]
Zūlm defteri[ni] ḳaraladum

Surḥ-ı rūmı nümün vā ḡamla
Şaḥn-ı ʿaşkı Ferīdī araladum

189

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Niçe bir keşmekeş-i ḡam çeke maḥzūn dilüm
Alasuz menzil-i dil-dārda eḡān bedelüm

Cem-şıfat cām temāşā be-kef olmaḳ dilesek
Gele mey-ḥāneye zāhid mey-i şahbā görelüm

Ḳadr-i dānāyı hevā-pīşe 'i bilmez ḳat'ā
Cüst ü cū itmede[dür] derk-i bütāna keselüm²⁹³

Çeşm-bīn beste-dehen kūy-ı ḥıred beste-i zūlf
Bu hevāyile dirīḡā beter²⁹⁴ oldı ʿamelüm

İçürür ḥūn dem-ā-dem men-i dil-şüfteye
Ey Ferīdī o bütün leblerini tut emelüm

189. vr. 44b

²⁹³ Beyitten anlam çıkaramadık.

²⁹⁴ Metinde "be-ser" biçiminde yazılmıştır. Anlam gereği bu şekilde okuduk.

190

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Niçe müddetdür gönül feryād-edādur sevdigüm

Bir belā-keş bülbül-i vuşlat sezādur sevdigüm

Keşmekeş-i devr-i hazān berg-rīz-i dünyedür

Dehr gülzārında serv-i bī-nevā[dur] sevdigüm

Lā-ubālī İşfahān vaşlı[nı] seyr itmek gerek

Zümre-i ' uşşāqda gāyet şabādur sevdigüm

Pes nezāket bestedür bilmez uşul-i fūrkatı

*"Va'dı āhır, hulfı ev kurbı vefā"²⁹⁵*dur sevdigüm

Porsīş itmezsın gehī hāl-i Ferīdī bendeñi

Yād-ı devr-ā-devr ile rāhat behādur sevdigüm

191

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Yandum yağıldum āteş-i hicrān ile kızum

Döndüm kebāba hasret-i sūzān ile kızum

Peygüle-i elemde bırağduñ beni ğarīb

Feryād ile enīn-i figān²⁹⁶ ile kızum

190. vr. 44b-45a

²⁹⁵ Son söz her ne olursa olsun yerine getirmek vefadır.

191. vr. 45a

²⁹⁶ Metinde "efgān" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

İtdüñ hezâr ile beni hem-nağme-i fiğân
Hem-şoşbet eyledüñ dil-i nālân ile kızum

Budur fenânın itdicegi ‘âkıbet bize
İ[t]di firîfte-i leb-i handân ile kızum

Pejmürde-i hazân-ı ecel eyledi seni
Çaldum gamuñda dîde-i giryân ile kızum

Hercâyîsin saña diyemem nûr-ı başarum
İtdüñ icâbet emr-i Hâka cân ile kızum

Ümmîd ider Ferîdî şefâ‘at ‘atâsını
Eyle recâ‘inâyet ü ihsân ile kızum

192 (Farsça)

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Nemâned der dil-i hamyâze-keş ‘uşşâk-i mubhem hem
Ki rîz ender çâşmeş dembedem seylâb-i şebnem nem²⁹⁷

Kesî ke’z hod-furûşî geşt şâfî-dem der in bâzâr
Dileş âyîne bâşed mî-şevved esrâr mulhem hem²⁹⁸

192. vr. 45a-45b

²⁹⁷ Esneyen gönülde aşklar gizli kalmaz, ki onun gözünün altındaki çiylere her an sel oluşur.

²⁹⁸ Bu pazarda kendini övme hastalığından arınan kimsenin kalbi aynaya döner ve sırlarını yansıtır.

Şevēd bī-rūy u addeş dāg-i gul un ārḥā şimşād
Dehed derdī cānkāh an dildār bā-am am²⁹⁹

u bā-endīşe-i āhū-yı eşmeş āremīdenḥāst
Dilem ārām ired ger koned herend bārem rem³⁰⁰

Ferīdī ber-dehen men muhr-i āmūşī der īn gulşen
Ki bīned der-afes abseş u başed bulbul ebkem kem³⁰¹

193

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gülistān-ı hevesden lāle vü gül yāra gösterdüm
Fezā-yı sīneden geh şerḥa āhī yara gösterdüm

Aup yüz once-i sūnbül-nümā-yı āh-ı sīnemden
Ne vech ile olur bāg-ı hevā gülzāra gösterdüm

Cefā-rūy oldı āḥir rūy-ı eşk-i ū[ni]nīnüm[den]
Ṭarī-i mihri ayfā ol vefā inkāra gösterdüm

Digil seyl-āb-ı āb oldı [hevā-yı] vaşl-ı tābumdan
O dem ilīm-i hecri dīde-i ūn-bāre gösterdüm

²⁹⁹ Seni görmediğinde gülün yarası dikenler gibi belirir. Sevgili hüzünlü olduu zaman, canı zayıflatan tortu verir.

³⁰⁰ Gözlerinin ceylanını düşünerek huzur bulmalar söz konusu olduundan, bu [düşünce] bana ağır gelse de gönüm huzur bulur.

³⁰¹ Ferīdī, bu gül bahesinde azına suskunluk mührü vuruldu. Hapsolmuş bülbülün suskun kaldıını kim görmüştür?

193. vr. 45b

Çeker çok keşmekeş destinde kalb-i nâ-besâmânum
 Hâfâ itdüm taḥammül ğamze-i mekkâra gösterdüm

Döküp pâyîne hûn-âb gâhî eşk-i miḥnet-rîz
 Gözüm içinde her nem var ise dil-dâra gösterdüm

Temennî eyleyüp temyîzini eş'ârdan anuñ
 Ferîdî şî'r-i hoş tarzüm hüner eş'âre gösterdüm

194

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Oldı dil derd ile hoş-ḥâl devâdan geçdüm
 Hâmdi'lil-lah ki selâmetle belâdan geçdüm

Vaḫtdur eyle vefâ pâdişehi mülk-i ḥâsen
 Kârvân-ı ğam ile şehm-i cefâdan geçdüm

N'aceb ayırsa beḳâ sâḫiline kalb-i ḥazîn
 Zevraḳ-ı cism ile girdâb-ı fenâdan geçdüm

Kûşe-i bâġda âġuşına çekmiş güli ḥâr
 Külbe-i bülbül-i hoş ṭavr u edâdan geçdüm

İtmesün çarḫ Ferîdî baña izhâr-ı metâ'
 Câme-i 'aşkı giyüp tâc ü ḳabâdan geçdüm

195

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Oldı pā-māl-i reh-i fürqati cān ü bedenüm
Nigeh-i merḥamet itmez yine āfet-fikenüm

Dil mekān eyledi gīsūsını yārın cānā
Ne senüñ oldı qarīnüñ ne benüm yār-ı tenüm

Cā-be-cā sīnemi āh eyledi çün raḥne-pezīr
Oldı çün ḥāne-i zenbūr bu beytü' l-ḥazenüm

N'eylerem serv-i gülistān u gül ü ḡoncasını
Gösterür çün ḳad-i ruḥsārını şīrīn-dehenüm

Bāḡ-ı dehr içre ḡöñül zār Ferīdī nālān
Olalı dā' iye-i vaşl-ı semen-ruḡ vaṭanum

196

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḡam-ı hecrüñle şeydāyam girībān-çāk-ı sevdāyam
Pezīrā-yı refū-yı şīḥḥat olmaz derd-i peydāyam

Ḥayālüñ āşinā-yı rūḡ bīdārī vü ḥābumda
Gözüm nūrı hevā-yı mihrüñ ile yād-ı sīmāyum

Dil-ārāmum yitirdüm olmadı bir dem merāmum rām
Fezā-gerdüm hemīşe girdbādum deşt-peymāyam

Fiğān ü nāleden hūn oldı bağrum [şad-hezār] derdā
Gülinden gülşeninden ayru düşmüş bülbülāsāyam

Küşāde olmadın pejmürde-i bād-ı fenā oldı
Anuñçün h̄ār-zār zārde efgān hüveydāyam

Ferīdī gitdi elden vaşl-ı şādī sāyesi yārın
Firāk ile dirīgā dīde-düz-ı rüz-ı ferdāyam

Şefā' atdür 'inān-ger-i cezi' yoksa haqīkatde
Hızınüm hem-demüm zār u 'enīnüm āh-ı imāyam

197

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün
Ġam-ı hecr ile hayrānam elemde dīde-giryānam
Semen-ber dil-berümden devr-i üftāde fiğān-h̄ānam

Ne hācet cem' -i dilden porsişe hālüm perīşānam
Gülüm sünbül-şıfat sevdā-yı zülfüñle perīşānam

Olur mı cāme-düz-ı vuşlat āyā süzen-i ülfet
Bu h̄āristān-ı hayretde girībān-çāk-ı hicrānam

Gerekmez ŧem^ç -i bezm-i eŧk-riz-i cāhı dūnyānın
ŧerār-ı āhum ile ŧeb-firūz-ı derd-mendānam

Pezirāy-ı semā^ç yār olmaz nāle vū zārdan
Feridiveŧ egerçi hem-dem-i feryād ü efgānam

198

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Niŧimen eyliyel'den hāne-i dilde firāvān ğam
Zebān-ı ŧekvemüz itdük bi-ħamdı^ç l-lah hele ebkem

Gözümdür görmesünler diyü bāri taŧra koymazsañ
Gözüñ olsun koy a ağyār çıksun görelüm bir dem

Dinirse saña iz^ç ān it uzanursın hemān zāhid
Anuñçün eylemez bir söz mecālisde seni mülzem

Ne virdüñ alamazsın çār-sū-yı ^ç aŧk-ı dil-berde
Bize at satdığuñdan bir kuŧuruñ kaldı mı bilmem

Yaķinüñ oldı kim sen tek hevā meŧhūndur mül hem
^ç Aceb olduñ bu rāzı mübhem ey dil [sen] ^ç aceb mübhem

Silāh-dār-ı ğamuñ çekdi sipāhın kiŧver-i ğalbe
Teraķķi-i sürü ister elinde ibtidāsı ğam

Bilürken ol ʃab̄bin nā-tüvān düşmen likin andan
Dil-i mecrūhına ʃurmaz Ferīdī de umar merhem

199

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Devr-i fānīde bulunmaz kimse de ʃekl-i nizām
Yok gedāsında ʃehinde istirāhat intizām

Tā-bekey ʃehvet hırām ' arşa-ı nefis ü hevā
Yülüğünde neş'e-i hıll anda çok meyl-i hırām

Hubş-ı ʃab' ı müstezād olur dünüv kibri mezīd
Ahter-i keyvāna da irse eger cāh-ı li 'ām

Çaldı bir baş ʃıfl-ı dil ʃatmine ' ömrin Muşhafın
Vāhibü' l-āmāldan ister hemān hüsni- i hıtām

' Ālem-i kevn-i fesādın güft-gūsın terk it
Ey Ferīdī devlet-i ' uzumā odur mā-lā- kelām

200

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ser rişte-i hayāl-i vişālün ki tutmuşam
Sevdā-yı vaşl-ı gayrı habībüm unutmuşam

199. vr. 46b-47a

200. vr. 47a

Devrāna döndürür beni andan gönülsüzün
Kūy-ı nigāra gönlüm ile gerçi gitmişem

Her gün ider yukarı³⁰² aşağı mu' āmele
Bilmem bu silfe-perver olan çarha n'itmişem

Bu çār-sūda nāfık olandur nifāk-ı halk
Derdā ki anlar ile hūlūşu iş itmişem

İtdi Ferīdī gerçi hem āgāzī-i hezār
Ne böyle gül-beden ne semen-ber işitmişem³⁰³

201

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Şafā zamānidur ey dil ayıl ayıl ne bu ğam
Yıkılma ğamla feraħla bayıl bayıl ne bu ğam

Mey-i sürür ile leb-rīz olur şurāħi-yi dehr
Açar piyāle-i kalbe şarıl şarıl ne bu ğam

Neşāt loğması tutdı ser-ā-ser āfākı
Hūmār-ı hūzn ü elemden ayıl ayıl ne bu ğam

O mest-i çeşm süvār-ı semend-i nāz olmuş
Gelür bu semte şadā şavul şavul ne bu ğam

³⁰² Metinde "yukarıdan" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

³⁰³ Metinde "eşmişem" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.
201. vr. 47a-47b

Dağıtdı ceş-i ğumūmı sipāh-ı dil-şādı
Ferīdī bu ne taḥayyūr mā 'il mā 'il ne bu ğam

202

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şeb-i ğamda şerār-ı āh-ı ateş-bār-ı mehtābum
Enīsüm hem-dem-i germ ülfetüm ancaḳ tef ü tābum

Meserret-çehre peydā olmiya rü 'yāda da ṭālī'
Anuñçün ḥ̃āba ḳoymaz geceler bu çeşm-i pür-ābum

Ser-ārād³⁰⁴ bāliş-i ğam olmadı bir laḫza dünyāda
Ḳıyāmetde meger bīdār ola baḫt-ı girān-ḥ̃ābum

Yine sūy-ı vefāya aḳmadı meyl-i dil-i sengīn
Egerçi mācerā-yı 'aşḳı i' lām itdi seylābum

Çalardı başına sāzın Ferīdī zühre³⁰⁵ bilseydi
Nevā-sencāne eş' arumda geh ḳānūn-ı mızrābum

203

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Cihānda olmaḳ isterseñ 'azīz ü maḫrem ü mükrem
Fürū-māyeyle yār olma hemīşe ol esāfil rem

202. vr. 47b

³⁰⁴ Metinde "ser-ārād" biçiminde yazılıdır. Anlam gereği bu şekilde okuduk.

³⁰⁵ Metinde "zehr" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

203 . vr. 47b-48a

Ṭabībā ebsem ol it‘ āb-ı nefis itme ‘ ilācumda
Leb-i dil-ber olur [benüm] derūnī derdüme emsem

Budur āyīn-i gerdün ser-firāz eylerse bir dūnı
İder ehl-i kemāli ebkem ü āsāyiş-i her kem

Nağam-senc ol hezārā bezm-i gülşende benüm gibi³⁰⁶
Gülüñden ayru düşmüşsin işüñ feryād ü ğam maḥrem

Kesilmez ḥāṭırum ülfet kesel hercāyī dil-berden
Bu sevdāda ne ḥālet var dil-i āvāreme bilmem

Ne gül ne dil güler ne ğonca[da] açılmak ister cān
‘ İzār-ı nesterenümden olal’dan devr-i fūrkat dem

Ferīdī ma‘ rifetde kim ziyā-baḥş olsa şem‘ -āsā
Degül eksik dilinden āteş-i ğam dīdesinden nem

204

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

Şükrlil-lah ne elem qaldı gönül içre ne ğam
Eyledi murğ-ı seḥer şevk ile āġāz-ı nağam

Tekye-i cennete döndürdi qaddümi yārın
N’eyledi ḥalka-ı ‘ uşşāqa meserret maqdem

³⁰⁶ Metinde "tek" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.
204. vr. 48a

Ṭarab-ı bezm aña dil virdi bu meclis içre
 Ğuşşa-ı dehri unutdı ayğa başdı kadem

Dilerem dehrde handân ola ol ğonce-dehen
 Gerçi kim dîdelerinden ağıdır kan her dem

Harem-i Ka' beye olmaz niĝeh-efken hâtır
 İrem-i kûy-ı dil-ârâya Ferîdî girerem

205

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Bâ' iş-i ' izzet degül mi merdüme hengâm-ı kâm
 Zümre-i erbâb-ı fazla eyliye in'âm 'âm

Göremez bu dem meserretten ziyâ mümsik olan
 Kend'özi hem gündüzi bühliyle işmâm-ı şâm³⁰⁷

Teşne'-i şahbâ-yı devlet derd-i serdür hâşılı
 Kim humâr ile ider medhüş bu encâm câm

Güyyâ sîm-âbile tev'em dil-i pür-ıztırâb
 Olmadı bir lahza fânide aña ârâm râm

Ey Ferîdî isteriseñ olasın âzâde-ser
 Azı az it güşiş itmekdür aña içdâm dâm

205. vr. 48a

³⁰⁷ Metinde "şâm meşâm" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

206

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Māh-ı bed-ıtab' ın ferāgat mı ider hıç merd-i hām

Māha olsa muttaşıl anda egerçi tāt-ı hām

Māt olur şāh ' arşa-ı şādīde ruḡ gösterse ğam

Esb-i himmetle eger eylerse de çok sa' y-ı tam

Mār-ı zülfüñ pīç-ender-pīç olal'dan dil-berā

Emrüñe oldı dil-i ser-keş hemān sāt atda rām

Māş-ı hāl-i ' arızuñ cāy eyliyel'den zülfüñi

Rūy-ı zülfüñ ḡalb eyler ārzü her şubḡ ü şām

Māl ü cāh u dehr iḡün itme tekāpū-yı denī

Dest-ber-sīne Ferīdī rāst ḡaddüñ hemḡü lām

207

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bu ğülşende ğülinden ayru düşmüş bülbülāsāyam

ḡarīnüm āh ü eḡān nāle vü feryād hem-sāyem

İtā' at itmedüm emr-i Ḥudāya nefsüme uydum

Muḡaşşal ğirdbād-āsā ğünehde deşt-i bīġāyam

206. vr. 48a-48b

207. vr. 48b

‘İbâdet iddi‘ âsın eylemem ‘ işyân ikrâram
Güneh-kârâna ğufrân olmayınca vây bu vâyem

Kemâl-i ye’s virdi mâ-sivâdan luḡf-ı ümmîd[i]
Çıķardum hâḡırumdam anları tevḡîd-i îmâyem

Teşebbüş eylemem zâhirde ğayrdan tefvîz-ı sîmâyam
Teveccüh eylemem zâhirde ğayrdan teķvîz-i sîmâyam³⁰⁸

Ḥüdâvendâ kerîmâ çâre-sâzâ bende in‘âmâ
Ġarîbem müznibem raḡmet naşîb-i va‘d-i i‘ḡâyam

Resûlüh ħürmetine eyle dil-şâd iki ‘âlemde
Ferîdî bendeñi hâḡır perîşânam hüveydâyam

208

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Ḥam oldı bâr-ı miḡnet ile râst ķâmetüm
Derdâ ki bilmedi o perî istiķâmetüm

Ḳaşr-ı cihâna olmaz idi ḡâḡişüm daḡı
Bir laḡza ger olaydı derinde iķâmetüm

Ḥayy itdi deşt-i hecr revân-gâḡı dil velî
Bir demde egmedi o sitem-ger kerâmetüm

³⁰⁸ Beyitte vezin aksiyor, anlam da veremedik.
208. vr. 48b-49a

İns-i cihān mebādi 'i zaḥmet degül nedür
Vaḥdetdedür ferāgum ü def' -i se 'āmetüm

Gözden geçürse nüṣṣa-i ḥālüm o meh-cebīn
Taṣḥīḥ olur Ferīdī firāḳum seḳāmetüm

209

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḳarīn-i bezmi olsam bir gice ol māh-ı tābānum
Bilürdi ḳadr-i sūz ü pīç ü tāb-ı riṣte-i cānum

Hevā-yı mihr-i ruḥsārında dil der ki çe çabuḳ raḳṣ
Dirīgā zerrece ' aynına almaz mihr-i raḥṣānum

O meh-sīmāya irāṣ eyledi ancaḳ girān gūṣı
Hevāya munḳalib oldı pey-ā-pey āh u efgānum

Revā mı ḡayr ile sen dem-be-dem itmek Şeker-ḡande
Ġamuñla göz göre ḳan ağlaya bu çeṣm-i giryānum

' Aceb cevher-fürūṣ-ı çārsū-yı ' ālem-i ' aṣḳam
Müjemde eṣk-i ḡün-pāṣum götürür dürr ü mercānum

Semenderveṣ alıṣmıṣ olmasaydı āteṣ-i ' aṣḳa
Yaḳardı tāb-ı nazmum lā-cerem evrāḳ-ı divānum

Ne gūne dil temennā eylesün cem' iyyet-i şādī
O bī-dāda Ferīdī hoş gelür hāl-i perīşānum

210

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ġamuñla girye hem-dem derd mādem çeşm-i hūnbārum
Dırāhşāndur şerār-ı āhum ile her şeb-i tārūm

Selām-āsā cevābı redd olur hercā' i-yi mihrin
Haķīkat-pīşe ol luţf it ḥabībūm sevdigüm yārum

'Araz nāmuñ ola şöhret-şi'ār-ı 'adl ben yoķsa
Alışdum āteş-i cevrünle dil-dārum sitemkārūm

O naḥvet-perverī itdi girān gūş-ı teġāfūl nāz
Anuñçün oldılar hem-dem fiġān ü nāle vü zārūm

Gider jeng-i keder dilden Ferīdī ġam-güsār-ı 'aşķ
Hıred mir 'ātı eylerse şafā iş'ār-ı eş'ārūm

211

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilātün

N'olaydı meclis-i pākda bezl-bāñı olaydum
O şūḥ-ı pūr-sitemin 'aşķı kışşā-h'ānı olaydum

210. vr. 49a-49b

211. vr. 49b

N'olaydı tîr-i nigâhın ataydı cânib-i albe
Fezâ-yı cevri ü cefâsında da nianı olaydum

Tezâyüd ile atâsı gerekmez idi sipihrin
Esâfil ile berâber nigeh-feanı olaydum

Gedâ iken ne cefâlar ekildi devr-i felekden
Neler iderdi aceb âh-ı kâmrânî olaydum

Ulüvv-i ân-ı hünerdür sebeb adâvet-i ara
Nazar iderdi nedâmetle sifle-ânî olaydum

Kodı amın zevâyâ-yı hecir-i dadaa îmâ
Niderdi zerrece bir laza âdmânî olaydum

Teneffür itmege bâ' iş Ferîdî şıd ü şafâdur
Severdi alk beni ger nifa kânı olaydum

212

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

İRmez mi ayâ gûşua feryâd u fiânum

Bî-mihr ü cefâ-cü-yı vefâ dşmen-i cânım

İnşâf degül ki ola ulu hecr-i zelîli

İzzetlü efendüm alabum rû-ı revânum

Lâyık mı dem-â-dem ola h̄ün-pāş bu dīde
 Mihr ile vefâ-h̄üy-ı ‘aṭâ-pīşeyi cānum

Bülbül gibi nälende Ferīdī sitemüñden
 Gül-pīrhenüm gül-bedenüm gonce-dehānum

213

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

O perī rûya ne dem vaşl-ı resim
 Türktâz itmede ḥayret be-pesüm

Beni hem-râz-ı maḥabbet itmez
 Ne ḳadar mihre tekâpü itsem

Şoḥbet-i gül n’ola olsa kāmum
 Bu çemen-şuffede bir ḥâr ü ḥasum

Güft ü ḡüy-ı h̄üner olmaz âşafâ
 Bülbülâ näle nedür ol epsem

Dil-i mecrûḥ-i Ferīdī-i zâre
 Leb-i dil-ber olur ancaḳ emsem

214

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Kūyında olur bŭlbŭl-i ŧeydā sŭhanumdan
 Ŧuymuŧ gibi bir neŧ'e-i verd-i semenŭnden

Bāzāra ne yŭzle gider ayā gŭl-i gŭlŧen
 Yŭz kat ola ŧermende o vech-i haŧenŭnden

Bir zerre mi yā yoŧ mı didŭm aŧzına ŧuymuŧ
 Dŭŧnām diler vardısa dimiŧ dehenŭnden

Germ ūlfet-i ŧam olmadadur pŭte-i sīne
 Dŭr eyliyeli devr-i bŭt-i sīm-tenŭnden

Rāhında ŧabānın gŭzedŭr ŧora Ferīdī
 Var mı haŧberŭn Yŭsuf-ı gŭl-pīrehenŭnden

215

Fā' ilātŭn/ Fā' ilātŭn/ Fā' ilātŭn/ Fā' ilŭn

Her ne deñlŭ ' aksine devr eylese çarḫ-ı berīn
 O emānet-kār olma haŧyin āyīne arīn

Olmadı bir dem perīŧānlıŧ cŭdā andan meger
 Nāfe-i sŭnbŭl kesilmiŧ nāfe-i alb-i haŧzīn

Keşmekeşde mużtarib ehl-i fezā' il ğālibā
Kām gerdūn olalar dönen hemān şādī dilin

Sa' d-şān ' izzet-nişān olmağ dilerseñ dehrde
Zinhār olma esāfil-perverāne hem-nişīn

Dür Ferīdī defter-i devr-i kemāl ü fażluñı
Ma' rifet bir yola degmez bu zamān ' ayn-ı yağīn

216

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Geh āh-ı cāngüdāz gehī nāle vü figān

Gelmez muhaşşıl ' āşık olan böyledür zamān

Ol şūğ tegāfül ile şīve'ı gösterür

Ya añlamaz dile ne ider ebrū-yı kemān

O kāmēt-i kıyāmeti görmekde ' āşıkān

Taşvīr-i haşrdan görünür her biri nişān

Ağyāra yan var itme nazār gördüğün nefes

İte dalanmadın yūri var çalıyı dolan

Rāz-ı derūnum eyledi ifşā sirişk-i āl

Bildüm Ferīdī olmaz imiş bu şıfat nihān

217

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Dil ' arşa-ı ğamda nice bir ğam-zede yatsun

Geh tîr-i nigâh-ı keremi ğamzede atsun

Mādām nemek-rîz-i hevâdur leb-i dil-dâr

Zahm-ı ciger-i suhtegân oñsun u bitsün

Dil dîde-i ŧebâzuña meyl itmek olmaz

Şayyâd-ı maħabbet ne çalışsun ya ne ŧutsun

İtme cedel-i ŧab' tutunca ŧığa anı

Şūfî-i ħazîn kuyruğını dög de kókutsun

Ol mäh-ı perî-çehre gönül ħüb-heves-nāk

Āh eylesün zâr Ferîdî yâ nic'itsün

218

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Çomadı rāz-ı derūnum siriřk-i āl nihān

Çıkardum anı gözümden bu yüzden oldı revān

Zarāfet ile leb-i yârı öpmek olmaz gör

' Amāme key çevirürler ne güne ħüb-ı duğān

Görünce la' lini zenbürveş figān eyler
Ne bal [ki] yiyecegi zāhidūñ göründi 'ıyān

Ferīdī ot dıķagör çāñına meḫāfilde
Şadā-yı vā' iz-i ḫardan budur ḫalāş hemān

219

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Ḥaṭ üzere kākūli pīç elzem olmasun n' olsun
Çemende sünbül-i ter ḫam ḫam olmasun n' olsun

Olur hemīşe aña sille-i şıyāneti ḫayd
Ḥarīş-i dirhem olan derhem olmasun n' olsun

O dem ki zāg-meniş bāgbān-ı devlet ola
Hezār-ı nağme-serā ebkem olmasun n' olsun

O çār-sūda ḫarīd fūruḫt naķz iderler
Revāc-ı fażl u ma' ārif kem olmasun n' olsun

Raķībçün ola ' izzet-nigāḫ şādī-i vaşl
Ferīdī bezle güzār-ı ğam olmasun n' olsun

220

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Hem-zebān āzārı āsāyiş elem ağıyardan

Savt-ı bülbülden ne ğam cāngāh-ı ğuşsa-hārdan

Müşterī mīzān çekildiler semāya ' āķıbet

Ķadr-sencān-ı ma' ārif ķalkđılar bāzārdan

Penbe dūr ğuş oldu efgān-res bulunmaz ' āşıķa

Derd-i serden özge hāşıl ne fiĝān ü zārdan

Mıhr ü māh-ı hüsndür gerçi hāķıķat yok ne söz

Görmedük hercāyilikden özge bir şey yārdan

Naķş-kārı hīle-bestedür ğulām ü h'ācenin

Bezm-i muṭrib bir nefes hālī degül bu kārdan

Nīstī-i zāĝ āsāyiş-fezādur ğülşene

Neş'e-yāb eyler hezārı bu hemān ğülzārdan

Derd-mend eyler Ferīdī ķālīb³⁰⁹-ı eṭvārdan

Aş' ab-ı eşyā sehildür vaz' -ı nā-hemvārdan

220. vr. 51a-51b

³⁰⁹ Metinde "ķalb" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereĝi bu şekilde okuduk.

221

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Şabūr ol [tîr-i] pey-der-peylerine çeşm-i bî-dâdın

Ne lâzım olasın naĥcîri ey dil iki şayyâdın

İder dil nerm-i ' uşşâka cefâ vü vaĥşeti anı

Olursañ dil-sipârî ol[a] teb-âşüb mu' tâdın

Muşavver eyle dilde şûret-i cân-baĥş-ı dil-dârı

Ki yoĥdur rûĥ taşvîrinde Mânî ile Bihzâdın

Şabâ taĥrîk ider ' azm-i ĥirâm bâĥda yoĥsa

Ne câmı var ki izĥâr ide cilve serv-âzâdın

Bulurmuş kâmet-i mevzûnuña ĥaddinde bir nisbet

Ĥavaĥ yeli eser başında nâ-hemvâr-ı şimşâdın

Tirâşîde degüldür ĥârîş-i tîşeyle dil-pâre

Eridi bî-sütün âteş-feşân âh ile Ferhâdın

O deñlü oldu maĥmilgâĥ za' fi âh-ı feryâdın

Ferîdî eylemez hecr-i ruĥında bir de feryâdın

222

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Oldı ğam bār-ı cān kaçan gelesin

Ey gül-i luṭf u ān kaçan gelesin

Sīnem itdüm nişān-ı tīr-i vefā

Yār-ı ebrū-kemān kaçan gelesin

Müjde-i vuşlat ile kūyından

Āh dil şādmān kaçan gelesin

Ne beşer ḳudsiyān olur cān-dād

Bezme kim cān-sitān kaçan gelesin

Pister-i hecrde Ferīdī zāra

Çeşm-i bir reh-künān kaçan gelesin

223

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Oldum yine bir dil-ber-i dil-dāde ṭururken

Pāyinde sehī-serv ü ḳad-āzāde ṭururken

Fikr-i ruḫ-ı verd ile gönül oldı mülemma'

Pür-naḳş-ı hevā itdüm anı sāde ṭururken

Yūsūf gibi itdüm vaṭanın çāh-ı zenaḥdān
Ol kākūliçün ‘anber-i sārāda ṭururken

Hem-tā mı olur ğamze-i seḥḥārına sāḥir
Ḥayret-dih-i iġfāl olur āmāde ṭururken

Gördükde didi bendesini bu da mı düşkün
Rāhında Ferīdī-şıfat üftāde ṭururken

224

Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün

Döger dil sīnesin şevk ile peygām-ı ḳudūmından
Döner sūy-ı sürūr u şādmān[a] ğam rūsūmından

Raḳīb-i nā-ḥalef cins ile tār-ı ülfeti yārın
Daḫı faşl olmamış bildüm ta’ arīf-i rūsūmından

Düşen tāb-ı ruḫ u küfr-i şikenc-i zülfüñe bilmez
Ḳarayı aḳ iden āşüftelik deşt-i hüçūmından

Fütāde seyr-i ğurbetde naşīb-i dil budur ancaḳ
Sitānbul’ından aldum büt bürüdet Arz-ı Rūm’ından

Ferīdī ḥaste-i yārān ferāmūş itdiler güyā
Ḥazer eylerler anuñ miḫnet-engīz-i ğumūmından

225

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Dūr itdi beni çarḥ-ı sitem-ger vaṭanumdan

Her nev-miḥene yār bu baḥt günehümden

Ġamgīn u fiġān-āver olur bu dil-i bülbül

İrdükce cefā ḥārı ' izārı semenümden

Çün dīde-i Ya' ḳūb açıldı dil-i ġonce

Būy-ı āb oldu o gül-i pīrehenümden

Şīrīn merām olmadı derdā ki baña rām

Bir dem dimedi var mı ḥaber kūh-kenümden

Bir ġüne revān oldu dile āb-ı firāḳı

Ser sebz durur şāḥ-ı elem bāġ-ı tenümden

Ümmīd-i dıraḥt olmadı bir bār-ı ser-efrāz

Ḥaclet şemer oldu emel-i ser-fikenümden

Bezmümde ġam u āḥ u fiġān mest ne mümkin

Bārān-ı şafā kim ola beytü'l-ḥazenümden

Olduḳca vefā-ḥāḥ baña ḳıldı cefālar

Ger mihr-i vefā-ḥūyı gelür her sūḥanumdan

"*Min ʿiṣṣūke kad fāze Ferīdī-i bisürür*"³¹⁰

Āvāzı gelür gör dih-i hāḡ-i bedenümden

226

Mefʿ ülü/ Fāʿ ilätü/ Mefāʿ ilü/ Fāʿ ilün

Oldum tecerrüd ile ġam-ı dehrden emīn

Āzāde oldı serv degül yāre çün qarīn

Zülfüñden oldı cevri-i nümāyiş o kākül āh

Başdan çıkarur ādemi dil tīre hem-nişīn

Devrī-i kām olur mı küşāde başarlara

Bu sırrı gösterür nazara çeşm-i dūrbīn

Tā olmaya ferāmūşī-i inḡılāb-ı çarḡ

Devri-i sipihirden olıcaḡ bu ġaraż hemīn

Vaʿ d itdi göstere ruḡm oldı bedīd-hāl

Gün doğmadın neler doğar olma gönül ġamīn

ʿAyneʿ l-yaḡīn o dīde-i şehbāz muntazır

Şayd-ı dil-i nezüme der-i küşe-i kemīn

Şorma hezār cevri ü sitemle Ferīdīʿyi

Ṭursun ne var ḡapuñda hā bir bende-i kemīn

³¹⁰ Ferīdī, aşkın sayesinde mutluluk kazanmıştır.
226. vr. 52b-53a

227

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

Añdıķça dil o lāle-ruḥ u nev-resīdesin

Pür-dāğ ider nizār-ı ten zāḥm-ı dīdesin

Tiryāk-ı vaşlı ile gerek kim ṭabīb-i şūḥ

Yād ide gāhī ' aşık-ı fūrķat güzīdesin

Gird-i ruḥında giysū-yı ' abır-feşān-ı yār

Cedvel-keşīde eyledi ḥüsni cerīdesin

Ġaflet netīce cānā bir efsānedür saķın

Dehrin begenme devlet-i efsūn demīdesin

Mecnūn çü mihr-i ūlfeti insānda bulmadı

Vaḥşı enīs eyledi ḳalb-i remīdesin

Kim iştīmāl eylemeyince debīr-i çarḥ

Kāmın çeker mi kām ile nefsi-keşīdesin

Gördükde meh-ruḥānı olur ızṭırāb-ı dār

N'itsün Ferīdī bu dil-i ' aşķ ārāmīdesin

228

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ġoncenin meylinde bülbül behre-ḥān olmaḵ neden

Böyle bir ḥün-ḥāneden şāhib-cünün olmaḵ neden

Yād-ı ruḥsār ile ben tek olmasa sūzende ter

Deşt mesken lāle-dih dāğ-ı derün olmaḵ neden

Dīde-i şeb sākinān yeldādedür meh ārzū

Rūz-ı vuşlat hecrde ez dil birün olmaḵ neden

Kūşe-gīr-i vahşet ol ḥāhiş-ger-i rāḥat olan

Gül-bedenle bülbül-i ülfet-füzün olmaḵ neden

Görmedük şīrīn-deh[en]lerden Ferīdī rüy-ı mihr

Kūh-kenveş tīşe-zen bā-Bī-sütün olmaḵ neden

229

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Pey-ā-pey devrini çarḥ-ı nigün cāvīd göstersiz

Bu pīç ü tāb-ı ḥayret-dāduma taḳlīd göstersiz

İrür 'uşşāḵ āsāyiş-geh-i vaşl-ı dil-ārāya

Dilinde şabr-ı miḥnet-çün (.....)³¹¹ göstersiz

228. vr. 53a-53b

229. vr. 53b

³¹¹ Kelime eksiktir.

İden tebyîn-i vaşf-ı müdde‘âyı zülf-i hâlet-bağş
Beyân-ı ‘anber itsün evvelâ temhîd göstere

Kühen tîmârdur zağm-ı derûn-ı hasret-âlûdum
Berât-ı haţţ ile şâh-ı ruhuñ tevdîd göstere

Ferîdî serv-ķaddüñ ‘arzû eyler bu gülşende
Gerekse bâğbân-ı çarĥ biñ nev-bîd göstere

230

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

Şekîb-âr ol ne deñlü çarĥ iderse cevr ü ğam-efzün
Bu âh ile çemen-zâr olacaķdur maķşad-ı hâmün

Kerem-ĥ‘âh olma erbâb-ı düveldeñ ‘uzlet-âyîñ ol
Oķurmuş anlara seĥĥâr-ı ĥisset pîsi-i efsün

‘Îmâret-ĥâne-i kâm içre nân-yâb olmaķ ecelçün
Şarur pür-‘uķde-i destâr belâyı başuña gerdün

Hevâyı bendegîdür bâ‘ iş-i bî-hüşî-i maķşûd
Degül leylî seni dîvâne-i deşt eyleyen mecnün

Ne tâli‘dür ki ğayra âsitânın eylemiş me‘men
Ferîdî saña geldikde ider ta‘lîl ğün-â-ğün

231

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Göñül yârı idüp de ârzû feryâd n'eylersin

Nüvîd-i vaşl ile kılmaz seni şâd n'eylersin

Aķıtduñ cüyveş seyl-âb-ı eşküm eyleyüp giryân

İdüp bu mâ-cerâyı kâmet-i şimşâd n'eylersin

Derûnı eylemişsin kaçd-ı katlin ben giriftârın

Tevakķuf eyleyüp ey ğamze-i cellâd n'eylersin

Olup bîdâr-ı h'âb-ı râhat oldum saña hem-âğâz

Güzel itdüñ hezârâ biñ yaşa irşâd n'eylersin

O şûha kilik-i kudret eylemiş pür-şüret ihsân kim

Senüñ kârüñ degül taşvîri ey Behzâd n'eylersin

Ĥarâb eyler Ferîdî kaçır-ı mihri tavır-ı gerdün çün

Beyâbân-ı emelde eyleyüp bünyâd n'eylersin

232

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Teşne-i la' lüñ şekîb-âr'olmasun yâ n'eylesün

Yâd-ı şekkerle zehir-ķ'âr olmasun yâ n'eylesün

231. vr. 53b-54a

232. vr. 54a

Dür olmaz devr-i rüyuñda ‘ abîr-i kâkülûñ
Gül ile gel eyle sünbül şoḥbet îşâr n’ eylesün

Başa çıkmak arzûsın eylemiş hemtek-i dil
Pây-bend-i gîsu-yı yâr olmasun yâ n’ eylesün

‘ Anber-i³¹² gül-pûşuñ ile özge ḥâlet var aña
Câygîr-i zülf-i dil-dâr olmasun yâ n’ eylesün

Eşkini rîzân ider geldükce cevri çeşm-i ter
Müjde-baḥş-ı vaşladur yâr olmasun yâ n’ eylesün

Dil ki derd-âlûd-ı ‘ aşk-ı mâh-rû-yı şûḥdur
Dâğdâr-ı lâle-ruḥsâr olmasun yâ n’ eylesün

Bezm-i ğamda girye kânündür Ferîdî çeng-zen
Derd-i hecrüñde çü ney zâr olmasun yâ n’ eylesün

233

Mef‘ ülü/ Fâ‘ ilâtü/ Mefâ‘ ilü/ Fâ‘ ilün

Dilden geçüp neşâta irişdi bu dem revân
Her seng-dilden³¹³ oldu baḥil³¹⁴ ile şâdmân

³¹² Metinde "‘ abîr" biçiminde yazılıdır. Anlam gereği bu şekilde okuduk.
233. vr. 54a-54b

³¹³ Metinde "seng-dilinden" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

³¹⁴ Metinde "buḥl ile" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Mesken idüp derini o mehpāre dil-berin
Der-bend-i şādi vü feraḥı eyledi mekān

Ne ḳayda uğrasun dil anuñ bā' işi durur
Kim bağlanadı gördüğine ez-derün-ı cān

Bu mīzbān naşīḥat ider saña bī-zebān
Bī-tūşe bu ṭarīḳa saḳın olmağıl revān

Bu şı' r-i āb-dār-ı faşīḥūñ Ferīdī'yā
Sem' -i ḳabūl ile işidür her hūner-verān

234

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Sinemi eyledi pür-ḥūn leb-i gül-gūn gül-gūn
Cūybār eşkümi bir ḳāmet-i mevzūn mevzūn

Oldı şeb rūzum u aḥter daḥı eşküñ eşküñ
İtdi pūşīde ruḥın gīsu-yı şeb-gūn şeb-gūn

İtdi dīvāne [kim ol] ruḥları leyli leyli
Vāris-i derd ü gam itmiş beni mecnūn mecnūn

Ḳıldı pür-fitne cihānı gözü fettān fettān
Yaluñız olmadı dil çeşmine meftūn meftūn

İt Ferîdî ile ünsiyyet-i aḥbâb aḥbâb
Nice bir dîdesi giryân ola maḥzûn maḥzûn

235

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Yeter evşâf-ı şebnem rûy-ı verd-i ter de söylensün
İzâr-ı dil-rübâ-yı meh-cebîn ḥoy-kerde söylensün

Ne gûne ṭayy olur Şîrîn ü Leylâ kışşası ḥüsni
Hele bir laḥza mecnûn oldıgum dil-ber de söylensün

Şabâ ifşâ ider esrâr-ı uşşâk-ı elem-ḥîârı
Nevâ-yı ülfet-i meh-peykerândur perde_söylensün

Olur âzürde berg-i gül doḡunsa rûy-ı pür-tâbı
Nezâket söylenildikde o naḥvet-ger de söylensün

Ferîdî'ye yine luṭf -ı firāvân eylemiş dil-ber
Dimiş bezmümde gâhî o elem-perver de söylensün

236

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Nâle-i ḥâlet-fezâ-yı bülbülân oldı füzûn
Encümen-efrûz-ı bâğ oldı gül-i behcet-füsûn

Zerd ü sürhâne çemende lāle bayraq gösterüp
Eyledi hıŝn-ı bahārı cünd-i ŝitādan maŝûn

Tiğlarla oldılar kişver-küşā-yı gülsitān
Lerze-dār-ı rāyeti oldı ŝitānın ser-nigûn

Sine pür-dāğ-ı meveddet serde sevdāyî hevā
Dāğ saldı lāleyi dīvāneveŝ āhîr cünûn

Kim meserret guŝşadan bülbül Ferîdî tek idi
İrdi eyyām-ı bahār oldı sürûda reh-nümûn

237

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Görüp evzā' -ı dehri oldı mecnûnvar hayretten
Fezā-gerd-i cünûn oldı dil-i āvāre gayretten

Diken ŝāh-ı gül-i hırş zemîn-i bāğ-ı hâtırdā
Açılmaz gonce-i kāmı nesīm-i bād-ı haŝretten

Meh-āsā şehridür hûbān-ı 'ālem olma dil-dāde
Vefā görmüş midür bir kes su'āl it ehl-i hayretten

Kimûnle germ-ülfet oldum ise oldı serd ülfet
Bilür bu turfe hâli herbiri erbāb-ı 'ibretten

Ferīdī almadı dād u sitedde bir işün āhir
 ekildün amdü'-lilah inzivāya böyle 'işretten

238

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gönül endiše-ağāz miyān-ı mū mişāl olsun
 Olursa bāri fikri böyle bir nāzük ayāl olsun

Düşürsün bāğdan düklündüsin[i] gonce açılsun
 Dimāğ[a] virdügi taşdı' aña at at alāl olsun

İden 'uşşāa ancak süziş-i cān-gāhdur mesken
 Gerek ğam-āne-i fūrat gerek bezm-i vişāl olsun

O navet-piše tıfl-ı nāz-perver dil şikārında
 Güzel taşıl-i cevri itmiş hele pīr ü kemāl olsun

Yeter bu vaz' -ı bī-gāne reh-i ünsiyyete oy pā
 Ferīdī tā-bekey minetde pā-māl-i melāl olsun

239

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O gül-ru sen gönül ire ne ğüne ayd-ı bāğ olsun
 Firāında bu ālāyişle mümkün mi ferāğ olsun

Koma tārīki-i bī-gānegide āşınā it tek
Dil-i sūziş-pezirüm bezm-i hicrānda çerāğ olsun

Dağı nev-restedür āyīn-i mihri eylemez idrāk
Gerekse ‘āşık-ı dil-dāde albi dāğ dāğ olsun

Dilersen olasın āzāde-ser ālām-ı gerdūndan
Hevā bezminde destūnde piyāle pür-ayāğ olsun

Şikār itdi Ferīdī bir solak dil-ber dili geri
Sitem-gerdür vefāsuz pür-cefādur līk sağ olsun

240

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Umulmazdı bu deñlü bī-vefālī nāzenīnūmden
azer itmez mi bilmem nāle vü āh-ı enīnūmden

Dürüst peymān u mukem ‘ahd iken rāh-ı maabbetde
Revā mıdur olam hātır-şikeste meh-cebīnūmden

Gehī nāz-ı teğāfūl geh āzab-ālūd-ı nūzzāra
Ciger-hān oldu hayfā dil-ber ü vaşet arīnūmden

Hevā-yı kākülūnde itmedi bir dem beni şādān
N’olaydı urtulaydum bu dil-i zār ü amīnūmden

O gül-ruhsārdan āḥir beni dūr itdi feryādum
Ferīdī baña ne'oldise oldu hem-nişīnūmden

241

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Neye varur işi bilmem dil-i fırķat kārın

Düşeli 'aşķına ol tūtī-i şeker-ḥārın

Gice'i gündüze ķatmış geliyor faşl-ı bahār

Görmege sünbül-i zülf ile gül-i ruhsārın

Gül vire rüyı gibi diyü diken şāḥ-ı güli

Sancıyor³¹⁵ süzen-i cān devrine bir gün ḥārın

Ḳıpkızıl dāḡ delüsi oldu hele lāleye baķ

Dāḡ-ı 'aşķın uralı sinesine dil-dārın

'Āleme rāz-ı dili itmeden ifşā ḡayrı

Görmedüm fā'idesin nāle vü āḥ u zārın

Şaldı ferdāya Ferīdī'yi sitemle ḡamla

Dilerüm yoluña gelsün bu cefālar yārın

241. vr. 56a

³¹⁵ Metinde "sancılıyor" biçiminde yazılmıştır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

242

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Mihr-i kāmum oldı bir sâ' atda peydâ vü nihân
Zulmet-i hecrinde alsun tâ gönül şiven-künân

Gelmedi âgûşa nevbet âsiyâb-ı dehrde
Her ne deñlü k'eyledüm fikr-i daı-ı mû-miyân

Bir daı h~âhiş-ger-i vaşl-ı dil-ârâ olmıyan
Tek benümçün dil-şikeste olmasun halk-ı cihân

Dest-i kûteh virmedi el-ışşa ger vaşluñ berîn
Degmesün ey serv-i nâzum säyeñ[e] bād-ı hazân

ālî' -i mes'ûduñe söz yo Ferîdî her ne dem
K'eyledün tedbîr-i vuşlat oldı hecr âir 'ıyân

243

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Müjgānuña dā'ım gönül ey meh siper olsun
Tek geh nigeh-i dīde-i şāhib-nazar olsun

O çeşm-i seimāneye dil-dāde olan cān
Maħmūr-ı ğam u ğasta-'ı şıhat-azer olsun

242. vr. 56a

243. vr. 56b

İtmez yine Şîrîn-dehenân ‘ aşîka raġbet
Ferhâd gibi ser-be-ser âlâm-eser olsun

Bu bâbda itdi beni rüsvây-ı maġabbet
Sâ‘ il şıfat eşküm dilerüm der-be-der olsun

Ġavġâ-yı cihâni gider ol şâd Ferîdî
Bir laġza gönülden daġı def‘ -i keder olsun

244

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

Mû-miyâne bend idüp zerrîn kemer bir sîm-ten
Cânumı sıkmaġdadur her laġza ol sîmîn-beden

Ger şorarsañ var mı aġzın söylemez lâ vü ne‘ am
Ol melek-sîmâ şanemde varise yoġdur dehen

Ger ola ben gibi bir gül-çehrenüñ üftâdesi
Bâġda çeh güllerin ruġsârına düşmek neden

Çeşmi ‘ ayn-ı fitne ġadde âfet ü ġaġtı belâ
Ĥâşılı sevdik bir [‘ aceb] mehliġâ-yı pür-fiten

Bûy-ı zülf için esen esdi gönüli çün şabâ
Didi gitdüm her çe bād-âbād sen ġal şâġ esen

Eylesün her dem Ferīdī bülbülāsā nāleler
 Biñ cefā eyler aña her günde bir gül-pīreher

245

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Periřān-ħātır oldum zülf-i 'anber-bār řānından
 Kemān-ebrūsı cevrin añladum zaħmet keřānından

Olur ğamzeyle ülfet her ne deñlü olsa da ħün-riz
 Fiĝān ü zār o çeřm-i āħūsı vahřet niřānından

Virür cānın ya çeşme ya nigāha 'işveye yāħod
 Rehā-yābı ne mümkin yoķdur 'āřıķ keřānından

Kesildüm ārzū-yı cāh-ı āsāyiř küsildür heb
 Melālet geldi dehrin manşıb-ı ħařmet-feřānından

Semen-tenden ümīd-i mihr mümkin mi Ferīdī ħiç
 Gelür řehrīlik ancaķ bu zamānda meh-veřānından

246

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ķılurlar ehl-i 'irfāna cihānda ğüyyā aħzān
 Olurlar sū-be-sū miħnet-fezā vü daĝdaĝa pīrān

245. vr. 56b-57a

246. vr. 57a

Nesīm-i bād taḥrīk eylemez evrāk-ı eṣcārı
Gülistānda ḥazānın dest-i berdinden olur lerzān

Çok itme zīnihār az eyle Türk tāz-i devlet [it]
Ser-i erbāb-ı ḥırṣa her ṭarafdan derd olur rindān

Degül[dür] mu‘teber yanında ebnā-yı zamānın hīç
Şadākatde olur seg pūye ger üftān ger ḥızān

Ferīdī ḳadrin añlar müṣṭerī yoḳ fazl u ‘irfānın
Tehīdür bu dükānda ma‘rifetden keffe-i mīzān

247

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Dil-i nālān cefā gördükçe dil-dār-ı sitem-gerden
Maḥabbet-ḥāh olur āzürde olmaz cevr oḳurdan

Zebān-ı ḥāl ile her zaḥm-ı sīnem ṣerḥ-i derd eyler
Velī bilmez o tıfl-ı nev-resīde dilli defterden

Kesüp aḡyārı bezm-i yārdan ḳaṭ‘-ı nizā‘ itdi
Miyāncılık umulmazdı bu deñli ḥançer-i [ber]den

Daḡı şīmden gerü setr eylemez āyīne-i rüyın
Tirāş itdüm bu remzi ḥaṭṭ-ı nesrīn çehr-i berberden

Çıkılmaz kaşr-ı vaşl[a] nerd-bân-ı arzû birle
Ferîdî kaşr-ı yed itdüm hele ben vaşl-ı dil-berden

248

Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün

Bahâr geldi vü güldi yine mekân ü mekân
Neşâf-ı neş'esin izhâr ider zamân u zemîn

Açıldı bāğda çün ğonce ' andelîb hemân
Nevâda kırdı yine bir maķâm-ı nev-âyîn

Giderdi ' aşık-ı dil-ħasteden elem kederin³¹⁶
Figân-ı şubĥ-geh ile hezâra biñ taĥsîn

Bahâr itdi içün sürün ile anı da' vet
Sirişk-i dîdelerin saçıvirdi dürr-i şemîn

Şikeste-ħâtır-ı ĥâr olmasaydı bülbül-i zâr
İder mi idi vişâl içre bunca âh u enîn

Cihâna bāğda te'essürin itmeye ifşâ
Bu ğuşşa ile çâk çâk olur gül-i nesrîn

Şadâ-yı bülbülü ğuş-ı kabûle aldı semen
Ferîdî şî' rin[i] itdi meger aña telķîn

248. vr. 57b

³¹⁶ Metinde "elem u kederin" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

249

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Usandı dil bu bezmin nağme-i şanbūr u nāyından

Vefâ āhengin olmaz muṭrib-i ḥālet serāyından

Yine bir şūḥ ' işve ' ādetin oldı giriftārı

Ki şad tır-i cefā pertāb eyler қаşı yāyından

Ḥoten āhūsı oldı deşt-peymā-yı Hıṭā āḥir

Dem urmaқ nic' olur görsün ki zūlf-i müşg-sāyından

Sipāh-ı ān silāhdār-ı leṭāfetle o ğaddāra

Қapu қulu olup ayrılmadı ḥüsni serāyından

Nazar tā degmeye ruḥsārına işğāl ider ḥalkı

Budur maқşūdı ṭabl u sūr-ı nāyın hūyı hāyından

Saña gencīne-i ḥübī emānetdür şeh-i ḥübān

Raқibe i' timād itme ḥazer eyle o ḥāyinden

Meh-i devlet kemāl üzre degüldür nāқış iz' ān it

Ferīdī bī-vefādur çarḥ-ı şehrīlik alāyından

250 (Farsça)

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Meşov ğamgîn zi-eṭvār-i ne hemvār-i ḥalel ḥazān

Veved rūzī hevāhā-yi leṭāfet-baḥş-ı gul pīrān³¹⁷

Mecū esb-i ze ber-destī piyāde-rov be-pestī şov

Çunīn kerdend u furūzīn geşte 'end īn ruḥşat āferān³¹⁸

Be-pīrī zūr-i za' f u za' f-i zūrem rā hemī senced

Be-çeşmem 'aynekest hem çun terāzū der-kef u zān³¹⁹

Sebük ḳadr set nikān pes gerān ḥāl bedān īncā

Huner-ver çun şevēd sencīde bādān kec mīzān³²⁰

Mekon bā-nāvek-i goftār-i pīrān pīş istāden

Sebeb īnest bāşed ber hedef-i īn-hā rīzān³²¹

Ferīdī der fenā megzār nīkī ver cefā-bīnī

Pesendīde şevēd ger mī-şevēd īn ḥullet āvīzān³²²

Meşov germ-i ulfet-i sifle-nijād-i bed goher zinhār

Zi-vaż' -i bārideş çun renc şevēd efsurde-dil lertzān³²³

251. vr. 58a

³¹⁷ Hazanın zarar verici düzgün olmayan tavırlarından dolayı üzülmeye. Bir gün, gülleri güzelleştiren letafet verici rüzgarlar esecektir.

³¹⁸ Yüksek ata meyketme, yaya git, aşağılarda dur. Yükselenler hep böyle yaptılar.

³¹⁹ Zayıflığının gücünü ve gücünün zayıflığını yaşlılıkla ölçüyor. Elimdeki terazi tutar gibi gözümde gözlük var.

³²⁰ Burada iyiler değersiz, kötüler kıymetlidir. Maharet sahibi, o değeri ölçüyle nasıl ölçülür.?

³²¹ Yaşlılar söz okunun önünde durmaz. Bunun sebebi hedefe fırsat vermemektir.

³²² Ey Feridî, cefa görse de iyiliği yoklukta bırakma. Bu dostluk gerçekleşirse iyi olur.

251

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Mihr ü maḥabbetüñ alup āġūş-ı cāna ben

Geşt ü güzār itmedeyüm ḥāne cāna ben

Çekdi çevirdi ġamda dili eyledi kebāb

Çaldum bu sūz-ı guşşa ile yana yana ben

O serv-ḳadd gelmedi şaş-ı vişāle hīç

Döndüm cefāların çekerek çün kemāne ben

İtdüm dil-i hezāra nice biñ belā ile

Gülzār-ı āsitāne hele āşiyāne ben

Virdüm küşād şemsüme ġurre nizār iken

Künc-i firāḳ-ı yārda āh ü fiġāne ben³²⁴

Dellāl-i ' aşḳ dilire peşin virür dili

İtdim tedāḫul-ı sitemin mālīkāne ben

Dest-res olmaġa ser-i zülf-i ' abirine

Rū-māl-i pāyı olmaġı itdüm bahāne ben

³²³ Sakın kötü tabiatlı alçaklara dost olma. Onun soġuk halinden gönül incinir ve soġuyup titrer.

251. vr. 58a-58b

³²⁴ Beyitten anlam çıkaramadık.

Düşdüm hevâ-yı zülfine pîrâne [ben] ‘ aceb
Oldum fütâde sîm-bedenin bir civâna ben

Yâ mey-dehed gerek yâ fîrû-mâye sevdiği
Yâr-ı muvâfiķ olımadum bu zamâna ben

Dilde ümîd-i ferhatı cā-nişîni iken
Oldum sihâm-ı cevrine âķir nişâne ben

Bu şî‘ r-i âb-dârumı âmâde eyledüm
Dil-teşne-gân-ı ma‘ rifete şâ‘ irâne ben

Bâzâr-ı ma‘ rifetde kesâd olmasaydı ger
Kâlâ-yı nazmı eyleridüm Hüsrevâne ben

Taht-ı Revâne eyleyüp iclâs-ı mihrini
İrdüm Ferîdî Gence bu demde şâhâne ben

252

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

Seķâb-ı feyz-rîz-i luţfidur vaķt-ı seher-gâhın

Nemâ bârân-ı ‘ izz-i sermedî her ķaķresi âhın

Hüner zînet-fezâ-yı ķaşr-ı hâlet-zâr-ı manşıbdur

Görünmez câh ile nef‘ i temennâ ķihl ü pencâhın

Şafâ-yı hâtır-ı râhat gedâ-yı hırka-püşındur
Olur eفزūn melâli haşmetince her şehensâhın

Ne hâcet ‘ arz derīde ehl-i hâle kim bu dergehde
Devâ kânūn ancak bir işâretdür şifâ-h‘âhın

Ümīd-i mihr mümkün mi Ferīdī devr-i gerdūndan
Güneş hercâyī şehrīlik hemīşe ‘ âdetī mâhın

253

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

Uşandum hâşılı eفزâr-ı nâ-hemvâr-ı gerdūndan
Görel’den vađ‘ -i nâ-bürhân cân-fersâ-yı her dūndan

Maḥâfilde esâfil-pīşüñe me‘ vâ kibârâne
Tekeddür nuḳldur bezm-i ḥazef-pâreyle meşḥūndan

Şadâkatden nağam-sâz-ı işâret olsa da olmaz
Ḥaḳīkat o fūrū-mâye denī-i herze kânūndan

Dirīgâ olmadı ehl-i kemâle şekl-i dil-şādī
Sıḳılmaḳdur netīce böyle ‘ aşr-ı guşşa-efzūndan

Ḳabūle olmadı bādī hūner mīzân-ı rağbetde
Vezân oldu nesīm-i nâ-ḳabūli ṭab‘ -ı mevzūndan

Kesād-ı ma' rifet dem-beste itdi ehl-i ' irfānı
Fesād ehli teveccüh-yāb devlet alb-ı mel' undan

Ferīdī hem-nişin-i ehl-i dil cevr ü sitem fürat
Uşandum hāsılı evār-ı nā-hemvār-ı gerdündan

254

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

şadr-ı riyāset oldı nişimengeh-i gehān
Dām oldı būlbūl-i hūnere gūlřen-i cihān

Dāniř-verāne pīř-rev-i hūsn-i hūl iken
Pes-māndegān-ı bed-meniřān oldılar behān

Ahvāl-i sifle-perver-i gerdūna dūn [iken]
Hūāhiř-gerān-ı encūmen-i abr_der-i mihān

Erbāb-ı fazl olur mı ola³²⁵ vārihān-ı am
Hār-meřrebān yedinde ola maşadlar rehān

Eylerler ibtidā-yı emir terk-i mā-sivā
Vādī-i ' ařa řıd u hūlūř ile bā-nihān

Meydān-ı maşlaatda olup pehlevān-ı cāh
Dād u sitedde menzile iriřdi ūn dehān

254. vr. 59a

³²⁵ Metinde "olalar" biiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

Ehl-i fesād eyledi pūşide-i kesād
 aldı Ferīdī adr-i hūner-perverān nihān

255

Mefā' ilūn/ Fe' ilātūn/ Mefā' ilūn/ Fe' ilūn

Şafā-nigār-ı fera-ab' dur bu kār-ı kühēn
 Gedāsı ile berāber görürse kimki şehin

Degül bahār-ı fera-baş ü hem hazān ğam ü dil
 Lisān-ı hāl ile budur edāsı her giyehin

Nigāh-ı ' işvesinūñ dileşān nişān begidür
 aşı sāhiri seyfi esemm o pādişehin³²⁶

Hemīşe meyl iderek eĝrisine_oĝrısı bu
 ıardı kākūli başdan kenārı kec külēhin

İder fütādesin āvāre vü perīşān dil
 Ferīdī hālī budur işde sūnbül-i sehın

256

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

Nüşa-i hūsnı bilinmez ol mehin tarīrden
 Mū-miyānı ıl ü āl ile daı tarīrden

255. vr. 59b

³²⁶ Beyitten anlam ve vezin ıkaramadık.

256. vr. 59b

Ġamze-i ġammāz-ı düzdīde nigāh-ı dil-berān
Fāş ider rāz-ı dili ifşā ider taġyīrden

Āyet-i mu‘ ciz-beyān u Muşhaf-ı ħüsn-i ħaṭ[ı]
Kim ider keşf-i ma‘ ānī dem-be-dem tefsīrden

Kākül ü rüy u fem ü ḳadd ḳıyāmet neş‘esi
Sünbül ü gül ġonce vü serv gülşen-i taḳdīrden

Olma ünsiyyet kesel eksilme bezm-i faḳldan
Büy-ı feyz irür meşām-ı cāna bu tedbīrden

Kim ki künc-i inzivāda oldı mesken-sāz-ı şabr
Ḳurtulur ālāyiş-i telyīn ile tezvīrden

Eyle perverlik Ferīdī nev-zemīn-i kāmīle
Şi‘ rüñ olursa daḳı nāḳış-reviş tanzīrden

257

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Hemīşe nāle-keş bülbüle pā-bend-i hevādur o

Benüm tek ġālibā gül-çehre dil-berden cüdādur o

Periřān itmesün cem^ç -i ĥayāl-i vaşl-ı cānānı
Fırāķ āġāzesin pest eyle kim mūĥiř-nevādur o

Bu cevr-i keşmekeş kim dil çeker bī-raĥm-ı gül-ruĥdan
Sitem-gerdür dinilmez aña tařvīr-i cefādur o

Sūĥan-perdāz olunca lerze-dād-ı cism-i ^ç āřıķdur
Raķīb-i mel^ç anet-řūret ^ç aceb bārid-edādur o

Ferīdī zāra vaĥřet ^ç ādetā bir dem nigāĥ eyler
Bu dehre niçe demdür řālib-i mihr ü vefādur o

258

Mefā^ç ilün/ Fe^ç ilātün/ Mefā^ç ilün/ Fe^ç ilün

Ŧarar mı kākūlini dil-rübā ne būdur bu
Dem-i řabā eriřūr ^ç āřıkāne ^ç anber-bū

Ba^ç id olsa nazardan beni idüp nālān
Nevā mı vāya mübeddel ider o nūn ebrū

Benüm tek olmasa bir serv-ķadde üftāde
Mesā^ç vū řubĥ fezāyı niçün dolanur řu

O serv içün saña meyl eylemez bu bāġ içre
Dilā siriřkūni pāyine eyledūñ dut cū

Ferīdī gördügi dem dil-sipār-ı ğam oldı
Müsteħir eyledi siħr ile gözleri cādū

259

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Unutmaz mesken-i aşlını ğam-ı miħribāndur o
Çadīmī āşināsın yād ider ülfet 'ıyāndur o

Sürūr-ı bī-vefādan kaç' -ı ümmīd eyledi 'ālem
Gönüllerde gezer ğam hāşılı bir miħr-i şāndur o

Ne deñlü toħm-pāş-ı ülfet-i aħbāb olursañ da
Zemīn-i şüre zār-ı ünsde fūrkat beyāndur o

Nağam-perdāz-ı ğamdur bülbülāsā bāğ-ı 'ışretde
Ma'ārif gülsitānında anuñla hem-zebāndur o

Hücūm-ı ğamze-i Tātāruñ olma dil giriftārı
Eger yāħşī şanursañ anı līkin bes-nümāndur o

Hümā-yı lāne-sāz-ı sa' d-ı dil pervāz-ı cāh itme
Bulunmaz anda āsāyiş ki miħnet-āşiyāndur o

Fazīlet sehm-i peygūle-nişin-i merdüm-i [çeşmüñ]
Sihām-ı ta' n-ı a' dāya Ferīdiveş nişāndur o

260

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ne bulduñ bilmezem ey dil hevā-yı çāh-ı ğabğabda

Asarsın rismān-ı meyli aña rüz ile şebde

Olur [mı] istiķāmet ebced-i kec-ṭab' olan ṭıfla

İderse cedd ü ebb ' irfānda cidden ki mekātibde³²⁷

Siyeh rişüñ sefide inķılābı bir beşāretdür

Ḥudā ğufrān ile yüz ağlefi ihsān ider ' abde

Ne sūd eyler senüñ endişe-i ta' liķ ü taḫyirüñ

Ḳazā-yı mübremüñ çün ḥükmi cārī oldı maṭlabda

Şarāb-ı ğaflet ile cümlesi ser-mest-i ḫayretdür

Ferīdī birdür müftī müderris ḳāzī meşrebde

261

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ne ḫacet dil-rübālīķ itmede dil-berden imāya

Semā' itdükde meh-simāyı dil tābi' dür esmāya

Ḥabībüm şu gibi her yaña cārī olma luṭf eyle

Oñulmaz bir zamānda mā-cerālarda fūrū-māye

260. vr. 60b

³²⁷ Metinde "mektebde" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

261. vr. 60b-61a

Harīş-i devletin hırş ile olmuş çeşmi nā-bīnā
Aña pey-revlik itme [sen] efend' olur mı i' māya

Adüv germiyyet itse olma cymen tab^ç -ı serdinden
Ki nārı itmemek itfā uyar mı germ iken māye

Ferīdiveş fezā-peymā-yı hayret olmadı bir kes
Egerçi oldu mecnūn çok kişi Leylā vü Selmā'ya

262

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ol kadar ğam kodı gül bülbül-i hayrānında
Şekl-i ğuşşa görünür nāliş ü efgānında

Muṭrib-i bezm-i nevāyem dil-i 'uşşāka sezā
Nālemüñ zühre-i gerdün ne çalar yānında

Pek ṭarağına düşerdi ṭarayup şāne anı
Nice yol açdı dile zülf-i perīşānında

Her ṭaraf ḳaddi ile ḳalḳa-ı zülfi görünür
Āhdan ğayrına var külbe-i aḳzānında

La' line meyl ideli yandı Ferīdī cānı
Bilmezem āteş-i sūzende mi var cānında

263

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hevāya meyl ide'lden iḥtilāṭ itdüm elemlerle

‘ Aceb dil-teng oldum ārzū-yı ğonce-femlerle

Ġam u ḥasret müdāvim derd-i fūrḳat hem-niṣīn dā' im

Niçe ḳan aġlar ādem[ler] hemīṣe böyle demlerle

Ya yüz virmez ider ‘ āṣıḳı āzürde-i ḥaṭṭı

Ne yüzden olur ise dil-ḥırāṣ eyler sitemlerle

Boġum boġum pür olup ‘ aṣḳ ile ney nāleler eyler

N'ola dem-sāz olursam aña meclisde bu ġamlarla

Ḳaçarlar sāde-rūken mihr iderler ḥaṭları gelse

Ferīdī'nün işi ṣām işidür nev-ḥaṭ ṣanemlerle

264

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Revā mı murġ-ı dil ender ḳafes āh u fiġān içre

Hevā-yı kām vaṣlı cā-niṣīn her dem revān içre

Bizi ṣimdi ḳodı zülf-i perīṣānuñ bu zulmetde

Ne³²⁸ ġünler ġörmiṣüz yoḳsa su 'āl itsek cihān içre

263. vr. 61a

264. vr. 61b

³²⁸ Metinde "be-ġünler" biçiminde yazılıdır. Anlam gereġi bu şekilde okuduk.

Fidānlaruñ başıçün bāgbān terk eyle gül medħin
 atı ok şerbetin idũn anuñ bu gũlsitān ire

Vefā dũřmen tesāvī cũy-bār u bār-ı ħār
 Bu nā-hemvār evār ile cā eyler mi cān ire³²⁹

Ferīdī āb-rũy-ı dil-berīdũr ħoy ruħ-ı ħũba
 Ne ān ifā ider e ħonceye gũr bũlbũlān ire

265

Mefā' ilũn/ Mefā' ilũn/ Mefā' ilũn/ Mefā' ilũn

Fiħān yār oldu vahşet anda ben anda
 Olal'dan pāy-ı bende ' aş-ı ' işret anda ben anda³³⁰

Fedā-peymā ũ mecnũn eyledi āħir dil-i zārı
 Bu vārıřla olam huřyār-şuret anda ben anda

Ĥayāl-i gũl-ruħ ile eylerem efgān hezār-āsā
 Zā' if-i nā-tũvān oldum ki udret anda ben anda

Reh-i ' aşında ħāk itdi vucũdum intizār-ı yār
 İrişdi zilletũm bir ħadde ' izzet anda ben anda

Ferīdī ārzũ eyler gũnũl vaşl-ı dil-ārāyı
 ' Aceb fikr-i muħāl eyler ki vuşlat anda ben anda

³²⁹ İlk mısradā anlam ve vezin aksamaktadır.

265. vr. 61b

³³⁰ Metinde bir tefilelik eksiklik vardır.

266

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

İlāhī mübtelāyam cürm-i derde
Elemde ğuşşada aldum kederde

Cihānı eyleyen leb-rīz zembüm
Degül luţfuñla çün zerre adarda

Beni maħzūn-ı iħsān itme yā Rab
Çü mü 'min eyledüñ ħükmi aderde

İrişdüm āsitān-ı kān-ı luţfa
' İlācum ğayride yu var bu derde

Cemī' -i enbīyānın pişvāsın
Şeff' eyle günāh-ı pürde derde

Ferīdī rüy-māl-i dergehidür
Recādan ğayrı yo bu der-be-derde

267

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ey gönül mesrūr olursın ney-bahār olsun hele
Kūşe-i gülşende yer yer gül-' izār olsun hele

Serv ider lâf tesāvī terkini kıaddũnle bağ
Bir nefesde intizār-ı reh-güzār olsun hele

Da'vi-i hoş-bũ ider mi kākũlũnle misk hıç
Hāk-i pāyũn tek nigārā müşk-bār olsun hele

İzırārı nāleme ta'n eyleyen nādim olur
Mübtelā-yı aşę olup bī-ihtiyār olsun hele

Nic'olur hāliş remedden kör Ferīdī çeşm-i kām
Rāh-ı aşęında tenüm kuhl-ı ğubār olsun hele

268

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yine şeb-nemşifat bir gül-ı izāra oldu üftāde
Dil-i sũziş pezīrüm eyledi āġāz feryāda

Şeh-i kişversitān-ı hũsnden hũbān-ı dehr içre
Egeręi zāhire dirler o meh-rũya gedā-zāde

O olup müjġānı hāricden rü'ūs-i zũll olup hũn-rīz
Hemānā dāhil-i cān olmaġa olmuşdur āmāde

O şũh-ı mevlevī endişenin bu tekye-i ġamda
Nigāhından seni ey dil dolandıрмаę gelür yāda

Göreydi t̄uṭi-āsā lehce-i cān-baḥşını anuñ
Olurdı kām-ı Şīrīn lā-cerem çün zehr-i Ferhād'a

Gerekmez baña serv-i gülsitānın cilvesi min-ba' d
Gören ol ḳadd-i bālāyı baḳar mı birde şimşāda

Vefā-ḥāh oldıḡum iz'ān idüp oldı süḥan-perdāz
Ferīdī var senūñ tek mihr-cūyān niçe dil-dāde

269

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şeh-süvārum kim ider cevlān cevlān üstüne
Gösterür dil şavḳ ile devrān devrān üstüne

Gerçi var bī-dāduña pür-cevr-i 'āgyāra ne burç
Ḳonmaz ey reşk-i ḳamer mihmān mihmān üstüne

Tā dili iḫzār-ı divān-ı taḥayyür eyliye
Şādır eyler ḡamzesi fermān fermān üstüne

'Ārız-ı pür-nūruña oldı mu'ārız 'ārızī
Bu sebenden virdi meh noḳşān noḳşān üstüne

Bir ṭarafdan cūş-ı dil hem bir ṭarafdan eşk-i çeşm
Seyle virdi rāhatı t̄ufān t̄ufān üstüne

Ḳānī^ʿ-i peygām idūñ fūrḳatda hayfā ol daḡı
Gelmez oldu bařladı ḡırmān ḡırmān ūstüne

Meh cemālin görmedük görünmedi hem rŭy-ı dil
Ey Ferīdī zār çek hicrān hicrān ūstüne

270

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

İre mi dest-i emel bu hevāda kām bire
Yayıldı seyl-i ḡazān-ı sitem çü baḡr ü bere

Bu gülsitānda hemān ḡoncenin siyādeti var
Dime añā müteseyyid elinde var şecere

Ġubār-ı faḡr degŭldür hŭner-vere noḡřān
Virür mi gerd-i yetimi ḡalel dŭr ü ḡühere

Rehān-ı ḡalbe-i efrāsda degŭl ma' dŭd
Urulsa aḡlas-ı cŭl her ne deñlü ḡāv ḡara

Revāc-ı sifle-nijādān kesāda lāzımdur
Dŭ-rŭze devlet-i dŭnyāyı alma dil nazara

Niḡāh u ' işve vŭ nāz perī-ruḡān ey dil
Seni musaḡḡır ider añla bu ḡadar sıḡire

Yine nüḥüset-i teysī aña mülāzımdur
Eger irürse de keyvāna manşıb-ı fecere

Olur o vaḳtde her ʿ uḳdhā-yı müşkil ḥall
Ferīdī muntazır ol isticābet-i seḫere

271

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Cihān hem-rāh-ı āsāyiş dem-ā-dem sīm-tenlerle
Göñül künc-i elemde tā-be key hem-dem miḫenlerle

Dirīgā bī-sutün-ı ğamda oldum rūḫ iken Ferḥād
Nʼolur ḥāl-i dil-i zārüm ayā Şīrīn-dehenlerle

Gülistān-ı fenāda nāle-keş bir ʿ andelībem kim
İrişdi çarḫa feryād ü figānum ruḫ-semenlerle

Dil-i nālān ḳalur mı kūşe-i miḫnetde ʿ uzlet-gīr
İder mi yoḳsa bir dem geşt-i gülşen gül-bedenlerle

Sitem-ger çarḫ-ı dil-ber bī-vefā vü baḫt-ı nā-hemvār
Ferīdī dil olur mı şād [hīç] ḫāṭır-şikenlerle

272

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Sevdā-yı cāh tāki nüzül itdi bir sere

Cüyā-yı rütbe gezmededür der-be-der şere

Vaşf-ı ḥasīse meyl-i be-ğāyet ḥasīsedür

Peyvend-i kehrübā ile baḡ gāh aşfere

Ḥulḡ-ı ḥasenle zāhir-i bed-ḥūb olur dile

Ebnā-yı dehr raḡbet ider dūd-ı ' anbere

Teşbih olur mı kāmēt-i mevzūn dil-rubā

Serve şanevbere daḡı şimşāda ' ar' ara

Āb-ı ḥayāta baḡt-ı siyāhuñ ulaşdurur

Olma Ferīdī ḡamzede baḡ ḡāl-i dil-bere

273

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hāme-i şun' berāt-ı ruḡı dībācesine

Çekdi cānānenüñ ebrūsını tuḡrācasına

Āsitānın kim ider bāliş-i dil-dārın

Örtünür cāme-i peşmīne' i dībācesine

Her mekânın bulunur şâhibi her nevbetde
Beni dehr itdi çü Mecnûn anı Leylâcasına

Kûşe-i fûrâte târîkde efgân tâ çend
‘Arz-ı ruhsâr-ı gül it mâh-ı şeb-ârâcasına

Peyk-i şevk irdi yine kalbe Ferîdî-i nizâr
Nâle-senc oldı meger bülbül-i şeydâcasına

274

Mefâ’ ilün/ Mefâ’ ilün/ Mefâ’ ilün/ Mefâ’ ilün

Bulur pervâne vuşlat âteş-i sūzâne düşdükce
Tesellî-pend ol tâbiş-fezâ hicrâna düşdükce

İrür bir şâne reşkinden olur cân riştesi şad çāk
Miyân-ı gīsū-yı ‘anber-feşānum şâne düşdükce

Bu dil-gîr-i gamında hâl-i zârın eylesek i‘lām
Ne var peyk-i şabâ me’mengeh-i sulţâne düşdükce

Göñül üftâde-i bî-tâbe-i hicrânı olmazdı
İdeydi âşinâlık ol vefâ bî-gâne düşdükce

Bu şi‘r-i nev-zemînine nazîre söylesün aḥbâb
Ferîdî böyle teklifi ider yârâna düşdükce

275

Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün

Pîr-i muğân âlüfte-gân hayline itdi tavşiyе

Yoқdur vefâ ' âlemde mihr ummaқ dile bir tesliye

İhrâm-ı bendî-i tavâf itdügi olmaz gayra fâş

Sa' y-âver-i gūyuñ olan eyler derūnı telbiye

Çok şerbetin içdüm egerçi o tabîb-i nâzik[üñ]

Pîr-i hüner cevrin idem itsün sitemle tenқiyе

Ger şafha-i çarha yazarsañ bihude қavli bozar

Bî-süddur itmez eser [çün kim] bedâna terbiye

Mey şâf u sâkî râm u bezm âmâde yârân pür-şafâ

Vir bâde-i nâb ile қalbüñe Ferîdi taşfiye

276

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Olalı meyl-fiken zülf-i perîşân şâne

Oldı sūrāh sūrāh-ı gönül için şâne

Fikr-i қaddüñle gönül oldı bir âşüfte-i mihr

Pek uzun böyle heves düşdi ser-i harrāna

275. vr. 63b-64a

276. vr. 64a

Umaram kim gele āgūşuña nāzük bedeni
 ulaġuñdan ıkar o penbe'ı ey dıvāne

ar-1 ber-ābdur āsāyış-i cāh-1 devlet
 Murġ-1 zırek dutamaz anda kendine lāne

İncedür hūbların an miyān hātırası
 Eyleme meyl Ferıdı saın in ü āna

277

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Dil giriftār-1 eşm-i mestāne
 ün hedef oldu tır-i müjgāne

Kend'özin āşınā-yı yār bilür
 Dergehinde degül ü bī-gāne

Bahtuma ıl nazar ki men mehcūr
 Lık aġyārı yār u cānāna

Olma maġrūr cāha sen gıbinüñ
 Niçesin şavdı bu kāşāne

Zamın itmez Ferıdı saña sezā
 Sen varırsın derine dermāna

278

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Güş itmese ne ğam nağam-ı hoş-edāsına

Gül bülbülün firifte[sidür] her şadāsına

Tedkīk-ı mū-miyānına sor yoğ dehānına

Dem-beste peste dinse sezādur burāsına

Hecrinde ħalb-i 'āşıka lāzım ŧeker 'ulüvv

Fikr-i ruĥ u leb-i ŧanemün muħtezāsına

Mıhr ü vefāyı vech-i cefā üzre gösterür

Yüz virmek istemez çalabum mübtelāsına

Şūfiyi sīr eylemedi loħma-ı riyā

Olsun recām budur püresa iŧtihāsına

Almaħda bāğbān-ı fenā beyt-i muħzinin

Gül-nār-ı 'ömr nāsı behā-yı kirāsına

Peyğüle-ger-i vaĥdet olan ŧab' -ı rāst-rev

İtmez nigāh-ı cāh-ı fenā hūy u hāsına

Dehrin ğināsı ŧekl-i 'anādur göñül ŧaħın

Degmez nazarda gūŧiŧ ile i' tināsına

Şıdķ u ħulūş olursa eger ibtidā-yı kār
Fażl u kerem nihāyet olur intihāsına

Ādāb ile iderse gönül ħāhiş-i merām
Kārı olur mı men' anuñ müdde' āsına

Āsīb-i fitne sīb-i zeķandur Ferīdī'yā
Dil-dāde olma ğabğab-ı ħālet-fezāsına

279

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ĥār ağyār olmaya tā vāķıf-ı esrār dile
Ķuş diliyle añladur aĥvālını bülbül güle

Şahn-ı gülşende gehī mestūre-i nār u gehī
Ġoncenuñ açılması Ķuş uyĥusıdur bülbüle

Añladı āĥir ne Ķuş olduĒunu anuñ semen
BāĒda bülbül ki itdi tā pey-ā-pey ĒulĒule

Rāz-ı 'aşķı eyledi ifşā cihāna zār ile
Ķuş degüldür uĥsa da bülbül anı alma dile

Ol tezerv naĥvetin şaydına gitdi murg-ı dil
Ķuşı Ķuşla avladur şimdi Ferīdī baķ hele

280

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Dirīgā oldı kārüm āh u nāle

O add-i hāmede dil döndi nāle

Ne yār oldı ne itdi pendümi gūş

Hudāya itdüm ol şūhı havāle

Ruına olmıyayduñ dil-fiğende

Hele aldanmazıduñ böyle āle

Libās-ı mihr ile zīnet-dih-i cān

Mülākī olmadum bir meh-cemāle

Naıza bā' iş-i ' izz ü fenādur

Ferīdī kim baar şimdi kemāle

281

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Nihāyet yok mıdur bu hūy u hāya

Bu am zā-uşsa da minet-fezāya

Taarrük eylemez yilden muaşşıl

Çemende meyl ider bād-ı hevāya

280. vr. 65a

281. vr. 65a-65b

Mükedderdür cihānda cāh u devlet
Bulunur ʿucb irişmiş şafāya

Yeter mestūre iken bu ʿabāhat
Yüzüni gonçenin açmak şabāya

Şoyında bī-edeblik rābiḥüʿl-vaḳt
Ferīdī kim baḳar şimdi ḥayāya

282

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Ne ḥācet yāra aḥvāl-i perīşānuñda iʿlāmı
Giriftār oldığın yetmez mi ey dil zülfcün lāma

Leb-i sākī olalʼdan feyz-baḥş-ı ḥālet-engīzi
Dem-ā-dem neşʿe-i ser-şār olur rīzān-ı leb-cāme

Şikest-i rengüñ işʿār itme ey dil iḥtirāz eyle
O rem-ḥū dil-ber-i nāzük taḥammül itmez ibrāma

O meh-sīmā perīnūñ kākül-i şūḥ-ı dil-āvīzin
Sere cemʿ eylesün ʿaqlın perīşān yazmasun ḥāme

Ruḥın seyr eyleyüp ḥaṭṭ-ı ʿabīre oldılar māʿil
Ṭavāf-ı Kaʿbeden ḥuccāc-ı diller döndüler Şāma

O deñlü sürme   adet oldı  eşm-i mesti dil-dārın
Ki vaşf-ı dil-pezirinde giyer şı rüm siyeh cāme

Fenā zīb-i te essüf cilvedür bu nev  arūs-ı dehr
Deger mi öyle kāma ey Ferīdī bunca hengāme

283

Mefā  ilün/ Mefā  ilün/ Mefā  ilün/ Mefā  ilün

Sirişküm virmez öñ bir dem sebük-bārāna yārāna
Eşer itmez velī nesrīn-i rūhsārāna sārāna

Gönülden gelmedi peygām-ı şādī var ise mümkün
Şikenc-i  urra da  aldı giriftārāna tārāna

 arīm-i ravzaña ma şadları bir intisāb ancak
Gedā-yı kūyuña nisbet hevā-dārāna dārāna

O gül-i pīrehan yanında a yār-ı nigūn- vār
Görünür  eşm-i  uşşā a elem- ārāne  ārāne

Ferīdī buldı bezm-i  urbdan bir gūne mehcūrı
Derinde yārın anı añma a yārāna yārāna

284

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Hezâr-âsâ iderseñ ger nevâda biñ tek ü pūya

Cezâ olur mı bir vechile dilden ol cefâ-cūya

Ĥamūş olmak degül envâ' -ı da' vâdan süküt eyle

Teveccüh eyler ise men' ider ancak süĥan-gūya

Esâfil men' olunmaz sifleden zencir ile bî-şekk

Olur mı ceryden zenciri mâni' bir nefes sūya

Ĥilâf-ı maqşadı ihâm ider aqvâli terk eyle

Degüldür müftekir pâkize câme şastile şūya

Olinca dideler giryân o mehveş oldu şükr-ĥande

Ĥulâşa kaldı nâdâniste ĥâl-i dil o gül-rūya

Ferîdî istemem kim ' arz idem ĥâl-i perîşānum

O vaĥşet-ĥū hemişe cevri-pişe ol sitem-ĥūya

285

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Ĥırâm itmiş semen-rūyum meger sūy-ı gülistāna

Anuñçün bülbül âgâz eyledi feryâd u efgāna

Eger fūrķat-nümādı gösterürse ĥāķır-ı zāra
Muķarrerdür müyesser ola vuşlat ceyb u dāmāna

Hemīşe pūte-i ‘aşķ iķre ķurma ķalbūni şāf it
Bu iksīr-i şafā yanında güft u gūy-ı ķīmyāna

Gider mi rif‘at ile bed-ķabī‘ata denā’et hīķ
İder [mi] sūd bālā meskeni gör naķs-ı keyvāna

Dehānın mū-miyānından Ferīdī var ķıyās eyle
Alan bir ķıldan alur yok yire ceng itme dīvāne

286

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

Ġam-tirāş ile gelür ĥāķır-ı rencīdesine
Baķsa ‘āşıķ o mehin ger ĥaķķ-ı rüyīdesine

Ġamz ile eyledi ĥūn-rīz o ķeşm-i mesti
Ne güzel geķdi beni ġamzeleri dīdesine

Yeldürür bād-ı hevāya seni ey bād-ı şabā
Degme varma o bütin kākül-i pīķīdesine

Düşerek geldi şifā-ķāne-i yāra ‘āşıķ
Şerbet ister leb-i la‘lin dil-i şūrīdesine

Eşkümü görse o meh-çehre Ferīdī bir dem
 ʿ Aceb[ā] merḥamet itmez mi bu ğam-dīdesine

287

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Uzakdan merḥabā emr itdi cān[ān] bize vuşlatla
 Bürüdet düşdi mābeyn-i dile germī-i şıḥhatle

Vedā' itdüñ bizüm ğam-ḥāneye zülfin idüp mesken
 Şafā geldüñ sa' ādetle gönül ʿ izzetle devletle

Ezel bizle güzār-ı meclis-i dil-dār idüñ bizde
 Dirīgā bu şıfat bī-gāne düşdüñ şimdi ülfetle

Ḳarār-ı şabra nā-peydā yanumda rāḥat-ı cān yok
 İşüm ğāyet digergündür giderse böyle fūrḳatle

Ne var pā-būsuñ el virsün bu girye[-nāk] āġāze
 Ferīdī bendeñi yandurma luḫ [it] dāġ-ı ḥasretle

288

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

ʿ Arz-ı ḥāl idemedüm ğitdi sitem mā' ilüme
 Muḫḫali' olmadı aḥvāl-i nizār-ı dilüme

Kākülinden alıcağ bād-ı şabā bu söyler
Seni de ‘ aşık iden işde budur kākülüme

Neş ’e-dār olmaz idi la‘ lüñ eger dillemesem
Ey perī-çehre bunı gel dağı bağla dilüme

Der-i cānānda yer bulmaduğıçün aşlā
Bu gelür hātır-ı fersüde vü gam hāşıluma

Dir kaçan dirsem aña olma perīşān-gīsü
Yetişür degme Ferīdī kerem ile telüme

289

Mef’ ülü/ Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün/ Fā

Yā Rabbi beni esīr-i ‘ işyān itme
Hem ser-te-ser ü qarīn-i tuğyān itme

‘ İlim ve ‘ amel rızāña meşğül ola dil³³¹
Her sūya anı tāmā’ la pūyān itme

Hāndān idi deyr-i reh talebde şādān
Hāmyāze-keş-i melāl u giryān itme

Āhū-yı merām rām-ı vuşlat eyle
Vaḥşet-nazar-ı fezā-yı hicrān itme

289. vr. 67a

³³¹ Mısrada vezin aksiyor.

Peyk-i emelüm[e] yedd-i tebşîr eyle
 Ğuşşada cedî kelâl u hayrân itme

Sûdâ-ger-i sūd bender-i ‘ uqbâ it
 Her gördüğünü hevesle cüyân itme

Dil haste-i meyl-i mâ-sivâ idüyin
 Pejmürde hazân-veş³³² ahîr ân itme

Çün oldı nesîm-i feyzüñ aña bârî
 Muhtâc-ı devâ-yı derd-mendân itme

Da‘ vâ kederin gider Ferîdî’ den tâ
 Dil şâf ola vü elem nümâyân itme

290

Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilün
 Âh kim itdi perestiş yine dil bir şaneme
 Baş egüp oldı muṭî‘ ‘ âķibet ebrü-yı ğama

Çi döker ebr-i hevâ dîde-i ‘ âşıklardan
 Hışk-rü kıalmayalar tâ nedendür bu germe

³³² Metinde "pejmürde-veş hazân" şeklinde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

290. vr. 67a-67b

Gelmedi bir haber-i vaşluna ya var ya yok
Gitdi dil yok yire hayfa hemân ol gonce-feme

Eyledün hâmeye nağme o bütün kâmetini
Çatı beyhûde sühandur bu ki gelmez kâleme

Künc-i fûrkatde Ferîdî'yi kıomaz tenhâca
Bu sebebdür ki anı itdi du'â-güy eleme

291

Mef' ülü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Revnağ-fezâ olursa eger câh câh ile
Olmam ğamını zerrece 'avn'illâh ile

Erbâb-ı faẓla rüşeni' i kâam olmadı
Tev' em midür feẓâ 'ili baht-ı siyâh ile

Ehl-i dili rübûde ider kehrübâ-yı ğam
Yok mı nizâm-ı tûrfeleri berk-i kâh ile

Haşmet qarîn-i salţanat-ı mülk-i bî-ğodi
Ülfet ider mi tañţana-i yâdı şâh ile

Eyler çayır çayır bu çerâ-gâhdan giriz
Her kim kanâ' at eylerdise bir giyâh ile

Şad-bār ağladur budur āyīn-i devr-i dehr
 Hāndān iderse gāh dili bir nigāh ile

Kūh-1 fenāda çarḥ-1 kühen yel degirmeni
 Dönmekdedür hemīşe hemān bād-1 āh ile

Güyā ‘izār-1 rahmete bir ḥāl-i ‘anberīn
 Ğufrān-1 ḥāhiş ol yine ey dil günāh ile

Ğafletde koyma ḳalbi kederle Ferīdī’yā
 Sayḳal pezīr-i feyz idegör eşbāh ile

292

Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün/ Mefā’ ilün

Egerçi meh ‘uşşāḳ itmede çekmişdi peymāne
 Dirīgā ḥulf-1 va‘d itdi o mihr ‘aḳd u peymāne

Nümāyān eyledi gīsū-yı müş-gīn-i araḳ-çinden
 Yeñi başdan şikār olmaḳ göründi ḳalb-i ḥayrāna

Görüp germiyyetin aḡyār ile ol şīve-mu‘ tādın
 Isındı ‘āşık-1 bīçāresi lā-[büdd] hicrāna

Döker eşkin gele tā şahn-1 gülzāra gül-i ḥamrā
 Yaşı beñzemesün ebr-i bahārın çeşm-i giryāna

Ferīdī vāşıl-ı kŭy-ı merām olmak muķarrerdür
Sŭlŭk eyle reh-i Őŭkr-i nevāl ũ luţf-ı Mennāna

293

Mefā' ilŭn/ Fe' ilātŭn/ Mefā' ilŭn/ Fe' ilŭn

Neden bu deñlü meserret nevāziş-i dehre
Ki her Őŭkŭfe-i hāhı nŭmŭnedŭr zehre

Dŭ-çeşmŭm eşķ-feşān oldı itdi merdŭmlŭk
Metā' -ı Şabrı yaķarken o āteşin çehre

Kŭsŭf-ı lāzım ider mihri Őŭhret-i nŭrı
Ĝamām-ı Ĝam bŭrŭnŭr kim olur ise Şehre

Nesim-i mihr vezān olmadı o mehveşden
Cefāya bādı imiş raĜbeti dilin mihre

Kesād-ı ma' rifet ũ kem revāc-ı dānāyān
Ferīdī bunda kemāl ehline budur behre

294

Fe' ilātŭn/ Fe' ilātŭn/ Fe' ilātŭn/ Fe' ilŭn

Cā'ir³³³ olur mı sezā mihr-i vefāya naşra
Kem muşādif olıcaķ derd ile yŭz biñ ' aşra

293. vr. 68a

294. vr. 68a

³³³ Metinde (cayir) biçiminde yazılmıştır, anlam gereĜi (ca'ir) Şeklinde okuduk.

Kaşır-ı kām itme bu dünyāda kuşūr u kâh̄a
Yoksa noqşān u kuşūruñ sığılmaz haşra

İtmesün h̄üsne ta' alluq başar-ı bed zinhār
Oldı fāş anuñ için ba' de harāb'il-Başra

Qulluq itmek ile 'aziz k'olamazsın bende
Halebe Şāma olursañ dağı vālī Mışra

Olmadı ehl-i hūner rāst Ferīdī bir dem
Ki kesādı ola rāyic bu meşeli 'aşra

295

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Tağıtdı zülf -i 'anber-bāruñı virdüñ niçün bāde
Perişānlık sezā mı mülk-i hüsn-i naḥvet-ābāde

Dü bālā neş'e oldı mı hevā-yı şām-ı sevdāya
Leb-i la' lüñ olal'dan neş'e-i āmiziş-i bāde

Şarāb-ı la' lin[i] fikir ider işrāb ser-mesti
Bulunmaz böyle bir keyfiyyet-i germāna şahbāda

Ḥaziz-i zillet-i pā bā' iş-i evc-i ser-i 'izzet
Ayaga düşdüginden başa çıkdı 'ākıbet bāde

Ferīdī yümn-i ṭāli^ʿ bā^ʿ iş-i ^ʿizz ü sa^ʿ ādetden
Gelür iqbāl pey-der-pey olunca meymenet bāde

296

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

İderse ṭarf-keş rīş-mend hırş-ı merhem[-i hemm]de
Oñulmaz sīne-i mecrūhı dermānde ḳalur hem de

Degül āsūde bir dem dest-res olsun diyü bir sūde
Olur her laḳza dirhem cüst ü cū-yı cem^ʿ-i derhemde

Āşüfte-rīz olur ḥurşīd-i mihr-i ittişāllinde
Fütāde vaz^ʿ ını fehm itdüginden şekl-i şebnemde

Egerçi ḳaldı ḥatm-ı Muşḥaf-ı ^ʿAmme hemān bir baş
Velī fehm itmedüñ ḥarf-ı şalāḥ-ı kārı bir demde

Nedür bu keşmekeş meyl-i kemān-ebrū-yı ḥübānda
Miyān-ı çeşm-i ebrūda niçe dil yitdi ^ʿālemde

Olursañ neş^ʿe-yāb-ı bāde-i ^ʿaşḳ ol bu meclisde
Bu keyfīyyet bulunmaz cām-ı meyde sāgar-ı Cemde

Ne deñlü eyleseñ fikr-i daḳīkī sūdı yoḳ aşlā
Ferīdī ḳīl u ḳāldur mū-miyānda ḡonce-i femde

297

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

Göçdük bu hâkdân-ı fenâdan şafâ ile
 Qonduq feğâ-yı rahmete luţf u 'aţâ ile

Efzūn iken kelâl u melâl dil-i nizâr
 Hem-sâye olalı heves ile hevâ ile

Şad-şükr kim dil oldı rehâ-yâb-ı ihtilâţ
 Rahmet-keşide olmış iken mâ-sivâ ile

Ahbâbdan iderken ümîd-i vefâ velî
 Künc-i elemde hem-nefes olduq cefâ ile

Bir dem nüvâziş itdi egerçi sipihr-i dūn
 Baş üzre döndi gerdiş-i maqşad revâ ile

Bâĝ-ı dil oldı mecma' -ı ezhâr inbisâţ
 Bir nev-demîde ĝonce-i hâlet-fezâ ile

Naĥl-ı vücūdın ide hazândan maşūn-ı feyz
 Meşhūr ola şalâĥ u hūnerle beķâ ile

Geldi Ferîdî bender-i ihsâna rüy-ı mâl
 Bâr-ı günehle kâfile-i pür ĥaţâ ile

Ḥāhiş-ger-i şefā' at-i ser-defter-i rüsül
Raḥmet niyāz-i dil-i tazarru' edā ile

Yā Rab keremle eyle anı şād-kām-ı feyz
Ḥaşr eyle derdmendi gürūh-ı Hüdā ile

298

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Ol şūḥ perī[-peyker] aceb şiveler itdi
Kim deşt-i taḥayyürde ḥaber ḳalmadı yitdi

Āh ile ḳodı 'āşıḳını kūşe-i hecre
Yirinde anuñ yeller eser geldi vü gitdi

Bu debdebe-i 'işmet ile sitem-i endiş
Ḥalṭ itdiği aḡyār seg-i kūyına ḳatdı

Kār itmiş idi fikr-i zūhūr-ı ḥaṭṭ-ı yārı
Geldi ḥaṭı āḥir [dil]-i zārın işi bitdi

Yatmaz didiler söz ile bir yaña o şūḥı
El-ḥaḳ Ferīdī niçe lücc eyledi yatdı

299

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

‘Aqlın budur hemīşe saña rāmī şāyibi

Zāl-i fenānın olmayasın merd-i hāṭibi

Mekkāra kār ü ğadr-i ḳaderdür ḫazer kemān

Aḫvālinüñ olursañ eger dil muḫāsibi

Düşvārdur ki ṭavrını hemvār eyliye

Her şevhere vefālı görünmek maṭālibi

Ey [dil-]firīb-ı ḫurde-i mekri her ādemi

Yoḳdur yanında kendinüñ aşlā mu' ātıbı

Aldı elümden aḫladaraḳ nāz-beççemi

Oldı sürürinüñ ḡam-ı cāngāh-ı nā' ibi

Bir dāḡ yaḳdı sīneme kim rüz-ı ḫaşre dek

Maḡdūr şāḫibi ḡam eşerdür muşāḫibi

Ser-sebz-i servüm eyledi pejmürde āh kim

Bād-ı ḫazān murg-ı meserret mucābiti

Te'dīb-i mek[ā]tibde didüm kim ola muḳīm

Yazmış meger müsāfir-i ten emr-i kātibi

Mağmūmdur bu dünyede ehl-i kemāl hep
Zī-fiṭnaṭın bu tarz iledür zann-ı ğālibi

Şabr it Ferīdī bu ğam-ı ṭakat-ğudāza kim
Budur şefā' atin sebebi feyz ṭalibi

300

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bī-amān çeşm eyledi ol āfeti nāz uyķusu
Āh gitdükce çoğaldı dil-berin az uyķusu

İsterem bīdār idem cānānı ḥābından velī
Kıplamış ğaflet dilin hemrāz uyķusu³³⁴

Ol [şabā] semen-tene göz acdurur mı her seher
Fitneyi basdıрмаk ister var diye yaz uyķusu

Āşık-ı dīrīnesi görünmiye tā çeşmine
Dīde-i dil-dārı kıoymaz ḥāşılı yaz uyķusu

Ey Ferīdī baht-ı ḥāb-ālūd te'sīr eyledi
Āh gitdükce çoğaldı dil-berin az uyķusu

300. vr. 69b-70a

³³⁴ Mısra eksik yazılmıştır.

301

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yitirdüm Yūsufum bilmem ne yirden alınur būsı

Dil-i Ya' kûb bî-tâb u tevân itdi tekâpūsı

Gülüp açılmadı nev-reste göncem bâğ-ı hâırdı

Hezârânveş velî oldum bu gülşende senâ-gūsı

Ser ü kâddin semen-rüyın ider ihzâr gördükce

Melâl-engiz-i hâırdur bu dehrin şahın-ı dil-cūsı

Tesellî-yâb olurdum rüyını rü'yâda gö[r]seydüm

Ne nuql-i naqlını yâd eyler idüm ne dehen-būsı

Ne vech ile nazâr mümkün gül ü serv ü çemen-zâra

Usandurdı beni cândan firâk-ı hüzn-i gam-rūsı

Şihâh-ı iltifât-ı fâyıka lâyıq degül âşlâ

Çü fânîdür cihânın cevri muhtârî-i kâmūsı

Ferîdî hem-dem-i feryâd ü efgândur ciger-hündür

Egerçi geşt-i deşt eyler görünmez bir dem âhūsı

302

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Meyl-i vefāda itdi gönül cidd-i kāmili

Miḥnetden özge bulmadı bir naqd-i ḥāşılı

Divānelik ne günde olur ey hevā-perest

Gösterdi yār sünbül-i ḥoş-büy-ı kāküli

Tātār-ğamzesi oturur bir bucaqda lîk

Tārāc ider konuq konuq āsāyiş-i dili

Mekrine baqma künc-i vişālūñe virme rāh

Şad ḥile ile zāhid-i ḥar çullanur beli

Mey-ḥānede döküldi saçıldı Ferīdī mey

Ancaq ki buldı sākī gibi merd-i qābili

303

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Feryād u āh u nāliş-i ḥayret-fezāy her ay

Bir başqa yaqadan görünür ol mehüm her ay

Tātār-ı ğamzesi dilin âyīnesin temām

İtdi kırim kırim yine olmaz vefā Girāy

Eksik degül gönülden elem kârbânı hîç
Meyl itdürür iķâmet için vüs'at-ı serây

Gülmez cihânda kimse güli bu reh-i fenâ
Bülbülleri bu gülşen-i dehrin cefâ-serây

Mihmân-serây-ı dehrde rıhlet nidâ ider
Şanma Ferîdî boş yire añlar hemân derây

304

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Kimdür gören cihânda sürür ü ferâğını
Görmez misin hâzân ile âlüde bâğını

Ağyâr biri birine düşdi mişâl-i seg
Dirler egerçi başmaz it itün ayağını

Yüz kızdırup fezâ-yı maḥabbetde ben gibi
Gösterür çok o gül bedene lâle dâğını

İtdi külâh-ı âh o teber-dâr-ı mâh-rû
Hoş kapuya çıkardı sitemle çerâğını

Aldı Ferîdî gönümüzü bir solağ perî
Bilmez dirîğ 'âşık-ı bîmâr ü sağını

305

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dil oldı bed-nijādın vaz' -ı nā-hemvār hayrānı

Görünür halka bed-eṭvār her vaḳt ü her anı

Dü nāna belki yek nāna irişmez 'āfīn-i destı

Tevān-ger itdi istidrāc-ı haḳ ḫikmetle dūnānı

Pezirāy-ı tecellī nic'olur kāşāne-i dūnyā

Yazılmış gülümüz nazmı der ü dīvār-ı elvānı

Sezādur ḫüsnine mu'ciz disem ol işve-mu'tādın

İder 'āciz füsūn-ı fitnesi taşvīr-i kārānı

Muvāḳḳar zümre-i nādān hüner-mendān muḫaḳḳar hem

Ferīdī görmeyeydüm bu şıfatda ehl-i 'irfānı

306

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Eyledüm bir şanemin bülbül-i nālānı dili

Ḳāmeti serv ü ruḫı ravza-ı Rızvān güli

.....

Şayd-ı dil itme de ḫübān heme şayyād beli³³⁵

305. vr. 70b-71a

306. vr. 71a

³³⁵ Beyit eksik yazılmıştır.

Oldı cān-dāde ser-i zülfüne bimār gönül
Ömr-i kûtehle ' aceb aldı bu tûl-ı emeli

Secde-i kâşına dil râğıb-ı mihrāba degül
Meylhā-yı hâcibe "*azhara fihi keseli*"³³⁶

Gördi rāhında Ferīdī intizārı çün yār
Didi³³⁷ kim hoş geçelüm eyleme taşdı' Velī

307

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Derd-i bī-dermān-ı hayrānda tecāhül tā-bekey
Ey t̄abībüm merhem-i dilde tekāsül tā-bekey

Gerçi dirler hāl-i ' aşıkdan degül gāfil hābīb
Līk aḥvāl-i nizārumdan teğāfül tā-bekey

Gül-' izārın gösterüp cem' it perīşān ḳalbümi
Ma' ni-i ruḥsāra sende zülf ü kākül tā-bekey

Çün ezelde cāhil-i vāmānde olmuş pīş-rev
Kāmilāna bu kārda ḥüzn-i teḳābül tā-bekey

Gāh gāh açıl gülistān-ı vefāda gonce-fem
Ḥār-ı fūrḳatde Ferīdī ḡam te' āmül tā-bekey

³³⁶ Tembelligē neden oldu.

³³⁷ Metinde "dīde" şeklinde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.
307. vr. 71a

308

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ey gönül sevdâ-yı yâr itdüñ muḥaşşal kâruñı

Hecr-i kâlâsiyle memlû cyledüñ bāzâruñı

Bülbülâsâ zâr mihrin ârzü itdüñ velik

Bulamazsañ sen bu vādî içre gül-ruḥsâruñı

Dest-i cevrüñden ṭabībüm tâ-bekey mu' tel gönül

Kıl şaḥîḥ-i merhem-i mihr ü vefâ bīmâruñı

Serv ḥayrân ü ḥâmûş cilve oldı lâ-cerem

Sûy-ı gülzârda gördi ey şanem refṭâruñı

Âh feryâduñ Ferîdî itdi mağmûm 'âlemi

Bu'l-'aceb gûşına almaz o zâlim zâruñı

309

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ḥâl-i 'izârı mücmel-i ḥüsnin mufaşşalı

Ruḥında kâküli [daḥı] gūyâ mükemmeli

Semt-i kesâda sürmelidür sürme-i dîde

Nefy itdi kesdi şavtını çeşm-i mükahḥali

Reyhān h̄aṭı kadar ʿabīri ūikeste ider
Taʿlīk-ı fikr olana siyākat budur celī

Ne der-kenār būs dilin kāmı vāḳf olup
Dil-dāra bende olması ḳayd-ı müsecceli

Maḡrūr olma ʿizzet ü cāh-ı fenāya kim
Aḳraʿ çıkar ider niçe merd-i müūekkeli

Gönderdi ūāh h̄üsni ḳayālın berīd idüp
Mihmān-dār olmaḡa dil-dār sezā beli

Ḳadd-i ḳıyāmetin düşünürsün Ferīdī'yā
Yād it niḡāh-ı fitne-ber-engīzde velī

310

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Dil-i dānā ūikār-ı kāma ūayyād olmadın ḳaldı
Görüp eṭvār-ı dehri saʿy-i muʿtād olmadın ḳaldı

İdüp nādānı der-hāṭır [ide]³³⁸ raḡbetde dānāyı
Ferāmūū eyledüñ bir gūne kim yād olmadın ḳaldı

Ġam u ālām ile ser-keūte oldum pāy-bend oldum
Göñül bāḡ-ı fenāda ḳāşılı ūād olmadın ḳaldı

310. vr. 71b-72a

³³⁸ Metinde "ne" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereḡi bu ūekilde okuduk.

Baňa ‘ arz eyleme ta‘ mîr-i cāh-ı vaḥṣeti zinhār
 Ḥarāb oldı serāy-ı dil ki ābād olmadın ƣaldı

Ferîdî bend olal’dan kākül-i müşgîn-i dil-dāra
 O bî-çāre şikenc-i ğamdan āzād olmadın ƣaldı

311

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Emr-i dünyāda tecennün it dilersen raĝbeti
 ‘ Āḳıbet divānelikden buldı mecnün şöhreti

Ülfet-i rüşen dilān ile cilā vir hāṭıra
 Kim şirāra pāş miḥnetdür eşirrä şoḥbeti

Dil giriftār-ı hevā-yı bāĝ-ı devlet kim olur
 Sebze-zārı ḥayreti dirhem şimār-ı ḥasreti

Ṭab‘ -ı sâfil eylemez ṭavr-ı esâfil terkini
 Her ne deñlü cāh ü devletde bulur[sa] rif‘ atı

Renc-i ḥāṭır oldı efzün iḥtilâṭ-ı nâsdan
 Künc-i vaḥdetde enîs itdüm anuñçün vaḥṣeti

Şādmān olmaḳ ne mümkin olmasun tek ĝuşsa ĝam
 Cāy itmiş şadr-ı cāhı ƣanda var bir nekbeti

Ehl-i 'irfān āşinādan nūş ider zehr-āb-ı derd
 Hāşılı gitdi Ferīdī devr-i dūnun lezzeti

312

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Qıldı yağmā 'aql u fikrüm bir perī-icād hey
 Dest-i berdinden felek eyler hemīşe dād hey

Velvele-endāz-ı şahrā-yı leṭāfet mest-i nāz
 Fitne-sāz-ı çeşm-i dil-dār-ı cefā mu' tād hey

Yitmedüñ gūş-ı nigāra ḥālüm i' lām itmedüñ
 Sen[de] bir kez umaduñ feryāduma feryād hey

Kūşe-i gülşende olduñ lerze-yāb-ı bīm ü şerm
 Ğālibā ḳaddüñ temāşā eyledüñ şimşād hey

Eyledüñ pā-beste-i hicrān Ferīdī bendeñi
 Qıl teraḥüm başuñ içün it anı āzād hey

313

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Tenümde dāğ nümā-yāb [olmdı] yāra daḥı
 Fiğānum irmedi derdā ki gūş-ı yāra daḥı

312. vr. 72a-72b

313. vr. 72b

Seni bu gūne kılar girdbād bād-ı hevā
Dolaşma bād-ı şabā zūlf-i müşg-bāre dağı

Hezārı itmedi reh-yāb-ı vuşlat-ı gonce
Meger kim eyledi te ʿşir-i reşk-i hāra dağı

Şekīb-kār olma firāka yoksa hemān ³³⁹
Dem-i vişāl-i feraḥ pey olur hezāra dağı

Gören Ferīdī-i zārın ruḥında sel-ābın
Olur mı meyl-fiken sūy-ı lāle-zāra dağı

314

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ulün

Göñül hecr-i ruḥında dāda geldi
Mişāl-i bülbülān feryāda geldi

Pey-ā-pey eşk-i çeşm-i ḥün-feşānum
Temāşā-yı kad-i şimşāda geldi

İdüp geşt ü güzār-ı dehr gūyā
Siyāh-ı gam dil-i nā-şāda geldi

Dil-i meksūri it ḥāqdan refī' ı
Der-i iḥsānuña üftāde geldi

³³⁹ Mısra eksik yazılmıştır.
314. vr. 72b

Ferīdī bendeñe mihr ü vefā it
Ezelden rüyuña dil-dāde geldi

315

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dilā şarf eyledüñ şehvetde evķāt-ı şeb ü rüzı
Muķadder lā-cerem olur nedür bir görmemiş rüzı

Olur táb-āver-i her ğam meger bed-māye küstāhın
Kebāba döndürür³⁴⁰ āhla dili řavr-ı ciger sūzı

Şitāsından bahārı fark olunmaz vaķtı dānānın
Elem eyyāmının böyle olur herbār nev-rüzı

Hedef itsün gelüp gitsün fezā-yı 'aşķ-ı dil-berde
Göñülle āşinādur çok zamānda tır-i dil-düzı

Ferīdī ehl-i 'irfān şoķbeti bil devlet-i 'uzmā
Enis eyle saña bu ülfet-i iķbāl-i pırüzı

316

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tā-bekey olmaz 'imāret cedvel-i vırāneñi
Künc-i ālām-ı miķen encām idüp hem-ķāneñi

315. vr. 73a

³⁴⁰ Metinde "dövdürür" biçiminde yazılıdır. Anlam gereği bu şekilde okuduk.

316. vr. 73a

Ṭālī' -i fānūsum oldı mānī' -i nūr-ı merām
Şem' -i kâma irmedüm itdüm eger pervâneñi

Leylî-i baht olmadı reh-dād-ı kûy-ı vuşlata
Eyledüm deşt-i hevâda gerçi çok dīvâneñi

Mihnet ü ğam olmağa üftâde vü pâ-bend aña
Kâkûl-i şûh dile eyler a hevâdiş şâneñi

Āh-ı şaĥn-ı bâĝ-ı ülfetde Ferîdî bendeñe
Viridi şâĥ-ı âşinâ-yı meyve-i bî-gâneñi

317

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Bâĝ-ı sînem servi her yandan elif dâĝum güli
Qalb-i ĥayret-dâr ü efgân 'âdetüm ĥoş bülbüli

'Āķibet başdan çıķup dil-dâde-i mecnûn-şifat
Câ-be-câ oldı perişân ĥâl-i müşĝin kâkûli

Neş'e-dād ü derd-i miĥnetde olur her cür' ası
Sanki hem-sâĝar degülsin neyleyem cām-ı müli

Mezra' -ı ĥüsnüñde miĥri bezr ger üftâdenüñ
Lâlekâr olmaķ ruĥ-ı zerdinde kâr u ĥâşılı

Harf-i vuşlatla Ferīdī'ye delālet eylemez
Dir du' ā-gū-yı kadīm u hayr-ḥ'āhumdur velī

318

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Muhtelüm eylemek ister heves-i şeytānī

Ḥ'āb-ı ğafletde seni ac gözün im' ānı

Götürür ḥaşmet-i germāyeñe teşvīşe

Gösterür şüret-i kār ü ḥiyel-i çendānı

Püşt-māl-i elem üstüne yaturmayınca

Almaz āgūşa³⁴¹ dilā berg-i merām'insānı

Cāh-ı ḥammāmda tā şadr-nişīn gördi seni

Ne şabūnlar ezecek başına dehr-i fānī

Çıkarur yir yaqasuz gömlek ile ol yaqasuz

Virüben pāyuña na' līn-i hevā lertzānı

Āb-ı ḥasret döker ayağına ḥammām-ı behā

Naqd-ı 'arkı[nı] alur görünerek ḥandānī

Ey Ferīdī zen-i dünyāya gönül virme şaşın

Ār odur vire talāķ añā u almıya anı

318. vr. 73b

³⁴¹ Metinde "agūşna" biçiminde yazılmıştır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

319

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Deni ṭab'ı bu meclisde çü çerh āvārelendürdi
 Bu nağmeyle hüner erbābını ḥamyāzelendürdi

Figān eṭvār-ı nā-hemvār düşvār-ı fürū-māye
 Belüm bār-ı ğamı bükdi elüm 'uḳḳāzelendürdi

Kibārāna ḥuṣūṣan kār-ı nā-ber-cāyı her anı
 Kühen ālāmını erbāb-ı fazlın tāzelendürdi

Perākende iken evrāḳı aġyārın idi maḥrem
 Dilin mecmū'asın aḥzān ile ūrāzelendürdi

İder iḳbāl-i ebnā-yı zamān ūimden girü yek-ser
 Sitemkāra Ferīdī cevr anı āvāzelendürdi

320

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

'İnān-keṣ hoş ol dil-i rübūde 'āşıḳ hāy
 O serv-i ḳāmeti itdi ḳıyāmı fitne bi-yāy

Burḳadı döne döne tekyc-gāh-āşūba
 Gör imdi n'eyledi ḳalb-i ḥazīne sūziş-i nāy

 319. vr. 73b-74a

320. vr. 74a

Siper-be-düş-ı fezâ-yı hevâ olan ğam-ı Ğâr
Siyâh-ı ğam añâ eyler hücûm alây alây

Her ayda saña ebrûmı gösterdüm didi yâr
Niçe meh itdi güzer görmedüñ her ay her ay

Serây-ı câna yine neş'e-i neşât kodi
Ferîdî oldı hemânâ hezâr-ı nağme-serây

321

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Taşvîr-i dil itdüm heves-i çeşm-i siyâhı
Târâc-ger-i şabr u revân tarz-ı nigâhı

Oldum yine bir tıfl-ı dil-âvîze giriftâr
Geh mehd-i teğâfûl[de] yatur nâzda gâhî

Olsam ne 'aceb ğam-kede-i miñnet-i devri
Sevmek ne gerek bencileyin bendeye şâhı

'Âşıklara cevrenden o meh oldı peşimân
Gerdün³⁴² añâ giydürdi bu tarz üzre külâhı

Ağlatma Ferîdî-i ki dil sühtegânın
Âhı yaçar âfâkı huşûşan bunun âhı

321. vr. 74a

³⁴² Metinde "gerdünda" biçiminde yazılmıştır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

322

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

N'itmişem bilmem baña her şūh hışm ü kīneci
İtmedin bir dem[de] mağrūr āyīn-i ğam-pīşeci

Kūşe-i fūrkatde "hālīmüz şoran ğamdur"³⁴³ bize
Andan özge bulmadum bir ülfet-i dīrīneci

Pīç ü tābum seyr iden dir mün' akis itmiş bunu
Gösterüp mirāt-ı ruhsārımı bir āyīneci

Serv-i bālā içre mesken sarsın her rüz u şeb
Sende murğ-ı dil gibisin kebk-i gūyā sīneci

Cevr ile kesmez Ferīdī rişte-i ümmīdini
'Āşīkân içre odur bes dil-ber-i hışmīneci

323

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Akıtmaz oldı dü dīdem sirişk-i hūn eşeri
O şūhın olmaya seyl māni' güzeri³⁴⁴

Nīgāh-ı merḥametüñ dil iş[in] ne var görse
Çapu çapu nice bir gezdürür bu der-be-deri

322. vr. 74a-74b

³⁴³ Metinde "bī-çäre ğamdur şoran" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

323. vr. 74b

³⁴⁴ Mısrada vezin bozuktur.

Görünme çeşm-i rakîbe zarar bî-‘aynihidür
 Hâbîbüm eyle hâzer degmesün saña nazarı

Ne deñlü ğayb-şināsân tâ itdüler porsîş
 O ğonce femden alınmadı bir ağız hâberi

O mehle ülfeti aġyâr-ı hâr ider da‘ vâ
 Uzun kulağdan işitdüm bu kavı-i ğam şemeri

Dilirse tākına gerdün ola feşâhata ‘ıkd
 Ferîdî böylece nazm eylesün dizin güheri

324

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

Câm-ı dehrüñ bâde-i hâlet-fezâsı kalmadı
 Bezmden çekdi ayağın ğam-zedesı kalmadı

Oldı her zâġ-ı nühûset âşiyân-perdâz-ı nerm
 Gitdi bu bâġın hezâr-ı hoş edâsı kalmadı

Mâder-i dehr ol kadar oldı küdüret-dâr kim
 Cevher-i âyîne-i mihrüñ şafâsı kalmadı

Şâh-sârın eyledi pejmürde’i bād-ı kesād
 Bâġ-ı ‘irfânın ‘aceb neşv ü nemâsı kalmadı

Ṭab‘ -ı erbāb-ı hünerden oldı bī-gāne sürür
Gitdi ehl-i ma‘ rifetden āşināsı kalmadı

Yād ide’lden sürme-i çeşmini kühl-ı Işfahān
Kağdı şavtın āteş-i gayret şadası kalmadı

Bu ṭabīb-i pür-cefā ‘aşruñ Ferīdī zerrece
Zahm-dār-ı cevre dārū-yı vefāsı kalmadı

325

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Gönül ‘ālemde mey-i pür-ferah manşūr gördüñ mi
Bu ‘işret-ḥānede bī-süg ü mātem sūr gördüñ mi

Cihānda cevr devri gerçi biñ kez āzmün itdük
Şeb-i hicrānda kadr-ı miḥnet-fezā deycūr gördüñ mi³⁴⁵
Şerāb-ı ğamla olmış meşreb-i dünyā keder-ālūd
Bu şahbā bezmde hiç bir şafā-yı nūr gördüñ mi

Ḳulüb-ı ‘ālemi mesken kılup ey büm-ı ğam her dem
Bu yirlerde gezersüñ bir dil-i ma‘ mūr gördüñ mi

Şebān-rūzān iderseñ geşt [ü gezer] ey cihān-peymā
Yitürdüm Yūsufum ey pīr-sīmā nūr gördüñ mi

325. vr. 75a

³⁴⁵ Mısrada vezin bozuktur.

Zaḥum-dār-ı sihām-ı ḥüzn alup acır hüner-perver
Felek bu zümreden dünyāda bir me'cür gördüñ mi

Ḥavāle eyledüñ ehl-i dile ğam-revde ger nezdik
Ki an'ābā vir olmaḡ ola mı maḡdūr gördüñ mi

Hezārān şāḥib-i cāhı görürseñ muḡteşem mükrem
Berāt-ı dest-dādında feraḡ mestūr gördüñ mi

Tekeddürle geçer eyyām-ı 'ömr-i ehl-i dünyā hep
Ferīdī dehr-i fānīde dil-i mesrūr gördüñ mi

326

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Felek devr içre bir laḡza beni mesrūr gördüñ mi
Bu bāzār-ı fenāda ben gibi maḡdūr gördüñ mi

Ümīd-i vaşl-ı yār eylerken ey dil fürḡat el virdi
Benüm tek bī-nevā bir 'āşık-ı mehcūr gördüñ mi

Enīnüm ğam miḡen maḡrem dem-ā-dem dīde-i pür-nem
Ne resm itmiş beni ceşş-i elem maḡşūr gördüñ mi

Mey-i sākī-i devrānuñ ḡumār-ı neş'esin degmez
Fenā bezminde hīḡ mesrūr bī-maḡdūd gördüñ mi

Felek tā key budur aḥvāl perīṣān müstemendāne
Senüñ cevruñle rencūr olmadıḳ bir devr gördüñ mi

Sañā her laḫza ben ‘ arz eylemem biñ ḫātır-ı meksūr
Gel inṣāf eyle bir sende dili ma‘ mūr gördüñ mi

Cihānda gerçi kim yoḳdur dili zār olmadıḳ kimse
Ferīdiveş velī ālām ile meşhūr gördüñ mi

327

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Göñül mümkün mi rām itmek o tersā beççe-i kibri
Dil-i cevri āşināsı mihre meyl eyler mi hiç şabri

Taḫammül mi olur ol ğamze-i fettān-ı dil-dūze
Nigāh-ı ‘ işve-engizi girībān-çāk ider şabri

Degül bārān yağan vehm itmeyüp serdī-ı ifnādan
Gülin ḫandān olup açılması giryān ider ebri

Uşandı ihṫilāt-ı nāsdan ervāḫ-ı mevtāçün
İḳāmetgāh-ı ‘ işret itdiler peygüle-i ḳabri

Ferīdī güyiyā ezmiş sevād-ı ḳalb-i zārumdan
Dökünce ḫāme-i ḳudret ruḫına ḳaṫre-i ḫıbrı

328

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

Gösterdi haṭṭ-ı rūy-ı melāḥat nişestini

Bildürdi gerd-i hāṭır-ı ṭāḫat şikestini

İslāma da' vet itmededür rüyı her zamān

Ḥāl-i ruḥını hindūyı āteş-perestini

Ol dem ayağı ṭutmadı oldı fütāde ḥāk

Sākī çü gördi ol şanemin çeşm-i mestini

İnkār-ı 'aşqdan çeker eydī alın müdām

Zāhid göreydi sâ' id-i sīmīn ü destini

Dil-şād olur fenāda Ferīdī o kimse kim

Yeksān görür tecemmülinin nīst ü hestini

329

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

Sālifü' l-ezmānda her dūn şāḥib-i ḥeybet idi

'İzzeti ḫanda göreydi hem-dem-i zillet idi

Allāh Allāh oldı me'vā-yı emāşıl bu zamān

Ol ki ebnā-yı cihānda şöhre-i nekbet idi

Oldı bezm-ārā-yı ʿ işret ında var bir şūh-ı çeşm
Ehl-i ʿ irfān gerçi evvel lāyık-ı şöhet idi

Āsiyāb-ı cāhda oldı esāfil pīş-rev
Gerçi eyyām-ı ʿ uvelde kār-ı bā-nevbet idi

Şimdi nʿeylerler Ferīdī hāqқа kitmāna ıavī
Dürr-i pendüñ her zamān āvīze-i ʿ ibret idi

330

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

Eyle maʿ mūr-ı kerem ıalb-i hārāb-ābādı
Qoma fürqatde ğamın ʿ āşıq-ı hayret-zādı

ʿ Anberīn zülfī şabā itdi perīşān cānā
Dil-giriftārılığına oldı hemān bu bādī

Ġam u ğuşşayla hele ülfetimiz var şimdi
Olsun ağıyar-seg āsāyiş-i meymün şādī

Küh-ı ğam ıazmada Ferhād aña olmaz lālā
Ol perī tıfla sezāvar kʼola Şīrīn dādı

Añmadı kūşe-i ğamda Ferīdī-i zārı
Āşinā eyledi kendisine ancağ yādı

331

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Aldum āgūş-ı hayāle yine bir gül-bedeni

Ditrer üstüne hasedden saqınur pîreheni

Olmadum vaşl ile ma' mūr-ı dil āşlā hayfā

İtsek olmaz mı yā ābād bu beytü' l-ḥazeni

Āh kim 'azm-i sefer oldı muḥaqqāq dilde

Elvedā' Allah'a ismarladum ey şūḥ seni

Vaqt-i mihr olmadı mı daḥı eyā sīm-beden

Niçe bir aḡladasın cevır ile her laḥza beni

Gülşen-i dehre firākuñda Ferīdī baqmaz

Yanarın āteşe yansun senemi yāsemeni

332

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Dehr-i fānīde bulunmaz mihr ü ülfet yāveri

Her ne deñlü cüst ü cū eyler iseñ dār ü deri

Güft ü gūyı çoqluğından ḳuş degüldür 'andelīb

Seyrin ifşā eylemekdür kārı ancaḳ serseri

İntisāb-ı tayyibü' l-eṭvār ider ḳaddūn refi'
Nisbeti ' anberle elde devr iderler micmeri

Ḳad nazam ḫüsniinde bir muşarra' -ı baḫr-ı ṭavīl
Yoḳ zihāf u ḫaşvı vardu[rur] selāset zīveri

Nāz u istiḡnāsı ḳoymaz ey Ferīdī vuşlata
O cefā-cū cevr ḫürem kār u vaḫşī dil-beri

333

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

'İşve-gerlerden maḫabbet iḫtimāli ḳalmadı
Şīve-i bī-dādı gör dād iḫtimāli ḳalmadı

Rūzgār-ı mihr ile gāhī temāyül itmedi
Bāḡ-ı ḫüsniin gitdi güyā nev-nihāli ḳalmadı

Serde sevdā gözde ḡam pā-bend ü dil āteşle pür
Şem' veş ' aşḳuñdan ey meh cā-yı ḫālī ḳalmadı

Ṭālī' -i dūnān meserret behre-i evc-i merām
Ġamdan özge kāmīlānın bir me'ālī ḳalmadı

Dām-ı zūlf ü dāne-i ruḫ u ḫāl-i ḫamrāsını
Dilsitāne ' arz itdi mekr ü āli ḳalmadı

Nāle-i pey-der-peyümdür dād-ı güldür kār-ger
Dil-ḥ̄āhāna ʿ adālet imtişāli ḳalmadı

Gördi ʿ aşḳında perişān olduĝum ol mū-miyān
Raḥma geldi ey Ferīdī kīl u ḳāli ḳalmadı

334 (Farsça)

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Dilem der-mevce-i deryā-yi ğam endāḫtī refṫi
Berāyi keşt u yem girdābhā perdāḫtī refṫi³⁴⁶

Çi būdī [vu] ne-būdi inçunīn ṫavr-ı revān-fersā
Be-reh dīdī merā bīĝāneveş neʿşnāḫtī refṫi³⁴⁷

Suvār-i esb-i naḫvet [vū] gozeştī sū-yı ğam-ḫ̄ārān
Çu ğam-i miḫnet-endişān şitābān tāḫtī refṫi³⁴⁸

Numūdī geh perişān kākul u geh zulf-i ʿ anber-būy
Çu şeb tārik rūz³⁴⁹ sāḫtī refṫi³⁵⁰

Be-tū bāşed çu kāmem yek taʿ alluḳ cevṫ yā iḫsān
Ez-ān şādam dilem bā-ĝuşşahā rā be-nvāḫtī refṫi³⁵¹

334. vr. 76b-77a

³⁴⁶ Kalbimi gam denizinin dalgasına atıp gittin. Gemimin karşısında girdaplar oluşturup gittin.

³⁴⁷ Ne olurdu böyle ruhu yaralayan tavrın olmasaydı. Yolda beni gördün de yabancı gibi tanımayıp gittin.

³⁴⁸ Kibir atına binip dertlilerin yanından geçtin. Mihnet derdiyle düşüncelere dalanların yanından atını hızla sürüp gittin.

³⁴⁹ kelime okunmadı.

³⁵⁰ Bazen daĝınık kakülünü, bazen de misk kokulu zülfünü gösterdin. (Gündüzümü geceye çevirip gittin...)

Zi-miḳdār-i gerān gūṣi-yi naḥvet ey teḡāful-ḥū
Du-bālā nāle-em der kunc-i ḡam-efrāḥtī refṭī³⁵²

Be-kon kāri Ferīdī tā negūyendet der-īn bāzār
Be-moṣṭī ḥāḳ ʿ omret hemçū ṭıflān bāḥtī refṭī³⁵³

335

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Bulunmaz künc-i ḡamda hem-demüm feryāddan ḡayrı
Görünmez germ-ülfet āh-ı āteş-zāddan ḡayrı

Teḳābül idemez ḥurşīd-i ruḥsār-ı ziyā-baḥşa
İder mi vazʿ -ı ʿ aks āyīne-i fülāddan ḡayrı

Mezāḳ-ı telḥī-i ʿ aşḳı ne bilsün merd-i şīrīn-bāl
Bilür mi Bī-sütünün neydügin Ferhāddan ḡayrı

Semen-berler cefası gülşen-i ʿ aşḳa gül-i sīrāb
Hezār-ı dil sever mi dil-ber-i bī-dāddan ḡayrı

Süvār-ı keştī-i vaḥdet degüldür şarṭ-ḥ̃āhiş
Tekellüm eylemez o herçi bād ābāddan ḡayrı

³⁵¹ İster cefa yoluyla, ister ihsan yoluyla seninle ilişkim olursa muradım hasıl olur. Gönlümü hüznlerle okşayıp gidişinden dolayı mutluyum.

³⁵² Ey gafleti huy edinen, kibrinin ağırlığından dolayı, sürekli yükselen iniltme ragmen beni gam köşesine bıraktın gittin.

³⁵³ Ey Feridî, bir şeyler yap ki sana, bu pazarda çocuklar gibi ömrünü bir avuç toprağa verip gittin demesinler.

335. vr. 77a

Meyil-i dehşet-efzâyı kederdür manşib-ı dünyâ
Esâs-ı meylini itmez hîfâ bünyâddan ğayrı

Nümû-dâr-ı maḥabbetdür füzûn itdükçe cevrin yâr
Ferîdî mihrîbân var mı dil-i nâ-şâddan ğayrı

336

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Gelû-süz-ı taḥammüldür fenânın cür' a-ı ḳahrı
İder sükker gibi ehl-i dile ḥünâbe-i zehri

Yine bir serv-dil-cû-yı vefâya hem-dem olmazsın
Dü-çüşmünden aḳıtsañ pâyına her laḫza-ı nehri

Rehâ-yâb-ı ğam u ṭa' n eylemiş anı cünûn ismi
Cihâna gelmemiş mecnûn-şifat ḥüşyârlar şehri

Niçe divânegân minnet-güzâr olmasun her an
Ki idrâk eylemezler ğuşşa-ı âlâyiş-i dehri

Nihânî düşmen-i bed-ḥ'âh olur ḫâl-i mezelletde
Kime itsek Ferîdî ' izzeti³⁵⁴ ger dostî-i cehri

336. vr. 77b

³⁵⁴ Metinde "' izzet ü ger" biçiminde yazılıdır. Anlam gereği bu şekilde okuduk.

337

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Ruḥında āh ile zülfi bulunmadın aldı

Nesīm-i Őubḥ ile sūnbül Őalınmadın aldı

Belürdi eŐmesi dilden hemīŐe oynumda

Sirişk-i seyl-i dem-ā-dem silinmedin aldı

Bilürdi geri gōñlüm ezel velī Şimdi

Peyām-ı vaşl-ı Őabādan alınmadı aldı

Benüm tek oldu perīŐān o  anber-i gīsū

Şikenc-i Őurrada gōñlüm bulunmadı aldı

O deñlü oldu peŐin mānde-i fūrāuñ kim

Ferīdī Şimdi kapuñda bilinmedi aldı

338 (Farsa)

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ũlün

Konī tā key u Őıflān ḥā-bāzī

Gozer z'in kār Şov ḥoŐyār tāzī³⁵⁵

Torā Őāyed konī Şiven zi- ubā

To meŐgũlī be-sūr-i lehv sāzī³⁵⁶

337. vr. 77b

338. vr. 77b-78a

³⁵⁵ Daha ne zamana dek ocuklar gibi topraklarla oynayacaksın? Bu işi bırakıp aklını başına al.³⁵⁶ Ahiretten dolayı feryat etmek yaraŐır sana. Oysa sen elenceyle,oyunla meŐgulsün.

Meşov çun şem^ç bezm-ārā-yi şohret

Eger h^çāhī ne-bīnī cevr-i kāzī³⁵⁷

Çi ğaflet īn konī ez curm-i ğaflet

Scher-gāhān guşā dest-i niyāzī³⁵⁸

Ferīdī ger hemīşe ez-ħaķīķat

[Ne]tersīd bā-dihān-i tū mecāzī³⁵⁹

339

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dil-i ğam āşinā³⁶⁰ leşker-i ğam miħnet-penāh itdi

O dem gerdün beni iķlīm-i ^çaşķa pādişāh itdi

Ney ile hem-nefes oldum dem-ā-dem eylerem nāle

Dimez kim tekye-i ğamda yeter bu ^çāşīķ āh itdi

Nidā-yī dost gerçi eyledüm çok bir semā^ç andan

Baņa ney-zen-şīfat gördükçe bir egri nigāh itdi

O tıflı mehdi sengīn iķre perverd itdiler gūyā

Dilin sengīn işük³⁶¹ taşī idüp cism-i tebāh itdi

³⁵⁷ Eğer cevr görmek istemiyorsan, mum gibi meclisleri süslemekle ünlenme.

³⁵⁸ Ğaflet cürmünden niçin ğaflet edersin? Sabah vakitleri niyaz elini aç.

³⁵⁹ Ferīdī, her zaman hakikatten söz et. Mecaz senin ağzından çıktığında korkmayın..
339. vr. 78a

³⁶⁰ Metinde "āşināma" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

³⁶¹ Metinde "leşüñ" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Tahayyürde dolandurdı dil-i zārın alup āhır
Yine bir mevlevī şūhı Ferīdī'ye külāh itdi

340

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

O kadar murğ-ı seher-zār'itdi t̄alibi
Āteş itdi gül-i hamrāyı anuñ t̄āb u tebi

Bāğda seyyid ü şāhib şecereyken güli gör
Sürh-pūş itdi anı nāle-i bülbül ğazabı

Çatlasa başı aceb mi gül-i nāzik bedenin
Geh ola nāle-i pey-der-pey-i bülbül sebebi

Yoğsa çāk itdi girībānını gördi t̄ā h̄ār
Sancılup bülbüle itdi bu kadar bī-edebi

ʿAndelībin yüregi yarılıyor kim ğonce
Almadı ğuşına bu gulgule-i bu'l-ʿacebi

Şubh-geh sūziş ü efgān-ı hezārı göricek
Korqusından hele bağ ğonceye yarıldı lebi

Dehr o dem güldürür anı ola kat kat dil-i h̄ün
Gösterür ğonce Ferīdī didüğüñ muntehābı

341

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dile maḥrem ḥayāl-i meh ruḥ-ı cānānemiz ҡaldı

Boşandı ğayrıdan mihr ile pür-kāşānemiz ҡaldı

Bi-ḥamdi'l-lah ser-i kūy-ı dīl-ārāda vaṭan dutdı

Fezāyı herze-gerdiden dil-i divānemiz ҡaldı

Beden pinhānī vü bī-dil ü cān yār mihmānı

Pey-ā-pey nāleden ğayrı daḥı peydā nemiz ҡaldı

Ḥaḳīqatden eser ülfet nişānın görmedük hergiz

Cefādan ğayrı maṭlab senden ey meh yā nemiz ҡaldı

Cefā āġāze oldı her kimünle āşınā oldum

Miyān-ı dostānın vādī-i bī-gānemiz ҡaldı

Ḥıred oldı hevāya münḳalib şabr oldı nā-peydā

Fenā mey-ḥānesinde ey dil-i şeydā nemiz ҡaldı

İder sākī deverān perr-i pā ile seni bir gün

Ġamīn olma Ferīdī kim tehī peymānemiz ҡaldı

342

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Şabâ vaqt-i seher nesrînleri bir bir gülişdürdi

Fiğân-ı bülbül ile gül-büni bir hoş gülişdürdi

Görüp deryâyı hüsn-i yârı ey dil oltayı yutduk

Neler çeksek gerek dağı ucı yeñi alışdurdı

Ruḡ-ı pür-nûrına şem' -i şeb-ārâ dil uzadırmış

Anuñçün merd-i meclis kâz ile birkaç alışdurdı

O Şirîn femden âhir virmedi bir nükte-i vuşlat

Hemân yoḡ yire Ferhâd'ı sipihr-i dün alışdurdı

Ferîdî şöhre-i âfâḡ oldı şimdi dīvâne

Hele aşḡı cihân ḡalkı ile anı bilişdürdi

343

Mef' ülü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Görmek olur mı bu şeb-i fūrkatde mâhumı

Baḡtum enīs ider mi o vaḡset nigâhumı

Feryâd-ı ḡâlümi yüri i' lām it añâ

Luḡf itsün almasun yetişür yâr âhumı

342. vr. 78b

343. vr. 79a

Görse olurd'eger dili doğru zāhidin
Naḥvet-perest-i dil-berümi kec-külāhumı

Şaf şaf dizildi dāğlarum ol gönüllü şāh
Seyr eylesün yeñiçeri mi nev-sipāhumı

Olmağ muḳarrer idi Ferīdī şeh-i sürür
Ger āsitān itseyidüm taḥt-gāhumı

344 (Farsça)

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ger ān ḡonce-dehen der-gulsitān yek bār hendīdī
Bi coz berg-i te 'essuf bāğbān ez vey nemiçīdī³⁶²

Do bālā şod şedā-yi şūḥi-yi çeşmāneş ez-surme
Velī te 'şīr-i ū der-kāhiş-i bisyār beşnevi³⁶³

Be-ruḥ kākul numāyed ser furū sāzed ḥaṭa īnest
Eger fermān-beres ḡeştī zi-ḥaṭteş ser ne-piçīdī³⁶⁴

Rām-i āhū şodī pā-bes te-i dām-i giriftārī
Demī şebbāz-i naḥvet der-şikār-i dil be-gerdīdī³⁶⁵

344. vr. 79a

³⁶² O gonca ağızlı güzel, gül bahçesinde bir kez gülseydi. Bahçıvan ondan teessüf yapığından başka bir şey düremezdi.

³⁶³ Gözlerinin şuh sesi, sürmeden dolayı ikiye katlandı. Fakat onun eksilmedeki tesirini daha çok görürsün.

³⁶⁴ Kakülü yüzde görününce başını eğer; hata buradadır. Eğer fermanına boyun eğseydin, hattından yüz çevirmezdin.

³⁶⁵ Ceylana boyun eğdin, tuzağa takılıp kaldın. Bir an olsun gönül avlamada kibir doğanı olsaydın.

Çu baht-i ehl-i dil coftî zi-ḥayret tâ berestâḥîz
Ferîdî bî-ḳarârihâ-yi men sîmâb gerdîdî³⁶⁶

345

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

‘Ayn-ı tûfân bilmezem bu çeşm-i giryânumda mı
Nâr-ı t̄âḳat-süz daḥı ḳalb-i ḥayrânumda mı

İns-i nâdân istemem lîkin ider aña enîs
Âh efgân t̄âlî' ümden baht-ı fermânumda mı

Ehl-i ‘irfân dil perîşân oldıḡuna bâ' işi
Mâ-taḳaddümden mi bilmem yâ bu devvânumda mı

İḡbirâr-ı nâs te'sîrinden oldı ḡâlibâ
Ṭaḡınıḳ cem' iyyetüm ḳalb-i perîşânumda mı

Yok hele yanumda bilmem ḳanda ḳaldı zâr dil
Külbe-i aḫzânda mı yâ bâb-ı cânânumda mı

‘Arz-ı ḥâl-i dilde bir dem olmadı imdâd-res
Bu tekâsül aḫterümden mi ya³⁶⁷ fiḡânumda mı

³⁶⁶ Ey Ferîdî, benim kararsızlığım cıva olsaydı, gönül ehlinin bahtı gibi, kıyamete dek hayretten iki büklüm olurdu.

345. vr. 79a-79b

³⁶⁷ Metinde "na" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Her gören hālüm Ferīdī raġbet eylerler aña
Bilmezem ‘aşkumda mı sır qalb-i hayrānumda mı

346

Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

Sevdā-yı hıatın qalbi sivāy³⁶⁸ vaṭan itdi

Bu kāh-ı heves-zāyı ‘ abīr encümen itdi

Āhū-yı hayālin ideli cilvegeh-i nāz

Sahrā-yı dili deşt-i Hıṭā vü Hıoten itdi

Nesrīn-i ‘ izārında şiken-ber-şiken-i zülf

Ruhsār-ı dil āvīzini ṭāqat-şiken itdi

Hindū-beçe-i hālīne cā āteş-i rüyın

Ārāmīş-i şabr-ı dile sūziş-fiken itdi

Ġam k’itdi dilin ārzū-yı cāha nişīmen

Ma‘ müre-i şādī-i harāb-miḥen itdi

Eṭvārına hemvār esāfil dil-i zārı

Pey-der-pey-i ālām ile beytü‘ l-ḥazen itdi

Şebnem-şıfat üftāde likin gördügi demde

N’itdise Ferīdī’ye o gül-pīrechen itdi

346. vr. 79b

³⁶⁸ Metinde "sevdāyı" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

347

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Āl ile dil-dāde eyler zāl-i dünyā ğāzesi

Köhnesin boşlar tezevvüc eyler anı tāzesi

O sitem-ger şūherin taṭlīk ider bu ṭurfedür

Gerçi evvel görünür her birinin mümtāzesi

Kār-sāz olur mı hīç kânün-ı ' uşşāq-ı zamān

Muṭrib-i devr-i revānın ğam-nevā āġāzesi

Pāk gevher her ne ğam olsa aña ḥursenddür.

Bed-nijādın ṭavr-ı nā-hemvārıdur ḥamyāzesi

Bād-ı devlet cāh ile bir nüşha-ı nā-dīdedür

Kim belā ile mücelled tār-ı ğam şīrāzesi

Ḥāne-i dünyā degül me'vā saña āsāyişe

Açılır derd ü belāya her ṭaraf dervāzesi

Bezm-i nādānda Ferīdī söylemez lâ vü ne' am

Sürme-i şavt-ı hezārāndur zaġan āvāzesi

348

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘Aşķ ider vaşl-ı dil-ārāda müheyyā menzili

İzţırāb ālāmda k'eyler hüveydā menzili

Rāh-nevred olmaķ ancaķ biz bize mā-naħnu fīh

Çaldı nādāniste Mecnūn çünkü Leylā menzili

Ġālībā hindū-yı ħāl-i ruħları āteş-perest

Āteş-i ruħsārda tā itdi peydā menzili

Rıħlet-ārā-yı fenādur çün kuşūr-ı ħāķdan

Bunda itdürmez iķāmet meyl-i ferdā menzili

Zīr-i bār-ı arzūda olma ħam ķad çün kemān

Kim hevādur dehrde tīr-i temennā menzili

Mıhrveş yüz yirde ol ger menzilūñ āfāķ ise

İstesin kim bulasın āmāde her cā menzili

Đayyıķ-ı şadr istirāħatdur hevā-yı şadr-ı cāh

Kim ‘ibād olan diler dünyede³⁶⁹ bālā menzili

Pehlevān-ı gerd-ħīz-i cāhda tīrin atup

Yasdı yāyın geçdi andan ķaldı tenhā menzili

348. vr. 80a

³⁶⁹ Metinde "diler bu dünyede" olmasına rağmen vezin gereği bu şekilde okuduk.

Nüzl-i mihân-ı keder olma Ferîdî nâzili
Bî-şafâdur mîzbân-ı dâr-ı dünyâ menzili

349

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Elfâf-ı bî-nihâye o meh câna eyledi
Vaz' -ı hayât-bağşını rindâne eyledi

Ṭoğrısı kayd-ı şabr-ı dili kec külâh ile
O şüh-ı şiveger ki levendâne eyledi

Sürdi dergehden ' âşıkı virmez yüz aña
Ağyâr-ı bed-liķâ hele câna ne eyledi

Zinde-dilânı mürde ider sifle gevherin
Râhat-rübâ-yı tavrı ki hîzâne eyledi

Dil-dâde olma hâl-i dil-âvîz dil-bere
Üftâde dâm-ı murğ-ı dili dâne eyledi

Şıdķ-ı maḥabbetüñ senüñ olsun gönül saña
Aḥbâb-ı düşmen eylemedi yâ ne eyledi

Yâd eyleme Ferîdî anuñ birde adını
Baḥtuñ ki âşinâları bî-gâne eyledi

350

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

Dünyâyı rehrevâne maḥall-i Saḡar ḡodı

'İbret nigāha Ḥaḡ anı şāfi ḡaber ḡodı

Her naḡl-ı bīd-i bāḡ ki geldi bu 'āleme

Şāḡ-ı ümīdi ḡuşşa-i miḡnet-şemer ḡodı

Mihmān-ı ḡırş-ı devlete bu mīzbān-ı 'aşr

Ālām-ı ḡüzn der-'aḡabın mā-ḡaḡar ḡodı

Bī-ḡıl u ḡāl bir ḡıl ile baḡladı dili

Ol māḡ-çehre mūy-ı miyāne kemer ḡodı

Çün ḡānumān-ı dehr Ferīdī fenā-nümā

Şad āferīn o kimseye kim ḡayr eşer ḡodı

351

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

Naḡş-ı dil eyledüm heves-i māḡ-rūları

Meḡtāb oldı 'aşḡ ile tārik-i sūları

Bā' iş degül mi ḡāmeti şimsād şūretüñ

Şaḡrā-neverd eylemege āb-cūları

Sevdā-yı zülf ile hıred ü dīde vü dilin
 T̄ül-ı emel degül de nedür cüst ü cūları

Ağyāra dil-nüvāz ü dile āteşin mizāc
 T̄ākat-güdāz dur hele bu t̄urfa-hūları

Tenfir-i murğ şohbet-i cāndur hūlāşası
 Erbāb-ı haşmetin görünen hāy hūları

Oldı Ferīdī şād u rehā-yāb tefriķa
 Cem' itmedi dilinde o kim ārzūları

352

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Dervīş-i nemed-pūşı mey-i cām-ı Cem itdi
 Şāhın cigerin salţanat-ıķdām-ı dem itdi

Bu mey-gedenin neş'e-i şādīsı elemdür
 Pūy-ı ğamı nūşında mey-āşām-ı şem itdi

Mesrūr olur dilde ger olmazsa temennā
 Āsāyiş-i ķalbi[ni] heves³⁷⁰ kām kem itdi

Sīmīn-bedenin vaşlını ser-menzilin ister
 Kaddini gönül kim t̄ama' -ı hām hām itdi

352. vr. 81a

³⁷⁰ Metinde "hüş" biçiminde yazılmıştır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

Alduğca vefā ıavrını dil-dāde Ferīdī
Bī-gāne-şıfat o sitem-ārām rem itdi

353

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Çün gördi ħüsninin gül-i ħamrā kemālını
Gösterdi rengini velī gördi kem ālini

Oldı niyāz-mend-i ' aṭāsı o mehveş
Her kim ki gördi ġamze-i nāz iştımālını

Eyler mi cā-nişīn-i dili fikr-i vuşlatı
Her kim ki anda buldı firāķ iġtimālını

Bir sāz-ı neş'e-baġşī meserret bulunmadı
Kim görmedi o muṭrib-i ġam ġuş-mālını

Āmāc-ı zillet oldı siġām-ı zer ālete
Ĥışt me'āl eyledi her kim[ki] mālını

Germā-bükā-ı ġamda bürehne ħayāt idüp
Ĥammāmı-ı fenā ķuşadur peştēmālını

Oldı maṭālī' -i ruġ [u] mihrine deli dil³⁷¹
Bürķā' -ġuşāde gördi Ferīdī cemālını

353. vr. 81a-81b

³⁷¹ Metinde "deli dile " biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

354

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

‘ Aceb bu pīç u táb-ı hayret-efzūnum kem olmaz mı
Zebān-ı şekve hem bu güft ü gūdan ebkem olmaz mı

Bırakmış deşt-i ğamda bendesin mecnūn gibi tenhā
O āhū beçe-i naḥvet maḥabbet hem-dem olmaz mı

Şikenc-i kākūlinde çekdüğüñ bir Ḥaḳ bilür ancak
Bu sevdādan çeküp el olsaḳ ey dil epsem olmaz mı

Ḳalur mı keşmekeşde bu şıfat bī-gāne-i ülfet
Dil-i zaḥm āşināma ey ṭabībüm merhem olmaz mı

Cefā hem-dem miḥen maḥrem enīs-i ğam ola tā çend
Ferīdī vaşluñ ile olsa geh geh ḥurrem olmaz mı

IV. RÜBĀ'Ī

1

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilün/ Fā

Dil-dāde-i mu' tād-ı cefā oldum āh
Āfāḳ-ı melāḥatdur aña maṭla' gāh

Geh ğamzesi dil diler gehi müjgānı

*"Lā-ḥavle ve lā-ḳuvvete illā bi'l-lāh"*³⁷²

354. vr. 81b

3. vr. 85a

³⁷² Kuvvet ve kudret ancak Cenab-ı Allah'tadır.

V. KİT'ALAR

1

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Nevâ-sâz-ı tarab olmış ğulâm ü h'âce dem-beste
Anuñçün devr-i şehnâz-ı felek hayret maķâmıdır

Hevâ-pervâz-ı az itme saķın murĝ-ı dili zinħâr
Bu şayyâd-ı hayl-âĝâzınuñ dâmı müdâmîdür

Perîşân-ı tavr ile sevdâyîyâne gösterür mi gün
Siyeh-rüz eyleyen 'âşıklarını zülf-i lâmıdır

Beni ser-keşte-i deşt-i cünün iden [odur] âhîr
O naħl-ı tâze-ten her rüzgâr ile ħırâmîdür

Olur pejmürde-i bād-ı ħazân u âh-ı mazlûmân
O şâh-ı zulm kim âb-ı fesâdât ile nâmîdür

Fürû-mâye tenevvür terbiyetde puħte olsun mı
İden âteş sezâ-yı ĝuşşa anı baħt-ı ħâmıdır

Dürr-i nazm-ı Ferîdî'yi ider taħsîn suħan-sencân
Gerek Ĥusrev-terâzû-dâr-ı şî'ri ger Nizâmîdür

2

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Firār idüp ma' aşiden der-i vālāñā yüz sürdi
İşi feryād ü efgān hem-demi aḫzān anuñ her gāh

Şeffi' i yoḫ cenāb-ı rif' atuñdan ğayrı bir kimse
Ferīdī bendeñüñ virdi şefā' at yā resūlu'l-lāh

3

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Tahrīb-i Mısr dilde o mehveş reşiddür
Saçdıḫda meh-i rüyına gīsū-yı şāmını

Cedde müşābih oldı o meh-rüya nālemiz
Pür-zevḫ eyledi anuñçün meşāmını

4

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Yeñice aldı göñlümi bir hoş-duḫān-fürüş
Medḫ itdüm āhumın aña dūdın demed demed

Ḥandeyle didi kim ḫile midür bu ' aşıḫān
Bunlarda yoḫ yitürmez femüñ duḫān-ı bed³⁷³

2. vr. 60b

3. vr. 81b, derkenar.

4. vr. 81b

³⁷³ Mısrada vezin bozuktur.

5

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Bu ḥākdān-ı fenādan serāy-ı ' uqbāya
Ölünce murğ-ı revān Ferīdī'ye uçmağ

Diler cürümini ' afv eyleyüp ' ināyetle
Cenāh-ı mağfireti bā' iş-i necāh idecek

6

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Dimemişken saña ağıyāra vefā it ora var³⁷⁴
O zemīne kiçicikle yine itdüñ şöhet

Yaş tufeyle olur mı dāmen-i ' işmet taḥkīk
Çāk çāk eyle bu müdhinle bu deynden ğayret

7

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Leṭāfet saña maḥşüş Arz-ı Rüm'da
Ümīd bu ki kân-ı luṭfa varasın

Suşdı anuñ için saña gönlüm
Ḥaḳīkatde güzeller içre cānsın

5. vr. 82a

6. vr. 82a, derkenar.

³⁷⁴ Metinde "uy rehvar" biçiminde yazılıdır. Vezin ve anlam gereği bu şekilde okuduk.

7. vr. 82a

8

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bağla göz bu zen-i dünyāya nazar itme diyü

Dest-māl ile gözüm bağladı taqdīr-i ẓazā

Dīde-i 'ibret ile bakmağa me'zūnuz çün

Açıvir kim bakayım bende bu tarz ile aña

Hāşıl it kāmı Ferīdī'yi 'atā kııl Rabbī

"İftehü 'aynī ilā-bābike lā-bāba sivā"³⁷⁵

9

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Mey-hāneye yapıлмаğa gelmişdi 'aceb kim

Tutmadı ayağı o nefes rind yıkıldı

Çok kulkul-ı lāf itdi aña beñzeme sen de

Mey la' l-i leb-i dil-beri gördük de şıkıldı

10

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Şanmañ ki ẓanādīl-i fūrūzān-ı mesācid

Söyüñdi görüñdükde cemāl-i meh-i su'āl

8. vr. 82a

³⁷⁵ Kapınız tarafına doğru benim gözümü aç ki senden başka kapı yoktur.

9. vr. 82b

10. vr. 83a

Şehr-i Ramazān gıtdüğine eyledi mâtem
Nürin çıkarup geydi siyeh cāme'î derhâl

11

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

O çeşm-i şāhbāza şayd olan üftādeye hayfā
Cefā deştinde çok yelmiş dilin bî-ḥāşıl aldirmiş

Duyılmış iḥtilāl-ı mülke 'ayş u 'işret-i çeşmi
Ferīdî leşker-i cevre yine beñzer dil aldirmiş

12

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Çün gönce leb-i la' lüñ ile bahş idebilmez
Gülşende anı sıkma hemān yol vir açılsun

Cāmın yetişür sākî ayağına şu indi
Tura tura ço anı bir[er] cüz'î gezinsün

13

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Bir düzd düḥül eyledi bir mescide nā-gāh
İnşe-i firāşını hemān tırmadı dürdi

11. vr. 83a

12. vr. 84a

13. vr. 85a

Gördi ne mü'ezzin ne cemā'at ne imām var
 andīlini yakdı vü bisāṭını süpürdi

14

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Olmıyaydum o bütüñ kâş esīr-i 'aşkı
 Niçe bir hāriş-i hırmān vire derd ü guşsa

āmeti serv-i ser-efrāz adem-i kūteh ğam
 Miyve-i vaşlına irmez alamaz el-ıssa

15

Mef' ūlü/ Mefā' ilün/ Mef' ūlü/ Mefā' ilün

Ni sūd-ı vefāsından cevrine ziyān eyler
 Birdür baña meh-rū mihr ya ılmadı ya ıldı

Çün hāṭırına gelmez dil-dāde hevā-dārı
 Kim āteş-i fūratle yakılmadı yakıldı

16 (Farsça)

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ūlün

Ḥudāvendā kerīmā çāre-sāzā

Be-luṭfet mīresed rāhī be-menzil³⁷⁶

14. vr. 85b

15. vr. 82b

34. vr. 83b, derkenar.

³⁷⁶ Ey Allah'ım, bağıslayan, çaresizlere yol gösteren sensin. Yol, lutfunla bir menzile ulaşsın.

Tevekkul kār-kerdem ber ‘atāyet

Der in rāhı ki mīgūyend hā ‘il³⁷⁷

Be-şihhat mişevīm u bā-selāmet

Be-Toķāt-ı behişt-ābād vāşıl³⁷⁸

VI. NAZIMLAR

1

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Belādan saķla yā Rabbī bu ‘abd-ı ‘ācizūñ her bār

K’ola tevfiķ ü ihsānuñ aña yār [u] refāķat-dār

Merāmın rām idüp ‘avdet ‘atā ile selāmetle

Bi-ħaķķı mefħar-ı ‘ālem bi-ħaķķı seyyid-i muħtār

2

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Meh-cebīn ile göründi ‘āleme firūz-ı ‘id

Ĥalk anuñla şādmān o şādmān-ı rüz-ı ‘id

Bāri seyr itdik muşallāda ĥırāmān nāz ile

Ey Ferīdī düşde budur vardise nev-rüz-ı ‘id

³⁷⁷ Niyetim ve bütün işlerim senin bağışlarındandır. Yolda engellerin olduğu söylenir.

³⁷⁸ Cennet misali bayındır olan Tokat’a sağlam ve rahat bir şekilde ulaşayım.

1. vr. 82a, derkenar.

2. vr. 84b

VII. MATLA‘LAR

1

Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

Benden ruḥını gizleyüp aḡyāra yüz açdı

Yine o bed-’aḡlāḡ pelīdin günü doğdı

2

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Geldi ḡaḡ rüy-ı dil-ārāya füzün oldı cünün

Ne ḡara günlere ḡoydı beni bu baḡt-ı nigün

3

Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

Dil-dāde-i rüyem dimege dil-ber uḡanur

Yoḡsa bu ḡulın gördiḡi sā‘ atda o ḡanur

4

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

Ḥudāyā ḡamd resüle el-taḡiyyāt

İdüñ k’oḡluñ ider kesb ü kemālāt

5

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

İdüp sa‘ y-ı belīḡin ḡarf her ḡāḡ

Oḡudı fātiḡā el-ḡamdülillāḡ

1. vr. 82a

2. vr. 82a

3. vr. 83a

4. vr. 83b, derkenar.

5. vr. 83b, derkenar.

6

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

İdüñ hamd-ı Hudā vü hem taḥiyyāt

Resüle oğluñuzda var kemālāt

7

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Eyledi 'azm-i sefer çünki Ferīdī-i nizār

"Yesser Allāhu lehü 'l-ḥayra bi-ḥaqqı 'l-muḥtār"³⁷⁹

8

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Geşt ide ide küy-ı nigārı vaṭan itdi

Ağyāra nazar it ne güzelce yire geçdi

9

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Ne 'aceb 'aqlumı yüz mekr ile alsa sākı

Beni mest itdi ayağı ile sīmīn sākı

10 (Farsça)**Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün***Būse baḥşem tora be-kefet be-'īd**Līk zān meh-çünīn 'aṭā-st ba'īd³⁸⁰*

7. vr. 83b, derkenar.

7. vr. 83b, derkenar.

³⁷⁹ Allah seçilmiş peygamber hakkıyla iyiliği ona kolaylaştırsın.

8. vr. 83b

9. vr. 83b

10. vr. 84a

³⁸⁰ Bayram gününde senin elini öperim. Ama o ay yüzlüden bir bayramlık beklemek zordur.

11 (Farsça)

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Mānī ki naqş-ı dil-berān cāme mī-keşed

Çün mī-resed be-ķāmet-i o hāme mī-keşed

12

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Tutdı cihāt-ı sottesini tāriki ğamām

Aldı sipihr-i āhum ile altısın temām

VIII. MÜFREDLER

1

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

‘Aşķ ider kesr-i ‘ırz-ı deyr zāhid

İşde budur efendi söz kıırığı

2

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Çemen-zār oldı şahrā çün açıldı ğonce-i hātır

Dile Hızır irdi yoķsa ğam iderdi anı pejmürde

3

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Fütāde hāķ-i rehi olsa dil nigāh itmez

Bu bir mu'āmeledür kim yukarudan aşāğı

11. vr. 85a

12. vr. 85a

1. vr. 81b

2. vr. 82a

3. vr. 82a

4

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sū-be-sū gülşende eyler cilveler ol mäh-rū

Ḥayr ola segrür gözüm bilmem nedür aşlı bunuñ

5

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kıvradur ehl-i dili her yirde bed-güftār ile

Tünd-ḥū zāhid hele bu bābda kıvraçcadur

6

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Çekdi bir baqqal-ı mizān sitemle ' aqlumu

Kıyısıcudur açılmaz ağzı tutmuş āb lebi

7

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bilmezem āzürde olmuş müşteri senden o mäh

Yā mücerred epsem olmaçdur murād u maḥlabı

8

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülünBey' itme her kettānı muḳayyed degül o³⁸¹ mäh

Anı çüridür gibi bu alışla satışla

4. vr. 82a

5. vr. 82a

6. vr. 82a

7. vr. 82b

8. vr. 82b

³⁸¹ Metinde "ol" biçiminde yazılıdır. Vezin gereği bu şekilde okuduk.

9

Mefā' ilün/ Fe' ilätün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Ne deñlü ħ̃āhiş-i vaşl eyledüm didi olsun

Muşāḥabet arada söze çıkdı dil-berüme

10

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Dolanup müy-ı miyānına o nāzik bedenin

Adamın cānın[1] şıqma yeter ey sım-kemer

11

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Taşvır-i yāri çaldı çü vaşlın'el irmedi

Ne gūne şüret uğrısıdur zāhidi görüñ

12

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Saña cān bezl itmeden bir āşinālık qaşdıımız

Kim meşeldür söylenür varın viren yād olmamış

13

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Şıdķ ile reh-i 'aşķuña çün girdi Ferīdī

Her laḫza sitemle anı ağlatma bu yollı

14

La' linde ħāl-i fülful besdür firīb-i dilde

Bālāter ez-siyāhi reng veger ne-bāşed

9. vr. 82b

10. vr. 82b

11. vr. 82b

12. vr. 82b

13. vr. 82b

14. vr. 82b

15

Mef' ūlü/ Mefā' ilün/ Mef' ūlü/ Mefā' ilünBir sünbül 'aṭā itdi dil-ber baña mazmūnı³⁸²

Kim kākülüme meylüñ sevdā-yı perīşandur

16

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Ehl-i meyḥāne-i 'ālem bī-edeb oldı ḳatı

Şıḳılır yoḳ bu 'aşırda duḡt-i rezden ḡayrı

17

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Riṣte-i vaşlı nihān dutmasun aḡyār ile yār

Bir gün olur ki çıkar ipliḡi pazara anuñ

18

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Baḡş eyledi çün aḡzuñ ile ḡonce-i küstāḡ

Ṭoyduḡda hemān ḡurdeyi turmayup açıldı

19

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Bār-ı ḡamdur anı bī-tāb iden yoḡsa eger

Esb-i dil ḡāline ḳalsa utanur dır kinini

15. vr. 82b

³⁸² Kelimeden sonra metinde 'bu' kelimesi bulunmaktadır. Vezin ve anlam gereḡi bu şekilde okuduk.

16. vr. 82b

17. vr. 83a

18. vr. 83a

19. vr. 83a

20

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sīm ü zer şaydın bırāk şahrâ-yı mihri seyr kıł

Esb-i tab' ı o perinün gör ne hoş dizgindedür

21

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Çapusu mektebin bağlandı olunca o tıfl-ı nâz

Debistân-ı hevâ bu bâbda gör kayda uğratdı

22

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fā' ilün

Yüz vermez oldu yâr dile bā' işi bu kim

Öksüzcedür yaçasına tā ki değılmesün

23

Mütefâ' ilün/ Fe' ülün/ Mütefâ' ilün/ Fe' ülün

O perî kaçan Feridî gele gülmege hayâl it

Dile yek-deme neşâtı gelişi güldürür öyle

24

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Eyleme mihr-i kirâsına haşâdın zinhâr

Nağd-ı 'ömrin ki kirâsına alur eyle hazer

25

Mütefâ' ilün/ Fe' ülün/ Mütefâ' ilün/ Fe' ülün

Didüm ey gül-i melâhet dile niçe dâğ yağıduñ

Didi öyl' olur 'acebse tütünü ço toğrı çıqsun

20. vr. 83a

21. vr. 83a

22. vr. 83a

23. vr. 83a

24. vr. 83a

25. vr. 83a

26

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Yaþmalı olur bir gice hānuñda Ferīdī
Ol dil-bere ger söyler iseñ söz yatımıyla

27

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Lerzende olur ' aşık o dem kim göre hecri
El-ħaķķ bu k' anuñ yüzi ğāyetde şovukdur

28

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

' Araķ-çininden olmış dil perīşān kākül-i dil-ber
Bu deñlidür o meh-rūda güzellik tazelik terlik

29

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Bakup ağyāra ısıрма leb-i raħat-dihüñi
Adamın cānını şıkma yetişür āb ile germ

30

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Seg kaşdına ağyāra bir oķ yolla kerem it
Cān [rāhat]ola şāyed ol it ölümi ile

31

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Çün Ferīdī o şanem ķavlüñi ğuş eylemedi
Virşün ağyār naşīħat ķo dutulsun nefesi

26. vr. 83b

27. vr. 83b

28. vr. 83b

29. vr. 83b

30. vr. 83b

31. vr. 83b

32

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

O ğazāla şaķın göñül iĝbār

Tutardise sitem ʔarīķın eger

33

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Her kim ister ʔalāş seglerden

Lā-cerem böyle bir tedārük ider

34

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Deryāyı mülevves eyledi aĝyār cismiyle

Yatur mescid ʔapusunda erişse mevti ger kelbin

35

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Neş'e-dād olmaz idi la' lün eger dillemesem

Ey perī-çehre bunu gel daķı baĝla dilüme

36

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Gerdünçe döker saña ğam u ĝuşşadan ey dil

Bilmem nesin alduñ o denī-perver ü dünın

32. vr. 83b, derkenar.

33. vr. 83b, derkenar.

37. vr. 83b

38. vr. 83b

39. vr. 83b

37

Mef' ūlü/ Mefā' ilün/ Mef' ūlü/ Mefā' ilün

Ey duḡter-i rez böyle luḡ eyle sıkılma gel
Bunuñ gibi meclisde çok kerre çekilmişsin

38

Mefā' ilün/ Fe' ilätün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Görünme çeşm-i raḡibe Ḥudā için şāhum
Ki çıkasıca zarar ' aynıdur ḡazer eyle

39

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ūlün

O tıflınçün mu' allim gördi meylin
Vefāya vardı didi sūy-ı eb ced

40

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Gösterdi rüyını dile bir buse virmedi
Şuya götürdi anı şusuz getürdi yār

41

Müstef' ilün/ Fe' ūlün/ Müstef' ilün/ Fe' ūlün

Geldi ḡaḡı Feridī it ḡāhiş-i vişāli
Vire murāduñı [yār] aḡşām ḡürmetine

40. vr. 83b

41. vr. 83b

42. vr. 83b

43. vr. 84a

44. vr. 84a

42

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Ben bendesini görse o vaḥṣī sīmīn-ten

Bir gūne gider sūr' at ile hīç ezilmez

43

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Aḳup Ceyḥūn-şıfat men' -i güzār-ı dil-rübā itdūñ

Gözümden çıkan ey eşk-i revānum bu cihetden hep

44

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Gaybden iḥbārdur baḥş itmek ağzından anuñ

Böyle bir söz söylenür vāḳı' mı bilmem ḥāşılı

45

Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilūn

Kesel-i cāh-ı fenādan kesil ey ' ahd-i küsel

Yetişür dağdağa-i ḥaşmet ü mihr ü iclāl

46

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Her kimki özin görmeye maḥzā kesilür nūr

Nūr oldığı çeşmin bu ki ḥod-bīn degüldür

45. vr. 84a

46. vr. 84a

47. vr. 84a

48. vr. 84a

49. vr. 84a

47

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sā' id-i sīmīn-i dil-berde degül key cā-be-cā

Şāh-ı gül üzre açılmış ğonce bir bir baq hele

48

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bādveş fermān-ı Hāq'da kim tekāpū gösterür

Bād-bān-ı kām ham olur lā-büdd añā³⁸³

49

Mef' ülü/ Mefā' ilün/ Mef' ülü/ Mefā' ilün

Çün nergis-i çeşmiyle ebrūsını gösterdi

İtdi dil-i nālānum kâş u göz arasında

50

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ço kim bāde[de] itsün kan kapısı hum hele bir gün

Görürsün başına elbette anuñ bir kabaq çatlar

51

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Baħr-ı miħnetde yeler rüzgārāsā eger

Bād-bān-ı maqşadın ham kad tevāzu' gösterür

50. vr. 84a

51. vr. 84a

³⁸³ Mısrada hece eksiktir.

52. vr. 84a

53. vr. 84a

54. vr. 84a

52

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün*Leyse bi's-tiḥḫākınā ze'l-luṭfi ev neyli'l-reşad**Eḥsin Allāhümme maḫşüdü bi-faḍlı lā-yu'ad³⁸⁴*

53

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Muḥaşşıl cümle esbāb-ı ma' işet oldı āmāde

Velikin mīr-i meclis yoḫ ne ḥāşıl böyle ' işretten

54

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Beni esīr-i cefā firāḫ iden dil-ber

' Aceb şikeste zebāndur vefāyı söyliyemez

55

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dem-be-dem eşklerin tiz-rev-i dāmen ider

Yüzi şuyile ḫomaz geriye girān gerdün

56

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Degül āvāzı tıflānın mu' allim itmesün āzād

O şūḫ-ı gül-' izārı diyü mektebde fiḡān eyler

55. vr. 84b

³⁸⁴ Bu lutf ve doğru yol bulma, iş karşılığında kazanılmaz. Allahım benim niyetimi "la-yu'ad" sözcüğü zikriyle doğru yola getir.

56. vr. 84b

57. vr. 84b

58. vr. 84b

59. vr. 84b

57

Mef' ūlü/ Fā' ilātün/ Mef' ūlü/ Fā' ilātün

Ebrūnı görmek olsa muşādif ay mäh[1]
 Fürkat-keş 'āşıkın dir görüñdi bayram ayı

58

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Būs it yed-i beyzāsını ger sālīk-i rehseñ
 Bir pīr-i melāhet tarafından yūri el al

59

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kūhken eşmiş yoritmiş iken anı gör kim
 Zāl-i dehr aldadı kıydı o da şīrīñ cāna

60

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Zūlf-i 'anber-bārını zīkr it ço müşgīñ vaşfını
 Anda müşk var kim ola bu baḥş hem ṭayyīb-nijād

61

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Varmam dir idi ḥāne-i aḡyāra egerçi
 Dīdem yine varduñ aña bugün dura vardı

60. vr. 84b

61. vr. 84b

62. vr. 84b

63. vr. 84b

64. vr. 84b

62

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilünDāldür ol vehm āhirden şaқın³⁸⁵

Maқta' -ı derd ü devā maқla' dur kesme ümīd

63

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Fırāқ-nāme iken bā' iş-i terennüm-i dil

Bi-ھاққ-ı şubḥ vişāli yine ider āğāz

64

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Her söze la' l-i lebi vaşfın[1] itmedesin

Bezm-i rindānda Ferīdī sözi ballandırduñ

65

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Miḥnetde Ferīdī'yi қoyup gitdi o meh-rū

Hicrāndur anuñ kārı yine böyle giderse

66

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Endīşe-i miyānuñ ider dil hemīşe bu

Fikr-i daқıқdur ki nazarı görülmemiş

65. vr. 84b

³⁸⁵ Mısra eksik yazılmıştır.

66. vr. 84b

67. vr. 84b

68. vr. 85a

69. vr. 85a

67

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Her yerde o qazzāz perī medhini faşla

Dögme ki aña meyl o henüz fāmı iliğdür³⁸⁶

68

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Ne beşer qudsī olur meftün hayret-pişesi

Fitnenin çeşm-i pür-āşüb dike 'aynı' l faşlı

69

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Qurtulur mı zülf-i nireng āşināsından göñül

Almada tā kim elüñ o lām-ı faşlı [bulmada]

70

Mef' ülü/ Mefā' ilün/ Mef' ülü/ Mefā' ilün

Ey bād-ı şabā haylī demdür yeler oñmazsın

Tel kırmışa beñzersin zülfine döküp yārin

71

Müfte' ilün Fā' ilün Müfte' ilün Fā' ilün

Sünbül-i zülfın koyup ğonce-femin istedüñ

Añladuñ ey dil henüz bal alacak çiçeği

70. vr. 85a

³⁸⁶ Beyitten anlam çıkaramadık.

71. vr. 85a

72. vr. 85a

73. vr. 85a

74. vr. 85a

72

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Harīdārı olup virdüm gönül bir derzī-ḥübına
 Biçer miḳrāz-ı ğamla ' ömrümi endāze cevri ile

73

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Edīm-i cevri bāzār-ı vefāya virmeğiçün reybi
 O sīrāc-ı perī-peyker gül ü şeftālusın şatmaz

74

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir semen-ber berberin oldu Ferīdī-i nizār
 Baş açık āşūftesi ammā görünmez bir belā

75

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Bu şadr-ı şarḥa-nümün ile her taraf eşküm
 Kenārumda hemāna Çubuklı bağçedür

76

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Şaf şaf bütān rehind[e] dururlar göründi yār
 Şekkerçiler dizildi yine oldu çünkü ' id

75. vr. 85a

76. vr. 85a

77. vr. 85b

78. vr. 85b

79. vr. 85b

77

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şikāf-ı sīnemi dil-ber dilermiş tūr-i müjgānla
Tikiş tuţmaz bu bāri çekmesün zahmet o nahvet-ḥū

78

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Nedür bu girye pey-ā-pey rehinde dil-dārın
Biter giyāh-ı vaşıl bu sirişk ile bitmez

79

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Serāy-ı ḥüsn içinde fitne 'ādet dīde-i cānān
Revān Kaşrı durur Sultān Murād kişver-i cānın

80

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Çoyup ebrūsı üzre dest-i pākin seyr ider dil-ber
El altından dil-i 'āşıkı alur o çeşm-i cān

81

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Çaldı bir baş tıfl-ı dil ḥatmine 'ömrin Muşafın
Vāhibü'l-āmālden ister hemān ḥüsn-i ḥitām

80. vr. 85b

81. vr. 85b

82. vr. 85b

83. vr. 85b

84. vr. 85b

FERÎDÎ DİVANI DİZİNİ

A:

âb: K.1/11, G.14/1, G.14/5,
G.69/4, G.136/1, Mf.6/1,
Mf.29/1, G.225/3, G.139/2,
G.70/1, G.193/4
âba: G.94/3
âbâd: G.21/2, G.86/4, G.107/6,
G.127/5, G.310/4, G.331/2
âbâddan: G.335/5
âb-cûları: G.351/2
âb-dâr: G.105/5, G.233/5
âb-dârûm: G.251/11
abde: G.260/3
abd-ı âcizüñ: Nz.1/1
abes: G.133/5
âb-ı deryâ: G.139/1
âb-ı deryâyı: G.112/3
âb-ı fesâdât: Kt.1/5
âb-ı firâkı: G.225/5
âb-ı hasret: G.318/6
âb-ı hayâta: G.272/5
âb-ı hayâtıdan: G.13/2
âb-ı hayvândur: G.140/5
âbıdur: G.80/4
abîr: G.22/4, G.111/3, G.346/1
abîre: G.282/5
abîr-efşân: G.117/2
abîr-feşân: G.227/3
abîr-hîzüñe: G.172/3
abîr-ı hâmdur: G.81/1
abîri: G.309/3
abîr-i hâlî: G.20/2
abîr-i kâkülüñ: G.232/2
abîr-i turradan: G.132/4
abîr-i turrası: G.76/3
abîr-i turraya: G.185/7
abîrine: G.251/7, G.78/2
âblar: G.17/6
âb-rûy-ı dil-berîdür: G.264/5
abûsâne: G.56/3
âb-veş: G.180/2
ac: G.318/1
acdurur: G.300/3
aceb: G.244/4, G.10/5, G.13/2,
G.22/2, G.74/3, G.100/4,
G.110/4, G.132/5, G.133/3,
G.144/4, G.145/2, G.176/2,
G.185/4, G.198/5, G.198/5,
G.209/5, G.211/4, G.251/8,
G.257/4, G.263/1, G.265/5,
G.298/1, G.306/3, G.321/3,
G.324/4, G.340/3, G.354/1,
Kt.9/1, Mt.9/1, Mf.57/1,
G.56/1
acebâ: G.286/5
acebdür: G.85/2
acebse: Mf.25/1
Aceme: K.2/10
acı: G.325/6
âciz: G.305/4
âcizüñ: Nz.1/1

açar: K.1/28, G.43/4, G.46/2,
G.99/1, G.144/2
açdı: G.77/3, G.121/1, G.122/3,
G.262/3, Mt.1/1
açık: G.89/5, Mf.77/1
açıl: G.174/1, G.174/1, G.182/1,
G.182/1, G.182/2, G.182/3,
G.182/4, G.182/5, G.182/6,
G.307/5
açıldı: G.24/5, G.225/3, G.248/2,
Mf.2/1, Mf.18/1
açılmadı: G.126/2, G.163/3,
G.301/2
açılmak: G.203/6
açılması: G.279/2, G.327/3
açılmaz: G.6/3, G.237/2, Mf.6/1
açılmış: Mf.50/1
açılsun: G.188/3, G.238/2, Kt.12/1
açılur: G.347/6
açıvir: Kt.8/2
açma: G.79/4, G.101/4, G.105/3,
G.184/2
açmadı: G.185/5
açmak: G.281/4
açmaz: G.7/2
açmazdan: G.96/1
açmış: K.1/12
açsa: K.2/3
açup: G.193/2
ad: G.128/2
âdâb: G.278/10
adâlet: G.333/6
adamın: Mf.10/1, Mf.29/1
adâvet-i çarha: G.211/5
a'dâya: G.259/7
add: G.14/3, G.25/5
Âdem: G.25/4, G.167/2
adem: G.182/2, G.182/4
ademden: G.81/4
âdeme: K.1/38, G.170/3
âdemi: G.226/2, G.299/4
âdemler: G.263/2
Aden: G.146/3 (dürr-i Aden)
âdet: G.17/1, G.39/2, G.69/2,
G.111/1, G.168/1, G.173/2,
G.282/6, Mf.82/1
âdetâ: G.257/5
âdeten: G.143/1
âdete: G.95/4, G.117/1
âdetî: G.252/5
âdetin: G.249/2
âdetüm: G.317/1
adın: G.349/7
adl: G.210/3
Adne: G.162/7
adûdur: G.7/3
adüv: G.261/4
âfâk: G.348/6, G.342/5
âfâkı: G.201/3, G.321/5
âfâk-ı melâhatdur: R.1/1
âferîn: G.350/5

âfet: G.17/2, G.20/4, G.244/4
âfet-fikenüm: G.195/1
âfeti: G.300/1
âfin-i desti: G.305/2
âftâb: G.12/6, G.11/4, G.11/2,
G.11/1, G.11/1, G.11/3
afv: Kt.5/2
afvuñdan: G.1/3
ag: G.78/3, G.163/2
âgâz: G.119/5, G.127/6, G.268/1,
G.285/1, Mf.66/1
âgâze: G.287/5, G.341/5, G.81/5
âgâzesi: G.76/4, G.97/7, G.171/3,
G.347/3
âgâzesin: G.257/2
âgâz-ı bûselik: G.169/7
âgâz-ı nagam: G.204/1
âgâz-i hezâr: G.200/5
agırlık: G.70/4
agız: G.185/3, G.323/4
aglada: Th.3/1
agladarak: G.299/5
agladasın: G.331/4
agladur: G.291/6
aglar: G.263/2
aglatma: G.321/5, Mf.13/1
aglaya: G.209/4
aglefi: G.260/3
âgûşa: G.186/3, G.242/2, G.318/3,
G.125/2
âgûş-ı câna: G.251/1
âgûş-ı hayâle: G.331/1
agûş-ı vuslatın: K.2/14
âgûşına: G.194/4
âgûşumda: G.42/3
âgûşuña: G.276/3
agyâr: G.4/2, G.15/2, G.17/2,
G.41/1, G.43/3, G.52/4,
G.67/4, G.112/2, G.150/2,
G.168/2, G.174/5, G.198/2,
G.279/1, G.298/3, Mf.17/1,
Mf.31/1, Mf.37/1, G.77/1,
G.292/3, G.304/2
agyâra: G.34/5, G.45/2, G.46/5,
G.175/4, G.216/4, G.351/4,
Kt.6/1, Mt.8/1, Mf.29/1,
Mf.30/1
agyâra: Mf.64/1, G.269/2, Mt.1/1
agyârdan: G.220/1
agyârı: G.156/1, G.247/3, G.277/3,
G.23/4
agyâr-ı bed-girdâra: G.60/3
agyâr-ı bed-likâ: G.349/3
agyâr-ı har: G.323/5
agyâr-ı nigün-etvâr: G.283/4
agyârın: G.319/4
agyâr-ı bed-nihâd: G.6/4
agyâr-seg: G.330/3
agyârûña: G.127/4
agza: G.93/4
agzı: G.89/5, Mf.6/1
agzın: G.244/2

- agzına: G.214/3
agzından: Mf.47/1
agzuñ: Mf.18/1
agzuña: G.5/3
âh: K.1/12, G.6/3, G.21/1, G.21/5, G.33/2, G.60/1, G.66/1, G.77/4, G.78/9, G.124/6, G.135/1, G.146/2, G.152/2, G.152/3, G.154/1, G.159/2, G.163/3, G.171/6, G.178/3, G.179/2, G.179/5, G.195/3, G.207/1, G.209/3, G.217/5, G.221/6, G.222/3, G.225/7, G.226/2, G.230/1, G.241/5, G.248/5, G.251/5, G.264/1, G.280/1, G.290/1, G.298/2, G.299/7, G.300/1, G.300/5, G.303/1, G.308/5, G.331/3, G.337/1, G.339/2, G.345/2, R.1/1, G.291/7, G.193/2, G.304/4, G.42/4, G.202/1
ahbâb: G.12/2, G.234/5, G.274/5, G.234/5, G.259/3
ahbâbdan: G.297/4
ahbâb-ı düşmen: G.349/6
ahd: G.154/2, G.161/4, G.240/2
âhdan: G.262/4
ahd-i küsel: Mf.48/1
âheng-i nefse: G.72/3
âheng-i nevâ: G.102/6
âhengin: G.249/1
âhî: G.119/3, G.321/5, G.321/5
âh-ı ateş-zâddan: G.335/1
âh-ı cângüdüz: G.216/1
âh-ı cânsüzü: G.188/1
âh-ı dil: G.66/1
âh-ı düd-âlûdum: G.60/7
âh-ı düde: G.109/4
âh-ı enînumden: G.240/1
âh-ı feryâdın: G.221/7
âh-ı îmâyam: G.196/7
âh-ı mazlûmân: Kt.1/5
âh-ı nev: G.135/5
âh-ı peyveste: G.119/3
âh-ı sahn-ı bâg-ı ülfetde: G.316/5
âh-ı seher-gâhuñ: G.33/5, G.173/7
âh-ı sünbül: G.135/3
âhın: G.252/1
ahibbâdan: G.187/5
âhir: G.10/3, G.46/5, G.102/7, G.142/4, G.150/3, G.156/5, G.162/3, G.193/3, G.236/4, G.237/5, G.240/5, G.242/5, G.249/3, G.251/10, G.279/3, G.298/4, G.339/5, G.342/4, Kt.1/4, G.265/2, G.190/4
âhirden: Mf.65/1
âhirdür: G.123/3
âhiretde: K.1/22
ahir-i ân: G.289/6
âhla: G.315/2
âhlar: G.103/3
Ahmed: K.2/10
âhsuz: G.118/4
ahşâm: G.5/2, Mf.44/1
ahşâmludur: G.46/4
ahter: G.234/2
Ahter-i Keyvâna: G.199/3
ahterinüñ: G.45/4
ahterümden: G.345/6
âhû: Th.3/1, G.155/4, G.354/2
âhum: G.183/6, G.42/1, Mt.12/1, G.197/4, G.210/1
âhumı: G.343/2
âhumın: Kt.4/1
âhuñ: G.173/1
âhûsı: G.249/3, G.301/7, G.245/2
âhû -yı hayâlin: G.346/2
âhû-yı Hoteni: G.172/5
âhû-yı Hotenin: G.78/2
âhû-yı merâm: G.289/3
ahvâl: G.326/5
ahvâl-i perîşân: G.126/1
ahvâl-i gülzâr-ı beyânda: G.115/8
ahvâl-i müsevvişler: G.44/3
ahvâl-i nizâr-ı dilüme: G.288/1
ahvâl-i nizârümdan: G.307/2
ahvâl-i perîşânuñda: G.282/1
ahvâl-i sifle-perver-i gerdüna: G.254/3
ahvâl-i zârûñ: G.74/2
ahvâline: G.176/5
ahvâlini: G.279/1
ahvâlinüñ: G.299/2
ahvel: G.164/3
ahzân: G.319/4, Kt.2/1, G.246/1
ahzânda: G.345/5
ahzân-ı hicirânsın: G.56/4
ahzânında: G.262/4
ak: G.224/3
akar: G.201/2
akd: G.292/1
âkibet: G.26/5, G.191/4, G.220/2, G.295/4, G.311/1
akıdır: G.204/4
akıdur: Th.3/1
âkıl: G.178/2, G.181/3
âkîli: G.48/2
âkıl-i endîşe-kâr: G.13/5
akın: K.2/7, G.112/4
akıtdı: G.163/1
akıtduñ: G.231/2
akıtmaz: G.323/1
akıtsañ: G.336/2
âkibet: G.2/3, G.29/2, G.143/3, G.290/1, G.141/2, G.317/2
âkîl: G.97/5, G.112/4
âkîlân: G.136/4
akl: G.312/1, G.181/4
akldan: G.49/6
aklı: G.22/5, G.91/1
akl-ı kül: G.40/2
aklın: G.282/4, G.299/1
aklum: Mt.9/1, Mf.6/1
akmadı: G.202/4
akra: G.309/5
aks: G.335/2
aks-ı kâmuyla: G.162/2
aks-ı kâm: G.83/1
aks-ı kâm-ı dil: G.158/5
aks-ı merâm: G.97/5, G.159/3
aksine: G.215/1
akup: Mf.46/1
akvâli: G.284/4
al: G.49/6, Mf.61/1
âl: G.103/4, G.163/4, G.347/1, G.216/5, G.218/1
a'lâ: G.55/4
alacak: Mf.74/1
âlâm: G.310/3, G.326/7, G.181/2, G.316/1, G.346/6, G.183/3
âlâma: G.156/1
alamaz: Kt.14/2
alamazsın: G.198/4
âlâmda: G.348/1
âlâmdan: G.173/1
âlâm-eser: G.243/3
alâmet: G.175/3
âlâmı: G.123/1
âlâm-ı gerdündan: G.239/4
âlâm-ı hecr: G.110/5
âlâm-ı hüzn: G.350/3
âlâm-ı pey-â-pey: G.36/7
âlâmını: G.319/3
alan: G.285/5
alasz: G.189/1
alây: G.320/3, G.320/3
alâyıkdur: G.158/8
alâyından: G.249/7
âlâyış: G.336/4
âlâyış-i dünyâya: G.153/2
âlâyış-i husrân: G.10/6
âlâyış-i telyin: G.256/6
âlâyışle: G.239/1
aldadı: Mf.62/1
aldanma: G.72/4
aldanmazıduñ: G.280/3
aldı: G.248/7, G.299/5, G.304/5, G.306/3, Kt.4/1, Mt.12/1
aldırmaş: Kt.11/1, Kt.11/2
aldukka: G.352/5
aldum: G.224/4, G.331/1
alduñ: Mf.39/1
âle: K.1/35, G.280/3
âlem: G.54/1, G.171/6, G.178/2, G.259/2, G.209/5, Mf.16/1, G.140/4, G.186/5, G.237/3, Nz.1/2, G.42/1, G.115/1, G.57/1
âlemde: K.1/25, G.36/1, G.90/5, G.144/4, G.207/7, G.275/1, G.296/5, G.325/1, G.161/2, G.131/5
âlemdür: G.90/3, G.98/8
âleme: G.241/5, G.350/2, Nz.2/1, G.78/8
âlem-gürden: G.33/5
âlemi: G.155/5, G.308/5, G.325/4
âlem-i dehşeti: G.151/1
âlem-i ervâhda: G.36/3
âlem-i kevn-i fesâdın: G.199/5
âlete: G.353/5
alıcak: G.288/2
alın: G.328/4
alınmadı: G.323/4, G.337/3
alınmaz: G.93/4
alınur: G.301/1

- alışdı: G.183/2
alışduk: G.158/3
alışdum: G.210/3
alışdurdu: G.342/2, G.342/3,
G.342/4
alışla: Mf.8/1
alışlar: G.103/1, G.103/1
alışmış: G.131/1, G.131/4, G.209/6
alışmışdur: G.123/1
âli: G.136/4, G.333/5
âfil: G.49/5
âfî-neseb: G.55/6
âlini: G.353/1
âlf-tebâr: G.115/7
âliyyedür: G.53/3
Allâh: G.329/2, G.329/2
Allah'a: G.331/3
Allâhu: Mt.7/1
Allâhümme: Mf.55/1
alma: G.270/5, G.279/4
almada: G.167/6, Mf.72/1
almadı: G.340/5
almak: G.186/3
almakda: G.278/6
almamışken: G.144/4
almasun: G.343/2
almaz: K.1/8, G.209/2, G.308/5,
G.318/3
almış: G.5/3
almıya: G.318/7
almıyor: G.184/2
alsa: Mt.9/1
altından: Mf.83/1
altısın: Mt.12/1
âlûde: G.304/1
âlûde-dâmendür: G.16/5
âlûdeğî-i cürm: K.1/28
alup: G.161/1, G.162/3, G.251/1,
G.325/6, G.339/5
alur: G.39/5, G.52/5, G.59/2,
G.61/5, G.79/4, G.100/2,
G.285/5, G.318/6, Mf.24/1,
Mf.83/1
alurlar: G.100/2
âlüftedür: G.105/3, G.60/5
âlüfte-gân: G.275/1
âm: G.205/1
âmâc-ı zillet: G.353/5
âmâde: G.223/4, G.251/11,
G.268/3, G.275/5, G.348/6,
Mf.56/1
âmâli: G.123/2
âmâl-i dehr-i sifle-perverle: G.49/5
a'mâl-i zi'stem: G.10/7
âmâlüm: G.71/5
âmâlûn: G.149/7
amâme: G.218/2
amel: G.289/1
amelde: G.16/3
amel-i bende-i dermânda: K.1/39
amelüm: G.189/4
âmil-i zî-hâle: G.53/8
amîm: K.1/35
âmîrâne: G.98/2
âmîziş: G.295/2
amm: G.101/3
ammâ: G.58/1, G.63/2, G.71/2,
G.74/4, Mf.77/1
Amme: G.296/4
an: G.92/2, G.276/5, G.336/4
ân: G.96/2, G.222/1, G.264/5,
G.289/6, G.249/4
'anâ: G.49/5, G.153/5
aña: K.1/15, K.1/19, K.2/2, K.2/13,
G.3/4, G.6/5, G.16/2, G.17/1,
G.29/1, G.35/2, G.38/3,
G.39/6, G.44/5, G.47/3,
G.52/5, G.59/6, G.61/1,
G.67/3, G.69/1, G.77/2,
G.79/2, G.93/5, G.98/1,
G.99/4, G.103/1, G.106/5,
G.117/4, G.119/2, G.121/2,
G.131/1, G.134/4, G.138/2,
G.138/3, G.151/2, G.158/2,
G.169/5, G.182/5, G.185/5,
G.204/3, G.205/4, G.205/5,
G.219/2, G.232/4, G.238/2,
G.244/6, G.248/7, G.257/3,
G.260/1, G.261/3, G.263/4,
G.270/2, G.270/7, G.288/5,
G.289/7, G.316/4, G.318/7,
G.320/3, G.321/4, G.330/4,
G.343/2, G.345/2, G.345/7,
G.347/4, G.349/3, R.1/1,
Kt.4/1, Kt.8/2, Kt.9/2, Nz.1/1,
Mf.51/1, Mf.64/1, Mf.70/1,
G.59/5, G.165/3
âna: G.276/5
an'âbâ: G.325/7
anâda: G.55/3
anâdur: G.278/8
anber: G.39/1, G.229/3, G.175/2
anber-âsâ: G.53/1
anber-bâr: G.245/1
anber-bârım: Mf.63/1
anber-bârûn: G.295/1
anber-bû: G.258/1, G.81/1
anber-bûy: G.68/4
anber-bûya: G.132/3
anbere: G.272/3
anber-feşânüm: G.274/2
anber-i gîsû: G.337/4
anber-i gül-pûşuñ: G.232/4
anber-i sârâda: G.223/3
anber-i sârâña: G.121/4
anberîn: G.330/2, G.8/3, G.291/8
anberle: G.332/3
ancak: K.1/36, G.37/2, G.54/6,
G.55/1, G.73/5, G.77/1,
G.87/3, G.99/2, G.173/2,
G.202/1, G.209/3, G.213/5,
G.224/4, G.238/3, G.245/5,
G.252/4, G.283/3, G.284/2,
G.302/5, G.330/5, G.332/2,
G.348/2, G.354/3
anda: G.3/2, G.11/2, G.49/1,
G.54/1, G.54/6, G.68/2,
G.97/5, G.98/3, G.108/2,
G.111/5, G.116/1, G.149/4,
G.176/2, G.199/2, G.206/1,
G.259/6, G.276/4, G.353/3,
Mf.63/1
andan: G.4/2, G.5/1, G.138/1,
G.138/4, G.148/3, G.152/4,
G.198/7, G.200/2, G.215/2,
G.322/2, G.339/3, G.348/8
andelib: G.121/5, G.248/2,
G.332/2
andelibân: G.59/3
andelibbe: G.96/2
andelibem: G.271/3
andelibin: G.340/5
andıkça: G.227/1
an: K.1/8, K.1/9, G.2/3, G.4/4,
G.4/5, G.4/7, G.16/2, G.16/3,
G.18/4, G.25/5, G.39/5,
G.40/2, G.57/3, G.58/5,
G.60/3, G.64/2, G.72/1,
G.76/5, G.79/4, G.89/4,
G.94/5, G.94/7, G.96/1,
G.107/6, G.136/3, G.143/4,
G.150/3, G.153/3, G.157/4,
G.162/9, G.165/5, G.166/1,
G.217/4, G.218/1, G.221/2,
G.223/2, G.248/4, G.259/5,
G.262/3, G.273/3, G.279/4,
G.283/5, G.289/1, G.290/5,
G.297/10, G.305/1, G.312/5,
G.318/7, G.319/3, G.319/5,
G.336/3, G.340/2, G.340/7,
G.342/5, G.347/1, G.350/1,
Kt.1/6, Kt.12/1, Kt.12/2,
Mf.2/1, Mf.8/1, Mf.13/1,
Mf.19/1, Mf.43/1, Mf.62/1
ân: G.50/5
anca: G.184/3
Ankâveş: G.97/9
añla: G.105/3, G.270/6
añladı: G.133/1, G.279/3
añladugum: G.20/4, G.68/4,
G.83/1
añladum: G.245/1
añladuñ: Mf.74/1
añladur: G.279/1
añlamaz: G.146/5, G.216/2
anlar: G.200/4
añlar: G.74/2, G.108/3, G.246/5,
G.303/5
anlara: G.102/5, G.230/2
añlardum: G.67/5
anlar: G.167/7, G.207/4
añlarum: G.29/5
añlayan: G.91/4
añma: G.125/3
añmadı: G.330/5
añmaga: G.283/5
anumla: G.71/2
anuñ: G.68/2, K.1/10, K.1/38,
G.11/2, G.13/4, G.34/4,
G.38/5, G.57/5, G.101/4,
G.101/7, G.106/4, G.138/1,
G.139/5, G.141/1, G.146/5,
G.168/2, G.174/4, G.193/7,
G.224/5, G.233/3, G.264/3,
G.268/5, G.278/10, G.279/3,
G.294/3, G.298/2, G.340/1,
Kt.2/1, Kt.7/2, Mf.17/1,

- Mf.47/1, Mf.53/1, Mf.68/1, G.349/7
 anuñçün: K.1/27, G.57/1, G.101/1, G.108/2, G.128/4, G.129/6, G.168/8, G.198/3, G.202/2, G.210/4, G.285/1, G.311/5, G.342/3, Kt.1/1, G.110/1, G.196/5, G.87/1, G.116/3, K.1/38, Kt.3/2, G.123/3
 anuñla: G.5/4, G.259/4, Nz.2/1
 anuñladur: G.139/4
 âr: G.318/7
 arada: Mf.9/1
 arak-çinden: G.292/2
 arak-çininden: Mf.28/1
 araladum: G.188/5
 ârâm: G.205/4
 aramızda: G.108/1
 ârâmîdesin: G.227/7
 ârâmîş-i sabr-ı dile: G.346/4
 arar: G.133/5
 ar'ara: G.272/4
 arasında: Mf.52/1
 araz: G.210/3
 ârız-ı pür-nûruña: G.269/4
 ârızî: G.269/4
 ârızuñ: G.206/4
 ârî: G.55/2
 ârif: G.115/3, G.57/4
 ârifâ: G.79/4, G.98/5
 ârife: G.149/3
 arkıñ: G.318/6
 arkûb: G.172/9
 arsada: G.47/4
 arsa-ı Bagdâd-ı bezme: G.53/5
 arsa-ı fûrkatde: G.146/1
 arsa-ı gamda: G.75/3, G.217/1
 arsa-ı hicrânda: G.140/2
 arsa-ı isyân: G.10/10
 arsa-ı nefis: G.199/2
 arsa-ı şâfîde: G.206/2
 arsa-ı ukbâda: G.127/8
 ˆ Arş: G.139/2
 artar: G.49/1, G.49/1, G.49/2, G.49/3, G.49/4, G.49/5, G.49/6, G.49/7, G.69/5
 arûs-ı dehr: G.282/7
 arz: G.184/5, G.252/4, G.284/6, G.310/4, G.326/6, G.333/5
 arza: G.98/5
 arz-ı hâl: G.23/3, G.130/5, G.288/1
 arz-ı hâl-i dilde: G.345/6
 arz-ı hâl-i gönül: G.74/2
 arz-ı mahabbet: G.2/4
 arz-ı niyâz: G.165/5
 arz-ı ruhsâr-ı gül: G.273/4
 arz-ı Rûmda: Kt.7/1
 arz-ı Rûmindan: G.224/4
 arzîn: K.1/7
 ârzû: G.58/2, G.146/4, G.161/3, G.206/4, G.228/3, G.229/5, G.231/1, G.265/5, G.308/2, G.90/5, G.173/5, G.247/5, G.97/9
 ârzûda: G.348/5
 ârzûları: G.351/6
 ârzûsı: G.61/6
 ârzûsın: G.232/3
 ârzû-yı câh: G.2/1
 ârzû-yı câha: G.346/5
 ârzû-yı câh-ı âsâyîş: G.245/4
 ârzû-yı dil: G.11/3
 ârzû-yı gonce-femlerle: G.263/1
 ârzû-yı mansıb-ı bihterden: G.168/8
 as'ab-ı eşyâ: G.220/7
 Âsafâ: G.213/4
 Âsaf'aneyi: G.8/7
 âsândur: G.152/3
 âsâr: G.160/5
 âsâr-ı kâlâ-yı ma'ârif: G.115/3
 âsâr-ı meserret: G.43/1
 asarsın: G.260/1
 âsâyîş: G.3/3, G.14/2, G.220/1, G.259/6, G.245/4, G.102/5, G.271/1, G.102/6
 âsâyîşe: G.153/5, G.347/6
 âsâyîş-fezâdur: G.220/6
 âsâyîş-geh-i vasl-ı dil-ârâya: G.229/2
 âsâyîş-i câh-ı devlet: G.276/4
 âsâyîş-i dili: G.302/3
 âsâyîş-i her: G.203/3
 âsâyîş-i kalbini: G.352/3
 âsâyîş-i menzil: G.119/4
 âsâyîş-i meymûn: G.330/3
 âsâyîş-i sedâd: G.35/3
 âsâyîş-i uşşâkı: G.59/2
 âsâyîşle: G.115/1
 asfere: G.272/2
 asırda: G.87/3, G.98/2, Mf.16/1
 âsîb-i fitne: G.278/11
 asil: G.129/2
 âsitân: G.343/5
 âsitâncadur: G.74/5
 âsitâne: G.251/4
 âsitân-ı izzet-eserdür: G.93/5
 âsitân-ı kân-ı lutfâ: G.266/4
 âsitân-ı sa'âdet: K.2/5
 âsitâmın: G.18/3, G.230/5, G.273/2
 âsitânuñ: G.176/4, G.140/3
 âsiyâb-ı câhda: G.329/4
 âsiyâb-ı dehrde: G.242/2
 âsiye: G.44/8
 askerine: G.178/4
 aslâ: G.3/5, G.183/3, G.288/4, G.296/7, G.299/4
 âslâ: G.301/6, G.331/2
 aslı: G.46/3, Mf.4/1
 asl-ı ârî: G.55/2
 aslıñ: G.259/1
 aslıdür: G.170/3
 asma: G.89/3
 âsmân: G.135/1
 âsmân-ı aşka: G.45/4, G.118/2
 asnâf-ı ma'ârifle: G.110/2
 asr: G.350/3
 asra: G.35/2, G.294/1, G.294/5
 asrda: G.153/1
 asr-ı dili: G.54/2
 asr-ı gussa-efzûndan: G.253/4
 asruñ: G.324/7
 âstânuñdan: G.45/5
 âsûde: G.109/1, G.296/2
 âsyâb-ı dehrde: G.69/3
 aşaga: G.200/3
 aşagi: Mf.3/1
 âşık: G.16/1, G.17/5, G.150/1, G.156/5, G.216/1, G.245/3, G.286/1, G.286/4, G.288/2, G.320/1, G.339/2, Mf.27/1, G.18/1, G.149/4
 âşika: G.45/2, G.53/7, G.77/1, G.78/3, G.220/3, G.243/3, G.278/3, G.145/4
 âşıkân: G.216/3, G.322/5, Kt.4/2, G.120/3
 âşıkâne: G.258/1, G.154/2
 âşıkdan: G.307/2
 âşıkdur: G.257/4
 âşıkı: G.110/5, G.181/5, G.263/3, G.349/3
 âşık-ı âşüftesin: G.60/8
 âşık-ı biçâresi: G.292/3
 âşık-ı bîmâr: G.304/5
 âşık-ı dil-dâde: G.239/3
 âşık-ı dil-fikâruñile: G.137/1
 âşık-ı dil-hasteden: G.248/3
 âşık-ı dîrnesi: G.300/4
 âşık-ı fûrkat: G.227/2
 âşık-ı hasta: G.144/1
 âşık-ı hayret-zâdı: G.330/1
 âşık-ı mehçûr: G.326/2
 âşık-ı nâlânuñ: G.62/3
 âşık-ı zâr: G.112/2
 âşık-ı zâra: G.49/7, G.183/1
 âşık-ı zârı: G.94/4
 âşıkın: Mf.60/1, K.2/2
 âşıkını: G.298/2
 âşıklara: G.17/1, G.140/1, G.321/4
 âşıklardan: G.290/2
 âşıkları: G.100/1, Mf.83/1
 âşıkların: G.182/5
 âşıklarım: Kt.1/3
 âşıklarun: G.100/2
 âşıklığın: G.74/7
 âşıkun: G.74/3
 aşın: G.47/5
 âşikâr: G.73/3, G.145/5
 âşikârâ: G.62/2
 âşikâre: G.137/3
 âşikâreledüm: G.188/1
 âşinâ: G.63/4, G.65/3, G.78/8, G.239/2, G.330/5, G.339/1, G.341/5, G.98/3, G.316/5,
 âşinâdan: G.311/7
 âşinâdur: G.315/4
 âşinâlardan: G.76/1
 âşinâları: G.349/7
 âşinâlığın: G.29/5
 âşinâlık: G.36/2, G.274/4, Mf.12/1
 âşinâma: G.354/4
 âşinâ-meşreb: G.3/4
 âşinâsı: G.324/5, G.327/1
 âşinâsıdur: G.141/1
 âşinâsın: G.259/1
 âşinâsından: Mf.72/1

- âşinâyâ: G.85/6
âşinâ-yı rûh: G.196/2
âşinâ-yı yâr: G.277/2
âşinâyâyî: G.37/5
âşiyâncadur: G.74/1
âşiyâne: G.251/4
âşiyân-perdâz-ı nerm: G.324/2
aşk: G.2/1, G.22/5, G.42/1, G.67/3,
G.178/1, G.263/4, G.348/1,
G.351/1, Mf.1/1, G.62/1,
G.198/4, G.251/6, G.232/6,
G.23/3, G.227/7, G.315/4,
G.210/5, G.187/1, G.119/2,
G.267/4, G.296/6, G.285/3,
G.84/1
aşka: G.45/4, G.118/2, G.335/4,
G.339/1, G.111/2, G.16/1,
G.254/5, G.209/6
aşkam: G.209/5
aşk-bâzsın: G.39/4
aşkda: G.100/5, G.42/2
aşkdan: G.141/1, G.328/4, G.33/1
aşk-engîzî: G.49/7
aşkı: G.211/1, G.342/5, G.34/2,
G.194/5, Kt.14/1, G.151/3,
G.50/5, G.202/4, G.81/2,
G.335/3, G.146/5, G.279/4,
G.29/6, G.90/1, G.188/5,
G.59/4, G.69/4
aşk-ı cânândan: G.138/1
aşk-ı güzîn: K.1/1
aşk-ı işret: G.265/1
aşkın: G.241/4
aşkına: G.241/1, G.148/5
aşkında: G.106/4, G.181/5,
G.333/7, G.34/4, G.267/5,
G.62/3, G.265/4
aşkımı: G.138/2
aşksın: G.172/5
aşkumda: G.345/7
aşkuñ: G.120/2, G.51/5
aşkuña: Mf.13/1
aşkuñdan: G.333/3
aşkuñı: G.100/2
aşkuñla: G.15/1
âşûb: G.44/2, G.134/1
âşûba: G.115/1
âşûb-ı cân: G.135/2
âşûb-ı dilde: G.107/4
âşûftesi: Mf.77/1
âşûftedür: G.105/2
âşûfte-i mihr: G.276/2
âşûftelik: G.224/3
âşûfte-rîz: G.296/3
âşûftesin: G.60/8
âşûfteye: G.143/3
at: G.198/4
ata: G.41/1
atâ: K.1/37, G.10/8, G.50/3,
G.78/1, G.81/3, G.297/1,
Kt.8/3, Nz.1/2, Mf.15/1,
G.88/2
atâ-hâhuñ: G.173/4
atâñı: G.16/2
atâ-pâş: G.10/10
atâ-pîşeyi: G.212/3
atar: G.39/5, G.79/2
atâsı: G.211/3
atâsı: G.4/6, G.353/2
atâsım: G.191/7
ataydı: G.211/2
atâyı: G.137/5
atdı: G.38/1, G.38/5
âteş: G.80/6, G.120/1, G.143/4,
G.340/1, G.162/8, G.163/3,
Kt.1/6, G.65/1
âteş-bâr: G.202/1
âteşe: G.145/2, G.331/5
âteş-feşân: G.221/6, G.94/4
âteşi: G.115/4
âteş-i aşkı: G.34/2
âteş-i cevri: G.90/4
âteş-i cevriyle: G.183/2
âteş-i cevriñ: G.80/1
âteş-i cevriñle: G.210/3
âteş-i dilrâne: G.174/4
âteş-i fûrkatle: Kt.15/2
âteş-i gam: G.203/7
âteş-i gayret: G.324/6
âteş-i hicrân: G.191/1
âteş-i hicrâmın: G.60/5
âteş-i aşka: G.209/6
âteş-i ruhsârda: G.348/3
âteş-i rûyın: G.346/4
âteş-i sûzâna: G.274/1
âteş-i sûzende: G.262/5
âteş-i tûr-ı hisân: G.40/2
âteşin: G.293/2, G.351/4
âteşin-çehre: G.12/5
âteşinde: G.111/2
âteşle: G.333/3
âteş-perest: G.65/1
âteş-perest: G.180/4, G.348/3
âteş-perestini: G.328/2
âteş-pister: G.47/1
âteşüñ: G.97/2
âteş-zâddan: G.335/1
atın: G.39/7
atlas-ı âlâm: G.181/2
atlas-ı cül: G.270/4
atsa: G.34/5
atsun: G.217/1
atup: G.39/5, G.348/8
atvel-sifat: G.135/4
av: G.53/3, G.116/5
âvâre: G.3/1, G.117/3, G.255/5,
G.107/3, G.237/1
âvârelendürdi: G.319/1
âvâreme: G.203/5
âvâze-i yâ: G.187/2
âvâzelendürdi: G.319/5
âvâzesi: G.347/7
âvâzı: G.225/9, Mf.59/1
avdet: Nz.1/2
avdur: G.116/5
âvîhte: G.14/2
âvîze: G.187/5
âvîze-i ibret: G.329/5
âvîzini: G.346/3
avladur: G.279/5
avn-ı ferzîneti: G.16/4
avn-ı Hudâ: G.124/7
avnından: K.1/19
avn'illâh: G.291/1
ay: K.1/13, G.2/1, G.181/1,
G.303/1, G.303/1, G.320/4,
G.320/4, Mf.60/1
âyâ: G.212/1, G.214/2, G.271/2
âyâ: G.159/1, G.166/4, G.185/7,
G.197/3
ayaga: G.12/1, G.204/3, G.295/4
ayagı: G.161/4, G.14/2, G.328/3,
Kt.9/1, Mt.9/1
ayagın: G.103/3, G.324/1
ayagina: G.318/6, Kt.12/2
ayagını: G.304/2
ayârın: G.96/5
âyât: G.20/2
âyâzdan: G.144/4
ayb: G.167/7
ayb-ı diğer: G.153/4
ayda: G.320/4
âye-bahş: G.10/7
âyet-i mu'ciz-beyân: G.256/3
ayr: Mf.60/1
âyık: G.16/4
ayıl: G.201/1, G.201/1, G.201/3,
G.201/3
ayırdı: K.1/31, G.185/1
ayırsa: G.194/3
âyîne: G.215/1, 68/3, G.17/2,
G.324/3
âyîneci: G.322/3
âyîne: G.164/3
âyînedür: G.97/5
âyîne-i fülâddan: G.335/2
âyîne-i rûyın: G.247/4
âyînesin: G.303/2
âyînesinde: G.81/4, G.158/5
âyîneye: G.52/3
âyîn-i devr-i dehr: G.291/6
âyîn-i gam-pîşeci: G.322/1
âyîn-i gerdün: G.203/3
âyîn-i mihri: G.239/3
ayna-yı ruhsâr-ı yâr: G.68/3
ayne'l-yakîn: G.226/6
aynı: G.5/3
ayn-ı avnından: K.1/19
ayn-ı fitne: G.244/4
ayn-ı melâhat: G.111/4
ayn-ı pâki: K.1/19
ayn-ı tûfân: G.345/1
ayn-ı yakîn: K.1/24, G.215/5
aynıdur: Mf.41/1
aynı'l: Mf.71/1
aynına: G.209/2, K.1/8
aynı: Kt.8/3
aynuma: G.100/3
ayrılduk: G.147/1, G.147/1,
G.147/2, G.147/3, G.147/4,
G.147/5
ayrılmadı: G.249/4
ayru: G.177/2, G.196/4, G.203/4,
G.207/1
ays: G.49/1, G.186/1, Kt.11/2
ayyâr: G.156/2

- az: G.17/7, G.25/1, G.25/1, G.97/6, G.205/5, G.246/3, G.300/1, G.300/5, G.139/5, Kt.1/2
âzâd: G.164/4, G.310/5, G.312/5, Mf.59/1
âzâde: G.139/3, G.175/5, G.226/1, G.117/1
âzâde-i halâs-ı cihân: G.74/5
âzâde-i semen: G.75/2
âzâde-ser: G.205/5, G.239/4
azâr: G.165/5
âzâr: G.36/5, G.158/7
âzâr: G.220/1
âzdan: G.144/5
azdur: G.70/1
a'zebdiir: G.149/4
azhara: G.306/4
azı: G.205/5
azîm-âşûb: G.10/9
azîmet: G.91/3, G.175/1
azîz: G.203/1, G.294/4
azm-i gedâ: G.61/1
azm-i gülzâr: G.156/3
azm-i hırâm: G.221/4
azm-i iklim-ı adem: G.182/2
azm-i sefer: G.179/1, G.331/3, Mt.7/1
azm-i turhâl-ı sürûr: G.85/3
âzmûn: G.325/2
azmüm: G.162/2
âzürde: G.79/3, G.235/4, G.247/1, Mf.7/1
âzürde-dil: G.67/4
âzürde-i hattı: G.263/3
âzürde-pâ: G.105/1
- B:**
bâbda: G.12/3, G.159/4, G.166/3, G.243/4, Mf.5/1, Mf.21/1
bâb-ı cânânümde: G.345/5
bâb-ı husr: K.2/13
bâb-ı ref'ü'l-kadrine: G.44/4
bâb-ı tekellümdür: G.56/1
bâ-Bî-sütûn: G.228/5
bâd: K.1/3, K.1/5, G.25/3, G.86/1, G.128/3, G.335/5, G.246/2, G.237/2, G.196/5, Kt.1/5
bâd-âbâd: G.244/5
bâd-bân: G.84/4, G.122/3
bâd-bân-ı kâm: Mf.51/1
bâd-bân-ı maksadın: Mf.54/1
ba'de: G.294/3
bâde: G.103/4, G.106/4, G.172/8, G.181/5, G.295/1, G.295/4, G.295/5, G.107/2, G.295/2, G.296/6
bâdede: Mf.53/1
bâde-i hâlet-fezâsı: G.324/1
bâde-i hicrân: G.158/3
bâde-i nâb: G.275/5
bâde-i vashm: G.158/3
bâd-ı âh: G.291/7
bâd-ı devlet: G.347/5
bâd-ı hazân: G.242/4, G.299/7
bâd-ı hevâ: G.313/2
bâd-ı hevâya: G.281/2, G.286/3
bâd-ı kesâd: G.324/4
bâd-ı mahabbetle: G.107/7
bâd-ı mekîn: K.1/11
bâd-ı sabâ: G.36/6, G.88/3, G.96/1, G.105/3, G.286/3, G.288/2, G.313/2, Mf.73/1
bâd-ı sabâdur: G.76/3
bâdî: G.253/5, G.293/4, G.330/2
bâdî-i küşâd: G.36/6
bâdile: G.6/3
bâdiye: G.177/8
bâdveş: Mf.51/1
bâg: G.258/4, G.316/5, G.236/1, G.112/2, G.311/3, G.239/1, G.350/2, G.6/5, G.237/2
bâgbân: G.51/1, G.121/3, G.154/3, G.264/3
bâgbân-ı çarh: G.229/5
bâgbân-ı devlet: G.219/3
bâgbân-ı fenâ: G.278/6
bâgbân-ı tâlib-i engür: G.166/2
bâgbânûñ: G.96/3
bagçedür: Mf.78/1
bâgda: G.13/5, G.20/5, G.25/3, G.84/4, G.92/1, G.221/4, G.244/3, G.248/2, G.248/6, G.279/3, G.340/2, G.194/4
Bagdâd: G.53/5
bâgdan: G.238/2
bâg-ı dehr: G.176/5, G.195/5
bâg-ı dil: G.297/6
bâg-ı dilde: G.120/4
bâg-ı fenâda: G.39/6, G.118/3, G.310/3
bâg-ı hâtırda: G.301/2
bâg-ı hevâ: G.193/2
bâg-ı hüsnê: G.170/2
bâg-ı hüsnin: G.333/2
bâg-ı hüsnünde: G.62/5, G.63/3
bâg-ı irfânın: G.324/4
bâg-ı işretde: G.259/4
bâg-ı kûy-ı dil-berde: G.183/4
bâg-ı revnak-tırâz-ı ziyet: G.91/2
bâg-ı Rızvân: G.162/6
bâg-ı sinem: G.317/1
bâg-ı tenümden: G.225/5
bâgım: G.324/2
bâgım: G.304/1
bagla: G.288/3, Kt.8/1, Mf.38/1
bagladı: G.350/4, Kt.8/1
bagladuñ: G.142/4
baglamış: G.130/1, G.130/1, G.130/2, G.130/3, G.130/4, G.130/5
baglanadı: G.233/3
baglandı: G.65/2, Mf.21/1
baglanmış: G.67/1
bagrı: G.44/5
bagrum: G.196/4
bah: G.25/1, G.26/1, G.26/1, G.26/2, G.26/3, G.26/4, G.26/5
bahâdur: G.37/4
bahâlanur: G.66/5
bahâne: G.137/1, G.251/7
bahâr: G.56/1, G.185/1, G.248/1, G.248/4
bahâr: G.236/5, G.241/2, G.134/4, bahâra: G.56/5
bahârı: G.315/3, G.236/2
bahâr-ı ferah-bahş: G.255/2
bahâr-ı hüsnê: G.185/4
bahâr-ı ruha: G.170/2
bahârın: G.129/7
bahârın: G.292/4
bahil: G.233/1
bahr: G.270/1, G.37/5, G.160/7, G.332/4
bahr-ı gamuñda: G.166/1
bahr-ı ma'nâda: G.73/4
bahr-ı mihnetde: Mf.54/1
bahrinüñ: G.141/2
bahrveş: K.1/3
bahs: G.22/1, G.22/1, G.22/2, G.22/3, G.22/4, G.22/5, Kt.12/1, Mf.18/1, Mf.47/1
bahş: Mf.63/1
bahı: G.94/7, G.125/1, G.179/3, G.225/1, G.316/3
bahtı: G.98/9
baht-ı cefâ: G.173/2
baht-ı efgânümle: G.71/3
baht-ı fermânümde: G.345/2
baht-ı girân-hâbum: G.202/3
baht-ı girân-ıkbâl: G.160/4
baht-ı hâb-âlûd: G.97/3, G.300/5
baht-ı hâmidur: Kt.1/6
baht-ı nâ-hemvâr: G.271/5
baht-ı nigûn: Mt.2/1
baht-ı nigûnımdan: G.65/7
baht-ı pîrden: G.33/4
baht-ı siyâh: G.291/2
baht-ı siyâhuñ: G.272/5
baht-ı siyehden: G.65/5
bahtımuñ: G.36/2
bahtum: G.343/1
bahtuma: G.277/3
bahtuñ: G.349/7
bâhûr: G.104/4
ba'îd: G.122/4, G.258/2
bâ'is: G.23/4, G.211/7, G.351/2
bâ'isdür: G.153/5
bâ'isi: G.133/2, G.233/3, G.345/3, Mf.22/1
bâ'is-i bî-hûşî-i maksûd: G.230/4
bâ'is-i evc-i ser-i izzet: G.295/4
bâ'is-i fûrkat: G.78/9
bâ'is-i izz: G.280/5, bâ'is-i izz: G.295/5
bâ'is-i izzet: G.205/1
bâ'is-i kevn-i cihân: G.138/4
bâ'is-i matlab: G.85/4
bâ'is-i necâh: Kt.5/2
bâ'is-i neşv: G.136/5
bâ'is-i terennüm-i dil: Mf.66/1
bak: G.80/4, G.241/4, G.267/2, G.272/2, G.272/5, G.279/5, G.340/6, Mf.50/1
bâk: G.124/7
bakar: K.2/3, G.268/6, G.280/5, G.281/5
bakayım: Kt.8/2
bakkıkca: G.111/4

- bakınur: G.69/1
 bakkal-ı mîzân: Mf.6/1
 bakma: G.14/4, G.302/4
 bakmadayuz: G.122/1, G.122/1,
 G.122/2, G.122/3, G.122/4,
 G.122/5
 bakmaga: Kt.8/2
 bakmaz: G.58/2, G.63/5, G.331/5
 baksa: G.286/1
 bakup: Mf.29/1
 bal: G.218/3, Mf.74/1
 bâlâ: G.285/4, G.295/2, G.348/7,
 G.121/3, G.322/4
 bâlâter: Mf.14/0
 bâlâyı: G.268/6
 bâliş-i dil-dârın: G.273/2
 bâliş-i gam: G.202/3
 ballandırduñ: Mf.67/1
 baña: G.15/1, G.47/1, G.131/1,
 G.140/4, G.161/1, G.181/1,
 G.184/5, G.194/5, G.225/4,
 G.225/8, G.240/5, G.268/6,
 G.310/4, G.322/1, G.339/3,
 Kt.15/1, Mf.15/1
 bâ-nevbet: G.65/6
 bâ-nevbet: G.329/4
 bâ-nihân: G.254/5
 bâr: K.2/12, G.41/5, Nz.1/1
 bâr: G.348/5
 bârân: G.44/4, G.327/3
 bârân-ı atâsı: G.4/6
 bârân-ı izz-i sermedî: G.252/1
 bârân-ı safâ: G.225/7
 bârân-ı semâ: G.7/1
 bâr-dâne: G.53/7
 bâ-remed: G.138/3
 bâr-girândur: G.98/6
 bâr-ı bed: G.121/1
 bâr-ı cân: G.222/1
 bâr-ı cevre: G.86/3
 bâr-ı gam: G.41/5, G.153/2
 bâr-ı gamdur: Mf.19/1
 bâr-ı gamı: G.319/2
 bâr-ı gamuñla: G.130/3
 bâr-ı günehle: G.297/8
 bâr-ı hâr: G.264/4
 bâr-ı mihnet: G.208/1
 bâr-ı ser-efrâz: G.225/6
 bâri: G.198/2, G.238/1, Nz.2/2,
 Mf.80/1
 bârî: G.129/4, G.289/7
 bârid: G.56/3
 bârid-edâ: G.78/4
 bârid-edâdur: G.257/4
 basar: G.100/3
 basar-ı bed: G.294/3
 basarlara: G.226/3
 basarum: G.191/6
 basdı: G.204/3
 basdırmak: G.300/3
 basîret: G.91/1
 basîret-i nâdânı: G.54/4
 basmaz: G.304/2
 basmıya: G.96/3
 bast: G.46/1, G.141/1
 baş: G.17/9, G.185/7, G.199/4,
 G.290/1, G.296/4, G.297/5,
 Mf.77/1, Mf.84/1
 başa: G.12/1, G.174/1, G.232/3,
 G.295/4
 başdan: G.102/3, G.150/4,
 G.185/7, G.226/2, G.255/4,
 G.292/2, G.317/2
 başı: G.340/3
 başına: G.12/7, G.202/5, G.318/4,
 Mf.53/1
 başında: G.143/4, G.221/5
 başını: K.1/10
 başıçün: G.264/3
 başka: G.77/1, G.303/1
 başladı: G.269/6
 başuñ: G.312/5
 başuña: G.230/3
 başuñdan: G.173/5
 batar: G.79/3
 bâtula: G.137/2
 bâver: G.131/2
 bâver-ger: G.130/1
 bâverver: G.94/6
 bavvâbîn-i felekdür: G.85/4
 bayıl: G.201/1, G.201/1
 baykuş: G.115/2
 bayrak: G.236/2
 bayram: Mf.60/1
 bâz: K.2/13
 bâzâr: G.174/3
 bâzâra: G.214/2
 bâzârda: G.79/4
 bâzârdan: G.220/2
 bâzâr-ı dil-i nâdâna: G.97/7
 bâzâr-ı fenâda: G.114/1, G.326/1
 bâzâr-ı ma'rifetde: G.251/12
 bâzâr-ı meylüñde: G.10/2
 bâzâr-ı neyl-i sûda: G.169/4
 bâzâr-ı ülfetde: G.98/3
 bâzâr-ı vefâya: Mf.76/1
 bâzârûñı: G.308/1
 bâzû-yı tâli'i: G.85/3
 be-bâd: G.36/7
 beççe-bîn: K.1/26
 beççe-i kibri: G.327/1
 beççe-i nahvet: G.354/2
 bed: G.121/1, G.294/3, Kt.4/2
 bed-'ahlâk: Mt.1/1
 bedâna: G.275/4
 bed-asla: G.61/4
 bed-edâ: G.113/2
 bedel: G.52/2, G.89/4, G.117/4,
 G.184/3
 bedelidür: G.89/3
 bedelüm: G.189/1
 beden: G.341/3
 bedene: G.304/3
 bedeni: G.276/3
 bedenin: G.340/3, Mf.10/1
 bedenüm: G.195/1
 bedenümden: G.225/9
 bed-etvâr: G.305/1
 bed-girdâra: G.60/3
 bed-güftâr: Mf.5/1
 bed-hâh: G.336/5
 bed-hûb: G.272/3
 bed-i tebşîr: G.289/4
 bedîd-hâl: G.226/5
 bed-kemânını: G.124/4
 bed-likâ: G.349/3
 bed-mâye: G.315/2
 bed-menişân: G.254/2
 bed-nâmdur: G.81/2
 bed-nihâd: G.6/4, G.69/5
 bed-nijâde: G.79/3, G.102/7
 bed-nijâdın: G.305/1, G.347/4
 bed-tab'ın: G.206/1
 bed-tabf'ata: G.285/4
 be-gâyet: G.272/2
 begenme: G.227/4
 begidür: G.255/3
 begler: Th.3/1, Th.3/1, Th.3/1
 be-gün: G.153/3
 begüm: G.41/3, G.150/2
 behâ: G.53/4, G.157/3, G.318/6,
 G.149/3
 behâdur: G.190/5
 behân: G.254/2
 behânûñ: G.157/3
 behâ-yı kirâsına: G.278/6
 behbûd: K.1/27
 behcet-efzâ-yı cemen: G.80/4
 behcet-füsün: G.236/1
 behiştinde: G.127/3
 behr: G.62/4
 behre: G.89/1, G.293/5, G.49/2
 behre-hân: G.228/1
 behre-i evc-i merâm: G.333/4
 behr-i çeşm-i bâ-remed: G.138/3
 behzâd: G.231/5
 bekâ: G.194/3, G.297/7
 be-kef: G.64/2, G.189/2
 belâ: G.4/2, G.6/1, G.7/6, G.49/4,
 G.78/3, G.87/4, G.244/4,
 G.251/4, G.347/5, Mf.77/1,
 G.20/4,
 belâdan: G.194/1, Nz.1/1
 belâdur: G.77/5, G.168/8
 belâgat: G.137/1
 belâ-keş: G.190/1
 belâya: G.347/6
 belâyı: G.230/3
 beli: G.302/4, G.306/2, G.309/6
 belîgin: Mt.5/1
 belki: G.69/5, G.305/2
 belüm: G.319/2
 belürdi: G.337/2
 ben: G.251/8, G.20/4, G.50/4,
 G.68/4, G.127/8, G.134/2,
 G.210/3, G.228/2, G.231/3,
 G.244/3, G.247/5, G.251/1,
 G.251/1, G.251/2, G.251/3,
 G.251/4, G.251/5, G.251/6,
 G.251/7, G.251/8, G.251/9,
 G.251/10, G.251/11, G.251/12,
 G.251/13, G.265/1, G.265/1,
 G.265/2, G.265/3, G.265/4,
 G.265/5, G.304/3, G.326/1,
 G.326/6, Mf.45/1
 bencileyin: G.321/3

- bend: K.1/30, G.37/5, G.244/1, G.310/5
 bende: G.11/4, G.22/5, G.207/6, G.294/4, G.309/4, Kt.8/2, K.1/39, G.265/1
 bendedür: G.45/5
 bendeğîdür: G.230/4
 bendeğî-i pâdişeh-i milk-i yemîn: K.1/6
 bende-i: G.118/1
 bende-i bî-çâreye: K.1/32
 bende-i kemîn: G.226/7
 bende-i mihnet: G.130/3
 bende-i zâra: G.38/1, G.38/5
 bendeleri: G.64/5
 bendelerin: Th.3/1
 benden: G.39/3, G.184/1, G.187/4, Mt.1/1
 bendeñe: G.10/8, G.62/2, G.104/5, G.138/5, G.160/1, G.314/5, G.316/5, G.16/7, G.171/7, G.190/5, G.207/7, G.287/5, G.312/5
 bendeñün: Kt.2/2
 bender-i eltâfa: G.10/5
 bender-i ihsâna: G.297/8
 bender-i ukbâ: G.289/5
 bendesin: G.354/2
 bendesine: G.163/4
 bendesini: G.223/5, Mf.45/1
 bendeye: G.22/5, G.321/3
 bendî: G.275/2
 bend-i fitrâk-ı semendinde: G.176/3
 bend-i irtî'âz: G.139/1
 bend-i zülf: G.105/3
 benefşe: G.56/5, G.185/6
 benem: G.65/5
 beni: K.1/29, G.33/1, G.37/4, G.156/2, G.191/2, G.191/3, G.200/2, G.211/7, G.213/2, G.225/1, G.234/3, G.240/4, G.240/5, G.243/4, G.258/2, G.266/3, G.273/3, G.286/2, G.289/0, G.301/5, G.326/1, G.326/3, G.331/4, G.339/1, Kt.1/4, Mt.2/1, Mt.9/1, Mf.57/1
 beñleri: G.127/3
 beñleriñ: G.167/1, G.167/1, G.167/2, G.167/3, G.167/4, G.167/5, G.167/6, G.167/7
 benüm: G.203/2, G.47/1, G.66/2, G.106/4, G.109/4, G.146/3, G.155/2, G.160/6, G.195/2, G.203/4, G.257/1, G.258/3, G.326/2, G.337/4
 benümçün: G.242/3
 benümle: G.78/8
 beñzeme: Kt.9/2
 beñzemekde: G.137/2
 beñzemesün: G.292/4
 beñzemez: G.121/1, G.121/1, G.121/2, G.121/3, G.121/4, G.121/5
 beñzer: G.121/1, G.121/1, G.121/2, G.121/3, G.121/4, G.121/5, G.164/3, Kt.11/2
 beñzersin: Mf.73/1
 be-pesüm: G.213/1
 ber-âbdur: G.276/4
 berâber: G.186/1, G.211/3, G.255/1
 berâberdür: G.141/4, G.146/5
 berât-ı dest-dâdında: G.325/8
 berât-ı hatt: G.229/4
 berât-ı matlabı: G.53/2
 berât-ı ruhi: G.273/1
 berberden: G.247/4
 berbere: G.17/3
 berberin: Mf.77/1
 ber-dâde: G.53/2
 berden: G.247/3
 ber-dil: G.174/2
 berdinden: G.56/5, G.246/2, G.312/1
 bere: G.38/4, G.270/1
 berf-bârân-ı kühenden: G.56/7
 berg-i gül: G.235/4
 berg-i gülde: G.141/3
 berg-i merâm'insânı: G.318/3
 berg-rîz: G.156/3
 berg-rîz-i dünyedür: G.190/2
 beri: G.22/1, G.93/5
 berî: G.136/3
 berîd: G.309/6
 berîn: G.242/4, K.1/13, G.215/1
 berk-i kâh: G.291/3
 ber-araf: G.182/6
 berü: G.20/1, G.184/1
 berzah-ı gülgündür: G.50/1
 bes: G.47/3, G.322/5
 besdür: K.1/15, G.172/9, Mf.14/0
 besler: G.121/3
 bes-nümâdur: G.259/5
 beste-dehen: G.189/4
 bestedür: G.190/4
 beste-i dil: G.4/3
 beste-i Yûsuf: G.78/5
 beste-i zülf: G.189/4
 beş: G.127/7
 beşâretdür: G.260/3
 beşer: G.222/4, Mf.71/1, G.40/3
 beşinci: G.137/4
 be-şüküfte-i Ferîdî: G.62/5
 beter: G.39/3, G.39/6, G.40/1, G.68/2, G.189/4
 bey': Mf.8/1
 beyâbândan: G.138/2
 beyâbândur: G.114/2
 beyâbân-ı cefâda: G.152/2
 beyâbân-ı emelde: G.231/6
 beyâbân-ı hevâda: G.33/3
 beyân: G.8/7, G.38/2, G.99/4, G.135/4
 beyânda: G.115/8
 beyândur: G.259/3
 beyân-ı anber: G.229/3
 beyân-ı şemmesi: G.12/3
 beyâz: G.139/1
 beyâz-ı safha-ı ruhsârına: G.103/4
 beyhûde: G.37/2, G.137/5, G.290/4
 beyhûdedür: G.60/9
 beyler: Th.3/1
 beyt: G.36/4
 beyt-i muhzinin: G.278/6
 beyt-i teng-i hâtrân: G.182/4
 beytü'l-hazen: G.134/3, G.346/6
 beytü'l-hazeni: G.331/2
 beytü'l-hazenüm: G.195/3
 beytü'l-hazenümden: G.225/7
 beyzâsına: G.17/5
 beyzâsını: Mf.61/1
 bezdür: G.70/1
 bezl: G.44/8, Mf.12/1, G.88/4
 bezl-bâñ: G.211/1
 bezle: G.219/5
 bezl-i dil-dâr: G.18/4
 bezl-i nâ-peydâ: G.3/3
 bezl-i revâmında: G.17/9
 bezm: G.62/2, G.76/4, G.78/5, G.101/6, G.161/4, G.275/5, G.173/5, G.116/6, G.262/2, G.162/2, G.197/4, G.144/3, G.204/3,
 bezm-ârâ-yı işret: G.329/3
 bezmde: G.325/3
 bezmden: G.324/1
 bezmdür: G.45/2
 bezme: G.88/1, G.222/4, G.53/5
 bezmi: G.209/1, G.49/1
 bezm-i aşk: G.62/1
 bezm-i cefâda: G.80/1
 bezm-i dâñâdan: G.69/2
 bezm-i fadldan: G.256/5
 bezm-i fenâda: G.4/3
 bezm-i gamda: G.232/7
 bezm-i güleşende: G.203/4
 bezm-i halâl: G.139/4
 bezm-i hazef-pâreyle: G.253/2
 bezm-i hevâda: G.89/3
 bezm-i hicrânda: G.239/2
 bezm-i kurbdan: G.283/5
 bezm-i ma'ârifde: G.127/6
 bezm-i mahrem-i irfân: G.113/2
 bezm-i mutrib: G.220/5
 bezm-i nâdânda: G.119/1
 bezm-i nâdânda: G.347/7
 bezm-i nevâya: G.37/3
 bezm-i rindânda: Mf.67/1
 bezm-i sohbeti: G.172/8
 bezm-i visâl: G.238/3
 bezm-i yârdan: G.247/3
 bezmin: G.97/8, G.249/1
 bezminde: G.125/3, G.239/4, G.326/4
 bezmümde: G.225/7, G.235/5
 bezmün: G.87/1
 bezr: G.317/4
 bîrâk: Mf.20/1
 bîrakdı: G.143/3, G.174/4
 bîrakdum: G.117/2
 bîrakduñ: G.161/2, G.162/6, G.191/2
 bîrakmış: G.354/2
 bî-: G.33/2
 bî-âd: G.175/1

- bî-amân: G.300/1
 bî-aynihidür: G.323/3
 bî-bâl: G.107/5
 bî-bâr: G.157/1
 bî-bedel: G.184/3
 bî-behre: G.149/6
 bî-behre: G.54/2
 bî-câ: G.116/6
 bî-çâre: G.44/3, G.108/1, G.188/2, G.310/5
 biçâresi: G.292/3
 bî-çâreye: K.1/32
 biçer: Mf.75/1
 bîd: G.350/2
 bî-dâd: G.5/0, G.107/1
 bî-dâda: G.209/7
 bî-dâddan: G.335/4
 bî-dâdi: G.333/1
 bî-dâdın: G.221/1
 bî-dâdi: G.104/3
 bî-dâduña: G.269/2
 bîdâr: G.86/2, G.202/3
 bîdâr: G.300/2
 bîdâr-ı çeşm: G.169/2
 bîdâr-ı h'âb-ı râhat: G.231/4
 bîdârî: G.196/2
 bî-derde: G.51/3
 bî-dermân: G.307/1
 bî-devvâ: G.152/5
 bî-dil: G.341/3
 bî-edeb: G.61/5, Mf.16/1
 bî-edebi: G.340/4
 bî-edeblik: G.281/5
 bî-esâsdur: G.12/2
 bi-fadlı: Mf.55/1
 bî-ferheng: G.98/8
 bî-feryâd: G.118/4
 bî-gâne: G.21/3, G.23/2, G.29/5, G.35/5, G.36/2, G.172/5, G.180/3, G.63/4, G.78/8, G.107/3, G.147/4, G.161/5, G.274/4, G.277/2, G.287/3, G.324/5, G.349/7, G.238/5
 bî-gânegide: G.239/2
 bî-gâne-i ülfet: G.354/4
 bî-gânemiz: G.341/5
 bî-gâneñi: G.316/5
 bî-gâne-sıfat: G.352/5
 biğâyam: G.207/2
 bî-gümân: G.82/1
 bî-gümâncadur: G.74/7
 bî-haber: G.62/1
 bî-hadd: K.1/36, G.97/9
 bî-hadd: G.177/6
 bi-hakkı: Nz.1/2, Nz.1/2
 bi-hakk-ı subh: Mf.66/1
 bi-hakk'ıl-muhtâr: Mt.7/1
 bi-hamdî'l-lah: G.158/2, G.198/1, G.341/2
 bî-hâsıl: Kt.11/1
 bî-hayâyadur: G.61/5
 bî-hodi: G.291/4
 bihter: G.40/5
 bihterden: G.168/8
 bîhude: G.275/4
 bî-hulûs: G.91/4
 bî-hûşî: G.230/4
 bihzâdın: G.221/3
 bî-ihyâr: G.267/4
 bî-karâr: G.168/6
 bî-kerâm: G.180/2
 bî-kıl: G.350/4
 bil: G.53/8, G.315/5
 bi-lâ: G.142/1
 bildi: G.64/3, G.150/3, G.158/7
 bildigüm: G.96/4
 bildüm: G.216/5, G.224/2
 bildürdi: G.328/1
 bildürür: G.96/5
 biledür: G.124/3
 bilemem: K.1/31
 bilinmedi: G.183/5, G.183/7, G.337/5
 bilinmedük: G.54/5
 bilinmez: G.5/0, G.256/1
 bilişdürdi: G.342/5
 bi'l-lâh: R.1/2
 bilmedi: G.208/1
 bilmedüm: G.67/5
 bilmek: G.50/5
 bilmem: G.39/5, G.125/4, G.151/3, G.154/2, G.181/2, G.183/6, G.198/4, G.200/3, G.203/5, G.240/1, G.241/1, G.301/1, G.322/1, G.345/3, G.345/5, Mf.4/1, Mf.39/1, Mf.47/1
 bilmez: G.29/6, G.50/5, G.52/4, G.189/3, G.190/4, G.224/3, G.247/2, G.304/5
 bilmezem: G.36/5, G.260/1, G.262/5, G.345/1, G.345/7, Mf.7/1
 bilmezlenür: G.60/1, G.60/1, G.60/2, G.60/3, G.60/4, G.60/5, G.60/6, G.60/7, G.60/8, G.60/9, G.60/9, G.111/6
 bilmezlik: G.22/3
 bilmezlikile: G.15/3
 bilmezüz: G.126/3
 bilseydi: G.168/3, G.202/5
 bilsün: G.335/3
 bilür: G.60/1, G.60/1, G.60/2, G.60/3, G.60/4, G.60/5, G.60/6, G.60/7, G.60/8, G.60/9, G.129/5, G.237/4, G.277/2, G.335/3, G.354/3
 bilürdi: G.209/1, G.337/3
 bilürken: G.198/7
 bîm: G.114/2
 bîm: G.312/4
 bî-mahabbet: G.147/4
 bî-mahdûd: G.326/4
 bî-mansıb-ı dîn: G.153/5
 bimâr: G.306/3
 bîmâr: G.4/2, G.152/5, G.164/1, G.176/4
 bîmâr: G.304/5
 bîmârı: G.2/3
 bîmârüm: G.70/1
 bîmârũñi: G.308/3
 bîmde: G.113/5
 bîm-i gam: G.109/3
 bî-mihir: G.173/3
 bî-mihr: G.149/5, G.212/1
 bin: G.41/1
 biñ: G.40/4, G.48/3, G.49/3, G.78/3, G.114/3, G.139/5, G.158/7, G.161/1, G.229/5, G.231/4, G.244/6, G.248/3, G.251/4, G.284/1, G.294/1, G.325/2, G.326/6
 bî-nasîbdür: G.7/3
 binâ-yı hüsnini: G.95/2
 bî-nazîrini: G.184/4
 bî-nevâ: G.115/2, G.326/2
 bî-nevâdur: G.190/2
 bî-nihâye: G.349/1
 bînişden: G.115/5
 binüp: G.18/2
 bî-pervâz: G.107/5
 bir: Th.3/1, K.1/3, K.1/4, K.1/9, K.1/16, K.1/28, K.2/7, Th.3/1, Th.3/1, G.2/1, G.2/1, G.2/1, G.2/2, G.2/2, G.2/3, G.2/4, G.2/4, G.2/5, G.2/5, G.2/5, G.4/1, G.4/7, G.6/1, G.7/1, G.7/4, G.7/6, G.10/7, G.11/4, G.14/3, G.14/5, G.15/1, G.15/3, G.15/5, G.15/5, G.16/7, G.17/3, G.17/7, G.23/5, G.24/2, G.26/4, G.29/5, G.35/2, G.36/1, G.36/2, G.36/6, G.41/3, G.42/4, G.45/3, G.45/5, G.46/5, G.47/4, G.54/1, G.55/5, G.56/2, G.57/2, G.58/3, G.60/3, G.62/1, G.62/1, G.62/2, G.62/3, G.62/4, G.62/5, G.64/5, G.69/1, G.69/2, G.70/2, G.74/7, G.77/1, G.77/5, G.78/3, G.81/2, G.84/1, G.84/3, G.84/4, G.88/5, G.89/3, G.89/5, G.93/5, G.94/1, G.94/5, G.96/1, G.97/5, G.98/6, G.100/3, G.101/5, G.103/2, G.104/3, G.105/1, G.108/3, G.108/4, G.110/4, G.110/4, G.112/1, G.112/5, G.113/3, G.116/3, G.117/1, G.118/4, G.118/5, G.119/3, G.120/4, G.121/2, G.123/2, G.123/3, G.124/2, G.127/4, G.127/7, G.128/1, G.129/4, G.137/4, G.138/1, G.140/2, G.142/1, G.146/3, G.148/2, G.151/4, G.152/1, G.153/3, G.154/4, G.155/1, G.155/5, G.156/3, G.160/1, G.160/1, G.161/1, G.161/2, G.161/3, G.161/4, G.164/1, G.164/5, G.165/1, G.168/8, G.170/1, G.171/2, G.171/2, G.171/5, G.174/2, G.175/1, G.175/2, G.175/2, G.176/1, G.178/1, G.178/3, G.181/1, G.184/1, G.187/1, G.189/1, G.190/1, G.196/3, G.198/2

- G.198/3, G.198/4, G.199/4, biri: K.1/20, G.35/3, G.73/5, boşlar: G.347/1
 G.202/3, G.203/3, G.205/4, G.216/3, G.304/2 boyandurur: G.94/2
 G.208/2, G.208/3, G.209/1, birinden: G.174/2 boynu: G.164/5, G.185/6
 G.211/6, G.213/3, G.214/1, birine: G.304/2 boynm: G.56/5
 G.214/3, G.215/2, G.215/5, birinin: G.347/2 boynuña: G.164/5
 G.217/1, G.220/4, G.220/5, birisi: G.137/4 boynunı: G.150/2
 G.221/5, G.221/7, G.223/1, birkac: G.342/3 bozar: G.275/4
 G.225/4, G.225/5, G.225/6, birle: G.10/4, G.107/6, G.132/2, bozarur: G.22/3
 G.226/7, G.227/4, G.228/1, G.247/5 bozuk: G.15/3
 G.234/1, G.234/5, G.235/2, birün: G.228/3 böyle: G.2/2, G.39/2, G.52/4,
 G.237/3, G.237/5, G.238/1, biryândur: G.97/2 G.61/4, G.103/4, G.117/5,
 G.239/5, G.240/4, G.241/3, biryânlıgındandır: G.90/4 G.136/3, G.146/3, G.166/5,
 G.242/1, G.242/3, G.243/5, bî-safâdur: G.348/9 G.175/3, G.177/2, G.200/5,
 G.244/1, G.244/3, G.244/4, bisâtım: Kt.13/2 G.228/1, G.237/5, G.238/1,
 G.244/6, G.248/2, G.249/2, bî-sîm: G.53/2 G.253/4, G.263/2, G.274/5,
 G.251/8, G.252/4, G.257/5, bi's-tihkâknâ: Mf.55/1 G.276/2, G.280/3, G.287/4,
 G.258/3, G.259/2, G.260/3, bî-süddur: G.275/4 G.295/3, G.315/3, Mf.33/1,
 G.260/5, G.261/2, G.261/5, bî-sûg: G.325/1 Mf.40/1, Mf.47/1, Mf.56/1,
 G.265/4, G.267/2, G.268/1, bî-sutün-ı gamda: G.271/2 Mf.68/1
 G.269/5, G.269/5, G.271/3, bisürür: G.225/9 böylece: G.323/6
 G.271/4, G.272/1, G.274/2, Bî-sütün: G.221/6 böyledür: G.4/7, G.49/7, G.51/4,
 G.275/1, G.276/2, G.280/4, Bî-sütünım: G.335/3 G.216/1
 G.283/1, G.283/3, G.283/5, bî-şekk: G.284/3 bu: K.1/31, K.1/32, K.1/40, Th.3/1,
 G.284/1, G.284/3, G.285/5, bî-şekki: K.2/9 G.3/1, G.3/5, G.6/3, G.7/3,
 G.286/5, G.290/1, G.290/3, bî-şîrâze: K.1/33 G.7/4, G.7/6, G.8/5, G.10/1,
 G.291/5, G.291/6, G.291/8, bîşnevdir: G.116/6 G.10/4, G.12/3, G.12/7,
 G.294/5, G.295/3, G.296/2, bî-şübhe: G.106/5 G.13/5, G.15/5, G.17/6,
 G.296/2, G.296/4, G.296/4, bî-şümâr: G.177/6 G.20/4, G.20/5, G.21/3,
 G.297/5, G.297/6, G.298/5, bî-tâb: G.301/1, Mf.19/1, 12/6 G.22/4, G.24/2, G.25/3,
 G.299/6, G.301/7, G.302/1, bî-tâbe: G.274/4 G.26/2, G.29/3, G.39/4,
 G.302/3, G.303/1, G.304/5, bitdi: G.39/4, G.298/4 G.43/2, G.43/4, G.43/5,
 G.306/1, G.310/2, G.311/6, biten: G.39/2 G.44/1, G.44/2, G.44/3,
 G.312/1, G.312/3, G.315/1, biter: G.68/4, Mf.81/1 G.45/5, G.46/4, G.47/1,
 G.321/2, G.322/1, G.322/2, bî-te'sîr: G.130/2 G.47/4, G.49/6, G.51/2,
 G.322/3, G.323/2, G.323/4, bitmedi: G.13/5 G.54/2, G.54/5, G.55/1,
 G.325/3, G.325/4, G.325/6, bitmez: G.87/2, Mf.81/1 G.55/3, G.55/7, G.56/4,
 G.326/1, G.326/2, G.326/5, bitsün: G.217/2 G.57/4, G.58/3, G.61/2,
 G.326/6, G.329/3, G.331/1, bi't-tebessüm: G.142/2 G.61/5, G.65/4, G.65/6,
 G.331/4, G.332/4, G.333/4, bî-tûşe: G.233/4 G.67/1, G.68/1, G.68/4,
 G.336/2, G.339/3, G.339/3, bî-vefâ: G.108/3, G.149/5, G.69/1, G.69/2, G.71/1,
 G.339/5, G.341/7, G.342/1, G.160/1, G.161/2, G.271/5, G.72/1, G.72/2, G.72/5,
 G.342/1, G.342/1, G.342/4, G.137/1 G.74/5, G.74/7, G.75/4,
 G.345/6, G.347/5, G.350/4, bî-vefâdan: G.259/2 G.75/4, G.76/1, G.76/4,
 G.353/4, G.354/3, Kt.2/2, bî-vefâdur: G.249/7 G.78/5, G.78/7, G.79/1,
 Kt.4/1, Kt.13/1, Kt.13/1, bî-vefâlardan: G.168/1 G.79/4, G.84/4, G.85/2,
 Kt.14/1, Mf.3/1, Mf.6/1, bî-vefâlhk: G.240/1 G.85/4, G.87/1, G.87/2,
 Mf.12/1, Mf.15/1, Mf.17/1, bî-vefâya: G.113/4 G.87/3, G.87/4, G.88/1,
 Mf.26/1, Mf.30/1, Mf.33/1, bî-vefâyı: G.23/5 G.89/1, G.90/5, G.94/6,
 Mf.43/1, Mf.45/1, Mf.47/1, bi-yây: G.320/1 G.95/5, G.96/5, G.97/7,
 Mf.50/1, Mf.50/1, Mf.53/1, biz: G.14/1, G.15/2, G.119/5, G.97/8, G.98/2, G.98/5,
 Mf.53/1, Mf.61/1, Mf.75/1, G.147/5, G.348/2 G.99/2, G.101/7, G.103/5,
 Mf.77/1, Mf.77/1, Mf.84/1, bî-zamân: G.84/2 G.104/3, G.105/5, G.106/2,
 G.222/5 bizde: G.287/3 G.107/2, G.108/4, G.109/2,
 bî-rahm-ı gül-ruhdan: G.257/3 bize: G.26/5, G.41/2, G.163/3, G.109/3, G.111/1, G.111/6,
 birâz: G.115/6 G.191/4, G.198/4, G.287/1, G.112/4, G.113/2, G.114/1,
 birbirine: G.36/3, G.50/2 G.322/2, G.348/2 G.114/2, G.114/4, G.116/4,
 birbiriyile: G.56/3, G.136/1 bî-zebân: G.233/4 G.116/5, G.117/2, G.117/3,
 birde: G.268/6, G.349/7 bî-zebâncadır: G.74/2 G.119/3, G.119/4, G.120/2,
 bir-dem: G.118/4 bizi: G.147/4, G.158/4, G.264/2 G.121/5, G.123/3, G.123/4,
 birden: G.14/2 bizle: G.287/3 G.123/5, G.127/1, G.127/3,
 birdür: G.37/1, Kt.15/1 bizler: G.122/5 G.127/6, G.127/8, G.127/9,
 bire: G.270/1 bizüm: G.287/2 G.128/1, G.129/5, G.129/7,
 birer: Kt.12/2, G.137/2 bizümle: G.21/3 G.131/2, G.132/1, G.133/3,
 bî-revâc: G.141/3, G.184/4 bogum: G.263/4, G.263/4 G.134/3, G.136/2, G.136/3,
 bî-revân: G.60/2 boş: G.136/1, G.303/5 G.136/4, G.136/5, G.137/1,
 boşandr: G.341/1 boşlar: G.347/1 G.137/5, G.139/2, G.141/3,

- G.141/3, G.141/4, G.149/2, Mf.16/1, Mf.21/1, Mf.22/1, G.84/3, G.84/4, G.133/5,
 G.149/2, G.151/4, G.152/2, Mf.27/1, Mf.28/1, Mf.46/1, G.274/1
 G.153/1, G.153/3, G.153/7, Mf.49/1, Mf.63/1, Mf.69/1, bulurmuş: G.221/5
 G.154/4, G.155/5, G.156/2, Mf.78/1, Mf.80/1, Mf.81/1, bulursa: G.311/4
 G.158/6, G.159/2, G.159/2, Mf.81/1, bulursın: G.14/4
 G.159/4, G.160/4, G.161/4, bû: G.39/1, G.258/1 bûm-ı gam: G.325/4
 G.164/2, G.166/2, G.166/3, bucaga: G.112/4 buña: K.1/15, G.70/4
 G.166/4, G.168/5, G.168/6, bucakda: G.302/3 bunca: G.248/5, G.282/7
 G.169/1, G.169/3, G.170/2, bucakdan: K.2/7 bunda: G.70/3, G.79/4, G.87/2,
 G.174/5, G.175/2, G.177/3, budur: K.1/20, K.2/4, G.4/2, G.4/5, G.87/6, G.98/7, G.106/2,
 G.177/6, G.178/5, G.183/3, G.15/4, G.17/4, G.39/2, G.293/5, G.348/4
 G.183/5, G.184/2, G.184/2, G.41/3, G.54/6, G.105/5, bundadur: G.142/3
 G.185/2, G.189/4, G.195/3, G.110/7, G.115/7, G.125/1, bundan: G.127/5
 G.197/3, G.198/5, G.200/3, G.143/2, G.175/5, G.177/10, bunı: K.1/24, G.98/9, G.288/3,
 G.200/4, G.201/1, G.201/1, G.191/4, G.203/3, G.218/4, Mf.38/1
 G.201/2, G.201/3, G.201/4, G.224/4, G.249/5, G.255/2, bunun: G.321/5
 G.201/4, G.201/5, G.201/5, G.255/5, G.278/5, G.288/2, bunlara: G.7/2
 G.202/2, G.203/5, G.204/3, G.291/6, G.293/5, G.299/1, bunlarda: Kt.4/2
 G.205/2, G.205/3, G.207/1, G.299/10, G.309/3, G.326/5, bunu: G.322/3
 G.207/3, G.209/4, G.212/3, Nz.2/2, Mf.1/1 bunuñ: Mf.4/1, Mf.40/1
 G.213/3, G.215/5, G.216/5, bûdur: G.258/1 bunuñla: G.68/4
 G.218/1, G.220/5, G.220/6, bugün: G.153/7, Mf.64/1 burarak: G.150/4
 G.223/5, G.225/1, G.225/2, bugünlerde: G.114/4 burasına: G.278/2
 G.226/3, G.226/4, G.227/7, bul: G.127/5 burç: G.269/2
 G.229/1, G.229/5, G.230/1, bu'l-‘aceb: G.308/5 burkadı: G.320/2
 G.231/2, G.233/1, G.233/4, bu'l-‘acebi: G.340/5 buruk: G.185/6
 G.233/4, G.233/5, G.237/4, bulamazsañ: G.308/2 burup: G.56/5
 G.238/5, G.239/1, G.240/1, bulanmışlar: G.129/7 buruş: G.137/3
 G.240/4, G.241/6, G.243/4, bulasın: G.25/1, G.348/6 bûs: G.309/4, Mf.61/1
 G.245/5, G.246/5, G.247/3, buldı: G.24/2, G.44/5, G.138/4, bûse: Mf.43/1
 G.247/4, G.248/6, G.249/1, G.283/5, G.311/1, G.353/3, bûselik: G.169/7
 G.251/2, G.251/9, G.251/11, G.302/5, bûseyile: G.110/7
 G.251/13, G.252/4, G.255/1, bulduñ: G.260/1 bûsı: G.301/1, K.1/9
 G.255/4, G.256/5, G.257/3, buldurur: G.96/2 bûs-ı yedi: G.123/5
 G.257/5, G.258/4, G.263/4, bulındı: G.24/4 bûsiçün: G.103/3
 G.264/2, G.264/3, G.264/4, bulunmadı: G.337/4, G.353/4 bûy: G.144/4
 G.265/2, G.266/4, G.266/6, bulunmayan: G.78/7 bûy-ı âb: G.225/3
 G.268/4, G.269/4, G.270/1, bulunmaz: G.110/4 bûy-ı feyz: G.256/5
 G.270/2, G.270/6, G.274/3, bulunmuşdur: G.108/2 bûy-ı meserret: G.142/3
 G.274/5, G.277/4, G.281/1, bulışmuş: G.131/5 bûy-ı vefâ: G.53/10
 G.281/1, G.281/4, G.282/7, bulmada: Mf.72/1 bûy-ı vefâ: G.150/1
 G.285/3, G.286/5, G.287/3, bulmadı: K.1/21, G.164/1, bûy-ı zülf: G.244/5
 G.287/5, G.288/2, G.288/4, G.227/5, G.302/1 bûy-ı zülfî: G.96/4
 G.290/2, G.290/4, G.290/5, bulmaduğün: G.288/4 bûyın: G.76/3
 G.291/5, G.293/1, G.294/2, bulmadum: G.322/2 bûyiyle: G.22/4
 G.294/5, G.296/5, G.296/6, bulmaduñ: G.15/5 bühliyle: G.205/2
 G.296/6, G.297/1, G.298/3, bulmak: G.26/2 bükâ-yı zekâ: G.169/1
 G.299/9, G.299/9, G.299/10, bulmaz: G.26/2 bükdi: G.319/2
 G.301/2, G.301/3, G.303/4, bulmaz: K.1/27 bülbül: G.34/1, G.47/1, G.47/3,
 G.303/4, G.305/5, G.306/3, bulmuş: G.152/4 G.63/3, G.66/2, G.77/2,
 G.307/4, G.308/2, G.313/2, bulsa: K.1/40 G.101/6, G.115/2, G.131/3,
 G.315/5, G.319/1, G.319/1, bulunmadın: G.337/1 G.132/5, G.133/1, G.154/1,
 G.321/4, G.323/2, G.323/5, bulunmaz: K.1/4, G.102/5, G.174/5, G.175/4, G.185/1,
 G.324/2, G.324/7, G.325/1, G.127/1, G.127/1, G.127/2, G.212/4, G.228/1, G.236/5,
 G.325/3, G.325/4, G.325/6, G.127/3, G.127/4, G.127/5, G.279/1, G.279/3, G.279/4,
 G.326/1, G.329/2, G.330/2, G.127/6, G.127/7, G.127/8, G.285/1, G.225/2, G.342/1,
 G.331/2, G.339/2, G.340/4, G.127/9, G.142/3, G.199/1, G.194/4, G.340/2, G.340/3
 G.340/5, G.343/1, G.345/1, G.220/3, G.259/6, G.295/3, bülbülâ: G.213/4
 G.345/3, G.345/6, G.346/1, G.296/6, G.332/1, G.335/1, bülbülân: G.119/5, G.264/5,
 G.347/2, G.350/2, G.350/3, bulunur: G.164/3, G.273/3, G.314/1, G.236/1
 G.351/4, G.352/2, G.354/1, G.281/3 bülbülâsâ: G.107/7, G.244/6,
 G.354/1, G.354/3, G.354/4, bulur: G.57/3, G.68/3, G.69/2, G.259/4, G.308/2
 Kt.1/2, Kt.4/2, Kt.5/1, Kt.6/2, G.82/1, G.82/1, G.82/2, bülbülâsâyam: G.196/4, G.207/1
 Kt.6/2, Kt.7/1, Kt.8/1, Kt.8/2, G.82/3, G.84/1, G.84/2, bülbülden: G.220/1, G.69/2
 Nz.1/1, Mt.2/1, Mt.3/1, Mf.3/1, Mf.5/1, Mf.8/1, Mf.13/1, bülbüle: G.257/1, G.279/2,
 G.340/4

- bülbüli: G.118/3, G.317/1, G.248/7
 bülbüli dil: G.152/3
 bülbüli güyendedür: G.45/3
 bülbüli hayrânında: G.262/1
 bülbüli hüneri: G.254/1
 bülbüli nâlân: G.62/5, G.145/3,
 G.148/1, G.176/1
 bülbüli nâlânı: G.306/1
 bülbüli nâlânımız: G.126/3
 bülbüli şeydâ: G.214/1
 bülbüli şeydâcasına: G.273/5
 bülbüli ülfet-füzûn: G.228/4
 bülbüli vuslat: G.190/1
 bülbüli zâr: G.248/5
 bülbüli zâruñ: G.176/5
 bülbüllenür: G.42/4
 bülbülleri: G.303/4
 bülbüli-sıfat: G.152/1, G.161/2
 bülbüliüm: G.128/5
 bülbüliün: G.80/2, G.278/1
 bülbüli-vâr: G.48/4
 bülend-himmet: G.55/6
 bünyâd: G.231/6
 bünyâddan: G.335/6
 bünyâd-ı neh-i mihr-i mücennes:
 G.353/6
 Bürka'-güşâde: G.353/7
 büürüdet: G.224/4, G.287/1
 büürünür: G.293/3
 büürür: G.100/1
 büt: G.224/4, G.214/4
 bütân: Mf.79/1, G.145/3
 bütâna: G.37/4, G.41/5, G.189/3
 bütânın: G.108/2
 bütânunuñ: G.64/4
 bütin: K.2/9, G.286/3, G.290/4
 bütün: G.189/5
 bütüñ: Kt.14/1
- C:**
- câ: G.264/4, G.346/4, G.348/6
 câ-be-câ: G.45/3, G.50/1, G.93/3,
 G.195/3, G.317/2, Mf.50/1
 câbîdur: G.80/3
 câddan: G.170/3
 câdû: G.258/5
 câdû-sıfatla: G.167/1
 câh: G.93/1, G.149/6, G.158/1,
 G.168/8, G.206/5, G.252/2,
 G.281/3, G.291/1, G.291/1,
 G.311/4, G.347/5, G.2/1,
 G.245/4, G.276/4, G.57/3,
 G.40/1, K.1/2, G.348/7,
 G.53/8, G.8/6, Mf.48/1,
 G.55/6, G.278/7, G.254/6,
 G.259/6, G.74/5, G.272/1,
 G.310/4, G.101/5,
 câha: G.49/4, G.277/4, G.346/5,
 câhda: G.329/4, G.348/8,
 câhı: G.153/5, G.39/7, G.311/6,
 G.325/8, G.197/4
 câh-ı devlet-i dünyâya: G.72/4
 câh-ı fenâdan: G.184/5
 câh-ı fenâyâ: G.52/1, G.309/5
 câh-ı hammâmnda: G.318/4
 câh-ı li'âm: G.199/3
- câhilânın: G.129/1
 câhil-i vâmânde: G.307/4
 câhuñ: G.173/5
 câ'ir: G.294/1
 câm: G.189/2, G.205/3, G.107/2,
 G.352/1, G.174/3
 câme: G.282/6, G.284/4
 câme-düz-i vuslat: G.197/3
 câme-hâb-ı lâbesinde: G.186/3
 câme'i: Kt.10/2
 câme-i aşkı: G.194/5
 câme-i peşmîne'i: G.273/2
 câme-i sabrı: G.188/1
 câme-puş: G.97/6
 câm-ı âgûşumda: G.42/3
 câm-ı dehrûñ: G.324/1
 câm-ı mahabbetüñ: G.172/1
 câm-ı meyde: G.296/6
 câm-ı müli: G.317/3
 câm-ı sabûh: G.24/1
 câmın: Kt.12/2
 cân: K.2/3, G.60/2, G.64/2, G.92/3,
 G.109/1, G.156/4, G.191/6,
 G.195/1, G.203/6, G.243/2,
 G.264/4, G.274/2, G.341/3,
 Mf.12/1, Mf.30/1, G.135/2,
 G.222/1, Mf.83/1, G.268/3,
 G.233/3, G.147/2, G.287/4,
 G.135/5, G.241/3, G.280/4
 cânâ: G.26/2, G.52/1, G.64/3,
 G.138/1, G.251/1, G.349/1,
 G.349/3, Mf.62/1, G.251/1,
 G.142/4, G.256/5, G.320/5,
 G.42/4
 cânâ: G.195/2, G.227/4, G.330/2
 cânân: G.287/1, G.60/9, G.62/1,
 G.179/3, Mf.82/1, G.22/3
 cânâna: G.277/3, G.47/2, G.64/1,
 G.26/1, G.26/5
 cânâncadur: G.74/1
 cânânda: G.288/4
 cânândan: G.138/1
 cânândur: G.140/4
 cânâne: G.131/5, G.132/1,
 G.120/3, G.117/2
 cânânemiz: G.341/1
 cânânenuñ: G.43/3, G.121/2,
 G.126/3, G.273/1
 cânânım: G.300/2, G.257/2
 cânânımnda: G.345/5
 cân-bahş: G.221/3
 cân-bahşım: G.268/5
 cân-dâd: G.222/4
 cân-dâde: G.306/3
 cânndan: G.301/5, G.18/4
 cân-dihi: G.157/3
 cânndur: G.140/1, G.167/7, G.50/2,
 G.351/5
 cân-fersâ-yı her: G.253/1
 cân-fezâ: G.63/1, G.78/1, G.88/1,
 G.108/4
 cângâh: G.299/5
 cân-gâhdur: G.238/3
 cângâh-ı gussa-hârdan: G.220/1
 cângâhsuz: G.118/3
 cângüdâz: G.216/1
- cân-hurâş: G.73/1
 cân: G.38/3, G.221/4, G.262/5
 cân-ı nizârum: G.146/1
 cânın: G.245/3, Mf.82/1
 cânında: G.262/5
 cânım: Mf.10/1, Mf.29/1
 cânib-i Hakdan: G.101/7
 cânib-i kalbe: G.211/2
 câ-nişîn: G.184/3, G.264/1
 câ-nişîni: G.251/10
 câ-nişîn-i dil: G.95/5
 câ-nişîn-i dili: G.353/3
 cânısın: Kt.7/2
 cân-sitân: G.222/4
 cânsûz: G.131/4
 cânsûzi: G.188/1
 cânum: G.212/3, G.212/1, G.209/1
 cânuma: G.165/4, G.174/4
 cânumı: G.244/1
 cânunuñ: G.154/5
 cânunuña: G.142/5
 cânunuñı: G.67/1
 câri: G.86/4
 câri: G.260/4, G.261/2
 cârûb: G.10/10
 cârûb-ı müjeyle: G.105/1
 câsûsdur: G.52/3
 câvid: G.229/1
 cây: G.206/4, G.311/6
 câygîr: G.85/5, G.94/2
 câygîr-i hâturı: G.180/3
 câygîr-i zülf-i dil-dâr: G.232/4
 cây-ı Arş: G.139/2
 cây-ı âşâyış: G.102/5
 câ-yı hâlî: G.333/3
 cây-ı hevây-ı gül-izâr: G.23/2
 cây-nişîn: K.1/2
 câyum: G.162/1
 cebelîdür: G.89/4
 cebhesi: G.90/3
 cebhesinde: G.73/3
 ced: Mf.42/1
 cedd: G.260/2
 Cedde: Kt.3/2
 cedel-i tab: G.217/4
 cedî: G.289/4
 cedvel-i vîrâneñi: G.316/1
 cedvel-keşîde: G.227/3
 cefâ: G.17/1, G.33/2, G.49/7,
 G.50/3, G.55/5, G.61/7,
 G.87/3, G.113/5, G.142/1,
 G.158/4, G.160/2, G.168/1,
 G.183/2, G.221/2, G.225/2,
 G.244/6, G.247/1, G.297/4,
 G.341/5, G.354/5, Kt.11/1,
 G.173/2, R.1/1, Mf.57/1,
 G.312/2, G.4/1, G.93/2,
 G.249/2, G.278/4,
 cefâ-cû: G.332/5
 cefâ-cûya: G.284/1
 cefâ-cû-yı vefâ: G.212/1
 cefâda: G.152/2, G.80/1
 cefâdan: G.113/3, G.341/4,
 G.194/2, G.170/5
 cefâdur: G.76/1, G.257/3
 cefâ-kışlerindür: G.43/2

- cefâlar: G.147/3, G.211/4,
 G.225/8, G.241/6
 cefâları: G.133/2
 cefâların: G.251/3
 cefâlarla: G.117/4
 cefâ-pîşe: G.115/7
 cefâ-rûy: G.193/3
 cefâ-serây: G.303/4
 cefâsı: G.78/1, G.85/6, G.142/5,
 G.335/4
 cefâsında: G.211/2
 cefây: G.104/3
 cefâya: G.24/2, G.293/4, G.169/5,
 G.178/5
 cefâyı: G.94/3
 cefâ-yı cân-hırâş: G.73/1
 cefâ-yı cân-süz: G.131/4
 cefâ-yı kâmilân: G.129/4
 cefâ-yı sîm-berân: G.13/1
 cefâ-yı yâr: G.37/1
 cehele: G.79/5
 cehil: G.7/3
 cehri: G.336/5
 celâl: G.49/4
 celî: G.309/3
 celîdür: G.22/4
 cellâd: G.231/3
 Cem: G.352/1
 cem': G.282/4, G.307/3, G.351/6,
 G.296/2
 cemâ'at: Kt.13/2
 cemâl: G.81/4, G.34/3, G.155/5
 cemâle: G.8/3
 cemâli: G.13/3, G.149/1
 cemâl-i dil-ârâyı: G.66/4
 cemâl-i dil-rübâ: G.68/2
 cemâl-i meh-i sülâl: Kt.10/1
 cemâlin: G.269/7
 cemâlini: G.353/7
 cemâlûn: G.97/4
 cemâlûnden: G.109/4
 cemde: G.296/6
 cemdür: G.81/3
 cem'i dilden: G.197/2
 cem'-i hayâl-i vasl-ı cânânı:
 G.257/2
 cem'-i kabûle: G.124/6
 cem'-i terahhümdür: G.56/7
 cemî'-i enbîyânın: G.266/5
 cem'ini: G.80/3
 cem'iyetde: G.185/2
 cem'iyet-i dâna-yı zamân: G.62/4
 cem'iyet-i şâdî: G.209/7
 cem'iyetin: G.162/3
 cem'iyetüm: G.154/4, G.345/4
 cem-sıfat: G.189/2
 cenâb: G.12/1
 cenâb-ı rif'atundan: Kt.2/2
 cenâh-ı magfireti: Kt.5/2
 cenâh-ı sür'at: G.162/7
 ceng: G.285/5
 Cennetde: G.127/4
 cennete: G.204/2
 cennet-mekândur: G.167/2
 ceresüz: G.119/4
 cerîdesin: G.227/3
 cerrâh-ı dehr: G.171/4
 ceryden: G.284/3
 cesâret: G.187/3
 cev: G.116/4
 cevâbi: G.210/2
 cevâdetle: G.15/5
 cevdiir: G.116/4
 cevelân: G.47/4
 cevher: G.69/3, G.170/6
 cevher-fürûş-ı çârsû-yı âlem-i
 aşkam: G.209/5
 cevher-i âyîne-i mihrûn: G.324/3
 cevher-i kâmil: G.96/5
 cevlân: G.269/1, G.269/1
 cevr: G.63/4, G.64/3, G.75/5,
 G.95/4, G.129/4, G.142/5,
 G.147/2, G.159/3, G.226/7,
 G.230/1, G.247/1, G.253/7,
 G.319/5, G.322/5, G.325/2,
 G.331/4, G.332/5, Mf.75/1,
 G.90/4, G.327/1, G.211/2,
 G.60/4, G.140/5, G.238/4
 cevr-âşinâ: G.21/3
 cevrde: G.102/1, G.24/3
 cevre: G.86/3, G.42/2, Kt.11/2,
 G.168/3, G.324/7
 cevredür: G.61/7
 cevri: G.158/4, G.159/1, G.160/2,
 G.232/5, G.301/6, Mf.76/1,
 G.96/5, K.2/6
 cevr-i dehr: G.78/7
 cevr-i dem-â-demi: G.94/5
 cevr-i dil-cûr-ı şeb-i hecre:
 G.112/5
 cevr-i esâfil: G.98/1
 cevr-i firâvândur: G.140/1
 cevr-i firâvânı: G.41/5
 cevr-i gamuñ: G.171/1
 cevr-i keşmekeş: G.257/3
 cevr-i kudretle: G.167/7
 cevr-i mahabbet: G.88/2
 cevr-i meveddet: G.73/1
 cevr-i nümâyış: G.226/2
 cevr-i rakîbe: G.37/1
 cevr-i sîmâdur: G.65/3
 cevr-i ülfet-i sîmîn-berin: G.133/2
 cevr-i yâr: G.176/1
 cevrile: G.3/3
 cevrin: G.245/1, G.275/3, G.335/7
 cevrinden: G.33/4, G.321/4
 cevrine: G.117/4, Kt.15/1,
 G.251/10
 cevriyle: G.183/2
 cevr-pîşe: G.284/6
 cevrûn: G.58/1, G.172/2, G.80/1
 cevründen: G.308/3
 cevrüne: G.77/1
 cevrüñle: G.326/5, G.210/3
 ceymb: G.285/2
 ceyhûn-sıfat: Mf.46/1
 ceyš-i elem: G.326/3
 ceyš-i feyz-i reh-ber-i Sultân:
 K.2/10
 ceyš-i gumûmı: G.201/5
 ceyš-i hatla: G.167/6
 ceyš-i İslâma: G.53/6
 ceyš-i nâz: K.2/1
 ceyš-i sitem-sem: G.182/2
 ceyš-i vefâ: G.88/2
 cezâ: G.284/1
 cezâ-yı sezâ: G.169/8
 cezbe-efzâdur: G.65/2
 cezi: G.196/7
 Cibril: K.1/21
 cidden: G.260/2
 cidd-i kâmilî: G.302/1
 ciger: G.80/1, G.315/2, G.217/2,
 ciger-hân: G.240/3
 ciger-hûndur: G.114/3, G.301/7
 cigerin: G.352/1
 cihân: K.1/21, G.40/2, G.77/2,
 G.80/7, G.81/2, G.100/3,
 G.138/4, G.142/1, G.264/2,
 G.271/1, G.342/5, G.74/5,
 G.138/4, G.24/4, G.11/4,
 G.254/1, G.242/3, G.59/4,
 G.208/4, G.183/5
 cihâna: G.58/2, G.76/3, G.248/6,
 G.279/4, G.336/3, G.208/2
 cihânda: G.55/2, G.129/1, G.147/5,
 G.203/1, G.246/1, G.281/3,
 G.303/4, G.304/1, G.325/2,
 G.326/7, G.329/2
 cihân: G.129/6, G.234/4, G.266/2,
 G.243/5
 cihân-ı nâliş-i pey-der-peyünle:
 G.21/1
 cihânın: G.301/6
 cihân-peymâ: G.325/5
 cihânun: G.55/6
 cihât-ı sîttesini: Mt.12/1
 cihetden: Mf.46/1
 cihete: G.127/7
 cilâ: G.311/2
 cilve: G.92/3, G.221/4, G.308/4,
 G.58/4
 cilvedür: G.282/7
 cilve-geh: K.2/14
 cilvegeh-i nâz: G.346/2
 cilve-ger: G.68/2, G.165/4
 cilve-i hûb: G.75/3
 cilveler: G.91/1, G.150/2, Mf.4/1
 cilvesi: G.268/6
 cinândan: G.66/4
 Cinn: G.160/6
 cins: G.177/7, G.224/2
 cism: G.257/4, G.194/3
 cismi: G.97/6
 cism-i tebâh: G.339/4
 cism-i za'ifimûn: G.177/3
 cism-i zârumdan: G.118/4
 cisini: K.1/17
 cisini: G.18/4
 cismiyle: Mf.37/1
 cismümde: G.4/4
 civâna: G.251/8
 cû: G.97/6, G.124/6, G.182/3,
 G.189/3, G.258/4, G.332/1
 cûd: G.24/4, G.110/4
 cûda: G.109/1
 cûdan: G.158/6
 cûları: G.351/3

- cumûd-ı tab'a: G.88/4
cûş: K.1/4
cûş-ı dil: G.269/5
cûy: G.92/5
cûyân: G.289/5
cûyâ-yı rûtbe: G.272/1
cûybâr: G.234/1
cûy-bâr: G.264/4
cûyda: G.80/6
cûy-ı âbidur: G.80/4
cûy-ı âftâb: G.11/4
cû-yı cem'-i derhemde: G.296/2
cû-yı iz: G.168/8
cû-yı câh: G.57/3
cûyile: G.183/4
cûylar: G.34/6
cûyveş: G.231/2
cüdâ: G.112/3, G.215/2
cüdâdur: G.257/1
cüdâlanur: G.66/1
cüfâh: G.25/4
cül: G.270/4
cülcül: G.185/6
cümle: K.1/39, G.6/3, G.58/3,
G.89/1, G.97/8, G.154/1,
Mf.56/1
cümle-i hâliyyedür: G.53/8
cümle-pendümdür: G.75/1
cümlesi: G.260/5
cünd: G.53/5
cünd-i şitâdan: G.236/2
cünûn: G.101/5, G.236/4, G.336/3,
Mt.2/1
cünûn: G.237/1, G.174/3, G.153/1,
Kt.1/4
cünûnda: G.158/2
cünûn-kâr: G.79/1
cür'a-ı kahrı: G.336/1
cür'asr: G.317/3
cürm: K.1/28, K.1/20, K.1/33
cürme: K.1/23
cürmi: G.162/9
cürm-i bî-hadd: G.177/6
cürm-i derde: G.266/1
cürm-i Ferîdî: G.1/5
cürmüm: G.10/9
cürümini: Kt.5/2
cüst: G.57/3, G.97/6, G.124/6,
G.158/6, G.168/8, G.182/3,
G.189/3, G.296/2, G.332/1,
G.351/3
cüst-cû: G.137/2
cüz'i: Kt.12/2, G.24/3
- Ç:**
çabuk: G.209/2
çâh: G.260/1
çâha: G.117/3
çâhı: G.153/5
çâh-ı zekandan: G.70/2
çâh-ı zenahdân: G.223/3
çâk: G.105/2, G.105/2, G.110/7,
G.248/6, G.248/6, G.274/2,
G.340/4, Kt.6/2, Kt.6/2
çâker: G.45/5
çakuruñ: G.164/5
- çal: G.156/2
çalabum: G.212/2, G.278/4
çalar: K.1/10, G.105/3, G.262/2
çalardı: G.202/5
çalarsa: G.12/7
çalarsañ: G.156/2
çaldı: Mf.11/1
çaldık: G.14/3
çalışsun: G.217/3
çalıyı: G.216/4
çalsun: G.12/7
çâñma: G.218/4
çapüklük: G.44/2
çâreledüm: G.188/2
çâre-sâzâ: G.207/6
çarh: K.1/22, G.51/4, G.194/5,
G.230/1, G.229/5, G.227/6,
G.71/2, G.226/4, G.83/1, K.1/8
çarha: K.1/14, G.200/3, G.271/3,
G.211/5, G.275/4,
çarhda: G.127/7
çarhı: G.49/6
çarh-ı berin: K.1/13, G.215/1
çarh-ı devvâr: G.165/1
çarh-ı dil-ber: G.271/5
çarh-ı kühen: G.291/7
çarh-ı nigûn: G.229/1
çarh-ı sarrâfin: G.96/5
çarh-ı sitem-ger: G.225/1
çarh-ı şehriplik: G.249/7
çarh-ı zâlim: G.161/1
çârsû: G.209/5
çârsûda: G.184/2
çâr-sûda: G.200/4, G.219/4
çâr-sû-yı aşk-ı dil-berde: G.198/4
çâr-sû-yı dehr-i fânide: G.187/3
çâr-sû-yı kâbiliyyette: G.110/1
çâr-sû-yı ma'rifetde: G.186/4
çâş: G.71/2
çatar: G.79/1, G.79/1
çatlar: Mf.53/1
çatlasa: G.340/3
çayır: G.291/5, G.291/5
çe: G.209/2, G.244/5, G.264/5
çeh: G.244/3
çeh-i üftâde-i cürme: K.1/23
çehre: G.111/3, G.293/2
çehre-i nâzûk-teri: G.73/2
çehre-i serv-i ser-bülendümdür:
G.75/2
çehre-i zîbendesı: G.17/3
çehr-i berberden: G.247/4
çek: G.41/5, G.269/7
çekdi: G.161/4, G.198/6, G.251/2,
G.273/1, G.324/1, Mf.6/1
çekdügümüz: G.89/1
çekdügün: G.354/3
çekdük: G.158/1, G.158/1,
G.158/2, G.158/3, G.158/4,
G.158/5, G.158/6, G.158/7,
G.158/8, G.168/1, G.168/1,
G.168/2, G.168/3, G.168/4,
G.168/5, G.168/6, G.168/7,
G.168/8
çekdüm: G.184/5
çekdüñ: G.166/1
- çeke: G.189/1
çeker: G.116/3, G.175/4, G.193/5,
G.227/6, G.257/3, G.328/4
çekerek: G.251/3
çekerse: G.154/3
çekildi: G.211/4
çekildiler: G.220/2
çekildün: G.237/5
çekilmişsin: Mf.40/1
çekilür: G.17/1
çekmesün: Mf.80/1
çekmez: G.77/5, G.94/3
çekmiş: G.194/4
çekmişdi: G.292/1
çekmişdün: G.154/2
çeksek: G.342/2
çeküp: G.12/5, G.354/3
Çelebi: G.170/6
çelebüm: G.58/5
çemen: G.76/2, G.80/4, G.174/5
çemende: G.126/2, G.92/4,
G.100/4, G.115/8, G.117/1,
G.131/3, G.132/3, G.185/2,
G.185/5, G.219/1, G.236/2,
G.281/2, G.39/3
çemen-i hatt: G.170/1
çemen-suffede: G.213/3
çemen-zâr: G.230/1, Mf.2/1
çemen-zâra: G.301/5
çenârda: G.185/6
çenber-i aşkuñ: G.120/2
çend: G.273/4, G.354/5
çendân: G.318/2
çeng-zen: G.232/7
çerâg: G.239/2
çerâ-gâhdan: G.291/5
çerâgını: G.304/4
çerh: G.319/1
çeşim: G.29/1
çeşm: G.169/6, G.300/1, G.138/3,
G.169/2, G.269/5, G.314/2,
G.312/2, G.277/1, G.167/3,
G.321/1, G.141/1, G.167/3,
G.201/4, G.296/5, G.107/5,
G.329/3, G.116/5, G.107/3
çeşmân-ı hûbânı: G.143/3
çeşmân-ı ihvândan: G.162/5
çeşm-bîn: G.189/4
çeşme: G.245/3
çeşme-i didâr: G.152/2
çeşmesi: G.337/2
çeşmi: G.13/3, G.80/3, G.149/1,
G.244/4, G.261/3, Kt.11/2,
G.155/4, G.108/2, G.111/4,
G.38/4
çeşm-i âhûsı: G.245/2
çeşm-i belâ: G.20/4
çeşm-i bî-dâdın: G.221/1
çeşm-i bir: G.222/5
çeşm-i cân: Mf.83/1
çeşm-i dürbîn: G.226/3
çeşm-i dür-pâşum: G.22/1
çeşm-i giryâna: G.292/4
çeşm-i giryânım: G.209/4
çeşm-i giryânımda: G.345/1
çeşm-i giryânımla: G.71/1

- çeşm-i girye-ger: G.109/2
 çeşm-i hasret: G.122/4
 çeşm-i hasretle: G.69/1
 çeşm-i hûnbârum: G.210/1
 çeşm-i kâm: G.267/5
 çeşm-i letâfet: G.171/1
 çeşm-i mest: G.123/3
 çeşm-i meste: G.52/5
 çeşm-i mesti: G.282/6, G.286/2
 çeşm-i mestini: G.328/3
 çeşm-i mükahhali: G.309/2
 çeşm-i pür-âbum: G.202/2
 çeşm-i pür-âşûb: Mf.71/1
 çeşm-i rakîbe: G.323/3, Mf.41/1
 çeşm-i sekîmâneye: G.243/2
 çeşm-i Şâhbâza: Kt.11/1
 çeşm-i ter: G.60/6, G.92/3, G.232/5
 çeşm-i terüm: G.100/3
 çeşm-i uşşâka: G.283/4
 çeşm-i yâra: G.59/2
 çeşmin: G.107/3, Mf.49/1
 çeşmine: G.234/4, G.300/4
 çeşmini: G.324/6
 çeşmiyle: Mf.52/1
 çeşmüñ: G.259/7
 çeşmüñi: G.94/4
 çeşümle: G.25/2
 çevgân: G.11/2
 çevirdi: G.12/5, G.251/2
 çevirürler: G.218/2
 çıkan: Mf.46/1
 çıkar: K.1/14, G.102/4, G.276/3, G.309/5, Mf.17/1
 çıkardı: K.1/18, G.102/3, G.255/4, G.304/4
 çıkardım: G.207/4, G.218/1
 çıkarıp: Kt.10/2
 çıkarur: K.1/11, G.174/2, G.226/2, G.318/5
 çıkasınca: Mf.41/1
 çıkıdı: G.12/1, G.81/2, G.295/4, Mf.9/1
 çıkduñ: G.174/1
 çıkılmaz: G.247/5
 çıkış: G.136/1
 çıkışla: G.136/3
 çıkmak: G.232/3
 çıkmaz: G.181/2
 çıksun: G.198/2, Mf.25/1
 çıkup: G.185/7, G.317/2
 çî: G.290/2
 çiçeği: Mf.74/1
 çiden-i verd-i merâm: G.152/3
 çihl: G.252/2
 çin-be-çin: K.1/30
 çini: G.90/3
 çinî: G.175/5
 çin-i zülfinden: G.48/1
 çiyner: G.60/2, G.154/5
 çoğaldı: G.300/1, G.300/5
 çok: G.39/5, G.55/7, G.66/5, G.70/4, G.73/5, G.74/4, G.75/5, G.83/1, G.87/4, G.87/5, G.87/6, G.96/4, G.97/6, G.103/4, G.108/4, G.108/5, G.136/3, G.159/4, G.166/1, G.174/3, G.182/3, G.185/5, G.187/2, G.193/5, G.199/2, G.206/2, G.246/3, G.261/5, G.264/3, G.275/3, G.304/3, G.315/4, G.316/3, G.339/3, Kt.9/2, Kt.11/1, Mf.40/1
 çokdan: G.93/5, G.117/4, G.131/4, G.144/5
 çoklugından: G.332/2
 çonîn: K.1/9
 çöz: G.185/3
 çû: G.37/1
 çubuklu: Mf.78/1
 çullanur: G.302/4
 çü: K.1/18, K.1/19, K.1/40, G.33/2, G.38/1, G.38/3, G.38/4, G.38/5, G.47/5, G.49/6, G.64/3, G.77/3, G.92/5, G.122/2, G.142/5, G.147/4, G.153/2, G.157/1, G.166/5, G.176/4, G.227/5, G.232/7, G.265/2, G.266/3, G.270/1, G.273/3, G.277/2, G.301/6, G.319/1, G.328/3, Mf.11/1
 çün: G.275/4, K.1/9, K.1/27, K.1/30, K.2/10, G.22/3, G.25/4, G.26/3, G.45/1, G.48/2, G.49/3, G.63/3, G.89/4, G.97/8, G.107/6, G.122/3, G.131/3, G.141/1, G.148/1, G.153/3, G.153/7, G.160/3, G.163/1, G.171/2, G.178/2, G.179/1, G.195/3, G.195/4, G.225/3, G.226/1, G.231/6, G.244/5, G.248/2, G.251/3, G.260/4, G.266/2, G.268/5, G.277/1, G.289/7, G.306/5, G.307/4, G.348/4, G.348/5, G.350/5, G.353/1, Kt.8/2, Kt.12/1, Kt.15/2, Mf.2/1, Mf.13/1, Mf.18/1, Mf.31/1, Mf.52/1
 çünki: K.1/21, K.1/22, G.98/5, Mt.7/1, Mf.79/1
 çünkü: G.348/2
 çürüdür: Mf.8/1
D:
 da: G.4/2, G.29/7, G.46/5, G.48/4, G.54/6, G.60/3, G.71/4, G.99/1, G.148/3, G.149/3, G.152/1, G.159/4, G.166/1, G.199/3, G.202/2, G.211/2, G.223/5, G.245/2, G.253/3, G.259/3, G.279/4, G.281/1, G.283/2, Mf.62/1
 da': G.68/3
 dâd: G.56/2, G.237/5, G.254/6, G.312/1, G.333/1
 dâda: G.314/1
 dâdi: G.330/4
 dâd-ı güldür: G.333/6
 dâg: G.39/3, G.174/2, G.236/4, G.239/3, G.239/3, G.241/4, G.299/6, G.313/1, Mf.25/1
 dagdaga: G.246/1, G.211/6,
 dagdaga-i haşmet: Mf.48/1
 dâgdâr: G.185/6, dâgdâr: G.163/1
 dâgdâr-ı lâle-ruhsâr: G.232/6
 dâgdur: G.39/3
 dâg-ı alâyıkdur: G.158/8
 dâg-ı aşkın: G.241/4
 dâg-ı derûn: G.228/2
 dâg-ı derûnın: G.158/8
 dâg-ı gül-sıfat: G.45/3
 dâg-ı hasretle: G.287/5
 dâg-ı mihneti: K.2/4
 dâg-ı nevler: G.42/5
 dâgdur: G.154/4
 dağılmaktan: G.154/4
 dâğın: G.304/3
 dağıtdı: G.201/5
 dâğlarla: G.181/3
 dâğlarum: G.343/4
 dâğum: G.317/1
 dahı: G.309/1, K.1/21, K.1/22, G.18/3, G.39/3, G.39/4, G.61/6, G.62/1, G.65/5, G.72/3, G.102/2, G.103/4, G.108/5, G.127/5, G.162/10, G.163/2, G.182/5, G.224/2, G.239/3, G.243/5, G.256/1, G.256/7, G.272/4, G.288/3, G.294/4, G.313/1, G.313/1, G.313/2, G.313/3, G.313/4, G.313/5, G.341/3, G.342/2, G.345/1, Mf.38/1, G.149/1, G.208/2, G.234/2, G.331/4, G.174/3, G.242/3, G.247/4, G.269/6
 dâhil-i cân: G.268/3
 dâhil-i her: G.148/2
 dâhil-i îhsân: G.148/5
 dâ'im: G.29/4, G.49/1, G.110/3, G.149/6, G.168/6, G.243/1, G.263/2
 dâ'imâ: Th.3/1, G.49/1
 dâ'irede: G.127/9
 dâ'iye-i vasl-ı semen-ruh: G.195/5
 dakâyıkdur: G.98/1
 dakîk: G.242/2
 dakîkdur: Mf.69/1
 dakîki: G.296/7
 dalâletde: G.16/2
 dalanmadın: G.216/4
 dâldür: Mf.65/1
 dâl-i kerâmet: G.111/2
 dâm: G.205/5, G.254/1
 dâma: G.8/5
 dâmân: G.110/7
 dâmâna: G.285/2
 dâmân-ı hevâ: G.186/5
 dâmen: Mf.58/1
 dâmen-çide: G.186/5
 dâmen-i cândan: G.18/4
 dâmen-i ismet: Kt.6/2
 dâmı: Kt.1/2
 dâm-ı murg-ı dili: G.349/5

- dâm-ı siyeh: G.143/3
dâm-ı ter: G.150/1
dâm-ı zülf: G.333/5
dânâ: G.62/4, G.110/2, G.310/1
dânâda: G.152/4
dânâdan: G.69/2
dânâdur: G.97/8
dânânın: G.315/3
dânâyân: G.293/5
dânâyı: G.310/2, G.189/3
dâne: G.163/2, G.349/5, G.167/2
dâne-i hâl-i ruhidur: G.46/3
dâne-i hâliyyedir: G.53/1
dâne-i ruh: G.333/5
dâniş-verâne: G.254/2
dâr: G.3/5, G.7/4, G.332/1,
G.227/7, G.348/9
dârâna: G.283/3
darb-ı fetihde: G.37/3
dardur: G.101/7
dâr-ı fenâda: G.3/5
dârın: G.76/2
dârûdan: G.49/6
dârû-yı vefâsı: G.324/7
dâstârın: G.174/1
da'vâ: G.289/8, G.323/5
da'vâdan: G.284/2
da'vâyı: G.141/4
da'vâ-yı hüсне: G.172/4
dâverâ: K.1/23
da'vet: G.248/4, G.328/2
da'vetin: G.16/6
da'vi-i hoş-bû: G.267/3
da'vi-yi ülfet: G.99/5
dayyık-ı sadr: G.348/7
de: G.99/2, G.14/1, G.16/3,
G.17/6, G.23/1, G.23/1,
G.23/2, G.23/3, G.23/4,
G.23/5, G.41/4, G.58/4,
G.72/4, G.73/1, G.78/1,
G.78/1, G.78/2, G.78/3,
G.78/4, G.78/5, G.78/6,
G.78/7, G.78/8, G.78/9,
G.87/1, G.98/9, G.99/5,
G.147/5, G.151/2, G.174/4,
G.198/7, G.199/1, G.206/2,
G.217/4, G.221/7, G.231/1,
G.235/1, G.235/2, G.235/4,
G.235/5, G.270/7, G.288/2,
G.296/1, G.306/2, G.351/3,
Kt.9/2, Kt.9/2
debdebe-i ismet: G.298/3
debîr-i çarh: G.227/6
debistân-ı hevâ: Mf.21/1
def: G.101/4
def-i keder: G.243/5
def-i se'âmetüm: G.208/4
def-i zulmete: G.177/7
defterden: G.247/2
defterdür: G.115/8
defter-i devr-i kemâl: G.215/5
defterini: G.188/4
deger: G.282/7
degil: K.1/36
degildür: K.1/11
degilmesün: Mf.22/1
degirmeni: G.291/7
degme: G.286/3, G.288/5
degmesün: G.242/4, G.323/3
degmeye: G.249/5
degmez: G.215/5, G.278/8,
G.326/4
degün: G.142/5
degül: K.1/13, K.2/6, G.7/5,
G.16/5, G.23/4, G.44/4,
G.58/4, G.78/1, G.78/1,
G.78/2, G.78/3, G.78/4,
G.78/5, G.78/6, G.78/7,
G.78/8, G.78/9, G.106/2,
G.111/1, G.111/1, G.111/2,
G.111/3, G.111/4, G.111/5,
G.111/6, G.135/3, G.139/3,
G.144/3, G.149/6, G.167/3,
G.171/3, G.176/1, G.176/1,
G.176/2, G.176/3, G.176/4,
G.176/5, G.183/1, G.183/1,
G.183/2, G.183/3, G.183/4,
G.183/5, G.183/6, G.183/7,
G.203/7, G.205/1, G.208/4,
G.212/2, G.220/5, G.226/1,
G.230/4, G.231/5, G.255/2,
G.266/2, G.270/4, G.277/2,
G.284/2, G.296/2, G.301/6,
G.303/3, G.306/4, G.307/2,
G.327/3, G.347/6, G.351/2,
G.351/3, Mf.8/1, Mf.50/1,
Mf.59/1
degüldür: G.246/4, G.221/6,
G.249/7, G.270/3, G.279/4,
G.284/4, G.332/2, G.335/5,
Mf.49/1
degülse: G.133/2
degülsin: G.317/3
değdi: G.14/1
değmedi: G.124/2
dehân: G.254/6
dehân: G.74/4, G.105/4
dehân-ı yâra: G.143/5
dehân-ı yârda: G.58/3, G.172/6
dehânın: G.285/5
dehânına: G.101/2, G.278/2
dehen: G.185/3, G.244/2
dehen-bûsı: G.301/4
dehen-i dil-bere: G.99/4
dehenümnden: G.214/3
dehen-yâra: G.124/5
dehr: G.56/3, G.190/2, G.206/5,
G.273/3, G.340/7, G.49/5,
G.282/7, G.291/6, G.176/5,
G.195/5, dehr: G.171/4,
G.187/3, G.272/3, G.314/3,
G.350/5, G.268/2, G.324/3,
G.53/3, G.201/2, G.175/2,
Mf.62/1
dehrde: G.53/10, G.204/4,
G.215/4, G.348/5, G.242/2,
G.69/3, G.303/5, G.99/2,
G.111/5
dehrden: G.72/5, G.226/1
dehre: G.257/5, G.331/5, G.101/4,
G.293/1
dehri: G.78/7, G.310/1, G.237/1,
G.336/4, G.204/3, G.80/6
dehr-i fânî: G.318/4
dehr-i fânîde: G.325/9, G.332/1
dehrin: G.93/1, G.227/4, G.245/4,
G.278/8, G.301/3, G.303/4
dehriün: G.42/5, G.324/1
dehşet-efzâyı: G.335/6
dehşeti: G.151/1
dek: G.163/1, G.163/1, G.163/2,
G.163/3, G.163/4, G.163/5,
G.299/6
delâlet: G.317/5
deli: G.353/7
delidür: G.89/5
delîl-i mihr: G.24/3
delîl-i nebevîdür: G.106/1
dellâl-i aşk: G.251/6
delüsü: G.241/4
dem: K.1/4, K.1/9, K.1/12, G.37/1,
G.44/8, G.54/5, G.67/3,
G.69/1, G.70/3, G.96/1,
G.110/4, G.117/1, G.119/3,
G.123/3, G.123/4, G.123/5,
G.134/3, G.138/1, G.139/3,
G.151/2, G.159/3, G.160/1,
G.174/3, G.176/1, G.184/2,
G.185/5, G.193/4, G.196/3,
G.198/2, G.203/6, G.204/4,
G.205/2, G.213/1, G.215/2,
G.219/3, G.225/4, G.233/1,
G.240/4, G.242/5, G.244/6,
G.249/3, G.257/5, G.258/5,
G.264/1, G.271/4, G.283/1,
G.286/5, G.294/5, G.296/2,
G.297/5, G.301/7, G.325/4,
G.328/3, G.339/1, G.340/7,
G.345/6, Mf.27/1, G.118/3,
G.352/1
dem-â-dem: G.47/2, G.109/1,
G.173/4, G.189/5, G.212/3,
G.271/1, G.282/2, G.326/3,
G.339/2, G.337/2
dem-â-demdir: G.101/4
dem-â-demi: G.94/5
dem-be-dem: G.53/4, G.159/1,
G.171/6, G.186/3, G.209/4,
G.256/3, Mf.58/1
dem-beste: G.127/6, G.253/6,
G.278/2, Kt.1/1
dem-bestedür: G.173/6
demde: G.322/1, K.2/14, G.41/3,
G.62/4, G.99/1, G.178/3,
G.208/3, G.251/13, G.296/4,
G.346/7
demdeme: G.136/3
demdür: G.42/4, G.108/4, G.257/5,
Mf.73/1
demed: Kt.4/1, Kt.4/1
demedür: G.116/2
dem-i gişşdan: G.110/1
dem-i sabâ: G.258/1
dem-i vasl: G.56/4
dem-i vasl: G.158/4
dem-i visâl-i ferah: G.313/4
demîdesin: G.227/4

- demîd-geşt: G.71/5
demlerde: G.57/4, G.65/6, G.109/3
demlerle: G.263/2
dem-sâz: G.59/3, G.263/4
demsâzı: G.120/1
denâ'et: G.170/4, G.285/4, G.25/4
dendân: G.17/6
dendândur: G.101/2
dendâm: G.105/4
denî: G.319/1, G.206/5
denîdür: G.170/4
denî-i herze: G.253/3
denîlsün: G.129/4
denî-perver: Mf.39/1
deñli: G.247/3
deñlidür: Mf.28/1
deñlü: G.12/3, G.13/1, G.35/1,
G.75/5, G.109/2, G.122/4,
G.149/3, G.149/5, G.154/3,
G.156/2, G.161/3, G.183/3,
G.215/1, G.221/7, G.230/1,
G.240/1, G.242/2, G.245/2,
G.259/3, G.270/4, G.282/6,
G.293/1, G.296/7, G.311/4,
G.323/4, G.332/1, G.337/5,
Mf.9/1
der: G.5/3, G.68/1, G.78/2,
G.209/2, G.305/3, K.1/41
der-'akab: G.79/1, G.96/1
der-'akabın: G.350/3
derây: G.303/5
derbânlık: G.149/1
der-be-der: G.68/1, G.129/6,
G.243/4, G.272/1
der-be-derde: G.266/6
der-be-deri: G.323/2
der-bend: G.37/2
der-bend-i şâdi: G.233/2
derd: G.49/4, G.76/5, G.113/5,
G.116/5, G.159/4, G.162/8,
G.171/5, G.194/1, G.210/1,
G.246/3, G.294/1, G.347/6,
Kt.14/1, G.54/6, G.187/5,
Mf.65/1, G.247/2, G.234/3,
G.311/7
derdâ: K.1/31, G.5/0, G.5/0,
G.165/2, G.178/1, G.196/4,
G.200/4, G.208/1, G.225/4,
G.313/1
derd-âlûd-ı aşk-ı mâh-rû-yı şûhdur:
G.232/6
derddür: G.123/2
derde: G.108/1, G.266/4, G.266/5,
G.266/1,
derd-i aşk: G.23/3,
derd-i bî-dermân-ı hayrânda:
G.307/1
derd-i efnâdur: G.65/5
derd-i firâk-ı yâr: G.100/1
derd-i fûrkat: G.165/4, G.263/2
derd-i fûrkate: G.60/1
derd-i gurbet: G.2/5
derd-i hecrüfde: G.232/7
derd-i mihnetde: G.317/3
derd-i peydâyam: G.196/1
derd-i serden: G.220/3
derd-i serdür: G.205/3
derdin: G.51/3
derdine: G.179/5
derd-mend: G.220/7
derd-mendân: G.45/1, G.289/7
derd-mendâna: G.169/2
derd-mendânam: G.197/4
derdmendâne: G.81/4
derd-mende: G.63/1
derdmendi: G.1/5, G.297/10
derdnâk: G.152/5
derdüme: G.203/2
derdüni: G.79/2
dergâh-ı dil-berde: G.18/3
dergehde: G.252/4
dergehden: G.349/3
dergeh-i cânân: G.179/3
dergeh-i izzet-penâh: G.132/2
dergeh-i Lokmâna: G.64/1
dergehidür: G.266/6
dergehinde: G.277/2
dergehiün: G.67/2
derhâl: Kt.10/2
der-hâtr: G.310/2
derhem: G.219/2
derhemde: G.296/2
deri: G.332/1
der-i cânânda: G.288/4
der-i feth: K.2/13
der-i ihsânûña: G.314/4
der-i irfân: G.149/3
der-i küşe-i kemîn: G.226/6
der-i Lokmânda: G.176/4
der-i mihân: G.254/3
der-i şefâ'ate: G.177/9
der-i vâlânâ: Kt.2/1
derîde: G.252/4
derinde: G.43/3, G.103/2, G.208/2,
G.283/5
derindedür: G.93/5
derinden: G.112/1
derine: G.277/5
derini: G.233/2
derk: G.183/2
der-kenâr: G.163/5, G.309/4
derk-i bütâne: G.189/3
dermân: K.1/31, G.60/1, G.179/5
dermâna: G.277/5
dermânda: G.10/8, G.136/4,
K.1/39, G.296/1
derûn: G.228/2, G.229/4
derûni: G.102/4, G.168/5, G.231/3,
G.275/2
derûnın: G.158/8
derûni: G.203/2
derûnum: G.216/5, G.218/1
derüñ: G.157/5
derüñden: G.16/6
dervân: G.168/5
dervâzesi: G.347/6
dervîş: G.352/1
dervîşlerindür: G.43/5
deryâ: K.1/9, G.139/1
deryâyı: G.342/2, Mf.37/1,
G.112/3
deryâ-yı bî-kerâm: G.180/2
derzî-hûbına: Mf.75/1
dest: G.53/2
dest-âmüz: G.107/5
destânedür: G.136/2
destâr: G.230/3
destârı: G.174/2
destârına: G.42/1
destârından: G.150/4
dest-ber-sîne: G.206/5
dest-bûsım: G.117/5
dest-dâmda: G.325/8
dest-gûr: G.130/5
desti: G.305/2
dest-i berdinden: G.56/5, G.246/2,
G.312/1
dest-i cevründen: G.308/3
dest-i drâz-ı tama-ı câh: G.40/1
dest-i emel: G.270/1
dest-i küteh: G.242/4
dest-i mülke: G.55/7
dest-i pâkin: Mf.83/1
destinde: G.193/5
destine: G.39/5, G.69/5
destini: G.52/4, G.328/4
dest-mâl: Kt.8/1
dest-res: G.251/7, G.296/2
destiünde: G.239/4
deşt: G.228/2, G.230/4, G.301/7,
G.162/4, Kt.1/4
deşt-âvâr-ı sevdâyı: G.187/4
deştdür: G.51/2
deşt-engîz: G.109/2
deşt-i bigâyam: G.207/2
deşt-i cününda: G.158/2
deşt-i gamda: G.354/2
deşt-i hecr: G.208/3
deşt-i hevâda: G.316/3
deşt-i hevâdan: G.73/5
deşt-i hirmânda: G.16/7
deşt-i Hitâ: G.346/2
deşt-i hücumından: G.224/3
deşt-i kişt-i ârzû: G.90/5
deşt-i mahabbetde: G.103/5
deşt-i pür-hatar: G.114/2
deşt-i sevdâda: G.96/4
deşt-i tahayyürde: G.298/1
deşt-i talebde: G.180/2, G.182/3
deştinde: Kt.11/1
deştine: G.150/1
deşt-peymâ: G.121/4
deşt-peymâyam: G.196/3
deşt-peymâ-yı Hitâ: G.249/3
deştüne: G.10/2
devâ: G.49/6, G.63/1, G.152/5,
G.169/2, G.172/7, G.252/4,
Mf.65/1, G.57/1, G.289/7,
devâdan: G.194/1
devâdur: G.76/5
devâ-yı derd-i dil: G.54/6
devâ-yı derd-mendân: G.45/1
devdür: G.116/7
deverân: G.341/7
deverân-ı elem: G.151/2
deviri: G.106/2
devlet: G.2/1, G.17/1, G.25/2,
G.53/8, G.131/1, G.184/1,

- G.253/6, G.281/3, G.276/4,
G.347/5, G.219/3, G.72/4,
G.144/5, G.311/3, G.249/7,
G.102/6, G.116/2, G.246/3,
G.205/3
devletde: G.311/4
devletdür: G.81/3
devlete: G.350/3, G.172/9
devlet-ger: G.43/4
devlet-i aşkuñ: G.51/5
devlet-i devrân: G.14/3
devlet-i dünyâyı: G.270/5
devlet-i efsûn: G.227/4
devlet-i kabûl: G.180/5
devlet-i uzmâ: G.199/5, G.315/5
devletin: G.184/5, G.261/3
devletle: G.149/6, G.287/2,
G.146/2
devr: G.11/4, G.172/8, G.215/1,
G.326/1, G.326/5, G.332/3,
G.291/6, G.215/5, G.190/2,
G.347/3, G.187/2
devr-â-devr: G.190/5
devrân: G.269/1, G.269/1,
G.145/5, G.49/7, G.66/1,
devrâna: G.200/2
devrân: G.14/3
devrânüñ: G.326/4
devrden: G.143/4
devri: G.85/5, G.325/2, G.321/3
devr-i büt-i sîm-tenümden:
G.214/4
devr-i dünun: G.311/7
devr-i fânîde: G.199/1
devr-i felekden: G.211/4
devr-i fenâda: G.7/5
devr-i fürkat: G.203/6
devr-i gerdûndan: G.252/5
devr-i gerdûndur: G.55/2
devr-i revân: G.171/3
devr-i ruhsârında: G.126/3
devr-i rûyuñda: G.232/2
devr-i sipîhr: G.67/2
devr-i sipîhrden: G.226/4
devr-i şehnâz-ı felek: Kt.1/1
devr-i teselsül: G.101/1
devr-i üfîfade: G.197/1

devrî-i gamzâ: G.122/4
devrî-i kâm: G.226/3
devrinde: G.2/3, G.176/2
devrine: G.241/3
devrini: G.229/1
devvâna: G.136/2
devvânumda: G.345/3
devvâr: G.165/1
deycûr: G.325/2, G.168/3
deycûr-ı gamda: G.3/3
deyn: G.56/2
deynden: Kt.6/2
deyr: Mf.1/1
deyr-i reh-i talebde: G.289/2
dıkagör: G.218/4
dır: Mf.19/1
dîrâhşândur: G.210/1
dîrâhşâne: G.34/3
dîraht: G.180/1, G.225/6
dîraht-ı riyâz: G.116/3
dirâz: G.40/1, K.2/4
dîrâzı: G.117/2
dîbâce: G.1/2
dîbâcesine: G.273/1, G.273/2
dîdâr: G.152/2, G.140/4
dîdâr-ı rehâ-yâfte: G.43/1
dîde: G.142/4, G.186/1, G.212/3,
G.351/3, G.14/5, G.81/2,
G.243/1, G.309/2
dîde-bân: K.1/17
dîde-dûz-ı rûz-ı ferdâyam: G.196/6
dîde-fiken: G.54/1
dîde-giryânâam: G.197/1
dîde-i âşiklardan: G.290/2
dîde-i bîmârî: G.2/3
dîde-i cânân: Mf.82/1
dîde-i dil-dârî: G.300/4
dîde-i giryân: G.150/3, G.191/5
dîde-i giryâne: G.34/6
dîde-i halka: G.124/1
dîde-i hûn-bâr: G.41/3
dîde-i hûn-bâre: G.193/4
dîde-i ibret: Kt.8/2
dîde-i pür-nem: G.326/3
dîde-i sıhhat: G.164/1
dîde-i şeb: G.228/3
dîde-i şehbâz: G.226/6
dîde-i şehbâzuña: G.217/3
dîde-i Ya'kûb: G.225/3
dîdeler: G.284/5
dîdelerin: G.248/4
dîdelerinden: G.204/4
dîdelerüm: G.54/5
dîdelerümden: Th.3/1
dîdem: G.323/1, Mf.64/1
dîdesi: G.62/3, G.145/4, G.234/5
dîdesin: G.227/1
dîdesinden: G.203/7
dîdesine: G.286/2
dîdeye: G.78/6
dîdeyle: G.131/1
dîde-zârdan: G.166/4
dîdi: G.128/5, G.223/5, G.244/5,
G.306/5, G.320/4, Kt.4/2,
Mf.9/1, Mf.25/1, Mf.42/1
dîdiler: G.298/5
dîdügün: G.340/7
dîdüm: G.128/5, G.214/3, G.299/8,
Mf.25/1
dîger: G.153/4, G.73/2
dîgergün: G.159/3
dîgergündur: G.114/5, G.287/4
dîgil: G.193/4
dîh-i hâk-i bedenümden: G.225/9
dîhkân-ı çarh: G.71/2
dîjem: G.182/6
dîkdi: G.120/4
dîke: Mf.71/1
dîken: G.237/2, G.241/3
dîkkatün: G.172/6
dîl: K.1/1, G.3/1, G.4/1, G.5/4,
G.6/1, G.12/3, G.13/1, G.33/2,
G.36/2, G.37/2, G.42/4,
G.46/4, G.48/1, G.49/3,
G.52/2, G.56/7, G.59/5,
G.60/5, G.65/7, G.67/3,
G.68/2, G.70/2, G.72/1,
G.73/1, G.78/5, G.97/6,
G.103/1, G.104/5, G.106/3,
G.107/5, G.108/1, G.108/3,
G.108/5, G.109/1, G.109/3,
G.109/5, G.111/4, G.114/3,
G.120/1, G.120/2, G.123/3,
G.123/4, G.124/3, G.125/4,
G.131/1, G.132/1, G.134/3,
G.145/3, G.148/1, G.156/4,
G.167/6, G.169/8, G.173/4,
G.175/1, G.176/3, G.176/4,
G.177/5, G.178/4, G.179/1,
G.179/1, G.179/2, G.179/3,
G.179/4, G.179/4, G.179/5,
G.183/2, G.186/1, G.194/1,
G.195/2, G.198/5, G.201/1,
G.203/6, G.204/3, G.208/3,
G.209/2, G.209/7, G.217/1,
G.217/3, G.221/1, G.221/2,
G.222/3, G.224/1, G.226/2,
G.227/1, G.228/3, G.232/6,
G.233/3, G.234/4, G.238/4,
G.249/1, G.255/2, G.255/5,
G.257/3, G.259/5, G.260/1,
G.261/1, G.268/4, G.269/1,
G.270/5, G.270/6, G.271/5,
G.277/1, G.280/1, G.282/1,
G.282/3, G.289/1, G.289/6,
G.289/8, G.290/1, G.290/3,
G.291/8, G.296/5, G.297/3,
G.299/2, G.305/1, G.306/4,
G.311/3, G.321/5, G.323/2,
G.326/2, G.333/3, G.342/2,
G.342/3, G.345/3, G.345/5,
G.353/7, G.354/3, R.1/2,
Kt.11/2, Mf.3/1, Mf.28/1,
Mf.39/1, Mf.69/1, Mf.74/1,
G.66/1, G.158/5, G.11/3,
G.297/6, Mf.66/1, G.97/7,
G.4/3, G.152/3, G.95/5,
G.269/5, G.54/6, G.36/3,
G.47/3, G.89/1, G.73/4,
Mf.19/1, G.133/4, G.284/5,
G.6/2, G.89/5, G.271/2,
G.253/7, G.232/3, G.335/4,
G.259/6, G.175/2, G.99/3,
G.331/2, G.202/4, G.85/1,
G.46/1, G.45/3, G.264/1,
G.322/4, G.279/5, G.351/1,
G.224/4, G.297/9, G.11/1,
G.346/3, G.269/7, G.85/2,
G.26/1, G.26/5, G.93/3,
G.306/2, G.226/6, G.310/4,
G.14/5, G.8/4, G.64/3, G.64/4,
G.321/1, G.199/4, Mf.84/1
dîlâ: G.142/3, G.258/4, G.315/1,
G.318/3
dîlân: G.311/2
dîlân-ı devlet: G.144/5
dîl-ârâ: G.25/5, G.5/0, G.242/3,
G.161/3, G.80/2, G.150/5
dîl-ârâda: G.341/2, G.348/1
dîl-ârâdur: G.54/6

- dil-ârâmum: G.196/3
dil-ârâña: G.164/2
dil-ârâya: G.229/2, G.204/5, Mt.2/1, G.39/1
dil-ârâyı: G.66/4, G.120/4, G.265/5
dil-âvîz: G.349/5, G.172/3
dil-âvîze: G.321/2
dil-âvîzi: G.141/3
dil-âvîzin: G.282/4
dil-âzürde: G.33/4, G.150/1
dil-âzürde-i Ferîdi: G.21/5
dil-ber: G.45/4, G.46/5, G.65/7, G.77/1, G.117/5, G.235/2, G.235/5, G.239/5, G.240/3, Mt.3/1, Mf.15/1, Mf.57/1, Mf.80/1, Mf.83/1, G.271/5, G.93/1, Mf.28/1, G.203/2, G.213/5, G.147/3, G.62/4
dil-berâ: G.97/3, G.206/3
dil-berân: G.81/5, G.256/2
dil-berde: G.108/3, G.183/4, G.198/4, G.18/3, G.315/4, G.65/1, Mf.50/1
dil-berden: G.168/1, G.203/5, G.257/1, G.261/1, G.247/5
dil-berde: G.39/2, G.53/2, G.151/4, G.349/5, Mf.26/1, G.99/4, G.272/5
dil-beri: G.332/5, Kt.9/2
dil-ber-i bî-dâddan: G.335/4
dil-ber-i dil-dâde: G.223/1
dil-ber-i galat: G.52/4
dil-ber-i hercâyîye: G.78/9
dil-ber-i hişmînci: G.322/5
dil-ber-i mahbûb: G.10/7
dil-ber-i mihr-i begler: Th.3/1
dil-ber-i nâzûk: G.282/3
dil-ber-i peymân-küsilden: G.3/2
dil-berîdür: G.264/5
dil-berin: G.102/1, G.105/5, G.233/2, G.300/1, G.300/5
dil-berîne: G.60/8
dil-berüm: G.105/2
dil-berümden: G.197/1
dil-berüme: Mf.9/1
dil-berümi: G.343/3
dil-best: G.108/3
dil-beste: G.153/2, G.172/9
dil-beste-i izâra: G.169/7
dil-beste-i şâd: G.56/6
dil-bestesini: G.133/3
dil-bürde: G.166/3
dil-cû: G.11/1
dil-cûr: G.112/5
dil-cûsı: G.91/2, G.301/3
dil-cüyâna: G.132/1
dil-cüyına: G.65/2
dil-dâde: G.45/1, G.58/5, G.237/3, G.243/2, G.268/7, G.278/11, G.314/5, G.347/1, G.349/5, G.352/5, Kt.15/2, G.239/3, G.223/1,
dil-dâdegân: G.95/4
dil-dâde'i: G.118/1
dil-dâde-i mecnûn-sıfat: G.317/2
dil-dâde-i mu'tâd-ı cefâ: R.1/1
dil-dâde-i rüyem: Mt.3/1
dil-dâdeler: G.167/2
dil-dâdelik: G.102/1
dil-dâdeñe: G.159/2
dil-dâdeñi: G.50/3
dil-dâdesi: G.53/3
dil-dâdesin: G.60/2
dildâr: G.132/2, G.309/6, G.18/4, G.232/4, G.312/2, G.287/3, G.65/2, G.217/2
dil-dâra: G.33/2, G.74/2, G.309/4, G.175/5, G.310/5, G.193/6, G.130/1
dil-dârda: G.189/1
dil-dârı: G.300/4, G.165/3, G.221/3
dil-dâr-ı sitemgerden: G.247/1
dil-dâr-ı şive-gerde: G.169/6
dil-dârın: G.241/4, G.282/6, Mf.81/1, G.273/2
dil-dârıanur: G.42/2
dil-dârım: G.210/3
dil-dârıñ: G.15/4
dilde: G.109/4, G.2/1, G.7/7, G.23/1, G.85/5, G.94/2, G.149/6, G.159/5, G.184/1, G.184/3, G.221/3, G.251/10, G.331/3, G.352/3, G.345/6, G.107/4, G.120/4, G.46/2, Mf.14/0, G.198/1, G.6/4, G.307/1, G.78/3, Kt.3/1
dilden: G.210/5, G.233/1, G.284/1, G.337/2, G.197/2
dil-dûze: G.327/2
dil-dûzi: G.315/4
dil-dûz-nigeh: G.157/4
dile: G.17/2, G.41/2, G.148/4, G.152/2, G.171/1, G.216/2, G.225/5, G.262/3, G.272/3, G.275/1, G.279/1, G.279/4, G.316/4, G.341/1, G.351/4, Mf.2/1, Mf.22/1, Mf.23/1, Mf.25/1, Mf.43/1, G.346/4, G.36/5, G.325/7, G.336/1, G.287/1, G.74/1, G.167/5, G.1/2
dil-efkâra: G.160/7
diler: K.2/3, G.11/2, G.44/4, G.51/3, G.70/2, G.91/3, G.214/3, G.348/7, R.1/2, Kt.5/2
dilerem: G.204/4
dilermiş: Mf.80/1
dilerse: G.323/6
dilerse: G.311/1
dilerseñ: G.24/1, G.25/1, G.68/1, G.215/4, G.239/4
dilerüm: G.241/6, G.243/4
dilesek: G.189/2
dileşân: G.255/3
dileyüp: G.64/1
dil-figende: G.280/3
dil-fikâr: G.176/4
dil-fikâra: G.89/2
dil-fikârıñile: G.137/1
dil-firîb-ı hürde-i mekri: G.299/4
dil-firîb-i dâne-i cennet-mekândur: G.167/2
dil-gîr: G.130/2, G.63/5
dil-gîr-i bahr-ı fûrkat: G.37/5
dil-gîr-i gamında: G.274/3
dil-gîr-i mihmân-hâneñ: G.182/2
dil-girift: G.53/3, G.160/6
dil-giriftâr: G.45/4
dil-giriftârlığına: G.330/2
dil-hâhâna: G.333/6
dil-hâh-ı hamûşâne: G.101/6
dil-hâhsuz: G.118/1
dil-hâhuñ: G.159/1
dilhâ: G.53/1
dil-hasteden: G.248/3
dil-haste-i cefâya: G.169/5
dil-haste-i gama: G.94/6
dil-hırâş: G.263/3
diili: G.130/4, Th.3/1, G.12/5, G.15/3, G.21/2, G.54/7, G.80/1, G.151/3, G.162/3, G.163/1, G.164/4, G.239/5, G.251/2, G.251/6, G.269/3, G.291/6, G.306/1, G.315/2, G.326/6, G.326/7, G.343/3, G.350/4, G.302/3, G.54/2, G.353/3, G.349/5, G.291/3, Mf.5/1, G.38/2, G.349/2, Kt.1/2, G.241/5, G.256/2, G.346/2, K.2/9
dil-i âşıkı: G.100/1, Mf.83/1
dil-i aşk: G.227/7
dil-i âvâre: G.107/3, G.237/1
dil-i âvâreme: G.203/5
dil-i bîmârımı: G.70/1
dil-i bülbül: G.225/2
dil-i cevri: G.327/1
dil-i dâna: G.110/2, G.310/1
dil-i divânemiz: G.341/2
dil-i düşmen-revişe: K.1/29
dil-i ehl-i mahabbet: G.80/3
dil-i firkat: G.241/1
dil-i gam: G.110/5, G.339/1
dil-i gonce: G.225/3
dil-i harâbda: G.92/2
dil-i hayret: G.29/6
dil-i hazîn: G.94/5
dil-i hazîne: G.20/1
dil-i hazîne: G.88/5
dil-i hercâyî: G.187/4
dil-i hezâra: G.251/4
dil-i hezârın: G.163/3
dil-i hûn: G.340/7
dil-i ma'mûr: G.325/4
dil-i mecrûhuma: G.198/7
dil-i mecrûh-ı Ferîd-i zâre: G.213/5
dil-i mecrûhuma: G.166/4
dil-i meksûr: G.314/4
dil-i melâl-âyîn: G.188/3
dil-i mesrûr: G.325/9
dil-i nâlân: G.191/3, G.247/1, G.271/4
dil-i nâlâne: G.34/1
dil-i nâlânım: Mf.52/1
dil-i nâ-şâd: G.86/1

- dil-i nâ-şâda: G.22/1, G.314/3
 dil-i nâ-şâddan: G.335/7
 dil-i nizâr: G.297/2
 dil-i nizâra: G.13/4
 dil-i pür-ıztrâb: G.205/4
 dil-i rencide: G.41/4
 dil-i rübûde: G.320/1
 dil-i ser-keş: G.206/3
 dil-i sevdâ-pereste: G.81/1
 dil-i sevdâ-zedemi: G.112/1
 dil-i süzâne: G.34/2
 dil-i süzîş: G.268/1
 dil-i süzîş-pezîrüm: G.239/2
 dil-i sühtenüñ: K.1/35
 dil-i şeydâ: G.341/6
 dil-i şeydâdan: G.158/2
 dil-i şûrîdesine: G.286/4
 dil-i tenc: G.127/1
 dil-i uşşâka: G.262/2
 dil-i vâmeden³⁹⁴: G.152/1
 dil-i Ya'kûb: G.301/1
 dil-i zahm: G.354/4
 dil-i zâr: G.66/3, G.160/2, G.240/4
 dil-i zâra: G.114/4, G.123/5
 dil-i zârânlara: G.59/3
 dil-i zâr: G.107/1, G.265/2, G.346/6
 dil-i zârın: G.298/4, G.339/5
 dil-i zârüm: G.140/2
 dilin: G.57/1, G.82/1, G.119/3, G.215/3, G.293/4, G.300/2, G.303/2, G.309/4, G.319/4, G.339/4, G.346/5, G.351/3, Kt.11/1, G.17/6, G.183/4
 dilinde: G.54/3, G.229/2, G.351/6
 dilinden: G.203/7
 dilfrâne: G.174/4
 dilfire: G.251/6
 diliyle: G.279/1
 dillemesem: G.288/3, Mf.38/1
 diller: G.65/2, G.282/5
 dilleri: G.61/6, G.167/1
 dillerinde: G.129/7
 dilli: G.115/8, G.247/2
 dil-nişin: G.11/1
 dil-nişîñüñ: G.97/1
 dil-nüvâz: G.351/4, K.2/1
 dil-nüvâzdan: G.144/2
 dil-nüvâzum: G.162/1, G.162/10
 dil-pâre: G.221/6
 dil-pesendümdür: G.75/4
 dil-peziñinde: G.282/6
 dil-rîşlerindür: G.43/3
 dil-rubâ: G.272/4
 dil-rubâlıkda: G.59/1
 dil-rübâ: G.4/4, G.23/5, G.63/2, G.258/1, G.68/2, G.235/1, G.8/5, Mf.46/1
 dil-rübâlık: G.261/1
 dil-rübâyı: G.66/3
 dil-sipâr-ı gam: G.258/5
 dil-sipârî: G.221/2
 dilsitâncadur: G.74/3
 dilsitâne: G.333/5
 dil-süz: G.44/1
 dil-şâd: G.328/5, G.207/7
 dil-şâd: G.201/5
 dil-şâdf: G.253/4
 dil-şikeste: G.242/3
 dil-şüfteye: G.189/5
 dil-teng: G.263/1
 dil-teng-i âmâli: G.123/2
 dil-teşne-gân-ı ma'rifete: G.251/11
 dilüm: G.39/5, G.189/1
 dilümden: G.62/1
 dilüme: G.288/3, Mf.38/1, G.288/1
 dilümi: G.75/2
 dilün: G.138/2
 dilünî: G.79/2
 dil-zâr: G.91/3
 dimâga: G.238/2
 dime: G.123/5, G.182/5, G.270/2
 dimedi: G.225/4
 dimedüm: G.41/5
 dimege: Mt.3/1
 dimem: G.101/2
 dimemişken: Kt.6/1
 dimez: G.339/2
 dimezler: G.98/7
 dimiş: G.214/3, G.235/5
 dînâr: G.168/7, G.168/7
 dinilmez: G.23/3, G.59/1, G.59/1, G.59/2, G.59/3, G.59/4, G.59/5, G.59/6, G.59/7, G.257/3
 dinilse: G.87/3, G.198/3
 diñle: G.170/7
 diñlemez: G.125/4
 dinse: G.278/2
 dinür: G.59/1, G.59/1, G.59/2, G.59/3, G.59/4, G.59/5, G.59/6, G.59/7, G.87/3, G.119/2
 dir: G.17/4, G.52/5, G.135/5, G.288/5, G.317/5, G.322/3, Mf.60/1, Mf.64/1
 dirâyet: G.17/7
 dirdüm: G.162/4
 dirhem: G.54/3, G.168/7, G.168/7, G.296/2, G.311/3, G.219/2, G.54/3
 dirhem-i pey-der-pey: G.171/5
 dirhemüñ: G.171/5
 dirîg: G.24/4, G.122/2, G.147/2, G.177/2, G.183/5, G.304/5
 dirîgâ: K.1/31, G.5/2, G.103/2, G.142/1, G.160/1, G.162/2, G.175/3, G.187/2, G.189/4, G.196/6, G.209/2, G.253/4, G.271/2, G.280/1, G.287/3, G.143/3, G.292/1
 dirîneci: G.322/2
 dirînesi: G.300/4
 diriseñ: G.186/2
 dirler: G.98/7, G.119/4, G.268/2, G.304/2, G.307/2
 dirse: G.6/5
 dirsem: G.288/5
 dirseñ: G.128/1, G.186/5
 dirsün: G.171/6
 dise: G.60/9, G.140/5, G.172/6
 disem: G.66/3, G.305/4
 disünler: G.129/5
 dîtrer: G.331/1
 divân: G.269/3
 dîvâne: G.17/3, G.159/3, G.234/3, G.276/3, G.285/5, G.342/5
 dîvânedür: G.100/4
 dîvânegân: G.336/4
 dîvâne-i deşt: G.230/4
 dîvânelik: G.302/2
 dîvânelikten: G.311/1
 dîvâne-meşrebe: G.29/6
 dîvânemiz: G.341/2
 dîvâneñi: G.316/3
 dîvâneveş: G.236/4
 dîvânüm: G.209/6
 dîvâr-ı elvânî: G.305/3
 diyâr-ı gurbete: G.177/1, G.177/10
 diyâr-ı hüsn-i yâr: G.135/2
 diye: G.17/5, G.53/9, G.300/3
 diyemem: G.191/6
 diyerek: G.155/1, G.155/1, G.155/2, G.155/3, G.155/4, G.155/5
 diyü: G.241/3, G.39/6, G.51/2, G.168/6, G.198/2, G.296/2, Kt.8/1, Mf.59/1
 dizgindedür: Mf.20/1
 dizildi: G.343/4, Mf.79/1
 dizin: G.323/6
 dogar: G.226/5
 dogdı: Mt.1/1
 dogmadın: G.226/5
 dogrı: G.343/3
 dogrıñı: G.17/4
 dogunca: G.181/3
 dokunsa: G.235/4
 dolâb: G.136/1, G.136/1
 dolâbmı: G.136/4
 dolan: G.216/4
 dolandırmaq: G.268/4
 dolandır: G.97/4
 dolandırdı: G.339/5
 dolanışlar: G.103/5
 dolansın: G.16/7
 dolanup: Mf.10/1
 dolanur: G.47/2, G.68/1, G.258/3
 dolaşma: G.313/2
 doldı: G.15/5
 dolmış: G.76/5
 donandı: G.181/3
 donanma: G.181/2
 donatdum: G.181/2
 dost: G.50/3, G.187/2, G.339/3
 dostâmın: G.341/5
 dostî-i cehri: G.336/5
 döğ: G.217/4
 döğer: G.224/1
 döğme: Mf.70/1
 dök: G.42/3
 dökdi: G.182/4
 döker: G.290/2, G.292/4, G.318/6, Mf.39/1
 döküldi: G.54/5, G.185/5, G.302/5
 dökülür: G.17/8
 dökünce: G.327/5

- döküp: G.38/4, G.179/2, G.193/6, Mf.73/1
döndi: G.280/1, G.297/5
döndüler: G.282/5
döndüm: G.191/1, G.251/3
döndürdi: G.106/3, G.131/5, G.204/2
döndürür: G.136/4, G.200/2, G.315/2
döne: G.131/5, G.131/5, G.320/2, G.320/2
dönen: G.215/3
döner: G.102/2, G.224/1
dönmekdedür: G.291/7
dönüş: G.136/1
döşedi: K.1/16
du'â-gûy: G.290/5
du'â-gû-yı kadîm: G.317/5
du'âsın: G.16/6
dûd-âlüdümi: G.60/7
dûde: G.109/4
dûdi: G.168/5
dûd-i âhum: G.42/1
dûd-i anbere: G.272/3
dûd-i kederle: G.94/2
dûdın: Kt.4/1
duhân: G.218/2
duhân: G.79/1
duhân-ı bed: Kt.4/2
duhter-i rez: Mf.40/1
duhter-i rezdûr: G.70/4
duht-i rezden: Mf.16/1
duhûl: G.180/4
dûn: G.254/3, G.329/1, G.153/5, G.3/4, G.297/5, G.342/4
dûna: G.114/2
dûnân: G.333/4
dûnânı: G.305/2
dûndan: G.253/1
dûmr: G.3/4, G.203/3
dûnın: Mf.39/1,
dûnun: G.311/7
dur: G.128/5
dûr: G.45/5, G.75/1, G.109/4, G.112/1, G.214/4, G.225/1, G.232/2, G.240/5
dura: Mf.64/1
dûr-â-dûr: G.171/7
dûrbîn: G.226/3
durmaz: G.52/5
durur: G.98/3, G.11/2, G.118/4, G.145/4, G.145/4, G.152/4, G.225/5, G.233/3, Mf.82/1
dururlar: Mf.79/1
dûş-i üns-i inse: G.98/6
dut: G.258/4
dutamaz: G.276/4
dutar: G.23/5, G.39/5
dutdı: K.1/22, G.341/2
dutmasun: Mf.17/1
dutulsun: Mf.31/1
duyılmış: Kt.11/2
dû: G.122/4, G.295/2, G.305/2, G.323/1
dü-çüşm-i mest-i cânâne: G.120/3
dü-çüşmüm: G.293/2
dü-çüşmünden: G.336/2
dûdük: G.14/3
dü-ebrü: G.149/1
dûhûl: Kt.13/1
dükânda: G.246/5
dükânçe-i kalbi: G.181/2
dükündüsini: G.238/2
dün: G.24/5
dünûv: G.199/3
dünyâ: G.72/1, G.87/4, K.1/2, G.325/9, G.186/1, G.347/6, G.116/1, G.305/3, G.335/6, G.325/3, G.348/9, G.114/2, G.26/4, G.347/1
dünyâda: G.7/6, G.202/3, G.294/2, G.325/6, G.311/1
dünyâdan: G.158/1
dünyânın: G.40/3, G.197/4
dünyâ-perestâ: G.149/6
dünyâyâ: G.153/2, G.72/4, G.149/7, G.318/7, Kt.8/1,
dünyâyı: G.100/3, G.350/1, G.270/5
dünyede: G.40/4, K.1/22, G.84/4, G.87/5, G.142/3, G.299/9, G.348/7
dünyedür: G.190/2
dür: G.215/5, G.220/3, G.270/3, G.101/2
dürç-i dür-i dendândur: G.101/2
dürd: G.116/1
dürd-âşâm: G.81/3
dürdi: Kt.13/1
dür-i meknûnlanur: G.73/4
dür-i müftî: G.260/5
dür-i nâ-süftedür: G.105/4
dürlü: G.161/1
dür-pâşum: G.22/1
dür: G.69/3, G.146/5, G.209/5
dür-i aden: G.146/3
dür-i nazm-ı Ferîdî'yi: Kt.1/7
dür-i pendüñ: G.329/5
dür-i semîn: K.1/10, G.248/4
dürûd: K.1/41
dü-rûze: G.270/5
dürüst: G.240/2
düşde: Nz.2/2
düşdi: G.11/3, G.12/1, G.34/4, G.34/7, G.121/1, G.276/2, G.304/2, G.137/2, G.287/1
düşdiñ: G.172/8
düşdüginden: G.295/4
düşdükke: G.274/1, G.274/1, G.274/2, G.274/3, G.274/4, G.274/5
düşdüm: G.177/1, G.177/6, G.177/10, G.251/8
düşdüñ: G.287/3
düşel'den: G.22/1, G.97/3
düşeli: G.241/1
düşen: G.224/3
düşer: G.20/3, G.102/3
düşerdi: G.262/3
düşerek: G.286/4
düşkün: G.223/5
düşme: G.8/5, G.53/2
düşmek: G.244/3
düşmen: G.142/1, G.198/7, G.264/4, G.349/6, K.2/11, G.160/2
düşmendür: G.71/1, G.71/1, G.71/2, G.71/3, G.71/4, G.71/5
düşmeni: K.2/12
düşmen-i âlf-tebâr: G.115/7
düşmen-i bed-hâh: G.336/5
düşmen-i cânum: G.212/1
düşmen-i hâr: G.119/1
düşmen-i haybet: G.124/4
düşmen-i sîmîn-tene: G.85/6
düşmen-nihâd: G.36/5
düşmen-revîşe: K.1/29
düşmüş: G.196/4, G.207/1
düşmüşsin: G.203/4
düşnâm: G.214/3
düşse: G.171/5
düşünmiye: G.99/5
düşünürsün: G.309/7
düşürsün: G.238/2
düşvârdur: G.299/3
düşvâr-ı fûrû-mâye: G.319/2
düvel: G.8/3
düvelden: G.230/2, G.7/7
düzd: Kt.13/1
düzdîde: G.256/2
E:
eb: Mf.42/1
ebb: G.260/2
ebced-i kec-tab': G.260/2
ebkem: G.198/1, G.203/3, G.219/3, G.354/1
ebkemdür: G.101/6
ebnâ: G.319/5
ebnâ-yı cihânda: G.329/2
ebnâ-yı dehr: G.272/3
ebnâ-yı dehrden: G.72/5
ebnâ-yı zamân: G.102/5, G.153/4
ebnâ-yı zamâne: G.149/5
ebnâ-yı zemânın: G.246/4
ebri: G.327/3
ebr-i bahârın: G.292/4
ebr-i eşküm: G.99/3
ebr-i hevâ: G.290/2
ebr-i ragbet: G.7/1
ebr-i zülfî: G.170/2
ebrû: G.258/2, G.155/3
ebrûda: G.296/5
ebrû-kemân: G.222/2
ebrûları: G.13/3
ebrûmı: G.320/4
ebrûnı: Mf.60/1
ebrûsı: Mf.83/1, G.73/3
ebrûsın: G.155/3
ebrûsını: G.273/1, Mf.52/1
ebrû-yı hama: G.290/1
ebrû-yı kemân: G.59/5, G.216/2
ebrû-yı râ'yuñ: G.100/5
ebrû-yı yâr: G.50/2
ebrû-yı yârı: G.26/2
ebsem: G.203/2
ebter: G.40/1
ebterdür: G.115/5

- ece: G.162/5, G.191/5
 ecelçün: G.230/3
 eczâsı: K.1/33
 eczâ-yı köhne: G.118/4
 edâ: G.87/1, G.87/6, G.183/7, G.297/9, G.169/3
 edâdan: G.194/4
 edâdur: G.76/4
 edânî: G.55/2
 edâsı: G.255/2, G.324/2
 edîm-i cevri: Mf.76/1
 efâzıl: G.116/6
 efendî: Mf.1/1
 efend'olur: G.261/3
 efendüm: G.212/2
 efendümdür: G.75/5
 efgân: G.22/2, G.162/8, G.189/1, G.196/5, G.207/1, G.265/3, G.273/4, G.317/1, G.345/2, Kt.2/1
 efgâna: G.285/1
 efgânam: G.197/5
 efgândur: G.301/7
 efgâne: G.34/1
 efgân-ı hezârî: G.340/6
 efgânımız: G.126/1
 efgânında: G.262/1
 efgân-res: G.220/3
 efgânüm: G.209/3
 efgânümle: G.71/3
 efgânüñ: G.154/1
 ef'îye: G.54/4
 efkenleri: G.167/3
 efnâdur: G.65/5
 efrâsda: G.270/4
 efrenc: G.127/4
 efsânedür: G.227/4
 efserdür: G.115/1
 efsûn: G.167/1, G.227/4, G.230/2
 eفزûdi: G.88/2
 eفزûn: G.10/5, G.50/3, G.71/4, G.80/2, G.252/3, G.297/2, G.311/5
 eفزûndur: G.114/4
 eger: G.12/3, G.15/1, G.15/1, G.34/5, G.40/4, G.49/2, G.83/1, G.98/6, G.119/1, G.129/3, G.171/5, G.184/3, G.186/3, G.199/3, G.206/2, G.259/5, G.270/7, G.278/9, G.285/2, G.288/3, G.291/1, G.299/2, G.316/2, Mf.19/1, Mf.32/1, Mf.38/1, Mf.54/1
 egerçi: G.1/4, G.33/4, G.36/6, G.39/1, G.56/4, G.56/7, G.61/1, G.69/3, G.87/5, G.87/6, G.96/1, G.98/8, G.102/6, G.174/4, G.187/2, G.197/5, G.202/4, G.206/1, G.261/5, G.268/2, G.275/3, G.292/1, G.296/4, G.297/5, G.301/7, G.304/2, Mf.64/1
 egmedi: G.208/3
 egmeyüp: G.185/7
 egri: G.121/2, G.339/3
 egüp: G.290/1
 eğrisine: G.255/4
 ehl: G.80/3, G.325/9, G.253/7, G.94/1, G.74/6, G.7/4, G.124/2, G.119/1
 ehli: G.44/6, G.65/4, G.129/6, G.253/6
 ehl-i âleme: G.78/8
 ehl-i cihân: G.24/4
 ehl-i dil: G.36/3, G.47/3, G.89/1
 ehl-i dile: G.36/5, G.325/7, G.336/1
 ehl-i dili: G.291/3, Mf.5/1
 ehl-i fazla: G.7/6
 ehl-i fesâd: G.254/7
 ehl-i fezâ'il: G.215/3
 ehl-i hâle: G.87/1, G.252/4
 ehl-i hayretiden: G.237/3
 ehl-i hüner: G.294/5
 ehl-i irfân: G.7/3, G.311/7, G.315/5, G.329/3, G.345/3
 ehl-i irfâna: G.246/1
 ehl-i irfânî: G.253/6, G.305/5
 ehl-i işreti: G.172/1
 ehl-i kemâl: G.299/9
 ehl-i kemâle: G.184/4, G.253/4
 ehl-i kemâlî: G.203/3
 ehl-i ma'rifetden: G.324/5
 ehl-i meyhâne-i âlem: Mf.16/1
 ehl-i nazar: G.101/1
 ehl-i şevka: G.171/2
 ehlin: G.102/5, G.168/7
 ehlinde: G.129/3
 ehline: G.1/5, G.10/9, G.293/5
 ehlini: G.79/5
 ehsin: Mf.55/1
 e-i şâdî: G.36/4
 ekdâr: G.123/2
 ekdâr-ı gamdur: G.87/4
 ekser: G.108/2
 eksik: G.176/1, G.176/1, G.176/2, G.176/3, G.176/4, G.176/5, G.203/7, G.303/3
 eksildi: G.159/2
 eksilme: G.256/5
 el: K.1/13, G.17/6, G.17/9, G.52/4, G.101/4, G.117/5, G.123/5, G.158/1, G.158/1, G.158/2, G.158/3, G.158/4, G.158/5, G.158/6, G.158/7, G.158/8, G.168/1, G.168/1, G.168/2, G.168/3, G.168/4, G.168/5, G.168/6, G.168/7, G.168/8, G.184/5, G.287/5, G.326/2, G.354/3, Mf.61/1, Mf.83/1
 el'ân: G.56/2
 elbet: G.69/1
 elbette: Mf.53/1
 elde: G.332/3
 elden: G.36/5, G.196/6
 elem: G.7/6, G.24/1, G.46/1, G.78/8, G.113/1, G.115/2, G.128/1, G.133/4, G.159/4, G.161/1, G.182/1, G.204/1, G.220/1, G.248/3, G.289/8, G.303/3, G.315/3, G.326/3, G.151/2, G.10/6, G.318/3, G.225/5,
 elemde: G.163/1, G.197/1, G.266/1, G.271/1, G.297/4, G.191/2
 elemden: G.142/3, G.201/3
 elemdür: G.4/3, G.352/2
 eleme: G.290/5
 elem-hârâne: G.283/4
 elem-hârî: G.235/3
 elemhây-ı aşkuñ: G.100/2
 elemi: G.17/2, G.77/1
 elem-i fütâdesin: K.2/5
 elem-keş: G.131/2
 elemle: G.41/4, G.110/5, G.162/1, G.104/5
 elemlele: G.263/1
 elem-perver: G.235/5
 elem-şân: G.148/1
 elem-tüşelerin: G.64/3
 elem-zede: G.66/2
 elezz: G.72/1
 elfâf-ı bî-nihâye: G.349/1
 el-hak: G.59/4, G.159/2, G.298/5, Mf.27/1
 el-hamdülillâh: Mt.5/1
 el-hazer: G.40/1
 el-hudâ: G.156/4
 eli: G.14/2, G.64/4
 elif: G.317/1
 elif-kaddüñ: G.171/2
 elim: G.109/5
 elinde: G.198/6, G.270/2
 el-kıssa: G.242/4, Kt.14/2
 eltâfa: G.10/5
 eltâfuñ: K.1/34
 el-tahiyât: Mt.4/1
 elüm: G.319/2
 elümden: G.299/5
 elümler: G.54/3
 elüñ: Mf.72/1
 elvânî: G.305/3
 elvedâ': G.331/3
 elzem: G.219/1
 elzemdür: G.101/1
 emânet: K.1/21
 emânetdür: G.249/6
 emânet-kâr: G.215/1
 emâsıl: G.329/2
 emek: G.166/1
 emel: G.157/3, G.270/1, G.99/3, G.36/4, G.52/1, G.117/2, G.351/3, G.8/5, G.123/4,
 emelde: G.231/6
 emeli: G.85/5, G.306/3
 emel-i hûb: K.2/14
 emel-i ser-fikenümden: G.225/6
 emelidür: G.89/1
 emelim: G.189/5
 emelin: G.82/3
 emelüm: G.4/6, G.289/4
 emîn: K.1/21, G.226/1
 emînimüz: G.124/1
 emîñüñ: G.130/3
 emir: G.254/5
 emr: G.287/1, G.166/3

- emr-i dünyâda: G.311/1
 emr-i Haka: G.191/6
 emr-i Hudâya: G.207/2
 emr-i kâtibi: G.299/8
 emr-i kazâ-yı Hakda: G.4/5
 emr-i mukarrerdür: G.153/7
 emr-i muvâfık: G.16/6
 emr-i Yezdâna: G.68/5
 emrûne: G.206/3
 emsem: G.54/6, G.203/2, G.213/5
 en'âm: G.129/2
 enbâ: G.101/4
 enbiyânın: G.266/5
 encâm: G.205/3, G.316/1
 encâm-ı câm-ı bâde-i gaflet: G.107/2
 encümen: G.346/1, G.134/4
 encümende: G.113/2
 encümen-efrûz-ı bâg: G.236/1
 encümin: G.254/3
 endâze: Mf.75/1
 endek: G.17/2
 ender: G.45/3, G.264/1
 endiş: G.108/4, G.298/3
 endişe: G.10/1
 endişe-agâz: G.238/1
 endişeden: G.171/5
 endişe-i câh-ı dünyâ: K.1/2
 endişe-i hamyâze-i mahmûrî-i hecri: G.168/4
 endişe-i miyânuñ: Mf.69/1
 endişe-i ta'lik: G.260/4
 endişe-i vasluñla: G.97/1
 endişe-kâr: G.13/5
 endişenin: G.268/4
 endişeyi: G.71/2
 endişlerindür: G.43/4
 endûhdan: G.117/3
 engûr: G.166/2
 engûrveş: G.35/2
 engüş: G.153/3
 engüşini: K.1/26
 enhâr: G.129/7
 enîn: K.1/12, G.248/5
 enîni: G.136/2
 enîn-i figân: G.191/2
 enîn-i pey-â-peyle: G.95/4
 enînimüz: G.124/6
 enînüm: G.196/7, G.326/3
 enînmüden: G.240/1
 enîs: G.7/6, G.34/2, G.227/5, G.311/5, G.315/5, G.343/1, G.345/2
 enîsi: G.80/7
 enîs-i gam: G.354/5
 enîs-i insden: G.61/6
 enîs-i zâhid-âvâzi: G.120/1
 enîsüm: G.202/1
 envâ: G.94/3
 envâ'-ı da'vâdan: G.284/2
 envâ'-ı hâhişler: G.44/1
 envâr-ı meh: G.143/4
 enverden: G.168/3
 epsem: G.213/4, G.354/3, Mf.7/1
- erbâb: G.7/7, G.85/2, G.246/3, G.55/4, G.324/5, G.205/1, G.35/2,
 erbâbi: G.7/5
 erbâb-ı cehil: G.7/3
 erbâb-ı dil: G.73/4
 erbâb-ı düvellden: G.230/2
 erbâb-ı fazl: G.254/4
 erbâb-ı fazla: G.291/2
 erbâb-ı fazlın: G.319/3
 erbâb-ı haşmetin: G.351/5
 erbâb-ı ibretiden: G.237/4
 erbâb-ı irfân: G.129/5
 erbâb-ı irfâna: G.123/1
 erbâbını: G.319/1
 eridi: G.221/6
 eridir: G.17/6
 erir: G.22/2
 erişse: Mf.37/1
 erişür: G.258/1
 ervâhda: G.36/3
 ervâh-ı mevtâçün: G.327/4
 erzân: G.66/5
 erzâne: G.157/3
 esâfil: G.3/4, G.55/4, G.136/4, G.203/1, G.211/3, G.284/3, G.329/4, G.346/6, G.98/1, G.311/4
 esâfil-perverâne: G.215/4
 esâfil-pîşüñe: G.253/2
 esâs-ı câna: G.142/4
 esâs-ı fi'li: G.16/3
 esâs-ı hîlede: G.98/2
 esâs-ı meylini: G.335/6
 esb: G.16/4, G.23/2
 esbâb-ı ma'îşet: Mf.56/1
 esb-i dil: Mf.19/1
 esb-i himmetle: G.206/2
 esb-i husûl: G.82/3
 esb-i ma'ârifle: G.98/5
 esb-i pey-der-pey: G.117/1
 esb-i sebük-seyr: G.43/2
 esb-i tab'i: Mf.20/1
 esbine: G.127/8
 esbüñe: G.47/4
 esdi: G.244/5
 esdükde: G.128/3
 esemm: G.255/3
 esen: G.36/6, G.244/5, G.244/5
 eser: G.79/3, G.84/4, G.86/1, G.129/4, G.154/1, G.221/5, G.275/4, G.283/1, G.298/2, G.341/4, G.350/5
 eserden: G.147/3
 eserdür: G.299/6
 eseri: G.159/2, G.323/1
 eserin: G.25/3
 esfel: G.139/2
 esîr-i aşkı: Kt.14/1
 esîr-i cefâ: Mf.57/1
 esîr-i işyân: G.289/0
 esîrûñ: G.164/4
 eslemdür: G.101/3
 esmâya: G.261/1
 esnâf: G.40/3
 esrâr: G.23/1, G.279/1
- esrârdan: G.70/3
 esrâr-ı hatuñ: G.164/2
 esrâr-ı hikmetden: G.110/3
 esrâr-ı mihri: G.84/2
 esrâr-ı uşşâk-ı elem-hârı: G.235/3
 esrârını: G.77/2
 esrâr-pâş: G.129/3
 eş'ârdan: G.193/7
 eş'âre: G.193/7
 eş'âr-ı Ferîdiyi: G.34/7
 eş'ârüm: G.210/5
 eş'ârümde: G.202/5
 eşbâh: G.291/9
 eşcârı: G.246/2
 eşege: G.41/1
 eşirrâ: G.311/2
 eşk: G.34/6, G.54/5, G.171/6, G.193/3
 eşk-bârânumla: G.71/5
 eşk-feşân: G.293/2
 eşki: G.186/2
 eşk-i çeşm: G.269/5
 eşk-i çeşm-i hûn-feşânüm: G.314/2
 eşk-i çeşmüñi: G.94/4
 eşk-i dîde: G.14/5, G.81/2
 eşk-i gam-fezâ: G.142/4
 eşk-i hûn-âbum: G.109/1
 eşk-i hûñin: G.109/4
 eşk-i hûñinüm: G.42/1
 eşk-i hûn-pâşum: G.209/5
 eşk-i mihnet-rîz: G.193/6
 eşk-i revânüm: Mf.46/1
 eşk-i sîm: G.51/5
 eşkin: G.163/4, G.292/4
 eşkini: G.179/2, G.232/5
 eşkler: G.94/7
 eşklerin: Mf.58/1
 eşk-rîz: G.197/4
 eşküm: G.37/4, G.118/2, G.178/3, G.234/2, G.234/2, G.243/4, Mf.78/1, G.99/3, G.231/2
 eşkümi: G.163/1, G.234/1, G.286/5
 eşküñi: G.60/6
 eşmiş: Mf.62/1
 eşrâra: G.115/6
 eşyâ: G.220/7
 etbâ'-ı şeref: K.1/25
 etmeyüp: G.10/3
 etvâr: G.160/6, G.264/4
 etvâra: K.2/12
 etvârdan: G.220/7
 etvâr: G.4/1
 etvâr-ı dehri: G.310/1
 etvâr-ı gerdûn: G.123/5
 etvâr-ı nâ-hemvâr: G.319/2
 etvâr-ı nâ-hemvâr-ı gerdûndan: G.253/1, G.253/7
 etvâr-ı nâ-hemvâr-ı gerdûn-ı cefâ-pîşe: G.115/7
 etvâr-ı nâ-hemvârını: G.168/2
 etvârına: G.346/6
 etvârile: G.10/4
 ev: G.190/4, Mf.55/1
 evâmirde: G.10/3
 evc: G.295/4, G.333/4, G.115/5
 evkâta: G.5/4

- evkât-ı şeb: G.315/1
 evrâkı: G.319/4
 evrâk-ı divânüm: G.209/6
 evrâk-ı eşcâr: G.246/2
 evrâk-ı gülistânüñ: G.154/1
 evreng: K.1/7
 evsâf-ı şeb-nem: G.235/1
 evvel: G.67/5, G.134/3, G.329/3, G.347/2
 evvelâ: G.4/5, G.229/3
 evzâ'-ı dehri: G.237/1
 evzâ'-ı nâsi: G.187/1
 ey: K.1/13, G.1/1, G.6/3, G.10/1, G.12/3, G.18/1, G.20/3, G.22/5, G.26/5, G.33/2, G.39/4, G.46/5, G.48/4, G.49/3, G.53/10, G.54/5, G.55/7, G.59/5, G.60/5, G.60/6, G.60/9, G.66/4, G.67/5, G.70/1, G.70/3, G.72/4, G.86/4, G.94/5, G.108/1, G.114/4, G.117/5, G.121/5, G.123/4, G.128/5, G.130/2, G.136/5, G.140/1, G.140/2, G.142/4, G.146/1, G.146/4, G.152/1, G.159/4, G.160/7, G.161/1, G.166/2, G.167/5, G.172/8, G.173/2, G.173/4, G.173/5, G.174/1, G.175/1, G.176/1, G.176/5, G.179/1, G.179/1, G.179/2, G.179/3, G.179/4, G.179/5, G.182/1, G.182/6, G.186/1, G.189/5, G.198/5, G.199/5, G.201/1, G.205/5, G.221/1, G.222/1, G.231/3, G.231/5, G.242/4, G.243/1, G.260/1, G.267/1, G.268/4, G.269/2, G.269/7, G.270/6, G.276/3, G.282/1, G.282/3, G.282/7, G.286/3, G.288/3, G.291/8, G.299/4, G.300/5, G.302/2, G.307/1, G.308/1, G.308/4, G.318/7, G.325/4, G.325/5, G.325/5, G.326/2, G.331/3, G.332/5, G.333/3, G.333/7, G.341/4, G.341/6, G.342/2, G.354/3, G.354/4, Nz.2/2, Mf.10/1, Mf.25/1, Mf.38/1, Mf.39/1, Mf.40/1, Mf.46/1, Mf.48/1, Mf.73/1, Mf.74/1
 eyâ: G.331/4
 eydî: G.328/4
 eyle: G.6/2, G.10/8, G.10/9, G.16/2, G.16/6, G.18/3, G.18/4, G.62/3, G.67/1, G.101/7, G.114/4, G.116/6, G.117/4, G.129/5, G.137/1, G.138/1, G.138/5, G.150/2, G.154/5, G.156/3, G.175/1, G.177/7, G.179/1, G.179/5, G.191/7, G.194/2, G.207/7, G.221/3, G.221/3, G.232/2, G.246/3, G.249/6, G.256/7, G.257/2, G.261/2, G.264/3, G.266/5, G.282/3, G.284/2, G.284/4, G.285/5, G.289/3, G.292/5, G.297/10, G.297/10, G.315/5, G.323/3, G.326/6, G.330/1, Kt.6/2, Mf.24/1, Mf.40/1, Mf.41/1
 eyledi: Mt.7/1, G.89/4, K.1/9, K.1/19, K.2/1, Th.3/1, G.12/4, G.34/1, G.35/3, G.38/3, G.51/5, G.89/3, G.103/5, G.106/3, G.137/2, G.137/3, G.147/4, G.152/5, G.155/1, G.163/4, G.172/1, G.172/4, G.177/7, G.180/4, G.181/5, G.191/5, G.195/2, G.195/3, G.204/1, G.209/3, G.216/5, G.227/3, G.227/5, G.233/2, G.234/1, G.236/2, G.251/2, G.254/7, G.258/5, G.259/2, G.265/2, G.268/1, G.279/4, G.285/1, G.286/2, G.292/2, G.298/5, G.299/7, G.300/1, G.300/5, G.313/3, G.324/4, G.330/5, G.349/1, G.349/1, G.349/2, G.349/3, G.349/4, G.349/5, G.349/6, G.349/7, G.353/5, Kt.3/2, Kt.10/2, Kt.13/1, Mf.18/1, Mf.37/1
 eyledigün: G.6/3
 eylediler: G.34/6
 eyledügin: G.77/4
 eyledük: G.168/4
 eyledükce: G.155/4
 eyledüm: G.177/4, G.251/11, G.306/1, G.316/3, G.339/3, G.351/1, Mf.9/1
 eyledün: G.44/2, G.44/3, G.156/1, G.162/1, G.162/1, G.162/2, G.162/3, G.162/4, G.162/5, G.162/6, G.162/7, G.162/8, G.162/9, G.162/10, G.165/1, G.165/1, G.165/2, G.165/3, G.165/4, G.165/5, G.182/3, G.191/3, G.258/4, G.266/3, G.290/4, G.308/1, G.310/2, G.312/4, G.312/5, G.315/1, G.325/7
 eyleme: G.8/6, G.62/5, G.64/4, G.79/2, G.116/6, G.133/5, G.164/4, G.171/4, G.276/5, G.289/4, G.306/5, G.310/4, G.349/7, Mf.24/1
 eylemede: G.11/4
 eylemedi: G.278/5, G.349/6, Mf.31/1
 eylemedük: G.159/4
 eylemedün: G.153/3
 eylemege: G.351/2
 eylemek: G.318/1
 eylemekde: G.46/1
 eylemekdür: G.332/2
 eylemem: G.207/3, G.207/5, G.326/6
 eylemesin: G.124/4
 eylemesün: G.217/5
 eylemeye: G.24/1
 eylemeyince: G.227/6
 eylemez: G.33/2, G.33/5, G.48/2, G.59/5, G.60/3, G.64/5, G.74/3, G.176/5, G.180/3, G.183/2, G.198/3, G.221/7, G.239/3, G.246/2, G.247/4, G.258/4, G.281/2, G.311/4, G.317/5, G.335/5
 eylemezdüm: G.131/2
 eylemezler: G.336/4
 eylemiş: G.67/3, G.162/3, G.230/5, G.231/5, G.232/3, G.235/5, G.336/3
 eylemişsin: G.231/3
 eyler: K.2/5, G.2/2, G.3/4, G.14/2, G.39/7, G.55/6, G.57/2, G.58/2, G.59/6, G.65/5, G.79/2, G.90/3, G.95/2, G.97/5, G.97/6, G.98/4, G.102/1, G.102/1, G.102/2, G.102/2, G.102/3, G.102/4, G.102/5, G.102/6, G.102/7, G.103/3, G.108/5, G.109/3, G.112/1, G.112/1, G.112/2, G.112/3, G.112/4, G.112/5, G.136/2, G.136/3, G.143/2, G.146/4, G.149/2, G.149/5, G.153/6, G.164/4, G.169/2, G.174/3, G.178/2, G.206/4, G.218/3, G.220/6, G.220/7, G.229/5, G.231/6, G.244/6, G.247/2, G.249/2, G.257/5, G.260/4, G.263/3, G.263/4, G.264/4, G.265/5, G.265/5, G.269/3, G.275/2, G.284/2, G.291/5, G.301/4, G.301/7, G.312/1, G.316/4, G.320/3, G.327/1, G.332/1, G.347/1, G.347/1, G.353/3, Kt.15/1, Mf.4/1, Mf.59/1
 eylerdise: G.291/5
 eylerem: G.265/3, G.339/2
 eyleridüm: G.251/12
 eyleriken: G.48/1, G.159/5
 eylerken: G.326/2
 eylerler: G.224/5, G.254/5, G.345/7
 eylerse: G.73/4, G.203/3, G.206/2, G.210/5
 eylese: G.17/1, G.17/8, G.111/1, G.215/1
 eylesek: G.274/3
 eyleseñ: G.173/2, G.296/7
 eylesün: G.54/7, G.209/7, G.244/6, G.282/4, G.323/6, G.343/4
 eyleye: G.162/10, G.179/5
 eyleyeli: G.78/3
 eyleyen: G.63/3, G.76/3, G.230/4, G.266/2, G.267/4, Kt.1/3, G.80/1
 eyleyicek: G.40/4
 eyleyüp: G.11/3, G.26/4, G.107/3, G.193/7, G.231/2, G.231/3, G.231/6, G.251/13, G.282/5, Kt.5/2
 eyliye: G.88/3, G.125/3, G.205/1, G.269/3, G.299/3

- eyliyel'den: G.198/1, G.206/4
 eyliyeli: G.214/4
 eyliyelim: G.119/5
 eyliyerek: G.106/3
 eymen: G.261/4
 eyyâm-ı bahâr: G.236/5
 eyyâm-ı fûrkâtüñ: G.172/2
 eyyâm-ı ömr-i ehl-i dünyâ:
 G.325/9
 eyyâm-ı uvelde: G.329/4
 eyyâmının: G.315/3
 ez: G.228/3
 ezberindedür: G.93/2
 ez-derûn-ı cân: G.233/3
 ezecek: G.318/4
 ezel: G.4/5, G.134/5, G.287/3,
 G.337/3, G.8/1
 ezelde: G.307/4
 ezelden: G.131/1, G.314/5
 ezeldür: G.89/2
 ezhâr: G.297/6
 ezhâra: G.185/2, G.132/3
 ezhâr: G.149/4
 ez-hücre-i vasluñ: G.148/2
 ezilmez: Mf.45/1
 ezilür: G.17/7
 ez-în: K.1/1, K.2/4
 eziyyet: G.168/1
 ezmiş: G.327/5
 ez-siyâhi: Mf.14/0
- F:**
 fadldan: G.256/5
 fâhir: G.99/2
 fahr-ı rüsüle: K.1/6
 fâhr-i rüsül: K.1/13
 fâ'ide: G.139/4
 fâ'idesin: G.241/5
 fâ'ikdur: G.98/2
 fâka-i çinî: G.175/5
 fakîruñ: G.164/2
 fakr: G.115/2, G.270/3
 fâmı: Mf.70/1
 fânî: G.318/4
 fânide: G.205/4, G.187/3, G.325/9,
 G.332/1, G.199/1
 fânîdür: G.301/6
 fânûsum: G.316/2
 fârig: G.128/2, G.141/4, G.144/1,
 G.144/1, G.144/2, G.144/3,
 G.144/4, G.144/5
 fark: G.172/6, G.183/3, G.315/3
 fark-ı şemâl-i yemînimüz: G.124/1
 fâsik: G.98/6
 fâsid: G.53/8
 faşihûn: G.233/5
 fasl: G.224/2
 fasla: Mf.70/1
 faslı: Mf.71/1, faslı: Mf.72/1
 fasl-ı bahâr: G.241/2
 fasl-ı tena'umdur: G.56/1
 fasl-ı uzletde: G.14/4
 fâş: G.77/2, G.129/3, G.256/2,
 G.275/2, G.294/3
 fâtihâ: Mt.5/1
 fâyık: G.16/3
- fâyıka: G.301/6
 fazâhat: G.10/6
 fâzâ'il-perver: G.53/9
 fâze: G.225/9
 fazîlet: G.259/7
 fazl: G.12/3, G.29/1, G.61/4,
 G.115/9, G.246/5, G.278/9,
 G.254/4, G.97/8, G.88/4,
 G.124/2, G.219/4, G.7/6,
 G.291/2, G.169/1, G.29/2,
 G.205/1
 fazl-bahş: K.2/13
 fazl-ı ülfet: G.85/1
 fazlın: G.319/3
 fazluñ: G.215/5
 fecere: G.270/7
 fecr-i sâdıkdur: G.98/9
 fedâ-peymâ: G.265/2
 fedâ-yı rahmete: G.297/1
 fehm: G.296/3, G.296/4
 felek: K.1/27, G.51/2, G.65/7,
 G.106/2, G.113/4, G.118/5,
 G.156/1, G.166/1, G.184/5,
 G.312/1, G.325/6, G.326/1,
 G.326/5, Kt.1/1
 felekde: K.1/16, G.12/7
 felekden: G.211/4
 felekdür: G.85/4
 fem: G.256/4, G.125/2
 femde: G.296/7
 femden: G.323/4, G.342/4
 femdür: G.81/4, G.101/2
 femün: G.171/2, Kt.4/2
 fenâ: G.57/2, G.153/5, G.173/6,
 G.282/7, G.326/4, G.341/6,
 G.278/6, G.353/6, G.40/4,
 G.278/7, G.196/5, G.303/4,
 G.112/4
 fenâda: G.78/7, G.183/5, G.328/5,
 G.39/6, G.118/3, G.310/3,
 G.114/1, G.326/1, G.4/3,
 G.3/5, G.7/5, G.271/3,
 G.291/7, G.97/9
 fenâdan: G.184/5, G.194/3,
 G.297/1, Kt.5/1, Mf.48/1
 fenâdur: G.280/5
 fenâdur: G.348/4
 fenânın: G.191/4, G.336/1
 fenânın: G.299/1
 fenâ-nümâ: G.350/5
 fenâya: G.52/1
 fenâya: G.309/5
 fenc: G.127/7
 fenn-i cevrde: G.24/3
 fer: G.1/2, G.172/4
 ferâg: G.239/1
 ferâgat: G.206/1
 ferâgr: G.8/6, G.82/2
 ferâg-ı hâtur: G.55/3
 ferâgım: G.304/1
 ferâgum: G.208/4
 ferah: G.4/3, G.54/1, G.107/2,
 G.116/1, G.181/5, G.325/8,
 G.313/4, G.171/1, G.182/6,
 G.109/3, G.159/5
 ferah-bahş: G.255/2
- ferah-bahş: G.56/6
 ferahda: G.188/2
 ferahdur: G.127/1
 ferah-hânde: G.162/6
 ferahı: G.41/4, G.233/2
 ferahla: G.201/1
 ferahnâk: G.161/3
 ferah-tab'dur: G.255/1
 ferâmûş: G.168/4, G.224/5,
 G.310/2, G.88/3
 ferâmûş-i inkılâb-ı çarh: G.226/4
 ferâyid: G.55/7
 fercâmdur: G.81/3
 fer-cenc: G.127/2
 ferdâ: G.348/4
 ferdâdan: G.158/4
 ferdâya: G.162/8, G.241/6
 ferdâyam: G.196/6
 fersin: G.156/5
 Ferhâd: G.89/4, G.243/3, G.271/2,
 G.330/4, G.86/5
 Ferhâda: G.268/5
 Ferhâddan: G.335/3
 Ferhâd': G.342/4
 ferhâdlıguñ: G.64/3
 ferhatı: G.251/10
 ferhenc: G.127/9
 Ferîd: G.85/6, G.143/5, K.2/8,
 G.2/5, G.3/5, G.4/5, G.4/7,
 G.5/4, G.6/5, G.7/7, G.10/10,
 G.11/4, G.13/5, G.14/5,
 G.15/5, G.16/7, G.17/9,
 G.18/4, G.20/5, G.22/5,
 G.23/5, G.24/5, G.25/5,
 G.26/5, G.29/7, G.33/5,
 G.35/5, G.36/7, G.37/5,
 G.38/5, G.39/7, G.40/5,
 G.41/5, G.42/5, G.44/8,
 G.45/5, G.46/5, G.47/5,
 G.48/4, G.49/7, G.52/5,
 G.53/10, G.54/7, G.55/7,
 G.56/7, G.57/5, G.58/5,
 G.60/9, G.64/5, G.65/7,
 G.66/5, G.67/5, G.68/5,
 G.69/5, G.71/5, G.73/5,
 G.74/7, G.75/5, G.76/5,
 G.77/5, G.78/9, G.79/5,
 G.81/5, G.83/1, G.84/4,
 G.86/5, G.87/6, G.88/5,
 G.90/5, G.92/5, G.93/5,
 G.94/7, G.95/5, G.96/5,
 G.97/9, G.98/9, G.99/5,
 G.100/5, G.101/7, G.102/7,
 G.103/5, G.104/5, G.105/5,
 G.106/5, G.107/7, G.108/5,
 G.109/5, G.110/7, G.111/6,
 G.112/5, G.113/5, G.115/9,
 G.116/7, G.117/5, G.118/5,
 G.120/4, G.122/5, G.123/5,
 G.124/7, G.125/5, G.127/9,
 G.128/5, G.129/7, G.131/5,
 G.133/5, G.135/5, G.136/5,
 G.137/5, G.138/5, G.139/5,
 G.140/5, G.141/4, G.142/5,
 G.144/5, G.145/5, G.146/5,
 G.147/5, G.148/5, G.149/7,

- G.150/5, G.151/4, G.152/5, Ferîdî-i dil-efkâra: G.160/7
 G.154/5, G.155/5, G.156/5, Ferîdî-i dil-gîr: G.63/5
 G.158/8, G.159/5, G.161/5, Ferîdî-i fesâhat: G.132/5
 G.162/8, G.164/5, G.165/5, Ferîdî-i figân-gûyâña: G.121/5
 G.166/5, G.167/7, G.168/8, Ferîdî-i mücrimin: G.177/10
 G.170/7, G.171/7, G.172/9, Ferîdî-i nizâr: G.273/5, Mt.7/1,
 G.173/7, G.174/5, G.175/5, Mf.77/1
 G.176/5, G.178/5, G.179/5, Ferîdî-i zârî: G.163/5, G.330/5
 G.180/5, G.181/5, G.182/6, Ferîdî-i zârın: G.313/5
 G.183/7, G.184/5, G.186/5, Ferîdî-nüfi: G.80/7, G.263/5
 G.187/5, G.188/5, G.189/5, Ferîdî-sıfat: G.223/5
 G.191/7, G.193/7, G.194/5, Ferîdîveş: G.197/5, G.259/7,
 G.195/5, G.196/6, G.198/7, G.261/5, G.326/7
 G.199/5, G.200/5, G.201/5, Ferîdî'yâ: G.72/5, G.233/5,
 G.202/5, G.203/7, G.204/5, G.278/11, G.291/9, G.169/9,
 G.205/5, G.206/5, G.207/7, G.309/7
 G.208/5, G.209/7, G.210/5, Ferîdî'ye: G.43/5, G.91/5,
 G.211/7, G.212/4, G.214/5, G.130/5, G.235/5, G.317/5,
 G.215/5, G.216/5, G.217/5, G.339/5, G.346/7, Kt.5/1, K.1/37,
 G.218/4, G.219/5, G.220/7, G.153/7, G.185/7
 G.221/7, G.222/5, G.224/5, Ferîdî'yi: Kt.8/3, G.8/6, G.51/5,
 G.227/7, G.228/5, G.229/5, G.70/5, G.226/7, G.241/6,
 G.230/5, G.231/6, G.232/7, G.290/5, Mf.68/1, G.34/7,
 G.234/5, G.236/5, G.237/5, G.89/5, Kt.1/7
 G.238/5, G.239/5, G.240/5, Ferîdî-zâra: G.59/7, G.119/5
 G.242/5, G.243/5, G.244/6, fermân: G.269/3, G.269/3
 G.245/5, G.246/5, G.247/5, fermân-ı Hak'da: Mf.51/1
 G.248/7, G.249/7, G.251/13, fermân-ı hattuñ: G.86/4
 G.252/5, G.253/7, G.254/7, fermânına: K.1/10
 G.255/5, G.256/7, G.257/5, fermân-pezir: G.45/5
 G.258/5, G.260/5, G.262/5, fermânında: G.345/2
 G.264/5, G.265/5, G.266/6, fersûde: G.109/5
 G.267/5, G.268/7, G.269/7, fersûde: G.288/4
 G.270/8, G.271/5, G.272/5, feryâd: G.21/1, G.21/5, G.23/1,
 G.274/5, G.275/5, G.276/5, G.33/1, G.33/1, G.33/2,
 G.277/5, G.279/5, G.280/5, G.33/2, G.33/3, G.33/4,
 G.281/5, G.282/7, G.283/5, G.33/5, G.65/7, G.107/7,
 G.284/6, G.285/5, G.286/5, G.130/2, G.133/1, G.151/4,
 G.287/5, G.288/5, G.292/5, G.152/3, G.162/8, G.191/2,
 G.293/5, G.294/5, G.295/5, G.203/4, G.207/1, G.212/1,
 G.296/7, G.297/8, G.298/5, G.231/1, G.271/3, G.285/1,
 G.299/10, G.300/5, G.301/7, G.303/1, G.312/3, Kt.2/1,
 G.302/5, G.303/5, G.304/5, G.197/5, G.301/7
 G.305/5, G.306/5, G.307/5, feryâda: G.268/1, G.314/1
 G.308/5, G.310/5, G.311/7, feryâddan: G.335/1
 G.312/5, G.314/5, G.315/5, feryâd-edâdur: G.190/1
 G.316/5, G.318/7, G.319/5, feryâd-ı âlem-gîrden: G.33/5
 G.320/5, G.322/5, G.323/6, feryâd-ı hâlümü: G.343/2
 G.324/7, G.325/9, G.327/5, feryâdın: G.221/6, G.221/7,
 G.328/5, G.329/5, G.331/5, G.221/7
 G.332/5, G.333/7, G.335/7, feryâd-res: G.128/5
 G.336/5, G.337/5, G.340/7, feryâdum: G.240/5
 G.341/7, G.342/5, G.343/5, feryâduma: G.312/3
 G.345/7, G.347/7, G.348/9, feryâduñ: G.308/5
 G.349/7, G.350/5, G.351/6, ferzîneti: G.16/4
 G.352/5, G.353/7, G.354/5, fes: G.172/3
 Kt.2/2, Kt.11/2, Nz.2/2, fesâd: G.35/1, G.253/6, G.254/7,
 Mf.13/1, Mf.23/1, Mf.26/1, G.29/3
 Mf.31/1, Mf.44/1, Mf.67/1, fesâda: G.7/4
 G.62/5, G.1/5, G.21/5, fesâdât: Kt.1/5
 G.213/5, G.190/5, G.61/7, fesâdın: G.199/5
 G.134/5, G.157/5, fesâhat: G.132/5
 Ferîdî'den: G.289/8, G.50/5, fesâhata: G.323/6
 Ferîdî-i: G.321/5, G.114/5, fesânı: G.17/6
 Ferîdî-i bisürür: G.225/9, feşânda: G.149/4
 Ferîdî-i bî-tâb: G.12/6, feth: G.14/1, K.2/13
- feth-i kadîrde: G.61/2
 feth-i merâm: G.24/5
 feth-i mülk-i dilde: G.46/2
 fetihde: G.37/3
 fettân: G.234/4, G.234/4, G.327/2
 fevtünle: G.162/10
 feyz: G.4/7, G.44/8, G.61/1,
 G.299/10, G.256/5, K.2/10,
 G.297/7, G.291/9, G.297/10
 feyz-bahş-ı hâlet-engîzi: G.282/2
 feyz-eser: G.122/1
 feyz-i âşâyişle: G.115/1
 feyz-i kenâl-i fazla: G.169/1
 feyzine: K.1/8
 feyz-kârın: G.136/5
 feyz-rîz: G.252/1
 feyzüñ: G.289/7
 feyzüñile: G.16/3
 fezâ: G.320/3, fezâ: G.289/3
 fezâ-gerd-i cünûn: G.237/1
 fezâ-gerdüñ: G.196/3
 fezâ-ı kâmurâma: G.160/4
 fezâ'il: G.16/3, G.215/3
 fezâ'ili: G.291/2, G.184/2
 fezâ-peymâ-yı hayret: G.261/5
 fezây: G.97/9
 fezâyende-i mülk-i Hoten: G.134/1
 fezâyı: G.258/3, G.341/2, G.82/3
 fezâ-yı arza: G.98/5
 fezâ-yı aşk-i dil-berde: G.315/4
 fezâ-yı aşkta: G.42/2
 fezâ-yı bîimde: G.113/5
 fezâ-yı cevır: G.211/2
 fezâ-yı gird-hevâ: G.149/2
 fezâ-yı gussada: G.116/7
 fezâ-yı gülşene: G.156/3
 fezâ-yı hecrde: G.107/5
 fezâ-yı mahabbetde: G.304/3
 fezâ-yı sîmeden: G.193/1
 fezâ-yı tâbuñ: G.137/5
 firâkında: G.26/3
 fırkat: G.241/1
 firsata: G.177/4
 fitnat-rübâ: G.8/2
 fidânlaruñ: G.264/3
 figân: G.21/1, G.21/5, G.33/2,
 G.78/9, G.81/5, G.112/2,
 G.131/3, G.147/1, G.179/1,
 G.196/4, G.210/4, G.216/1,
 G.218/3, G.220/3, G.225/7,
 G.245/2, G.264/1, G.265/1,
 G.319/2, Mf.59/1, G.191/2,
 G.191/3
 figân-âver: G.225/2
 figândâd: G.151/4
 figâne: G.251/5
 figân-gûyâña: G.121/5
 figân-hânam: G.197/1
 figân-hândur: G.114/3
 figân-ı bülbül: G.342/1
 figân-ı subh-geh: G.248/3
 figân-i dil: G.133/4
 figânlar: G.103/3
 figânım: G.212/1, G.271/3,
 G.313/1
 figânında: G.345/6

- figânuña: G.94/4
 fih: G.348/2
 fihi: G.306/4
 fikir: G.295/3
 fikr: G.125/1, G.309/3
 fikri: G.238/1
 fikr-i bâtıla: G.137/2
 fikr-i dakîkdur: Mf.69/1
 fikr-i dakîk-ı mû-miyân: G.242/2
 fikr-i dakîkî: G.296/7
 fikr-i dûr-â-dûr: G.171/7
 fikr-i hatuñ: G.95/5
 fikr-i ıztırâb: G.35/3
 fikr-i kaddüñle: G.276/2
 fikr-i muhâl: G.265/5
 fikr-i nizâmîdür: G.57/3
 fikr-i ruh: G.278/3
 fikr-i ruh-ı verd: G.223/2
 fikr-i şimşâd: G.21/4
 fikr-i visâl-i dil-ber-i sîmîn-berindedür: G.93/1
 fikr-i vuslatı: G.353/3
 fikr-i zuhûr-ı hatt-ı yârı: G.298/4
 fikrinde: G.65/4
 fikrüm: G.312/1
 fi'li: G.16/3
 fil-i nefse: G.16/4
 filûñ: G.173/6
 fil'-vasat: G.141/2
- firâk: G.122/3, G.147/3, G.196/6, G.257/2, G.353/3, Mf.57/1, G.100/1, G.251/5
 firâka: G.313/4
 firâkda: G.144/3, G.124/6
 firâkı: G.225/5
 firâk-ı dîdeye: G.78/6
 firâk-ı hüzn-i gam-rûsı: G.301/5
 firâk-ı yâra: G.175/3
 firâkında: G.4/4, G.239/1
 firâklara: G.109/3
 firâk-nâme: Mf.66/1
 firâk-nâmesi: G.78/4
 firâkum: G.208/5
 firâkuñda: G.114/3, G.162/9, G.331/5
 firâr: G.88/2, Kt.2/1
 firâşını: Kt.13/1
 firâvân: G.198/1, G.235/5
 firâvâna: G.1/4
 firâvândur: G.114/4, G.140/1
 firâvânı: G.41/5
 firdevsde: G.127/3
 firîb-i dilde: Mf.14/0
 firîfte-i leb-i handân: G.191/4
 firîftesidür: G.278/1
 firûz-ı id: Nz.2/1
 fiten-sâz: G.59/1
 fitne: G.20/4, G.137/3, G.150/4, G.185/7, G.320/1, Mf.82/1, G.278/11, G.244/4, K.2/7
 fitne-ber-engîzde: G.309/7
 fitne-girândan: G.124/7
 fitne-hîz: G.116/5
 fitne-i devrân: G.145/5
 fitnenin: Mf.71/1
- fitne-sâz-ı çeşm-i dil-dâr-ı cefâ: G.312/2
 fitnesi: G.305/4
 fitneyi: G.300/3
 fitrâk: G.162/3, G.176/3
 fukarâ: K.1/23
 fülâddan: G.335/2
 fülful: G.174/4, Mf.14/0
 fülse: G.124/2
 fûnûn: G.153/1
 fûrâkuñ: G.337/5
 fûrkat: G.15/1, G.141/2, G.253/7, G.259/3, G.326/2, G.227/2, G.78/9, G.165/4, G.263/2, G.203/6, G.37/5, G.238/3, G.97/2, G.2/5
 fûrkatê: G.39/5, G.177/2, G.60/1, G.273/4
 fûrkatda: G.269/6, K.2/2, G.183/3, G.330/1, G.146/1, G.307/5, G.322/2, G.148/3, G.114/5, G.290/5, G.181/3, G.343/1, G.290/5, G.181/3, G.343/1, G.190/4
 fûrkatı: G.195/1, G.159/5, G.190/4
 fûrkatinden: K.1/11
 fûrkat-keş: Mf.60/1
 fûrkatle: G.287/4, Kt.15/2
 fûrkat-me'âlimüz: G.125/3
 fûrkat-nümâdi: G.285/2
 fûrkat'oldı: G.52/2
 fûrkatûñ: G.172/2
 Fûrsin: G.22/4
 fûruht: G.219/4
 fûrû-mânde: G.16/6
 fûrû-mâye: G.90/4, G.129/2, G.129/6, G.251/9, G.253/3, G.261/2, G.319/2, Kt.1/6
 fûrû-mâyeye: G.79/2
 fûrû-mâyeyle: G.203/1
 fûrûzân: K.1/24, Kt.10/1
 fûşet: G.182/4
 fûsûn: G.58/4, G.153/6
 fûsûn-ı fitnesi: G.305/4
 fûsûn-sâz: G.151/3
 fûsûn-sâz-ı aşksın: G.172/5
 fûsürde: G.78/4
 fûtâde: G.224/4, G.251/8, G.296/3, G.328/3, Mf.3/1
 fûtâde-gâne: G.78/1
 fûtâde-i künc-i gama: G.20/3
 fûtâdelikde: G.12/1
 fûtâdeñ: G.92/2
 fûtâdesin: G.111/6, G.255/5, K.2/5
 füzûn: G.29/3, G.54/2, G.155/4, G.172/8, G.236/1, G.335/7, Mt.2/1, G.153/4
- G:**
 gabgabda: G.260/1
 gabgab-ı hâlet-fezâsına: G.278/11
 gadbânlıgındandur: G.90/1
 gaddâr: G.65/7
 gaddâra: G.249/4
 gadr: G.65/3
 gadr-i kaderdür: G.299/2
 gâfil: G.57/3, G.67/1, G.107/2, G.131/3, G.307/2
 gâfilânedür: G.58/1
 gaflet: G.227/4, G.300/2, G.107/2, G.260/5
 gafletde: G.291/9, G.318/1
 gafletden: G.10/4, G.128/4
 gafletlerinden: G.131/3
 gâh: K.1/14, G.14/5, G.51/4, G.56/4, G.121/5, G.147/5, G.272/2, G.291/6, G.307/5, G.307/5, Kt.2/1, Mt.5/1
 gâhî: G.14/5, G.121/5, G.124/5, G.193/1, G.193/6, G.235/5, G.321/2, G.333/2, G.227/2
 gâhuñ: G.173/2
 galat: G.141/4, G.187/3, G.52/4
 gâlib: G.85/3
 gâlibâ: K.1/38, G.48/1, G.50/4, G.51/3, G.118/4, G.126/2, G.140/3, G.155/3, G.182/2, G.215/3, G.257/1, G.312/4, G.345/4, G.348/3
 gâlibi: G.299/9
 galtânı: G.11/2
 gam: G.2/5, G.17/1, G.41/4, G.54/1, G.57/4, G.87/1, G.92/2, G.94/1, G.101/3, G.112/1, G.113/4, G.114/3, G.146/5, G.148/3, G.149/7, G.161/3, G.166/4, G.167/5, G.178/4, G.178/5, G.179/4, G.182/1, G.184/1, G.198/1, G.198/6, G.201/1, G.201/1, G.201/2, G.201/3, G.201/4, G.201/5, G.203/3, G.204/1, G.206/2, G.220/1, G.222/1, G.224/1, G.225/7, G.234/3, G.255/2, G.259/2, G.262/1, G.263/2, G.278/1, G.281/1, G.288/4, G.299/6, G.307/5, G.310/3, G.311/6, G.315/2, G.316/4, G.326/3, G.330/3, G.333/3, G.346/5, G.347/4, Kt.14/2, Mf.2/1, Mf.39/1, G.203/7, G.202/3, G.41/5, G.153/2, G.109/3, G.325/4, G.110/5, G.339/1, G.258/5, G.354/5, G.293/3, G.219/5, G.160/7, G.112/3, G.102/3, G.194/2, G.323/5, G.291/3, G.189/1, G.330/4, G.339/1, G.243/2, G.353/4, G.159/5, G.336/3, G.101/5, G.314/3, G.320/3, G.26/1, G.347/5, G.104/2, G.214/4, G.254/4, G.172/7, G.171/3
 gama: Th.3/1, G.115/1, G.94/6, G.20/3, G.17/8
 gamâm: Mt.12/1
 gamâm-ı gam: G.293/3
 gamâm-ı hüzn: G.113/4
 gamâmîdür: G.57/4
 gamda: G.251/2, G.75/3, G.217/1, G.232/7, G.271/2, G.354/2, G.3/3, G.353/6, G.86/5, G.60/7, G.161/5, G.330/5, G.152/1, G.335/1, G.12/5,

- G.202/1, G.268/4, G.339/2, G.106/3
gamdan: G.26/5, G.36/1, G.55/1, G.333/4, G.55/3, G.122/1, G.310/5
gam-dîd: G.175/4
gam-dîdesine: G.286/5
gamdur: Mf.19/1, G.87/4, G.102/6, G.259/4, G.322/2
gam-efzûn: G.230/1
gam-fezâ: G.180/3, G.142/4
gamgîn: G.225/2
gam-güsâr: G.23/5
gam-güsâr-ı aşk: G.210/5
gam-hâr: G.320/3, G.152/1, G.160/1
gam-hâne: G.15/5
gam-hâne-i fûrkat: G.238/3
gam-hâneye: G.287/2
gamı: G.89/4, G.94/1, G.319/2, G.352/2, G.84/3
gam-ı aşkı: G.151/3
gam-ı cângâh-ı nâ'ibi: G.299/5
gam-ı dehrden: G.226/1
gam-ı dünyâ: G.186/1
gam-ı hecr: G.197/1
gam-ı hecrüñle: G.196/1
gam-ı hicrân: G.99/3
gam-ı mihnet-fezâ: G.113/1
gam-ı mihribândur: G.259/1
gam-ı tâkat-güdüâza: G.299/10
gamıdur: G.35/5
gamın: G.211/6, G.330/1
gamında: G.274/3
gamın: G.291/1
gamîn: K.1/28, G.226/5, G.341/7
gamînümden: G.240/4
gam-kede-i mihnet-i devri: G.321/3
gamla: G.162/1, G.188/5, G.201/1, G.241/6, Mf.75/1, G.325/3, G.70/1, G.36/4
gamlarla: G.55/7, G.263/4
gammâz: G.59/4, G.119/2, G.256/2
gammıla: G.35/4
gam-nâk: G.169/8
gam-nevâ: G.347/3
gam-pîşeci: G.322/1
gam-revde: G.325/7
gam-rûsı: G.301/5
gam-şânumla: G.71/1
gam-tirâş: G.286/1
gamumdur: G.160/1
gamuñ: G.172/2, G.171/1, G.198/6
gamuñda: G.100/2, G.191/5, G.166/1
gamuñla: G.114/5, G.209/4, G.210/1, G.130/3
gamz: G.286/2
gamzâ: G.122/4
gamze: G.259/5, G.8/4
gamzede: G.217/1, G.217/1, G.272/5
gam-zedesı: G.324/1
gamze-i cellâd: G.231/3
gamze-i dil-dâre: G.130/1
gamze-i fettân-ı dil-dûze: G.327/2
gamze-i gammâz-ı düzdîde: G.256/2
gamze-i hûn-rîz: G.107/4
gamze-i mekkâre: G.193/5
gamze-i nâz: G.353/2
gamze-i nâzına: G.59/4
gamze-i sehhârına: G.223/4
gamze-i şemşîri: G.46/2
gamzeleri: G.286/2
gamzesi: G.6/1, G.34/5, G.269/3, R.1/2, K.2/9, G.303/2,
gamzeyle: G.245/2
gamzuñdan: G.21/2
garâbet: G.98/7
garaz: G.140/1, G.140/1, G.140/2, G.140/3, G.140/4, G.140/5, G.158/6, G.226/4
garâz: K.2/11
gâret-dâr: G.60/4
gâretgerî-i müye: G.132/4
garîb: G.191/2
garîbem: G.207/6
gark-rîz: G.44/4
garın337: G.122/3
gâv: G.270/4
gavgâdan: G.158/1
gavgâ-yı cihân: G.243/5
gavgâ-yı efserdür: G.115/1
gaybden: Mf.47/1
gayb-şinâsân: G.323/4
gâyet: G.65/3, G.74/4, G.190/3, G.287/4
gâyetde: Mf.27/1
gayr: G.62/2, G.209/4, G.98/1
gayra: G.174/1, G.63/5, G.230/5, G.275/2
gayrdan: G.100/1, G.207/5, G.207/5
gayre: G.160/5
gayret: Kt.6/2, G.324/6
gayretten: G.237/1
gayrı: K.1/32, G.7/4, G.16/6, G.77/4, G.142/3, G.241/5, G.266/6, G.335/1, G.335/1, G.335/2, G.335/3, G.335/4, G.335/5, G.335/6, G.335/7, G.341/3, G.341/4, Kt.2/2, Mf.16/1, G.200/1
gayr-ı munazzafdur: G.110/1
gayrıdan: G.341/1
gayrıdur: G.138/1
gayrına: G.262/4
gayride: G.266/4
gazâb-âlûd: G.154/5
gazab-âlûd-ı nüzzâra: G.240/3
gazabı: G.340/2
gazâla: G.121/4, Mf.32/1
gazel: G.52/5, G.52/5, G.123/3, G.123/3, G.184/2
gazelüme: G.12/7
gâzesi: G.347/1
gecdüm: G.194/1, G.194/1, G.194/2, G.194/3, G.194/4, G.194/5
geceler: G.202/2
geç: G.144/5
geçdi: G.286/2, G.348/8, Mt.8/1
geçdük: G.15/2
geçelüm: G.306/5
geçen: G.5/4
geçer: G.125/2, G.325/9
geçmez: G.184/2
geçmiye: G.131/4
geçüp: G.233/1
geçürse: G.208/5
gedâ: G.21/2, G.183/1, G.211/4, G.61/1
gedâlanur: G.66/3
gedâsı: G.255/1
gedâsında: G.199/1
gedâveş: G.115/2
gedâ-yı hırka-pûşındur: G.252/3
gedâ-yı küyüña: G.283/3
gedâ-zâde: G.268/2
geh: R.1/2, K.1/14, G.22/3, G.22/3, G.35/5, G.35/5, G.39/5, G.39/5, G.51/4, G.91/5, G.91/5, G.97/2, G.124/5, G.147/5, G.147/5, G.174/4, G.193/1, G.202/5, G.216/1, G.217/1, G.240/3, G.243/1, G.321/2, G.340/3, G.354/5, G.354/5
gehân: G.254/1
gehi: R.1/2
gehî: G.21/3, G.97/2, G.190/5, G.216/1, G.240/3, G.279/2, G.279/2
gel: G.64/4, G.76/2, G.127/1, G.129/4, G.134/3, G.138/1, G.164/5, G.164/5, G.173/4, G.187/4, G.189/2, G.232/2, G.288/3, G.326/6, Mf.38/1, Mf.40/1
geldi: K.2/11, G.5/2, G.25/5, G.35/2, G.39/4, G.53/5, G.148/4, G.182/6, G.245/4, G.248/1, G.286/4, G.297/8, G.298/2, G.298/4, G.314/1, G.314/1, G.314/2, G.314/3, G.314/4, G.314/5, G.333/7, G.350/2, Mt.2/1, Mf.44/1
geldik: G.14/1
geldikde: G.230/5
geldükce: G.232/5
geldükde: G.43/5
geldüm: G.177/9
geldüñ: G.287/2
gele: G.48/3, G.276/3, G.145/1, G.292/4, Mf.23/1, G.189/2
gelesin: G.222/1, G.222/1, G.222/2, G.222/3, G.222/4, G.222/5
gelecek: G.170/1, G.170/1, G.170/2, G.170/3, G.170/4, G.170/5, G.170/6, G.170/7
gelişi: Mf.23/1
geliyor: G.241/2

- gelmedi: G.242/2, G.251/3, G.283/2, G.290/3
gelmedin: G.46/4
gelmemiş: G.336/3
gelmez: G.100/3, G.216/1, G.269/6, G.290/4, Kt.15/2
gelmişdi: Kt.9/1
gelse: G.40/2, G.137/4, G.263/5
gelsün: G.241/6
gelü-süz-ı tahammüldür: G.336/1
gelüp: G.315/4
gelür: K.1/28, G.88/1, G.88/1, G.88/2, G.88/3, G.88/4, G.88/5, G.108/4, G.113/1, G.115/5, G.201/4, G.209/7, G.225/8, G.225/9, G.245/5, G.268/4, G.286/1, G.288/4, G.295/5
genc: G.127/5, G.176/2
gence: K.2/3, G.251/13
genc-i ferâğı: G.8/6
genc-i hâmuşide: G.182/1
genc-i kırânı: G.168/7
gencine: G.13/3, G.149/1
gencîne-i hûbî: G.249/6
gencür-ı sadefde: G.3/3
ger: K.1/40, G.3/5, G.4/2, G.38/3, G.86/5, G.89/5, G.98/6, G.98/7, G.99/1, G.99/4, G.128/1, G.139/4, G.140/1, G.146/4, G.157/4, G.160/3, G.164/4, G.171/6, G.172/6, G.180/2, G.180/5, G.208/2, G.211/7, G.225/8, G.242/4, G.244/2, G.244/3, G.246/4, G.246/4, G.251/12, G.275/4, G.284/1, G.286/1, G.317/4, G.325/7, G.336/5, G.343/5, G.348/6, G.352/3, Kt.1/7, Mf.26/1, Mf.37/1, Mf.61/1
gerçi: G.3/3, G.12/2, G.16/5, G.46/2, G.134/3, G.137/2, G.169/8, G.178/5, G.182/3, G.185/3, G.185/5, G.200/2, G.200/5, G.204/4, G.220/4, G.239/5, G.269/2, G.307/2, G.316/3, G.325/2, G.326/7, G.329/3, G.329/4, G.337/3, G.339/3, G.347/2
gerdân: G.110/1, G.150/2
gerdâne: G.34/4
gerdânı: G.47/2
gerden: G.70/5
gerd-hîz: G.348/8
gerd-i hâtr-ı tâkat: G.328/1
gerd-i yetîmi: G.270/3
gerdin: G.51/2
gerdiş-i çarh: G.83/1
gerdiş-i gerdûndan: G.109/5
gerdiş-i gerdüne: G.97/5
gerdiş-i maksad: G.297/5
gerdün: G.25/2, G.36/5, G.44/4, G.118/1, G.215/3, G.230/3, G.321/4, G.323/6, G.339/1, Mf.58/1, G.203/3, G.123/5, G.115/7, G.42/3, G.153/6, G.231/6, G.262/2
gerdüna: G.254/3, G.97/5
gerdünçe: Mf.39/1
gerdûnda: G.14/3
gerdûndan: G.239/4, G.252/5, G.253/1, G.253/7, G.109/5, G.55/2
gerdün-ı dîn: G.3/4
gerdüntâke: G.71/4
gerek: G.156/5, G.166/5, G.169/1, G.169/1, G.169/2, G.169/3, G.169/4, G.169/5, G.169/6, G.169/7, G.169/8, G.169/9, G.190/3, G.227/2, G.238/3, G.238/3, G.251/9, G.321/3, G.342/2, Kt.1/7
gerekdür: G.70/4
gerekmez: G.149/3, G.154/5, G.158/1, G.171/4, G.197/4, G.211/3, G.268/6
gerekse: G.229/5, G.239/3
geriye: Mf.58/1
germ: G.214/4, G.261/4, Mf.29/1, G.202/1
germ-âb: G.115/4
germâ-bükâ-ı gamda: G.353/6
germâna: G.295/3
germâne-i ülfetle: G.115/4
germâyefîne: G.318/2
germe: G.290/2
germî-i sıhhatle: G.287/1
germin: G.51/4
germiyyet: G.261/4
germiyyetin: G.292/3
germ-ülfet: G.15/2, G.56/3, G.237/4, G.335/1
gerü: G.137/5, G.247/4
geşt: G.50/4, G.124/3, G.251/1, G.314/3, G.325/5, Mt.8/1
geşt-i bâğ: G.112/2
geşt-i cihân: G.11/4
geşt-i çemen: G.174/5
geşt-i deşt: G.301/7
geşt-i gülşen: G.271/4
geşt-zâr: G.4/6
getürdi: Mf.43/1
gevher: G.347/4
gevherin: G.349/4
geydi: Kt.10/2
gezdür: G.70/3
gezdürür: G.323/2
gezer: G.259/2, G.325/5
gezersin: G.43/3
gezersüñi: G.325/4
gezinsün: Kt.12/2
gezmededir: G.272/1
gnâ: G.115/2
gnâsi: G.278/8
gnâ-yı tab': G.172/9
gışşdan: G.110/1
gibi: G.62/4, G.89/5, G.101/4, G.125/4, G.148/4, G.150/1, G.155/2, G.156/1, G.179/1, G.179/5, G.203/4, G.212/4, G.214/1, G.223/3, G.241/3, G.243/3, G.244/3, G.261/2, G.302/5, G.304/3, G.326/1, G.336/1, G.354/2, Mf.8/1, Mf.40/1
gibinün: G.277/4
gibisin: G.322/4
gice: G.24/5, G.209/1, Mf.26/1
gice'i: G.241/2
gide: G.66/5, G.66/5
gider: G.17/2, G.44/1, G.72/1, G.88/1, G.88/5, G.104/4, G.109/2, G.111/5, G.113/1, G.113/4, G.166/4, G.210/5, G.214/2, G.243/5, G.285/4, G.289/8, Mf.45/1
giderdi: G.248/3
giderse: G.175/3, G.287/4, Mf.68/1
gidersün: G.41/1
gidüp: G.77/3
gil: G.132/2
girân: G.209/3, G.210/4, Mf.58/1, G.70/4
girân-hâbum: G.202/3
girân-kadr-i ma'ârif: G.186/4
girânkbâl: G.160/4
girân-mâye: G.10/2
girây: K.2/7, G.303/2
girdâba: G.166/1
girdâb-ı fenâdan: G.194/3
girdbâd: G.128/4, G.158/2, G.146/4, G.313/2
girdbâd-âsâ: G.103/5, G.16/7, G.96/4, G.207/2
girdbâd-ı deştür: G.51/2
girdbâdın: G.90/5
girdbâdum: G.196/3
gird-hevâ: G.149/2
girdi: K.1/18, G.154/1, Mf.13/1
gird-i ruhunda: G.227/3
girer: G.55/7
girerem: G.204/5
girîbân: G.105/2, G.110/7
girîbân-çâk-ı sevdâyam: G.196/1
girîbân-çâk-ı hicrânâm: G.197/3
girîbânımı: G.340/4
giriftâr: G.102/4, G.160/3, G.165/1, G.282/1, G.321/2
giriftârâna: G.283/2
giriftârı: G.249/2, G.259/5
giriftâr-ı çeşm-i mestâne: G.277/1
giriftâr-ı hevâ-yı bâğ-ı devlet: G.311/3
giriftârın: G.231/3
giriş: G.136/1
girîz: G.149/5, G.291/5
girme: G.98/5
girü: G.319/5
giryân: G.37/4, G.62/3, G.92/1, G.145/4, G.162/9, G.231/2, G.234/5, G.284/5, G.289/2, G.327/3, G.150/3, G.191/5
giryâna: G.292/4
giryâne: G.34/6
giryânlığındandır: G.90/2
giryânım: G.209/4
giryânımda: G.345/1

- giryânumla: G.71/1
 girye: G.56/4, G.210/1, G.232/7, Mf.81/1
 giryeden: G.33/5, G.60/6
 girye-ger: G.109/2
 girye-i pey-der-pey-i hüzne: G.162/6
 girye-nâk: G.287/5
 gîsu: G.232/3
 gîsû: G.337/4
 gîsû: G.274/2
 gîsûsın: G.148/4
 gîsûsın: G.195/2
 gîsû-yı anber-bûya: G.132/3
 gîsû-yı müş-gîn-i arak-çinden: G.292/2
 gîsû-yı ruh-ı yâr: G.134/2
 gîsû-yı şâmını: Kt.3/1
 gîsu-yı şeb-gün: G.234/2
 gîsû-yı teselsül: G.176/2
 gitdi: G.2/3, G.2/4, G.179/2, G.183/7, G.196/6, G.279/5, G.288/1, G.290/3, G.298/2, G.311/7, G.324/2, G.324/5, G.333/2, Mf.68/1
 gitdüğinden: G.129/7
 gitdüğine: Kt.10/2
 gitdükke: G.300/1, G.300/5
 gitdüm: G.244/5
 gitdüñ: G.160/1, G.160/1, G.160/2, G.160/3, G.160/4, G.160/5, G.160/6, G.160/7, G.162/1, G.162/1, G.162/2, G.162/3, G.162/4, G.162/5, G.162/6, G.162/7, G.162/8, G.162/9, G.162/10
 gitmez: G.112/3
 gitmişem: G.200/2
 gitsün: G.315/4
 gitdi: G.51/2
 giyâh: G.291/5
 giyâh-ı mihrî: G.87/2
 giyâh-ı vasıl: Mf.81/1
 giyâh-ı vefâ: G.13/5
 giyâh-ı vefâdan: G.84/4
 giyâhın: G.157/2
 giydürdi: G.321/4
 giyehin: G.255/2
 giyer: G.282/6
 giysûsı: G.143/2
 giysû-yı abîr-feşân-ı yâr: G.227/3
 giysû-yı küfrine: G.64/4
 giysû-yı zencîrden: G.33/3
 giyüp: G.194/5
 gizleyüp: Mt.1/1
 goncada: G.203/6
 goncasını: G.195/4
 gonce: K.1/28, G.92/1, G.171/2, G.238/2, G.248/2, G.256/4, G.323/4, G.340/5, G.340/7, Kt.12/1, Mf.50/1, G.225/3, G.20/5, G.101/2, G.313/3
 gonce-dehânum: G.212/4
 gonce-dehen: G.204/4
 gonceden: G.185/3
 gonce-fem: G.159/1, G.161/2, G.185/5, G.307/5, G.66/2
 gonce-feme: G.290/3
 gonce-femin: Mf.74/1
 gonce-femlerle: G.263/1
 gonce'i: G.121/1
 gonce-i fem: G.125/2
 gonce-i femde: G.296/7
 gonce-i hâlet-fezâ: G.297/6
 gonce-i handânımız: G.126/2
 gonce-i hâtr: G.182/1, Mf.2/1
 gonce-i kâmi: G.7/2, G.237/2
 gonce-i küstâh: Mf.18/1
 gonce-i ne'sküftedir: G.105/1
 gonce-i sünbül-nümâ-yı âh-ı sînemden: G.193/2
 gonce-i ümniyyeye: G.36/6
 gonce-i vefâ: G.6/3
 gonce-leb: G.133/1, G.163/3
 gonceler: G.131/3
 goncem: G.301/2
 goncenin: G.228/1, G.270/2
 goncenün: G.279/2
 gonceveş: G.145/3
 gonceye: G.264/5, G.340/6
 gonceyi: G.96/1
 gonçenin: G.281/4
 göçdi: G.179/4
 göçdük: G.297/1
 göçüp: G.111/5
 gök: G.44/4
 gökde: K.1/13
 gökden: K.1/15
 gömlek: G.318/5
 gönderdi: G.309/6
 gönderür: G.118/5
 gönlince: G.41/2
 gönlüm: G.200/2, G.337/4, Kt.7/2
 gönlümi: K.1/28, Kt.4/1
 gönlümüz: G.304/5
 gönlün: G.47/5
 gönül: G.6/3, G.21/1, G.21/5, G.36/4, G.39/4, G.39/6, G.55/5, G.56/1, G.58/1, G.58/2, G.61/5, G.63/2, G.72/4, G.78/7, G.86/4, G.93/1, G.93/4, G.97/2, G.103/3, G.104/1, G.117/4, G.131/2, G.144/2, G.145/2, G.146/4, G.155/1, G.159/3, G.164/1, G.166/1, G.175/3, G.176/1, G.190/1, G.195/5, G.204/1, G.217/5, G.223/2, G.226/5, G.231/1, G.238/1, G.239/1, G.242/1, G.243/1, G.265/5, G.267/1, G.271/1, G.274/4, G.276/2, G.278/8, G.278/10, G.287/2, G.302/1, G.306/3, G.308/1, G.308/3, G.310/3, G.314/1, G.318/7, G.325/1, G.327/1, G.349/6, G.352/4, Mf.32/1, Mf.72/1, Mf.75/1, G.74/2, G.276/1
 gönülden: G.151/4, G.243/5, G.283/2, G.303/3
 gönüle: G.151/1
 gönüli: G.244/5
 gönülle: G.315/4
 gönüllerde: G.259/2
 gönüllü: G.343/4, G.67/3
 gönülsüzün: G.200/2
 gönülüm: G.337/3
 gör: G.4/5, G.12/5, G.17/6, G.29/2, G.39/1, G.39/3, G.54/4, G.77/3, G.134/3, G.150/2, G.150/5, G.218/2, G.225/9, G.264/5, G.267/5, G.285/4, G.320/2, G.333/1, G.340/2, Mf.20/1, Mf.21/1, Mf.62/1
 gördi: K.1/24, K.1/25, G.34/3, G.34/4, G.34/7, G.41/3, G.47/2, G.78/7, G.178/2, G.306/5, G.308/4, G.318/4, G.328/3, G.333/7, G.340/4, G.353/1, G.353/1, G.353/2, G.353/7, Kt.13/2, Mf.42/1
 gördüğü: G.346/7, Mt.3/1, G.99/1, G.258/5
 gördüğün: G.216/4
 gördüğünü: G.289/5
 gördüğüne: G.233/3
 gördük: Kt.9/2
 gördükçe: G.247/1, G.339/3, G.301/3
 gördükde: G.64/2, G.65/3, G.223/5, G.227/7
 gördün: G.51/4, G.325/1, G.325/1, G.325/2, G.325/3, G.325/4, G.325/5, G.325/6, G.325/7, G.325/8, G.325/9, G.326/1, G.326/1, G.326/2, G.326/3, G.326/4, G.326/5, G.326/6, G.326/7
 göre: G.47/5, G.209/4, Mf.27/1
 görel'den: G.253/1, G.80/4
 görelüm: G.198/2, G.189/2
 göremez: G.205/2
 gören: G.17/4, G.171/2, G.268/6, G.304/1, G.313/5, G.345/7
 göresin: G.137/5
 göreydi: G.268/5, G.328/4, G.329/1
 göricek: G.340/6
 görince: G.111/6
 görinen: K.1/11, K.1/13, G.4/4
 görünür: G.12/2, G.88/1, G.88/1, G.88/2, G.88/3, G.88/4, G.88/5, G.145/2, G.154/3, G.262/1
 görmede: K.1/19
 görmeden: G.67/4
 görmedi: G.14/2, G.25/3, G.353/4
 görmediük: G.220/4, G.228/5, G.269/7, G.341/4
 görmedüm: G.3/5, G.36/1, G.241/5
 görmedün: G.51/4, G.320/4
 görmege: G.150/2, G.241/2
 görmek: G.23/4, G.100/5, G.182/5, G.343/1, Mf.60/1

- görmekde: G.216/3
 görmemiş: G.315/1
 görmesünler: G.198/2
 görmeye: Mf.49/1
 görmeyem: G.128/1
 görmeyeydüm: G.305/5
 görmez: G.17/5, G.40/4, G.304/1
 görmüşüz: G.264/2
 görmüş: G.24/3, G.237/3
 görse: G.66/3, G.73/1, G.157/4,
 G.286/5, G.323/2, G.343/3,
 Mf.45/1
 görseñ: G.21/4
 görseydüm: G.301/4
 görşün: G.249/3
 görülmemiş: Mf.69/1
 görüñ: Mf.11/1
 görünce: G.74/2, G.218/3
 göründi: G.158/5, G.185/4,
 G.292/2, Nz.2/1, Mf.79/1,
 G.124/1, G.218/3, Mf.60/1
 göründükde: Kt.10/1
 görünen: G.351/5
 görünerrek: G.318/6
 görünme: G.323/3, Mf.41/1
 görünmedi: G.269/7
 görünmek: G.299/3
 görünmez: G.41/3, G.54/1,
 G.113/1, G.113/1, G.113/2,
 G.113/3, G.113/4, G.113/5,
 G.181/1, G.252/2, G.301/7,
 G.335/1, Mf.77/1
 görünmiye: G.300/4
 görünüñ: G.145/5, G.216/3,
 G.262/4, G.283/4, G.303/1,
 G.305/1, G.347/2
 görüp: G.150/3, G.158/8, G.168/2,
 G.168/5, G.178/3, G.187/1,
 G.237/1, G.292/3, G.310/1,
 G.342/2
 görür: G.2/3, G.100/3, G.137/5,
 G.328/5
 görürse: G.255/1
 görürseñ: G.325/8
 görürsün: Mf.53/1
 görüş: G.137/1, G.137/4
 göster: G.47/4
 gösterdi: G.103/1, G.302/2,
 G.328/1, G.353/1, Mf.43/1,
 Mf.52/1
 gösterdüm: G.193/1, G.193/1,
 G.193/2, G.193/3, G.193/4,
 G.193/5, G.193/6, G.193/7,
 G.320/4
 göstere: G.226/5
 göstermedüñ: G.165/2
 göstermek: G.123/4
 göstermemek: G.134/2
 gösterse: G.206/2
 göstersiz: G.229/1, G.229/1,
 G.229/2, G.229/3, G.229/4,
 G.229/5
 gösterüp: G.14/5, G.172/7,
 G.236/2, G.307/3, G.322/3
 gösterür: K.1/6, K.1/17, G.36/2,
 G.51/1, G.51/1, G.51/2,
 G.51/3, G.51/4, G.51/5,
 G.121/2, G.185/7, G.195/4,
 G.216/2, G.226/3, G.269/1,
 G.278/4, G.304/3, G.318/2,
 G.340/7, Kt.1/3, Mf.51/1,
 Mf.54/1
 gösterürse: G.285/2
 götürdi: Mf.43/1
 götürdüm: G.10/5
 götürme: G.10/9
 götürür: G.209/5, G.318/2
 göz: K.1/17, K.1/17, G.2/3,
 G.23/5, G.168/6, G.185/2,
 G.209/4, G.300/3, Kt.8/1,
 Mf.52/1
 gözde: G.333/3
 gözden: G.14/1, G.208/5
 gözede: K.1/17
 gözödür: G.214/5
 gözölce: Mt.8/1
 gözi: Th.3/1
 gözleri: G.155/4, G.258/5
 gözlerinde: G.103/1
 gözlerüñ: G.176/3
 gözü: G.234/4
 gözüm: G.108/4, G.193/6,
 G.196/2, Kt.8/1, Mf.4/1
 gözümde: G.109/4
 gözümden: G.81/2, G.218/1,
 Mf.46/1
 gözümdür: G.198/2
 gözün: G.198/2, G.318/1
 gubâr: G.267/5
 gubâr-âlûd: G.73/2, G.186/2
 gubârı: G.90/5, G.164/2, G.46/4
 gubâr-ı cismini: G.18/4
 gubâr-ı fakr: G.270/3
 gûdan: G.354/1
 gufrân: G.44/6, G.207/3, G.260/3
 gufrâna: G.1/5
 gufrân-ı hâhiş: G.291/8
 gulâm: G.220/5, Kt.1/1
 gulâmıdur: G.57/5
 gulgule: G.279/3
 gulgule-i bu'l: G.340/5
 gumam: G.45/4
 gumûmı: G.201/5
 gumûm-ı dürd: G.116/1
 gumûmıdan: G.224/5
 gûn-â-gûn: G.230/5
 gûne: K.1/28, G.7/4, G.52/1,
 G.170/1, G.209/7, G.218/2,
 G.225/5, G.235/2, G.239/1,
 G.283/5, G.310/2, G.313/2,
 Mf.11/1, Mf.45/1
 gurâbın: G.98/7
 gurbet: G.2/5
 gurbetde: G.118/5, G.134/5,
 G.224/4
 gurbete: G.177/1, G.177/10
 güredür: G.166/2
 gurru: G.251/5
 gurûr-ı nefis: G.70/3
 gûsıdan: G.141/4
 gussa: G.5/1, G.76/4, G.77/5,
 G.153/2, G.181/5, G.182/6,
 G.186/2, G.248/6, G.311/6,
 Kt.14/1, Kt.1/6, G.251/2,
 G.262/1
 gussada: G.171/7, G.266/1,
 G.289/4, G.116/7, G.113/3
 gussadan: G.109/1, G.236/5,
 Mf.39/1
 gussadur: G.107/2
 gussa-efzûndan: G.253/4
 gussa-hârdan: G.220/1
 gussa-ı âlâyîş-i dehiri: G.336/4
 gussa-ı dehiri: G.204/3
 gussa-i mihnet-semer: G.350/2
 gussa-keş: G.159/5
 gussanuñ: G.171/4
 gussası: G.35/4, G.116/2
 gussayla: G.330/3
 gûş: G.74/3, G.143/5, G.185/3,
 G.220/3, G.278/1, G.280/2,
 Mf.31/1
 gûş-dâr: K.1/10
 gûşı: G.209/3
 gûş-ı hûşa: G.187/2
 gûş-ı kabûle: G.86/2, G.248/7
 gûş-ı nigâra: G.312/3
 gûş-ı tegâful: G.210/4
 gûş-ı yâra: G.313/1
 gûşına: G.308/5, G.340/5
 gûş-ı av: G.116/5
 gûşîş: G.13/1, G.278/8
 gûş-mâlini: G.353/4
 gûşuma: G.146/3, G.187/5
 gûşuña: G.212/1
 gûşvâr-ı derd: G.187/5
 gûşvâr-ı zihni: G.73/4
 güyâ: G.5/3, G.35/4, G.37/4,
 G.102/3, G.110/7, G.224/5,
 G.291/8, G.309/1, G.314/3,
 G.333/2, G.339/4, G.322/4
 güyân: G.92/4
 güyendedür: G.45/3
 güyi: G.332/2
 güy-i âftâb: G.11/2
 güy-ı ârzû-yı bezm-i hâtırdan:
 G.173/5
 güy-ı hüner: G.213/4
 güy-ı kîmyâna: G.285/3
 güy-ı murg-ı dilhâ: G.53/1
 güyüya: G.95/4
 güyüyâ: G.7/2, G.38/1, G.97/1,
 G.131/1, G.205/4, G.246/1,
 G.185/2, G.327/5
 güyuñ: G.275/2
 güc: G.23/1, G.23/1, G.23/2,
 G.23/3, G.23/4, G.23/5
 gücendî: G.39/2
 güci: G.77/4
 güdâzdân: G.144/3
 güdâzişler: G.44/1
 güft: G.53/1, G.141/4, G.173/5,
 G.213/4, G.285/3, G.332/2,
 G.354/1
 güftâr-ı hüner: G.8/7
 güft-gûsım: G.199/5
 gühere: G.270/3
 güheri: G.323/6

- güher-i pâk: G.79/3
gül: G.7/3, G.18/2, G.39/2, G.42/1, G.62/5, G.101/6, G.157/2, G.174/1, G.174/1, G.174/2, G.174/5, G.176/5, G.182/1, G.182/1, G.182/2, G.182/3, G.182/4, G.182/5, G.182/6, G.185/3, G.185/3, G.185/5, G.193/1, G.195/4, G.203/6, G.232/2, G.241/3, G.256/4, G.262/1, G.264/3, G.278/1, G.301/5, G.304/3, Mf.76/1, G.273/4, G.235/4, G.96/2, G.213/3, Mf.50/1, G.237/2
gül-beden: G.20/3, G.54/5, G.200/5
gül-bedeni: G.331/1
gül-bedenle: G.228/4
gül-bedenlerle: G.271/4
gül-bedenüm: G.212/4
gül-büni: G.342/1
gül-çehre: G.257/1
gül-çehrenüñ: G.244/3
gül-çîn: G.42/4, G.175/4
gülde: G.141/3
gülden: G.140/4, G.126/2
güldi: G.248/1
güldür: G.333/6
güldürür: G.96/1, G.182/5, G.340/7, Mf.23/1
güle: G.79/3, G.131/4, G.135/3, G.154/1, G.279/1, G.90/1
gül-endâmn: G.108/5
güler: G.203/6
gül-fâmdur: G.81/4
gül-gûn: G.234/1, G.234/1
gül-gûndur: G.50/1
gülî: G.194/4, G.303/4, G.306/1, G.317/1, G.340/2, G.241/3, G.145/3
gül-i behcet-füsûn: G.236/1
gül-i gülşen: G.22/3, G.214/2
gül-i hamrâ: G.292/4, G.353/1
gül-i hamrâyı: G.340/1
gül-i hod-rû: G.155/1
gül-i izârına: G.133/1
gül-i lutf: G.222/1
gül-i melâhet: Mf.25/1
gül-i nâzik: G.340/3
gül-i nâziük-ten: G.148/1
gül-i nesrîn: G.248/6
gül-i pîrehan: G.283/4
gül-i pîrehanümden: G.225/3
gül-i ra'nâdan: G.158/7
gül-i ruhi: G.20/2
gül-i ruhsârın: G.241/2
gül-i rûy-ı semene: G.47/3
gül-i sîrâb: G.335/4
gülîn: G.51/1, G.327/3
gülistân: G.196/4, G.207/1
gülistân: G.179/1, G.93/4, G.195/4
gülistâna: G.285/1
gülistânda: G.246/2
gülistân-ı fenâda: G.271/3
gülistân-ı hevesden: G.193/1
gülistân-ı vatandur: G.47/1
gülistân-ı vefâda: G.307/5
gülistânüñ: G.154/1
gülišdüdi: G.342/1, G.342/1
gülišmiş: G.131/2, G.131/3
gül-'izâr: G.121/5, G.128/5, G.163/4, G.267/1,- G.23/2
gül-'izâra: G.175/1, G.11/4, G.268/1
gül-'izârı: Mf.59/1
gül-'izârın: G.307/3
gül-'izârında: G.145/5
güllenür: G.42/1, G.42/5
güllerin: G.244/3
gülmedi: G.126/2
gülmege: Mf.23/1
gülmesine: G.36/1
gülmez: G.303/4
gül-nâr: G.40/3
gül-nâr-ı ömr: G.278/6
gül-pîrehan: G.244/6, G.346/7
gül-pîrehanüm: G.212/4
gül-pîrehanümden: G.214/5
gül-pûşuñ: G.232/4
gül-ruh: G.127/2, G.239/1, G.265/3
gül-ruha: G.50/4, G.154/2
gül-ruhdan: G.257/3
gül-ruh-ı zîbâ-yı şüh: G.169/6
gül-ruhsâr: G.152/1
gül-ruhsârdan: G.240/5
gül-ruhsârüñ: G.308/2
gül-rûya: G.284/5
gül-sıfat: G.45/3
gülsitân: G.264/3, G.236/3
gülsitânda: G.101/6, G.270/2
gülsitânedür: G.58/2
gülsitân-ı küyna: G.48/4
gülsitân-ı sînesinde: G.42/5
gülsitân-ı zârda: G.23/1
gülsitânın: G.268/6
gülsitânında: G.259/4
gülşen: G.98/7, G.168/6, G.271/4, G.22/3, G.214/2, G.185/1
gülşende: G.87/2, G.120/2, G.207/1, G.229/5, G.301/2, Kt.12/1, Mf.4/1, G.203/4, G.267/1, G.312/4, G.131/3, G.155/2, G.279/2,
gülşendür: G.18/2
gülşene: G.47/3, G.220/6, G.156/3
gülşen-i aşka: G.335/4
gülşen-i cihân: G.254/1
gülşen-i dehre: G.331/5
gülşen-i dehrin: G.303/4
gülşen-i hâlet-dihin: G.42/5
gülşen-i takdîrden: G.256/4
gülşenin: G.51/1
gülşeninden: G.196/4
gülşeninüñ: G.135/4
gülşen-nümâ: G.45/3
gülüm: G.197/2
gülümnden: G.177/2
gülümüz: G.305/3
gülüñ: G.80/2
gülüñden: G.203/4
gülüp: G.301/2
gülzâr: G.18/2, G.115/8, G.156/3
gülzâra: G.193/2, G.292/4
gülzârda: G.308/4
gülzârdan: G.220/6
gülzâr-ı âlem: G.140/4
gülzâr-ı âlemde: G.161/2
gülzâr-ı âsitâne: G.251/4
gülzâr-ı ömr: G.84/1
gülzârında: G.190/2
güm: G.44/4
güm-nâm: G.159/2
güm-rehi: G.69/2
gün: G.4/7, G.15/5, G.29/3, G.46/4, G.47/4, G.88/5, G.94/5, G.140/3, G.160/2, G.160/2, G.200/3, G.226/5, G.241/3, G.254/6, G.341/7, Kt.1/3, Mf.17/1, Mf.53/1
günâh: G.291/8
günâh-'âdet: G.138/5
günâh-ı pürde: G.266/5
gün-be-gün: G.167/4
günde: G.112/5, G.244/6, G.302/2
gündüze: G.241/2
gündüzi: G.205/2
güne: G.29/3, G.160/3
güneh: K.1/39
günehde: G.207/2
güneh-i bî-had: K.1/36
güneh-i bî-şümâr: G.177/6
güneh-kâr: K.1/37
güneh-kâra: K.1/31
güneh-kârâna: G.207/3
günehle: G.297/8
günehümden: G.225/1
güneş: G.252/5
güni: Mt.1/1
günler: G.264/2
günlere: Mt.2/1
günlük: G.127/7
gürgine: G.162/5
gürûh-ı bî-vefâya: G.113/4
gürûh-ı Hüdâ: G.297/10
güşâdür: G.135/5
güşiş: G.205/5
güzâf: G.84/2
güzâfi: G.116/6
güzâf-ı mihr: G.12/5
güzâf: G.48/1, G.100/4, G.251/1, Mf.46/1
güzârda: G.124/3
güzâr-ı dehr: G.314/3
güzâr-ı gam: G.219/5
güzâr-ı meclis-i dil-dâr: G.287/3
güzel: G.8/1, G.72/5, G.164/4, G.174/1, G.231/4, G.238/4, G.286/2
güzeller: Kt.7/2
güzellik: Mf.28/1
güzelsin: G.164/3
güzer: G.320/4
güzeri: G.323/1
güzeşte: G.177/4
güzîdesin: G.227/2
güzîn: K.1/1

- H:**
hâba: G.202/2
hâb-âlüd: G.97/3, G.300/5
hâb-ı gafletde: G.318/1
hâbından: G.300/2
hâbım: G.94/7
hâbumda: G.196/2
hâce: G.57/5, G.172/6, Kt.1/1
hâcenin: G.220/5
hâhiş: G.291/8
hâhiş-ger: G.114/2
hâhiş-gerân-ı encümin: G.254/3
hâhiş-ger-i râhat: G.228/4
hâhiş-ger-i şefâ'at-i ser-defter-i rüsûl: G.297/9
hâhiş-ger-i vasl-ı dil-âra: G.242/3
hâhiş-i envâ'-ı ni'meti: G.94/3
hâhiş-i maksûda: G.16/5
hâhiş-i merâm: G.278/10
hâhiş-i merhamete: K.1/34
hâhiş-i tab'-ı fâzâ'il-perver: G.53/9
hâhiş-i vasl: Mf.9/1
hâhiş-i visâli: Mf.44/1
hâhişle: G.97/5
hâhişler: G.103/2, G.44/1
hâhişlerindür: G.43/1
hâhişüm: G.208/2
hân-ı en'âmı: G.129/2
hân-ı hûn: G.46/1
hâre: G.139/4
hâr-zâr: G.196/5
hâ: G.226/7
hân-ı erbâb-ı düvelde: G.7/7
h'âb: G.231/4
habâb: K.1/11
habbetü's-sevdâ: G.46/3
habbetü's-sevdâ-yı çeşm-i merdümândur: G.167/3
haber: G.38/2, G.298/1, G.350/1
haberi: G.185/3, G.323/4
haber-i kûh-kenümden: G.225/4
haber-i vaslûna: G.290/3
haberüm: G.151/1, G.151/1, G.151/2, G.151/3, G.151/4
haberün: G.214/5
habîb: G.307/2
habîb-ı nev-cüvânın: G.33/4
habîbüm: G.162/1, G.162/10, G.200/1, G.210/2, G.261/2, G.323/3
habîs: G.80/6, G.139/5
habl-i metîn: K.1/23
hâcet: G.197/2, G.252/4, G.261/1, G.282/1
hâcib: G.13/3
hâcibe: G.306/4
hâcibidür: G.149/1
haçlet: G.225/6
hadde: G.265/4
hâhi: G.293/1
hak: K.1/1, G.350/1, G.354/3, G.61/3, G.305/2, G.166/3, G.166/5, G.29/7
hâk: G.265/4, G.328/3, G.225/9
haka: G.191/6
hakâyıkdur: G.98/4
hakda: G.4/5, G.99/2, G.44/2
hak'da: Mf.51/1
hakdan: G.56/7, G.101/7
hâkdan: G.314/4, G.348/4
hâkdân-ı fenâdan: G.297/1, Kt.5/1
hâke: G.42/3, G.140/3
hâk-i pâ-y-bûsi: G.92/5
hâk-i pâ-yın: G.138/3
hâk-i pâ-yine: K.1/14
hâk-i pâ-yüñ: G.267/3
hâk-i rehi: Mf.3/1
hâk-i rehinde: G.11/3
hakîkat: G.7/6, G.87/3, G.220/4, G.253/3, G.53/10, G.87/6, G.173/3
hakîkat-binî-i ahvâl: G.115/5
hakîkatde: G.53/6, Kt.7/2, G.25/4, G.196/7
hakîkatden: G.341/4
hakîkat-pîşe: G.210/2
hakîkatuz: G.122/5
hâkister: G.40/2, G.115/6
Hakk: G.179/5
hakka: G.329/5
hakkâ: G.77/5, G.164/3
hâl: G.95/2, G.164/4, G.23/3, G.130/5, G.288/1, G.345/6, G.74/2, G.46/3, G.348/3, G.60/9, G.255/2, G.206/4, G.39/3, G.247/2
hâlâ: G.183/4
halâdur: G.7/5
halâl: G.238/2, G.139/4
halâs: G.138/1, G.138/1, G.138/2, G.138/3, G.138/4, G.138/5, G.158/2, G.218/4, Mf.33/1, G.74/5
halâsa: G.124/3
halâvet-i nûri: G.72/4
halâyık: G.16/7
halâyıkdur: G.98/8, G.153/1
halbe: G.270/4
hâld'eyledi: G.133/3
hâle: G.87/1, G.252/4, G.110/6
halebe: G.294/4
halefe: G.162/10
halel: G.8/2, G.52/3, G.117/1, G.123/1, G.184/4, G.270/3
hâlet: G.203/5, G.232/4, G.249/1
hâlet-bahş: G.229/3
hâlet-bahşır: G.53/4
hâlet-dih: G.132/5
hâlet-dihin: G.42/5
hâlet-efzâ: G.10/7
hâlet-efzâ-yı ferah: G.171/1
hâlet-engîzi: G.282/2
hâlet-fezâ: G.82/2, G.297/6, G.236/1
hâlet-fezâsi: G.324/1
hâlet-fezâsına: G.278/11
hâletler: G.65/4
hâlet-zâr: G.252/2
hâlhâ: G.20/4
hâli: G.26/4, G.65/1, G.114/5, G.237/4, G.255/5
hâli: G.220/5, G.20/2, G.333/3
hâl-i anber: G.175/2
hâl-i anberîn: G.8/3, G.291/8
hâl-i âşıkdan: G.307/2
hâl-i aşkı: G.50/5
hâl-i dil: G.284/5
hâl-i dil-âvîz: G.349/5
hâl-i dil-bere: G.272/5
hâl-i dili: G.38/2
hâl-i dil-i nizârımı: G.6/2
hâl-i dil-i zâr-ı Ferîdiyi: G.89/5
hâl-i dil-i zârım: G.271/2
hâl-i dilümden: G.62/1
hâl-i Ferîdî: G.190/5
hâl-i fesânı: G.17/6
hâl-i fülül: Mf.14/0
hâl-i hakîkat: G.53/10
hâl-i hamrâsını: G.333/5
hâl-i izârı: G.309/1
hâl-i mezelletde: G.336/5
hâl-i müşğîn: G.317/2
hâl-i nizârım: G.178/2
hâl-i perîşânım: G.209/7, G.284/6
hâl-i ruhım: G.328/2
hâl-i siyâh: G.93/3
hâl-i siyeh: G.50/1
hâl-i süzüş-kârını: G.168/5
hâl-i zârım: G.274/3
hâlimüz: G.322/2, G.125/4, G.125/1
hâlin: G.108/3
hâline: Mf.19/1, G.346/4
hâlis: G.156/2, G.267/5
hâliyyedir: G.53/8, G.53/1, G.53/1
halk: G.153/3, G.211/7, Nz.2/1, G.200/4, G.72/5, G.76/1
halka: G.51/1, G.102/2, G.130/4, G.130/4, G.305/1, G.124/1
halka-ı zülfi: G.262/4
halka-ı uşşâka: G.204/2
halkdan: G.91/4
halkı: G.249/5, G.342/5
halk-ı cihân: G.242/3
halkına: G.77/2, G.81/2
halkını: G.40/2
hall: G.270/8
kallâk: K.1/18
hallâk: K.1/7
hâlleri: G.35/4, G.145/5
halt: G.39/7, G.79/5, G.298/3
hâlüm: G.109/4, G.197/2, G.312/3, G.345/7
hâlüm: G.208/5
hâlumi: G.343/2
ham: G.38/4, G.208/1, G.219/1, G.219/1, G.348/5, G.352/4, Mf.51/1, Mf.54/1
hâm: G.206/1, G.94/2, G.206/1, G.352/4
hama: G.290/1
ham-be-ham: K.1/30
hamd: Mt.4/1
hamd-ı Hudâ: Mt.6/1
hamd'ilil-lah: G.194/1
hamdur: G.81/1, G.171/7
hâmdur: G.81/1
hamdü'-lilah: G.237/5

- hamdü'lil-lah: K.1/1
 hâme: G.282/4, G.65/5
 hâmede: G.280/1
 hâme-i ebrûsı: G.73/3
 hâme-i kudret: G.141/3, G.327/5
 hâme-i sun': G.273/1
 hâmeye: G.290/4
 ham-geşte: G.153/2
 ham-ı ebrû: G.155/3
 hâmidur: Kt.1/6
 hammâliyyedür: G.53/7
 hammâmçı-ı fenâ: G.353/6
 hammâmnda: G.318/4
 hammâm-ı behâ: G.318/6
 hamrâ: G.292/4, G.353/1, G.160/3
 hamrâdan: G.158/8
 hamrâna: G.121/1
 hamrâsını: G.333/5
 hamrâyı: G.340/1
 hamûl: G.180/1
 hamuñ: G.171/7
 hâmuñ: G.230/1
 hâmuñdur: G.114/2
 hamûş: G.284/2
 hâmuş: G.308/4
 hamûşâne: G.56/1, G.101/6
 hâmuşide: G.182/1
 hamyâze: G.168/4
 hamyâze-keş-i melâl: G.289/2
 hamyâzelendürdi: G.319/1
 hamyâzesi: G.347/4
 hâna: G.14/1
 hançer-i berden: G.247/3
 hançer-i zerrîn: G.69/4
 handân: G.24/2, G.60/6, G.62/3,
 G.92/1, G.145/4, G.204/4,
 G.289/2, G.291/6, G.327/3,
 G.191/4, G.71/1
 handânımız: G.126/2
 handâmî: G.318/6
 handeyle: Kt.4/2
 hâne: G.58/1, G.251/1
 hânedür: G.58/1
 hâne-i agyâra: Mf.64/1
 hâne-i dilde: G.198/1
 hâne-i dünyâ: G.347/6
 hâne-i zembûr: G.195/3
 hânesi: G.29/4
 hânesin: G.107/6
 hâneyi: G.112/4
 hânmanından: G.68/2
 hânümân-ı dehr: G.350/5
 hânunda: Mf.26/1
 har: G.323/5, G.302/4
 hâr: G.79/3, G.128/4, G.131/4,
 G.152/1, G.173/1, G.194/4,
 G.213/3, G.279/1, G.340/4,
 G.264/4, G.119/1, G.176/1,
 G.248/5
 hara: G.270/4
 hâra: G.313/3
 harâb: G.29/4, G.231/6, G.310/4
 harâb-âbâd: G.15/5
 harâb-âbâdi: G.330/1
 harâbda: G.92/2
 harâb-hâne: G.21/2
 harâb-hânesi: G.90/2
 harâbı: G.127/5
 harâb'il-Basra: G.294/3
 harâb-mihen: G.346/5
 harâmî: G.103/1
 harâmîdür: G.57/2
 hârâne: G.283/4
 harâret: G.17/6
 harâret-i bâhûr-ı ıztırâb: G.104/4
 hârda: G.148/1
 hardan: G.218/4
 hâre: G.122/2
 harem: G.150/5
 harem-i Ka'beye: G.204/5
 harf-endâz: G.110/6
 harf-ı lebinden: G.106/4
 harf-ı salâh-ı kârı: G.296/4
 harf-i vuslatla: G.317/5
 hârı: G.225/2, G.175/4
 hâr-ı bahr-ı gam: G.160/7
 hâr-ı cefâya: G.178/5
 hâr-ı fûrkatde: G.307/5
 hâr-ı güle: G.90/1
 hâr-ı hecre: G.161/2
 hârın: G.241/3
 hâric: G.148/2
 hâricden: G.268/3
 harîd: G.219/4
 harîdâr: Mf.75/1
 harîdâr-ı metâ'-ı fazl: G.97/8
 harîf-i ser-zenişdür: G.110/6
 harîm-ı İrem-i kûyuña: G.127/4
 harîm-i ravzaña: G.283/3
 harîsân-ı medîh-i dehri: G.80/6
 harîs-i devletin: G.261/3
 harîs-i dirhem: G.219/2
 hâristân-ı hayretde: G.197/3
 hâriş-i hirmân: Kt.14/1
 hâriş-i tişeyle: G.221/6
 har-menîşân: G.170/5
 har-meşrebân: G.254/4
 hâr-perver: G.7/3
 harrâna: G.276/2
 harrâs-ı hurs: G.116/4
 hâr-zâr-ı âlem-i siflide: G.186/5
 has: G.128/4
 hasâdın: Mf.24/1
 hased: G.34/1, G.34/1, G.34/2,
 G.34/3, G.34/4, G.34/5,
 G.34/6, G.34/7
 hasedden: G.331/1
 hasen: G.194/2
 hasen-âsâra: G.175/2
 hasenle: G.272/3
 hasenümden: G.214/2
 has-ı âlâmdan: G.173/1
 hâsıl: Kt.8/3, G.7/7, G.33/5,
 G.138/3, G.149/6, G.178/5,
 G.181/5, G.220/3, Mf.56/1
 hâsılı: G.7/5, G.23/5, G.53/9,
 G.75/1, G.110/5, G.136/5,
 G.149/7, G.152/5, G.156/5,
 G.172/2, G.205/3, G.244/4,
 G.253/1, G.253/7, G.259/2,
 G.300/4, G.310/3, G.311/7,
 G.317/4, Mf.47/1, G.302/1
 hâsılıdur: G.139/3
 hâsiluma: G.288/4
 hâsıma: G.278/7
 hasîrin: G.90/3
 hasîs: G.90/3
 hasîse: G.272/2
 hasîsedür: G.272/2
 hasra: G.294/2
 hasret: G.263/2, G.318/6, G.122/4,
 G.134/5, G.144/3
 hasret-âlûdum: G.229/4
 hasretten: G.237/2
 hasret-fürûd: G.102/5
 hasreti: G.311/3
 hasret-i bûsı: K.1/9
 hasret-i süzân: G.191/1
 hasret-keşündür: G.173/4
 hasretle: G.69/1, G.287/5
 hasta: G.144/1
 hasta-ı: G.243/2
 hastaya: G.49/6
 haste-dilûñ: G.77/4
 hastedür: G.109/5
 haste-i meyl-i mâ-sivâ: G.289/6
 haste-i yârân: G.224/5
 hasum: G.213/3
 hasuz: G.119/1
 haşmet: G.49/3, G.158/1, G.184/5,
 G.291/4, Mf.48/1, G.2/1
 haşmet-feşânından: G.245/4
 haşmet-füzûn: G.167/4
 haşmet-i germâyeñe: G.318/2
 haşmet-i hallâk: K.1/7
 haşmetin: G.351/5
 haşmetince: G.252/3
 haşr: G.1/5, G.297/10
 haşrdan: G.216/3
 haşre: G.299/6
 haşrı: G.115/8
 haşvı: G.332/4
 hat: G.5/2, G.39/4, G.95/3,
 G.141/3, G.184/4, G.219/1,
 Mt.2/1, G.96/3, G.143/1
 hata: G.297/8, G.10/1
 hatâ: K.1/39, G.78/2, G.193/5,
 G.10/5
 hatâyı: K.1/33
 hatdan: G.91/3
 hâtemi: G.138/4
 hatı: G.80/3, G.95/2, G.141/3,
 G.298/4, G.309/3, Mf.44/1,
 G.256/3
 hat-ı izâr: G.13/4
 hat-ı lebi: G.13/2
 hat-ı misk: G.134/1
 hat-ı reyhân: G.22/4
 hatın: G.346/1
 hâtır: G.78/4, G.89/2, G.148/2,
 G.204/5, G.207/7, G.55/3,
 G.328/1, G.182/1, Mf.2/1,
 G.311/5, G.252/3, G.181/4,
 G.38/2, G.104/1, G.6/4,
 G.149/4
 hâtıra: G.24/5, G.132/1, G.311/2,
 G.123/2
 hâtırân: G.182/4

- hâtrası: G.276/5
hâturda: G.52/1, G.301/2, G.237/2
hâturdan: G.173/5
hâturdur: G.301/3
hâtırı: G.23/2, G.53/8, G.157/2, G.186/2
hâtırı: G.180/3, G.101/7
hâtır-ı âşüfteye: G.143/3
hâtır-ı fersûde: G.288/4
hâtır-ı hayret-nümûde: G.15/4
hâtır-ı meksûr: G.326/6
hâtır-ı rencîdesine: G.286/1
hâtır-ı zâra: G.285/2
hâtırına: Kt.15/2
hâtır-şikenlerle: G.271/5
hâtır-şikeste: G.240/2
hâtrum: G.73/2, G.203/5
hâtrumdam: G.207/4
hâtruñ: G.24/1
hâtibi: G.299/1
hatla: G.167/6
hatları: G.263/5
hatmı: K.1/21
hatm-ı melâhat: G.20/2
hatm-ı mushaf-ı amme: G.296/4
hatmine: G.199/4, Mf.84/1
hat-pûşîde: G.76/2
hatt: G.50/2
hatt: G.229/4, G.170/1, G.298/4, G.168/3
hatta: G.127/1
hattı: G.43/5, G.137/3, G.244/4, G.263/3
hatt-ı abîre: G.282/5
hatt-ı dil-âvîz: G.172/3
hâtt-ı dil-âvîzi: G.141/3
hatt-ı gubârı: G.46/4
hatt-ı izârı: G.8/3
hatt-ı müşgi: G.20/2
hatt-ı nesrîn: G.247/4
hatt-ı nev-resi: G.73/2
hatt-ı rûy-ı melâhat: G.328/1
hatt-ı rûyîdesine: G.286/1
hatt-ı tirâşîde: G.172/4
hattuñ: G.86/4
hatuñ: G.164/2, G.95/5
havâle: G.280/2, G.325/7
havâlîlerin: G.100/1
havf: G.184/3
hâvî-i mecma'-ı kerem-i Hak: G.61/3
hây: G.320/1, G.351/5
hâya: G.281/1
hayâl: G.124/3, Mf.23/1, G.257/2, G.200/1, G.238/1
hayâle: G.331/1
hayâli: G.95/5
hayâl-i bî-behre: G.54/2
hayâl-i dil-nişînuñ: G.97/1
hayâl-i gül-ruh: G.265/3
hayâl-i kaddûn: G.100/4
hayâl-i meh: G.341/1
hayâlmüz: G.125/1
hayâlin: G.309/6, G.346/2
hayâlûñ: G.196/2
hayâlûñle: G.131/5
- hayâsuz: G.129/6
hayât: G.353/6
hayâta: G.272/5
hayât-bahşını: G.349/1
hayâtdan: G.13/2
hayâya: G.281/5
haybet: G.124/4
hayder: G.42/2
hayfâ: G.5/4, G.44/3, G.177/4, G.183/7, G.188/4, G.193/3, G.240/3, G.269/6, G.290/3, G.331/2, Kt.11/1
hâyından: G.249/5
hâyin: G.124/1, G.215/1
hâyinden: G.249/6
hayl: G.55/3
hayl-âgâzmuñ: Kt.1/2
hayli: G.131/2, G.187/4
haylî: G.131/2, Mf.73/1
hayline: G.275/1
hayr: G.350/5, Mf.4/1
hayrân: G.60/8, G.62/1, G.65/2, G.92/5, G.145/1, G.162/10, G.289/4, G.308/4, G.162/1
hayrâna: G.292/2
hayrânam: G.197/1
hayrânda: G.307/1
hayrânı: G.305/1
hayrân-ı gonce-fem: G.66/2
hayrânında: G.262/1
hayrânlığındandır: G.90/1
hayrânlık: G.149/6
hayrânında: G.345/1, G.345/7
hayret: G.10/6, G.143/1, G.213/1, Kt.1/1, G.29/6, G.261/5
hayret-âlûd: G.48/2
hayret-dâduma: G.229/1
hayret-dâr: G.317/1
hayretde: G.16/4, G.44/6, G.124/4, G.197/3
hayretten: G.92/3, G.237/1, G.237/3
hayret-dih-i igfâl: G.223/4
hayretdür: G.260/5
hayret-efzâdur: G.65/7
hayret-efzûnum: G.354/1
hayret-fezâ: G.118/2
hayret-fezâlan: G.58/4
hayret-fezây: G.303/1
hayret-fezây-yi kadd: G.8/2
hayret-güster: G.47/2
hayreti: G.311/3
hayret-meniş: G.136/4
hayret-nümûde: G.15/4
hayret-pişesi: Mf.71/1
hayret-zâdr: G.330/1
hayr-hâhumdur: G.317/5
hayr-ı halefe: G.162/10
hayvândur: G.140/5
hazân: G.117/1, G.129/7, G.154/1, G.255/2, G.289/6, G.304/1, G.242/4, G.299/7, G.190/2, Kt.1/5, G.191/5, G.270/1
hazândan: G.297/7
hazânı: G.116/3
hazânın: G.246/2
- hazef: G.146/5
hazef-i sadr-nişîneye: G.170/6
hazef-pâreyle: G.253/2
hazer: G.67/1, G.67/1, G.72/3, G.169/3, G.224/5, G.240/1, G.249/6, G.299/2, G.323/3, Mf.24/1, Mf.41/1
hazerden: G.147/4
hazer-şândur: G.114/1
hâzır: G.123/4
hazîn: K.1/37, G.94/5, G.194/3, G.215/2, G.217/4
hazîne: G.20/1, G.320/2
hazînedede: G.88/5
hazînüm: G.196/7
hazîz-i zillet-i pâ: G.295/4
hazz: G.142/1, G.142/1, G.142/3, G.142/4, G.142/5
heb: G.245/4
hebâ: G.92/2
hecir: G.211/6
hecr: G.112/1, G.134/3, G.242/5, G.110/5, G.208/3, G.197/1, G.2/4
hecrde: G.92/5, G.228/3, G.107/5, G.222/5
hecrden: G.146/2
hecre: G.122/2, G.112/5, G.161/2, G.298/2
hecri: Mf.27/1, G.168/4, G.193/4
hecr-i cüyile: G.183/4
hecr-i hubût: G.146/4
hecr-i kâlâsiyle: G.308/1
hecr-i ruhında: G.221/7, G.314/1
hecr-i zelifi: G.212/2
hecrin: G.97/3
hecrinde: G.41/3, G.278/3, G.179/2, G.242/1
hecrini: G.51/4
hecründe: G.232/7
hecrüñle: G.196/1
hedef: G.79/2, G.146/1, G.277/1, G.315/4
hedef-i sînem: G.34/5
helâk: G.1/5
hele: G.20/4, G.43/1, G.58/4, G.78/8, G.90/4, G.93/3, G.119/1, G.124/2, G.137/4, G.188/2, G.198/1, G.235/2, G.238/4, G.241/4, G.247/5, G.251/4, G.267/1, G.267/1, G.267/2, G.267/3, G.267/4, G.267/5, G.279/5, G.280/3, G.330/3, G.340/6, G.342/5, G.345/5, G.349/3, G.351/4, Mf.5/1, Mf.50/1, Mf.53/1
hem: G.23/1, G.54/3, G.56/5, G.131/1, G.158/1, G.171/2, G.173/3, G.182/6, G.186/4, G.198/5, G.200/5, G.205/2, G.255/2, G.269/5, G.269/7, G.289/0, G.296/1, G.305/5, G.354/1, Mt.6/1, Mf.63/1
hem-âgâz: G.231/4
hemân: G.14/3, G.26/1, G.26/2, G.35/1, G.54/4, G.56/7,

- G.57/3, G.58/3, G.68/3,
G.70/3, G.74/5, G.90/3,
G.101/4, G.116/7, G.122/3,
G.125/5, G.129/1, G.135/1,
G.135/5, G.140/2, G.156/2,
G.198/3, G.199/4, G.206/3,
G.215/3, G.218/4, G.220/6,
G.248/2, G.270/2, G.290/3,
G.291/7, G.296/4, G.303/5,
G.313/4, G.330/2, G.342/4,
Kt.12/1, Kt.13/1, Mf.18/1,
Mf.84/1
- hemâna: G.118/3, Mf.78/1
hemânâ: G.65/2, G.154/1, G.160/6,
G.268/3, G.320/5
hemâver: G.90/2
hemçü: G.206/5
hem-dem: G.21/3, G.210/4,
G.271/1, G.336/2, G.354/2,
G.354/5, G.210/1, G.54/7
hem-demi: G.112/2, Kt.2/1
hem-dem-i feryâd: G.197/5,
G.301/7
hem-dem-i germ: G.202/1
hem-dem-i zillet: G.329/1
hem-demlige: G.127/5
hem-demlik: G.114/4
hem-demüm: G.196/7, G.335/1
hem-demûñ: G.171/1
hemdür: G.81/1, G.101/5
heme: G.120/1, G.127/1, G.306/2
hem-hâneñi: G.316/1
hemîn: K.1/39, G.226/4
hem-înân: G.82/3
hemîşe: G.12/1, G.24/1, G.37/4,
G.54/3, G.97/6, G.106/2,
G.110/3, G.116/3, G.125/1,
G.136/4, G.177/10, G.196/3,
G.203/1, G.219/2, G.252/5,
G.255/4, G.257/1, G.263/2,
G.284/6, G.285/3, G.291/7,
G.299/1, G.312/1, G.337/2,
Mf.69/1
hemmde: G.296/1
hem-meclisi: G.170/5
hem-nagme-i figân: G.191/3
hem-nefes: G.297/4, G.339/2
hem-nefesüz: G.119/2
hem-nişîn: G.215/4, G.226/2,
G.263/2
hem-nişîn-i ehl-i dil: G.253/7
hem-nişînumden: G.240/5
hem-râh-î âşâyış: G.271/1
hem-râhsuz: G.118/5
hemrâz: G.300/2
hem-râz: G.59/3
hem-râz-ı mahabbet: G.213/2
hem-reh: G.54/7
hem-sâgar: G.317/3
hem-sâye: G.58/1, G.79/3, G.297/2
hem-sâyem: G.207/1
hem-serdür: G.115/1
hem-sohbet: G.191/3
hem-tâ: G.47/1, G.223/4
hemtek-i dil: G.232/3
hemvâr: G.299/3, G.346/6
- hemvâre: G.106/2
hem-zebân: G.79/5, G.220/1
hem-zebândur: G.167/1, G.259/4
hengâme: G.282/7
hengâm-ı kâm: G.205/1
henüz: G.133/1, Mf.70/1, Mf.74/1
hep: G.129/5, G.299/9, G.325/9,
Mf.46/1
her: G.68/3, K.1/10, K.1/12,
K.1/12, K.1/41, K.2/12,
K.2/14, G.3/4, G.4/1, G.5/3,
G.7/5, G.17/5, G.22/2, G.22/5,
G.25/3, G.25/3, G.26/4,
G.29/1, G.29/4, G.34/1,
G.35/3, G.37/4, G.41/5,
G.44/1, G.49/3, G.50/3,
G.51/3, G.54/3, G.61/2,
G.62/4, G.66/3, G.67/3,
G.68/3, G.69/1, G.71/2,
G.75/5, G.77/1, G.80/4,
G.82/1, G.82/2, G.82/3,
G.84/1, G.84/3, G.85/1,
G.85/6, G.90/2, G.92/2,
G.96/2, G.96/2, G.97/7,
G.100/4, G.101/5, G.103/3,
G.105/3, G.107/3, G.109/2,
G.110/6, G.111/4, G.112/4,
G.114/3, G.115/9, G.116/1,
G.118/3, G.118/5, G.119/1,
G.127/9, G.129/6, G.138/1,
G.139/3, G.140/3, G.145/2,
G.149/3, G.152/3, G.152/5,
G.156/2, G.159/3, G.174/3,
G.178/1, G.180/1, G.180/5,
G.186/4, G.193/6, G.200/3,
G.204/4, G.206/4, G.210/1,
G.215/1, G.216/3, G.225/1,
G.225/8, G.233/1, G.233/5,
G.242/2, G.242/5, G.244/1,
G.244/5, G.244/6, G.244/6,
G.245/2, G.246/3, G.247/2,
G.252/1, G.252/3, G.255/2,
G.261/2, G.262/4, G.264/1,
G.270/4, G.270/8, G.273/3,
G.273/3, G.278/1, G.289/1,
G.289/5, G.291/5, G.293/1,
G.296/2, G.299/3, G.299/4,
G.300/3, G.303/1, G.303/1,
G.305/1, G.305/1, G.311/4,
G.317/1, G.317/3, G.319/3,
G.320/4, G.320/4, G.320/4,
G.322/1, G.322/4, G.324/2,
G.325/4, G.326/6, G.328/2,
G.329/1, G.329/5, G.331/4,
G.332/1, G.336/2, G.336/4,
G.341/5, G.345/7, G.347/2,
G.347/4, G.347/6, G.348/6,
G.350/2, G.353/2, G.353/3,
G.353/5, Kt.1/4, Kt.2/1,
Nz.1/1, Mt.5/1, Mf.5/1,
Mf.8/1, Mf.13/1, Mf.33/1,
Mf.49/1, Mf.67/1, Mf.70/1,
Mf.78/1, G.203/3, G.253/1,
G.148/2, G.181/3, G.167/4,
G.315/2
herbâr: G.315/3
- herbiri: G.237/4
hercâ'i-yi mihrin: G.210/2
hercâyî: G.173/3, G.187/4, G.36/1,
G.203/5, G.252/5, G.168/2
hercâyîde: G.7/6
hercâyîdür: G.124/3
hercâyîlik: G.133/2, G.160/4
hercâyîlikden: G.220/4
hercâyîsin: G.191/6
hercâyîyâne: G.97/8
hercâyîye: G.77/4, G.5/4, G.78/9
hercâyîyi: G.87/5, G.161/5
herçi: G.335/5
herdem: G.103/3, G.106/1,
G.139/2
hergiz: G.163/3, G.176/4, G.341/4
herkes: G.98/2, G.111/5
herkese: G.40/5
herze: G.253/3
herze-gerdiden: G.341/2
hestini: G.328/5
hevâ: G.1/3, G.12/2, G.78/9,
G.113/4, G.155/4, G.198/5,
G.199/2, G.236/4, G.239/4,
G.297/2, G.313/2, G.193/2,
G.186/5, Mf.21/1, G.290/2,
G.311/3, G.135/1, G.155/1,
G.318/5, K.1/29, G.223/2,
G.320/3, G.96/1, G.7/3
hevâda: G.47/1, G.51/2, G.71/1,
G.120/1, G.270/1, G.33/3,
G.89/3, G.316/3
hevâdan: G.73/5
hevâ-dâr: G.160/7
hevâ-dârâna: G.283/3
hevâ-dârî: Kt.15/2
hevâdis: G.316/4
hevâdur: G.6/3, G.76/2, G.77/4,
G.96/4, G.348/5, G.217/2,
G.257/1
hevâlarda: G.170/2
hevânın: G.56/3
hevâ-perest: G.302/2
hevâ-pervâz-î âz: Kt.1/2
hevâ-pîşe'i: G.189/3
hevâsi: G.51/1, G.74/1
hevâsiyle: G.142/1
hevâ-yı gül-izâr: G.23/2
hevâya: G.209/3, G.263/1,
G.341/6, G.281/2, G.286/3,
G.37/1
hevâ-yı: G.193/4
hevâ-yı aşk: G.187/1
hevâ-yı câhî: G.39/7
hevâ-yı çâh-î gabgabda: G.260/1
hevâ-yı kâkülünde: G.240/4
hevâ-yı kâm: G.264/1
hevâ-yı lutf: G.104/4
hevâ-yı mevc-hîz: G.71/3
hevâ-yı mihr-i ruhsârında: G.209/2
hevâ-yı mihrûñ: G.196/2
hevâ-yı nefsdê: G.3/1
hevâ-yı nefse: G.29/7
hevâ-yı nevâ: G.169/7
hevâ-yı sadr-ı câh: G.348/7
hevâ-yı semen-berân: G.20/1

- hevâ-yı şâm-ı sevdâyâ: G.295/2
hevâ-yı yâriçün: G.175/4
hevâ-yı zülfine: G.251/8
hevâyî: G.184/1
hevâyîle: G.128/3, G.137/5, G.189/4
heves: K.1/29, G.128/1, G.276/2, G.297/2, G.352/3
hevesden: G.193/1
heves-gerdânlığındandır: G.90/5
heves-i çeşm-i siyâh: G.321/1
heves-i mâh-rûları: G.351/1
heves-i şeytânî: G.318/1
heves-i zülf-i yâra: G.188/4
heveskâr: G.147/2
hevesle: G.289/5
heves-zâyı: G.346/1
hevk: G.8/2
hey: G.312/1, G.312/1, G.312/2, G.312/3, G.312/4, G.312/5
heybet: G.329/1
heybet-zâ: G.3/1
hey'et: G.15/3
heyhât: G.20/5
heyzüm-i mazlemeyi: G.79/1
hezâr: G.8/4, G.36/5, G.48/3, G.92/1, G.114/3, G.115/8, G.160/3, G.163/4, G.183/4, G.191/3, G.226/7, G.200/5, G.58/2
hezâra: G.248/3, G.313/4, G.251/4, G.203/4, G.231/4
hezârân: G.10/5, G.120/2, G.133/3, G.160/3, G.171/5, G.179/1, G.325/8
hezârândur: G.347/7
hezârân: G.149/2
hezârân-nagam: G.127/6
hezârân-sıfat: G.177/2
hezârânveş: G.175/1, G.301/2
hezâr-âsâ: G.265/3, G.284/1
hezârî: G.220/6, G.313/3, G.340/6, G.96/2
hezâr-i dil: G.335/4
hezâr-i hoş: G.324/2
hezâr-i nagme-serâ: G.219/3
hezâr-i nagme-serây: G.320/5
hezâr-ı zâr: G.158/7
hezârın: G.90/1, G.98/7, G.163/3
hezâr-ülfet: G.127/2
hezârüñe: G.119/2
hezîmet: G.91/4
hıbrî: G.327/5
hill: G.199/2
hinnâ: G.69/5
hırâm: G.137/2, G.199/2, G.285/1, G.221/4, G.199/2
hırâmân: Nz.2/2, G.178/3
hırâmân-'ar'ar: G.59/6
hırâmânûñ: G.154/3
hırâm-ı kâmeti: G.120/4
hırâmını: G.8/2
hırâmîdür: Kt.1/4
hired: G.10/1, G.128/3, G.210/5, G.341/6, G.351/3, G.106/5, G.189/4
hiredür: G.176/3
hired-i hurde-bînimüz: G.124/5
hırka-püşındur: G.252/3
hırmân: G.269/6, G.269/6, Kt.14/1
hırmânda: G.16/7
hırmen: G.43/5
hırmen-i endîşeyi: G.71/2
hırmen-i sabrı: G.36/7
hırs: G.44/1, G.168/7, G.261/3, G.116/4, G.350/3, G.237/2
hırsa: G.25/1, G.246/3
hırs-ı merhem-i hemmde: G.296/1
hırsını: G.80/6
hırz-ı cândur: G.167/7
hısân: G.40/2
hısn-ı bahârı: G.236/2
hısset: G.230/2
hısm: G.50/3, G.322/1
hısmile: G.4/2, G.63/2
hısmîneci: G.322/5
hışt: G.353/5
hıtâ: G.346/2, G.249/3
hıtâb-ı bezm-i efâzıl: G.116/6
hıtâdur: G.78/2
hıtâm: G.199/4
Hızr: Mf.2/1
hicâb: G.14/1, G.108/1
hicâbuñı: G.61/5
hicirânsın: G.56/4
hicrân: G.22/1, G.45/2, G.109/2, G.269/7, G.269/7, G.191/1, G.158/3, G.99/3, G.162/1, G.148/2, G.312/5, G.289/3
hicrâna: G.274/1, G.292/3
hicrânadur: G.18/1
hicrânam: G.197/3
hicrân-âsâ: G.126/3
hicrânda: G.118/2, G.140/2, G.239/2, G.42/4, G.174/5, G.325/2
hicrândur: Mf.68/1
hicrân: G.78/4, G.274/4
hicrânını: G.60/5
hicrân-şat: G.141/1
hiç: K.1/8, G.6/4, G.79/2, G.99/5, G.126/2, G.246/4, G.251/3, G.267/3, G.285/4, G.303/3, G.347/3, Mf.45/1, G.271/5, G.105/5, G.127/3, G.206/1, G.245/5, G.325/3, G.326/4, G.327/1
hiçbir: G.152/4, G.146/3
hidâyedür: G.61/1
hidâyet: G.16/2, G.44/7, G.72/2
hifâ: G.335/6
hikmet: G.15/4
hikmetden: G.110/3
hikmet-i Lokmân: G.60/1
hikmetle: G.305/2
hilâf-ı emelidür: G.89/1
hilâf-ı maksad: G.83/1
hilâf-ı maksadı: G.284/4
hilâl: G.155/3
hîle: G.302/4, Kt.4/2
hîle-bestedür: G.220/5
hîlede: G.98/2
himem: G.170/4
himmet: G.47/4, G.162/7, G.166/1
himmetde: K.1/2
himmetle: G.206/2
hindû-beçe-i hâlîne: G.346/4
hindû-yı: G.328/2
hindû-yı ateş-perest: G.65/1
hindû-yı hâl-i ruhları: G.348/3
hindû-yı hat: G.96/3
hırâsândum: G.162/5
hired-mend: G.153/6
hirmândan: G.138/5
hişâmdur: G.95/2
hitâbidur: G.80/2
hitâm: G.104/1, Mf.84/1
hiyâz: G.139/5
hiyel: G.8/4
hiyel-i çendân: G.318/2
hiyel-i pişe: G.25/2
hiyel-kârdur: G.151/3
hîzân: G.60/7, G.246/4
hîzâne: G.349/4
hod: G.108/3
hod-bîn: Mf.49/1
hod-râydan: G.174/5
hod-rû: G.155/1
hokka-i ihmâlde: G.171/4
hokka-i şîrîn-kelâm: G.105/4
hokkası: G.76/5
hor: G.110/7
horâsân-ı râhatı: K.2/6
hoş: K.1/28, G.42/1, G.56/5, G.60/1, G.209/7, G.304/4, G.306/5, G.317/1, G.320/1, G.342/1, Mf.20/1, G.324/2, G.194/4, G.193/7
hoş-ârâ: G.63/3
hoşbâr: G.58/1
hoş-bû: G.132/3, 267/3, G.155/2
hoş-büy: G.302/2, G.14/4
hoş-duhân-fürüş: Kt.4/1
hoş-edâ: G.88/4
hoş-edâsına: G.278/1
hoş-hâl: G.194/1
hoş-hurâm: G.163/2
hoş-îşlerindür: G.43/1
hoş-nakış: G.181/4
Hoten: G.249/3, G.346/2, G.134/1
Hoteni: G.172/5
Hotenin: G.78/2
hoy: G.264/5
hoyı: K.2/4
hoy-kerde: G.235/1
hu: G.115/4
hû: G.155/1
hûb: G.83/1, G.120/2, G.75/3, K.2/14, G.111/1
hûba: G.132/5, G.264/5
hûbân: G.23/3, G.48/3, G.86/4, G.145/1, G.306/2, G.6/5, G.249/6
hûbânda: G.296/5
hûbândan: G.128/2
hûbân: G.127/2, G.143/3
hûbân-ı âlem: G.237/3
hûbân-ı dehr: G.268/2

- hûbân-meniş: G.15/3
 hubb-ı câh: G.53/8
 hûb-dâr: G.152/4
 hûb-heves-nâk: G.217/5
 hûbî: G.157/3
 hûb-ı duhân: G.218/2
 hûbî: G.249/6, G.181/3
 hûbların: G.276/5
 hubs-ı tab'ı: G.199/3
 hubût: G.146/4
 huccâc-ı diller: G.282/5
 hudâ: G.260/3, Mf.41/1
 hudâ: G.124/7
 hudâ: Mt.6/1, G.169/9
 Hudâ: G.49/2
 Hudâvendâ: G.10/8
 Hudâya: G.280/2
 Hudâya: G.207/2
 Hudâyâ: G.44/6, Mt.4/1
 hûk: G.69/3
 hûları: G.351/5
 hulâsa: G.284/5
 hulâsası: G.351/5
 hulfi: G.190/4
 hulf-ı va'd: G.292/1
 hulk: G.254/2
 hulk-ı hasenle: G.272/3
 hulûs: G.122/5, G.254/5, G.278/9
 hulûsı: G.200/4
 hulûs-ı âşinâ: G.98/3
 hum: Mf.53/1
 humâr: G.205/3
 humârı: G.116/2
 humâr-ı gussadur: G.107/2
 humâr-ı hüzn: G.201/3
 humâr-ı neşe: G.158/3
 humâr-ı neşesin: G.326/4
 humârumı: G.88/1
 humâ-yı nemâ: G.169/1
 hum-kadem: G.130/3
 hûn: G.189/5, G.196/4, G.340/7,
 G.46/1, G.323/1
 hûn-âb: G.193/6
 hûnâbe-i zehri: G.336/1
 hûn-âb-ı eşk-i dîdelerüm: G.54/5
 hûn-âb-ı eşk-i pür-nemüñ: G.171/6
 hûn-âb-ı sirişküm: G.42/3
 hûn-âbum: G.109/1
 hûn-âşâm: G.158/4
 hûn-bâr: G.41/3
 hûn-bâre: G.193/4
 hûnbârum: G.210/1
 hûn-feşânum: G.314/2
 hûn-hâr: G.157/2
 hûn-hâneden: G.228/1
 hûnî: K.2/10
 hûnîn: G.109/4
 hûnîn-cigeri: G.159/1
 hûnîn-nümden: G.193/3
 hûnînüm: G.42/1
 hûn-pâş: G.212/3
 hûn-pâşum: G.209/5
 hûn-rîz: G.245/2, G.268/3,
 G.286/2, G.107/4
 hurde: G.299/4
 hurde-bîn: G.172/6
- hurde-bînimüz: G.124/5
 hurdeyi: Mf.18/1
 hûrem: G.332/5
 hûrî: G.156/4
 hurrem: G.178/4, G.354/5
 hursend: G.37/1
 hursenddür.: G.347/4
 hurşîd: G.47/2, G.140/3, G.26/4
 hurşîdi: G.134/2
 hurşîd-i mihr-i ittisâllinde: G.296/3
 hurşîd-i ruhsâr-ı ziyâ-bahşa:
 G.335/2
 hurûş: K.1/4
 husr: K.2/13
 husrân: G.10/6
 husûf-ı hatt-ı yâr: G.168/3
 husûl: G.180/1, G.82/3, G.99/3
 husûl-i çâş: G.71/2
 husûl-i kâmda: G.104/3
 husûsan: G.319/3, G.321/5
 hûş: G.14/5, G.158/4
 hûşa: G.187/2
 hûşe-çînî-i tahammüldür: G.36/7
 huşk: G.137/4
 huşka: G.94/3
 huşk-rû: G.290/2
 huşyâr-sûret: G.265/2
 hûy: G.278/7, G.281/1
 hûyî: G.249/5
 huz: G.68/3
 huzûra: G.116/6, G.10/9
 huzûr-ı ma'nevîde: G.16/5
 hüccetüñ: G.172/4
 hüccüm: G.42/2, G.103/1, G.114/3,
 G.320/3
 hüccüm-ı gamze-i Tâtâruñ: G.259/5
 hüccümündan: G.224/3
 hüdâ: G.297/10
 hüdâvendâ: G.207/6
 hüdâ-yi Hudâ: G.169/9
 hükmi: G.260/4, G.266/3
 hükmrân: G.167/4
 hülliyy-i kâbil: G.178/1
 hümâ-yı lâne-sâz-ı sa'd-ı dil:
 G.259/6
 hüner: G.88/4, G.193/7, G.252/2,
 G.253/5, G.319/1, G.294/5,
 G.213/4, G.74/6, G.129/1,
 G.275/3, G.85/2, G.8/7
 hünerde: G.169/8
 hünerden: G.170/7, G.324/5,
 G.211/5
 hünerde: G.254/1
 hünerîdür: G.184/4
 hünerle: G.297/7
 hüner-mendân: G.305/5
 hüner-perver: G.325/6
 hüner-perverân: G.254/7
 hüner-ver: G.115/7
 hüner-verân: G.233/5
 hüner-vere: G.270/3
 hürmetine: G.207/7, Mf.44/1
 hürmetüñ: G.172/8
 Hüseyin-i dil: G.175/2
- hüsn: G.96/2, G.135/2, Th.3/1,
 G.102/3, G.256/3, G.295/1,
 G.254/2, G.160/5, Mf.82/1
 hüsnden: G.268/2
 hüsndür: G.220/4
 hüsn: G.294/3, G.170/2, G.185/4,
 G.172/4, G.52/3, G.96/3,
 G.143/1
 hüsnî: G.53/4, G.73/3, G.227/3,
 G.235/2, G.249/4, G.309/6,
 G.167/6, G.256/1, G.34/3
 hüsn-i diger: G.73/2
 hüsn-i dil-ârâ: G.80/2
 hüsn-i düvel: G.8/3
 hüsn-i hitâm: G.199/4, Mf.84/1
 hüsn-i yâra: G.342/2
 hüsnin: G.333/2, K.2/1, G.309/1,
 G.149/1
 hüsninde: G.332/4
 hüsnine: G.170/1, G.305/4, G.13/3
 hüsnini: G.95/2, G.108/3, G.50/1
 hüsninin: G.353/1
 hüsnüñde: G.62/5, G.63/3,
 G.167/5, G.317/4, G.97/4,
 hüsvân: G.251/12
 hüsvün: G.101/2
 hüşyârı: G.57/2
 hüşyârlar: G.336/3
 hüveydâ: G.348/1
 hüveydâdur: G.65/4
 hüveydâyam: G.196/5, G.207/7
 hüzn: G.4/3, G.149/7, G.188/2,
 G.350/3, G.301/5, G.113/4,
 G.201/3, G.179/4, G.325/6
 hüzne: G.86/3, G.162/6, G.13/2,
 G.37/3
 hüznî: G.117/4
 hüzn-i tekâbül: G.307/4
 hüznini: G.131/5
 hüznüñ: G.104/1
- I:**
 ihlâs: G.65/4
 ikd: G.323/6
 ikd-i meclis: G.70/4
 irz: Mf.1/1
 Isfahân: G.190/3, G.324/6
 Isfahân-ı vashı: K.2/3
 ısırdı: G.292/3
 ısıрма: Mf.29/1
 ısmarladam: G.331/3
 ısrâr-ı esrâr: G.23/1
 ısyâna: K.1/40
 ısyânüm: K.1/34
 ısyânümü: K.1/36
 itfâsı: G.115/4
 itr-fezâyı: G.95/1
 ryân: G.155/3, G.218/3, G.242/5
 ryândur: G.259/1
 ıztırâb: G.14/2, G.348/1, G.35/3,
 G.104/4
 ıztırâb-ı dâr: G.227/7
 ıztırâb-ı gam: G.112/3
- İ:**
 ibâd: G.348/7

- ibâdet: G.207/3
 ibâdetkâr: G.16/1
 ibdâdan: G.158/5
 İblîs-i la'în: K.1/38
 İbn-i Hişâmîdur: G.95/2
 İbrâma: G.282/3
 İbrâmdur: G.81/5
 İbrâm-ı rem-nümâ: G.94/5
 İbrâmlıdur: G.46/5
 İbrâz: G.54/7, G.59/5
 İbrâzı: G.23/3
 İbret: G.350/1, G.329/5, Kt.8/2
 İbret-bîn: K.1/8
 İbretten: G.237/4
 İbtidâ: G.1/1, G.1/1, G.1/2, G.1/3, G.1/4, G.1/5
 İbtidâsı: G.198/6
 İbtidâ-yı emir: G.254/5
 İbtidâ-yı kâr: G.278/9
 İcâbet: G.191/6
 İcâd: G.107/4
 İclâl: Mf.48/1
 İclâs-ı mihrini: G.251/13
 İcmâlen: G.109/4
 İcrâ: K.1/19, G.5/0
 İctinâb: G.14/4
 İçdüm: G.275/3
 İçdüñ: G.264/3
 İçim: G.70/2, G.155/5
 İçinde: G.176/5, G.193/6, Mf.82/1
 İçire: G.4/4, G.46/3, K.1/21, G.24/4, G.44/1, G.54/4, G.59/7, G.62/1, G.97/2, G.120/1, G.178/1, G.195/5, G.204/1, G.204/3, G.230/3, G.239/1, G.248/5, G.258/4, G.264/1, G.264/1, G.264/2, G.264/3, G.264/4, G.264/5, G.268/2, G.285/3, G.308/2, G.322/4, G.322/5, G.326/1, G.339/4, Kt.7/2
 İçün: K.1/14, K.1/25, G.35/1, G.40/2, G.51/2, G.52/2, G.72/1, G.89/1, G.92/5, G.100/5, G.116/1, G.124/6, G.140/3, G.146/3, G.146/4, G.152/4, G.156/2, G.175/4, G.206/5, G.244/5, G.248/4, G.258/4, G.276/1, G.294/3, G.303/3, G.312/5, Kt.7/2, Mf.41/1, G.127/7
 İçürür: G.189/5
 İd: Mf.79/1, Nz.2/1, Nz.2/2, Nz.2/1
 İddî'âsın: G.207/3
 İde: G.310/2, K.1/15, K.2/12, K.2/14, G.4/5, G.6/4, G.10/7, G.22/4, G.77/1, G.137/5, G.147/3, G.147/3, G.162/9, G.164/3, G.165/5, G.165/5, G.221/4, G.227/2, G.297/7, Mt.8/1, Mt.8/1
 İdebilmez: Kt.12/1
 İdecek: Kt.5/2
 İdegör: G.127/5, G.291/9
 İde'İden: G.263/1, G.324/6
 İdel'den: G.184/1
 İdeli: G.137/3, G.140/5, G.164/1, G.169/8, G.262/5, G.346/2
 İdem: G.275/3, G.284/6, G.300/2
 İdemedüm: G.288/1
 İdemem: G.29/5
 İdemez: G.172/6, G.335/2
 İden: G.33/1, G.33/1, G.57/3, G.57/3, G.59/4, G.75/1, G.75/2, G.80/6, G.82/2, G.104/2, G.115/5, G.224/3, G.229/3, G.238/3, G.288/2, G.322/3, Kt.1/4, Kt.1/6, Mf.19/1, Mf.57/1
 İder: K.1/3, K.1/12, K.1/27, K.1/34, G.1/1, G.3/3, G.4/7, G.13/3, G.22/1, G.22/5, G.34/2, G.34/3, G.34/5, G.40/2, G.44/1, G.50/4, G.54/4, G.67/3, G.76/5, G.78/4, G.79/3, G.79/5, G.80/5, G.84/3, G.88/2, G.91/1, G.91/1, G.91/2, G.91/3, G.91/4, G.91/5, G.97/7, G.100/4, G.103/4, G.107/6, G.110/4, G.111/4, G.112/4, G.115/8, G.124/5, G.124/6, G.131/3, G.135/4, G.136/3, G.137/2, G.137/4, G.149/1, G.168/5, G.169/7, G.171/2, G.174/3, G.180/1, G.180/5, G.183/1, G.191/7, G.200/3, G.203/3, G.205/3, G.206/1, G.216/2, G.221/2, G.221/4, G.227/1, G.230/5, G.232/5, G.233/4, G.235/3, G.248/1, G.248/5, G.249/5, G.255/5, G.256/2, G.256/2, G.256/3, G.258/2, G.259/1, G.260/3, G.263/3, G.264/5, G.267/2, G.267/3, G.269/1, G.270/6, G.271/4, G.272/3, G.273/2, G.274/5, G.281/2, G.284/2, G.284/4, G.285/4, G.291/3, G.291/4, G.293/3, G.295/3, G.301/3, G.302/3, G.303/5, G.305/4, G.309/3, G.309/5, G.311/7, G.319/5, G.323/5, G.327/2, G.327/3, G.332/3, G.335/2, G.336/1, G.341/7, G.343/1, G.345/2, G.347/2, G.348/1, G.349/4, Kt.1/7, Mt.4/1, Mf.1/1, Mf.33/1, Mf.58/1, Mf.66/1, Mf.69/1, Mf.83/1
 İderdi: G.147/5, G.211/4, G.211/5, Mf.2/1
 İderek: G.12/5, G.78/7, G.125/1, G.255/4
 İderiken: G.172/8
 İderken: G.297/4
 İderler: G.98/8, G.113/3, G.128/2, G.156/4, G.219/4, G.263/5, G.332/3
 İdermiş: G.131/4
 İderse: G.33/4, G.35/5, G.38/3, G.230/1, G.260/2, G.278/10, G.291/6, G.296/1
 İdersem: G.42/2
 İderseñ: G.3/2, G.284/1, G.325/5
 İdersin: G.143/5, G.150/1, G.155/5
 İdesün: G.62/2
 İdeydi: G.274/4
 İdeyin: K.1/31
 İdi: K.1/4, K.1/4, G.65/6, G.134/3, G.162/2, G.179/3, G.179/3, G.208/2, G.211/3, G.236/5, G.248/5, G.288/3, G.289/2, G.298/4, G.319/4, G.329/1, G.329/1, G.329/2, G.329/3, G.329/4, G.329/5, G.343/5, Mf.38/1, Mf.64/1
 İdince: G.12/6, G.92/3
 İdinceye: G.163/1, G.163/1, G.163/2, G.163/3, G.163/4, G.163/5
 İdindün: G.10/3
 İdrâk: G.10/3, G.239/3, G.336/4
 İdüm: G.301/4
 İdüñ: G.269/6, G.287/3, Mt.4/1, Mt.6/1
 İdüp: K.1/6, K.1/12, K.1/17, G.38/2, G.40/5, G.64/4, G.97/3, G.102/2, G.107/1, G.107/1, G.107/2, G.107/4, G.107/5, G.107/6, G.107/7, G.114/3, G.121/2, G.158/5, G.160/2, G.160/7, G.161/2, G.162/7, G.168/4, G.183/6, G.231/1, G.231/2, G.233/2, G.244/1, G.258/2, G.268/7, G.287/2, G.309/6, G.310/2, G.314/3, G.316/1, G.339/4, G.353/6, Kt.2/1, Nz.1/2, Mt.5/1
 İdüyin: G.289/6
 İfnâdan: G.327/3
 İfrâg: G.44/1
 İfşâ: G.81/2, G.216/5, G.235/3, G.241/5, G.248/6, G.256/2, G.279/4, G.332/2
 İfşâ-yı cihân: G.59/4
 İftehü: Kt.8/3
 İftihâr: G.61/4
 İftitâh: G.104/2
 İgbâr: Mf.32/1
 İgbirâr-ı nâs: G.345/4
 İgfâl: G.223/4
 İgmâz: G.158/5, G.173/2
 İhâm: G.284/4
 İhâmdur: G.81/1
 İhânet: K.1/25
 İhâta: G.137/3
 İhbârdur: Mf.47/1
 İhlâs: G.127/5
 İhmâlde: G.171/4
 İhmâliyyedür: G.53/9
 İhrâm-ı bendî-i tavâf: G.275/2
 İhrâsı: G.56/3
 İhsân: K.1/32, G.138/2, G.191/7, G.231/5, G.260/3, G.173/4

- K.1/18, G.266/3, G.63/2, i'lâm: G.6/2, G.51/2, G.60/9, G.147/3, G.148/5, G.274/3, G.77/4, G.202/4, G.312/3, G.343/2
ihsâna: G.297/8, G.1/2 i'lâmî: G.86/5, G.282/1
ihsânî: G.75/5 i'lâmlîdur: G.46/1
ihsân-ı amîm: K.1/35 ile: K.1/5, K.1/11, K.1/13, K.1/15, K.1/28, K.2/13, G.1/1, G.4/6, G.12/2, G.13/1, G.15/2, G.16/4, G.17/2, G.21/2, G.22/1, G.22/1, G.22/2, G.22/3, G.22/3, G.22/4, G.22/5, G.23/3, G.25/2, G.25/3, G.29/4, G.34/2, G.34/7, G.35/3, G.36/5, G.39/1, G.39/3, G.42/1, G.44/6, G.50/2, G.52/2, G.55/3, G.58/1, G.59/3, G.60/2, G.60/4, G.60/4, G.62/2, G.66/1, G.68/5, G.69/3, G.69/4, G.70/3, G.72/3, G.74/7, G.76/5, G.77/5, G.78/9, G.79/3, G.80/2, G.80/5, G.81/3, G.82/1, G.82/3, G.85/5, G.88/2, G.88/3, G.92/4, G.92/4, G.96/2, G.97/2, G.99/3, G.100/3, G.100/4, G.101/5, G.101/5, G.102/6, G.103/1, G.104/2, G.104/2, G.108/1, G.108/4, G.110/3, G.110/5, G.112/1, G.112/1, G.112/2, G.112/3, G.112/5, G.115/3, G.119/3, G.122/4, G.123/1, G.124/3, G.125/1, G.125/2, G.127/5, G.127/9, G.131/4, G.134/3, G.138/4, G.139/1, G.139/5, G.144/3, G.146/5, G.147/2, G.150/2, G.153/2, G.153/3, G.158/3, G.159/1, G.159/3, G.161/3, G.162/6, G.162/7, G.163/3, G.163/4, G.168/2, G.168/3, G.168/7, G.170/1, G.170/7, G.171/5, G.171/6, G.171/7, G.172/7, G.174/5, G.177/5, G.177/6, G.179/4, G.181/2, G.181/4, G.186/1, G.187/1, G.188/2, G.190/5, G.191/1, G.191/1, G.191/2, G.191/2, G.191/3, G.191/3, G.191/4, G.191/5, G.191/6, G.191/7, G.193/2, G.194/1, G.194/2, G.194/3, G.196/2, G.196/6, G.197/1, G.197/4, G.200/2, G.200/4, G.201/2, G.204/1, G.205/3, G.208/1, G.209/4, G.210/1, G.211/3, G.211/3, G.212/3, G.216/2, G.218/2, G.221/6, G.222/3, G.223/2, G.224/1, G.224/2, G.226/1, G.227/2, G.227/6, G.228/2, G.229/4, G.230/1, G.231/1, G.232/2, G.232/4, G.233/1, G.233/5, G.234/5, G.241/2, G.247/2, G.248/3, G.248/4, G.248/6, G.251/2, G.251/4, G.252/2, G.254/5, G.255/1, G.255/2, G.256/1, G.256/6, G.258/5, G.260/1, G.260/3, G.260/5, G.261/3, G.262/4, G.263/4, G.264/4, G.265/3, G.269/1, G.272/2, G.275/5, G.278/8, G.278/10, G.279/4, G.280/4, G.284/3, G.285/4, G.286/1, G.286/2, G.288/5, G.291/1, G.291/1, G.291/2, G.291/3, G.291/4, G.291/5, G.291/6, G.291/7, G.291/8, G.291/9, G.292/3, G.294/1, G.294/4, G.297/1, G.297/1, G.297/2, G.297/2, G.297/3, G.297/4, G.297/5, G.297/6, G.297/7, G.297/8, G.297/9, G.297/10, G.298/2, G.298/3, G.298/5, G.301/5, G.302/4, G.304/1, G.310/3, G.311/2, G.318/5, G.319/4, G.322/5, G.326/7, G.331/2, G.331/4, G.333/2, G.337/1, G.337/1, G.339/2, G.341/1, G.341/7, G.342/1, G.342/3, G.342/5, G.346/6, G.347/1, G.347/5, G.347/5, G.349/2, G.350/4, G.351/1, G.351/3, G.354/5, G.104/2, Kt.1/3, Kt.1/4, Kt.1/5, Kt.8/1, Kt.8/2, Kt.8/2, Kt.12/1, Nz.1/2, Nz.2/1, Nz.2/2, Mt.9/1, Mt.9/1, Mt.12/1, Mt.12/1, Mt.13/1, Mt.17/1, Mt.18/1, Mt.29/1, Mt.30/1, Mt.45/1, Mt.75/1, Mt.78/1, Mt.81/1
iledür: G.299/9
ilikdür: Mf.70/1
illâ: G.141/2, R.1/2
illet: G.49/5
ilm: G.289/1
iltifât: G.7/2, G.301/6
iltifâtî: G.169/2
îmâ: G.3/5, G.57/4, G.211/6
îmâd: G.29/4, G.36/3
îmâdan: G.158/6
îmâdur: G.65/1
îmâm: Kt.13/2
îmâna: G.64/4, G.65/1
im'ân: G.318/1
îmâret: G.316/1
îmâret-hâne-i kâm: G.230/3
î'mâya: G.261/3
îmâyâ: G.261/1
îmâyam: G.196/7
îmâyem: G.207/4
îmdâd: G.86/2
îmdâd-res: G.345/6
îmdâd-resüz: G.119/3
îmdi: G.144/5, G.320/2
îmiş: G.6/3, G.67/5, G.133/1, G.133/1, G.133/2, G.133/3, G.133/4, G.133/5, G.166/5, G.216/5, G.293/4
imtilâ: G.7/7
imtinâ': G.187/1
imtisâli: G.333/6

- ân: G.276/5
 in'âm: G.205/1
 in'âmâ: G.207/6
 inandurur: G.94/6
 inân-ger-i cezi': G.196/7
 inân-keş: G.320/1
 inâye: G.61/1
 inâyet: G.44/7, G.191/7
 inâyetle: Kt.5/2
 inâyet-yâb-ı ihsân: G.173/4
 inbisât: G.55/1, G.109/5, G.297/6
 incâzın: G.123/4
 incedür: G.276/5
 indi: Kt.12/2
 iner: K.1/14
 inhifâz: G.139/2
 inhirât: G.55/4
 inhîtât: G.55/6
 iniş: G.136/3
 inkâra: G.193/3
 inkâr-ı aşkdan: G.328/4
 inkâr-ı mihr: G.98/4
 inkibâz: G.55/1, G.139/3
 inkilâb: G.122/2, G.226/4
 inkılâbı: G.260/3
 inkisârı: G.102/4
 inleyüp: G.185/1
 ins: G.160/6
 insâf: G.41/3, G.212/2, G.326/6
 insâfa: G.129/4
 insânda: G.227/5
 insâm: G.40/4, G.80/5
 insden: G.61/6
 inse: G.98/6
 ins-hûy: G.58/5
 ins-i cihân: G.208/4
 ins-i nâdân: G.345/2
 ins-i ünsün: G.91/4
 inşe-i firâşını: Kt.13/1
 intihâbidur: G.80/7
 intihâsına: G.278/9
 intisâb: G.283/3, G.121/4
 intisâb-ı tayyibü'l-etvâr: G.332/3
 intisâbidur: G.80/5
 intizâm: G.104/3, G.199/1
 intizâmı: G.55/7
 intizârı: G.306/5
 intizâr-ı reh-güzâr: G.267/2
 intizâr-ı yâr: G.265/4
 inzivâ: G.80/7
 inzivâda: G.256/6
 inzivâyâ: G.237/5
 inzivâyedür: G.61/6
 ipliği: Mf.17/1
 i'râb: G.95/2
 Îrân-ı hüsnin: K.2/1
 îrâs: G.209/3
 irdi: G.5/2, G.56/1, G.56/4,
 G.236/5, G.273/5, Mf.2/1
 irdügi: K.1/4
 irdüğüün: K.1/3
 irdükce: G.225/2
 irdüm: G.251/13
 ire: G.186/5, G.270/1
 İrem: G.127/4, G.38/4
 irem-i küy-i dil-ârâya: G.204/5
 irer: G.22/2
 irfân: G.97/8, G.115/9, G.113/2,
 G.149/3, G.7/3, G.311/7,
 G.315/5, G.329/3, G.345/3,
 G.129/5, G.98/1, G.110/3
 irfâna: G.246/1, G.123/1
 irfânda: G.260/2
 irfânı: G.253/6, G.305/5
 irfân-ı füzûn: G.153/4
 irfânın: G.246/5, G.324/4
 irfânümle: G.71/4
 irişdi: G.38/1, G.233/1, G.254/6,
 G.265/4, G.271/3
 irişdükte: G.156/4, G.14/1
 irişdüm: G.266/4
 irişince: G.41/1
 irişmez: G.22/2, G.71/3, G.305/2
 irişmiş: G.281/3
 irişürsün: G.47/4
 irmedi: G.187/2, G.313/1, Mf.11/1
 irmedüm: G.316/2
 irmek: G.11/2, G.124/6
 irmez: G.76/4, G.146/3, G.212/1,
 Kt.14/2
 irsâliyyedür: G.53/4
 irse: G.199/3
 irsin: G.70/5
 irşâd: G.231/4
 irşâd-ı aşka: G.111/2
 irşâd-ı karîn-i kâm: G.106/1
 irte: G.173/5
 irtî'âz: G.139/1
 irtibât: G.55/5
 irtifâ'-ı mansıbnca: G.55/6
 irtikâb: G.177/5
 irür: G.229/2, G.256/5, G.274/2
 irürse: G.270/7
 îsâl-i safâ-yı hired: G.106/5
 isâr: G.18/1
 îsâr: G.232/2
 ise: G.78/2, G.88/2, G.166/1,
 G.193/6, G.237/4, G.263/3,
 G.283/2, G.284/2, G.293/3,
 G.348/6
 isen: K.1/3
 iseñ: G.146/4, G.164/4, G.332/1,
 Mf.26/1
 islâma: G.328/2, G.53/6
 ismet: Kt.6/2, G.298/3
 ismi: G.336/3
 ism-i pâki: G.1/1
 isri: G.146/2
 istedi: G.159/3
 istediün: Mf.74/1
 istemem: G.284/6, G.345/2
 istemez: G.67/4, G.182/5, G.278/4
 istenmez: G.153/1
 ister: G.47/5, G.55/1, G.55/1,
 G.55/2, G.55/3, G.55/4,
 G.55/5, G.55/6, G.55/7,
 G.67/2, G.69/4, G.109/5,
 G.134/2, G.142/5, G.143/4,
 G.198/6, G.199/4, G.203/6,
 G.286/4, G.300/3, G.318/1,
 G.352/4, Mf.33/1, Mf.84/1
 isterem: G.300/2
 isteriseñ: G.12/1, G.18/4, G.26/1,
 G.26/5, G.72/3, G.97/4,
 G.205/5
 isterse: G.40/5, G.106/5
 isterseñ: G.26/2, G.49/4, G.68/2,
 G.98/9, G.186/3, G.203/1
 istesin: G.348/6
 istetmez: G.153/4
 isticâbet-i sehere: G.270/8
 isti'dâd: G.86/3
 istidrâc-ı hak: G.305/2
 istignâ: G.80/7
 istignâsı: G.332/5
 istikâmet: G.115/5, G.260/2
 istikâmetde: G.110/6
 istikâmetden: G.136/3
 istikâmetüm: G.208/1
 istimâ': G.187/5
 istimdâd: G.86/2
 istinkâf: G.113/3
 istirâhat: G.199/1
 istirâhatdan: G.97/6
 istirâhatdur: G.348/7
 isyân: G.207/3, G.10/10, G.289/0
 isyânda: G.44/2
 isyânüm: G.44/6
 iş: G.137/1, G.137/5, G.200/4
 iş'âl-ı câh: G.8/6
 iş'âr: G.282/3
 işâret: G.253/3
 işâretdür: G.252/4
 işâretler: G.44/5
 iş'âr-ı eş'arüm: G.210/5
 işde: G.174/5, G.255/5, G.288/2,
 Mf.1/1
 işgâl: G.249/5
 işi: G.77/4, G.241/1, G.263/5,
 G.298/4, Kt.2/1
 işidür: G.233/5, G.263/5
 işin: G.323/2
 işitdüm: G.15/1, G.323/5
 işitmedi: G.185/3
 işitmişem: G.200/5
 işkûke: G.225/9
 işler: G.103/4
 işrâb: G.12/4, G.29/6, G.295/3
 işrâb-ı meşreb-i keremi: G.172/7
 işret: G.133/4, G.265/1, G.329/3,
 G.327/4
 işretde: G.25/1, G.259/4
 işretten: G.237/5, Mf.56/1
 işret-hânede: G.325/1
 işreti: G.172/1
 işret-i çeşmi: Kt.11/2
 işte: G.4/2
 iştihâsına: G.278/5
 iştimâl: G.227/6
 iştimâli: G.333/1
 iştimâlini: G.353/2
 iştirâsında: G.114/1
 işük: G.339/4
 işüm: G.287/4
 işüñ: G.203/4, G.237/5
 işve: G.4/1, G.58/4, G.249/2,
 G.270/6
 işve-engfizi: G.327/2

- işve-gerlerden: G.333/1
işve-mu'tâdın: G.305/4
işve-rizâne: G.91/2
işvesiniün: G.255/3
işveye: G.245/3
it: G.246/3, G.287/5, G.6/2, G.14/4, G.16/1, G.16/1, G.16/2, G.16/2, G.16/3, G.16/4, G.16/5, G.16/6, G.16/7, G.18/1, G.18/1, G.18/2, G.18/3, G.18/4, G.21/1, G.21/1, G.21/2, G.21/3, G.21/4, G.21/5, G.22/3, G.26/2, G.40/1, G.44/7, G.66/4, G.68/2, G.112/5, G.137/1, G.137/4, G.138/2, G.138/2, G.143/5, G.146/4, G.166/5, G.169/3, G.174/3, G.178/5, G.187/4, G.198/3, G.199/5, G.205/5, G.210/2, G.234/5, G.237/3, G.239/2, G.249/7, G.273/4, G.285/3, G.289/5, G.299/10, G.304/2, G.307/3, G.309/7, G.311/1, G.312/5, G.314/4, G.314/5, G.343/2, Kt.6/1, Kt.8/3, Mt.8/1, Mf.23/1, Mf.30/1, Mf.30/1, Mf.44/1, Mf.61/1, Mf.63/1
i'tâ: G.50/2, G.264/5
itâ'at: G.17/9, G.207/2
itâ'atde: G.44/2
itâb: G.147/5
it'âb-ı nefis: G.203/2
i'tâyam: G.207/6
itdi: G.191/4, G.178/5, K.1/1, K.1/26, K.1/38, K.2/7, K.2/8, K.2/9, Mh 3/1, G.2/4, G.12/5, G.22/3, G.24/5, G.33/3, G.41/2, G.44/4, G.48/1, G.56/2, G.70/2, G.77/2, G.77/4, G.81/2, G.95/3, G.95/3, G.107/5, G.122/2, G.136/1, G.137/3, G.141/3, G.148/4, G.150/4, G.154/1, G.155/3, G.158/4, G.164/2, G.171/7, G.172/1, G.172/5, G.179/1, G.181/1, G.184/4, G.185/3, G.200/5, G.202/4, G.208/3, G.210/4, G.225/1, G.226/5, G.234/2, G.234/3, G.239/5, G.240/5, G.243/4, G.247/3, G.248/4, G.248/7, G.253/6, G.265/4, G.272/1, G.273/3, G.275/1, G.279/3, G.280/2, G.287/1, G.290/1, G.290/5, G.292/1, G.293/2, G.297/5, G.298/1, G.301/1, G.302/1, G.303/2, G.304/4, G.305/2, G.308/5, G.309/2, G.320/1, G.320/4, G.330/2, G.333/5, G.339/1, G.339/1, G.339/2, G.339/3, G.339/4, G.339/5, G.340/1, G.340/2, G.340/4, G.340/4, G.346/1, G.346/1, G.346/2, G.346/3, G.346/4, G.346/5, G.346/6, G.346/7, G.348/3, G.352/1, G.352/2, G.352/3, G.352/4, G.352/5, Kt.9/2, Mt.8/1, Mt.9/1, Mf.15/1, Mf.52/1
itdicegi: G.191/4
itdigi: G.298/3
itdigün: G.87/4
itdik: Nz.2/2
itdikce: G.50/3
itdiler: G.136/1, G.224/5, G.327/4, G.339/4
itdim: G.251/6
itdügi: G.112/2, G.275/2
itdügin: G.158/7
itdüginden: G.296/3
itdügine: G.20/2, G.34/6
itdük: G.14/3, G.158/7, G.159/1, G.159/1, G.159/2, G.159/3, G.159/4, G.159/5, G.198/1, G.325/2
itdükçe: G.335/7
itdükde: G.261/1
itdüler: G.323/4
itdüm: K.1/33, G.1/4, G.140/2, G.187/1, G.187/1, G.187/2, G.187/3, G.187/3, G.187/4, G.187/5, G.193/5, G.222/2, G.223/2, G.223/3, G.247/4, G.247/5, G.251/4, G.251/7, G.263/1, G.280/2, G.311/5, G.316/2, G.321/1, Kt.4/1
itdümse: G.161/3
itdüñ: G.7/7, G.10/4, G.26/3, G.160/5, G.174/1, G.191/3, G.191/6, G.231/4, G.287/2, G.308/1, G.308/2, Kt.6/1, Mf.46/1
itdürmez: G.348/4
itdürür: G.303/3
ite: G.216/4
itfâ: G.261/4
i'tibâr: G.23/4
i'tibâra: G.122/5
i'tibârna: G.74/5
i'tidâd: G.29/1, G.29/1, G.36/1, G.99/5, G.249/6
i'tinâsna: G.278/8
i'tiyâd: G.29/6
i'tizâr-ı gam: G.102/3
i'tizâz: K.2/14
itme: K.2/7, G.3/2, G.4/2, G.25/5, G.26/4, G.29/6, G.36/1, G.41/5, G.55/4, G.72/2, G.99/5, G.115/6, G.127/7, G.128/2, G.129/4, G.130/1, G.140/1, G.143/5, G.167/7, G.170/4, G.203/2, G.206/5, G.216/4, G.217/4, G.246/3, G.249/6, G.259/6, G.261/3, G.266/3, G.282/3, G.285/5, G.289/0, G.289/0, G.289/1, G.289/2, G.289/3, G.289/4, G.289/5, G.289/6, G.289/7, G.289/8, G.294/2, G.306/2, Kt.1/2, Kt.8/1, Mf.8/1
itmede: G.8/4, G.50/2, G.93/3, G.119/5, G.125/4, G.213/1, G.261/1, G.292/1
itmededür: G.189/3, G.328/2
itmeden: G.241/5, Mf.12/1
itmedesin: Mf.67/1
itmedeyüm: G.251/1
itmedi: K.1/38, K.2/1, K.2/2, G.38/2, G.126/1, G.128/3, G.182/3, G.240/4, G.313/3, G.333/2, G.351/6
itmedin: G.322/1
itmedüğinden: G.119/2
itmedükce: G.66/1
itmedüm: G.53/10, G.207/2
itmediñ: G.10/4, G.161/3, G.296/4, G.312/3
itmege: G.50/1, G.211/7
itmegi: K.1/5
itmek: K.1/36, G.23/1, G.23/1, G.23/2, G.23/3, G.23/4, G.23/5, G.69/4, G.102/7, G.130/5, G.156/1, G.190/3, G.209/4, G.217/3, G.294/4, G.327/1, Mf.47/1
itmekde: G.80/3, G.120/3, G.121/4
itmekdedür: G.67/2
itmekden: G.142/5
itmekdür: G.154/4, G.205/5
itmem: G.36/2
itmemek: G.261/4
itmese: G.278/1
itmesi: G.90/1
itmesün: G.53/7, G.65/7, G.149/6, G.184/5, G.194/5, G.257/2, G.294/3, Mf.59/1
itmeye: G.89/2, G.248/6
itmeyem: K.1/29
itmeyüp: G.25/4, G.327/3
itmez: K.1/4, K.1/22, G.11/1, G.67/3, G.69/3, G.79/3, G.115/4, G.128/3, G.136/2, G.139/5, G.149/3, G.169/4, G.195/1, G.213/2, G.240/1, G.243/3, G.275/4, G.277/5, G.278/7, G.282/3, G.283/1, G.286/5, G.335/6, Mf.3/1
itmezse: G.4/7
itmezsın: G.190/5
itmince: G.37/5
itmiş: G.63/4, G.132/3, G.234/3, G.238/4, G.285/1, G.298/4, G.311/6, G.322/3, G.326/3
itmişem: G.200/4
itmişler: K.1/5
itnâb: G.12/3
itse: G.49/2, G.75/5, G.98/9, G.99/5, G.167/7, G.170/4, G.261/4
itsek: G.264/2, G.331/2, G.336/5
itsem: G.41/4, G.213/2
itseñ: G.12/3, G.22/2, G.83/1, G.129/3, G.160/3
itseyidüm: G.343/5

- itsün: G.44/8, G.229/3, G.275/3,
G.315/4, G.343/2, Mf.53/1
ittibâ': G.187/3
ittisâllinde: G.296/3
itüñ: G.304/2
iyândur: G.167/1
iz: G.280/5, G.168/8
izâh: G.135/4
iz'ân: G.198/3, G.249/7, G.268/7
izâr: G.101/1, G.13/4
izâra: G.169/7
izârî: G.76/2, G.225/2, G.309/1,
G.8/3
izâr-ı âteşün: G.97/2
izâr-ı dil-rübâ-yı meh-cebîn:
G.235/1
izâr-ı muhibbüñ: K.1/22
izâr-ı mushafı: G.20/2
izâr-ı nesterenümden: G.203/6
izâr-ı rahmete: G.291/8
izârna: G.133/1
izârında: G.346/3
izhâr: G.18/3, G.33/1, G.79/2,
G.90/1, G.97/7, G.221/4,
G.248/1
izhârdur: G.173/2
izhâr-ı metâ': G.194/5
izhâr-i cemâl: G.34/3
iztrârî: G.267/4
izz: G.295/5, G.252/1, G.10/9
izzet: G.265/4, G.309/5, G.295/4,
G.205/1
izzet-eserdür: G.93/5
izzeti: G.329/1, G.336/5
izzetle: G.287/2
izzetlü: G.212/2
izzet-nigâh: G.219/5
izzet-nişân: G.215/4
izzet-penâh: G.132/2
- J:**
jengi: G.139/1
jeng-i keder: G.210/5
jeng-i kesâd: G.115/3
- K:**
kabâ: G.49/2
kabâdan: G.194/5
kabâhat: G.281/4
kabak: G.70/5, Mf.53/1
Ka'be: G.78/6
ka'beden: G.282/5
ka'be-i kurbden: K.1/31
ka'beye: G.91/3, G.150/5, G.204/5
kâbil: G.178/1
kâbildür: G.86/1, G.86/1, G.86/2,
G.86/3, G.86/4, G.86/5
kâbili: G.302/5
kâbiliyyette: G.110/1
kabri: G.327/4
kabûl: G.6/2, G.16/6, G.180/5,
G.233/5
kabûle: G.253/5, G.124/6, G.86/2,
G.248/7, G.71/3
kabûl-ı rahmete: G.177/8
kaçan: G.222/1, G.222/1, G.222/2,
G.222/3, G.222/4, G.222/5,
G.288/5, Mf.23/1
kaçar: G.69/2
kaçarlar: G.263/5
kad: G.154/3, G.225/9, G.332/4,
G.348/5, Mf.54/1, G.314/2
kadar: G.67/4, G.68/4, G.72/1,
G.77/2, G.129/5, G.131/2,
G.160/4, G.181/1, G.213/2,
G.262/1, G.270/6, G.309/3,
G.324/3, G.340/1, G.340/4
kadarca: G.61/2
kadarda: G.266/2
kad-âzâde: G.223/1
kadd: G.26/2, G.74/7, G.256/4,
G.8/2
kadde: G.49/2, G.244/4
kaddi: G.153/2, G.262/4
kadd-i bâlâyı: G.268/6
kadd-i dil-cûsi: G.91/2
kadd-i hâmede: G.280/1
kadd-i kıyâmetin: G.309/7
kaddin: G.301/3
kaddinde: G.221/5
kaddini: G.352/4
kaddümi: G.204/2
kaddüñ: G.206/5, G.312/4,
G.332/3, G.100/4, G.80/4
kaddüñi: G.150/2
kaddüñle: G.267/2, G.276/2
kadeh: G.15/5
kadem: G.47/5, G.148/5, G.204/3
kadem-i kûteh: Kt.14/2
kaderde: G.266/3
kaderdür: G.299/2
kad-ı dil-cûyma: G.65/2
kad-i nâzenînüñe: G.137/2
kad-i ra'nâña: G.121/3
kad-i ruhsârım: G.195/4
kadım: G.317/5
kadîmesini: G.88/3
kadîmî: G.45/5, G.259/1
kadin: G.34/6, G.123/4
kadîrde: G.61/2
kadr-ı mihnet-fezâ: G.325/2
kadr-ı şemînimüz: G.124/2
kadr-i dâñâyı: G.189/3
kadr-i hüner-perverân: G.254/7
kadr-i hüsnini: G.108/3
kadr-i süz: G.209/1
kadr-i ta'allukla: G.115/2
kadrin: G.246/5
kadr-sencân-ı ma'ârif: G.220/2
kadrüñi: G.55/4
kafes: G.45/3, G.264/1
kâfi: G.61/3
kâfile-i atâyı: G.137/5
kâfile-i medh: K.1/41
kâfile-i mihr: G.113/5
kâfile-i pür: G.297/8
kâfileye: G.119/4
kâfir: G.65/3
kâğıd: G.38/1, G.38/1, G.38/2,
G.38/3, G.38/4, G.38/5
kâh: G.291/3, G.25/1, G.138/2,
G.294/2
kâh-i heves-zâyı: G.346/1
kahramândur: G.167/6
kahrı: G.336/1
kahr-ı hazânı: G.116/3
kahrında: K.2/12
kaktı: G.324/6
kâkül: G.111/3, G.185/7, G.226/2,
G.256/4, G.307/3
kâküli: G.108/5, G.219/1, G.255/4,
G.309/1, G.317/2, G.302/2
kâkül-i dil-ber: Mf.28/1
kâkül-i dil-dâra: G.175/5
kâkül-i hamdur: G.171/7
kâkül-i hoş-bû: G.155/2
kâkül-i hüsn: Mh 3/1
kâkül-i müşğîn-i dil-dâra: G.310/5
kâkül-i pîçidesine: G.286/3
kâkül-i sünbül: G.174/2
kâkül-i şeb-gün-i dil-rübâ: G.8/5
kâkül-i şüh: G.316/4
kâkül-i şüh-i dil-âvîzin: G.282/4
kâkülüçün: G.223/3
kâkülüme: G.288/2, Mf.15/1
kâkülün: G.102/3, G.150/4
kâkülünde: G.354/3
kâkülinden: G.288/2
kâkülünü: G.258/1
kâküllerüñi: G.105/3
kâkülün: G.232/2, G.162/3
kâkülünde: G.240/4
kâkülüne: K.1/30
kâkülünle: G.267/3
kal: G.244/5
kâl: G.58/3, G.74/4, G.256/1,
G.350/4
kala: G.155/5
kâlâ: G.97/7, G.115/3, G.10/6
kâlâsiyle: G.308/1
kâlâ-yı fazla: G.29/2
kâlâ-yı hatâ: G.10/5
kâlâ-yı nazmı: G.251/12
kalb: G.206/4, G.66/4, G.215/2,
G.327/5
kalbe: G.5/1, G.95/1, G.273/5,
G.211/2, G.198/6, G.201/2
kalb-ı mel'ündan: G.253/6
kalbi: G.63/3, G.159/4, G.162/10,
G.188/2, G.239/3, G.291/9,
G.346/1, G.181/2
kalb-i Ankâveş: G.97/9
kalb-i âşika: G.278/3
kalb-i ehl-i kemâli: G.94/1
kalb-i gam-şânumla: G.71/1
kalb-i harâb-âbâd: G.330/1
kalb-i harâbı: G.127/5
kalb-i hayrân: G.162/1
kalb-i hayrâna: G.292/2
kalb-i hayrânümde: G.345/1,
G.345/7
kalb-i hayret-dâr: G.317/1
kalb-i hazîn: G.194/3
kalb-i hazîne: G.320/2
kalb-i her: G.181/3
kalb-i mahzûnımı: G.16/1

- kalb-i nâ-beşâmânun: G.193/5
kalb-i perîşânûmda: G.345/4
halb-i pür-endûhr: G.118/1
kalb-i remîdesin: G.227/5
kalb-i sepidi: G.94/2
kalbini: G.352/3
kalbüme: G.118/5
kalbümi: G.307/3
kalbüne: G.275/5
kalbüni: G.285/3
kaldı: G.7/1, G.16/4, G.126/1,
G.136/1, G.183/5, G.198/4,
G.199/4, G.204/1, G.254/7,
G.283/2, G.284/5, G.296/4,
G.310/1, G.310/1, G.310/2,
G.310/3, G.310/4, G.310/5,
G.337/1, G.337/1, G.337/2,
G.337/3, G.337/4, G.337/5,
G.341/1, G.341/1, G.341/2,
G.341/3, G.341/4, G.341/5,
G.341/6, G.341/7, G.345/5,
G.348/2, G.348/8, Mf.84/1
kaldım: G.118/2, G.191/5,
G.251/2, G.266/1
kâldır: G.296/7
kalem: G.12/7
kaleme: G.290/4
kalem-rân-ı sa'âdetdür: G.115/9
kalemveş: G.110/6
kâhba: G.44/1
kâhb-ı etvârdan: G.220/7
kaşşar: G.103/5
kâli: G.333/7
kâlmüz: G.125/2
kâliyyedür: G.53/10
kalkdılar: G.220/2
kalma: G.137/5, G.182/1
kalmadı: K.1/32, G.6/4, G.7/7,
G.29/1, G.29/3, G.177/3,
G.237/5, G.298/1, G.324/1,
G.324/1, G.324/2, G.324/3,
G.324/4, G.324/5, G.324/6,
G.324/7, G.333/1, G.333/1,
G.333/2, G.333/3, G.333/4,
G.333/5, G.333/6, G.333/7
kalmamışdır: G.129/3
kalmaya: K.1/37, G.10/10, G.118/5
kalmayalar: G.290/2
kalmaz: K.1/20, G.88/5, G.106/1,
G.173/1
kalmış: G.4/6, G.129/1, G.129/1,
G.129/2, G.129/3, G.129/4,
G.129/5, G.129/6, G.129/7,
G.188/2
kalmışdır: G.108/1, G.108/1,
G.108/2, G.108/3, G.108/4,
G.108/5, G.109/1, G.109/1,
G.109/2, G.109/3, G.109/4,
G.109/5
kalsa: Mf.19/1
kalsın: G.124/4
kalsun: G.16/6, G.132/4, G.171/4,
G.173/5, G.242/1
kalup: K.2/7
kalur: G.44/6, G.127/6, G.271/4,
G.296/1, G.354/4
kâm: G.82/3, G.160/2, G.215/3,
G.227/6, G.270/1, G.291/2,
G.352/3, G.83/1, G.158/5,
Mf.51/1, G.267/5, G.226/3,
G.205/1, G.264/1, G.230/3,
G.106/1, G.294/2, G.36/2,
G.173/6, G.16/4, G.162/4,
G.107/7, K.1/5
kâma: G.282/7, G.86/1, G.169/1,
G.316/2, G.310/1
kâmda: G.104/3
kamer: G.67/2, G.269/2
kâmet: G.156/1
kâmete: G.74/7
kâmeti: G.135/4, G.145/4,
G.306/1, G.351/2, Kt.14/2,
G.120/4, G.320/1
kâmet-i dîdâr-ı cânândur: G.140/4
kâmet-i dil-dâr: G.65/2
kâmet-i kıyâmeti: G.216/3
kâmet-i mevzûn: G.234/1, G.272/4
kâmet-i mevzûnuña: G.221/5
kâmet-i şehşârı: G.92/3
kâmet-i şimşâd: G.231/2
kâmet-i yârin: G.154/3
kâmetini: G.17/4, G.290/4
kâmetüm: G.208/1
kâm: K.1/35, G.309/4, Kt.8/3,
G.7/2, G.237/2
kâm-ı ezhâra: G.132/3
kâm-ı hâl: G.60/9
kâm-ı şîrin: G.268/5
kâmın: G.62/5, G.227/6
kâmil: G.181/1, G.185/4, G.96/5
kâmilân: G.129/4
kâmilâna: G.65/6, G.307/4
kâmilânın: G.333/4
kâmile: G.256/7
kâmili: G.302/1
kâmırân: G.55/2, G.68/1
kâm-rânı: G.38/5
kâm-rânî: G.211/4
kâm-revâ-yı fukarâ: K.1/23
kâmum: G.71/2, G.213/3, G.242/1
kâmuula: G.162/2
kâmurânna: G.160/4
Kâmûs: G.16/3
kâmûsı: G.301/6
kâm-yâb: G.46/4
kan: G.204/4, G.209/4, G.263/2,
Mf.53/1
kân: G.266/4
kanâ't: G.49/4, G.101/7, G.173/1,
G.291/5
kanâ'atda: G.57/5
kanâdîl-ı fûrûzân-ı mesâcid:
Kt.10/1
kanbûr: G.112/2
kand: G.37/1
kanda: G.22/5, G.29/1, G.50/5,
G.84/3, G.176/2, G.265/1,
G.265/1, G.265/1, G.265/1,
G.265/2, G.265/2, G.265/3,
G.265/3, G.265/4, G.265/4,
G.265/5, G.265/5, G.311/6,
G.329/1, G.329/3, G.345/5
kandehârna: K.2/8
kandîl: K.1/24
kandîlini: Kt.13/2
kandurur: G.94/1
kânı: G.211/7
kân-ı ihsân-ı vücûdın: K.1/18
kân-ı lutfâ: Kt.7/1
kâni': G.25/1, G.94/3, G.97/9,
G.143/4, G.168/3
kâni': G.144/5
kâni'-i behre: G.49/2
kâni'-i dünyâ: G.116/1
kâni'-i peygâm: G.269/6
kanlar: G.17/8
kân-perest: G.172/3
k'anuñ: Mf.27/1
kânûn: G.43/5, G.252/4
kânûnce-i şâyi': G.143/2
kânûnda: G.79/1
kânûndan: G.253/3
kânûndur: G.232/7
kânûn-ı aşk-engiz-i devrân:
G.49/7
kânûn-ı fûrkât: G.97/2
kânûn-ı mızrâbum: G.202/5
kânûn-ı mutrib: G.56/6
kânûn-ı uşşâk-ı zamân: G.347/3
kaplamış: G.129/6, G.167/6,
G.300/2
kaptırdım: G.15/3
kapu: G.249/4, G.323/2, G.323/2
kapuñda: G.226/7, G.337/5
kapusu: Mf.21/1, Mf.53/1
kapusında: Mf.37/1
kapûsında: G.159/4
kapuya: G.304/4
kâr: G.7/6, G.37/2, G.41/2, G.75/3,
G.134/4, G.165/4, G.298/4,
G.299/2, G.317/4, G.332/5,
G.278/9, G.318/2
kara: G.174/4, Mt.2/1
kâra: G.187/4
karaladım: G.188/4
karalanur: G.66/1
kârân: G.305/4
karâr: G.67/3, G.89/3, G.128/3
karâr-ı sabra: G.287/4
karârum: G.161/1
karayı: G.224/3
kârbân: G.10/5
kârbânı: G.303/3
kârda: G.307/4
kârdan: G.220/5
kârdan-ı cülcül: G.185/6
kâr-ger: G.96/5, G.333/6
kârgerdür: G.173/7
kârı: G.116/7, G.149/1, G.153/4,
G.278/10, G.332/2, Mf.68/1,
G.296/4
kâr-ı bâ-nevbet: G.329/4
kâr-ı kemîn: K.1/40
kâr-ı kühen: G.255/1
kâr-ı mezra'gâh-ı âmâlüm: G.71/5
kâr-ı nâ-ber-câyı: G.319/3

- kârn: G.162/8, G.241/1
kârîş: G.137/2, G.137/3
karîb-i cilve-i hayret-fezâları: G.58/4
karîb-i tev: G.116/1
karîn: K.1/20, G.215/1, G.226/1, G.106/1
karîn-ı kürbete: G.177/1
karîni: G.133/4
karîn-i bezmi: G.209/1
karîn-i meclisün: G.24/1
karîn-i saltanat-ı mülk-i bî-hodi: G.291/4
karîn-i tугyân: G.289/0
karînüüm: G.207/1
karînüümden: G.240/3
karînüüñ: G.195/2
kâr-sâz: G.347/3, K.2/6
kârum: K.1/39, G.133/4, G.178/1, G.280/1
kâruñ: G.96/4, G.104/2, G.231/5
kâruñi: G.308/1
kârvân-ı gam: G.194/2
kasâvetden: G.182/4
kasd: G.17/8
kasd: G.17/8, G.95/3
kasd-ı Ferîdî: G.61/7
kasd-ı katlin: G.231/3
kasd-ı riyâz-ı cânâncadur: G.74/1
kasd-ı tahsîl-i mizâcî: G.98/8
kasdımız: Mf.12/1
kasdna: G.148/4, G.180/4, Mf.30/1
kasdum: K.1/36
kâse: G.49/3
kâsiddür: G.65/4
kasîde: K.1/36
kasr: G.252/2
kasrı: Mf.82/1
kasr-ı cihâna: G.208/2
kasr-ı himmetde: K.1/2
kasr-ı kâm: G.294/2
kasr-ı mihri: G.231/6
kasr-ı vasla: G.247/5
kasr-ı yed: G.247/5
kâş: G.130/2, Kt.14/1, Mf.52/1
kâşâne: G.277/4
kâşâne-i dünyâ: G.305/3
kaşî: G.6/1, G.249/2, G.255/3
kaşına: G.306/4
kâşım: G.121/3
kat: G.20/1, G.20/1, G.214/2, G.238/2, G.238/2, G.340/7, G.340/7
kat': G.40/5, G.57/2, G.140/1
kat'â: G.3/2, G.189/3
katar: G.39/7, G.79/5, G.99/3
katd: G.298/3
katı: G.21/4, G.137/2, G.264/3, G.290/4, Mf.16/1
kat'-ı nizâ': G.247/3
kat'-ı ümmîd: G.259/2
kâtib: G.13/4
kâtibi: G.299/8
kâtibidür: G.80/3
katlin: G.231/3
katmış: G.241/2
katre-i hıbrı: G.327/5
katresi: G.252/1
kat'un-nazar: G.67/4
kavâ'id-i İbn-i Hişâmdur: G.95/2
kavak: G.221/5
kavakda: G.122/3
kavî: G.329/5
kavli: G.275/4
kavl-i gam: G.323/5
kavl-i nasîhat-âlûd: G.37/2
kavlüñi: Mf.31/1
kayar: G.254/3
kayd: G.219/2
kayda: G.163/5, G.233/3, Mf.21/1
kayddur: G.23/3, G.53/2
kayd-ı bâg: G.239/1
kayd-ı müsecceli: G.309/4
kayd-ı sabr-ı dili: G.349/2
kayd-ı zâyid: G.53/8
kayd-ı zencîr-i telâtumdan: G.139/3
kayguli: K.2/2
kayısıcudur: Mf.6/1
kâz: G.342/3
kazâ: G.3/1, G.3/1, G.4/5, Kt.8/1
kazâdur: G.46/5
kazâ-endâz: G.175/5
kazâ-yı mübremüñ: G.260/4
kâzî: G.260/5
kâzib: G.98/9
kazmada: G.330/4
kazvîn: K.2/5
kazzâz: Mf.70/1
kebâb: G.12/5, G.251/2
kebâba: G.191/1, G.315/2
kebâbidur: G.80/1
kebâbin: G.90/4
kebk-i gûyâ: G.322/4
kec: G.255/4, G.349/2
kec-külâhumı: G.343/3
kec-küleh: G.157/4
kec-menişân: K.1/26
kec-nihâd-ı evc-i bînişden: G.115/5
kec-revâ: G.173/3
kec-revişin: G.35/3
kec-tab': G.260/2
kedd-i dijem: G.182/6
keder: G.17/2, G.68/5, G.72/1, G.88/5, G.104/4, G.113/2, G.129/7, G.166/4, G.243/5, G.210/5, G.348/9
keder-âlûd: G.325/3
keder-âlûd-ı fenâ: G.40/4
keder-âşûb: G.85/2
keder-dâd-ı devâ: G.57/1
kederde: G.266/1
kederdür: G.54/3, G.335/6
kederi: G.106/1, G.116/4
kederin: G.248/3, G.289/8
kederle: G.291/9, G.94/2
keffe-i mîzân: G.246/5
keff-i zîr: G.17/7
keffine: G.17/7
kehden: G.149/5
keh-keşân: K.1/16
kehrübâ: G.149/5, G.272/2
kehrübâ-yı gam: G.291/3
kelâl: G.289/4, G.297/2
kelâm-ı yâri: G.38/3
kelâmuñ: G.162/2
kelbin: Mf.37/1
kem: G.54/2, G.159/2, G.169/3, G.203/3, G.219/4, G.293/5, G.294/1, G.352/3, G.353/1, G.354/1
kemâl: G.1/1, G.79/5, G.238/4, G.249/7, G.293/5, G.215/5, G.299/9, G.169/1, G.74/6, G.54/4
kemâlât: Mt.4/1, Mt.6/1
kemâle: G.129/5, G.280/5, G.184/4, G.253/4, G.55/4
kemâli: G.203/3, G.94/1, G.35/1
kemâl-i intisâbidur: G.80/5
kemâl-i ye's: G.207/4
kemâlini: G.353/1
kemân: G.6/1, G.74/7, G.299/2, G.348/5, G.59/5, G.216/2
kemâne: G.251/3
kemân-ebrû: G.140/2, G.146/1, G.296/5
kemân-ebrûsı: G.245/1
kemer: G.67/1, G.244/1, G.350/4
kemîn: K.1/22, G.226/7, G.226/6, K.1/40
kemînimüz: G.124/4
kem-mâye: G.182/4
kem-yâb: G.183/5, G.24/4
ken'ân: G.179/2
ken'âna: G.26/3
kenâra: G.37/5, G.122/1, G.53/2
kenârı: G.255/4
kenârumda: Mf.78/1
kendi: G.89/5, G.174/4
kendine: G.276/4
kendinüñ: G.299/4
kendisin: G.107/2
kendisine: G.330/5
kend'özi: G.205/2
kend'özin: G.277/2
kendüñ: G.160/5
kendüñe: G.10/3
kendüñi: G.10/4
kendüsün: G.50/5
kendüsini: G.137/4
kerâmet: G.111/2
kerâmetüm: G.208/3
Kerbelâ: G.175/2
kerdür: G.115/6
kerem: G.4/7, G.16/2, G.59/5, G.104/4, G.137/1, G.159/4, G.278/9, G.288/5, Mf.30/1, G.61/3, G.330/1, G.182/3
keremden: G.55/1
keremdür: G.173/2
kereme: G.52/4
kerem-h'âh: G.230/2
keremi: G.172/7, G.217/1
kerem-i subh: G.95/5
keremkârâ: G.10/10, G.16/1

- keremle: G.297/10
kerem-rûb-ı yed-i tevfik: G.10/10
keremünden: K.1/35
kerimâ: G.10/8, G.207/6
kerre: G.36/2, G.164/4, Mf.40/1
kes: G.237/3, G.261/5
kesâd: G.71/4, G.251/12, G.324/4,
G.115/3, G.254/7, G.29/2,
G.35/1
kesâda: G.270/5, G.309/2
kesâdi: G.124/2, G.149/3, G.294/5
kesâd-ı fazl: G.88/4
kesâd-ı ma'rifet: G.129/1, G.253/6,
G.293/5
kesâd-ı ma'rifet-verziş: G.110/2
kesb: Mt.4/1
kesb-i ihtiyâr-ı tekâsilden:
G.169/3
kesb-i rızâsıdur: G.61/7
kesb-zeninde: G.98/5
kesdi: G.35/1, G.309/2, G.29/2
kesel: G.3/2, G.117/1, G.123/1,
G.173/2, G.184/1, G.203/5,
G.256/5
kesel-i câh-ı fenâdan: Mf.48/1
keseli: G.306/4
keselidür: G.89/1
keselüm: G.189/3
keser: G.17/5
kesil: Mf.48/1
kesildi: G.14/1
kesildüm: G.245/4
kesilmedi: G.184/1
kesilmez: G.203/5
kesilmiş: G.215/2
kesilür: Mf.49/1
kesme: G.125/5, Mf.65/1
kesmem: G.1/4
kesmez: G.322/5
kesret-gâha: G.69/1
kesr-i ırz-ı deyr-i zâhid: Mf.1/1
kesüp: G.247/3
keşânından: G.245/1, G.245/3
keşf: G.44/6, G.110/4
keşf-i ma'ânî: G.256/3
keşîdesin: G.227/6
keşmekeş: G.193/5, G.257/3,
G.296/5
keşmekeşde: G.132/4, G.215/3,
G.354/4
keşmekeş-i devr-i hazân: G.190/2
keşmekeş-i gam: G.189/1
keşmekeş-i rûzgâra: G.166/5
Keşşâf: G.110/4
keştî: G.335/5
keştî-i çarh: K.1/8
keştî-i kâma: G.86/1
ketm-i aşk: G.119/2
kettânî: Mf.8/1
kevkeb: G.26/4
kevkeb-i hayret-fezâ: G.118/2
kevn: G.199/5, G.138/4
key: G.218/2, G.271/1, G.326/5,
Mf.50/1
k'ey: G.175/5
keyfiyyet: G.296/6
keyfiyyeti: G.96/2
keyfiyyet-i germâna: G.295/3
k'eyledi: G.182/2
k'eyledüm: G.242/2
k'eyledün: G.242/5
k'eyler: G.37/4, G.348/1
k'eyliyesin: G.58/5
keysakinur: G.69/2
keyvâna: G.270/7, G.199/3,
G.285/4
kez: G.60/3, G.312/3, G.325/2
kıl: K.1/37, K.2/12, G.6/2,
G.130/3, G.138/3, G.179/2,
G.277/3, G.308/3, G.312/5,
G.350/4, Kt.8/3, Mf.20/1
kılan: G.75/3
kılar: G.157/2, G.313/2
kıldan: G.105/3, G.285/5
kıldı: G.147/3, G.225/8, G.234/4,
G.312/1, Kt.15/1
kılıcla: G.180/4
kılmadr: Kt.15/1
kılmasun: G.62/2
kılmaz: G.231/1
kılmış: G.151/3
kılmışlardı: K.1/5
kılup: G.325/4
kılurlar: G.246/1
kıpar: G.168/6, G.185/2
kıpkızıl: G.241/4
kırânî: G.168/7
kırarak: G.150/2
kırığı: Mf.1/1
Kırım: K.2/11, K.2/11, G.303/2,
G.303/2
kırmışa: Mf.73/1
kısmet: G.123/5
kıssadur: G.135/4
kıssa-hânî: G.211/1
kıssa-ı dirâz: K.2/4
kıssa-ı fûrkat-me'âlimüz: G.125/3
kıssası: G.235/2
kıssasını: G.40/1
kıt'a-i cândur: G.50/2
kıvradur: Mf.5/1
kıvrakcadur: Mf.5/1
kıyâmet: G.8/2, G.17/4, G.17/4,
G.123/4, G.256/4
kıyâmetde: G.202/3
kıyâmetdür: G.21/4
kıyâmeti: G.216/3
kıyâmetin: G.309/7
kıyâmet-kadd: G.20/4
kıyâmet-kâmet: G.135/2
kıyâmî: G.320/1
kıyâs: G.49/2, G.285/5
kıyâs-ı mahsûs-ı aynı: G.5/3
kıydı: Mf.62/1
kızarur: G.22/3
kızdırup: G.67/2, G.304/3
kızduruben: K.1/24
ki: G.17/9, G.218/3, K.1/1, K.1/25,
K.1/29, K.1/31, G.6/4, G.14/3,
G.15/2, G.24/3, G.35/4,
G.39/2, G.40/5, G.43/5,
G.44/2, G.46/4, G.47/5,
G.49/1, G.49/1, G.49/5,
G.52/1, G.53/8, G.65/1,
G.77/3, G.77/5, G.79/1,
G.79/5, G.84/1, G.84/2,
G.85/2, G.89/2, G.94/1,
G.97/7, G.97/9, G.98/4,
G.99/4, G.108/3, G.110/2,
G.110/6, G.111/2, G.114/1,
G.115/4, G.115/6, G.116/7,
G.118/5, G.127/1, G.127/3,
G.134/1, G.134/3, G.141/3,
G.144/4, G.149/5, G.159/2,
G.159/3, G.162/10, G.164/3,
G.164/5, G.178/1, G.179/3,
G.180/4, G.181/1, G.183/2,
G.183/3, G.194/1, G.200/1,
G.200/4, G.208/1, G.209/2,
G.212/2, G.219/3, G.221/3,
G.221/4, G.225/4, G.230/5,
G.232/6, G.249/2, G.249/3,
G.256/6, G.259/6, G.260/2,
G.261/4, G.265/3, G.265/5,
G.277/3, G.279/3, G.282/6,
G.290/4, G.290/5, G.293/1,
G.294/5, G.299/3, G.302/5,
G.310/4, G.313/1, G.321/5,
G.325/7, G.329/2, G.336/4,
G.349/2, G.349/4, G.349/7,
G.350/2, G.353/2, G.353/3,
Kt.7/1, Kt.10/1, Mf.17/1,
Mf.22/1, Mf.24/1, Mf.41/1,
Mf.49/1, Mf.69/1, Mf.70/1
kibârâna: G.319/3
kibârâne: G.253/2
kibr: G.25/4
kibri: G.199/3, G.327/1
kibr-i mir'âtı: G.110/7
kiçicikle: Kt.6/1
kifâyedür: G.61/2
kıl: G.58/3, G.74/4, G.125/2,
G.256/1, G.296/7, G.333/7
kilk-i kudret: G.231/5
kim: G.234/3, G.188/4, K.1/25,
G.1/1, G.3/2, G.4/4, G.5/2,
G.5/3, G.7/4, G.10/1, G.10/5,
G.14/2, G.17/3, G.17/4,
G.17/7, G.29/4, G.34/2,
G.34/3, G.37/3, G.39/1,
G.39/7, G.40/5, G.42/3,
G.43/3, G.44/5, G.44/8,
G.46/5, G.47/5, G.49/4,
G.50/1, G.51/3, G.52/1,
G.54/2, G.54/2, G.54/3,
G.57/5, G.59/5, G.61/5,
G.61/5, G.67/5, G.69/1,
G.69/2, G.73/1, G.77/4,
G.78/2, G.79/1, G.79/4,
G.79/5, G.82/1, G.82/3,
G.84/2, G.87/2, G.88/5,
G.91/1, G.94/3, G.94/6,
G.97/6, G.98/1, G.98/2,
G.98/6, G.98/7, G.101/4,
G.101/5, G.105/5, G.106/3,
G.108/5, G.110/3, G.110/6,
G.114/1, G.116/7, G.117/2,
G.119/3, G.123/2, G.123/5,

- G.127/8, G.130/1, G.130/5,
G.131/3, G.131/4, G.135/1,
G.137/4, G.138/1, G.140/2,
G.141/4, G.143/4, G.146/2,
G.146/5, G.149/2, G.152/2,
G.155/3, G.156/2, G.166/5,
G.174/3, G.175/5, G.176/2,
G.176/3, G.176/4, G.180/1,
G.182/3, G.187/5, G.198/5,
G.203/7, G.204/4, G.205/3,
G.222/4, G.225/7, G.227/2,
G.227/6, G.231/5, G.233/3,
G.236/5, G.252/4, G.256/3,
G.256/6, G.257/2, G.257/3,
G.269/1, G.271/3, G.273/2,
G.276/3, G.280/5, G.281/5,
G.284/6, G.290/1, G.291/5,
G.293/3, G.297/3, G.298/1,
G.299/6, G.299/7, G.299/8,
G.299/10, G.306/5, G.309/5,
G.310/2, G.311/2, G.311/3,
G.313/3, G.324/3, G.326/7,
G.328/5, G.331/3, G.337/5,
G.339/2, G.340/5, G.341/7,
G.347/5, G.348/5, G.348/6,
G.348/7, G.350/5, G.351/6,
G.352/4, G.353/2, G.353/3,
G.353/4, Kt.1/5, Kt.4/2, Kt.8/2,
Kt.9/1, Kt.15/2, Mf.3/1,
Mf.12/1, Mf.15/1, Mf.22/1,
Mf.27/1, Mf.33/1, Mf.51/1,
Mf.53/1, Mf.62/1, Mf.63/1,
Mf.72/1, G.275/4
- kimde: G.54/2
kimdür: G.84/4, G.304/1
kime: G.54/7, G.336/5
kimi: G.60/7, G.60/7
kimin: G.115/9
kimki: G.353/5, G.255/1, Mf.49/1
kimse: K.1/20, G.25/3, G.98/2,
G.199/1, G.303/4, G.326/7,
G.328/5, Kt.2/2
kimseye: G.160/6, G.350/5
kimühle: G.237/4, G.341/5
kîmyâna: G.285/3
kîn: K.1/29
kinâr: G.23/3
kîneci: G.322/1
kinini: Mf.19/1
kirâsına: G.40/3, Mf.24/1,
G.278/6, Mf.24/1
kird-gâra: G.122/1
kirdigârdan: G.1/4
kirişme: G.147/5
kîse-i endîşeden: G.171/5
kişi: G.54/3, G.73/5, G.261/5
kişt: G.90/5
kiştzâr: G.117/3
kiştzârda: G.116/4
kiştzâr-ı emeli: G.85/5
kiştzâr-ı emel-i dil: G.99/3
kiştzâr-ı kâma: G.169/1
kişver-i cânın: Mf.82/1
kişver-i kalbe: G.198/6
kişver-küşâ-yı gülsitân: G.236/3
kişversitân: G.268/2
- kitâbe: G.12/6
kitâb-ı cûd: G.110/4
kitâbında: G.65/5
k'itdi: G.346/5
kitmâna: G.329/5
ko: G.70/5, G.87/5, G.132/4,
G.141/4, G.148/5, Kt.12/2,
Mf.25/1, Mf.31/1, Mf.53/1,
Mf.63/1
kodı: K.1/21, G.211/6, G.262/1,
G.264/2, G.298/2, G.320/5,
G.350/1, G.350/1, G.350/2,
G.350/3, G.350/4, G.350/5
k'ogluñ: Mt.4/1
kokutsun: G.217/4
kol: K.1/12, K.1/12
k'ola: G.10/2, G.13/2, G.330/4,
Nz.1/1
k'olamaz: K.1/20, G.119/3
k'olamazsın: G.294/4
kolın: G.164/5
K'olmadum: G.118/3
k'olmya: G.101/6
k'olur: G.94/2
koma: G.10/8, G.16/2, G.239/2,
G.330/1
komadı: G.218/1
komaz: G.36/5, G.290/5, Mf.58/1
konakda: G.119/4
konavidür: G.106/3
kondi: G.179/4
konduk: G.297/1
kondurmaz: G.164/2
konmaz: G.269/2
konmuş: G.151/1
konuk: K.2/11, K.2/11, G.302/3,
G.302/3
kopardı: G.150/4
koparmış: G.167/6
kopdı: G.163/1
korkusından: G.340/6
korur: G.100/1
kovarsın: G.70/5
koy: G.1/5, G.198/2, G.238/5
koydı: K.2/2, Mt.2/1
koyma: G.291/9
koymadı: K.1/34
koymak: G.118/1
koymaz: G.202/2, G.300/4,
G.332/5
koymazsañ: G.198/2
koymış: G.140/3
koynumda: G.337/2
koyup: Mf.68/1, Mf.74/1, Mf.83/1
köhne: G.118/4
köhne-düşmen: G.44/7
köhnelenmişken: G.117/4
köhnesin: G.347/1
kudret: G.265/3, G.141/3, G.327/5,
G.231/5
kudretle: G.167/7
kudsî: Mf.71/1
kudsiyân: G.167/2, G.222/4
kudûmından: G.224/1
kudûmühile: K.1/22
kûh-ı fenâda: G.291/7
- kûh-ı gam: G.330/4
kûh-ı gamda: G.86/5
kûhken: Mf.62/1
kûh-kenümden: G.225/4
kûh-kenveş: G.228/5
kuhl-ı gubâr: G.267/5
kuhl-ı Sifâhândan: G.138/3
kuhl-ı Sifâhândur: G.140/3
kulaguñdan: G.276/3
kulakdan: G.323/5
kulın: Mt.3/1
kulkul: G.185/1
kulkul-ı lâf: Kt.9/2
kullara: G.44/7
kulle-i meşrûh: G.24/4
kulluk: K.1/6, G.294/4
kûltu: G.142/2
kulu: G.249/4
kulüb-ı âlemi: G.325/4
kuluñ: G.212/2
kurarak: G.150/1
kurbdan: G.283/5, K.1/31
kurbetimüz: G.122/2
kurbi: G.190/4
kurb-ı kemâl-i ehl-i hüner: G.74/6
kurdı: G.248/2
kurmuş: G.8/4
kurtulaydum: G.240/4
kurtulur: G.256/6, Mf.72/1
kusûr: G.294/2
kusûr-ı hâkdan: G.348/4
kusûruñ: G.198/4, G.294/2
kuş: G.279/1, G.279/2, G.279/3,
G.279/4, G.332/2
kuşadur: G.353/6
kuşatdı: G.41/2
kûşe: G.226/6, G.18/1
kûşe-gîr-i vahşet: G.228/4
kûşe-i bâgda: G.194/4
kûşe-i ebrûsın: G.155/3
kûşe-i fürkatde: G.322/2, G.148/3
kûşe-i fürkate: G.273/4
kûşe-i gamda: G.60/7, G.161/5,
G.330/5
kûşe-i gülşende: G.267/1, G.312/4
kûşe-i hamûl: G.180/1
kûşe-i hecre: G.298/2
kûşe-i hicrânda: G.42/4, G.174/5
kûşe-i külhan: G.140/4
kûşe-i mihnetde: G.271/4
kuşı: G.279/5
kûşiş: G.8/6, G.169/9
kûşişler: G.44/4, G.44/6
kuşla: G.279/5
kutb-ı nizâmı: G.106/2
Kûteh: G.40/1
kûteh: G.242/4
kûteh: Kt.14/2
kûtehle: G.306/3
Kût-ı nigâh-ı gamze: G.8/4
kuvvet: G.110/5, G.110/5
kûy: G.316/3, G.183/4, G.204/5,
G.150/5, G.341/2, G.292/5
kûyı: G.25/5
kûy-ı hevâsı: G.51/1
kûy-ı hred: G.189/4

- kûy-ı nigâr: G.74/1
kûy-ı nigâra: G.52/2, G.200/2
kûy-ı nigârî: Mt.8/1
kûy-ı visâle: G.47/4
kûy-ı visâl-ı yâra: G.169/9
kûyın: G.50/4
kûyına: G.48/4, G.298/3, G.25/5
kûyında: G.134/5, G.214/1, G.78/6
kûyından: G.222/3
kuyrugını: G.217/4
kûyûna: G.283/3, G.127/4
kuzum: G.162/5, G.191/1, G.191/1, G.191/2, G.191/3, G.191/4, G.191/5, G.191/6, G.191/7
küdûret-dâr: G.3/5, G.324/3
küdûret-dârdur: G.49/3
küdûretüñ'elem-bâr: G.85/1
küfr: G.138/4
küfr-i şikenc-i zülfüñe: G.224/3
küfr-i zülfinde: G.53/6
küfrine: G.64/4
kühen: G.112/4, G.229/4, G.319/3, G.291/7, G.255/1
kühenden: G.56/7
kühl-ı İsfahân: G.324/6
kül: G.40/2
külâh: G.102/2, G.106/3, G.183/6, G.339/5, G.349/2
külâhr: G.321/4
külâh-ı âh: G.304/4
Külbe-i ahzânda: G.345/5
külbe-i ahzânında: G.262/4
külbe-i bülbül-i hoş: G.194/4
külehin: G.255/4
külhan: G.140/4
künbed-i gerdâne: G.34/4
künbed-i gerdân: G.47/2
künc: G.20/3
künc-i âlâm-ı mihen: G.316/1
künc-i elemde: G.271/1, G.297/4
künc-i fenâda: G.97/9
künc-i firâk-ı yârda: G.251/5
künc-i fûrkatde: G.114/5, G.290/5
künc-i gamda: G.152/1, G.335/1
künc-i gamıdur: G.35/5
künc-i hatmı: K.1/21
künc-i hecrin: G.97/3
künc-i hicrân: G.162/1
künc-i inzivâda: G.256/6
künc-i istîgnâ: G.80/7
künc-i vahdetde: G.311/5
künc-i visâlüñe: G.302/4
küncinde: G.33/2
kürbete: G.177/1
küsel: Mf.48/1
küsildür: G.245/4
küstâh: G.25/5, G.169/8, Mf.18/1, G.132/4
küstâhın: G.315/2
küstûf-ı lâzım: G.293/3
küşâd: G.251/5, G.36/6
küşâde: G.145/3, G.196/5, G.226/3, G.185/4
küşâd-ı gonce-i ülfet: G.20/5
- L:**
lâ: G.244/2, G.347/7
lâ-bâba: Kt.8/3
lâbesinde: G.186/3
lâ-büdd: Mf.51/1, G.292/3
lâ-cerem: K.1/1, G.18/3, G.47/4, G.68/5, G.209/6, G.268/5, G.308/4, G.315/1, Mf.33/1
lâf: G.84/2, G.267/2, Kt.9/2
lâfın: G.22/4
lâ-havle: R.1/2
lâ-hayra: G.141/2
lâ-hazz: G.142/2
lahz: G.61/5
lahza: G.7/1, G.17/5, G.25/3, G.68/3, G.103/3, G.118/4, G.123/2, G.129/4, G.160/1, G.202/3, G.205/4, G.208/2, G.211/6, G.235/2, G.243/5, G.244/1, G.296/2, G.326/1, G.326/6, G.331/4, Mf.13/1
lahzada: G.184/1
lahza-ı âh: G.42/4
lahza-ı nehri: G.336/2
la'ın: K.1/38
lâ-kuvvete: R.1/2
la'l: G.105/4, G.81/3, G.97/2
lâlâ: G.330/4
lâle: G.185/6, G.193/1, G.236/2, G.304/3
lâle-dih: G.228/2
lâle'i: G.39/3
lâle-i hamrâdan: G.158/8
lâlekâr: G.317/4
lâle-ruh: G.227/1
lâle-ruhsâr: G.232/6
lâleye: G.241/4
lâleyi: G.236/4
lâle-zâr: G.163/1
lâle-zâra: G.313/5
lal-hazz: G.142/2
la'li: K.2/8, G.50/2
la'l-i leb: G.8/3
la'l-i lebi: Mf.67/1
la'l-i leb-i dil-beri: Kt.9/2
la'l-i mey-gûmı: G.185/4
la'l-i şekerden: G.147/2
la'lin: G.286/4
la'linde: Mf.14/1
la'line: G.140/5, G.262/5
la'lini: G.60/2, G.218/3, G.154/5, G.295/3
la'lün: Mf.38/1, G.80/1, G.288/3, G.295/2, Kt.12/1, G.232/1
lâm: G.206/5
lâma: G.282/1
lâm-ı faslı: Mf.72/1
lâmıdur: Kt.1/3
lâne: K.2/2, G.276/4
lâne-sâz: G.259/6
lâ-ubâlî: G.190/3
lâyık: G.10/1, G.16/5, G.153/6, G.212/3, G.301/6
lâyıkdur: G.98/7, G.160/3
lâyık-ı sohbet: G.329/3
lâ-yu'ad: Mf.55/1
- lâzım: G.13/1, G.221/1, G.278/3, G.293/3
lâzımdur: G.270/5
lâzımı: G.158/8
lâzım-ı gayr-ı müfârkdur: G.98/1
lâzib: G.13/1
leb: G.191/4, G.8/3, Kt.9/2
lebbeyke-güyî: G.177/8
leb-câme: G.282/2
lebi: G.34/7, G.77/5, G.340/6, Mf.6/1, G.13/2, Mf.67/1
leb-i dil-ârâdur: G.54/6
leb-i dil-ber: G.203/2, G.213/5
leb-i dil-dâr: G.217/2
leb-i gül-gün: G.234/1
leb-i handân: G.71/1
leb-i la'lin: G.286/4
leb-i la'lini: G.154/5
leb-i la'lüñ: G.295/2, Kt.12/1
leb-i rahat-dihüñi: Mf.29/1
leb-i sâkî: G.282/2
leb-i sanemüñ: G.278/3
leb-i yâr: G.218/2
lebin: G.60/2
lebinden: G.106/4
lebler: G.174/3
lebleri: G.105/4
leblerindedür: G.93/4
leblerini: G.189/5
leb-rîz: G.201/2, G.266/2
leb-rîz-i neş'e: G.172/1
lehce-i cân-bahşım: G.268/5
lehül'-hayra: Mt.7/1
lek: G.7/7
lemmâ: G.142/2
lerzân: G.246/2
lerzânı: G.318/5
lerze-dâd-ı cism-i âşıkdur: G.257/4
lerze-dâr-ı râyeti: G.236/3
lerzekâr: G.78/4
lerze-nâk: G.56/4
lerzende: Mf.27/1
lerze-yâb-ı bîm: G.312/4
leşker-i cevri: G.60/4
leşker-i cevri: G.42/2, Kt.11/2
leşker-i gam: G.339/1
leşker-i gamdan: G.55/3
leşker-i hüzn: G.179/4
leşker-i sevdâ: G.151/1
letâfet: G.73/3, G.135/4, G.170/1, Kt.7/1, G.171/1, G.111/3, G.312/2
letâfetle: G.249/4
letâfet-semerden: G.147/1
levendâne: G.349/2, G.41/2
levend-i şüha: G.15/3
levlâke: K.1/7
Leylâ: G.235/2, G.261/5, G.348/2, G.73/5
Leylâcasma: G.273/3
Leylî: G.230/4, G.234/3, G.234/3
Leylî: G.33/3
Leylî-hahden: G.50/5
Leylî-i baht: G.316/3
leyse: Mf.55/1
lezzeti: G.311/7

- lî: G.142/2, G.142/2
 lî'âm: G.199/3
 libâs-ı istirâhatdan: G.97/6
 libâs-ı mihr: G.280/4
 lîk: G.7/5, G.46/3, G.63/4, G.93/4,
 G.125/4, G.127/2, G.152/3,
 G.239/5, G.277/3, G.302/3,
 G.307/2
 likin: G.198/7, G.346/7
 lîkin: K.1/34, G.15/3, G.259/5,
 G.345/2
 lisân-ı hâl: G.255/2
 lokma-ı riyâ: G.278/5
 Lokmâna: G.64/1
 Lokmânda: G.176/4
 Lokmân: G.60/1
 lokması: G.201/3
 lûf-ı gamzesi: K.2/9
 lutf: K.2/12, G.1/1, G.6/2, G.10/8,
 G.35/5, G.53/4, G.92/4,
 G.97/3, G.163/3, G.177/7,
 G.210/2, G.235/5, G.261/2,
 G.287/5, G.297/1, G.343/2,
 Mf.40/1, G.222/1, G.104/4,
 G.125/5, G.164/1, G.114/4,
 G.43/4
 lutfa: G.266/4, Kt.7/1
 lutf-ı Mennâna: G.292/5
 lutf-ı ümmîdi: G.207/4
 lutfidur: G.252/1
 lutfını: G.59/5
 lutfuñ: K.1/23, K.1/40, G.21/2,
 K.1/41
 lutfuñda: K.1/20
 lutfuñdan: G.177/9
 lutfuñla: G.266/2, G.16/7
 lutuf: G.187/4, G.101/2
 lüce: G.298/5, G.122/1
 lüce-i gufrâna: G.1/5
 lüce-i ummân: G.22/1
 lü'lü'-i şehvâr: G.105/4
 lutfin: G.135/4
 lutfuñ: G.16/2, G.130/5
- M:**
 ma'ânî: G.256/3, K.1/3
 ma'ârif: G.79/4, G.89/1, G.102/5,
 G.129/6, G.219/4, G.259/4,
 G.115/3, G.186/4, G.220/2
 ma'ârifde: G.127/6, G.119/1
 ma'ârifden: G.129/4
 ma'ârifdür: G.153/4
 ma'ârifle: G.110/2, G.98/5
 ma'âsi: G.177/7
 ma'âsiyla: G.16/5
 ma'âsîden: Kt.2/1
 mâbeyn-i dile: G.287/1
 mâcerâ: G.65/3
 mâ-cerâlarda: G.261/2
 mâ-cerâyı: G.231/2
 mâcerâ-yı aşkı: G.202/4
 mâ-cerâ-yı aşkı: G.81/2
 mâcerâ-yı seylden: G.136/2
 maçar: G.99/1
 mâdâm: G.217/2
 ma'delet: G.86/4, K.2/12
 mâdem: G.210/1
 ma'deniyât: K.1/18
 mâder-i dehr: G.324/3
 mâder-i fürkatde: G.181/3
 ma'dûd: G.270/4
 mâ-fî'l-bâl: G.86/5
 magbûndur: G.114/1
 magdûb: G.85/5
 magdûr: G.112/1, G.299/6,
 G.326/1
 magfîret: G.10/9
 magfîreti: Kt.5/2
 magfîret-i Kirdigârdan: G.1/4
 maglûb: G.85/3
 maglûb-ı füsûn: G.153/6
 magmûm: G.308/5
 magmûmdur: G.299/9
 magrûr: G.40/5, G.277/4, G.309/5,
 G.322/1
 magrûr-ı hüsn: G.102/3
 mâh: G.64/5, Mf.7/1, Mf.8/1
 mâha: G.206/1
 mahabbet: G.15/2, G.89/2,
 G.128/2, G.333/1, G.354/2,
 G.2/4, G.88/2, G.80/3,
 G.213/2, G.243/4, G.217/3,
 G.167/5, G.101/3
 mahabbetde: G.131/2, G.103/5,
 G.304/3, G.240/2, G.43/2
 mahabbetdür: G.335/7
 mahabbet-hâh: G.247/1
 mahabbetle: G.107/7
 mahabbetüñ: G.251/1, G.172/1,
 G.349/6
 mâ-hadar: G.350/3
 mahâfilde: G.253/2
 mahal: G.52/1, G.123/2, G.184/1
 mahall-i Sakar: G.350/1
 mahallin: G.7/5, G.110/4
 mâ-hasal: G.117/3
 mâ-hazar: G.46/1
 mahbûb: G.10/7
 mâh-çehre: G.350/4
 mahfiyü: G.129/2
 mâh: Mf.60/1
 mâh-ı bed-tab'ın: G.206/1
 mâh-ı hüsnür: G.220/4
 mâh-ı nev: K.1/13
 mâh-ı nev-ebrûsuna: G.121/2
 mâh-ı perî-çehre: G.217/5
 mâh-ı serv-kadüm: G.92/4
 mâh-ı şeb-ârâcasına: G.273/4
 mâh-ı tâbânüm: G.209/1
 mâh-ı ziyâ: G.181/1
 mâhın: G.44/5, G.252/5
 mâhir: G.99/2, G.99/4
 mahkûk: G.172/4
 mahmel: G.73/5
 mahmidet: K.1/7
 mahmil-fiken: G.134/1
 mahmilgâh: G.221/7
 mahmûd: G.144/4
 mahmûr-ı gam: G.243/2
 mahmûrî: G.168/4
 mâh-peykeri: G.29/5
 mahrem: G.129/3, G.203/1,
 G.203/4, G.319/4, G.326/3,
 G.341/1, G.354/5, G.113/2
 mâh-rû: Mf.4/1, G.232/6, G.304/4
 mâh-rûları: G.351/1
 mahsûd-ı halâyık: G.16/7
 mahsûli: G.149/7
 mahsûlini: G.181/5
 mahsûr: G.52/2, G.326/3
 mahsûs: G.17/1, Kt.7/1, G.5/3
 mâhsuz: G.118/2
 mahşer: G.10/9, G.44/6
 mahşerde: K.1/23
 mahşerde: G.138/5, G.162/9
 mâhumı: G.343/1
 mâhuñ: G.173/3
 mâhveş: G.163/5
 mahzâ: Mf.49/1
 mahzûn: G.189/1, G.234/5,
 G.234/5, G.38/2
 mahzûn-ı ihsân: G.266/3
 mahzûnımı: G.16/1
 mâ'il: G.178/3, G.181/2, G.201/5,
 G.201/5, G.282/5
 mâ'il-i esfel: G.139/2
 mâ'il-i uşşâkdur: G.48/3
 mâ'ilüme: G.288/1
 ma'îşet: Mf.56/1
 makâl: G.58/3
 makâm: G.72/3, G.100/5
 makâmı: G.80/7, G.127/9,
 makâm-ı nev-âyın: G.248/2
 makâmıdur: Kt.1/1
 makar: G.72/2
 makdem: G.204/2
 makdûr: G.325/7
 mâ-keder: G.68/3
 mâkir: G.99/5
 maksad: G.53/9, G.297/5, G.83/1,
 G.169/9, K.1/1, G.18/4,
 G.104/2
 maksadı: G.166/2, G.284/4
 maksad-ı hâmûn: G.230/1
 maksad-ı mübtelâ: G.63/5
 maksadın: G.158/6, Mf.54/1
 maksadlar: G.254/4
 maksadları: G.283/3
 maksadum: K.1/36
 maksûd: G.230/4
 maksûda: G.16/5
 maksûdı: G.249/5
 maksûdî: Mf.55/1
 makta'-ı derd: Mf.65/1
 mâl: G.206/5, G.297/8
 mâ-lâ-keâm: G.199/5
 mâlın: G.353/5
 mâlikâne: G.251/6
 mâlişler: G.103/2
 mâliyyedür: G.53/2, G.53/6
 ma'lûl: G.49/5
 ma'lûm: G.158/6
 ma'lûmıdur: G.60/5
 mamar: G.72/1
 mâ-mazâdan: G.15/2
 ma'mûr: G.112/4, G.326/6,
 G.325/4

- ma'mûre-i şâdî-i harâb-mihen: G.346/5
ma'mûr-i dil: G.331/2
ma'mûr-ı kerem: G.330/1
ma'nâ: G.55/7
ma'nâda: G.73/4, G.115/9
mâ-nahnu: G.348/2
manâsib: G.82/1
mânde: G.124/1
mânde-i fûrâkuñ: G.337/5
mânend: G.103/5
manend-i anâ: G.153/5
mânend-i bast: G.141/1
ma'nevîde: G.16/5
mânî: G.221/3
mânî': G.143/1, G.284/3, G.323/1
mânî'-i matlûb: G.85/4
mânî'-i nûr-ı merâm: G.316/2
ma'ni-i ruhsâra: G.307/3
mansıb: G.168/8, G.49/6
mansıbdur: G.252/2
mansıb-ı dünyâ: G.335/6
mansıb-ı fecere: G.270/7
mansıb-ı haşmet-feşâmından: G.245/4
mansıbın: G.67/3
mansıbınca: G.55/6
mansıbuñ: G.173/5
mansûr: G.89/3
mañşûr: G.325/1
manzar: G.26/4, G.66/4
mâr: G.176/2
mâr-ı zülfûñ: G.206/3
ma'rifet: G.61/4, G.215/5, G.129/1, G.253/6, G.293/5, G.71/4, G.115/3, G.7/1, G.35/2
ma'rifetde: G.203/7, G.251/12, G.186/4, G.57/4
ma'rifetden: G.246/5, G.324/5
ma'rifete: G.29/1, G.251/11
ma'rifeti: G.29/2
ma'rifet-verziş: G.110/2
mâ-safâ: G.68/3
mashûb: G.10/6
ma'siyet: G.10/6
ma'siyeti: K.1/38
mâ-sivâ: G.297/3, G.289/6, G.254/5
mâ-sivâdan: G.173/7, G.207/4
mâ-sivâsını: G.68/2
mâ-sivâyâ: G.169/8
ma'siyeti: G.177/5
maslahatda: G.254/6
masûn: G.236/2
masûn-ı feyz: G.297/7
mâş-ı hâl-i ârızuñ: G.206/4
ma'şûk-ı şevket: K.2/14
mât: G.43/2, G.173/6, G.206/2
mâ-takaddümden: G.345/3
matâlibi: G.299/3
matâli'-i ruh: G.353/7
matar: G.99/1, G.99/3
matbah-ı mihre: G.47/5
mâtem: G.325/1, Kt.10/2
mâtem-i murgı: G.186/1
matlab: G.99/2, G.341/4, G.85/4
matlabda: G.260/4
matlabı: Mf.7/1, G.53/2
matlab-ı dil-hâhsuz: G.118/1
matla'dur: Mf.65/1
matla'gâh: R.1/1
matla'-ı beyt-i emel: G.36/4
matla'ınuñ: G.35/4
matlûb: G.10/2, G.85/4
matlûbuñ: G.133/5
matmah-ı nazar: G.82/2
mâye: G.261/4
ma'yûb: G.10/4
mazhar-ı lutf: G.125/5
mazlama: G.139/4
mazlemeyi: G.79/1
mazlûm: G.102/4, G.107/6
mazlûmân: Kt.1/5
mazlûmlaruñ: G.90/2
mazmûndur: G.50/3
mazmûnı: G.172/4, Mf.15/1
maznûnlanur: G.73/1
me'âl: G.353/5
me'âli: G.333/4
me'âlî: G.55/2
mebâdi'-i zahmet: G.208/4
mecâlisde: G.198/3
meclis: G.204/3, meclis: G.287/3, G.70/4, G.342/3, Mf.56/1, G.74/6
meclisde: G.141/4, G.151/2, G.263/4, G.296/6, G.319/1, Mf.40/1
meclisden: G.39/1
meclise: G.180/4
meclis-i pâkda: G.211/1
meclis-i yâra: G.22/2
meclisüñ: G.24/1
mecma': G.61/3
mecma'-ı ezhâr: G.297/6
mecmû'a-ı irfân: G.98/1
mecmû'a-ı Selmân: G.34/7
mecmû'asın: G.319/4
mecmû'asında: G.80/7
Mecnûn: G.51/2, G.103/5, G.136/2, G.178/2, G.227/5, G.230/4, G.234/3, G.234/3, G.235/2, G.261/5, G.265/2, G.273/3, G.311/1, G.348/2, G.354/2
mecnûndûr: G.50/5
mecnûnlanur: G.73/5
mecnûn-sıfat: G.3/1, G.33/3, G.101/5, G.149/2, G.336/3, G.317/2
mecnûnvar: G.237/1
mecnûh: G.24/1, G.213/5
mecnûhı: G.296/1
mecnûh-ı tûr-i gussanuñ: G.171/4
mecnûhına: G.198/7
mecnûhuma: G.166/4
me'cûr: G.112/5, G.325/6
medâr-ı hüsun: G.101/2
meder: G.72/1
medh: Kt.4/1, K.1/41
medhin: G.264/3
medhini: Mf.70/1
medhûş: G.205/3
medih: G.80/6
mefer: G.72/5
mefhar-ı âlem: Nz.1/2
mefhar-ı nâs: K.1/32
meftûn: G.234/4, G.234/4, Mf.71/1
meftûndur: G.50/4
meger: K.1/32, G.10/7, G.11/2, G.15/3, G.34/3, G.67/5, G.115/6, G.130/5, G.131/2, G.132/2, G.164/3, G.202/3, G.215/2, G.248/7, G.273/5, G.285/1, G.299/8, G.313/3, G.315/2
meges: G.128/3
meh: G.38/1, G.38/5, G.91/5, G.167/5, G.228/3, G.243/1, G.269/4, G.269/7, G.292/1, G.320/4, G.321/4, G.333/3, G.341/4, G.349/1, Kt.10/1, G.143/4, G.341/1, G.179/2
mehâfilde: G.218/4
meh-âsâ: G.237/3
mehâsın: G.166/4
meh-cebîn: G.208/5, Nz.2/1, G.235/1
meh-cebîne: G.55/5
meh-cebînümden: G.24/2, G.240/2
meh-cemâle: G.280/4
mehcûr: G.3/3, G.277/3, G.326/2
mehcûri: G.283/5
meh-çehre: G.286/5
mehdi: G.339/4
mehd-i tegâfîde: G.321/2
mehe: G.165/5
mehek: G.156/2
mehekveş: G.96/5
mehi: G.67/5, G.157/5
meh-i âlüftedür: G.60/5
meh-i devlet: G.249/7
meh-i enverden: G.168/3
meh-i hâlimüz: G.125/1
meh-i nev: K.1/26, G.155/3
meh-i rüyına: Kt.3/1
meh-i tâbâna: G.26/1
meh-i tâbendedür: G.45/4
mehin: G.61/7, G.256/1, G.286/1
mehle: G.323/5
meh-likâ: G.87/5, G.142/5
mehlikâ-yı pür-fiten: G.244/4
mehpâre: G.233/2
meh-peykerândur: G.235/3
meh-rû: Kt.15/1, Mf.68/1
meh-rûda: Mf.28/1
meh-ruhânı: G.227/7
meh-rûlara: G.89/2
meh-rûya: G.268/2, Kt.3/2
meh-rûye: G.132/1
meh-sîmâ: G.282/4
meh-sîmâyâ: G.209/3
meh-sîmâyı: G.261/1
mehtâb: G.12/1, G.351/1
mehtâbum: G.202/1
mehüm: G.303/1

- mehveş: G.2/2, G.69/4, G.154/5,
 G.284/5, G.353/2, Kt.3/1,
 G.93/2, G.125/3
 meh-veşâmından: G.245/5
 mehveşden: G.293/4
 meh-veşe: G.6/2
 mehveşin: G.35/5, G.95/2
 meh-veşüñ: G.66/5
 mekân: G.38/3, G.124/3, G.174/1,
 G.195/2, G.233/2, G.248/1
 mekân: G.78/8
 mekânın: G.273/3
 mekânüñ: G.18/3
 mekâtibde: G.260/2, G.299/8
 mekîn: G.248/1, K.1/11
 mekînimüz: G.124/3
 mekkâra: G.299/2, G.193/5
 mekkâr: G.107/4
 meknûnlanur: G.73/4
 mekr: G.8/4, G.58/4, G.67/5,
 G.333/5, Mt.9/1
 mekri: G.299/4
 mekrine: G.302/4
 mekrüb: G.85/1
 meksûr: G.326/6
 meksûri: G.314/4
 mektebde: Mf.59/1
 mekteb-i hüsnünde: G.167/5
 mektebin: Mf.21/1
 melâ: G.7/5
 melâhat: G.111/4, G.20/2,
 G.328/1, G.17/3, G.80/3
 melâhatdur: R.1/1, G.6/5
 melâhet: Mf.25/1, Mf.61/1, G.95/3
 melâhetde: G.17/4
 melâhetin: G.137/3
 melâl: G.297/2, G.289/2, G.238/5
 melâl-âlûde: G.109/3
 melâl-âyîn: G.188/3
 melâl-engiz-i hâtrdur: G.301/3
 melâlet: G.245/4
 melâli: G.252/3
 melâlimüz: G.125/5
 mel'ânet-sûret: G.257/4
 melek: G.157/4
 melek-hû: G.60/3
 melek-sîmâ: G.20/3, G.244/2
 meltemisüz: G.119/1
 mel'ûndan: G.253/6
 melzûm-ı dakâyıkdur: G.98/1
 memâlik-i Aceme: K.2/10
 memâlik-i hüsnê: G.52/3
 me'men: G.230/5
 me'mengeh-i sultâne: G.274/3
 memlû: G.308/1
 memnûnlanur: G.73/1
 me'mûndur: G.114/1
 men: G.277/3
 men': G.278/10, G.284/2, G.284/3
 menâhi: G.10/3
 menâzilden: G.153/7
 menâzil-i mihnet: G.101/3
 menba'-ı dilde: G.6/4
 menfûr-ı halâyıkdur: G.98/8
 men-i dil-şüfteye: G.189/5
 men'-i güzâr-ı dil-rübâ: Mf.46/1
 men'-i hakâyıkdur: G.98/4
 men'-i sücûd: K.1/38
 Mennâna: G.292/5
 mensûb: G.10/5
 menşe'-i cefâ: G.4/1
 menzil: G.119/4
 menzilde: G.128/1
 menzile: G.254/6
 menzilgehde: G.55/1
 menzili: G.98/7, G.348/1, G.348/1,
 G.348/2, G.348/3, G.348/4,
 G.348/5, G.348/6, G.348/7,
 G.348/8, G.348/9
 menzil-i dil-dârda: G.189/1
 menziline: G.16/2, G.44/7
 menzilüñ: G.348/6
 mer'a: G.131/1
 merâ: G.169/4
 merâm: G.104/1, G.225/4,
 G.289/3, G.97/5, G.159/3,
 G.333/4, G.152/3, G.24/5,
 G.278/10, G.316/2, G.158/50,
 G.180/1, G.68/5, G.292/5
 merâma: G.49/4
 merâmı: G.136/5
 merâmıdur: G.57/1
 merâmın: Nz.1/2
 merâm'insân: G.318/3
 merâmum: G.196/3
 mercânüm: G.209/5
 merd-i bî-ferheng: G.98/8
 merd-i hakikat: G.87/6
 merd-i hâm: G.206/1
 merd-i hâtibi: G.299/1
 merd-i Hudâ: G.49/2
 merd-i kâbili: G.302/5
 merd-i meclis: G.342/3
 merd-i müşekkeli: G.309/5
 merd-i şîrîn-bâl: G.335/3
 merdüm: G.259/7
 merdümândur: G.167/3
 merdüme: G.205/1
 merdüm-i bî-derde: G.51/3
 merdüm-i çeşm: G.141/1, G.167/3
 merdüm-i enbâ-yı dehre: G.101/4
 merdümlük: G.293/2
 merer: G.72/4
 merg: G.162/4
 mergüb: G.10/3, G.85/6
 mergüb-ı halâyıkdur: G.153/1
 merhabâ: G.287/1
 merhabâveş: G.12/2
 merhalesi: G.101/3
 merhamet: G.180/3, G.286/5,
 G.173/2, G.195/1
 merhamete: K.1/34
 merhametüñ: G.323/2
 merhem: G.64/1, G.176/4,
 G.198/7, G.354/4
 merhem: G.296/1, G.308/3
 merhem-i dilde: G.307/1
 merhemüñ: G.171/4
 merhûndur: G.50/2
 mer'üb: G.10/8
 mesâ: G.66/2, G.152/3
 mesâ': G.258/3
 mesâcid: Kt.10/1
 mescid: Mf.37/1
 mescide: Kt.13/1
 mesel: G.8/7
 meseldür: Mf.12/1
 meseli: G.41/1, G.294/5
 meserret: G.71/1, G.114/4,
 G.116/1, G.204/2, G.236/5,
 G.293/1, G.333/4, G.353/4,
 G.43/1, G.142/3
 G.299/7
 meserret-çehre: G.202/2
 meserretiden: G.76/4, G.205/2
 meserret-fezâ: G.75/4
 meserreti: G.82/2
 meserret-zedâ: G.113/1
 meshûri: G.153/6
 mesken: G.48/2, G.177/5, G.228/2,
 G.233/2, G.238/3, G.287/2,
 G.322/4, G.325/4
 meskeni: G.138/2, G.139/4,
 G.285/4
 mesken-i âb: G.139/2
 mesken-i aslıñ: G.259/1
 mesken-i esnâf-ı beşer: G.40/3
 mesken-i yâr: G.75/4
 mesken-sâz-ı sabr: G.256/6
 meskenüñ: G.146/4, G.179/3
 meslûb: G.10/1
 mesnûnlanur: G.73/2
 mesrûr: G.182/6, G.267/1,
 G.326/1, G.326/4, G.352/3,
 G.325/9
 mest: G.157/4, G.172/1, G.225/7,
 Mt.9/1, G.123/3, G.120/3
 mestâne: G.97/2, G.277/1
 mestâne-meşreb: G.12/4, G.80/1
 meste: G.52/5
 mesti: G.282/6, G.286/2
 mest-i bâzâr-ı cümün: G.174/3
 mest-i çeşm: G.201/4
 mest-i nâz: G.312/2
 mestini: G.328/3
 mestûr: G.325/8
 mestûre: G.281/4
 mestûre-i nâr: G.279/2
 mes'ûdi: G.77/3
 mes'ûduñe: G.242/5
 meşakkat: G.78/5
 meşâm: G.205/2
 meşâmıdur: G.95/1
 meşâm-ı büy-ı vefâ: G.144/4
 meşâm-ı câna: G.256/5
 meşâmını: Kt.3/2
 meşgûl: G.289/1
 meşhûndan: G.253/2
 meşhûndur: G.198/5
 meşhûr: G.297/7, G.326/7
 meşk: K.1/26
 meşreb: G.35/2, G.130/4, G.172/7
 meşrebde: G.260/5
 meşreb-i dünyâ: G.325/3
 meşrûh: G.24/4
 meşşâta-ı tevfiik: G.10/7
 metâ': G.97/8, G.194/5
 metâ'-ı fezâ'ili: G.184/2

- metâ'-ı ma'rifet: G.71/4
metâ'-ı sabrı: G.293/2
metâ'-ı uhravî: G.10/2
metâ'im: G.82/1
metîn: K.1/23
metn-i cefâ: G.93/2
metn-i ihtilâta: G.14/4
me'vâ: G.253/2, G.347/6
me'vâ-yı emâsıl: G.329/2
me'vâ-yı nevâ: G.127/9
mevc: G.112/3
mevcenin: K.1/12
mevc-hîz: G.71/3
mevc-i ma'ânî: K.1/3
meveddet: G.73/1, G.236/4
mevklâde: G.10/9
mevlâ: G.162/9
mevlevî: G.339/5, G.102/2, G.268/4
mevlevîdür: G.183/6
mevsıl: G.106/5
mevsıl-ı maksad: G.169/9
mevsûf-ı cünûn: G.153/1
mevtâ: G.40/3
mevtâçün: G.327/4
mevtânın: G.61/6
mevti: Mf.37/1
mevzûn: G.234/1, G.234/1, G.272/4
mevzûndan: G.253/5
mevzûnuña: G.221/5
mey: G.98/3, G.275/5, G.302/5, Kt.9/2, G.116/2, G.110/3, G.57/2, G.97/2
mey-âşâm-ı şem: G.352/2
meydânda: G.98/5
meydân-ı hüsnî: G.167/6
meydân-ı maslahatda: G.254/6
meydân-ı melâhetde: G.17/4
meyde: G.296/6
mey-dehed: G.251/9
mey-gedenin: G.352/2
mey-gûm: G.185/4
mey-hâre: G.70/4
meyhâne: Mf.16/1
mey-hâneci: G.52/5, G.123/3
mey-hânede: G.172/8, G.302/5
mey-hânesinde: G.57/2, G.341/6
mey-hâneye: G.189/2, Kt.9/1
mey-i câm-ı Cem: G.352/1
mey-i la'l-i tarab-efzûn: G.81/3
mey-i pür-ferah: G.325/1
mey-i sahbâ: G.189/2
mey-i sâkî-i devrânûñ: G.326/4
mey-i sûrûr: G.201/2
mey-i vaslı: G.168/4
meyil-i deşet-efzâyı: G.335/6
mey-kedeci: G.184/2
meyl: K.2/8, G.41/5, G.64/4, G.115/6, G.124/5, G.140/5, G.143/5, G.169/8, G.217/3, G.255/4, G.258/4, G.262/5, G.263/1, G.276/5, G.281/2, G.303/3, G.327/1, Mf.70/1, G.289/6, G.54/3, G.169/4, G.49/6
meyle: G.107/2
meyl-fiken: G.276/1, G.313/5
meylhâ-yı hâcibe: G.306/4
meyli: G.24/2, G.260/1
meyl-i âzdan: G.144/5
meyl-i be-gâyet: G.272/2
meyl-i beyâbândan: G.138/2
meyl-i câh: G.55/6
meyl-i dil-i sengin: G.202/4
meyl-i eşki: G.186/2
meyl-i ferdâ: G.348/4
meyl-i haşmet: G.2/1
meyl-i hecr: G.2/4
meyl-i hevâsi: G.74/1
meyl-i hevâ-yı âsmân: G.135/1
meyl-i heybet-zâ: G.3/1
meyl-i hezâr-ı nagme-serâ: G.58/2
meyl-i hırâm: G.199/2
meyl-i ikâmet: G.111/5
meyl-i kemân-eburû-yı hûbânda: G.296/5
meyl-i ma'âsi: G.177/7
meyl-i mihr: G.60/3
meyl-i sahrâ-yı hevâ: G.155/1
meyl-i serv: G.21/4
meyl-i sîm: G.168/7
meyl-i vâz: K.2/7
meyl-i vefâda: G.302/1
meylin: Mf.42/1
meylin: G.117/3
meylinde: G.228/1
meylini: G.335/6
meylümi: G.117/2
meylüñ: Mf.15/1
meylüñde: G.10/2
meymenet: G.295/5
meymün: G.330/3
meyve: G.316/5
mezâk-ı cân: G.147/2
mezâk-ı telhî-i aşkı: G.335/3
mezâlim: G.107/6, G.29/4
mezâlimden: G.90/2
mezelletde: G.336/5
mezer: G.72/3
mezid: G.199/3
mezra'gâh: G.71/5
mezra'-ı ârif: G.57/4
mezra'-ı dünyâya: G.149/7
mezra'-ı hüsnüñde: G.317/4
me'zûndur: G.50/1
me'zûnuz: Kt.8/2
mı: G.260/2, Mh 3/1, G.2/2, G.4/3, G.13/5, G.16/6, G.17/1, G.22/2, G.24/3, G.44/3, G.45/5, G.52/5, G.57/3, G.57/4, G.110/2, G.118/1, G.125/1, G.126/3, G.139/1, G.144/1, G.153/6, G.154/2, G.155/5, G.157/1, G.157/1, G.157/2, G.157/3, G.157/4, G.157/5, G.169/5, G.169/9, G.174/5, G.181/2, G.197/3, G.198/4, G.206/1, G.209/4, G.212/3, G.214/3, G.214/5, G.223/4, G.223/5, G.225/4, G.226/3, G.244/2, G.254/4, G.258/1, G.258/2, G.261/3, G.261/4, G.264/1, G.268/6, G.271/4, G.271/5, G.272/4, G.278/10, G.284/1, G.284/3, G.291/3, G.294/1, G.295/1, G.295/2, G.300/3, G.313/5, G.325/7, G.331/2, G.331/4, G.335/7, G.343/1, G.345/1, G.345/1, G.345/2, G.345/3, G.345/4, G.345/5, G.345/5, G.345/6, G.345/7, G.345/7, G.347/3, G.354/1, G.354/1, G.354/2, G.354/3, G.354/4, G.354/4, G.354/5, Kt.1/6, Kt.6/2, Mf.47/1, Mf.72/1
midur: G.57/1, G.129/6, G.240/2, G.281/1
Mısr: Kt.3/1
Mısra: G.95/3
Mısra: G.294/4
muş: G.131/1, G.131/1, G.131/4, G.131/5
mıydı: G.143/1
mızrâbum: G.202/5
mi: G.285/4, K.1/29, K.2/3, G.2/3, G.7/6, G.13/2, G.20/3, G.22/2, G.22/2, G.41/4, G.41/5, G.48/2, G.55/6, G.55/7, G.65/6, G.84/4, G.88/3, G.89/2, G.97/5, G.97/7, G.108/4, G.115/3, G.115/5, G.125/2, G.132/5, G.139/1, G.139/4, G.154/5, G.166/4, G.173/6, G.174/2, G.183/1, G.205/1, G.212/1, G.214/3, G.227/6, G.239/1, G.240/1, G.245/5, G.248/5, G.252/5, G.262/5, G.264/4, G.267/3, G.270/1, G.270/3, G.271/4, G.282/1, G.282/7, G.285/4, G.286/5, G.291/4, G.325/1, G.325/2, G.325/3, G.325/4, G.325/5, G.325/6, G.325/7, G.325/8, G.325/9, G.326/1, G.326/1, G.326/2, G.326/3, G.326/4, G.326/5, G.326/6, G.326/7, G.327/1, G.327/1, G.327/2, G.335/2, G.335/3, G.335/4, G.340/3, G.343/1, G.343/4, G.345/3, G.345/6, G.351/2, G.353/3, Kt.1/3
micmerden: G.168/5
micmeri: G.332/3
mi'de-i ehl-i tama': G.7/4
midür: G.111/1, G.111/1, G.111/2, G.111/3, G.111/4, G.111/5, G.111/6, G.237/3, G.291/2, Kt.4/2
mihân: G.254/3, G.348/9
mihen: G.123/1, G.326/3, G.354/5, G.316/1
mihenlerle: G.271/1
mihmân: G.111/5, G.269/2, G.269/2
mihmân-dâr: G.309/6

- mihmân-hâneñ: G.182/2
 mihmânı: G.341/3
 mihmân-ı dil: G.85/1
 mihmân-ı hırs-ı devlete: G.350/3
 mihmânına: G.46/1
 mihmân-serâ: G.178/4
 mihmân-serây-ı dehrde: G.303/5
 mihnet: G.92/2, G.131/1, G.316/4,
 G.208/1, G.130/3, G.321/3,
 G.101/3, G.128/2
 mihnet-âşiyândur: G.259/6
 mihnet-çün: G.229/2
 mihnetde: G.41/2, G.238/5,
 Mf.68/1, Mf.54/1, G.317/3,
 G.271/4
 mihnetden: G.39/6, G.302/1
 mihnetdür: G.311/2
 mihnet-engîz-i gumûmından:
 G.224/5
 mihnet-fezâ: G.126/1, G.246/1,
 G.113/1, G.325/2
 mihnet-fezâyâ: G.281/1
 mihneti: G.123/1, K.2/4
 mihnet-i nev: G.118/5
 mihnetle: G.162/8
 mihnet-nümûd: G.102/1
 mihnet-penâh: G.339/1
 mihnet-rîz: G.193/6
 mihnet-semer: G.350/2
 mihnet-sûd: G.158/1
 mihr: K.1/24, G.12/6, G.29/5,
 G.33/4, G.61/7, G.67/2,
 G.89/2, G.108/2, G.111/1,
 G.125/1, G.155/3, G.172/2,
 G.212/3, G.220/4, G.251/1,
 G.263/5, G.275/1, G.278/4,
 G.292/1, G.314/5, G.332/1,
 G.341/1, Kt.15/1, Mf.48/1,
 G.276/2, G.24/3, Mh 3/1,
 G.12/5, G.209/2, G.296/3,
 G.98/4, G.113/5, G.280/4,
 G.60/3, G.293/4, G.228/5,
 G.333/2, G.308/3, G.257/5,
 G.3/2, G.78/7, G.245/5,
 G.252/5, G.331/4,
 mihrâba: G.306/4
 mihr-cûyân: G.268/7
 mihr-cûyı: K.1/12
 mihrden: G.93/2
 mihre: G.13/1, G.213/2, G.293/4,
 G.327/1, G.47/5
 mihr-i: G.55/5, G.68/1, G.293/3,
 G.317/4, G.239/3, G.84/2,
 G.87/2, G.231/6, Mf.20/1,
 G.193/3
 mihr-i drahşâne: G.34/3
 mihr-i Hoyı: K.2/4
 mihr-i kânum: G.242/1
 mihr-i kirâsına: Mf.24/1
 mihr-i münîr: K.1/14
 mihr-i rahşânım: G.209/2
 mihr-i ruhr: G.157/2
 mihr-i rûyı: G.53/6
 mihr-i şândur: G.259/2
 mihr-i ülfeti: G.227/5
 mihr-i vefâ-hûyı: G.225/8
 mihr-i vefâyâ: G.294/1
 mihr-i ziyâ-fürûz-ı ezel: G.8/1
 mihrîbân: G.23/5, G.67/5, G.168/1,
 G.335/7
 mihrîbândur: G.259/1
 mihrin: G.308/2, G.210/2
 mihrine: G.353/7
 mihrini: G.251/13
 mihrleri: G.12/2
 mihr-nihâd: G.122/5
 mihrsüz: G.182/5
 mihrüme: G.152/5
 mihrüñ: G.104/5, G.324/3, G.196/2
 mihrüñi: G.99/1
 mihrveş: G.348/6
 mihter: G.40/5
 mikdâr-ı ehl-i fazl: G.124/2
 mikrâz-ı gamla: Mf.75/1
 mikrâz-i ikbâliyyedür: G.53/5
 milk: K.1/6
 mîm-i gonce-i femdür: G.101/2
 mîmveş: G.171/2
 min: G.225/9
 min-ba'd: G.268/6
 minnet: G.53/7
 minnet-güzâr: G.336/4
 mi'râcında: K.1/16
 mir'ât: G.26/5
 mir'âtı: G.210/5, G.110/7
 mir'ât-ı kalb: G.66/4
 mir'ât-ı melâhat: G.17/3
 mirât-ı ruhsârın: G.322/3
 mir'âtına: G.170/1
 mîr-i meclis: Mf.56/1
 misâl: G.238/1
 misâl-ı seg: G.304/2
 misâl-i bülbülân: G.314/1
 misâl-i cûda: G.109/1
 misin: G.304/1
 misk: G.267/3, G.134/1
 miş: G.131/2, G.131/3
 miyân: G.276/5, G.74/4
 miyâna: G.124/5
 miyâncılık: G.247/3
 miyâne: G.350/4
 miyânı: G.172/6
 miyân-ı çeşm-i ebrûda: G.296/5
 miyân-ı dostânın: G.341/5
 miyân-ı gîsû-yı anber-feşânım:
 G.274/2
 miyân-ı lücce-i gamdan: G.122/1
 miyân-ı mû: G.238/1
 miyânına: G.67/1, Mf.10/1
 miyânıñ: Mf.69/1
 miyye-i vaslına: Kt.14/2
 mizâc: G.351/4
 mizâcı: G.98/8
 mîzân: G.220/2, Mf.6/1, G.246/5
 mîzân-ı ragbetde: G.253/5
 mîzbân: G.233/4
 mîzbân-ı asr: G.350/3
 mîzbân-ı dâr-ı dünyâ: G.348/9
 mîzbân-ı dil: G.46/1
 mû: G.238/1
 mu'allim: Mf.42/1, Mf.59/1
 mu'âmele: G.200/3
 mu'âmedür: Mf.3/1
 mu'âriz: G.269/4
 mu'arrâfdur: G.110/2
 mu'âtıbı: G.299/4
 mucâbiti: G.299/7
 mu'ciz: G.305/4
 mu'ciz-beyân: G.256/3
 mu'cize-perdâz: G.59/7
 mufassalı: G.309/1
 mugân: G.275/1
 mugten: K.1/15
 mugtenim-i vasl-ı Ferîdi: G.134/5
 muhakkak: G.331/3
 muhakkar: G.305/5
 muhâl: G.265/5
 muhân: K.1/25
 muharrefdür: G.110/6
 muhâsibi: G.299/2
 muhassal: G.100/2, G.117/5,
 G.187/5, G.207/2, G.308/1
 muhassıl: G.108/1, G.109/3,
 G.160/5, G.216/1, G.281/2,
 Mf.56/1
 muhassıl: G.116/5
 muhibbûñ: K.1/22
 muhîn: K.1/25
 mûhiş-nevâdur: G.257/2
 muhkem: G.240/2
 muhtâc: G.169/2
 muhtâc-ı devâ-yı derd-mendân:
 G.289/7
 muhtâr: G.16/3, G.44/8, Nz.1/2
 muhtârî-i kâmûsı: G.301/6
 muhtelüm: G.318/1
 muhteşem: G.325/8
 muhzinin: G.278/6
 mu'în: K.1/19
 mu'înimüz: G.124/7
 mukaddem-kâr: G.65/6
 mukadder: G.315/1
 mukarrer: G.343/5
 mukarrerdür: G.115/4, G.285/2,
 G.292/5
 mukarrerdür: G.153/7
 mukayyed: G.33/3, Mf.8/1
 mukîm: G.299/8
 mukîm-i kûşe-i hicrânadur: G.18/1
 muktezâsına: G.278/3
 mû-miyân: G.333/7, G.242/2
 mû-miyânda: G.296/7
 mû-miyâne: G.69/4, G.125/2,
 G.244/1
 mû-miyânedür: G.58/3
 mû-miyânı: G.256/1
 mû-miyânına: G.278/2
 mû-miyânından: G.285/5
 munazzafdur: G.110/1
 munkalib: G.209/3
 muntazam: G.85/2
 muntazır: G.226/6, G.270/8
 muntazırân-ı ceresüz: G.119/4
 murâd: K.2/4, G.39/7, Mf.7/1,
 Mf.82/1, G.152/4
 murâdâtına: G.39/7
 murâde: G.180/2
 murâdı: G.154/4

- murâd-ı merâm: G.158/5
 murâduñca: G.86/1
 murâduñi: Mf.44/1
 murg: G.349/5, G.53/1, G.351/5
 murgı: G.186/1
 murg-ı dil: G.45/3, G.264/1, G.322/4
 murg-ı dile: G.74/1
 murg-ı dili: Kt.1/2
 murg-ı dilüñ: G.138/2
 murg-ı meserret: G.299/7
 murg-ı revân: Kt.5/1
 murg-ı revânuñ: G.162/7
 murg-ı seher: G.204/1
 murg-ı seher-zâr'itdi: G.340/1
 murg-ı semendür: G.34/2
 murg-ı zîrek: G.276/4
 murg-ı dil: G.279/5
 murg-ı visâlün: G.146/2
 mûrisinden: G.67/4
 mûsâ: G.17/5
 musaddık: G.98/9
 musâdif: G.294/1, Mf.60/1
 musâhabet: Mf.9/1
 musahir: G.270/6
 musâhibi: G.299/6
 musallâda: Nz.2/2
 musammim: G.85/3
 musarra'-ı bahr-ı tavil: G.332/4
 musavvir: G.221/3
 Mushaf: G.296/4
 Mushafı: G.20/2
 Mushaf-ı hüsn-i hatı: G.256/3
 Mushaf-ı hüsnini: G.50/1
 Mushafın: G.199/4, Mf.84/1
 Mushafında: G.73/3
 mustafavidür: G.106/5
 mu'tâd: G.107/2, G.312/2, R.1/1, G.310/1
 mu'tâdi: G.50/3
 mu'tâdın: G.221/2
 mutallâ: K.1/16
 mutarrâ: G.130/4
 mutavvel: G.135/4
 mu'teber: G.246/4
 mu'tel: G.308/3
 mu'tı: G.290/1
 mutrib: G.220/5, G.56/6
 mutribi: G.97/8
 mutrib-i âsâyış-i devlet: G.102/6
 mutrib-i bezm-i nevâyem: G.262/2
 mutrib-i devr-i revânın: G.347/3
 mutrib-i gam: G.353/4
 mutrib-i hâlet: G.249/1
 muttali': G.288/1
 muttasıl: G.206/1
 muvâfık: G.16/6, G.251/9
 muvakkar: G.305/5
 muvazzafdur: G.110/5
 mûye: G.132/4, G.132/2
 mûy-ı miyâne: G.350/4
 mûy-ı miyânı: G.172/6
 mûy-ı miyân-ı yârda: G.74/4
 mûy-ı miyânına: Mf.10/1
 muztarib: G.136/3, G.215/3
 muztarib-hâl: G.128/4
 mübâhat: G.149/6
 mübeddel: G.7/2, G.258/2
 mübhem: G.198/5, G.198/5
 mübîn: K.1/18
 mübremüñ: G.260/4
 mübtelâ: G.4/1, G.6/1, G.113/3, G.63/5
 mübtelâsına: G.278/4
 mübtelâya: G.37/2
 mübtelâyam: G.266/1
 mübtelâ-yı aşk: G.267/4
 mücelled: G.347/5
 mücerred: G.49/3, Mf.7/1
 mücevhurdür: G.115/9
 mü'ciz: G.8/7
 mücmel-i hüsnin: G.309/1
 mücrimâne: G.44/8
 mücrimin: G.177/10
 müdâm: K.2/13, G.148/3, G.328/4
 müdâmîdür: Kt.1/2
 müdâmum: G.86/3
 müdâvim: G.263/2
 müdde'âsına: G.278/10
 müdde'âyı: G.229/3
 müddetdür: G.71/3, G.187/4, G.190/1
 müderris: G.260/5
 müdhinle: Kt.6/2
 mü'ezzîn: Kt.13/2
 müfârikdur: G.98/1
 müfârik-ı İrem: G.38/4
 müfte'ilün: Mf.74/0, Mf.74/0
 müftekir: G.284/4
 müftî: G.260/5
 müheyyâ: G.348/1
 mü'müm: G.177/1, G.177/1, G.177/2, G.177/3, G.177/4, G.177/5, G.177/6, G.177/7, G.177/8, G.177/9, G.177/10
 müjde-bahş-ı vasladur: G.232/5
 müjde-dâd: G.170/2
 müjde-i vuslat: G.222/3
 müjemde: G.209/5
 müjeyle: G.105/1
 müjgândur: G.140/2
 müjgâne: G.34/5, G.277/1
 müjgânı: G.6/1, G.268/3, R.1/2
 müjgânı: G.46/2
 müjgânla: Mf.80/1
 müjgânuna: G.243/1
 mükahhali: G.309/2
 mükedderdür: G.115/3, G.281/3
 mükemmeli: G.309/1
 mükeyyefdür: G.110/3
 mükrem: G.203/1, G.325/8
 mül: G.198/5, G.174/3
 mülâkî: G.280/4
 mülâzım: G.148/3
 mülâzımdur: G.270/7
 mülemma': G.223/2
 mülevves: Mf.37/1
 mülhemdür: G.101/7
 müli: G.317/3
 mülk: G.46/2, G.134/1, G.291/4, G.73/3, G.167/4
 mülke: G.55/7, Kt.11/2
 mülki: G.86/4
 mülk-i hasen: G.194/2
 mülk-i hüsn-i nahvet-âbâde: G.295/1
 mülk-i ma'nâda: G.115/9
 mülk-i Rûm: G.46/3
 mülk-i sabr: G.60/4
 mülk-i tende: G.67/3
 mülkine: G.179/4
 mülledenür: G.42/3
 mültemes: G.128/2
 mülzem: G.198/3
 mülzemdür: G.101/1
 mülzem-i cüz'i: G.24/3
 mü'min: G.266/3
 mümkün: G.89/2, G.167/2, G.171/3, G.173/6, G.174/2, G.225/7, G.245/3, G.245/5, G.252/5, G.283/2, G.301/5, G.311/6, G.327/1, G.239/1
 mümsik: G.205/2
 mümtâzesi: G.347/2
 münâfikdur: G.98/6
 mün'akis: G.322/3
 münâsib: G.183/7
 münfasıl: G.148/3
 münfek: G.106/4
 münîr: K.1/14
 münkalib: G.341/6
 münkir: G.98/4
 müntehâ: G.162/2
 müntehabi: G.340/7
 mürde: G.349/4
 mürde-dile: G.78/1
 mürdegânuñ: G.26/2
 mürde-i hüznê: G.13/2
 mürde-tene: G.38/1
 mürdeye: G.63/1
 mürd-i nâ-hemvâr: G.69/1
 mürselmün: G.138/4
 müsâfir-i ten: G.299/8
 müsâ'id: G.179/3
 müsebbib: K.1/40
 müsecceli: G.309/4
 müsnet-i kâh: G.25/1
 müstedâm-ı nâz: G.86/3
 müstehîr: G.258/5
 müstemendâne: G.326/5
 müstezâd: G.35/4, G.36/4, G.199/3
 müstezâd-ı fîşet: G.182/4
 müşâbih: Kt.3/2
 müşekkeli: G.309/5
 müşerrefdür: G.110/7
 müşevvîşur: G.44/3
 müşg: G.121/4
 müşg-bâre: G.313/2
 müşg-fâmdur: G.95/1
 müşg-feşân: G.155/2
 müşgi: G.20/2
 müşgîn: Mf.63/1, G.317/2, G.310/5
 müş-gîn: G.292/2
 müşg-sâyından: G.249/3
 müşk: G.78/2, Mf.63/1
 müşk-bâr: G.267/3
 müşkil: G.123/2, G.178/1, G.270/8

- müşkildür: G.23/3
müşkil-musannefdür: G.110/4
müşterek: G.156/4
müşteri: G.246/5
müşteri: G.56/2, G.220/2, Mf.7/1
müttekâ'id: G.89/4
mütseyyid: G.270/2
mütûn-ı sürûh: G.24/3
müyesser: G.285/2
müzeyyefdür: G.110/1
müzî': G.98/3
müzhibem: G.207/6
- N:**
nâb: G.275/5
nâ-behre-ver: G.129/2
nâ-ber-câyı: G.319/3
nâ-besâmânüm: G.193/5
nâ-bînâ: G.261/3
nâ-bûd: G.84/3
nâ-bürhân: G.253/1
n'aceb: G.194/3
nâ-cinsden: G.90/4
naçâr: G.41/4
nâdân: G.53/9, G.62/4, G.69/2,
G.152/4, G.345/2, G.305/5
nâdâna: G.79/5, G.97/7, G.74/6
nâdânda: G.119/1, G.347/7
nâdân: G.310/2, G.54/4
nâdâniste: G.126/1, G.284/5,
G.348/2
nâdânlık: G.149/3
nâ-didedür: G.347/5
nâdim: G.267/4
nâdir: G.24/4
nâfe-i kalb-i hazîn: G.215/2
nâfe-i sünbül: G.215/2
nâfık: G.65/4, G.200/4
nâfıkdur: G.98/3
nâ-gâh: Kt.13/1
nagam: G.204/1
nagam-dem: G.182/1
nagam-ı hoş-edâsına: G.278/1
nagam-perdâz-ı gamdur: G.102/6,
G.259/4
nagam-sâz-ı gülşen: G.185/1
nagam-sâz-ı işâret: G.253/3
nagam-senc: G.203/4
nagme: G.125/4, G.290/4
nagme-i ferhenc: G.127/9
nagme-i tanbûr: G.249/1
nagme-serâ: G.219/3, G.58/2
nagme-serây: G.320/5
nagmesi: G.56/6, G.171/3
nagmesinde: G.87/1
nagme-trâz: G.12/7
nagmeyle: G.319/1
nâ-güftedür: G.105/5
nâ-halef: G.224/2
nahcîri: G.221/1
nâ-hemvâr: G.264/4, G.271/5,
G.319/2, G.253/1, G.253/7,
G.115/7, G.69/1, G.305/1
nâ-hemvârdan: G.220/7
nâ-hemvâr-ı etvârile: G.10/4
nâ-hemvâr-ı şimşâdın: G.221/5
nâ-hemvâridur: G.347/4
nâ-hemvârını: G.168/2
nahl-ı bîd-i bâg: G.350/2
nahl-ı cezbe-efzâdur: G.65/2
nahl-ı dil-ârâyı: G.120/4
nahl-ı letâfet-semerden: G.147/1
nahl-ı tâze-ten: Kt.1/4
nahl-ı vücûdın: G.297/7
nahs-ı keyvâna: G.285/4
nâ-hudâ: G.160/7
nahvet: G.103/4, G.354/2, G.107/4
nahvet-âbâde: G.295/1
nahvet-ger: G.235/4
nahvet-hû: Mf.80/1
nahvet-i dil-dârı: G.165/3
nahvetin: G.279/5, G.93/4
nahvetle: G.158/7
nahvet-perest-i dil-berümi:
G.343/3
nahvet-perverî: G.210/4
nahvet-pişe: G.238/4
nahvet-pişelik: G.149/2
nahvetüm: G.2/4
nahvetüü: G.172/1
nâ'ibi: G.299/5
nâ'il-i maksad: K.1/1
nâ-kabûli: G.253/5
nakd-ı arkiñi: G.318/6
nakd-ı mihrüñi: G.99/1
nakd-ı ömri: G.66/5
nakd-ı ömrin: Mf.24/1
nakd-i hâsılı: G.302/1
nâkısân: G.65/6
nâkıs-reviş: G.256/7
nakîza: G.280/5
nakl: G.171/2
naklını: G.301/4
naks-ı behâ: G.149/3
nakş-ı dil: G.351/1
nakş-ı levendâne-i yâr: G.41/2
nakş-ı meyl-i dirhem: G.54/3
nakş-ı ümîdüm: G.165/4
nakş-kârı: G.220/5
nakz: G.219/4
nakz-ı sipâh-ı hüznê: G.37/3
nâlân: G.47/3, G.152/1, G.195/5,
G.258/2, G.62/5, G.145/3,
G.148/1, G.176/1, G.191/3,
G.247/1, G.271/4
nâlâne: G.34/1
nâlân: G.306/1
nâlânımız: G.126/3
nâlânını: G.150/3
nâlânüm: Mf.52/1
nâlânüñi: G.62/3
nâle: G.22/2, G.34/1, G.107/7,
G.125/2, G.131/4, G.162/8,
G.173/1, G.173/7, G.179/5,
G.197/5, G.207/1, G.210/4,
G.213/4, G.216/1, G.240/1,
G.241/5, G.280/1, G.280/1,
G.339/2
nâle-âhenk: G.48/4
nâleden: G.86/2, G.196/4, G.341/3
nâle-i âşika: G.145/4
nâle-i bülbül: G.340/2
nâle-i cângâhsuz: G.118/3
nâle-i hâlet-fezâ-yı bülbülân:
G.236/1
nâle-i pey-der-pey-i bülbül:
G.340/3
nâle-i pey-der-peyümdür: G.333/6
nâle-i uşşâk: G.80/2
nâle-keş: G.257/1, G.271/3
nâle-keşdür: G.115/2, G.121/5
nâleler: G.65/5, G.244/6, G.263/4
nâleme: G.267/4
nâlemiz: Kt.3/2
nâlemüñ: G.262/2
nâlende: G.77/2, G.150/5, G.212/4
nâle-senc: G.273/5
nâlesi: G.90/1, G.90/4
nâleye: G.119/3
nâleyi: G.119/5
na'lîn-i hevâ: G.318/5
nâliş: G.52/2, G.160/3, G.262/1,
G.21/1
nâliş-i hayret-fezây: G.303/1
nâliş-i pey-der-peyüñ: G.60/9,
G.81/5
nâlişler: G.103/3
nâme-i cürm: K.1/20
nâm-ı hüner: G.129/1
nâmîdür: Kt.1/5
nâmlıdur: G.46/2
nâmuñ: G.210/3
nâmuña: K.1/2
nâ-murâd: G.55/2
nâna: G.305/2, G.305/2
nân-ı huşka: G.94/3
nân-yâb: G.230/3
nâ-pâke: G.139/1
nâ-pâkin: G.139/5
nâ-peydâ: G.173/3, G.287/4,
G.341/6, G.3/3
nâr: G.48/2, G.79/1, G.123/1,
G.279/2
na're-i nîrenc: G.127/6
nâr: G.261/4
nâr-ı tâkat-sûz: G.345/1
nâr-i aşkuñla: G.15/1
nârven: G.147/1
nâs: G.345/4, K.1/32
nasak: G.85/4
nâ-sâz: G.97/7
nâsdan: G.311/5, G.327/4
nâ-sezâ: G.3/5
nâ-sezâsı: G.98/4
nâsı: G.278/6, G.187/1
nâsıh: G.10/4
nasîb: G.54/2
nasîb-ı va'd-i it'âyam: G.207/6
nasîbi: G.101/4
nasîb-i dil: G.224/4
nasîhat: G.146/3, G.233/4, Mf.31/1
nasîhat-âfûd: G.37/2
nasr: K.2/13
nasra: G.294/1
nâ-süftedür: G.105/4
nâ-şâd: G.21/1, G.107/1, G.86/1
nâ-şâda: G.22/1, G.314/3

- nâ-şâddan: G.335/7
nâ-tayyib: G.139/4
nâ-terâşide: G.154/3
nâ-tevân: G.38/4
nâ-tevânân: G.15/4
nâ-tüvân: G.198/7, G.265/3
nâ-üümîd-i vuslat: G.26/3
nâvek-i hüfrî: G.156/4
nâvek-i lutfîn: G.59/5
nâvek-i müjgâne: G.34/5
nâvek-i vasla: G.146/1
nâvekleri: G.43/4
nây: G.320/2
nâyın: G.249/5
nâyından: G.249/1
nâz: G.91/5, G.147/5, G.150/2,
G.270/6, G.300/1, G.332/5,
Nz.2/2, K.2/1, G.346/2,
G.353/2, G.312/2, G.86/3,
G.23/2, G.201/4, G.167/4,
Mf.21/1, G.18/2, G.210/4
nazam: G.332/4
nazar: G.4/2, G.22/3, G.97/5,
G.176/5, G.211/5, G.216/4,
G.249/5, G.277/3, G.301/5,
Kt.8/1, Mt.8/1, G.101/1,
G.82/2
nazara: G.226/3, G.270/5
nazar-bârân: G.143/2
nazarda: G.111/4, G.278/8
nazardan: G.258/2
nazar-gâh: G.26/2
nazarı: G.323/3, Mf.69/1
nazar-ı süy-i âftâb: G.11/1
nazarumda: G.41/3
nazaruñ: G.1/2
nâz-beççemi: G.299/5
nâzda: G.321/2
nâzdan: G.144/1
nâzendedür: G.105/2
nâzenîni: G.143/5
nâzenînümeden: G.240/1
nâzenînüñfe: G.137/2
nâzi: G.96/3
nâz-ı gül: G.96/2
nâz-ı tegâfûl: G.240/3
nâzın: G.107/4
nâzına: G.59/4
nâzır: G.12/6, G.44/5
nâzırdur: G.80/3
nâzik: G.131/4, Mf.10/1, G.340/3
nâzik-perî: G.130/2
nâziküñ: G.275/3
nâzile: G.12/4
nâzili: G.348/9
nazîre: G.274/5
nazîrûñ: G.164/3
nazm: G.323/6, Kt.1/7
nazmı: G.305/3, G.251/12
nazmum: G.209/6
nâz-perver: G.238/4
nâz-perverden: G.108/4
nâz-pervere: G.183/7
nâz-pîşe: G.8/1, G.74/3
nâz-pîşeden: G.111/6
nazresinde: G.101/1
nâz-reviş: G.95/1
nâz-tıynet: G.91/1
nâzum: G.242/4
nâzuñ: G.39/2
nâzüik: G.238/1, G.276/3, G.282/3
nâzüik-ten: G.148/1
nâzüik-teri: G.73/2
ne: G.118/3, K.1/28, K.1/28,
K.1/31, K.2/2, K.2/2, G.7/5,
G.7/5, G.10/1, G.10/6, G.12/3,
G.13/1, G.17/1, G.17/1,
G.17/4, G.17/4, G.21/4,
G.21/4, G.24/2, G.24/2,
G.33/5, G.39/1, G.39/6,
G.39/6, G.40/3, G.41/1,
G.43/3, G.44/1, G.47/2,
G.47/5, G.50/5, G.51/1,
G.51/1, G.54/1, G.54/7,
G.54/7, G.55/1, G.55/1,
G.59/1, G.59/1, G.59/2,
G.59/3, G.59/4, G.59/5,
G.59/6, G.59/7, G.61/7,
G.61/7, G.72/5, G.75/5,
G.77/2, G.77/3, G.85/6,
G.87/3, G.87/3, G.93/1,
G.93/1, G.97/4, G.97/7,
G.102/7, G.103/1, G.103/1,
G.108/3, G.108/3, G.109/1,
G.109/1, G.109/3, G.109/3,
G.122/4, G.123/2, G.124/7,
G.130/5, G.133/1, G.133/1,
G.133/2, G.133/3, G.133/4,
G.133/5, G.137/4, G.138/1,
G.145/2, G.146/5, G.148/2,
G.149/3, G.151/3, G.154/3,
G.156/2, G.158/4, G.160/5,
G.160/5, G.161/3, G.162/5,
G.163/4, G.163/5, G.164/1,
G.167/2, G.170/3, G.170/4,
G.170/5, G.170/7, G.177/4,
G.181/1, G.183/1, G.183/1,
G.183/2, G.183/3, G.183/4,
G.183/5, G.183/6, G.183/7,
G.185/7, G.187/5, G.193/2,
G.195/2, G.195/2, G.197/2,
G.198/4, G.200/5, G.200/5,
G.201/1, G.201/1, G.201/2,
G.201/3, G.201/4, G.201/5,
G.201/5, G.203/5, G.203/6,
G.203/6, G.203/6, G.204/1,
G.204/1, G.209/7, G.211/4,
G.213/1, G.213/2, G.214/2,
G.215/1, G.216/2, G.217/3,
G.217/3, G.218/2, G.218/3,
G.220/1, G.220/3, G.220/4,
G.221/1, G.221/4, G.222/4,
G.225/7, G.226/7, G.230/1,
G.230/5, G.233/3, G.235/2,
G.239/1, G.242/2, G.242/5,
G.245/2, G.245/3, G.252/4,
G.258/1, G.259/3, G.260/1,
G.260/4, G.261/1, G.262/2,
G.263/3, G.264/2, G.264/5,
G.269/2, G.270/4, G.274/3,
G.278/1, G.279/3, G.280/2,
G.280/2, G.282/1, G.286/2,
G.287/5, G.296/7, G.301/1,
G.301/4, G.301/4, G.301/5,
G.302/2, G.309/4, G.311/4,
G.311/6, G.318/4, G.321/3,
G.321/3, G.323/2, G.323/4,
G.326/3, G.332/1, G.335/3,
G.347/4, G.349/3, G.349/6,
Kt.13/2, Kt.13/2, Kt.13/2,
Mt.2/1, Mt.8/1, Mt.9/1, Mf.9/1,
Mf.11/1, Mf.20/1, Mf.56/1,
Mf.71/1
ne'am: G.244/2, G.347/7
ne-bâşed: Mf.14/0
nebevîdür: G.106/1
nebiyyü'l-Lah: G.138/5
necâh: Kt.5/2
necm: K.1/17
nedâmet: G.111/5
nedâmete: G.177/5
nedâmet-kâr: G.102/7
nedâmetle: G.211/5
nedâmetüm: G.1/3, G.177/9
ne-dâste-i cihân-ı kem-yâb:
G.183/5
neden: G.36/5, G.39/5, G.49/5,
G.141/2, G.156/1, G.228/1,
G.228/1, G.228/2, G.228/3,
G.228/4, G.228/5, G.244/3,
G.293/1
nedendür: G.160/4, G.290/2
nedür: G.3/1, G.21/3, G.56/1,
G.56/4, G.58/4, G.72/1,
G.78/1, G.78/1, G.78/2,
G.78/3, G.78/4, G.78/5,
G.78/6, G.78/7, G.78/8,
G.78/9, G.148/5, G.175/2,
G.183/1, G.183/1, G.183/2,
G.183/3, G.183/4, G.183/5,
G.183/6, G.183/7, G.208/4,
G.213/4, G.296/5, G.315/1,
G.351/3, Mf.4/1, Mf.81/1
nefes: K.1/41, G.2/5, G.36/6,
G.107/3, G.128/1, G.216/4,
G.220/5, G.284/3, Kt.9/1
nefesde: G.29/5, G.49/3, G.267/2
nefesi: Mf.31/1
nefi: G.252/2
nefret: G.67/4, G.139/3
nefs: G.10/1, G.94/2, G.199/2,
G.70/3, G.116/7, G.203/2
nefsde: G.3/1
nefse: G.44/3, G.169/4, G.72/3
G.16/4, G.29/7, G.187/3
nefs-i keşîdesin: G.227/6
nefsile: G.1/3
nefsüme: G.207/2
nefy: G.309/2
nehî: G.157/2
nehri: G.336/2
nejâd: G.36/1
nekbet: G.329/2
nekbeti: G.311/6
neler: G.41/3, G.211/4, G.226/5,
G.342/2
nelerden: G.147/5

- nem: G.40/4, G.54/5, G.171/6,
G.182/5, G.193/6, G.203/7
nemâ: G.57/4, G.252/1, G.169/1
nemâdur: G.136/5
nemâsi: G.324/4
nem-dîde: G.182/5
nemdür: G.81/2
nemed-pûsi: G.352/1
nemek: G.156/1, G.166/4
nemek-rîz-i hevâdur: G.217/2
nemek-rîzi-i câm-ı mül: G.174/3
nem-i safâ: G.6/4
nemiz: G.341/3, G.341/4, G.341/6
nemüñ: G.171/3
neneñ: G.47/5
ne'oldise: G.240/5
nerd-bân-ı ârzû: G.247/5
nergis: G.168/6, G.185/2
nergis-i çeşmiyle: Mf.52/1
nerm: G.324/2
nerm-i uşşâka: G.221/2
nesîmâ: G.7/1
nesîm-i bâd: G.246/2
nesîm-i bâd-ı hasretten: G.237/2
nesîm-i feyz-eser-i Kird-gâra:
G.122/1
nesîm-i feyzüñ: G.289/7
nesîm-i iltifât: G.7/2
nesîm-i mihr: G.293/4
nesîm-i nâ-kabûli: G.253/5
nesîm-i subh: G.337/1
nesîm-i subh-dem: G.132/3
nesin: Mf.39/1
nesrîn: K.1/28, G.156/3, G.175/4,
G.248/6, G.247/4
nesrîn-ı bütân: G.145/3
nesrîn-i izârında: G.346/3
nesrîn-i rûhsârâna: G.283/1
nesrîn-i terden: G.168/6
nesrînleri: G.342/1
nesterenümden: G.203/6
neş': G.36/4
neşât: G.55/7, G.201/3, G.320/5
neşâta: G.233/1
neşâtı: Mf.23/1
neşât-ı hüznini: G.131/5
neşât-ı meserret-zedâ: G.113/1
neşât-ı neş'esin: G.248/1
neşât-ı yek: G.116/2
neşâtın: G.36/1
neşâtından: G.44/5
neş'e: G.22/4, G.185/4, G.295/2,
G.158/3, G.172/1
neş'e-bahş-ı şâdümânîdür: G.171/1
neş'e-bahşî: G.353/4
neş'e-dâd: G.317/3, Mf.38/1
neş'e-dâr: G.288/3
neş'e-fezâ: G.185/1
neş'e-i âmîziş-i bâde: G.295/2
neş'e-i hill: G.199/2
neş'e-i mey-i devlet: G.116/2
neş'e-i neşât: G.320/5
neş'e-i nümâ: G.4/7
neş'e-i serşâr: G.282/2
neş'e-i şâdîsi: G.352/2
neş'e-i verd-i semenümden:
G.214/1
neş'esi: G.256/4
neş'esin: G.326/4, G.248/1
neş'e-yâb: G.110/3, G.220/6
neş'e-yâb-ı bâde-i aşk: G.296/6
neş'küftedür: G.105/1
neşv: G.324/4, G.136/5
netîce: G.227/4, G.253/4
netîce-i hüznüñ: G.104/1
nev: G.282/7, G.135/5, K.1/13
K.1/26, G.155/3, G.118/5
nevâ: G.4/3, G.49/1, G.56/6,
G.76/4, G.78/5, G.96/2,
G.183/6, G.258/2, G.102/6,
G.169/7, G.127/9
nevâ-beste: G.120/2
nevâda: G.89/3, G.248/2, G.284/1
nevâl: G.292/5
nevâ-lekum: G.177/8
nev-'arûs-ı dehr: G.53/3
nevâ-sâz-ı tarab: Kt.1/1
nevâ-senc: G.132/5
nevâ-sencâne: G.202/5
nevâya: G.37/3
nevâyem: G.262/2
nevâ-yı ülfet-i meh-peykerândur:
G.235/3
nev-âyîn: G.248/2
nevâziş: G.159/2
nevâzişdür: G.173/4
nevâziş-i dehre: G.293/1
nevâzişler: G.44/8
nev-bâde-i dirahıt-ı merâm:
G.180/1
nev-bahâr: G.267/1
nevbet: G.65/6, G.242/2
nevbetde: G.273/3
nevbet-i hicrân: G.148/2
nev-cefâ: G.36/5
nev-civânüm: G.130/3
nev-cüvân: G.84/1
nev-cüvânın: G.33/4
nev-demîde: G.297/6
nev-ebrûsuna: G.121/2
nev-hat: G.263/5
nev-hevesüz: G.119/5
nev'-i dirâyet: G.177/7
nev'ile: G.55/5
nevler: G.42/5
nev-mîd: G.4/7, G.229/5
nev-mihene: G.225/1
nev-nihâli: G.333/2
nev-nihâl-i nahvetüm: G.2/4
nev-resi: G.73/2
nev-res-i nezâketümi: G.94/6
nev-res-i nihâl-i gülistân-ı
nahvetin: G.93/4
nev-resîde: G.247/2
nev-resîdesin: G.227/1
nev-resîdeye: G.6/1
nev-resin: G.2/2
nev-reste: G.301/2
nev-restedür: G.239/3
nev-restenin: G.118/3
nev-resüm: G.107/1
nev-rûzi: G.315/3
nev-rûz-ı id: Nz.2/2
nev-sipâhum: G.343/4
nev-zemîn-i kâmile: G.256/7
nev-zemînine: G.274/5
ney: G.2/5, G.12/7, G.125/4,
G.176/2, G.232/7, G.263/4,
G.339/2
neydügin: G.335/3
neye: G.125/4, G.241/1
neyl: G.169/4
neyledi: G.29/2
n'eyledi: G.204/2, G.320/2
n'eyledüñse: G.165/1
n'eyler: G.71/4, G.107/1, G.107/1,
G.107/2, G.107/3, G.107/4,
G.107/5, G.107/6, G.107/7
n'eylerem: G.195/4
n'eylerler: G.329/5
n'eylerse: G.102/2
n'eylersin: G.231/1, G.231/1,
G.231/2, G.231/3, G.231/4,
G.231/5, G.231/6
neylesün: G.46/5
n'eylesün: G.2/5, G.42/5, G.232/1,
G.232/1, G.232/3, G.232/4,
G.232/5, G.232/6, G.232/7
n'eylesünler: G.45/1
neyleyem: G.317/3
neyl-i maksad: G.18/4
neyl-i merâm: G.68/5
neylî-reşad: Mf.55/1
ney-zen-sıfat: G.339/3
nezâket: G.111/6, G.190/4,
G.235/4
nezâketle: G.174/1
nezâketümi: G.94/6
nezdik: G.325/7
nezüme: G.226/6
ni: G.176/3, Kt.15/1
ni'âl: G.170/6
nice: G.217/1, G.234/5, G.251/4,
G.262/3, G.323/2
nîc'itsün: G.217/5
nic'olur: G.22/5, G.249/3, G.267/5,
G.305/3
niçe: Mh 3/1, G.16/7, G.17/5,
G.24/3, G.33/4, G.42/4,
G.45/1, G.60/2, G.62/1,
G.62/1, G.62/2, G.62/3,
G.62/4, G.62/5, G.65/7,
G.71/3, G.111/4, G.112/1,
G.112/3, G.112/4, G.116/3,
G.137/2, G.137/3, G.141/3,
G.145/1, G.145/3, G.148/2,
G.151/2, G.154/4, G.177/5,
G.177/5, G.189/1, G.190/1,
G.263/2, G.296/5, G.298/5,
G.309/5, G.320/4, G.331/4,
G.336/4, Kt.14/1, Mf.25/1,
G.176/3, G.257/5, G.268/7
niçesin: G.277/4
niçün: G.66/2, G.90/2, G.143/4,
G.185/2, G.185/6, G.258/3,
G.295/1
nidâ: G.303/5

- nidâ-yı dost: G.339/3
 nidâ-yı edâ: G.169/3
 niderdi: G.211/6
 nifâk: G.65/4, G.211/7
 nifâk-ı amm: G.101/3
 nifâk-ı halk: G.200/4
 nifâk-ı şehriyâne: G.98/3
 nigâh: G.2/2, G.24/2, G.62/2,
 G.183/1, G.257/5, G.270/6,
 G.291/6, G.339/3, Mf.3/1,
 G.8/4, G.217/1
 nigâha: G.245/3, G.350/1
 nigâhı: G.50/3, G.78/1, G.321/1
 nigâh-ı câh-ı fenâ: G.278/7
 nigâh-ı dil-berân: G.256/2
 nigâh-ı fitne-ber-engîzde: G.309/7
 nigâh-ı hoşbâr-ı gâfilânedür:
 G.58/1
 nigâh-ı işve-engîzi: G.327/2
 nigâh-ı işvesinûn: G.255/3
 nigâh-ı merhamet: G.173/2
 nigâh-ı merhametûn: G.323/2
 nigâh-ı meyl: G.169/4
 nigâh-ı nahvet: G.107/4
 nigâhın: G.211/2
 nigâhından: G.12/4, G.268/4
 nigâhumda: G.55/5
 nigâhumı: G.343/1
 nigâhuñdur: G.63/1, G.63/1,
 G.63/2, G.63/3, G.63/4, G.63/5
 nigâr: G.74/1, G.24/5, G.130/4,
 G.95/1
 nigâra: G.312/3, G.52/2, G.200/2
 nigârâ: G.267/3
 nigârı: Mt.8/1
 nigeğ: G.167/3
 nigeğ-bânlık: G.149/1, G.13/3
 nigeğ-efken: G.204/5
 nigeğ-feşânı: G.211/3
 nigeği: G.4/1
 nigeğ-i çeşmi: G.155/4
 nigeğ-i dîde-i sâhib-nazar: G.243/1
 nigeğ-i lutf-ı zamîrûn: G.164/1
 nigeğ-i merhamet: G.195/1
 nigûn: Mt.2/1, G.229/1
 nigûn-etvâr: G.283/4
 nigûnından: G.65/7
 nihâl: G.93/4
 nihân: G.216/5, G.218/1, G.242/1,
 G.254/7, Mf.17/1
 nihâncadur: G.74/4
 nihânî: G.33/1, G.336/5
 nihân-rîz: G.115/6
 nihâyedür: G.61/1
 nihâyet: G.15/5, G.278/9, G.281/1
 nijâd: G.35/2
 nikâb-ı rûyını: K.2/3
 nikmet: G.15/1
 ni'met: G.15/1
 ni'meti: G.94/3
 ni'metinde: G.87/4
 nîm-nigeğ: G.64/5
 nîrenc: G.127/6
 nîreng: Mf.72/1
 nîreng-i sayyâd: G.120/3
 nisâr: G.34/6, G.132/3, G.163/4
 nisbet: K.1/8, G.7/2, G.47/3,
 G.221/5, G.283/3
 nisbeti: G.68/4, G.332/3
 nîst: G.328/5
 n'ister: G.47/1
 nîstî-i zâğ: G.220/6
 nisyân: G.175/5
 nişân: G.46/3, G.140/2, G.216/3,
 G.255/3, G.135/1, G.135/5
 nişândur: G.259/7
 nişâne: G.251/10
 nişânesi: G.29/3
 nişânı: G.211/2
 nişân-ı sîneye: G.156/4
 nişân-ı tîr-i vefâ: G.222/2
 nişân-ı yâr: K.2/5
 nişânın: G.341/4
 nişânından: G.245/2
 nişânla: G.144/2
 nişestini: G.328/1
 nişîmen: G.198/1, G.346/5
 nişîmengeh-i gehân: G.254/1
 nişîmenini: G.180/1
 nişlemek: G.166/5
 n'işler: G.44/7
 nişteri: G.17/8
 n'itdi: G.149/6
 n'itdise: G.346/7
 n'itmişem: G.200/3, G.322/1
 n'itsün: G.227/7
 niyâz: K.2/2, G.165/5
 niyâzdan: G.144/1
 niyâzını: G.74/3
 niyâz-i dil-i tazarru': G.297/9
 niyâzile: K.1/35
 niyâz-mend-i atâs: G.353/2
 niyâzum: G.6/2
 nizâ: G.247/3
 nizâm: G.104/5, G.199/1
 nizâmı: G.106/2
 nizâm-ı pertevdür: G.116/3
 nizâm-ı turfeleri: G.291/3
 nizâmîdür: Kt.1/7, G.57/3
 nizâmına: G.137/3
 nizâr: G.26/3, G.124/4, G.251/5,
 G.288/1, G.297/2, G.273/5,
 Mt.7/1, Mf.77/1
 nizâra: G.13/4
 nizârı: G.35/5, G.114/5
 nizâr-ı ten: G.227/1
 nizârını: G.185/3
 nizârum: G.146/1, G.178/2
 nizâruma: G.66/3
 nizârumdan: G.307/2
 nizârumu: G.6/2
 noksân: G.269/4, G.269/4,
 G.270/3, G.294/2
 noksânım: G.181/1
 nokta: G.5/3
 n'ola: K.1/40, G.35/5, G.42/2,
 G.73/4, G.213/3, G.263/4
 n'olaydı: G.211/1, G.211/2,
 G.240/4
 n'oldı: G.154/2
 n'olsun: G.219/1, G.219/1,
 G.219/2, G.219/3, G.219/4,
 G.219/5
 n'olur: G.105/2, G.271/2
 nukldur: G.253/2
 nukl-ı bezm: G.162/2
 nukl-i naklım: G.301/4
 nûn: G.153/2, G.258/2
 nûnlanur: G.73/3
 nûr: G.45/2, G.137/1, G.137/3,
 G.138/4, G.325/5, Mf.49/1,
 Mf.49/1, G.316/2, G.325/3
 nûr-bağş-ı mâhsuz: G.118/2
 nûr-efşâna: G.26/4
 nûr: G.196/2, G.72/4, G.293/3
 nûr-ı basar: G.100/3
 nûr-ı basarum: G.191/6
 nûrın: Kt.10/2
 nush: G.102/7
 nusret: G.53/5
 nûş: G.311/7
 nûş-ı bezmi: G.49/1
 nûş-ı dârûdan: G.49/6
 nûş-ı mey-i irfân: G.110/3
 nûşında: G.352/2
 nübüvvet: K.1/7
 nübüvvet-i Ya'kûb: G.78/5
 nüh: K.1/13, G.45/4
 nühûset: G.324/2
 nühûset-i teysî: G.270/7
 nükte-dân: G.84/3
 nükte-dândur: G.167/5
 nükte-i aşkı: G.146/5
 nükte-i hâliyyedür: G.53/1
 nükte-i vuslat: G.342/4
 nükte-sencân-ı suhan: G.59/7
 nükte-senc-i râhat-efzer: G.81/4
 nüktesi: G.74/4
 nümâ: G.4/7
 nümâ-hâhişi: G.85/5
 nümâ-yâb: G.313/1
 nümâyân: G.53/6, G.150/4,
 G.289/8, G.292/2
 nümâyândur: G.97/5
 nümâyış: G.226/2
 nümâyış-i elem: G.10/6
 nümâyışler: G.44/5
 nümû-dâr-ı mahabbetdür: G.335/7
 nümûn: G.188/5
 nümûnedür: G.293/1
 nüshahâ-yı şîrfni: G.13/4
 nüsha-ı cürm: K.1/33
 nüsha-ı nâ-dîdedür: G.347/5
 nüsha-i çeşmi: G.108/2
 nüsha-i hâlüm: G.208/5
 nüsha-i hüsnî: G.256/1
 nüsha-i ihsâna: G.1/2
 nüsha-i kem-yâb: G.24/4
 nüvâz-ı şeşinşeh: G.21/2
 nüvâziş: G.129/5, G.297/5
 nüvâzişgerden: G.168/2
 nüvîd-i vasl: G.231/1
 nüzhetgâh: G.75/4
 nüzl-i mihân-ı keder: G.348/9
 nüzl: G.272/1
 nüzzâra: G.240/3

O:

- o: K.1/2, K.1/27, K.1/37, K.2/5, K.2/6, K.2/9, K.2/12, G.5/2, G.6/2, G.12/5, G.12/6, G.17/5, G.17/9, G.20/4, G.21/4, G.29/6, G.34/2, G.34/5, G.35/1, G.35/3, G.35/5, G.38/1, G.38/5, G.39/5, G.39/7, G.41/2, G.44/7, G.44/8, G.46/5, G.47/1, G.52/5, G.57/2, G.60/3, G.65/3, G.65/5, G.66/5, G.69/4, G.74/3, G.77/1, G.77/4, G.77/5, G.78/2, G.78/3, G.79/1, G.81/2, G.82/2, G.86/3, G.86/5, G.89/3, G.91/1, G.91/5, G.92/1, G.92/4, G.93/2, G.93/5, G.94/7, G.95/2, G.95/3, G.95/4, G.97/5, G.97/6, G.98/1, G.101/6, G.102/2, G.103/3, G.105/5, G.106/4, G.107/1, G.108/1, G.109/2, G.111/3, G.111/6, G.112/2, G.114/1, G.117/5, G.123/3, G.125/2, G.125/3, G.125/4, G.133/1, G.133/2, G.133/3, G.133/4, G.135/3, G.144/1, G.144/2, G.147/1, G.147/1, G.147/4, G.149/5, G.150/1, G.152/1, G.153/7, G.154/2, G.155/3, G.158/1, G.158/6, G.163/2, G.163/5, G.164/5, G.168/2, G.169/2, G.169/4, G.169/6, G.170/4, G.174/1, G.174/3, G.180/3, G.181/4, G.183/1, G.183/2, G.183/4, G.183/6, G.183/7, G.184/2, G.185/3, G.185/5, G.186/4, G.187/4, G.189/5, G.193/4, G.201/4, G.208/1, G.208/3, G.208/5, G.209/3, G.209/7, G.210/4, G.211/1, G.213/1, G.214/2, G.215/1, G.216/3, G.219/3, G.219/4, G.221/7, G.225/3, G.226/2, G.226/6, G.227/1, G.231/5, G.233/2, G.235/4, G.235/5, G.238/4, G.239/1, G.240/5, G.243/2, G.245/2, G.247/2, G.249/4, G.249/6, G.251/3, G.253/3, G.255/3, G.257/1, G.257/1, G.257/2, G.257/3, G.257/4, G.257/5, G.258/2, G.258/4, G.259/1, G.259/1, G.259/2, G.259/3, G.259/4, G.259/5, G.259/6, G.259/7, G.268/2, G.268/4, G.270/8, G.275/3, G.276/3, G.280/1, G.282/3, G.282/4, G.282/6, G.283/4, G.284/5, G.284/5, G.284/6, G.286/1, G.286/2, G.286/3, G.286/5, G.290/4, G.292/1, G.293/2, G.293/4, G.298/5, G.304/3, G.304/4, G.308/5, G.310/5, G.320/1, G.321/4, G.323/1, G.323/4, G.323/5, G.327/1, G.328/5, G.332/5, G.335/5, G.337/4, G.337/5, G.339/1, G.339/4, G.340/1, G.340/7, G.342/4, G.343/1, G.346/7, G.347/2, G.349/1, G.349/2, G.350/5, G.351/6, G.352/5, G.353/2, G.353/4, G.354/2, Kt.1/4, Kt.1/5, Kt.3/1, Kt.3/2, Kt.6/1, Kt.9/1, Kt.11/1, Kt.14/1, Nz.2/1, Mt.1/1, Mt.3/1, Mf.7/1, Mf.8/1, Mf.10/1, Mf.20/1, Mf.21/1, Mf.23/1, Mf.27/1, Mf.28/1, Mf.31/1, Mf.32/1, Mf.39/1, Mf.42/1, Mf.45/1, Mf.59/1, Mf.62/1, Mf.68/1, Mf.70/1, Mf.70/1, Mf.72/1, Mf.76/1, Mf.80/1, Mf.83/1
- odur: Kt.1/4, G.59/4, G.199/5, G.318/7, G.322/5
- ogluñuzda: Mt.6/1
- ok: Mf.30/1
- okın: G.79/2
- okudı: Mt.5/1
- okumamış: G.93/2
- okurdan: G.247/1
- okurmuş: G.230/2
- ol: G.90/5, K.1/32, K.2/1, K.2/3, K.2/4, Th.3/1, G.4/5, G.6/5, G.7/4, G.8/1, G.10/10, G.12/1, G.14/2, G.25/1, G.29/5, G.37/1, G.46/4, G.48/4, G.49/3, G.49/4, G.51/5, G.52/4, G.53/4, G.55/5, G.59/1, G.60/6, G.61/7, G.64/5, G.67/4, G.67/5, G.68/5, G.72/2, G.72/3, G.72/5, G.86/2, G.93/4, G.94/6, G.97/9, G.98/2, G.106/3, G.108/4, G.108/5, G.119/5, G.123/4, G.128/2, G.128/5, G.130/2, G.133/3, G.134/4, G.138/5, G.141/4, G.144/5, G.144/5, G.145/4, G.146/2, G.151/3, G.154/5, G.157/3, G.158/1, G.159/5, G.163/4, G.165/5, G.166/3, G.175/1, G.175/2, G.175/3, G.175/4, G.175/5, G.175/5, G.177/1, G.177/1, G.177/2, G.177/3, G.177/3, G.177/4, G.177/5, G.177/6, G.177/7, G.177/9, G.177/10, G.178/4, G.181/1, G.181/2, G.181/3, G.182/1, G.182/6, G.185/1, G.186/1, G.186/1, G.186/2, G.186/3, G.186/3, G.186/4, G.186/5, G.193/3, G.198/7, G.203/1, G.203/2, G.203/4, G.204/4, G.209/1, G.210/2, G.213/4, G.216/2, G.217/5, G.221/1, G.223/3, G.228/4, G.230/2, G.241/1, G.243/5, G.244/1, G.244/2, G.256/1, G.262/1, G.268/6, G.269/6, G.270/8, G.274/1, G.274/4, G.279/5, G.280/2, G.284/1, G.284/6, G.290/3, G.291/8, G.292/3, G.296/6, G.298/1, G.300/1, G.300/3, G.303/1, G.305/4, G.318/5, G.320/1, G.324/3, G.327/2, G.328/3, G.328/3, G.329/2, G.330/4, G.333/7, G.343/4, G.348/6, G.350/4, Mf.4/1, Mf.26/1, Mf.30/1, Mf.65/1, G.234/3
- ol: G.177/8, G.230/1
- ola: G.221/2, K.1/17, K.1/26, K.1/32, K.1/41, G.1/1, G.10/7, G.29/4, G.40/5, G.44/2, G.44/4, G.45/5, G.62/3, G.62/4, G.62/5, G.68/2, G.72/1, G.99/3, G.99/4, G.104/5, G.121/3, G.123/5, G.130/5, G.138/3, G.148/2, G.150/5, G.170/5, G.172/8, G.202/3, G.204/4, G.210/3, G.212/2, G.212/3, G.214/2, G.219/3, G.219/5, G.225/7, G.234/5, G.244/3, G.254/4, G.254/4, G.285/2, G.289/1, G.289/8, G.294/5, G.297/7, G.299/8, G.323/6, G.325/7, G.340/3, G.340/7, G.354/5, Mf.4/1, Mf.63/1
- olacakdur: G.230/1
- olalar: G.215/3
- olal'dan: G.20/1, G.109/4, G.133/4, G.181/5, G.203/6, G.206/3, G.265/1, G.282/2, G.295/2, G.310/5
- olalı: G.12/7, G.13/4, G.92/2, G.148/3, G.195/5, G.276/1, G.297/2
- olam: G.20/3, G.39/6, G.62/1, G.240/2, G.265/2
- olamaz: K.1/8, G.106/4, G.137/4
- olan: G.4/3, G.34/1, G.34/4, G.56/2, G.57/4, G.85/4, G.110/1, G.116/4, G.120/2, G.170/3, G.175/4, G.200/3, G.205/2, G.216/1, G.219/2, G.228/4, G.243/2, G.260/2, G.275/2, G.278/7, G.320/3, G.348/7, Kt.11/1
- olana: G.309/3
- olandur: G.200/4
- olasın: G.10/1, G.123/2, G.162/4, G.205/5, G.221/1, G.239/4
- olaydı: G.143/1, G.208/2
- olaydum: G.211/1, G.211/1, G.211/2, G.211/3, G.211/4, G.211/5, G.211/6, G.211/7
- oldı: K.1/19, K.1/24, K.1/25, K.1/27, K.1/30, K.1/40, K.2/11, G.1/2, G.2/1, G.2/3, G.4/1, G.4/6, G.5/1, G.6/1, G.7/2, G.11/1, G.13/1, G.13/1, G.14/1, G.14/2, G.15/1,

- G.21/5, G.26/5, G.34/2, oldılar: G.65/2, G.210/4, G.236/3,
G.35/3, G.35/4, G.38/4, G.254/2, G.282/5
G.38/5, G.39/2, G.43/5, olduğu: G.53/6
G.44/4, G.54/1, G.76/2, olduğuna: G.131/2
G.77/3, G.78/5, G.107/3, olduğum: G.45/4, G.333/7
G.109/2, G.116/7, G.122/2, olduğum: G.279/3
G.124/1, G.126/2, G.128/4, olduk: G.140/5, G.158/2, G.168/3,
G.134/4, G.136/3, G.139/2, G.297/4
G.139/3, G.141/1, G.142/1, oldukca: G.225/8
G.145/3, G.145/3, G.145/5, oldukda: G.148/5, G.156/5,
G.146/1, G.147/2, G.149/5, G.173/1
G.155/1, G.155/2, G.155/3, oldum: K.1/28, G.17/3, G.118/3,
G.155/4, G.155/4, G.157/5, G.177/1, G.177/2, G.223/1,
G.163/2, G.169/8, G.170/2, G.226/1, G.231/4, G.237/4,
G.177/5, G.178/1, G.178/2, G.245/1, G.251/8, G.251/10,
G.179/4, G.181/1, G.182/2, G.263/1, G.265/3, G.271/2,
G.182/3, G.182/4, G.182/6, G.301/2, G.310/3, G.310/3,
G.183/2, G.183/3, G.185/1, G.321/2, G.339/2, G.341/5,
G.187/5, G.189/4, G.193/3, R.1/1
G.193/4, G.194/1, G.195/1, oldu: G.15/2, G.47/5, G.160/5,
G.195/2, G.195/3, G.196/4, G.160/6, G.198/5, G.312/4
G.196/5, G.198/5, G.206/3, olacak: K.1/1, G.88/4, G.226/4,
G.208/1, G.209/3, G.218/1, G.294/1
G.220/3, G.221/7, G.222/1, olacakdur: G.145/1
G.223/2, G.225/3, G.225/5, olmadum: G.251/9
G.225/6, G.226/1, G.226/2, olunca: G.78/9, G.113/5, G.124/7,
G.226/5, G.233/1, G.234/2, G.284/5, G.295/5, Mf.21/1
G.236/1, G.236/1, G.236/3, olunmaz: G.284/3
G.236/5, G.237/1, G.237/1, olma: G.4/7, G.15/2, G.20/5,
G.237/4, G.240/3, G.240/5, G.26/3, G.33/4, G.37/5,
G.241/4, G.242/1, G.242/5, G.43/4, G.49/4, G.53/3,
G.249/2, G.249/3, G.253/5, G.57/2, G.67/1, G.68/1,
G.254/1, G.254/1, G.256/6, G.79/5, G.90/5, G.99/2,
G.258/5, G.260/4, G.261/5, G.114/2, G.117/3, G.127/8,
G.265/1, G.268/1, G.268/7, G.128/1, G.128/5, G.144/2,
G.269/4, G.269/6, G.273/5, G.172/9, G.186/2, G.203/1,
G.276/1, G.276/2, G.277/1, G.215/1, G.215/4, G.226/5,
G.280/1, G.280/2, G.282/6, G.230/2, G.237/3, G.256/5,
G.284/5, G.289/7, G.290/1, G.259/5, G.261/2, G.261/4,
G.293/2, G.294/3, G.295/2, G.272/5, G.277/4, G.278/11,
G.297/3, G.297/6, G.299/5, G.288/5, G.309/5, G.313/4,
G.305/1, G.306/3, G.308/4, G.341/7, G.348/5, G.348/9,
G.310/4, G.311/5, G.316/2, G.349/5
G.317/2, G.320/5, G.321/4, olmadı: K.1/10, G.132/5
G.323/1, G.324/2, G.324/3, olmadadur: G.29/3, G.214/4
G.324/5, G.328/3, G.329/2, olmadı: G.125/5
G.329/3, G.329/4, G.330/2, olmadı: K.1/9, G.7/1, G.36/4,
G.331/3, G.337/4, G.337/5, G.36/6, G.42/4, G.53/4,
G.341/5, G.341/6, G.341/6, G.103/2, G.107/7, G.144/4,
G.342/5, G.345/4, G.351/1, G.145/1, G.146/1, G.148/3,
G.351/6, G.353/2, G.353/5, G.158/6, G.165/4, G.196/3,
G.353/7, Kt.3/2, Mt.2/1, G.202/3, G.205/4, G.215/2,
Mf.2/1, Mf.16/1, Mf.22/1, G.225/4, G.225/6, G.234/4,
Mf.56/1, Mf.77/1, Mf.79/1, G.253/4, G.253/5, G.261/5,
oldığı: Mf.49/1, G.288/1, G.291/2, G.293/4,
oldığın: G.282/1, G.294/5, G.316/3, G.331/4,
oldığınca: G.49/5, G.49/7, G.345/6
oldığından: G.36/3, olmadık: G.326/5
oldığını: G.12/4, olmadın: G.102/4, G.183/6,
oldığım: G.235/2, G.268/7, G.196/5, G.310/1, G.310/1,
oldığımca: G.165/3, G.310/2, G.310/3, G.310/4,
oldığı: G.58/5, G.310/5
oldığına: G.345/3, olmaduk: G.326/7
oldık: G.158/2, olmadum: G.118/4, G.280/4,
oldıkca: G.60/6, G.331/2
oldıkça: G.53/4
- olmadu: G.160/1, G.160/1,
G.160/2, G.160/3, G.160/4,
G.160/5, G.160/6, G.160/7
olmaga: G.23/4, G.251/7, G.268/3,
G.309/6, G.316/4
olmagı: G.251/7
olmagıl: G.233/4
olmak: G.3/1, G.49/5, G.51/3,
G.55/2, G.67/2, G.68/1,
G.141/2, G.148/1, G.148/1,
G.148/2, G.148/3, G.148/4,
G.148/5, G.153/1, G.153/1,
G.153/2, G.153/3, G.153/4,
G.153/5, G.153/6, G.153/7,
G.189/2, G.203/1, G.215/4,
G.228/1, G.228/1, G.228/2,
G.228/3, G.228/4, G.228/5,
G.230/3, G.284/2, G.292/2,
G.292/5, G.311/6, G.317/4,
G.325/7, G.343/5, G.348/2
olmakdur: Mf.7/1
olmaksızın: G.70/5
olmalıdur: G.61/2
olmam: G.291/1
olmamak: G.47/3, G.174/2
olmamış: G.224/2, Mf.12/1
olmasa: K.1/4, G.44/7, G.66/2,
G.69/5, G.228/2, G.258/3
olmasaydı: G.209/6, G.248/5,
G.251/12
olması: G.309/4
olmasında: G.15/4
olmasun: G.2/5, G.40/5, G.174/5,
G.219/1, G.219/1, G.219/2,
G.219/3, G.219/4, G.219/5,
G.232/1, G.232/2, G.232/3,
G.232/4, G.232/5, G.232/6,
G.232/7, G.242/3, G.311/6,
G.336/4
olmaya: G.226/4, G.279/1,
G.323/1
olmayam: G.186/5, G.242/3
olmayasın: G.40/1, G.299/1
olmayaydı: G.139/2
olmayaydum: G.143/3
olmayınca: G.44/6, G.81/5,
G.94/6, G.101/6, G.207/3
olmaz: G.2/2, G.7/6, G.12/3,
G.22/2, G.29/7, G.37/5,
G.47/1, G.47/3, G.58/5,
G.71/4, G.73/2, G.85/2,
G.90/2, G.105/2, G.119/4,
G.123/3, G.139/5, G.143/4,
G.153/3, G.157/1, G.157/1,
G.157/2, G.157/3, G.157/4,
G.157/5, G.178/1, G.178/3,
G.181/4, G.181/4, G.196/1,
G.197/5, G.204/5, G.208/2,
G.213/4, G.216/5, G.217/3,
G.218/2, G.232/2, G.247/1,
G.249/1, G.253/3, G.275/2,
G.288/3, G.303/2, G.316/1,
G.330/4, G.331/2, G.354/1,
G.354/1, G.354/2, G.354/3,
G.354/4, G.354/5, Mf.38/1
olmazdı: G.274/4

- olmazsa: G.352/3
 olmazsın: G.336/2
 olmdi: G.313/1
 olmuş: G.115/6, G.134/1, G.134/1,
 G.134/2, G.134/3, G.134/4,
 G.134/5, G.151/1, G.151/4,
 G.179/3, G.201/4, G.261/3,
 G.297/3, G.307/4, G.325/3,
 Kt.1/1, Mf.7/1, Mf.28/1
 olmuşdur: G.54/6, G.268/3
 olmya: G.105/1, G.202/2
 olmyacak: G.144/1
 olmyaydum: Kt.14/1
 olmyayduñ: G.280/3
 olmuş: G.132/2
 olsa: G.4/2, G.13/2, G.29/1,
 G.36/2, G.45/4, G.59/6,
 G.70/4, G.85/3, G.85/5,
 G.86/5, G.98/7, G.98/7,
 G.99/1, G.99/4, G.122/4,
 G.132/5, G.139/4, G.170/6,
 G.171/6, G.176/2, G.184/3,
 G.203/7, G.206/1, G.213/3,
 G.245/2, G.253/3, G.258/2,
 G.347/4, G.354/5, Mf.3/1,
 Mf.60/1
 olsak: G.354/3
 olsam: G.209/1, G.321/3
 olsañ: G.54/1, G.180/5
 olsun: K.2/13, G.16/3, G.24/1,
 G.36/6, G.86/3, G.174/4,
 G.198/2, G.238/1, G.238/1,
 G.238/2, G.238/3, G.238/4,
 G.238/5, G.239/1, G.239/1,
 G.239/2, G.239/3, G.239/4,
 G.239/5, G.243/1, G.243/1,
 G.243/2, G.243/3, G.243/4,
 G.243/5, G.267/1, G.267/1,
 G.267/2, G.267/3, G.267/4,
 G.267/5, G.278/5, G.296/2,
 G.330/3, G.349/6, Kt.1/6,
 Mf.9/1
 oltayr: G.342/2
 oluban: K.1/12
 olunca: G.10/10, G.44/5, G.257/4
 olunmadı: G.183/3
 olunmaz: G.315/3
 olunsa: G.5/1
 olup: K.1/18, K.1/25, K.1/30,
 G.16/3, G.56/5, G.64/2,
 G.102/3, G.131/3, G.153/2,
 G.154/5, G.158/2, G.159/2,
 G.173/1, G.231/4, G.249/4,
 G.254/6, G.263/4, G.267/4,
 G.268/3, G.268/3, G.309/4,
 G.327/3, Mf.75/1
 olupdur: G.11/4
 olur: K.2/9, G.3/5, G.4/3, G.5/1,
 G.12/6, G.13/5, G.15/5,
 G.17/7, G.17/7, G.23/2,
 G.24/3, G.25/4, G.25/4,
 G.29/4, G.38/4, G.41/4,
 G.43/2, G.44/8, G.46/5,
 G.50/3, G.54/2, G.54/3,
 G.57/4, G.57/5, G.60/6,
 G.63/2, G.65/3, G.68/5,
 G.73/5, G.74/4, G.80/2,
 G.82/3, G.83/1, G.84/1,
 G.84/2, G.85/1, G.85/1,
 G.85/2, G.85/3, G.85/4,
 G.85/5, G.85/6, G.85/6,
 G.86/2, G.86/4, G.88/5,
 G.94/3, G.97/6, G.101/5,
 G.102/7, G.110/2, G.110/3,
 G.110/5, G.110/6, G.113/1,
 G.113/1, G.113/2, G.113/2,
 G.113/3, G.113/4, G.113/4,
 G.113/5, G.115/2, G.115/3,
 G.125/1, G.125/5, G.126/3,
 G.129/3, G.136/5, G.139/1,
 G.141/2, G.143/1, G.144/1,
 G.156/3, G.157/1, G.157/1,
 G.157/2, G.157/3, G.157/4,
 G.157/5, G.169/5, G.169/9,
 G.170/6, G.171/6, G.180/2,
 G.184/3, G.185/2, G.193/2,
 G.197/3, G.199/3, G.201/2,
 G.203/2, G.206/2, G.208/5,
 G.210/2, G.213/5, G.214/1,
 G.219/2, G.222/4, G.223/4,
 G.223/4, G.225/2, G.226/3,
 G.227/7, G.235/2, G.235/4,
 G.245/2, G.246/2, G.246/3,
 G.246/4, G.247/1, G.248/6,
 G.252/3, G.254/4, G.260/2,
 G.263/3, G.267/4, G.270/8,
 G.271/5, G.272/3, G.272/4,
 G.274/2, G.278/9, G.278/10,
 G.282/2, G.284/1, G.284/3,
 G.293/3, G.294/1, G.296/2,
 G.296/3, G.302/2, G.311/3,
 G.313/4, G.313/5, G.315/1,
 G.315/2, G.315/3, G.317/3,
 G.327/2, G.328/5, G.336/5,
 G.343/1, G.347/3, G.352/3,
 Kt.1/5, Kt.6/2, Mf.17/1,
 Mf.26/1, Mf.27/1, Mf.51/1,
 Mf.71/1
 olur'deger: G.343/3
 olurdi: G.99/4, G.139/2, G.268/5
 olur'dum: G.301/4
 olurken: G.56/3
 olurlar: G.3/4, G.246/1
 olursa: G.22/5, G.29/7, G.44/6,
 G.48/3, G.77/2, G.85/2,
 G.86/4, G.149/3, G.238/1,
 G.256/7, G.278/9, G.291/1
 olursam: G.263/4
 olursañ: G.173/7, G.180/2,
 G.221/2, G.259/3, G.294/4,
 G.296/6, G.299/2
 olursın: K.1/2, G.267/1
 olursun: G.3/3, G.18/3, G.171/5
 oña: G.13/5
 oñmaz: G.105/3
 oñmazsın: Mf.73/1
 oñsun: G.217/2
 oñulmaz: G.261/2, G.296/1
 ora: Kt.6/1
 ot: G.218/4
 otlar: G.96/3
 oturur: G.92/1, G.92/1, G.92/2,
 G.92/3, G.92/4, G.92/5,
 G.302/3
 oyunun: G.39/4
Ö:
 öfürlemedüm: G.25/2
 öksüzcedür: Mf.22/1
 ölmedüñse: G.130/2
 ölümden: G.7/4
 ölümü: Mf.30/1
 ölünce: Kt.5/1
 ölürse: G.72/4
 ömr: G.325/9, G.278/6, G.84/1,
 G.10/2
 ömri: G.66/5
 ömr-i gül-nârı: G.40/3
 ömr-i kûtehle: G.306/3
 ömr-i nâzenini: G.143/5
 ömrin: G.199/4, Mf.84/1, Mf.24/1
 ömrümi: Mf.75/1
 öñ: G.283/1
 öper: G.120/3
 öpmege: G.17/6
 öpmek: G.218/2
 örtünür: G.273/2
 ötmez: G.14/3
 öyle: G.39/1, G.105/3, G.170/5,
 G.282/7, Mf.23/1
 öyl'olur: Mf.25/1
 öz: G.184/4
 özge: G.1/3, G.36/1, G.54/1,
 G.65/6, G.90/3, G.98/8,
 G.102/5, G.117/3, G.153/3,
 G.177/9, G.220/3, G.220/4,
 G.232/4, G.302/1, G.322/2,
 G.333/4
 özgeke: G.39/6
 özün: G.63/4, G.133/4, Mf.49/1
P:
 pâ: G.238/5, G.295/4, G.341/7,
 G.36/3
 pâ-bend: G.175/1, G.175/3,
 G.175/4, G.175/5, G.316/4,
 G.333/3, G.175/2
 pâ-bende: G.128/1
 pâ-bend'eylemişken: G.146/2
 pâ-bend-i hevâ: K.1/29
 pâ-bend-i hevâdur: G.257/1
 pâ-bend'ol: G.175/1
 pâ-beste: G.181/4
 pâ-beste-i: G.18/2
 pâ-beste-i hicrân: G.312/5
 pâ-beste-i serv: G.156/1
 pâ-bûs-i yârı: G.11/3, G.132/2
 pâ-bûsuñ: G.287/5
 pâdişâh: G.339/1
 pâdişâhdur: G.172/3
 pâdişâh-ı her: G.167/4
 pâdişâh-ı saltanat: G.57/5
 pâdişeh: K.1/6
 pâdişeh: G.194/2
 pâdişehin: G.255/3

- pâk: G.110/2, G.347/4, G.79/3
pâkda: G.211/1
pâk-gevher: G.69/5
pâki: K.1/19, G.1/1
pâkin: Mf.83/1, K.1/17
pâkîze: G.284/4
pâkîze-ter: G.173/1
pâk-tînet: G.129/2
pâküne: K.1/24
pâ-mâl: G.2/2
pâ-mâl-i gam: G.159/5
pâ-mâl-i melâl: G.238/5
pâ-mâl-i reh-i fûrkatu: G.195/1
pâre: G.188/1
pâreledüm: G.188/1
pâş: G.311/2
pâşîde: G.186/2
pây: G.117/5
pâyâna: G.1/1
pâyândur: G.97/9
pây-bend: G.310/3
pây-bend-i gîsu-yı yâr: G.232/3
pây-bendümdür: G.75/1
pây-bûs: G.92/5
pây-bûsın: G.117/5
pâyı: G.251/7
pây-ı bende: G.265/1
pâyın: G.138/3
pâyuna: K.1/9, K.1/16, G.34/6,
G.54/5, G.80/4, G.102/3,
G.336/2
pâyım: G.96/3
pâyinde: G.223/1
pâyine: G.17/8, G.156/3, G.258/4,
K.1/14, G.193/6
pây-mâl: G.39/2
pâyüña: G.318/5
pâyüñ: G.267/3
pazara: Mf.17/1
pehlevân-ı câh: G.254/6
pehlevân-ı gerd-hîz-i câhda:
G.348/8
pehnâ-yı fezây-ı ârzû: G.97/9
pejmürde: G.2/3, G.4/6, G.7/1,
G.122/2, G.299/7, Mf.2/1
pejmürde'i: G.324/4
pejmürde-i bâd-ı fenâ: G.196/5
pejmürde-i bâd-ı hazân: Kt.1/5
pejmürde-i hazân-ı ecel: G.191/5
pejmürdeves: G.289/6
pek: G.70/5, G.108/1, G.111/3,
G.157/1, G.157/1, G.157/2,
G.157/3, G.157/4, G.157/5,
G.262/3, G.276/2
pelîdin: Mt.1/1
penâhr: G.16/6
penâhum: G.1/3, G.177/9
penbe: G.220/3
penbe'i: G.276/3
pencâhın: G.252/2
pend: G.102/7, G.139/5
pend-pezîr-i süneni: K.1/26
pendümi: G.143/5, G.280/2
pendüñ: G.329/5
perâkende: K.1/33, G.319/4
perâkende-dil: G.100/5, G.154/4
perâkende-nihâd: G.143/2
perde: G.68/1, G.108/1, G.235/3
perestiş: G.290/1
perestişkâr-ı ülfetken: G.161/5
perhâş: G.156/4
perhîz-i âb-ı zevkden: G.70/1
perî: G.6/5, G.39/5, G.100/3,
G.108/1, G.208/1, G.213/1,
G.304/5, G.330/4, Mf.23/1,
Mf.70/1
perî-çehre: G.288/3, Mf.38/1,
G.217/5
perî-çehreye: G.59/1
perî-i pür-sitem: G.161/1
perî-icâd: G.312/1
perînin: G.106/4
perînüñ: G.17/5, G.282/4, Mf.20/1
perî-peyker: G.298/1, G.67/5,
Mf.76/1
perî-peykerüñ: G.144/2
perî-ruhân: G.113/3, G.270/6
perî-ruhsâra: G.175/1
perî-rüyı: K.2/6
perîşân: K.1/37, G.15/4, G.23/4,
G.62/4, G.76/3, G.104/5,
G.108/5, G.148/3, G.155/2,
G.174/2, G.185/2, G.255/5,
G.257/2, G.282/4, G.307/3,
G.317/2, G.326/5, G.330/2,
G.333/7, G.337/4, G.345/3,
Mf.28/1, G.126/1, G.276/1,
G.162/3
perîşanam: G.56/7, G.197/2,
G.197/2, G.207/7
perîşân-dil-i hasret: G.134/5
perîşândur: G.114/5, Mf.15/1
perîşân-gîsû: G.288/5
perîşân-hâl: G.56/5
perîşân-hâtır: G.245/1
perîşân: G.143/2, G.135/3
perî-şanın: G.135/3
perîşânında: G.262/3
perîşânlık: G.149/2, G.149/4,
G.215/2, G.295/1
perîşân-tavr: G.57/3, Kt.1/3
perîşânnum: G.209/7, G.284/6
perîşânnumda: G.345/4
perîşânunı: G.154/4, G.264/2
perîşânunıda: G.282/1
perîşân-zât: G.20/3
perî-i pâ: G.341/7
pertâb: G.249/2
pertâb-ı rüyuñdan: G.70/2
pertevdür: G.116/3
pertev-i hüsnî: G.34/3
pervâ: G.97/4
pervâne: G.143/4, G.180/4,
G.274/1
pervânedür: G.97/4
pervâne-i şem'e: G.80/5
pervâneñi: G.316/2
pervâne-sıfat: G.64/2, G.134/4,
G.145/2
pervâneye: G.45/2
pervâz: G.146/2
pervâz-ı câh: G.259/6
perverd: G.339/4
perveriş: G.152/4
perverlik: G.256/7
pervîn: K.1/17
pes: G.190/4, K.1/1, K.1/19,
G.64/3, G.64/5, G.124/1
pesend-i dil: G.11/1
pesendîde: G.18/3
peşîn: K.1/41, G.337/5
pes-mândegân-ı bed-menişân:
G.254/2
pes-mânde-i basîret: G.91/1
pest: G.257/2
peste: G.278/2
peşîmân: G.321/4
peşîmânî: G.173/7
peşîmânlık: G.149/7
peşîn: G.251/6
peşîmîne'i: G.273/2
peşîmîne-pûş: G.49/2
peştemâlîni: G.353/6
pey: G.313/4
peyâm-ı cân-fezâ: G.108/4
peyâm-ı elemle: G.104/5
peyâm-ı vasl-ı sabâdan: G.337/3
pey-â-pey: G.86/2, G.229/1,
G.279/3, G.314/2, G.341/3,
Mf.81/1, G.36/7, G.102/1,
G.209/3
pey-â-peyle: G.95/4
peydâ: K.1/3, G.3/1, G.3/1, G.5/1,
G.151/1, G.202/2, G.242/1,
G.341/3, G.348/3
peydâdur: G.65/1
peydâyam: G.196/1
peyder: G.49/4
pey-der-pey: G.78/6, G.295/5,
G.171/5, G.117/1, G.162/6,
G.340/3
pey-der-pey-i âlâm: G.346/6
pey-der-pey-i metâ'imı: G.82/1
pey-der-peylerine: G.221/1
pey-der-peyümdür: G.333/6
pey-der-peyüñ: G.60/9, G.81/5
pey-der-peyüñle: G.21/1
peygâm: G.269/6
peygâm-ı kudûmından: G.224/1
peygâm-ı şâdi: G.283/2
peygüle-ger-i vahdet: G.278/7
peygüle-gîr-i ülfet-i halk: G.72/5
peygüle-i elemde: G.191/2
peygüle-i ferâğı: G.82/2
peygüle-i firâkda: G.124/6
peygüle-i kabri: G.327/4
peygüle-i vahdet: G.57/1
peygüle-nişîn: G.259/7
peyk: G.175/3
peykânunı: G.140/1
peyke-i dehrde: G.99/2
peyk-i emelüm: G.289/4
peyk-i sabâ: G.274/3
peyk-i şevk: G.273/5
peymân: G.240/2
peymâne: G.154/2, G.292/1,
G.292/1
peymânemiz: G.341/7

- peymânında: G.161/4
 peymân-küsilden: G.3/2
 peymânûnî: G.154/2
 pey-rev: G.158/2
 pey-revdür: G.116/2
 pey-rev-i kâni': G.144/5
 pey-rev-i tevekkül-i tefvîz-i emr-i Hak: G.166/3
 pey-revlik: G.261/3
 peyvend-i kehrübâ: G.272/2
 peyveste: G.119/3
 pezîrâ-yı refû-yı sıhhat: G.196/1
 pezîrây-ı semâ': G.197/5
 pezîrây-ı tecellî: G.305/3
 pezîr-i feyz: G.291/9
 pezîrüm: G.268/1
 pezîrûn: G.164/1
 piç: G.38/4, G.171/7, G.209/1, G.219/1, G.229/1, G.354/1, G.322/3
 piç-ender-piç: G.206/3
 piçîde: G.186/3
 piçîdesine: G.286/3
 pinhân: G.62/2, G.176/2
 pinhânî: G.341/3
 pîr: G.130/3, G.238/4
 pîrân: G.246/1
 pîrâne: G.251/8
 pîrâye-fezâ: G.170/3
 pîrden: G.33/4
 pîrehen: G.283/4
 pîreheni: G.331/1
 pîrehenümden: G.225/3
 pîr-i hüner: G.275/3
 pîr-i melâhet: Mf.61/1
 pîr-i mugân: G.275/1
 pîr-i râh-ı şık: G.84/1
 pîr-sîmâ: G.325/5
 pîrûzî: G.315/5
 pîsi-i efsûn: G.230/2
 pîster-i hecrde: G.222/5
 pişe: G.25/2
 piş-gâh-ı câh: G.74/5
 piş-rev: G.37/3, G.307/4, G.329/4
 piş-rev-i hüsn-i hulk: G.254/2
 pişvâ: G.173/1
 pişvâsın: G.266/5
 piyâde: G.16/4, G.41/1
 piyâdeñ: G.173/6
 piyâde-rev-i tâ'at: G.127/8
 piyâle: G.239/4
 piyâle-i kalbe: G.201/2
 porsîş: G.323/4, G.190/5
 porsîşe: G.197/2
 puhte: Kt.1/6
 pûşîde: G.234/2
 pûşîde-i kesâd: G.254/7
 pûte: G.44/1
 pûte-i aşk: G.285/3
 pûte-i sîne: G.214/4
 pûy: G.133/5
 pûya: G.75/3, G.284/1
 pûyân: G.289/1
 pûye: G.246/4
 pûye-kâr: G.180/5
 pûyende: G.34/4
 pûy-yı gamı: G.352/2
 pû-yı nevâ-lekum: G.177/8
 pûyımı: G.34/4
 pür: G.171/7, G.263/4, G.333/3, G.297/8
 pür-âbum: G.202/2
 pür-âşûb: Mf.71/1
 pür-ayâg: G.239/4
 pür-bîm: G.114/2
 pür-cefâ: G.65/7, G.324/7
 pür-cefâdur: G.239/5
 pür-cefâ-yı âşık-ı zâr: G.18/1
 pür-cevr-i agyâra: G.269/2
 pür-dâg: G.227/1
 pür-dâg-ı meveddet: G.236/4
 pürde: G.266/5
 pür-endûhî: G.118/1
 püresa: G.278/5
 pür-ferah: G.325/1
 pür-fiten: G.244/4, G.234/4
 pür-harâret: G.168/5
 pür-hatar: G.114/2
 pür-hevâ: G.130/4
 pür-hûn: G.234/1
 pür-kâşânemiz: G.341/1
 pür-nakş-ı hevâ: G.223/2
 pür-nem: G.326/3
 pür-nemüñ: G.171/6
 pür-neş'e-i kuvvet: G.110/5
 pür-nûrına: G.342/3
 pür-nûruña: G.269/4
 pür-safâ: G.275/5
 pür-sitem: G.161/1
 pür-sitemin: G.211/1
 pür-sûret: G.231/5
 pür-tâb: G.235/4
 pür-'ukde-i destâr: G.230/3
 pür-zevk: Kt.3/2
 pür-ıztırâb: G.205/4
 püşt: G.36/3
 püşt-i pâ: G.36/3
 püşt-mâl-i elem: G.318/3
R:
 Rab: K.2/12, G.138/1, G.266/3, G.297/10
 Rabbî: Kt.8/3, Nz.1/1, G.289/0
 Rabbum: G.177/1, G.177/1, G.177/2, G.177/3, G.177/4, G.177/5, G.177/6, G.177/7, G.177/8, G.177/9, G.177/10
 râbihü'l-vakt: G.281/5
 ragbet: G.61/5, G.243/3, G.272/3, G.345/7, G.7/1
 ragbetde: G.310/2, G.253/5
 ragbeti: G.7/7, G.293/4, G.311/1
 ragbet-nümündür: G.60/8
 ragbetüñ: G.129/5
 râgıb: G.13/1, G.306/4
 râh: G.302/4, G.84/1, G.72/2
 râhat: G.25/3, G.71/1, G.92/2, G.100/2, G.190/5, G.231/4, G.228/4, G.252/3, G.104/1, G.17/8, G.184/3
 râhatda: G.109/1
 rahat-dihüñi: Mf.29/1
 râhat-efzer: G.81/4
 râhati: G.269/5, K.2/6, G.42/3
 râhat-ı cân: G.287/4
 râhatnuñ: G.89/3
 râhatola: Mf.30/1
 râhat-rübâ-yı tavrı: G.349/4
 râhatum: G.60/4
 râh-ı aşkında: G.34/4, G.267/5
 râh-ı mahabbetde: G.240/2
 râh-ı rızâda: G.133/5
 râh-ı sevdâda: G.14/5
 râh-ı sülûkda: G.61/3
 râh-ı ticâretde: G.10/1
 râh-ı vefâda: G.176/1
 râhında: G.214/5, G.223/5, G.306/5
 râhım: G.10/3
 râhiyâne: G.55/1
 rahm: K.2/1, G.130/3, G.178/2
 rahma: G.333/7
 rahmet: G.207/6, G.297/9
 rahmete: G.297/1, G.291/8, G.177/8
 rahmet-keşîde: G.297/3
 rahne-pezîr: G.195/3
 râh-nevred: G.348/2
 râh-rev: G.49/3
 rahşânüm: G.209/2
 raht-efkendedür: G.45/1
 râhuñ: G.173/1
 rakîbâne: G.70/5
 rakîbçün: G.219/5
 rakîbe: G.51/4, G.249/6, G.37/1, G.323/3, Mf.41/1
 rakîbi: G.92/4
 rakîb-i mel'anet-sûret: G.257/4
 rakîb-i nâ-halef: G.224/2
 raks: K.1/27, G.209/2
 râm: G.46/5, G.172/5, G.182/3, G.196/3, G.205/4, G.206/3, G.225/4, G.275/5, G.327/1, Nz.1/2
 Ramazân: Kt.10/2
 râ-m-i vuslat: G.289/3
 râmi: G.299/1
 ra'nâdan: G.158/7
 ra'nâña: G.121/3
 rasîn: K.1/16
 râst: G.206/5, G.208/1, G.294/5
 râst-rev: G.278/7
 ravza-ı pâkin: K.1/17
 ravza-ı Rızvân: G.306/1
 ravza-ı pâküñe: K.1/24
 ravzaña: G.283/3
 raybendedür: G.105/2
 râyeti: G.236/3
 râyic: G.129/1, G.149/3, G.294/5
 râ'yuñı: G.100/5
 râz: G.129/3
 râzı: G.198/5
 râz-ı aşkı: G.279/4
 râz-ı derûnum: G.216/5, G.218/1
 râz-ı dili: G.241/5, G.256/2
 rebâb: G.12/7
 recâ: G.191/7

- recâdan: G.266/6
 recâm: G.278/5
 recâ-yı lutf: G.114/4
 redd: G.210/2
 ref: G.18/4
 refâkat-dâr: Nz.1/1
 refî': G.332/3
 refî'i: G.314/4
 refî'ül-kadrine: G.44/4
 refîârî: G.308/4
 refte: G.37/2
 reftefür: G.105/1
 reftesi: G.84/1
 refû: G.196/1
 reh: G.289/2, G.195/1
 G.84/2
 rehân: G.254/4
 rehân-ı halbe-i efrâsda: G.270/4
 rehâ-yâb: G.351/6
 rehâ-yâbı: G.245/3
 rehâ-yâb-ı gam: G.336/3
 rehâ-yâb-ı ihtilât: G.297/3
 rehâ-yâbî: G.55/3
 rehâ-yâfte: G.43/1
 reh-ber: G.16/2, G.44/7, G.116/2,
 K.2/10
 reh-beri: G.53/5
 reh-ber-i dünyâ-yı düna: G.114/2
 reh-dâd-ı kuy-ı vuslata: G.316/3
 rehde: G.101/7, G.178/5
 reh-güzâr: G.267/2
 reh-güzâr-ı yâr: G.105/1
 reh-güzâr-ı yârda: G.186/2
 reh-güzârında: G.145/4
 reh-güzârında: G.45/1
 reh-güzerda: G.169/3
 reh-güzerinde: G.150/3
 rehi: Mf.3/1
 reh-i aşka: G.16/1
 reh-i aşkında: G.62/3, G.265/4
 reh-i aşkuña: Mf.13/1
 reh-i fenâ: G.303/4
 reh-i hüşyâr: G.57/2
 reh-i Mustafavîdür: G.106/5
 reh-i şükri-i nevâl: G.292/5
 reh-i ünsiyete: G.238/5
 reh-i vefâ: G.101/3
 reh-i vefâda: G.54/7
 rehinde: Mf.79/1, G.66/3, G.103/2,
 G.183/1, Mf.81/1
 rehinde: G.11/3
 reh-künân: G.222/5
 reh-neverd-i hüsn-i âsâr: G.160/5
 reh-neverd-i peyk-i vuslatdan:
 G.175/3
 reh-neverdîn: G.51/1
 rehnümün: G.160/5
 reh-nümün: G.236/5
 reh-rev: G.49/4
 rehrévâne: G.350/1
 reh-rev-i kâm: G.36/2
 rehsen: Mf.61/1
 reh-yâb-ı vuslat-ı gonce: G.313/3
 rem: G.182/3, G.203/1, G.352/5
 remdür: G.81/5
 remedden: G.267/5
 rem-hû: G.46/5, G.282/3
 remüdesin: G.227/5
 rem-nümâ: G.94/5
 remzi: G.247/4
 renc: G.49/5, G.71/2, G.127/3
 renc-ber: G.116/4
 renc-i hâr: G.176/1
 renc-i hâtr: G.311/5
 rencide: G.186/1, G.41/4
 rencide-hâtr: G.125/3
 rencidesine: G.286/1
 renciş-i hârî: G.175/4
 renciş-i tûl-i emel: G.52/1
 rencür: G.326/5
 reng: G.103/4, Mf.14/0
 reng-i jengi: G.139/1
 reng-i rûyî: G.53/3
 rengine: G.154/1
 rengini: G.353/1
 rengler: G.163/4
 rengün: G.282/3
 resim: G.213/1
 resim-i kemâl: G.54/4
 resm: G.326/3
 resm-i hakikat: G.173/3
 resûle: Mt.4/1, Mt.6/1
 resûlin: G.44/3
 resûlu'l-lah: Kt.2/2
 resûlüñ: G.207/7
 reşhasıyla: G.97/3
 reşiddür: Kt.3/1
 reşk: G.313/3
 reşk-i kamer: G.269/2
 reşkinden: G.274/2
 revâ: G.45/5, G.53/9, G.118/1,
 G.148/2, G.155/5, G.169/2,
 G.169/5, G.209/4, G.240/2,
 G.264/1, G.297/5
 revâc: G.115/3, G.29/2
 revâc-dâr: G.124/2
 revâcî: G.35/1
 revâc-ı bezl: G.88/4
 revâc-ı dânyân: G.293/5
 revâc-ı fazl: G.219/4
 revâc-ı sifle-nijâdân: G.270/5
 revâc-ı tarz-ı gerdüntâke: G.71/4
 revân: G.17/9, G.38/1, G.38/1,
 G.38/5, G.218/1, G.225/5,
 G.233/1, G.233/4, G.264/1,
 G.321/1, Mf.82/1, G.171/3,
 Kt.5/1
 revânda: G.187/2
 revâne: G.145/1, G.251/13
 revân-gâhî: G.208/3
 revânın: G.347/3
 revânında: G.17/9
 revânüm: G.52/2, Mf.46/1,
 G.212/2
 revânuma: K.2/1
 revânun: G.162/7
 revîş: G.147/1, G.157/4, revnak:
 G.10/6
 revnak-dih-i bahâdur: G.37/4
 revnak-dih-i melâhet: G.95/3
 revnakdur: G.48/3
 revnak-fezâ: G.169/6, G.291/1
 revnak-fezâsı: G.80/2
 revnak-fezâyı: G.121/3
 revnak-türâz: G.91/2
 revzene-i lutf: G.43/4
 reyb: Mf.76/1
 reyhân: G.309/3, G.22/4
 reyyândur: G.97/1
 rez: Mf.40/1
 rezden: Mf.16/1
 rezdür: G.70/4
 rezıldür: G.129/6
 rihlet: G.153/7, G.303/5
 rihlet-ârâ-yı fenâdur: G.348/4
 rihlet-i kâfileye: G.119/4
 ritl-ı girân: G.70/4
 rızâda: G.4/5, G.133/5
 rızâña: G.16/1, G.289/1
 rızâsıdur: G.61/7
 rızkda: G.98/2
 Rızvân: G.162/6, G.306/1
 ribât: G.55/3
 rif'at: G.285/4
 rif'atı: G.311/4
 rif'at-ı câddan: G.170/3
 rif'atuñdan: Kt.2/2
 rind: Kt.9/1
 rindân: G.246/3
 rindânda: Mf.67/1
 rindâne: G.349/1
 rîsmân-ı meyli: G.260/1
 rîşim: G.163/2
 rîş-mend: G.296/1
 rişte: G.209/1
 rişte-i devletle: G.146/2
 rişte-i hayâl-i visâlûñ: G.200/1
 rişte-i ihâmdur: G.81/1
 rişte-i ma'nâ: G.55/7
 rişte-i ümmîdini: G.322/5
 rişte-i vasl: Mf.17/1
 riştesi: G.274/2
 rîşüñ: G.260/3
 riyâ: G.278/5
 riyâ-endüdü: G.53/7
 riyâset: G.254/1
 riyâz: G.139/4, G.116/3, G.74/1
 rîzân: G.171/6, G.232/5
 rîzân-ı leb-câme: G.282/2
 rû-be-râh-ı cevri: G.140/5
 rû-be-râh-ı der-i lutfuñ: K.1/41
 rû-be-râh-ı harem-i kûy-ı dil-ârâ:
 G.150/5
 ruh: G.206/2, G.333/5, G.278/3,
 G.223/2, G.134/2, G.353/7,
 G.224/3
 rûh: G.50/2, G.221/3, G.271/2,
 G.196/2, G.167/7
 ruha: G.170/2
 ruhavîdür: G.106/2
 rûh-fezâ: G.13/2
 ruhi: G.163/2, G.306/1, G.273/1,
 G.20/2, G.157/2
 ruh-ı cânân: G.22/3
 ruh-ı cânânemiz: G.341/1
 ruh-ı dîlcü-yı âftâb: G.111/1
 ruh-ı hamrâña: G.121/1
 ruh-ı hamrâ-yı yâre: G.160/3

- ruh-ı hûba: G.264/5
ruh-ı hurşîd-i nûr-efşâna: G.26/4
ruh-ı mir'âtına: G.170/1
ruh-ı pür-nûrına: G.342/3
rûh-ı revânum: G.212/2
ruh-ı zerdinde: G.317/4
ruhidur: G.46/3
ruhın: G.64/2, G.91/3, G.165/2,
G.226/5, G.234/2, G.282/5
ruhına: G.280/3, G.327/5
ruhında: G.81/1, G.135/3, G.309/1,
G.313/5, G.337/1
ruhında: G.227/3, G.221/7,
G.314/1
ruhını: Mt.1/1, G.328/2
ruhları: G.176/2, G.234/3
ruhları: G.348/3
ruh-nümâ-yı kâm: G.173/6
ruhsâr: G.273/4, G.68/3, G.335/2,
G.228/2
ruhsâra: G.307/3
rûhsârâna: G.283/1
ruhsârda: G.348/3
ruhsâre-i cânâna: G.47/2
ruhsârı: G.127/3
ruhsâr-ı âteşinde: G.111/2
ruhsâr-ı bî-nazîrini: G.184/4
ruhsâr-ı dil: G.346/3
ruhsârın: G.241/2
ruhsârına: G.5/2, G.244/3, G.249/5
ruhsârına: G.103/4
ruhsârında: G.143/2
ruhsârında: G.126/3
ruhsârında: G.209/2
ruhsârını: G.195/4
ruhsârını: G.322/3
ruh-semenlerle: G.271/3
ruhuñ: G.58/2
ruhuñ: G.229/4
ruk'a-ı cânâna: G.64/1
ruk'aların: G.64/5
rûlardan: G.20/5
Rûm: G.46/3
Rûm'a: G.127/1
rû-mâl: G.44/4
rû-mâl-i pâyı: G.251/7
Rûm'da: Kt.7/1
rûmı: G.188/5
Rûm-ı hüsne: G.96/3
Rûm'ından: G.224/4
rumûz-ı aşkı: G.29/6, G.90/1
rûşen: G.311/2
rûşenâyî-i visâl: G.45/2
rûşeni'i: G.291/2
rûy: G.103/2, G.163/2, G.256/4,
G.47/3, G.328/1
rûya: G.213/1
rûyem: Mt.3/1
rûy-gerdân: G.173/7
rûy-gerdânlık: G.149/5
rûy: K.1/11, G.241/3, G.328/2,
G.53/6, G.53/3
rûy-ı âftâb: G.11/3
rûy-ı ateş-i dil-berde: G.65/1
rûy-ı cinândan: G.66/4
rûy-ı dil: G.269/7
rûy-ı dil-ârâna: G.164/2
rûy-ı dil-ârâya: Mt.2/1
rûy-ı eşk-i hûninîmünden: G.193/3
rûy-ı küşâde: G.185/4
rûy-ı mâl: G.297/8
rûy-ı mihr: G.228/5
rûy-ı pür-tâbî: G.235/4
rûy-ı verd-i ter: G.235/1
rûy-ı yâr: G.46/4
rûy-ı yâra: G.39/4
rûy-ı zerdin: G.51/5
rûy-ı zülfüñ: G.206/4
rûyın: G.346/4, G.247/4
rûyına: G.13/4, Kt.3/1
rûyında: G.134/1, G.178/4, G.93/3
rûyını: G.34/3, G.140/3, G.301/4,
Mf.43/1, K.2/3
rûyîdesine: G.286/1
rûy-mâl: K.1/9
rûy-mâl-i dergehîdür: G.266/6
rûy-mâl-i dergehüñ: G.67/2
rûyuñ: G.95/5
rûyuña: G.314/5
rûyuñda: G.232/2
rûyuñdan: G.70/2
rûyuñı: G.74/2
rûz: G.67/2, G.77/3, G.133/1,
G.260/1, G.322/4, G.196/6,
Nz.2/1
rûzgâr: K.1/4, G.158/5, Kt.1/4,
G.51/3
rûzgâra: G.122/3, G.166/5
rûzgârâsâ: Mf.54/1
rûzgâr-ı mihr: G.333/2
rûzgârûna: G.84/3
rûzı: G.315/1, G.315/1
rûz-ı haşre: G.299/6
rûz-ı mahşerde: K.1/23, G.138/5,
G.162/9
rûz-ı ukbâda: K.1/37
rûz-ı vuslat: G.228/3
rûzumı: G.165/2
rûzî: G.25/1
rûzî-nümâdur: G.77/3
rûzum: G.234/2
rûzumı: Th.3/1, G.177/7
rûbûde: G.291/3, G.320/1
rûste-hîze: G.123/4
rûsûl: G.297/9
rûsûmından: G.224/1, G.224/2
rûsûl: K.1/13
rûsiile: K.1/6
rûsvây-ı aşkdan: G.33/1
rûsvây-ı mahabbet: G.243/4
rûşenâyî: G.26/1
rûtbe: G.272/1
rû'ûs-i züll: G.268/3
rû'yâda: G.24/5, G.301/4, G.202/2
- S:**
sa'âdet: G.17/1, G.111/1, G.170/3
sa'âdet: K.2/5, G.157/5
sa'âdetden: G.295/5
sa'âdetdür: G.115/9
sa'âdetle: G.57/5, G.287/2
sa'âdetüñ: G.172/9
sâ'at: G.161/3
sâ'atda: G.206/3, G.242/1, Mt.3/1
sa'b: G.36/7
sabâ: G.300/3, G.6/2, G.50/4,
G.54/2, G.56/6, G.96/4,
G.183/4, G.221/4, G.235/3,
G.244/5, G.330/2, G.342/1,
G.36/6, G.88/3, G.96/1,
G.105/3, G.286/3, G.288/2,
G.313/2, Mf.73/1, G.258/1,
G.274/3, G.7/2
sabâdan: G.337/3
sabâdur: G.190/3, G.76/3
sabânın: G.214/5
sabâ-sıfat: G.180/5
sabâyâ: G.281/4
sâbık: G.16/2
sabr: G.146/4
sâbit: G.172/4
sâbit-kadem: G.161/4
sabr: G.94/4, G.112/5, G.117/4,
G.161/1, G.166/5, G.174/3,
G.177/2, G.178/5, G.299/10,
G.341/6, G.346/4, G.349/2,
G.256/6, G.60/4, K.2/9,
G.321/1
sabra: G.287/4
sabrı: G.114/3, G.327/1, G.327/2,
G.188/1, G.36/7, G.293/2
sabr-ı mihnet-çün: G.229/2
sabûh: G.24/1
sabûn: G.17/7
sabûnlar: G.318/4
sabûr: G.221/1
saç: G.94/4
saçdıkda: Kt.3/1
saçıldı: G.185/5, G.302/5
saçıvirdi: G.248/4
saçma: G.117/3, G.149/7
sad: G.10/5, G.52/1, G.249/2,
G.274/2, G.302/4, G.350/5
sa'd: G.259/6
sadâ: G.87/1, G.107/3, G.110/1,
G.201/4
sadâkat: G.98/6
sadâkatde: G.246/4
sadâkatden: G.253/3
sadâkatla: G.148/5
sadâkat-pîşeme: G.160/2
sadâlanur: G.66/2
sadası: G.324/6
sadâsına: G.278/1
sadâ-yı bülbülü: G.248/7
sadâ-yı vâ'iz-i hardan: G.218/4
sad-bâr: G.291/6
sâde: G.17/2, G.20/5, G.223/2
sade: G.146/3
sade: G.3/3
sâde-rûken: G.263/5
sad-hezâr: G.196/4
sa'd-ı aslîdür: G.170/3
sâdik: G.16/1, G.148/5
sâdikdur: G.98/9
sâdır: G.269/3
sadr: G.170/6, G.348/7, G.348/7
sadr-ı câhu: G.311/6

- sadr-ı kanâ'atda: G.57/5
sadr-ı riyâset: G.254/1
sadr-ı şarha-nümün: Mf.78/1
sadr-nişîn: G.318/4
sadr-nişîne: G.170/6
sa'd-şân: G.215/4
sad-şükr: G.297/3
saf: G.127/3, G.127/3, G.145/1,
G.145/1, G.145/1, G.145/1,
G.145/2, G.145/2, G.145/3,
G.145/3, G.145/4, G.145/4,
G.145/5, G.145/5, G.343/4,
G.343/4, Mf.79/1, Mf.79/1
sâf: G.275/5, G.285/3, G.289/8
safâ: G.3/5, G.40/4, G.49/3,
G.78/6, G.87/4, G.88/5,
G.183/3, G.201/1, G.210/5,
G.287/2, G.297/1, G.225/7,
G.285/3, G.106/5, G.6/4,
G.43/2, G.14/4
safâ-bahş-ı merâmıdur: G.57/1
safâdur: G.77/1, G.77/1, G.211/7
safâ-hâne: G.134/3
safâlanur: G.66/4
safâ-nigâr-ı ferah-tab'dur: G.255/1
safâ-nümâyı: K.2/11
safâ-rûb: G.85/1
safâsı: G.17/2, G.116/4, G.324/3
safâvet: G.170/1
safavîdür: G.106/1
safâya: G.281/3
safâ-yı dil-i erbâb-ı hüner: G.85/2
safâ-yı hâtura: G.123/2
safâ-yı hâtırı: G.101/7
safâ-yı hâtır-ı râhat: G.252/3
safâ-yı maksad: G.104/2
safâ-yı ma'rifet: G.115/3
safâ-yı nûr: G.325/3
safha: G.103/4
safha-ı devrân: G.66/1
safha-ı hâle: G.110/6
safha-i çarha: G.275/4
safha-i rüyında: G.93/3
sâfi-dil: G.113/4
sâffîdür: G.68/3
sâfil: G.55/4, G.311/4
sâfille: G.3/4
sâf-kâm: G.104/4
safvet-i dil: G.26/1, G.26/5
sag: G.36/6, G.239/5
sâg: G.244/5
sâgârdan: G.168/4
sâgar-ı cemde: G.296/6
sâgar-ı sahbâ: G.151/2
sâgar-nümâ: G.88/1
sagını: G.304/5
sâha-i izz-i huzûra: G.10/9
sahbâ: G.325/3, G.189/2, G.151/2,
G.205/3
sahbâda: G.295/3
sahbâdan: G.158/3
Sahbân'a: G.34/7
sahbâ-yı nahvetüñ: G.172/1
sâhib: G.340/2
sâhib-cünün: G.228/1
sâhibi: G.7/5, G.273/3, G.299/6
sâhib-i câh: G.325/8
sâhib-i heybet: G.329/1
sâhib-nazar: G.243/1
sahîh-i merhem-i mihr: G.308/3
sâhil: G.86/1
sâhil-i sem'-i kabûle: G.71/3
sâhiline: G.194/3
sâhir: G.223/4
sâhiri: G.255/3
sahn: G.316/5
sahn-ı âlem: G.42/1
sahn-ı aşkı: G.188/5
sahn-ı aşkına: G.148/5
sahn-ı çemende: G.39/3
sahn-ı dil-cüsü: G.301/3
sahn-ı gülşende: G.131/3, G.155/2,
G.279/2
sahn-ı gülzâra: G.292/4
sahrâ: G.155/4, Mf.2/1, G.155/1,
G.312/2
sahrâ-neverd: G.152/2, G.351/2
sahrâya: G.41/1
sahrâ-yı dili: G.346/2
sahrâ-yı mihri: Mf.20/1
sâhte-vaz'-ı hünerden: G.170/7
sâ'id-i sîmîn: G.328/4
sâ'id-i sîmîn-i dil-berde: Mf.50/1
sâ'il: G.66/3, G.180/2, G.243/4
sâ'ilüm: G.65/3
Sakar: G.72/2, G.350/1
sâkr: G.111/3, Mt.9/1, Mt.9/1
sakın: K.2/7, G.52/3, G.79/4,
G.87/2, G.128/4, G.144/2,
G.227/4, G.233/4, G.276/5,
G.278/8, G.318/7, Kt.1/2,
Mf.32/1, Mf.65/1
sakınur: G.331/1
sâkî: G.70/4, G.151/2, G.161/4,
G.275/5, G.302/5, G.328/3,
G.341/7, Kt.12/2, G.282/2
sâkî-i gerdûn: G.42/3
sâkî-i sâgar-nümâ: G.88/1
sakîmâne: G.108/2
sâkin: G.2/1, G.46/3
sâkinân: G.228/3
sâkînüñ: G.103/3
sâkit: G.119/5
sakkalı: G.39/4
sakla: Nz.1/1
salâh: G.72/3, G.297/7, G.296/4
salâhın: G.29/3
salar: K.1/13
saldı: Th.3/1, G.166/1, G.236/4,
G.241/6
saldıñ: G.162/8
sahındurmaz: G.120/1, G.120/1,
G.120/2, G.120/3, G.120/4
sahınmadın: G.337/1
sahşımş: G.131/1
sâlifü'l-ezmânda: G.329/1
sâlih: G.98/6
sâlik: G.84/2
sâlik-i râh-ı hidâyet: G.72/2
sâlik-i rehşen: Mf.61/1
salsun: G.164/5
saltanat: G.352/1, G.291/4, G.57/5
salup: G.34/3
saña: K.1/3, G.8/1, G.8/1, G.8/2,
G.8/3, G.8/4, G.8/6, G.8/7,
G.29/7, G.41/5, G.44/3,
G.54/5, G.61/3, G.70/5,
G.117/5, G.123/5, G.140/1,
G.140/5, G.154/5, G.164/3,
G.166/2, G.166/3, G.169/3,
G.180/5, G.183/6, G.191/6,
G.198/3, G.230/5, G.231/4,
G.233/4, G.249/6, G.258/4,
G.277/5, G.299/1, G.315/5,
G.320/4, G.323/3, G.326/6,
G.347/6, G.349/6, Kt.6/1,
Kt.7/1, Kt.7/2, Mf.12/1,
Mf.39/1, G.8/5
san'at: G.86/5
san'at-ı Ferhâd: G.86/5
sancılup: G.340/4
sancıyor: G.241/3
sandık-ı ayınma: K.1/8
sanem: G.182/5, G.308/4, Mf.31/1
sanemde: G.244/2
saneme: G.290/1
sanemin: G.306/1, G.328/3
sanemlerle: G.263/5
sanemüñ: G.278/3
sanevbere: G.272/4
sanki: G.317/3
sanma: K.1/16, G.4/4, G.51/2,
G.65/5, G.129/7, G.303/5
sanmañ: Kt.10/1
sanur: G.40/3
sanurdum: G.161/4
sanursañ: G.259/5
sanursın: G.65/1
sârâda: G.223/3
sârâna: G.283/1
sârâña: G.121/4
sârbân-ı mahmel-i Leylâ: G.73/5
sardı: G.4/4
sarf: G.315/1, Mt.5/1
sarıldı: G.20/1
sarır-i hâme: G.65/5
sarkar: G.85/4
sarrâfın: G.96/5
sarsın: G.322/4
sarup: G.150/4
sarur: G.230/3
satar: G.39/1, G.61/5, G.79/4,
G.99/1
satdıguñdan: G.198/4
satışla: Mf.8/1
satmaz: Mf.76/1
savâbile: G.141/4
savdı: G.277/4
savt: G.347/7
savtı: G.102/4
savt-ı bülbülden: G.220/1
savt-ı hitâbidur: G.80/2
savt-ı kemâli: G.35/1
savt-ı revâc-ı ma'rifeti: G.29/2
savtın: G.324/6
savtını: G.309/2
savt-makâm: G.84/3

- savul: G.201/4, G.201/4
savurdu: G.71/2
sa'y: G.78/6, G.127/8, G.82/3, G.137/5
sa'y-âver-i gûyuñ: G.275/2
sayd: Kt.11/1
sayd-ı dil: G.93/3, G.306/2
sayd-ı dil-i nezûme: G.226/6
sayd-ı ihsân: G.63/2
sayd-ı kerem: G.182/3
saydın: Mf.20/1
saydına: G.279/5
saydında: G.53/3
sâye: K.1/20
sâyebân: G.135/3
sâye-i vasla: G.14/1
sâyeñe: G.242/4
sâyesi: G.196/6
sa'yı: G.177/8
sa'y-ı belîgin: Mt.5/1
sa'y-ı tam: G.206/2
sâyıkdur: G.98/5
sa'y-ı mu'tâd: G.310/1
sâyibi: G.299/1
sâyinden: G.107/3
saykal: G.291/9
sayyâd: G.306/2, G.310/1, G.120/3
sayyâd-ı çeşm: G.107/5
sayyâd-ı çeşmi: G.111/4
sayyâd-ı fitne-girândan: G.124/7
sayyâd-ı hayl-âgâzınuñ: Kt.1/2
sayyâd-ı hreddür: G.176/3
sayyâd-ı mahabbet: G.217/3
sayyâdın: G.221/1
sâz: G.102/6
sâz-ı neş'e-bahşî: G.353/4
sâzın: G.202/5
se'âmetüm: G.208/4
sebak-tıfl-ı dile: G.167/5
sebeb: K.1/27, G.115/1, G.115/1, G.133/2, G.211/5
sebebden: G.51/5, G.139/2
sebebdendür: G.136/4
sebebdür: G.88/4, G.290/5
sebebi: K.1/39, G.299/10, G.340/3
sebeb-i ısyâna: K.1/40
sebeb-i ihtişâmdur: G.95/4
sebeble: G.72/2
sebenden: G.269/4
sebük-bâr: G.160/4
sebük-bârâna: G.283/1
sebük-bâr-ı tama': G.186/4
sebük-cevlân: G.80/6
sebük-reftârdur: G.98/9, G.135/1, G.135/5
sebük-seyr: G.43/2
sebz: G.225/5
sebbe: G.92/5
sebbe'-i ma'rifet: G.7/1
sebbezâr: G.136/5
sebbe-zârı: G.311/3
secde'i: G.306/4
sedâd: G.29/7, G.35/3
sedd: G.35/3
sefer: G.67/3, G.72/5, G.179/1 G.331/3, Mt.7/1
sefid: G.111/3
sefide: G.260/3
seg: G.246/4, Mf.30/1, G.304/2
seg-i kûy: G.25/5
seg-i kûyma: G.298/3
seglerden: Mf.33/1
segrür: Mf.4/1
sehâb-ı feyz-rîz-i lutfidur: G.252/1
seher: G.34/1, G.119/2, G.180/5, G.300/3, G.204/1, G.342/1
sehere: G.270/8
seher-gâhân: G.50/4, G.86/2
seher-gâhın: G.252/1
seher-gâhında: G.59/3
seher-gâhuñ: G.173/7, G.33/5
seher-hîz: G.135/1
seher-zâr'itdi: G.340/1
sehâr-ı hisset: G.230/2
sehâr-ı zer-i gerdün: G.153/6
sehârına: G.223/4
sehî: G.157/1
sehî-kad: G.105/5
sehildür: G.220/7
sehin: G.255/5
sehî-serv: G.223/1
sehm-i peygüle-nişin-i merdüm-i çeşmün: G.259/7
sehv: K.1/39
sekâmetüm: G.208/5
sekâmâneye: G.243/2
sel-âbn: G.313/5
selâm-âsâ: G.210/2
selâmet: K.2/11
selâmetle: G.162/4, G.194/1, Nz.1/2
selâmuñ: G.162/2
selâset: G.332/4
sellâh: G.25/2
Selmân: G.34/7
Selmâ'ya: G.261/5
sem': G.71/3
semâ: G.7/1
semâ': K.1/7, G.106/3, G.187/2, G.261/1, G.339/3, G.197/5
semâd-sâbe: G.185/5
semâ'i: G.183/6
semâya: G.220/2
semek: G.166/1
semen: G.111/3, G.175/2, G.248/7, G.279/3, G.75/2
semen-ber: G.197/1, G.200/5, Mf.77/1, G.66/1
semen-berân: G.20/1
semen-berler: G.335/4
semen-berlerden: G.168/1
semend: G.201/4, G.18/2
semenden: G.168/6
semender: G.48/2, G.120/1
semenderveş: G.209/6
semend-i deşt-i merg-i tûz-cevlân: G.162/4
semend-i kesb-zeninde: G.98/5
semendinde: G.176/3
semendür: G.34/2
semene: G.47/3
semen-endâm: G.114/3
semen-ruh: G.195/5
semen-rûym: G.301/3
semen-rûyum: G.285/1
semen-sîne: G.127/2
semen-tenden: G.245/5
semen-tene: G.300/3
semenümden: G.225/2, G.214/1
semer: G.225/6
semeri: G.323/5
sem-i kabûl: G.233/5
semîn: K.1/10, G.248/4
semte: G.201/4
semt-i kesâda: G.309/2
sen: G.18/1, G.114/5, G.198/5, G.261/3, K.1/1, G.15/2, G.15/2, G.50/4, G.51/1, G.68/5, G.70/3, G.100/3, G.121/4, G.152/5, G.156/5, G.165/5, G.198/5, G.209/4, G.239/1, G.244/5, G.277/4, G.277/5, G.308/2, Kt.9/2
senâ-gûsı: G.301/2
sencide: G.186/4
sende: G.312/3, G.130/2, G.149/2, G.173/3, G.173/6, G.307/3, G.322/4, G.326/6
sendedür: G.45/1
senden: K.1/21, G.44/6, G.130/2, G.341/4, Mf.7/1
senemi: G.331/5
seng-dil: G.60/6, G.92/4
seng-dilden: G.233/1
seng-i cevri: G.96/5
seng-i dilin: G.17/6
seng-i reh-i sâlik-i vefâ: G.84/2
sengîn: G.339/4, G.339/4, G.202/4
sengîn-dil: G.65/3
seni: K.1/1, G.25/2, G.33/3, G.44/1, G.52/4, G.96/4, G.103/5, G.108/5, G.112/5, G.133/5, G.153/6, G.162/9, G.174/3, G.191/5, G.198/3, G.230/4, G.231/1, G.268/4, G.270/6, G.286/3, G.288/2, G.313/2, G.318/1, G.318/4, G.331/3, G.341/7
senüñ: G.74/7, G.74/7, G.121/1, G.130/5, G.171/6, G.173/4, G.195/2, G.231/5, G.260/4, G.268/7, G.326/5, G.349/6
senüñçün: G.18/2, G.21/5
sepîdâna: G.80/6
sepîdi: G.94/2
ser: G.139/3, G.200/1, G.225/5, G.301/3, G.295/4
serâb: G.14/3
serâ-bândur: G.97/8
ser-â-ser: G.201/3, G.38/3
serây: G.303/3
serây-ı câna: G.320/5
serây-ı dehrde: G.111/5
serây-ı dil: G.310/4
serây-ı hüsn: Mf.82/1
serây-ı ukbâya: Kt.5/1
serâyımdan: G.249/1, G.249/4
serây-i hüsnine: G.13/3

- ser-âzâd: G.202/3
ser-bâz: G.17/3
ser-bend: G.37/3
ser-be-ser: G.20/4, G.135/2,
G.243/3
ser-bülendümdür: G.75/2
ser-çeşme-i hûbân-meniş: G.15/3
serd: G.237/4, G.115/4
serd-âsâ: G.115/4
serde: G.168/8, G.236/4, G.333/3
ser-defter: G.297/9
serden: G.220/3
serdi: G.56/4
serdî-ı ifnâdan: G.327/3
serdin: G.51/4
serdinden: G.261/4
serdür: G.205/3
sere: G.20/1, G.272/1, G.282/4
ser-efrâz: G.59/6, G.225/6, Kt.14/2
ser-efrâzî: G.120/4
ser-efrâz-ı kâm-rânî: G.38/5
ser-fikenümden: G.225/6
ser-firâz: K.2/5, G.203/3
ser-fürû: G.59/6
sergeşte: G.10/8
sergirân: G.173/6
ser-hadd-i anâda: G.55/3
ser-i çevgân: G.11/2
ser-i erbâb-ı hursa: G.246/3
ser-i harrâna: G.276/2
ser-i kûy-ı dil-ârâda: G.341/2
ser-i zülf-i abirine: G.251/7
ser-i zülfüne: G.306/3
serin: K.1/4
serinde: G.115/9
serini: G.89/4
serîre: G.164/2
ser-keş: G.206/3
ser-keşte: G.310/3
ser-keşte-i deşt-i cünûn: Kt.1/4
ser-keşte-i gam: G.101/5
ser-levha-i dile: G.1/2
ser-mâlişi: G.17/9
sermâye-i ömr-i girân-mâye:
G.10/2
sermâye-i şebâbî: G.177/4
sermedî: G.252/1
serme-i kesâd: G.29/2
ser-menzilin: G.352/4
ser-mesti: G.295/3
ser-mest-i dürd-âşâm: G.81/3
ser-mest-i hayretdür: G.260/5
ser-mest-i mey-i şehvet: G.57/2
sermest-i müdâmmum: G.86/3
ser-nigûn: G.236/3
ser-sebz: G.84/1
ser-sebz-i serv-i bâğ-ı melâhâtdür:
G.6/5
ser-sebz-i servüm: G.299/7
ser-sebz-nemâ: G.4/6
serseri: G.332/2
ser-şâr: G.282/2, G.165/3
ser-tâ-kadem: G.111/3
ser-te-ser: G.129/1, G.167/6,
G.289/0
ser-tirâşa: G.96/3
- serv: G.18/2, G.34/6, G.49/2,
G.116/3, G.140/4, G.145/4,
G.226/1, G.256/4, G.258/4,
G.267/2, G.301/5, G.306/1,
G.308/4, G.75/2, G.21/4,
G.156/1, G.6/5
serv-âzâdın: G.221/4
serv-dil-cû-yı vefâya: G.336/2
serve: G.272/4
server: G.7/3
servi: G.317/1
serv-i âzâde: G.117/1
serv-i bâlâ: G.121/3, G.322/4
serv-i bî-nevâdur: G.190/2
serv-i gülistân: G.195/4
serv-i gülsitâmın: G.268/6
Serv-i hırâmân: G.178/3
serv-i hırâmânûñ: G.154/3
serv-i kaddün: G.80/4
serv-i kâmeti: G.320/1
serv-i nâzum: G.242/4
serv-i sehî: G.157/1
serv-i semen-ber: G.66/1
serv-i ser-efrâz: Kt.14/2
serv-i ser-efrâzî: G.120/4
serv-i sîmîn: G.18/1
serv-kadd: G.50/4, G.62/3,
G.251/3, G.132/2
serv-kadde: G.258/3
serv-kaddine: G.59/6
serv-kaddün: G.229/5
serv-kadin: G.112/2
serv-kadüm: G.92/4
serv-kâmeti: G.21/4
servüm: G.299/7
serzeniş: G.136/2
ser-zenişdür: G.110/6
setr: G.247/4
sevâd: K.1/30
sevâd-ı çeşmi: G.38/4
sevâd-ı hâtır-ı sevdâ-pereste:
G.181/4
sevâd-ı kalb-i zârımdan: G.327/5
sevdâ: G.333/3, G.151/1
sevdâ-bâz: G.187/3
sevdâda: G.203/5, G.96/4, G.14/5
sevdâdan: G.158/1, G.354/3
sevdâ-gerem: G.10/5
sevdâger-i hem-meclisi: G.170/5
sevdâña: G.121/1
sevdâ-perest: G.8/5, G.169/4
sevdâ-pereste: G.81/1, G.181/4
sevdâsı: K.1/30, G.108/5, G.164/4
sevdâsın: G.48/1
sevdâya: G.295/2
sevdâyam: G.196/1
sevdâyı: G.100/1, G.187/4
sevdâ-yı câh: G.272/1
sevdâ-yı dirâzi: G.117/2
sevdâ-yı hâl-i yâr: G.39/3
sevdâ-yı hâm: G.94/2
sevdâ-yı hatın: G.346/1
sevdâ-yı perişândur: Mf.15/1
sevdâ-yı vasl-ı gayri: G.200/1
sevdâ-yı yâr: G.308/1
sevdâ-yı zülf: G.351/3
- sevdâ-yı zülfüne: G.197/2
sevdâyî: G.236/4
sevdâyîyâne: Kt.1/3
sevdâ-zedemi: G.112/1
sevdigüm: G.114/5, G.190/1,
G.190/1, G.190/2, G.190/3,
G.190/5, G.210/2, G.190/4
sevdik: G.244/4
sevdügi: G.251/9
sever: G.3/4, G.335/4
severdi: G.211/7
severem: G.119/2
sevmek: G.321/3
sevmemek: G.167/2
seyfi: G.255/3
seyl: G.85/5, G.323/1, G.337/2
seyl-âb-ı âb: G.193/4
seyl-âb-ı eşküm: G.231/2
seyl-âb-ı tûfân-hîz: G.107/6
seylânım: G.202/4
seyliden: G.136/2
seyle: G.158/3, G.269/5
seyl-i hazân-ı sitem: G.270/1
seyl-i mezâlim: G.29/4
seyl-i mûye: G.132/2
seyl-i sirişk: G.94/7
seyl-i sirişküm: G.141/1
seyl-i Tâtâr-ı fenâ: G.112/4
seyr: G.164/3, G.190/3, G.282/5,
G.322/3, G.343/4, Nz.2/2,
Mf.20/1, Mf.83/1
seyrân: G.162/5
seyrâne: G.18/2
seyre: G.145/1
seyr-i gurbetde: G.224/4
seyr-i hatdan: G.91/3
seyr-i makâm: G.72/3
seyrin: G.332/2
seyrine: G.76/2, G.181/2
seyrid: G.340/2
seyrid-i hûbân: G.6/5
seyrid-i muhtâr: G.44/8, Nz.1/2
sezâ: G.6/5, G.16/5, G.38/3,
G.66/3, G.98/7, G.183/1,
G.262/2, G.277/5, G.294/1,
G.295/1, G.309/6, G.169/8
sezâdur: G.77/2, G.190/1, G.278/2,
G.305/4
sezâvar: G.330/4
sezâ-yı gussa: Kt.1/6
sıbâ: G.169/6
sıdk: G.68/5, G.75/1, G.211/7,
G.254/5, G.278/9, Mf.13/1
sıdk-ı mahabbetün: G.349/6
sıdk-ı vefâ: G.122/5
sıdkum: G.5/0
sıfâhândan: G.138/3
sıfâhândur: G.140/3
sıfat: K.1/2, G.7/4, G.61/4,
G.216/5, G.243/4, G.287/3,
G.354/4
sıfat-âmil: G.181/4
sıfatda: G.305/5
sığa: G.217/4
sıgılımaz: G.294/2
sıhân: G.16/3

- sıhâh-ı iltifât-ı fâyika: G.301/6
 sıhhat: G.169/5, G.164/1, G.196/1
 sıhhat-cüdâ-yı rûzgâr: G.51/3
 sıhhat-hazer: G.243/2
 sıhhatle: G.287/1
 sıhire: G.270/6
 sıkır: G.54/2
 sıkıldı: Kt.9/2
 sıkılma: Mf.40/1
 sıkılmak: G.35/2
 sıkılmakdan: G.67/1
 sıkılmakdur: G.253/4
 sıkılmaz: G.98/2
 sıkılır: Mf.16/1
 sıkma: Kt.12/1, Mf.10/1, Mf.29/1
 sıkmakda: G.67/1
 sıkılmakdadur: G.244/1
 smf-i ni'âl: G.170/6
 sır: G.345/7
 sırda: G.108/5
 sırdaş: G.129/3
 sırrı: G.226/3
 sırr-ı aşkı: G.59/4
 sırrum: G.33/1
 sırruñ: G.29/6
 sıyâneti: G.219/2
 sızdur: G.70/2
 sıb-i zekandur: G.278/11
 sıfle: G.139/3, G.349/4
 sıfleden: G.284/3
 sıflekâr: G.29/4
 sıfle-nijâdân: G.270/5
 sıfle-nijâd: G.170/4
 sıfle-nijâda: G.61/4
 sıfle-perver: G.200/3, G.254/3
 sıfle-perverdür: G.115/7
 sıfle-perverle: G.49/5
 sıfle-şânî: G.211/5
 sıflide: G.186/5
 sıhâm: G.325/6
 sıhâm-ı cevriye: G.251/10
 sıhâm-ı ta'n-ı a'dâya: G.259/7
 sıhâm-ı zer: G.353/5
 sıh-i gamda: G.12/5
 sıhr: G.8/7, G.258/5
 sıhr-gû: G.167/1
 silâh: G.29/7
 silâh-dâr-ı gamuñ: G.198/6
 silâhdâr-ı letâfetle: G.249/4
 silâhu: G.41/2
 sıli-i dem-â-demdür: G.101/4
 silinmedin: G.337/2
 silk-i erbâb-ı kemâle: G.55/4
 sille-i sıyâneti: G.219/2
 sılsile-i gîsûsın: G.148/4
 sîm: G.93/1, Mf.20/1, G.51/5, G.168/7
 simâ: K.1/6
 sîm-âbile: G.205/4
 sîmâdur: G.65/3
 simâr-ı hasreti: G.311/3
 sîmâyam: G.207/5
 sîmâyam: G.207/5
 sîmâyum: G.196/2
 sîm-beden: G.331/4
 sîm-bedenin: G.251/8
 sîm-berân: G.13/1
 sîmîn: G.328/4, Mf.50/1, Mt.9/1, G.18/1
 sîmîn-beden: G.244/1
 sîmîn-bedenin: G.352/4
 sîmîn-berin: G.133/2
 sîmîn-berindedür: G.93/1
 sîmîn-sâk: G.103/3
 sîmîn-sâka: G.161/4
 sîmîn-ten: Mf.45/1
 sîmîn-tene: G.85/6
 sîmîn-teni: G.186/3
 sîm-kemer: Mf.10/1
 sîm-ten: G.244/1
 sîm-tenlerle: G.271/1
 sîm-tenümden: G.214/4
 sîne: G.236/4, G.214/4
 sîne-bend-i nigâr: G.24/5
 sîneci: G.322/4
 sîne-çâk: G.147/3
 sînece: G.130/4
 sîneden: G.140/1, G.193/1
 sîne-i mecrûhi: G.296/1
 sîne-i uşşâkı: G.46/2
 sînem: G.222/2, G.317/1, G.34/5, G.247/2
 sînemde: G.45/3
 sînemden: G.193/2
 sîneme: G.299/6
 sînemi: G.188/3, G.195/3, G.234/1, Mf.80/1
 sîneñde: G.43/4
 sînesin: G.224/1
 sînesinde: G.42/5
 sînesine: G.241/4
 sîneye: G.156/4
 sipâh: G.137/3, G.37/3
 sipâh-ı ân: G.249/4
 sipâh-ı dil-şâdî: G.201/5
 sipâh-ı gamzuñdan: G.21/2
 sipâh-ı şâdî: G.179/4
 sipâhın: G.198/6
 sipeh-i düşmen-i garâz: K.2/11
 siper: G.243/1
 siper-be-düş-ı fezâ-yı hevâ: G.320/3
 sipih: G.67/2
 sipihden: G.226/4
 sipih-i âhum: Mt.12/1
 sipih-i cân: G.135/5
 sipih-i dîn: G.297/5, G.342/4
 sipih-i kec-revâ: G.173/3
 sipih-i ma'rifetde: G.57/4
 sipihrin: G.76/5, G.123/1, G.211/3
 sipihriñ: G.106/2
 sîrâb: G.335/4
 sîr-âb-ı cemâl: G.155/5
 sîr-âb-ı husûl: G.99/3
 sîrâc-ı perî-peyker: Mf.76/1
 sirişk: G.60/7, G.92/3, Mf.81/1, G.94/7
 sirişke: G.65/3
 sirişk-i âl: G.216/5, G.218/1
 sirişk-i dîdelerin: G.248/4
 sirişk-i hûn: G.323/1
 sirişk-i seyl-i dem-â-dem: G.337/2
 sirişküm: G.283/1, G.42/3, G.141/1
 sirişküñi: G.258/4
 Sitâbul'ından: G.224/4
 sitâreñ: G.173/3
 sited: G.56/2
 sitedde: G.237/5, G.254/6
 sitem: G.29/4, G.107/4, G.144/2, G.159/3, G.180/3, G.181/2, G.253/7, G.288/1, Mf.32/1, G.270/1, G.93/2
 sitem-ârâm: G.352/5
 sitem-ger: G.102/1, G.208/3, G.271/5, G.347/2, G.225/1
 sitem-gerden: G.247/1
 sitem-gerdür: G.239/5, G.257/3
 sitem-gerle: G.125/4
 sitem-hüya: G.284/6
 sitem-i endîş: G.298/3
 sitemin: G.251/6
 sitemkâra: G.165/1, G.319/5
 sitemkârân: G.80/5
 sitemkârum: G.210/3
 sitem-keşlikde: G.156/5
 sitemle: G.226/7, G.241/6, G.275/3, G.304/4, Mf.6/1, Mf.13/1
 sitemlerle: G.263/3
 sitem-menîşe: G.4/1
 sitem-sem: G.182/2
 sitemüñden: G.212/4
 sittesini: Mt.12/1
 sivâ: K.1/19, Kt.8/3, K.1/34
 sivâyı: G.346/1
 siyâdet: G.170/6
 siyâdeti: G.270/2
 siyâh: G.291/2, G.93/3
 siyâhi: G.107/5, G.321/1
 siyâh-ı gam: G.314/3, G.320/3
 siyâhuñ: G.272/5
 siyâkat: G.309/3
 siyeh: K.1/20, K.1/40, G.65/1, G.78/3, G.127/3, G.260/3, G.282/6, Kt.10/2, G.143/3, G.50/1
 siyehden: G.65/5
 siyeh-rûz: Kt.1/3
 siyyândur: G.97/1
 sofita-sıfat: G.98/4
 sohbet: G.2/3, G.15/5, G.232/2, Kt.6/1, G.329/3
 sohbeti: G.311/2, G.315/5, G.172/8, G.21/3
 sohbet-i cândur: G.351/5
 sohbet-i eşrâra: G.115/6
 sohbet-i gül: G.213/3
 sohbet-i halkdan: G.91/4
 sohbetinden: G.187/1
 sokınur: G.69/4
 solak: G.239/5, G.304/5
 soldurur: G.96/1
 soñı: G.43/5
 sor: G.50/5, G.214/5, G.278/2
 soran: G.322/2
 sorarak: G.150/5
 sorarsañ: G.89/5, G.114/5, G.244/2

- sorma: G.187/4, G.226/7
sorsañ: G.163/5
sovudur: G.15/2
sovukdur: Mf.27/1
soyar: G.25/2
soyında: G.281/5
söyle: G.47/5, G.58/4
söylemek: G.166/3
söylemez: G.244/2, G.347/7
söylenen: G.53/10
söylenildikde: G.235/4
söylensün: G.235/1, G.235/1, G.235/2, G.235/3, G.235/4, G.235/5
söylenür: Mf.12/1, Mf.47/1
söyler: G.288/2, Mf.26/1
söylerüm: K.1/15, G.8/1, G.8/1, G.8/2, G.8/3, G.8/4, G.8/5, G.8/6, G.8/7
söylesün: G.274/5
söyliyemez: Mf.57/1
söyündi: Kt.10/1
söz: G.99/4, G.172/6, G.198/3, G.220/4, G.242/5, G.298/5, Mf.1/1, Mf.26/1, Mf.47/1
sözde: G.87/6
sözde: G.137/4, Mf.9/1, Mf.67/1
sözi: G.187/5, Mf.67/1
su: G.70/2, G.100/4, G.136/1, G.142/4, G.155/5, G.258/3, G.261/2, Kt.12/2
sû: G.80/4, G.100/4
su'âl: G.164/4, G.264/2, G.158/6, Kt.10/1, G.237/3
su'âl-i hâtır-ı mahzûn: G.38/2
sû-be-sû: G.92/1, G.246/1, Mf.4/1
subh: G.66/2, G.152/3, G.206/4, G.258/3, Mf.66/1, G.95/5, G.337/1
subh-dem: G.179/5, G.132/3
subh-geh: G.340/6, G.248/3
sûd: G.102/7, G.139/1, G.162/5, G.177/4, G.260/4, G.285/4, G.289/5
sûda: G.109/2, G.169/4
sûdâ-ger-i sûd: G.289/5
sudâ'-i gussası: G.116/2
sûde: G.296/2
sûdi: G.296/7, G.10/3
sûd-ı sevâd: K.1/30
sûd-ı sevda-bâz-ı nefse: G.187/3
sûd-ı vefâsından: Kt.15/1
sûfi-i hazîn: G.217/4
sûfiyi: G.278/5
suhan: G.99/5, G.59/7
suhan-sencân: Kt.1/7
suhtegân: G.217/2
sûhtegâmın: G.321/5
sûhtegi: G.134/4
sûk-ı evâmirde: G.10/3
sûları: G.351/1
sultân: G.22/5, Mf.82/1, K.2/10
sultâne: G.274/3
sun: G.70/4
sun': G.273/1
- sunarlar: G.64/1, G.64/1, G.64/2, G.64/3, G.64/4, G.64/5
sunmuş: G.151/2
sûr: G.186/1, G.325/1
sûrâh: G.276/1
sûrâh-ı gönül: G.276/1
surâhi: G.185/1
surâhi-yi dehr: G.201/2
Sûre-i Mülk: G.73/3
sûret: G.52/3, G.121/2, Mf.11/1
sûreti: G.56/3
sûret-i cânâna: G.26/1, G.26/5
sûret-i cân-bahş-ı dil-dâr: G.221/3
sûret-i fesâd: G.29/3
sûret-i haşrı: G.115/8
sûret-i kâr: G.318/2
sûretüñ: G.351/2
surh-ı rûmı: G.188/5
surh-serr: G.53/5
sûr-ı meclis-i ünsi: G.74/6
sûr-ı nâyın: G.249/5
sûrında: G.153/5
susuz: Mf.43/1
suşdı: Kt.7/2
sûy: G.11/1
suya: Mf.43/1
sûya: G.284/3, G.289/1
sûye: G.54/1
sûy-ı destârından: G.150/4
sûy-ı eb: Mf.42/1
sûy-ı gülistâna: G.285/1
sûy-ı gülzârda: G.308/4
sûy-ı lâle-zâra: G.313/5
sûy-ı merâma: G.49/4
sûy-ı nişân: G.135/1, G.135/5
sûy-ı semen-endâm: G.114/3
sûy-ı sürür: G.224/1
sûy-ı vefâya: G.202/4
sûy-ı yâra: G.122/4
sûy-ı yârdan: G.156/5
sûy-ı zîr-i zemîn: K.1/14
suyile: Mf.58/1
sûyine: G.44/5
suyunda: G.136/1
sûz: G.144/3, G.209/1
sûzân: G.60/5, G.162/9, G.191/1
sûzâne: G.274/1, G.80/5, G.34/2
sûzende: G.228/2, G.262/5
sûzendedür: G.45/2
sûzen-i cân: G.241/3
sûzen-i ülfet: G.197/3
sûzı: G.315/2
sûz-ı düşmen: G.160/2
sûz-ı gussa: G.251/2
sûziş: G.340/6, G.268/1
sûziş-fiken: G.346/4
sûziş-i dil: G.14/5
sûziş-i nây: G.320/2
sûziş-kârını: G.168/5
sûzişler: G.44/2
sûziş-pezirüm: G.239/2
sücûd: K.1/38
sühandur: G.290/4
sühan-gûya: G.284/2
sühan-ı telhi: G.77/5
sühan-perdâz: G.257/4, G.268/7
- sühanumdan: G.214/1, G.225/8
sühtenüñ: K.1/35
sükker: G.336/1
sükût: G.284/2
sülûk: G.292/5
sülûkda: G.61/3
sülûkında: G.16/1
sümm: G.54/4
sünbül: G.56/5, G.68/4, G.76/2, G.185/2, G.232/2, G.256/4, G.337/1, Mf.15/1, G.135/3, G.174/2, G.215/2, G.149/4
sünbüli: G.111/2
sünbül-i hoş-bûy-ı kâküli: G.302/2
sünbül-i kâkülün: G.162/3
sünbül-i müşg-feşân: G.155/2
sünbül-i sehin: G.255/5
sünbül-i ter: G.219/1
sünbül-i zülf: G.241/2
sünbül-i zülfin: Mf.74/1
sünbülleniür: G.42/1
sünbül-nümâ: G.193/2
sünbül-sıfat: G.197/2
süneni: K.1/26
sünûh: G.24/5
süpürdi: Kt.13/2
sür'at: Mf.45/1, G.162/7
sürdi: G.349/3, Kt.2/1
sürhâne: G.236/2
sürh-pûş: G.340/2
sürh-rûluk: G.158/8
sürme: G.107/3, G.282/6
sürmedin: G.80/4
sürmege: G.17/7
sürme-i çeşmini: G.324/6
sürme-i dide: G.309/2
sürme-i gamı: G.84/3
sürme-i kesâd: G.35/1
sürme-i savt-ı hezârândur: G.347/7
sürmek: K.1/14
sürmelidür: G.309/2
sürmükde: G.161/4
sürû: G.198/6
sürûd: G.102/6
sürûda: G.236/5
sürür: G.172/2, G.304/1, G.324/5, G.85/3, G.201/2, G.224/1, G.343/5
sürûra: G.125/5
sürür-ı bed-nijâd: G.69/5
sürür-ı bî-vefâdan: G.259/2
sürür-ı hâtır-ı râhat: G.104/1
sürürümüñ: G.299/5
sürün: G.248/4
sürür: G.100/4
süvâr-ı esb-i kâm: G.16/4
süvâr-ı esb-i nâz: G.23/2
süvâr-ı keşü-i vahdet: G.335/5
süvâr-ı semend-i nâz: G.201/4
süvâr-ı tevsen-i kâm: G.162/4
süveydâsına: K.1/30
süziş-i cân-gâhdur: G.238/3
- Ş:

- şâd: K.1/27, G.178/4, G.231/1, G.243/5, G.271/5, G.310/3, G.351/6, G.56/6
 şâdân: G.39/6, G.126/3, G.148/4, G.162/10, G.240/4, G.289/2
 şâdi: G.233/2
 şâdî: G.4/3, G.56/6, G.215/3, G.330/3, G.209/7, G.36/4, G.346/5, G.283/2, G.179/4, G.196/6, G.86/1
 şâdîde: G.5/1, G.206/2
 şâdî-i vasl: G.219/5
 şâdîsi: G.352/2
 şâd-kâm-ı feyz: G.297/10
 şâdmân: G.82/1, G.311/6, Nz.2/1, G.222/3, G.233/1
 şâdmâna: G.224/1
 şâdmân: G.161/3
 şâdmân-ı rûz-ı îd: Nz.2/1
 şâdmânî: G.211/6
 şâdümmâidür: G.171/1
 şâfi: G.350/1
 şâh: G.25/3, G.61/1, G.206/2, G.291/4, G.309/6, G.343/4
 şâhâne: G.251/13
 şâh-bâz: G.162/7
 şâh-bâza: Kt.11/1
 şâh-efserine: K.1/7
 şâhenşehe: G.86/4
 şâhr: G.321/3
 şâh-ı âşinâ-yı meyve-i bîgâneñi: G.316/5
 şâh-ı cemâle: G.8/3
 şâh-ı dil-nüvâz: K.2/1
 şâh-ı elem: G.225/5
 şâh-ı gül: Mf.50/1
 şâh-ı güli: G.241/3
 şâh-ı gül-i hırs: G.237/2
 şâh-ı hüsnin: G.149/1
 şâh-ı kâmrânî: G.211/4
 şâh-ı ma'delet: K.2/12
 şâh-ı murâd: G.152/4
 şâh-ı ruhuñ: G.229/4
 şâh-ı safâ: G.43/2
 şâh-ı ümîdi: G.350/2
 şâh-ı zulm: Kt.1/5
 şâhın: G.93/5, G.352/1
 şâh-sârın: G.324/4
 şâhsuz: G.118/1
 şâhum: Mf.41/1
 şâhuñ: G.173/6
 şâ'irâne: G.251/11
 şâ'ir-i mu'cize-perdâz: G.59/7
 şâkir: G.99/5
 şakk-ı engüştini: K.1/26
 şâm: G.205/2, G.206/4, G.263/5, G.295/2
 şâma: G.282/5, G.294/4
 şâmdan: G.91/3
 şâmdur: G.95/3, G.95/5
 şâmını: Kt.3/1
 şâmil: G.181/1
 şâmlıdur: G.46/3
 şân: G.211/5
 şândur: G.259/2
 şâne: G.262/3, G.274/2, G.274/2, G.276/1, G.276/1
 şâne-i küstâh: G.132/4
 şâneñi: G.316/4
 şânmuz: G.126/1
 şânmıdan: G.245/1
 şânuñ: G.109/2
 şânuña: G.20/3
 şarâb-ı gaflet: G.260/5
 şarâb-ı la'lîni: G.295/3
 şarâb-ı nâzile: G.12/4
 şarâbidur: G.80/1
 şarha-nümûn: Mf.78/1
 şarıl: G.201/2, G.201/2
 şârib: G.13/2
 şart-hâhiş: G.335/5
 şast-ı visâle: G.251/3
 şastile: G.284/4
 şattışlar: G.103/1
 şatrancı: G.173/6
 şatranc-ı mahabbetde: G.43/2
 şatrenc: G.127/8
 şavk: G.269/1
 şâyândur: G.97/7
 şâyed: G.123/5, G.125/3, Mf.30/1
 şâyî: G.143/2
 şeb: K.2/5, Th.3/1, G.67/2, G.118/5, G.133/1, G.234/2, G.322/4, G.112/5, G.228/3, G.315/1
 şebâbr: G.177/4
 şebân-rûzân: G.325/5
 şeb-ârâ: G.342/3
 şeb-ârâcasına: G.273/4
 şebde: G.260/1
 şeb-firûz-ı derd-mendânam: G.197/4
 şeb-gûn: G.234/2, G.234/2, G.8/5
 şeb-hûn: G.60/4
 şeb-i deycür-ı cevre: G.168/3
 şeb-i fûrkatde: G.343/1
 şeb-i gam: G.26/1
 şeb-i gamda: G.202/1
 şeb-i hecrinde: G.179/2
 şeb-i hicrânda: G.325/2
 şeb-i mi'râcında: K.1/16
 şeb-i târ: G.77/3, G.165/2
 şeb-i târum: G.210/1
 şebistân: G.145/2
 şebistâne: G.64/2
 şebnem: G.235/1
 şebnemde: G.296/3
 şebnem-sıfat: G.346/7, G.268/1
 şecere: G.270/2
 şecereyken: G.340/2
 şefâ'at: K.1/37, K.1/39, K.1/40, G.44/8, G.191/7, Kt.2/2, G.297/9
 şefâ'atdür: G.196/7
 şefâ'ate: G.177/9
 şefâ'atin: G.299/10
 şefevîdür: G.106/4
 şeffî: G.138/5, G.266/5
 şeffî: Kt.2/2
 şeffî-i cürmi: G.162/9
 şeftâlusın: Mf.76/1
 şeh: G.95/3, G.183/1
 şehbâz: G.226/6
 şehbâza: G.120/3
 şehbâzuña: G.217/3
 şehhe: G.81/3
 şehenşâhın: G.252/3
 şeh-i âtâ: G.88/2
 şeh-i hûbân: G.249/6
 şeh-i kişversitân-ı hüsnden: G.268/2
 şeh-i sürür: G.343/5
 şehin: G.255/1
 şehinde: G.199/1
 şehinşeh: G.21/2
 şeh-levendümdür: G.75/3
 şehm-i cefâdan: G.194/2
 şehnâz: G.59/1
 şehnâz: Kt.1/1
 şehnâzi: G.120/2
 şeh-râh-ı ferahdur: G.127/1
 şehre: G.293/3
 şehri: G.173/3, G.336/3
 şehri-i Ramazân: Kt.10/2
 şehridür: G.237/3
 şehrilik: G.245/5, G.252/5, G.249/7
 şehri-revişdür: G.87/5
 şehriyâne: G.91/5, G.98/3
 şehri-mâh-ı her-câyî: G.168/2
 şeh-süvârum: G.269/1
 şehşârî: G.92/3
 şehvâr: G.105/4
 şehvet: G.199/2, G.57/2
 şehvetde: G.315/1
 şehzâde-i hûbî: G.181/3
 şek: G.156/3
 şekâvete: G.177/6
 şeker: G.278/3
 şekerden: G.147/2
 şeker-hârın: G.241/1
 şeker-hand: G.37/4
 şeker-hande: G.209/4
 şekîb: G.94/4
 şekîb-âr: G.230/1
 şekîb-âr'olmasun: G.232/1
 şekîbâ-yı pey-â-pey: G.102/1
 şekîb-kâr: G.313/4
 şekkerçiler: Mf.79/1
 şekkerle: G.232/1
 şekl: G.15/1
 şekl-i agyârı: G.23/4
 şekl-i anâdur: G.278/8
 şekl-i derdîn: G.51/3
 şekl-i dil-şâdî: G.253/4
 şekl-i gussa: G.262/1
 şekl-i habâb: K.1/11
 şekl-i mihnet: G.128/2
 şekl-i nizâm: G.199/1
 şekl-i serâb: G.14/3
 şekl-i şebnemde: G.296/3
 şekl-i vuzûh: G.24/2
 şeklin: G.130/2, G.130/3, G.130/5
 şekve: G.354/1
 şekvemüz: G.198/1
 şem: G.352/2
 şem': G.45/2, G.180/4

- şemâl: G.124/1
şem'-âsâ: G.203/7
şem'e: G.80/5
şem'-i bahâr: G.134/4
şem'-i bezm-i eşk-rîz-i câhî: G.197/4
şem'-i bezm-i hasret: G.144/3
şem'-i kâma: G.316/2
şem'-i surh-serr: G.53/5
şem'-i şeb-ârâ: G.342/3
şem'-i şebistân: G.145/2
şem'-i şebistâne: G.64/2
şemîm-i zülf: G.88/3
şem'in: G.143/4
şem'ine: G.97/4
şemînimüz: G.124/2
şemm: G.53/10
şemmesi: G.12/3
şemsüme: G.251/5
şemsüü: G.173/3
şemşîri: G.46/2
şem'veş: G.333/3
şerâb-i gamla: G.325/3
şerâb-ı râhatı: G.42/3
şerâfet: G.55/4, G.170/7
şerâr-ı âh-ı ateş-bâr-ı mehtâbum: G.202/1
şerâr-ı âhum: G.197/4, G.210/1
şerâse-pâş: G.115/6
şerbet: G.286/4
şerbet-i mihrüme: G.152/5
şerbetin: G.264/3, G.275/3
şerbetüm: G.70/1
şerbetün: G.172/7
şerdür: G.115/6
şere: G.272/1
şeref: K.1/25, G.170/7, G.146/4
şerer: G.72/4
şerh: G.99/4
şerha: G.132/4, G.132/4, G.188/3, G.188/3, G.193/1
şerhalarla: G.181/3
şerh-i beyân: G.135/4
şerh-i derd: G.247/2
şerh-i sitem: G.93/2
şer'ini: G.44/3
şerm: G.61/5, G.108/1, G.312/4
şermende: G.214/2
şerm-i mübîn: K.1/18
şerrü'l-Yehûd: G.102/2
şeş: G.127/7
şevhere: G.299/3
şevk: G.204/1, G.224/1, G.273/5
şevka: G.171/2
şevket: K.2/14
şevki: K.1/4, K.1/15
şevkiyle: K.1/10
şey: G.220/4
şeyb-i mutallâ-yı rasîn: K.1/16
şeydâ: Th.3/1, G.151/4, G.214/1, G.341/6
şeydâcasına: G.273/5
şeydâdan: G.158/2
şeydâyam: G.196/1
şeytân: G.60/3
şeytâna: G.1/3, G.72/2
- şeytânî: G.318/1
şiddete: G.177/3
şifâ: G.49/6
şifâ-hâhın: G.252/4
şifâ-hâne-i yâra: G.286/4
şifâ-hânesi: G.43/3
şifâyı: G.109/5
şifâ-yı vefâ: G.169/5
şihâbı: G.26/4
şikâf-ı sînemi: Mf.80/1
şikâr: G.48/1, G.111/4, G.163/2, G.176/3, G.239/5, G.292/2
şikâr-ı âşıkân: G.120/3
şikâr-ı dil: G.8/4
şikâr-ı dilde: G.78/3
şikâr-ı kâma: G.310/1
şikârında: G.238/4
şiken-ber-şiken: G.134/2
şiken-ber-şiken-i zülf: G.346/3
şikenc: G.224/3
şikenc-i gamdan: G.310/5
şikenc-i gussada: G.113/3
şikenc-i kâkülünde: G.354/3
şikenc-i turra: G.283/2
şikenc-i turrada: G.337/4
şikeste: G.85/3, G.309/3, Mf.57/1
şikeste-hâtır-ı hâr: G.248/5
şikestini: G.328/1
şimden: G.319/5
şimden: G.247/4
şimdengerü: G.15/1, G.56/1, G.94/7
şimdi: G.54/1, G.98/4, G.109/5, G.110/4, G.122/3, G.264/2, G.279/5, G.280/5, G.281/5, G.287/3, G.329/5, G.330/3, G.337/3, G.337/5, G.342/5
şimdilik: G.53/10
şimşâd: G.312/4, G.351/2, G.21/4, G.231/2
şimşâda: G.268/6, G.272/4, G.314/2
şimşâdın: G.221/5
şimşâd-kad-i ülfet: G.157/1
şîr: K.1/36, G.35/4
şîrâ: G.114/1
şîrâra: G.311/2
şîrâ-yı merâ: G.169/4
şîrâzelendürdi: G.319/4
şîrâzesi: G.347/5
şîrâz-ı sabr: K.2/9
şîri: Kt.1/7
şîr-i âbdâr: G.105/5
şîr-i âb-dâr-ı fasihûn: G.233/5
şîr-i âb-dârüm: G.251/11
şîr-i hoş: G.193/7
şîr-i nev-zemînine: G.274/5
Şîrîn: G.89/4, G.225/4, G.342/4, Mf.62/1, G.235/2, G.330/4, G.268/5
Şîrîn-bâl: G.335/3
Şîrîn-dehân-ı dil: G.64/3
Şîrîn-dehenân: G.243/3
Şîrîn-dehenlerden: G.228/5
Şîrîn-dehenlerle: G.271/2
- Şîrîn-dehenüm: G.195/4
şîrîni: G.248/7
Şîrîni: G.13/4
Şîrîn-kelâm: G.105/4
Şîrîn-şive-i hercâyihi: G.161/5
Şîrîn-şiveye: G.86/5
şî'rüm: G.73/4, G.282/6
şî'rûn: G.256/7
şişme: G.25/2
şitâb: G.12/6
şitâbân: G.162/2
şitâbidur: G.80/6
şitâdan: G.236/2
şitânın: G.56/5, G.236/3
şitâsından: G.315/3
şive: G.18/2, G.73/1, G.167/5
şive-bâz: K.2/3
şiveger: G.349/2
şive-gerde: G.169/6
şive-gerden: G.147/1
şive'i: G.216/2
şive-i bî-dâdı: G.333/1
şive-i hayl-i ribât: G.55/3
şiveler: G.298/1
şive-mu'tâdın: G.292/3
şiven-künân: G.242/1
şöhre-i âfâk: G.342/5
şöhre-i nekbet: G.329/2
şöhreti: G.311/1
şöhret-i nûri: G.293/3
şöhret-şî'âr-ı adl: G.210/3
şöyle: K.1/29
şu: G.57/5, G.110/3
şû: G.139/5
şûh: G.144/1, G.151/3, G.216/2, G.249/2, G.298/1, G.322/1, G.331/3, G.169/6, G.316/4, G.282/4, G.227/2
şûha: G.53/4, G.231/5, G.15/3
şûhdur: G.232/6
şûher-i dil-dâdesi: G.53/3
şûherin: G.347/2
şûh-gonca: G.133/3
şûhi: G.106/3, G.280/2, G.298/5, G.339/5
şûh-ı çeşm: G.29/1, G.329/3
şûh-ı gül-izârı: Mf.59/1
şûh-ı letâfet: G.111/3
şûh-ı mevlevî: G.102/2, G.268/4
şûh-ı mevlevîdür: G.183/6
şûh-ı pür-sitemin: G.211/1
şûh-ı şive-bâz: K.2/3
şûh-ı şiveger: G.349/2
şûhın: G.77/5, G.174/1, G.323/1
şûhun: G.17/9
şûr: G.112/3
şûre: G.117/3, G.102/7, G.259/3
şûrîdesine: G.286/4
şûya: G.284/4
şûziş-fikre.....: G.135/2
şûkr: G.292/5
şûkr-hande: G.284/5
şûkrilil-lah: G.204/1
şükûfe-i hâhı: G.293/1
şükûfe-zâr-ı a'zebûr: G.149/4
şükûfte-gonce-i kâm: G.107/7

şürûh: G.24/3
şüst: G.139/5
şüttürdür: G.16/4

T:

tâ: K.1/26, K.1/37, K.2/8, G.2/1,
G.11/1, G.40/1, G.44/2,
G.96/3, G.103/4, G.108/5,
G.118/5, G.121/3, G.131/4,
G.135/3, G.138/3, G.148/1,
G.157/5, G.179/5, G.188/3,
G.199/2, G.226/4, G.242/1,
G.249/5, G.269/3, G.273/4,
G.279/1, G.279/3, G.289/8,
G.290/2, G.292/4, G.300/4,
G.318/4, G.323/4, G.326/5,
G.340/4, G.348/3, G.354/5,
Mf.22/1, Mf.72/1, K.1/17
ta'ab: G.116/5
ta'abdur: G.149/7
ta'accüb: G.132/1
ta'alluk: G.294/3
ta'allukla: G.115/2
ta'allümçün: G.132/5
ta'ârîf-i rüsûmından: G.224/2
tâ'at: K.1/33, G.127/8
ta'azzumdur: G.56/3
tâb: G.14/5, G.177/3, G.340/1
tab': G.217/4, G.172/9, G.53/9
tab'a: G.88/4
tâbâna: G.26/1
tabanca: G.25/3
tâbânûm: G.209/1
tâb-âver-i her: G.315/2
tâ-be: G.271/1
tâ-bekey: G.238/5, G.307/1,
G.307/1, G.307/2, G.307/3,
G.308/3, G.307/4, G.307/5,
G.316/1, G.46/4, G.182/1,
G.186/1, G.148/1, G.199/2
tâbendedür: G.45/4
tâ-ber-ser: G.168/5
tab'ı: G.319/1, Mf.20/1, G.199/3
tâbi: G.171/7
tâb-ı dili: K.2/9
tab'-ı erbâb-ı hünerden: G.324/5
tâb-ı hayret-dâduma: G.229/1
tâb-ı hayret-efzûnum: G.354/1
tâb-ı hevâ: G.96/1
tab'-ı mevzûndan: G.253/5
tab'-ı nâ-pâke: G.139/1
tab'-ı nâ-pâkin: G.139/5
tâb-ı nazmum: G.209/6
tab'-ı râst-rev: G.278/7
tab'-ı revâci: G.35/1
tâb-ı rişte-i cânun: G.209/1
tâb-ı ruh: G.224/3
tab'-ı sabâ: G.7/2
tab'-ı sâfil: G.311/4
tab'-ı sâfille: G.3/4
tab'-ı serdinden: G.261/4
tâbi': G.143/3
tab'ât: G.91/5
tabîbâ: G.203/2
tabîbi: G.110/4
tabîb-i akldan: G.49/6

tabîb-i nâzikûn: G.275/3
tabîb-i pür-cefâ: G.324/7
tabîb-i şüh: G.227/2
tabîbin: G.198/7
tabîbüm: G.60/1, G.70/1, G.307/1,
G.308/3, G.354/4
tâbi'dür: G.261/1
tâbi'i: G.106/1
ta'bîrden: G.33/1
tâbiş: G.94/1
tâbiş-fezâ: G.274/1
tabl: G.249/5
tab'um: G.42/2
tâbum: G.202/1, G.322/3
tâbumdan: G.193/4
tâbuñ: G.137/5
tâbûtumuz: G.72/1
tâc: G.49/2, G.194/5
tâc-ı hâm: G.206/1
tâc-ı mücevhurdür: G.115/9
tagınık: G.345/4
tagıtdı: G.295/1
tagıtmak: G.15/4
tagyîrden: G.256/2
Tâhâ: K.1/15
tahammül: G.86/3, G.193/5,
G.282/3, G.327/2
tahammülde: G.105/2
tahammüldür: G.336/1, G.36/7
taharrük: G.281/2
tahayyür: G.201/5, G.269/3
tahayyürde: G.339/5, G.298/1,
G.10/8
tâhir: G.99/4
tahiyyât: K.1/41, Mt.6/1
tahkîk: Kt.6/2
tahmîl-i minnet: G.53/7
tahrîb: G.107/6
tahrîb-i Mısır-ı dilde: Kt.3/1
tahrîk: G.148/4, G.221/4, G.246/2
tahrîr: G.67/3
tahrîrden: G.256/1
tahsîl: G.98/8
tahsîldür: G.158/6
tahsîl-i cevri: G.238/4
tahsîl-i şeref: G.170/7
tahsîn: G.248/3, Kt.1/7
taht-gâh-ı mülk-i nâz: G.167/4
taht-gâhumı: G.343/5
taht-ı Revâne: G.251/13
tahyîrûñ: G.260/4
tâkat: G.328/1
tâkat-dih: G.177/3
tâkat-güdâza: G.299/10
tâkat-güdâzdur: G.351/4
tâkat-nümûd: G.102/1
tâkat-rübâdur: G.90/4
tâkat-sûz: G.345/1
tâkat-şiken: G.346/3
takdîrden: G.256/4
takdîr-i Hak: G.166/5
takdîr-i kazâ: Kt.8/1
tâk-ı kâh-ı aşkıñ: G.138/2
tâkına: G.323/6
takınur: G.69/3
tâki: G.272/1

taklîd: G.121/2, G.229/1
takrîrden: G.256/1
takrîri: G.115/8
taksîm-: G.49/1
talâk: G.318/7
tal'atuñ: G.172/3
taleb: G.133/5
talebde: G.180/2, G.182/3, G.289/2
taleb-gândur: G.114/1
tâli': G.125/1, G.143/1, G.179/3,
G.202/2, G.295/5
tâli'ândan: G.160/6
tâlib: G.13/5, G.166/2
tâlibi: G.299/10, G.340/1
tâlib-i Hakda: G.99/2
tâlib-i mihr: G.257/5
tâli'dür: G.230/5
tâli'i: G.85/3
tâli'-i dünân: G.333/4
tâli'-i fânûsum: G.316/2
tâli'-i mes'ûd: G.77/3
tâli'-i mes'ûduñe: G.242/5
ta'lîk: G.260/4
ta'lîk-i fikr: G.309/3
ta'lîl: G.230/5
tâli'leriyle: G.36/3
ta'lîm-i mahabbet: G.167/5
tâli'ümden: G.345/2
tam: G.206/2
tama': G.116/7, G.40/1, G.7/4,
G.186/4
tama'-ı hâm: G.352/4
tama'la: G.289/1
tamâm: G.61/6
ta'mîr-i câh-ı vahşeti: G.310/4
ta'n: G.267/4, G.336/3, G.259/7
tanbûr: G.249/1
ta'ne: G.79/2
ta'ne-i râhat: G.17/8
tantana-yâdi: G.291/4
tanur: Mt.3/1
tanzîrden: G.256/7
târ: G.33/1, G.77/3, G.165/2,
G.48/2
tarab: G.133/4, Kt.1/1
tarab-âgâz: G.59/2
tarab-efzûn: G.81/3
tarab-ı bezm: G.204/3
tarab-nümâyîş: G.113/2
târâc: G.302/3
târâc-ger-i sabr: G.321/1
târâc-ı dil: G.64/4
taraf: K.1/12, G.146/2, G.262/4,
G.347/6, Mf.78/1
tarafdan: G.145/2, G.174/2,
G.246/3, G.269/5, G.269/5
taraf-gîr: G.98/6
taraf-ı kûyına: G.25/5
tarafından: K.1/3, Mf.61/1
taragma: G.262/3
târâna: G.283/2
tarar: G.258/1
tarâvet: G.170/2
tarayup: G.262/3
tarf-keş: G.296/1
tarh-ı ber-âbdur: G.276/4

- târ-ı gam: G.347/5
târ-ı ülfeti: G.224/2
târ-ı zülfünde: G.70/2
tarîka: G.233/4
târîkde: G.273/4
tarîk-ı mahabbet: G.101/3
târîk-ı rûzumi: G.177/7
tarîkın: Mf.32/1
târîki: Mt.12/1
tarîk-i Hakda: G.44/2
tarîk-i mihri: G.193/3
târîk-i sülari: G.351/1
târîki-i bigânegede: G.239/2
târîki-i hat: G.143/1
târûm: G.210/1
tarz: G.21/3, G.29/5, G.34/2, G.35/3, G.39/1, G.133/4, G.183/2, G.299/9, G.321/4, Kt.8/2, G.71/4
tarzı: G.67/5, G.159/2
tarz-ı âhirdür: G.123/3
tarz-ı fûrkat: G.2/5
tarz-ı gâret-dâr: G.60/4
tarz-ı gülden: G.126/2
tarz-ı hata: G.10/1
tarz-ı hûb: G.111/1
tarz-ı nâzdan: G.144/1
tarz-ı nigâhı: G.321/1
tarz-ı sivâ-yı telkîn: K.1/34
tarzıla: G.24/2
tarzın: G.36/2
tarzum: G.193/7
tasavvur: G.41/4
tasdîf: G.238/2, G.306/5
tasfiye: G.275/5
tashîh: G.208/5
tasvîr: G.5/1, G.130/5
tasvîri: G.231/5
tasvîr-i cefâdur: G.257/3
tasvîr-i dil: G.321/1
tasvîr-i haşrdan: G.216/3
tasvîr-i kârânı: G.305/4
tasvîr-i takrîri: G.115/8
tasvîr-i yâr: Mf.11/1
tasvîrinde: G.221/3
taşa: K.1/10, G.156/2
taşdan: K.1/10, G.156/2
taşı: G.339/4
taşra: G.198/2
Tâtâr: G.112/4
Tâtâr-gamzesi: G.302/3
Tâtâr-ı fitne: K.2/7
Tâtâr-ı gamzesi: G.303/2
Tâtârûn: G.259/5
tathîr: G.139/5
tatlık: G.347/2
tatlu: G.77/5
tavâf: G.52/2, G.275/2
tavâf-ı Ka'beden: G.282/5
tavâf-ı Ka'be-i küyında: G.78/6
tavîl: G.332/4
ta'vîz-i rûh: G.167/7
tavkveş: G.69/3
tavr: G.194/4
tavrı: G.349/4
tavr-ı aceb: G.56/1
tavr-ı ciger: G.315/2
tavr-ı esâfil: G.311/4
tavr-ı gerdûn: G.231/6
tavr-ı hevâ: G.7/3
tavr-ı makâm-ı aşkda: G.100/5
tavr-ı nâ-hemvâridur: G.347/4
tavr-ı nâ-sezâsı: G.98/4
tavr-ı su'âl: G.158/6
tavrını: G.299/3, G.352/5
tavruñ: K.1/25
tavsiye: G.275/1
ta'yîb-i ma'ârifdûr: G.153/4
ta'yîb-i nâsîh: G.10/4
ta'yîn: K.1/35
tayrân: G.162/7
tayy: G.208/3, G.235/2
tayyîb-nijâd: Mf.63/1
tayyibü'l-etvâr: G.332/3
tâz: K.1/41
tazarru': G.297/9
tâze: G.73/4
tâzelendürdi: G.319/3
tâzelik: Mf.28/1
tâzesi: G.347/1
tâze-ten: Kt.1/4
tazıy: G.70/3
tâz-i devlet: G.246/3
tâziyânesi: G.74/6
tazmîn: K.1/32
te'âmül: G.307/5
teb: G.135/3
tebâh: G.339/4
teb-âşûb: G.221/2
tebdîl: G.125/5
teber-dâr-ı mâh-rû: G.304/4
tebessüm: G.131/1
tebessümdür: G.56/4
tebi: G.340/1
teblîf: G.38/3
tebrîz-i âşıkın: K.2/2
tebşîr: G.289/4
tebşîr-i ferah: G.182/6
tebyîn: K.1/36
tebyîn-i vasf-ı müdde'âyı: G.229/3
tecâhül: G.91/5, G.307/1
tecdîd: G.229/4
tecellîf: G.305/3
tecemmülünin: G.328/5
tecennün: G.311/1
tecerrüd: G.49/3, G.117/1, G.226/1
tecerrüdden: G.90/3, G.109/2
tecerrüd-kâr-ı âlem: G.115/1
tecrûbe: G.54/6
tedâhul-ı sitemin: G.251/6
tedârük: Mf.33/1
tedbîrden: G.33/1, G.256/5
tedbîr-i vuslat: G.242/5
te'dîb: G.40/2
te'dîb-i mekâtibde: G.299/8
tedkîk-i mü-miyânına: G.278/2
tedvîn: K.1/33
te'emmul: G.137/4
te'essüf: G.282/7
te'essürin: G.248/6
tef: G.202/1
tefekür: G.21/4, G.114/2
tefrika: G.351/6
tefsîr: G.50/1
tefsîrden: G.256/3
tefvîz: G.166/3
tefvîz-ı sîmâyam: G.207/5
tegâfûl: G.46/4, G.216/2, G.307/2, G.210/4, G.240/3
tegâfûlâne: G.12/4
tegâfûl-beste: G.59/2
tegâfûlde: G.321/2
tegek: G.166/2
tehi: G.136/2, G.157/1, G.341/7
tehdür: G.246/5
tehni'e: G.148/4
tek: K.2/4, G.2/5, G.11/4, G.34/4, G.38/4, G.42/2, G.65/5, G.66/2, G.86/3, G.106/4, G.116/7, G.133/5, G.152/5, G.156/5, G.160/6, G.198/5, G.228/2, G.236/5, G.239/2, G.242/3, G.243/1, G.257/1, G.258/3, G.267/3, G.268/7, G.284/1, G.311/6, G.326/2, G.337/4
tekâbül: G.307/4, G.335/2
tekâpû: G.127/7, G.213/2, Mf.51/1
tekâpûsı: G.301/1
tekâpû-yı denî: G.206/5
tekâsül: G.3/2, G.44/2, G.307/1, G.345/6
tekâsülde: G.169/3
tek-âver-i sa'y-ı fezâyı: G.82/3
tekdîr-i hâtr: G.6/4
tekeddür: G.68/3, G.253/2
tekeddür-i gam: G.104/2
tekeddürle: G.325/9
tekellüm: G.116/6, G.335/5
tekellümdür: G.56/5, G.56/1
teklifi: G.274/5
tekvîz-i sîmâyam: G.207/5
tekye-gâh-âşûba: G.320/2
tekye-gâhında: G.102/2
tekye-i âlemde: G.131/5
tekye-i cennete: G.204/2
tekye-i devr-i revânda: G.187/2
tekye-i gamda: G.268/4, G.339/2
tekye-i gerdûnda: G.14/3
tekye-i hüsnünde: G.97/4
tekye-yi gamda: G.106/3
tel: Mf.73/1
telâli: G.98/9
telâtumdan: G.139/3
telâtüm: G.160/7
telbiye: G.275/2
telef: G.146/1, G.177/4
telesdi: G.70/2
telh-âbr: K.1/9
telh-âb-ı gamla: G.70/1
telhi: G.77/5
telhî: G.335/3
telhî-i tynet: G.112/3
teli: G.137/2
telkîn: G.248/7, K.1/34
telüme: G.288/5
telyîn: G.256/6
temâdi-i: G.172/2

- temâm: G.303/2, Mt.12/1
temâşâ: G.189/2, G.312/4
temâşâdur: G.65/6
temâşâ-yı kad-i şimsâda: G.314/2
temâyül: G.333/2
temennâ: G.209/7, G.252/2,
G.352/3, G.348/5
temennî: G.193/7
temhîd: G.229/3
temkîn: K.1/27
temyizini: G.193/7
ten: G.299/8, G.227/1
tenâsübdür: G.153/3
tena'umdur: G.56/1
tenc: G.127/1
tende: G.67/3
tenebbüh: G.10/4
teneffür: G.90/3, G.211/7
tenevvür: Kt.1/6
tenfir-i murg: G.351/5
teng: G.43/4, G.182/4
teng-dil: G.141/2, G.126/2
tenhâ: G.167/3, G.348/8, G.354/2
tenhâca: G.290/5
teni: G.26/3
ten-i nizârını: G.185/3
tenkiye: G.172/7, G.169/5,
G.275/3
tenkîr: G.110/2
tenüm: G.267/5, G.195/2
tenümde: G.313/1
tenümden: G.225/5
tep-gîr-i gama: G.17/8
ter: G.36/7, G.47/3, G.228/2,
G.60/6, G.92/3, G.232/5,
G.150/1, G.235/1, G.219/1
terahhümdür: G.56/7
terahüm: G.312/5
terakkî-i sürüt: G.198/6
terâzû-yı nigâhumda: G.55/5
terbiye: G.275/4
terbiyetde: Kt.1/6
tercî-i gamla: G.36/4
terden: G.168/6
terennüm: Mf.66/1
terennümdür: G.56/6
terennüm-sâz: G.161/2
terk: G.44/3, G.116/6, G.159/4,
G.199/5, G.264/3, G.284/4
terk-i dünyâ: G.26/4
terk-i hu: G.115/4
terk-i mâ-sivâ: G.254/5
terk-i meyl-i mansıb-ı çarhı:
G.49/6
terk-i zâr: G.146/3
terkîb-bend-i neş': G.36/4
terkini: G.69/3, G.267/2, G.311/4
terlik: Mf.28/1
tersâ: G.327/1
terüm: G.100/3
tesâvi: G.22/4, G.264/4, G.267/2
tesellî-pend: G.274/1
tesellî-yâb: G.301/4
tesellümdür: G.56/2
teselsül: G.101/1, 176/2
teshîr: K.2/1
teshîrde: G.167/1
teshîr-i Mîsr: G.95/3
teshîr-şeklin: G.130/1
te'sîr: K.2/2, G.33/5, G.126/1,
G.300/5, G.33/2
te'sîrden: G.33/2
te'sîr-i reşk-i hâra: G.313/3
te'sîrinden: G.345/4
te'sîr-zûd: G.102/4
teslîm-dâde: G.61/2
teslîm ü tesellümdür: G.56/2
tesliye: G.275/1
tesüddü: K.2/13
teşbîh: G.272/4
teşebbüs: G.207/5
teşne-gân-ı aşkı: G.69/4
teşnegî-i kerbelâ-yı dehr: G.175/2
teşne-i la'lüñ: G.232/1
teşne'-i sahbâ-yı devlet: G.205/3
teşne-i vuslat: G.152/2
teşne-leb: G.155/5
teşneligin: G.94/1
teşnesi: G.97/1
teşrifüne: K.1/13
teşvîşe: G.318/2
teşvîşi: G.68/5
tev: G.116/1
tevakkuf: G.98/3, G.231/3
tevân: G.301/1
tevân-ger: G.305/2
tevâzu': Mf.54/1, G.99/2
tevâzu'la: G.110/7
tevdür: G.116/1, G.116/1
tevecceh: G.142/2
teveccüh: G.207/5, G.284/2
teveccühde: G.164/5
teveccüh-yâb: G.253/6
tevekkül: G.173/4, G.166/3
tevekkülkâr: G.68/5
tevekkülün: G.61/3
tev'em: G.41/4, G.205/4, G.291/2
tev'emândur: G.158/3
tevfîk: G.44/7, G.61/1, Nz.1/1,
G.10/10, G.10/7
tevfîk-i fazl-bahş: K.2/13
tevfîk-i Hak: G.29/7
tevhd-i îmâyem: G.207/4
tevkîr-şeklin: G.130/1
tevsen: G.162/4
tevsen-i tab'um: G.42/2
teysî: G.270/7
tezâyüd: G.211/3
tezdür: G.70/5
tezerv: G.279/5
tezervi: G.163/2
tezevvüc: G.347/1
tezvîrden: G.256/6
tîbâ'-ı serd: G.115/4
tıfl: G.78/3
tıfla: G.260/2, G.330/4
tıflâmın: Mf.59/1
tıflı: G.339/4
tıfl-ı dil: G.199/4, Mf.84/1
tıfl-ı dil-âvîze: G.321/2
tıfl-ı mâhveş: G.163/5
tıfl-ı mehveş: G.93/2
tıfl-ı nâz: Mf.21/1
tıfl-ı nâz-perver: G.238/4
tıfl-ı nâz-pîşe: G.74/3
tıfl-ı nev-resîde: G.247/2
tıfl-ı nev-resîdeye: G.6/1
tıfl-ı nev-resüm: G.107/1
tıflınçün: Mf.42/1
tıynet: G.112/3
ticâretde: G.10/1
tıglarla: G.236/3
tıkiş: Mf.80/1
tîmârdur: G.229/4
tîmârı: G.117/4
tîr: G.6/1, G.74/7, G.171/4,
G.222/2
tîrâş: G.247/4
tîrâşide: G.221/6, G.172/4
tîre: G.226/2
tîre-dil: G.66/4
tîre-i âlâm: G.183/3
tîreşeb: G.118/2
tîri: G.144/2
tîr-i: G.221/1
tîr-i cefâ: G.249/2
tîr-i dil-dûzi: G.315/4
tîr-i müjgândur: G.140/2
tîr-i müjgâne: G.277/1
tîr-i müjgâm: G.46/2
tîr-i müjgânla: Mf.80/1
tîr-i nigâh-ı keremi: G.217/1
tîr-i nigâhın: G.211/2
tîr-i sebük-reftârdur: G.135/1,
G.135/5
tîr-i temennâ: G.348/5
tîrin: G.348/8
tîrini: G.34/5
tiryâk-ı vasl: G.227/2
tiryâkî'-i hevâya: G.37/1
tışeyle: G.221/6
tışe-zen: G.228/5
tîz: G.39/1, G.39/2, G.39/2
tîz-cevlân: G.162/4
tîz-rev-i dâmen: Mf.58/1
togrı: Mf.25/1
togrısı: G.105/5, G.349/2, G.255/4
tohm-efşân: G.102/7
tohm-ı âmâlün: G.149/7
tohm-ı meylin: G.117/3
tohm-ı sünbül: G.149/4
tohm-pâş-ı ülfet-i âhbâb: G.259/3
Tokat: G.20/1
tokınur: G.69/1
tolı: G.70/4
toñuzluk: G.69/3
top-ı tüfeng-i cevri: K.2/6
toydukda: Mf.18/1
toz: G.167/6
tûfân: G.60/6, G.269/5, G.269/5,
G.345/1
tûfân-hîz: G.107/6
tufeyle: Kt.6/2
tûg: G.137/2
tugrâcasına: G.273/1
tugyân: G.289/0
tûl: G.52/1

- tûl-ı emel: G.117/2, G.351/3,
G.8/5, G.123/4
tûl-ı emeli: G.306/3
tur: K.2/7
tûr: G.40/2
tura: Kt.12/2, Kt.12/2
turarak: G.150/3
turfa: G.172/5
turfa-hûları: G.351/4
turfa-sevdâ: G.71/5
turfe: G.25/1, G.89/5, G.127/3,
G.187/1, G.237/4
turfedür: G.347/2
turfeleri: G.291/3
turfe-mahal: G.8/6
turfe-mâyedür: G.61/4
tur-fenc: G.127/1
turhâl: G.85/3
turma: G.285/3
turmadı: Kt.13/1
turmayup: Mf.18/1
turmaz: G.198/7
turra: G.283/2
turrada: G.337/4
turradan: G.132/4
turra-i abîrine: G.78/2
turra-i leylî: G.33/3
turras: G.76/3
turraya: G.185/7
turre: G.164/4
tursun: G.226/7
turur: G.41/1, G.92/1, G.92/1,
G.92/2, G.92/3, G.92/4,
G.92/5, G.100/5
tururken: G.223/1, G.223/1,
G.223/2, G.223/3, G.223/4,
G.223/5
tut: G.189/5
tutar: G.39/1, G.52/4, G.96/2
tutardise: Mf.32/1
tutdı: G.201/3, Mt.12/1
tûti-âsâ: G.268/5
tûti-i gül-fâmdur: G.81/4
tûti-i şeker-hârın: G.241/1
tutmadı: G.328/3, Kt.9/1
tutmaz: Mf.80/1
tutmış: G.135/1, G.135/1, G.135/2,
G.135/3, G.135/4, G.135/5,
Mf.6/1
tutmuşam: G.200/1
tutsun: G.217/3
tutunca: G.217/4
tutup: G.168/7
tûtyâ: G.138/3
tuvân-ger: G.51/5
tuymuş: G.214/3, G.214/1
tüfeng: K.2/6
tühemîn: G.127/7
tünd-hû: Mf.5/1
Türk: G.246/3
türktâz: K.2/9, G.213/1
tütüni: Mf.25/1
tüvân-gerdür: G.115/2
tüvânı: G.177/3
- U:**
u: G.115/1, G.353/7, Nz.1/1,
K.1/4, K.1/7, K.1/36, K.2/9,
G.5/0, G.10/6, G.12/3, G.13/1,
G.14/5, G.16/1, G.21/5,
G.24/4, G.25/2, G.29/1,
G.34/4, G.36/7, G.39/3,
G.45/2, G.45/5, G.49/2,
G.50/2, G.53/4, G.60/4,
G.61/4, G.65/4, G.66/2,
G.67/2, G.74/4, G.78/8,
G.79/1, G.81/5, G.84/2,
G.88/4, G.88/5, G.92/2,
G.92/5, G.94/4, G.95/5,
G.96/2, G.97/6, G.97/8,
G.98/1, G.101/5, G.102/7,
G.104/4, G.108/1, G.111/1,
G.113/4, G.115/7, G.116/5,
G.116/5, G.119/1, G.122/5,
G.125/2, G.127/2, G.128/4,
G.129/2, G.129/3, G.133/1,
G.133/4, G.136/1, G.144/3,
G.144/5, G.149/5, G.152/3,
G.152/3, G.154/2, G.161/1,
G.161/4, G.162/9, G.167/4,
G.167/4, G.169/2, G.172/2,
G.173/7, G.194/4, G.195/4,
G.196/7, G.206/5, G.209/3,
G.212/1, G.217/2, G.219/4,
G.222/1, G.224/1, G.224/3,
G.225/2, G.225/7, G.225/7,
G.227/1, G.234/2, G.237/5,
G.240/2, G.241/5, G.243/2,
G.246/5, G.248/1, G.248/5,
G.249/1, G.249/5, G.254/5,
G.254/6, G.256/3, G.256/4,
G.263/2, G.264/1, G.264/4,
G.270/6, G.275/5, G.275/5,
G.277/3, G.278/3, G.278/7,
G.278/9, G.278/9, G.279/2,
G.280/1, G.281/1, G.281/3,
G.285/1, G.285/2, G.285/3,
G.289/2, G.289/4, G.292/1,
G.294/2, G.294/2, G.296/7,
G.297/1, G.297/2, G.297/7,
G.301/1, G.303/1, G.303/1,
G.310/3, G.312/1, G.317/4,
G.317/5, G.318/7, G.321/1,
G.322/4, G.330/3, G.332/4,
G.332/5, G.332/5, G.333/5,
G.333/7, G.336/3, G.340/1,
G.346/2, G.350/4, G.351/6,
G.354/1, Kt.1/5, Kt.11/2,
Mf.7/1, Mf.39/1, Mf.52/1
û: G.209/1
ucb: G.281/3
uci: G.342/2
ucmaga: G.162/7
uçmak: Kt.5/1
uçsa: G.279/4
ugradı: G.163/5
ugramaz: K.1/2
ugrasun: G.233/3
ugratdı: Mf.21/1
ugratma: G.127/4
ugrısı: G.52/3
- ugrısudur: Mf.11/1
uhravî: G.10/2
ukbâ: G.289/5
ukbâda: G.127/8, K.1/37
ukbâya: Kt.5/1
ukdhâ-yı müşkil: G.270/8
ukkâzelendürdi: G.319/2
ulaşdurur: G.272/5
ülü'l-elbâb: G.65/4
ülüvv: G.278/3, G.170/4
ülüvv-i cenâb: G.12/1
ülüvv-i şân-ı hünerdür: G.211/5
umaduñ: G.312/3
umar: G.198/7
umaram: G.276/3
umarsın: G.117/5
umdıgum: G.56/7
umma: G.128/4
ummak: G.275/1
ummân: G.22/1
umulmazdı: G.240/1, G.247/3
umûrda: G.61/2
unutdı: G.133/4, G.204/3
unutduk: G.158/4
unutduñ: G.154/2
unutdurdı: G.172/2
unutmaz: G.259/1
unutmuşam: G.200/1
unzur: G.142/2
uralı: G.241/4
urdum: G.135/5
urına: G.176/4
urma: G.22/4, G.70/3
urmak: G.249/3
uruldum: G.103/1
urulsa: G.270/4
uryândur: G.97/6
uryânlıgındandır: G.90/3
usandı: G.249/1, G.327/4
usandık: G.168/1
usandum: G.173/5, G.253/1,
G.253/7
usandurdı: G.301/5
usandurur: G.94/1
usanup: G.61/6
uslûb: G.10/1
usûli: G.78/5, G.190/4
usûlünde: G.120/2
uşşâk: G.4/3, G.64/2, G.145/1,
G.229/2, G.292/1, G.235/3,
347/3, G.80/2
uşşâka: G.169/7, G.37/3, G.76/4,
G.111/1, G.238/3, G.283/4,
G.262/2, G.204/2, G.221/2
uşşâkadur: G.56/6
uşşâkda: G.190/3
uşşâkdur: G.48/3
uşşâkı: G.59/2, G.46/2
uşşâk-ı dil-fikâra: G.89/2
utandırur: G.94/5
utanur: Mt.3/1, Mf.19/1
uvelde: G.329/4
uyandır: G.97/3
uyandırur: G.94/4, G.94/7
uyar: G.44/3, G.261/4
uydum: G.1/3, G.207/2

- uyduñ: G.162/5
uyhusıdır: G.279/2
uykusu: G.300/1, G.300/1,
G.300/2, G.300/3, G.300/4,
G.300/5
uyma: G.72/2, G.72/3
uyumuşmış: G.97/3
uyup: G.29/7, G.44/3
uzadırmış: G.342/3
uzadur: G.150/2
uzak: G.164/5
uzakdan: G.287/1
uzanursın: G.198/3
uzatmak: G.70/5
uzlet: G.49/1, G.157/3
uzlet-âyn: G.230/2
uzletde: G.14/4
uzlet-gır: G.271/4
uzmâ: G.199/5, G.315/5
uzun: G.276/2, G.323/5
- Ü:**
ü: G.325/5, K.1/4, K.1/12, K.1/15,
K.1/17, K.1/19, K.1/30,
K.1/33, K.1/35, K.1/36,
K.1/37, K.1/39, K.1/39,
K.1/41, K.1/41, K.1/41,
K.2/13, K.2/13, K.2/14,
Th.3/1, G.1/1, G.1/2, G.2/1,
G.2/2, G.4/3, G.4/7, G.8/2,
G.8/3, G.8/4, G.8/7, G.8/7,
G.10/8, G.15/1, G.15/1,
G.18/2, G.21/1, G.23/1,
G.24/2, G.24/2, G.24/3,
G.26/2, G.26/2, G.33/2,
G.33/2, G.34/6, G.35/2,
G.37/1, G.38/4, G.41/5,
G.44/7, G.44/8, G.45/2,
G.45/5, G.49/1, G.49/2,
G.49/4, G.49/4, G.49/5,
G.49/5, G.50/4, G.51/5,
G.53/1, G.53/2, G.53/5,
G.53/7, G.53/8, G.55/1,
G.55/6, G.56/2, G.57/3,
G.58/3, G.58/4, G.60/7,
G.61/1, G.61/5, G.61/5,
G.61/7, G.62/1, G.62/2,
G.64/3, G.66/3, G.67/2,
G.78/6, G.90/4, G.92/3,
G.92/3, G.93/1, G.95/2,
G.97/2, G.97/9, G.98/4,
G.98/6, G.101/1, G.104/4,
G.105/3, G.105/4, G.107/4,
G.107/4, G.107/5, G.113/5,
G.115/9, G.116/1, G.116/7,
G.124/3, G.124/3, G.124/4,
G.124/6, G.124/6, G.125/1,
G.127/2, G.129/4, G.133/5,
G.135/2, G.136/5, G.138/4,
G.139/5, G.141/4, G.147/4,
G.147/5, G.149/6, G.149/7,
G.151/3, G.151/4, G.153/2,
G.154/1, G.156/4, G.158/1,
G.158/6, G.159/3, G.159/4,
G.159/5, G.160/2, G.160/6,
G.162/8, G.162/8, G.163/2,
G.163/3, G.168/7, G.168/7,
G.168/7, G.168/8, G.168/8,
G.171/7, G.172/2, G.173/1,
G.173/4, G.173/5, G.173/6,
G.177/3, G.177/6, G.178/2,
G.178/4, G.179/3, G.180/3,
G.182/3, G.184/1, G.184/3,
G.184/5, G.185/4, G.186/1,
G.186/1, G.189/3, G.191/7,
G.194/5, G.195/1, G.195/4,
G.196/4, G.197/5, G.199/2,
G.201/3, G.202/1, G.203/1,
G.203/1, G.203/3, G.203/4,
G.206/4, G.206/5, G.207/1,
G.208/4, G.209/1, G.209/5,
G.210/4, G.211/2, G.211/7,
G.212/1, G.213/3, G.213/4,
G.215/5, G.220/3, G.220/4,
G.220/5, G.223/1, G.226/7,
G.229/1, G.230/1, G.234/3,
G.235/2, G.236/2, G.238/4,
G.240/3, G.240/4, G.244/4,
G.245/2, G.248/1, G.251/1,
G.251/1, G.251/5, G.252/2,
G.253/7, G.255/2, G.255/2,
G.256/1, G.256/4, G.256/4,
G.256/4, G.257/5, G.260/2,
G.260/4, G.262/1, G.270/1,
G.270/3, G.271/3, G.276/5,
G.278/4, G.280/5, G.284/1,
G.289/0, G.289/1, G.292/5,
G.293/5, G.295/5, G.296/2,
G.299/2, G.301/3, G.301/5,
G.301/5, G.301/7, G.304/1,
G.304/5, G.305/1, G.305/3,
G.306/1, G.306/4, G.307/3,
G.308/3, G.308/4, G.309/5,
G.311/4, G.312/4, G.314/3,
G.314/5, G.315/1, G.316/4,
G.317/1, G.317/3, G.318/2,
G.322/1, G.322/3, G.324/4,
G.325/1, G.328/4, G.328/5,
G.332/1, G.332/1, G.332/1,
G.332/2, G.333/3, G.333/5,
G.333/5, G.340/2, G.340/6,
G.341/3, G.347/6, G.351/3,
G.351/3, G.351/4, G.354/1,
Kt.1/1, Kt.2/1, Kt.14/1, Nz.1/1,
Mt.4/1, Mf.20/1, Mf.39/1,
Mf.48/1, Mf.48/1, Mf.65/1,
Mf.76/1
üçüncü: G.137/4
üçün: G.137/4
üftâde: G.85/6, G.95/1, G.155/1,
G.223/5, G.258/3, G.268/1,
G.314/4, G.316/4, G.346/7,
G.349/5, K.1/23, G.197/1
üftâdegâna: G.60/2
üftâde-i bî-tâbe-i hicrânı: G.274/4
üftâde-i hûnîn-cigeri: G.159/1
üftâde-i nâlânım: G.150/3
üftâdeleri: G.64/1
üftâdenüñ: G.317/4
üftâdesi: G.2/2, G.108/3, G.244/3
üftâdesine: G.103/4
üftâdeye: G.134/2, Kt.11/1
üftân: G.60/7, G.246/4
ülfet: K.2/7, G.2/4, G.23/3, G.36/1,
G.62/2, G.80/5, G.87/6,
G.128/3, G.147/4, G.203/5,
G.237/4, G.245/2, G.259/1,
G.291/4, G.332/1, G.341/4,
G.354/4, G.133/2, G.99/5,
G.85/1, G.20/5, G.235/3,
G.72/5, G.197/3, G.157/1,
G.259/3
ülfetâne: G.172/5
ülfet-câ: G.3/4
ülfetde: G.316/5, G.98/3
ülfetden: G.76/1
ülfet-füüzün: G.228/4
ülfet-hûy: G.113/5
ülfeti: G.323/5, G.227/5, G.224/2
ülfet-i âlem: G.57/1
ülfet-i dîrîneci: G.322/2
ülfet-i gam: G.214/4
ülfet-i ikbâl-i pîrûzı: G.315/5
ülfet-i kadîmesini: G.88/3
ülfet-i rûşen: G.311/2
ülfetimiz: G.330/3
ülfetken: G.161/5
ülfetle: G.287/3, G.115/4
ülfetüm: G.202/1
ümîd: G.1/4, G.125/5, Kt.7/1,
Mf.65/1
ümîdi: G.350/2
ümîd-i câh: G.101/5
ümîd-i eşk-bârânımla: G.71/5
ümîd-i ferhatı: G.251/10
ümîd-i halk: G.76/1
ümîd-i mihr: G.3/2, G.78/7,
G.245/5, G.252/5
ümîd-i vasl: G.147/4
ümîd-i vasl-ı yâr: G.326/2
ümîd-i vefâ: G.297/4
ümîdüm: G.165/4
ümmet: K.1/6
ümmîd: G.191/7, G.259/2
ümmîd-dâd-âmûzına: G.107/1
ümmîdi: G.207/4
ümmîd-i dirhat: G.225/6
ümmîd-i ebterdür: G.115/5
ümmîd-i ferah: G.109/3, G.159/5
ümmîd-i râhat: G.184/3
ümmîd-i ulüvv-i himem-i sifle-
nijâd: G.170/4
ümmîdini: G.322/5
ümmiyyeye: G.36/6
üns: G.79/3, G.153/3, G.98/6
ünsde: G.259/3
ünsi: G.74/6
üns-i bülbülden: G.69/2
ünsiyyet: G.81/5, G.160/6, G.256/5
ünsiyyete: G.238/5
ünsiyyeti: G.40/5
ünsiyyet-i ahhâb: G.234/5
ünsün: G.91/4
ünvâna: G.1/1
ürküdür: G.39/7
üstâd-ı funûn: G.153/1
üstühândur: G.4/4
üstünde: K.1/11

- üstüne: G.269/1, G.269/1, G.269/2,
G.269/3, G.269/4, G.269/5,
G.269/6, G.269/7, G.318/3,
G.331/1
- üzilür: G.4/2
- üzre: G.17/9, G.34/2, G.140/3,
G.183/2, G.219/1, G.249/7,
G.278/4, G.297/5, G.321/4,
Mf.50/1, Mf.83/1
- üzüldi: G.14/2
- V:**
- vâ: G.188/5
- vâcib: G.4/5
- va'd: G.226/5, G.292/1, G.207/6
- va'de-i arkûb-ı devlete: G.172/9
- va'de-i bî-vefâ: G.137/1
- va'de-i ferdâdan: G.158/4
- va'desidür: G.123/4
- va'dr: G.190/4, G.154/2
- vâdî: G.36/2, G.187/1, G.308/2
- vad'-i nâ-bürhân: G.253/1
- va'd-i tenkiye: G.169/5
- vâdiden: G.132/1
- vâdî-i aşka: G.254/5
- vâdî-i bî-gânemiz: G.341/5
- vâdî-i çeşm-i fitne-hîz: G.116/5
- vâdî-i ragbet-nümündür: G.60/8
- vâdînün: G.116/5
- vahdet: G.49/1, G.80/7, G.278/7,
G.57/1, G.335/5
- vahdetde: G.311/5
- vahdetdedür: G.208/4
- vahdetden: G.102/5
- vâhibü'l-âmâldan: G.199/4,
Mf.84/1
- vahşet: G.2/2, G.157/2, G.240/3,
G.245/2, G.257/5, G.265/1,
G.343/1, G.228/4
- vahşet-fezâdur: G.37/2
- vahşet-hû: G.284/6
- vahşeti: G.60/8, G.221/2, G.311/5,
G.310/4
- vahşetle: G.62/2
- vahşet-nazar-ı fezâ-yı hicrân:
G.289/3
- vahşetün: G.172/5
- vahşi: G.227/5
- vahşi: G.332/5, Mf.45/1
- vahşiyânedür: G.58/5
- vâ'iz: G.218/4
- vâjgün-baht: G.143/1
- vâkf: G.309/4
- vakf-ı melâhat: G.80/3
- vakf-ı vücûd: K.1/5
- vâkı': Mf.47/1
- vâkîf: G.99/4
- vâkûf-ı esrâr: G.279/1
- vakt: G.305/1
- vaktde: G.270/8
- vaktür: G.194/2
- vakt-ı sehergâhn: G.252/1
- vakti: G.34/1, G.129/7, G.315/3
- vakt-i mihr: G.331/4
- vakt-i seher: G.342/1
- vaktidür: G.179/1
- vakt-şinâsdür: G.124/5
- vâlânâ: Kt.2/1
- vâli: G.294/4
- vâlideynün: G.162/6
- vâlidün: G.162/8
- vâlih: G.62/1
- vâmânde: G.307/4
- var: G.1/3, G.7/5, G.41/1, G.48/4,
G.54/1, G.54/1, G.54/2,
G.54/3, G.54/4, G.54/5,
G.54/6, G.54/7, G.70/3,
G.84/4, G.87/1, G.87/1,
G.87/2, G.87/3, G.87/3,
G.87/4, G.87/5, G.87/6,
G.103/1, G.116/4, G.124/7,
G.140/5, G.171/6, G.174/1,
G.175/3, G.177/9, G.193/6,
G.203/5, G.214/5, G.216/4,
G.216/4, G.221/4, G.225/4,
G.226/7, G.232/4, G.244/2,
G.262/4, G.262/5, G.266/4,
G.268/7, G.269/2, G.270/2,
G.270/2, G.274/3, G.283/2,
G.285/5, G.287/5, G.290/3,
G.300/3, G.311/6, G.323/2,
G.329/3, G.330/3, G.335/7,
Kt.6/1, Kt.13/2, Mt.6/1,
Mf.63/1
- varana: G.79/4
- vararak: G.150/1
- varasın: Kt.7/1
- vardı: Mf.42/1, Mf.64/1
- vardısa: G.214/3
- vardise: Nz.2/2
- vardukca: G.2/4
- varduñ: Mf.64/1
- vardur: G.149/2, G.185/6
- vardurur: G.332/4
- varılır: G.150/5
- varımış: G.171/2
- varın: Mf.12/1
- varırsın: G.277/5
- vârışla: G.265/2
- vârihân-ı gam: G.254/4
- varise: G.244/2
- vâris-i derd: G.234/3
- varma: G.286/3
- varmam: Mf.64/1
- varmış: G.7/4
- varmışmış: G.132/1, G.132/1,
G.132/2, G.132/3, G.132/4,
G.132/5
- varur: G.125/4, G.241/1
- vasf: G.229/3
- vasf-ı dil-pezirinde: G.282/6
- vasf-ı hasîse: G.272/2
- vasf-ı zülf-i anber-âsâ: G.53/1
- vasfında: G.34/7, G.105/5, G.123/3
- vasfın: Mf.67/1, Mf.63/1
- vasıl: Mf.81/1
- vâsıl-ı kâm: K.1/5
- vâsıl-ı kûy-ı merâm: G.292/5
- vasl: G.103/2, G.112/5, G.331/2,
G.229/2, G.257/2, G.195/5,
G.56/4, G.242/3, Mf.9/1,
G.134/5, G.231/1, G.337/3,
G.200/1, G.219/5, G.147/4,
G.326/2
- vasla: G.247/5, G.146/1, G.14/1
- vasladur: G.232/5
- vaslda: G.12/3
- vaslı: G.172/2, G.264/1, G.158/4,
K.2/3, G.168/4, Mf.17/1,
G.227/2
- vasl-ı câna: G.42/4
- vasl-ı dil-âra: G.161/3
- vasl-ı dil-ârâda: G.348/1
- vasl-ı dil-ârâyı: G.265/5
- vasl-ı dil-berden: G.247/5
- vasl-ı resim: G.213/1
- vasl-ı şâdî: G.196/6
- vasl-ı şeref: G.146/4
- vasl-ı şifâ-hânesi: G.43/3
- vasl-ı tâbumdan: G.193/4
- vaslın: G.51/4, G.158/3
- vaslına: Kt.14/2
- vaslın'el: Mf.11/1
- vaslını: G.190/3, G.352/4
- vasluñ: G.18/1, G.37/3, G.242/4,
G.354/5
- vasluñ: G.148/2
- vasluna: G.290/3
- vasluñla: G.134/3, G.97/1
- vastunda: G.141/2
- vatan: G.20/1, G.70/2, G.93/5,
G.134/5, G.341/2, G.346/1,
Mt.8/1
- vatandır: G.47/1
- vatanın: G.223/3
- vatan-sâz-ı derüñ: G.157/5
- vatanum: G.155/4, G.195/5
- vatanumdan: G.225/1
- vây: G.207/3
- vâya: G.258/2
- vâyem: G.207/3
- vâz: K.2/7
- vaz'-ı aks: G.335/2
- vaz'-ı bî-gâne: G.238/5
- vaz'-ı hayât-bahşını: G.349/1
- vaz'-ı nâ-hemvâr: G.305/1
- vaz'-ı nâ-hemvârdan: G.220/7
- vaz'ın: G.36/5
- vaz'ını: G.296/3
- vaz'uñdur: G.156/2
- ve: G.142/2, G.142/2, R.1/2
- vech: G.193/2, G.301/5
- vechden: G.68/1
- vechi: K.1/20
- vech-i cefâ: G.278/4
- vech-i denâ'et: G.25/4
- vech-i hasenümden: G.214/2
- vech-i revnakdur: G.48/3
- vech-i vefâ-yı yâr: G.103/2
- vechile: G.284/1
- vecihden: G.119/3
- vedâ': G.158/7, G.187/4, G.287/2
- vedâd: G.107/1
- vefâ: G.7/4, G.12/2, G.24/3,
G.78/7, G.85/6, G.87/2,
G.97/7, G.108/2, G.130/1,
G.142/1, G.159/3, G.161/5,
G.183/5, G.193/3, G.194/2,

- G.237/3, G.249/1, G.264/4,
G.274/4, G.275/1, G.303/2,
G.308/3, G.314/5, G.352/5,
Kt.6/1, G.53/10, G.150/1,
G.212/1, G.88/2, G.13/5,
G.6/3, G.144/4, G.222/2,
G.101/3, G.84/2, G.122/5,
G.169/5, G.297/4, G.103/2
vefâdur: G.190/4
vefâ-bigâne: G.15/2
vefâda: G.307/5, G.302/1,
G.176/1, G.54/7
vefâdan: G.84/4
vefâ-dâr: G.160/1
vefâdur: G.76/1, G.257/5
vefâ-hâh: G.20/5, G.225/8,
G.268/7
vefâ-hâhâne: G.132/1
vefâ-hûy: G.225/8
vefâ-hûy-ı atâ-pîşeyi: G.212/3
vefâ-kâm: G.49/7
vefâkâr: G.43/5
vefâli: G.299/3
vefâsı: G.324/7
vefâsına: G.158/7
vefâsından: Kt.15/1
vefâsuz: G.239/5
vefâyâ: G.63/4, G.178/3, Mf.42/1,
Mf.76/1, G.294/1, G.336/2,
G.202/4
vefâyadur: G.61/7
vefâyı: G.180/3, G.278/4, Mf.57/1
vefâ-yı âşıkâne: G.154/2
veger: Mf.14/0
veh: G.176/3
vehm: Mf.65/1, G.327/3
ve'l-hâsıl: G.181/5
velî: K.1/33, G.51/4, G.52/4,
G.76/1, G.93/2, G.107/5,
G.208/3, G.247/2, G.283/1,
G.296/4, G.297/4, G.300/2,
G.301/2, G.306/5, G.309/7,
G.317/5, G.326/7, G.353/1,
G.337/3
velîk: G.38/2, G.308/2
velîkin: Mf.56/1
velvele-endâz-ı sahrâ-yı letâfet:
G.312/2
verd: G.152/3, G.223/2, G.214/1
G.235/1
verd-i giyâhn: G.157/2
verd-i hoş-bûy-ı safâ: G.14/4
vermez: Mf.22/1
vezân: G.253/5, G.293/4
vikâyedür: G.61/3
vir: G.66/5, G.275/5, G.311/2,
G.325/7, Kt.12/1, G.53/9
vîrân: G.60/4, G.179/4
vîrâneñi: G.316/1
virdi: K.1/5, K.2/10, G.1/2, G.14/5,
G.35/1, G.36/7, G.38/2,
G.89/4, G.94/7, G.172/4,
G.172/7, G.177/10, G.179/1,
G.181/5, G.204/3, G.207/4,
G.269/4, G.269/5, G.316/5,
G.326/2, Kt.2/2
virdiler: G.185/4
virdin: G.51/1
virdügi: G.238/2
virdüm: G.251/5, Mf.75/1
virdüñ: G.161/1, G.161/1, G.161/2,
G.161/3, G.161/4, G.161/5,
G.198/4, G.295/1
vire: G.241/3, G.318/7, Kt.14/1,
Mf.44/1
viren: G.184/4, Mf.12/1
viricek: G.166/2
virimez: G.117/5
virir: G.40/3
virme: G.5/4, G.52/3, G.138/1,
G.302/4, G.318/7
virmedi: G.242/4, G.342/4,
Mf.43/1
virmeğiçün: Mf.76/1
virmeğ: G.278/4
virmelidür: G.104/1, G.104/1,
G.104/2, G.104/3, G.104/4,
G.104/5
virmemişdür: G.146/3
virmeğe: G.1/5, G.135/3
virmez: G.117/1, G.117/1,
G.117/2, G.117/3, G.117/4,
G.117/5, G.123/1, G.123/1,
G.123/2, G.123/3, G.123/4,
G.123/5, G.263/3, G.283/1,
G.349/3
virse: G.17/9
virsün: G.287/5, Mf.31/1
virüben: G.318/5
virüp: G.100/2
virtür: G.52/1, G.52/1, G.52/2,
G.52/3, G.52/4, G.52/5,
G.65/6, G.100/2, G.117/2,
G.125/2, G.139/1, G.139/4,
G.180/1, G.245/3, G.251/6,
G.270/3
virürsin: G.39/6
visâl: G.122/2, G.248/5
G.238/3, G.313/4, G.93/1,
G.169/9, G.45/2
visâle: G.47/4, G.251/3
visâli: G.66/5, Mf.66/1, Mf.44/1
visâl-i dil-ber-i ihsân: G.147/3
visâl-i meh-i Ken'ân: G.179/2
visâlüñ: G.97/1, G.97/3, G.146/2,
G.200/1
visâlüñe: G.302/4
vufür-ı sa'y: G.137/5
vuruldu: G.10/2
vurur: G.10/9
vuslat: G.15/1, G.49/4, G.265/5,
G.274/1, G.285/2, G.190/1,
G.197/3, G.222/3, G.26/3,
G.342/4, G.289/3, G.313/3,
G.228/3, G.242/5, G.152/2
vuslata: G.332/5, G.316/3
vuslatdan: G.175/3
vuslatı: G.353/3
vuslatın: G.179/5
vuslatın: K.2/14
vuslatla: G.97/1, G.287/1, G.317/5
vusûl: G.180/2
vuzûh: G.24/2
vü: K.1/7, K.1/29, K.1/33, G.1/3,
G.4/3, G.5/0, G.8/2, G.10/8,
G.10/8, G.12/2, G.17/3,
G.18/2, G.22/2, G.34/1,
G.41/4, G.53/4, G.55/5,
G.61/1, G.61/7, G.65/3,
G.85/3, G.87/5, G.92/5,
G.93/2, G.101/3, G.103/4,
G.107/7, G.108/2, G.114/1,
G.115/2, G.157/3, G.158/4,
G.160/2, G.173/1, G.173/7,
G.179/5, G.193/1, G.196/2,
G.197/5, G.207/1, G.210/4,
G.216/1, G.221/2, G.233/2,
G.240/1, G.241/5, G.242/1,
G.244/2, G.246/1, G.248/1,
G.255/5, G.256/4, G.258/3,
G.261/5, G.270/6, G.271/5,
G.288/4, G.289/8, G.298/2,
G.316/4, G.341/3, G.347/7,
G.351/3, Kt.13/2, Mt.6/1
vücûd: K.1/5
vücûdn: K.1/18, G.297/7
vücûdnâ: K.1/27
vücûdum: G.265/4
vücûduña: K.1/20
vücûduñ: G.72/2
vürüd: G.102/3
vüs'at-ı serây: G.303/3
vüsûl-ı sâhil-i şâdî: G.86/1
Y:
ya: G.216/2, G.217/3, G.245/3,
G.263/3, G.290/3, G.290/3,
G.345/6, Kt.15/1, Kt.15/1
yâ: K.2/12, G.23/2, G.58/4,
G.138/1, G.138/5, G.142/2,
G.153/7, G.155/1, G.156/4,
G.214/3, G.217/5, G.232/1,
G.232/1, G.232/3, G.232/4,
G.232/5, G.232/6, G.232/7,
G.251/9, G.251/9, G.266/3,
G.289/1, G.297/10, G.331/2,
G.341/4, G.345/3, G.345/5,
G.349/6, Kt.2/2, Nz.1/1,
Mf.7/1, G.187/2
yâd: G.21/3, G.21/5, G.25/4,
G.29/5, G.35/5, G.36/2,
G.107/3, G.180/3, G.227/2,
G.259/1, G.301/4, G.309/7,
G.310/2, G.324/6, G.349/7,
Mf.12/1
yâda: G.268/4
yâd: G.330/5, G.291/4
yâd-ı devr-â-devr: G.190/5
yâd-ı mehâsın: G.166/4
yâd-ı mey-i la'l: G.97/2
yâd-ı ruhsâr: G.228/2
yâd-ı sîmâyum: G.196/2
yâd-ı şekkerle: G.232/1
yâdum: G.78/8
yagan: G.327/3
yagın: G.17/6
yâğî: G.57/2
yagmâ: G.151/3, G.312/1

- yağmur: G.14/1
 yâhod: G.245/3
 yâhşi: G.259/5
 yahûd: G.23/2
 yaka: G.143/4
 yakadan: G.303/1
 yakan: G.80/5
 yakar: G.321/5
 yakardı: G.209/6
 yakarken: G.293/2
 yakasına: Mf.22/1
 yakasuz: G.318/5, G.318/5
 yakd: G.299/6, Kt.13/2
 yakduñ: Mf.25/1
 yakıldı: Kt.15/2
 yakıldum: G.191/1
 yakılmadadır: G.144/3
 yakılmadı: Kt.15/2
 yakınur: G.69/5
 yakîn: K.1/24, G.215/5
 yakînüñ: G.198/5
 Ya'kûb: G.225/3, G.301/1, G.78/5
 Ya'kûb-sıfat: G.179/2
 Ya'kûb-ves: G.162/5, G.26/3
 yahñuz: G.23/4
 yaluñ: G.180/4
 yaluñuz: G.234/4
 yan: G.216/4
 yana: G.251/2, G.251/2
 yaña: G.2/1, G.2/1, G.2/1, G.2/2,
 G.2/2, G.2/3, G.2/4, G.2/4,
 G.2/5, G.2/5, G.261/2, G.298/5
 yâna: G.64/5
 yanar: G.143/4
 yanarın: G.331/5
 yandan: G.317/1
 yandı: G.174/4, G.262/5
 yandugun: G.60/5
 yandum: G.191/1
 yandırma: G.287/5
 yandırur: G.94/3
 yañıldum: G.187/3
 yanında: G.146/5, G.154/3,
 G.246/4, G.283/4, G.285/3,
 G.299/4
 yânında: G.262/2
 ya'nî: G.95/5, G.138/2, G.180/4,
 K.1/39
 yanmakdan: G.97/4
 yansa: G.145/2
 yansun: G.331/5
 yanumda: G.287/4, G.345/5
 yanup: G.144/3
 yapılmaga: Kt.9/1
 yap-yap: G.14/4
 yâr: Mf.44/1, G.23/2, G.34/5,
 G.86/2, G.102/3, G.112/1,
 G.112/5, G.137/3, G.160/2,
 G.168/3, G.197/5, G.203/1,
 G.225/1, G.232/5, G.265/1,
 G.277/3, G.280/2, G.302/2,
 G.306/5, G.320/4, G.335/7,
 G.341/3, G.343/2, Nz.1/1,
 Mf.17/1, Mf.22/1, Mf.43/1,
 Mf.79/1, G.277/2, G.68/3,
 G.37/1, G.176/1, G.100/1,
 G.50/2, G.134/2, G.227/3,
 G.168/3, G.265/4, G.75/4,
 G.41/2, K.2/5, G.232/3,
 G.105/1, G.46/4, G.39/3,
 G.308/1, G.103/2, G.68/4
 yara: G.193/1
 yâra: G.33/5, G.70/5, G.126/1,
 G.193/1, G.282/1, G.313/1,
 G.59/2, G.143/5, G.175/3,
 G.313/1, G.188/4, G.342/2,
 G.169/9, G.22/2, G.39/4,
 G.122/4, G.286/4, K.2/4
 yaraladum: G.188/3
 yârân: G.275/5, G.224/5
 yârâna: G.283/1, G.283/5,
 G.283/5, G.274/5
 yârân-ı cefâdan: G.170/5
 yaratdı: K.1/29
 yârda: G.58/3, G.172/6, G.251/5,
 G.74/4, G.186/2
 yârdan: G.73/1, G.220/4, G.247/3,
 G.156/5
 yâre: G.226/1, G.160/3
 yârı: G.8/1, G.75/1, G.160/2,
 G.231/1, G.135/2, G.26/2,
 G.298/4, G.218/2, G.11/3,
 G.132/2, Mf.11/1
 yâr-ı ebrû-kemân: G.222/2
 yâr-ı muvâfık: G.251/9
 yâr-ı tenüm: G.195/2
 yarıldı: G.44/5, G.340/6
 yarılıyor: G.340/5
 yarın: G.153/7
 yârın: G.158/4, G.158/6, G.159/4,
 G.178/4, G.195/2, G.196/6,
 G.204/2, G.224/2, G.241/6,
 G.283/5
 yâri: G.150/1, G.38/3
 yâr-i hem-dem: G.54/7
 yârîçün: G.175/4
 yârin: Mf.73/1, G.154/3
 yârsuz: G.140/4
 yârüm: G.210/2
 yârümken: G.181/1
 yârüñ: G.5/2, G.169/2
 yasdı: G.348/8
 yâsemenden: G.168/6
 yâsemeni: G.331/5
 Yâsîn: K.1/15
 yaş: Kt.6/2
 yaşa: G.231/4
 yaşar: G.40/4
 yaşır: G.292/4
 yaşum: G.163/2
 yatdı: G.298/5
 yatımıyla: Mf.26/1
 yatmalı: Mf.26/1
 yatmaz: G.298/5
 yatsun: G.217/1
 yatur: G.321/2, Mf.37/1
 yaturmayınca: G.318/3
 yâveri: G.332/1
 yayandır: G.97/4
 yayıldı: G.270/1
 yâyn: G.348/8
 yâyından: G.249/2
 yaz: G.300/3, G.300/4
 yazar: G.13/4
 yazarsañ: G.275/4
 yazdı: G.141/3
 yazılmış: G.167/7, G.305/3
 yazmasun: G.282/4
 yazmış: G.299/8
 yazuk: G.108/3
 yed: G.247/5, G.10/10
 yedi: G.123/5
 yed-i beyzâsına: G.17/5
 yed-i beyzâsını: Mf.61/1
 yed-i çenârda: G.185/6
 yedinde: G.254/4
 yek: G.305/2, G.116/2
 yek-deme: Mf.23/1
 yeksân: G.153/7, G.328/5
 yeksândur: G.55/5
 yek-ser: G.319/5
 yel: G.291/7
 yeldâdedür: G.228/3
 yeldürür: G.286/3, G.96/4
 yeler: Mf.54/1, Mf.73/1
 yeli: G.221/5
 yelken: K.1/12
 yeller: G.298/2
 yelmiş: Kt.11/1
 yem: K.1/5, K.1/10
 yem-i şekâvete: G.177/6
 yemîn: K.1/6
 yemînimüz: G.124/1
 yeñi: G.292/2, G.342/2
 yeñice: Kt.4/1
 yeñiçeri: G.343/4
 yer: G.267/1, G.267/1, G.288/4
 yerde: G.68/1, G.97/7, G.108/2,
 Mf.70/1
 yerdedür: G.129/3
 yerden: K.1/15
 yere: G.143/5
 yerindedür: G.93/3
 yerini: G.25/4
 yerlü: G.93/3
 yerüñ: G.70/3
 ye's: G.207/4
 yesser: Mt.7/1
 yeter: G.10/1, G.18/1, G.21/1,
 G.21/1, G.21/5, G.21/5,
 G.39/4, G.70/1, G.107/4,
 G.142/4, G.161/1, G.235/1,
 G.238/5, G.281/4, G.339/2,
 Mf.10/1
 yetîmi: G.270/3
 yetiş: G.114/4
 yetişür: G.17/2, G.94/5, G.137/1,
 G.137/1, G.148/1, G.184/5,
 G.288/5, G.343/2, Kt.12/2,
 Mf.29/1, Mf.48/1
 yetmez: G.7/6, G.282/1
 Yezdâna: G.68/5
 yıkdı: K.2/6
 yıkıldı: Kt.9/1
 yıkılma: G.201/1
 yılda: G.40/4
 yilden: G.281/2
 yilmede: K.1/5

- yimede: G.25/3
yine: K.2/6, G.4/1, G.5/1, G.17/3, G.75/5, G.84/1, G.99/1, G.99/5, G.117/4, G.119/2, G.122/4, G.132/3, G.145/1, G.145/3, G.150/4, G.151/4, G.156/3, G.156/3, G.172/8, G.179/4, G.195/1, G.202/4, G.223/1, G.235/5, G.243/3, G.248/1, G.248/2, G.249/2, G.268/1, G.270/7, G.273/5, G.290/1, G.291/8, G.303/2, G.320/5, G.321/2, G.331/1, G.336/2, G.339/5, Kt.6/1, Kt.11/2, Mt.1/1, Mf.64/1, Mf.66/1, Mf.68/1, Mf.79/1, G.145/1, G.40/3
yir: G.318/5
yirde: G.5/2, G.348/6, Mf.5/1
yirden: G.301/1
yire: K.1/18, G.11/3, G.136/1, G.285/5, G.290/3, G.303/5, G.342/4, Mt.8/1
yirinde: G.298/2
yirlerde: G.325/4
yitdi: G.296/5, G.298/1
yiter: G.39/2, G.61/4, G.104/5
yitirdüm: G.196/3, G.301/1
yitmedüñ: G.312/3
yitirdüm: G.325/5
yitürmez: Kt.4/2
yiyecgei: G.218/3
yogımsı: G.171/2
yogun: G.116/4, G.116/4
yohsa: G.125/2, G.170/7
yok: G.1/3, G.7/4, G.7/6, G.16/6, G.23/5, G.36/3, G.70/3, G.87/3, G.87/3, G.87/6, G.99/4, G.101/2, G.143/5, G.151/1, G.151/1, G.151/2, G.151/3, G.151/4, G.152/1, G.152/1, G.152/2, G.152/3, G.152/4, G.152/5, G.164/3, G.172/6, G.175/3, G.177/2, G.177/9, G.199/1, G.214/3, G.220/4, G.242/5, G.246/5, G.266/6, G.278/2, G.281/1, G.285/5, G.287/4, G.290/3, G.290/3, G.291/3, G.296/7, G.332/4, G.342/4, G.345/5, Kt.2/2, Kt.4/2, Mf.16/1, Mf.56/1
yokdur: G.3/2, G.23/5, G.58/3, G.68/4, G.129/5, G.166/3, G.221/3, G.244/2, G.245/3, G.275/1, G.299/4, G.326/7
yoksa: K.1/15, G.53/9, G.111/1, G.131/4, G.143/5, G.196/7, G.210/3, G.221/4, G.264/2, G.271/4, G.294/2, G.313/4, G.340/4, Mt.3/1, Mf.2/1, Mf.19/1
yol: G.262/3, Kt.12/1
yola: G.164/5, G.215/5
yoldurur: G.96/3
yolla: Mf.30/1
yollarda: G.108/4
yollr: Mf.13/1
yoluña: G.241/6
yoluyla: G.25/5
yortımsı: Mf.62/1
yu: G.266/4
yukaru: G.200/3
yukarudan: Mf.3/1
Yûsuf: G.78/5, G.223/3
Yûsuf-ı gül-pîrehenümden: G.214/5
Yûsuf-ı hûbı: G.157/3
Yûsuf-ı Ken'âna: G.26/3
Yusûfum: G.325/5
Yûsufum: G.301/1
yutduk: G.342/2
yükini: G.79/4
Yülügünden494: G.199/2
yümn-i tâli': G.295/5
yüregi: G.340/5
yüri: G.216/4, G.343/2, Mf.61/1
yürür: G.92/1, G.92/1, G.92/2, G.92/3, G.92/4, G.92/5
yüz: K.1/24, K.1/34, G.17/7, G.52/3, G.67/2, G.193/2, G.214/2, G.260/3, G.263/3, G.278/4, G.294/1, G.304/3, G.348/6, G.349/3, Kt.2/1, Mt.1/1, Mt.9/1, Mf.22/1
yüzden: G.103/2, G.218/1, G.263/3
yüzi: G.68/1, G.174/4, Mf.27/1, Mf.58/1
yüzün: K.1/14, G.80/4
yüzle: G.214/2
yüzünü: G.281/4
Z:
zafer: G.53/6
za'fi: G.221/7
zâg: G.127/2, G.220/6
zagan: G.69/2, G.347/7
zâg-ı nâ-tayyib: G.139/4
zâg-ı nühüset: G.324/2
zagına: G.127/2
zâg-menîş: G.219/3
zâ-gussa: G.281/1
zâhid: G.70/3, G.70/3, G.146/5, G.189/2, G.198/3, G.328/4, Mf.5/1, Mf.1/1
zâhid-âvâzı: G.120/1
zâhidi: Mf.11/1
zâhid-i har: G.302/4
zâhid-i huşk: G.137/4
zâhidin: G.343/3
zâhidüñ: G.53/7, G.218/3
zâhir: G.41/4, G.57/4, G.141/2
zâhirde: G.129/5, G.207/5, G.207/5
zâhire: G.268/2
zâhir-i bed-hûb: G.272/3
zahm: G.354/4
zahm-dâr-ı cevre: G.324/7
zahmet: G.184/3, G.245/1, Mf.80/1, G.208/4
zahm-ı ciger-i suhtegân: G.217/2
zahm-ı derûn-ı hasret-âlûdum: G.229/4
zâhm-ı dîdesin: G.227/1
zahm-ı sînem: G.247/2
zahmın: G.277/5
zahmuma: G.156/1
zahmuñ: G.99/1
zahum-dâr-ı sihâm-ı hüzn: G.325/6
za'if-i nâ-tüvân: G.265/3
za'ifimüñ: G.177/3
zâ'irüñ: G.50/4
zâl-i dehr: Mf.62/1
zâl-i dünyâ: G.347/1
zâl-i fenânın: G.299/1
zâlim: G.90/2, G.107/6, G.160/7, G.308/5, G.161/1
zâlime: G.102/4
zamân: G.7/3, G.56/2, G.82/2, G.90/2, G.129/3, G.129/4, G.133/3, G.186/4, G.328/2, G.329/2, G.329/5, G.62/4, G.102/5, G.153/4, G.319/5, G.215/5, G.216/1, G.248/1, G.347/3
zamâna: G.251/9, G.98/4, G.149/5
G.104/3, G.173/5
zamânda: G.29/3, G.65/4, G.245/5, G.315/4, G.261/2
zamândur: G.167/4
zamân-ı sohbeti: G.21/3
zamânıdur: G.201/1
zamânın: G.129/2, G.246/4
zamîrüñ: G.164/1
zann: G.76/5, G.87/4
zannetme: G.87/2
zann-ı gâlibi: G.299/9
zâr: G.2/2, G.2/5, G.23/1, G.53/4, G.54/7, G.110/3, G.124/4, G.152/3, G.163/3, G.176/4, G.176/5, G.195/5, G.196/7, G.217/5, G.232/7, G.245/2, G.269/7, G.279/4, G.308/2, G.326/7, G.345/5, G.112/2, G.248/5, G.66/3, G.160/2, G.240/4, G.89/5, G.181/1, G.146/3
zâra: G.37/5, G.183/7, G.222/5, G.257/5, G.49/7, G.183/1, G.38/1, G.38/5, G.114/4, G.123/5, G.285/2
zarâfet: G.170/5, G.218/2
zârânlar: G.59/3
zarar: G.323/3, Mf.41/1
zârda: G.34/1, G.23/1
zârdan: G.197/5, G.220/3
zârde: G.196/5
zâre: G.213/5
zârı: G.94/4, G.107/1, G.265/2, G.346/6, G.163/5, G.330/5, G.158/7
zâr-ı bî: G.33/2
zâr-ı dilin: G.183/4
zâr-ı Ferîdî: G.157/5
zâr-ı hezârı: G.96/2
zâr-ı ünsde: G.259/3

- zârn: G.241/5, G.298/4, G.339/5,
G.313/5, G.274/3
zârum: G.210/4, G.140/2, G.271/2
zârumdan: G.118/4, G.327/5
zârûn: G.176/5
zârûn: G.308/5, G.74/2
zât: G.67/4
zât-ı behbûd: K.1/27
zâtuñda: K.1/21
zâyi': G.143/5
zâyid: G.53/8
zebândur: Mf.57/1
zebân-ı hâl: G.247/2
zebân-ı niyâzını: G.74/3
zebân-ı sûdı: G.10/3
zebân-ı şekve: G.354/1
zebân-ı şekvemüz: G.198/1
zehî: G.49/1, G.49/1, G.49/2
zehir-h'âr: G.232/1
zehr-âb-ı derd: G.311/7
zehr-âb-ı gam: G.172/7
zehr-âb-ı güredür: G.166/2
zehr-âlûd: G.147/2
zehre: G.293/1
zehri: G.336/1
zehr-i Ferhâda: G.268/5
zehrile: G.37/1
zekâ: G.169/1
zekandan: G.70/2
zekandur: G.278/11
zelîli: G.212/2
ze'l-lutfî: Mf.55/1
zemîn: K.1/5, G.248/1, K.1/14
zemîne: Kt.6/1
zemîn-i bâg-ı hâtırda: G.237/2
zemîn-i çâha: G.117/3
zemîn-i hâtır-ı âşik: G.149/4
zemîn-i şûre: G.102/7, G.259/3
zemistâna: G.56/2
zenahdân: G.223/3
zenbîl-i niyâzile: K.1/35
zenbûr: G.195/3
zenbûrveş: G.218/3
zenbüm: G.266/2
zencâna: K.2/4
zencîr: G.284/3, G.139/3
zencîrden: G.33/3
zencîri: G.284/3
zencîr-i gülşendür: G.18/2
zencîrin: G.100/4, G.102/4
zencîr-şeklin: G.130/4
zene: G.29/7
zen-i dünyâya: G.318/7, Kt.8/1
zenveş: G.69/5
zer: G.53/2, Mf.20/1, G.153/6,
G.353/5
zerd: G.163/2, G.236/2
zerden: G.168/7
zerdin: G.51/5
zerdinde: G.317/4
zerindedür: G.93/1
zerre: G.29/1, G.100/3, G.214/3,
G.266/2
zerrece: K.1/3, G.3/2, G.58/3,
G.209/2, G.211/6, G.291/1,
G.324/7
zerreçin: G.7/7
zerrîn: G.156/3, G.244/1, G.69/4
zevâyâ-yı hecir-i dagdaga: G.211/6
zevk: G.78/6, G.88/5
zevk-bahş: G.169/7
zevkden: G.70/1
zevrakı: G.122/3
zevrak-ı cism: G.194/3
zevrak-ı feyzine: K.1/8
zîb: G.1/2, G.35/4
zîbâ: G.169/6
zîb-dih-i encümen: G.134/4
zîbendesî: G.17/3
zîb-i te'essüf: G.282/7
zî-ftnatın: G.299/9
zihâf: G.332/4
zî-hâle: G.53/8
zihni: G.73/4
zıkr: Mf.63/1
zıkr-i çeşm: G.107/3
zıkrin: G.67/4
zillet: G.18/3, G.353/5, G.295/4,
G.329/1
zilletüm: G.265/4
zincîr-i gam: G.171/3
zinde-dilân: G.349/4
zînet-dih-i cân: G.280/4
zînet-fezâ-yı kasr-ı hâlet-zâr-ı
mansıbdur: G.252/2
zînet-i dünyâdan: G.158/1
zinhâr: G.68/1, G.127/4, G.294/3,
G.310/4, Kt.1/2, Mf.24/1,
G.215/4
zînihâr: G.246/3
zîr: G.17/7, K.1/14
zîre-çîn: G.129/2
zîrek: G.276/4
zîr-i bâr-ı ârzûda: G.348/5
zîr-i nemûn: G.171/3
zîr-i tühemin: G.127/7
zîr-i zülfünde: G.165/2
zî-sa'âdet: G.179/3
zi'stem: G.10/7
zîveri: G.332/4
ziyâ: G.205/2, G.181/1
ziyâ-bahş: G.203/7
ziyâ-bahşa: G.335/2
ziyâde: G.35/4, G.94/1
ziyâ-firûz: G.8/1
ziyâ-i hüsn: G.143/1
ziyân: Kt.15/1
ziyâncadur: G.74/6
ziyâ-yı sıbâ: G.169/6
ziynet: G.91/2
zuhale: G.170/3
zuhûr: G.95/3, G.170/4, G.181/1,
G.298/4
zulm: G.188/4, Kt.1/5
zulmât-ı küfr: G.138/4
zulmetde: G.264/2
zulmete: G.177/7
zulmet-i hecrinde: G.242/1
zulm-i firâvâna: G.1/4
zühd: G.53/7
zühre: G.12/7, G.202/5
zühre-i gerdün: G.262/2
zühûl: G.180/3
zülf: K.1/4, G.14/2, G.26/2,
G.295/1, G.307/3, G.105/3,
G.189/4, G.244/5, G.232/4,
G.333/5, G.188/4, G.251/7,
G.351/3, G.241/2, G.88/3,
G.346/3, G.53/1
zülfçün: G.282/1
zülfeyn-i anber-bûy-ı yâr: G.68/4
zülfî: G.111/2, G.330/2, G.337/1,
G.96/4, G.170/2, G.262/4
zülf-i abîr-eşân-ı cânâne: G.117/2
zülf-i abîr-hizûne: G.172/3
zülf-i anber-bâr: G.245/1
zülf-i anber-bârını: Mf.63/1
zülf-i anber-bû: G.81/1
zülf-i dil-ârâya: G.39/1
zülf-i dil-ber: G.62/4
zülf-i dil-dârûn: G.15/4
zülf-i hâlet-bahş: G.229/3
zülf-i lâmdur: Kt.1/3
zülf-i mutarrâ-yı nigâr: G.130/4
zülf-i müşg-bâre: G.313/2
zülf-i müşg-sâyından: G.249/3
zülf-i nigâr: G.95/1
zülf-i nîreng: Mf.72/1
zülf-i perişân: G.276/1
zülf-i perişân: G.135/3
zülf-i perişânında: G.262/3
zülf-i perişânuñ: G.154/4, G.264/2
zülf-i târ: G.48/2
zülfîn: G.77/3, G.78/3, G.287/2,
Mf.74/1
zülfinde: G.53/6
zülfinden: G.48/1
zülfine: G.11/2, Mf.73/1, G.251/8,
G.306/3
zülfün: G.206/3, G.206/4
zülfünde: G.70/2, G.165/2
zülfünden: G.226/2
zülfüne: G.101/1, G.224/3
zülfünü: G.206/4
zülfünle: G.197/2
züll: G.268/3
zümrede: G.3/5
zümreden: G.325/6
zümre-i dâna: G.152/4
zümre-i ehl-i ma'ârifde: G.119/1
zümre-i erbâb-ı fazla: G.205/1
zümre-i erbâb-ı ma'rifet: G.35/2
zümre-i nâdân: G.305/5
zümre-i uşşâkda: G.190/3
zümresinde: G.55/4
zümresine: G.79/5
zümürüd: G.54/4